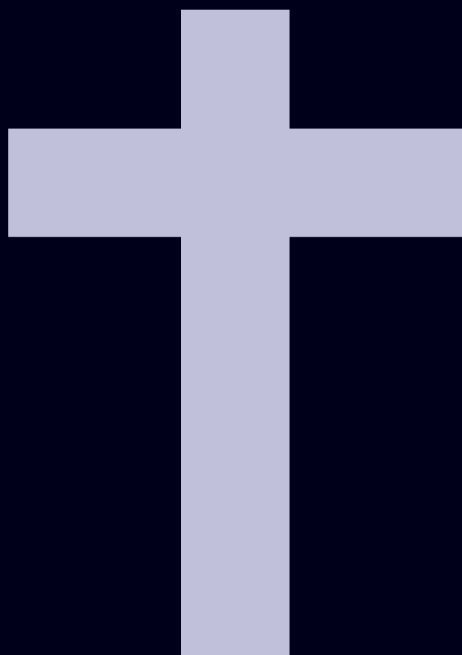

Bible Iyansi

The New Testament in the Yansi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bible Iyansi

Bible Iyansi
The New Testament in the Yansi language of the Democratic Republic of the Congo: Bible Iyansi

copyright © 2024 Seed Company in coordination with Forum Communautaire des Traducteurs de la Bible et Alphabétisation

Language: (Yansi)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 10 Jul 2025

533ada40-f65c-5c48-9141-b107f37a0a9f

Contents

MATAY	1
MALAKO	46
LUKA	74
YWAN	121
ISAL	155
LOMA	198
1 KOLINTO	216
2 KOLINTO	234
NGALATYA	246
EFESO	253
FILIPE	260
KOLOSAY	265
1 TESALONIKA	270
2 TESALONIKA	274
1 TUMATE	277
2 TUMATE	282
TITO	286
FILEMO	289
EBELYO	291
ZYAK	305
1 PETOLA	310
2 PETOLA	316
1 YWAN	320
2 YWAN	325
3 YWAN	326
YUDE	327
IMESY	329

La[san] Anàbwan ka[són]n Ma[tay] Ns[ma]

Un'kaan awà ukaswanà anki mbuur kàson wa, wée anuyenà mboon bakasii naa wa Matay kàson, un'yudà anàtan, un'fuiir a iter. Nde wà umwey uboo a Antööm kwem anjiweel, bafun'bel sye naa Lewi. Nde wa kàson ntsu' a mbul an'kwem an'syaam, bumwey naa an'kwem nsambwaar, bumwey sye naa an'kwem naan. Nde wa kàson nton Ayuda, mukaswan naa Mwol Yesu, Un'tswää'a möö, kàyi mukwey ngööm. Lalan ukafurà nde mbalà mboon u Nkwà ya itaan.

Isin a ndaa a un'kaan awà kyà « Imwol a du », « Imwol a Nzam ».

Akà Matay bàmanà in'lwaan a kolàkol myà Làsan Anàbwan kàláb Malakó:

- Làsan a Ywan Un'duüma
- Nduüma anà ndeb a Yesu
- Isal a Yesu u Ngalile, mper kàyilyääñà nde anà kàyiloonà nde in'sen a baar anà kàyiköörà nde abey. Ungö'apan, nkyeen ande mper a Yelusàlem. Kwo nde kàkyer ila'ikikye: mpösà mwey yàkatsu' a mbar a nkweel ande, a ndwää' ande, a ndaa imbura yà kolàkol yà ngwiiya ande, anà yà meenà ande.

Wée Matay kan'tàwal taan mboon u nsemà nton an'sin, mböör anà imbey a Yesu. Apà, nde wamuswan kusà naa Yesu wa usàlab nde wà unsà Làsan Anàbwan ande wà nà: Mfum, Un'tswää'a möö awà bàbön mupà, wà Mánwel sye, iswanà naa: Nzam uboo a bi. U mbwo a nde Nzam asakola ndaa kakyaän nde unsà Nkwà ya itaan.

- Làsan Anàbwan kàson Matay lamuswan sye ndaa a nsöön: nköönà a ndaa mboon yà an'löön a Yesu unsà nteen tyen yà kolàkol:

- 1. « An'löön udu a mön » mamuswan làä' a ndandaa alàbàdilà akà baar akuñ ba « Imwol a du ».

- 2. Nswéen bàpè akà baar ban'kwo mukyaän ngyeel a Imwol aki.

- 3. Ngyee a Imwol aki yànàswan u mbwo a itim nsambwaar: Imwol aki kyà ngyee apanà, wée iböñ a kya isàkal anjàyäy.

- 4. Möö nà kan'kwo mukal uboo atön u meen akuñ amà Imwol.

- 5. Iböñ a ntsüü' a Imwol aki ban'kwo mudil aben.

Abun, unsà Làsan Anàbwan kàson Matay, Yesu akamenà asanaa Un'löön ayàsemà meen akuñ mà Imwol, anà ayàpà baar bàbilà kwo an'löön amà ba amà ndöñ nton ba bàkal ambal akà baar bumwey.

Itöo a Yesu (Luk 3.23-38)

¹ Un'kaan a un'lwaan a Yesu Klistö, itoo a David, itoo a Abàlam.

² Abàlam kàbör Isak, Isak kàbör Yakob, Yakob kàbör Yuda anà atön ande,

³ Yuda kàbör Falesi anà Zalà, iköb a ngwän aba Tamar, Falesi kàbör Isilon, Isilon kàbör Alam,

⁴ Alam kàbör Aminadab, Aminadab kàbör Naason, Naason kàbör Salmon,

⁵ Salmon kàbör Boözi, Rayab kàkal ngwän ande, Boözi kàbör Yöbed, Luti kàkal ngwän ande, Yöbed kàbör Yesè,

⁶ Yesè kàbör mfum David.

David kàbör Salàmun, ngwän ande kàkal un'kyay a Uli.

⁷ Salàmun kàbör Röbowam, Röbowam kàbör Abya, Abya kàbör Asa,

⁸ Asa kàbör Yösafat, Yösafat kàbör Yölam, Yölam kàbör Ösya,

⁹ Ösya kàbör Yöwatam, Yöwatam kàbör Akazi, Akazi kàbör Isikya,

¹⁰ Isikya kàbör Mánasi, Mánasi kàbör Amón, Amón kàbör Yösya,

¹¹ Yösya kàbör Yekonya anà atön ande, u panà bàsööl baan a Isàlèl nsi u Babilon.

¹² Ungó a nsööl a nsi, Yekonya kabör Salátyel, Salátyel kabör Zorobabel,

¹³ Zorobabel kabör Abyudi, Abyudi kabör Elyakim, Elyakim kabör Azor,

¹⁴ Azor kabör Sadoki, Sadoki kabör Akim, Akim kabör Elyudi,

¹⁵ Elyudi kabör Elyazar, Elyazar kabör Matan, Matan kabör Yakob,

¹⁶ Yakob kabör Yosefi, un'dim a Malye awa kabör Yesu awa bafabel naa Klisto.

¹⁷ Abun, yanswa yakal nyaäl kwem anina fa Abalam mukaman David, yafalyan sye nyaäl kwem anina fa David tii u panä ala basööl baan a Isalel nsi u Babilon, nyaäl kwem anina sye yafalyan fa nsööl a nsi u Babilon tii u panä ala babör Klisto.

Mböör a Yesu Klisto (Luk 2.1-7)

¹⁸ Le, mböör a Yesu Klisto yakal aba: Ngwan ande Malye kakal un'kaar kate Yosefi ntuum, wee kusa ba mutatuub ndür, nde kamenä anä yöm unsa ngwal a Dweela In'kyeel.

¹⁹ Wee un'dim ande Yosefi, nton kakal nde mbuur a balabal, nde kakwen anki mukun'meey nswen u mii a baar, lalan kawel nde an'kyan u mpem ande mukun'wey ka unku.

²⁰ U taan kayweera nde aba, un'kyeey a Mwol mwey kayamenä aka nde u ndwey, waa katen a nde naa: « Yosefi, mwan a David, twon an'man boomu muwal un'kyay angye Malye, nton yöm ala kan'bal ande lan'fa aka Dweela In'kyeel.

²¹ Undiir awun, nde ayabor mwan baal, ngye ayun'pa ikob a Yesu, nton nde asatswa möö a un'sen ande unsa man'be a wa. »

²² Ndaa ayi yanswa ya nton undiir katen Mwol u mun a nangoom ande ukwe:

²³ « Le, mwan un'kaar unkör asakal yöm, nde asabor mwan baal, basun'beela Manwel », iswanä naa « Nzam wa uboo a bi ».

²⁴ Mpal kawiyä nde u twaal, Yosefi kakyer ndaa kun'swen un'kyeey a Mwol, waa nde kasi un'kyay ande u ndwa.

²⁵ Wee nde katuub anki ndür anä nde tii mpal kabör nde mwan baal awa kape nde ikob a Yesu.

2

Baar bafalen muyob ndaa a mbwaar ban'yaler Yesu

¹ Yesu bun'bör u Betelem a Yuday, umpal kakal Elodi mfum. Ungó a mböör ande, baar bafalen muyob nku a mbwaar bafu mper lafasena taan, ba bayi u Yelusalem,

² waa bafuul naa: « Wa ken Mfum a Ayuda ban'bör benaben awa? Bi kamen mbwaar ande mper lafasena taan, lalan kan'ya bi mukun'komä. »

³ Mpal kawem mfum Elodi lasan ala, nde kakyer ateer, anä Yelusalem lanswa mbwo mwey anä nde.

⁴ Nde katuub andwer angan anä aloon a Un'koon, nton mukafuul naa Klisto balun'bör ken.

⁵ Ba bun'fuur naa: « U Betelem a Yuday. Nton nangoom kason aba:

⁶ « Le, ngye Betelem, u nsi a Yuday, ngye ka awa bul lakoon ndon anki u Yuday,

nton mfum asadii un'sen ame Isalel, asatoo uboo a ngye. »

⁷ Apan, Elodi kabel anan'yeera ka unku, nton ba bun'kyaan ubwanabwan taan na mbwaar kamenä.

⁸ Apan, nde katom Betelem, waa katen naa: « Laken, kalafuul ubwanabwan nton mwan awa, be lasun'man, yalan'kyaan, nton me sye in'kyen mukun'komä. »

⁹ Ungó bawem ba ndaa katen mfum Elodi, ba waa bakyen, waa bafaman mbwaar awa bataman ba umper lafasena taan: mbwaar wa kayikyeena kusa a ba tii kakambar wa udu a ika kakal mwan.

¹⁰ Umpal bun'taal ba, ba bamen un'sak mboon.

11 Mpal bàbilà ba u ndwà, ba bàmen mwan anà ngwàn ande Màlye, waa bun'kòimà. Apan, ba bàduub an'bōōn aba, waa bun'pè an'kab mà: wòl, tswà anà may a usōj.

12 Ungō apan, Nzam kakyään u ndwey naa ba bàkōon afurà akà Èlōdi, ba waa bàfurà nsi aba u mbwo asin.

Ntii u Ngipiti

13 Ungō a nkyeen aba, un'kyeey a Mwol mwey kàyàmenà akà Yōsefi u ndwey, waa kun'kyään naa: « Mbarà, un'sen mwan anà ngwàn, katiin u Ngipiti. Kal kwo tii umpal in'saswan me mufurà. Nton Èlōdi ayàlen mudwa mwan. »

14 Undiir awun, Yōsefi kàmbarà nde u mpib, kàsen nde mwan anà ngwàn ande, waa kàkàyee u Ngipiti.

15 Nde kàbwaay kwo tii u nkweel a Èlōdi, nton undiir kàten Mwol wà u mbwo a n̄angōom ukwe: « Mè kàbel mwan amè mutoo u Ngipiti. »

Ndwāāl a baan

16 Mpal kayōb Èlōdi naa baar bàfàlen muyōb nku a mbwaar bàkyer un'kur, nde kàwem nkyel mbōon, waa kàswen naa bàdwa baan abaal a mbul yweel tii u ngyel u Betelem anà u nsi ande yanswà, mulab panà bun'kyään anan'yeerà.

17 Abun, undiir kàten n̄angōom Yelemya wà kàkyer akwo:

18 « Bàwem ndaa mwey u Lamà, ilel anà in'tàr mbōon. Wawey Lakel wamulel baan ande, nde ukwen anki naa mbuur kun'syāām, nton ba bàfàkal anki. »

Mfuurà fà Ngipiti

19 Ungō a nkweel a Èlōdi, un'kyeey a Mwol mwey kàkàmenà u ndwey akà Yōsefi u Ngipiti,

20 waa kàten a nde naa: « Mbarà, un'sen mwan anà ngwàn, furà u meen a Isàlèl, nton baar akwà bàkwen mudwa mwan ban'kwà. »

21 Undiir awun, Yōsefi kàmbarà nde, kàwel nde mwan anà ngwàn, waa kàfurà u meen a Isàlèl.

22 Wèe utaan kàwem nde naa Alakelawūs kàsàkiir taarànde Èlōdi u kir a imfum u Yuday, nde kàwem bōoma mufurà kwo. Nzam kun'weey u ndwey, laa kàkàyee nde u meen a Ngalile.

23 Nde kàkàton u bul lāmwey bàfàbel naa Nasàler, nton ndaa bàten an̄angōom ibu'balàbal: « Nde bàsun'beelà un'nazōrya. »

3

Ywan Un'düümà u nsye a ipol (Mlk 1.1-8; Luk 3.1-18; Ywn 1.19-28)

1 Utaan alan, Ywan Un'düümà kàyàmenà u nsye a ipol a Yuday mulon naa:

2 « Làbuul mpem abe, nton Imwol a du kye tsutsu! »

3 Ywan awà wà mbuur kàsam n̄angōom Yesay utaan kàteenà nde naa:

« Ndaa mwey yàmusa in'kwen u nsye a ipol:

Làlōon mbwo a Mwol, làsuub myay ande! »

4 Ywan kàbwaärà ipfey a in'kà a Kamel anà un'kab a ibaan a ntsür u lon ande. Nde kàdyee mpay anà bwey a ndwan.

5 Abun Yelusàlem, Yuday lanswà, anà un'tà a Yōrdan bàkyeenà akà nde.

6 Ba bàkyeyà man'be aba u mii a baar anà Ywan kadumà u Yōrdan.

7 Mpal kàmen nde naa Amfarisi anà Asadusi mbōon bàyee akà nde nton muwal ndüümà, nde kàten a ba naa: « Mbil a iyäy! Nà kàlalon mutiin nkyel a Nzam ayà iyà?

8 Làswen unsà nsyāäl abe naa be lan'buul mpem,

9 anà twon lan'ten u mpem abe naa: "Abàlam wà nkaa abi!" Nton me alakyaän naa Nzam kan'kwo mutwey ikyeey a Abàlam u nkon yi!

10 Fà itaan nkwar yà tsutsu' mutsul in'te kun'swey: un'te wanswà mpa afàbor imben anàbwan, bàkyer asun'tsul, waa bàsun'tōom u mbaa.

¹¹ « Mɛ, mɛ in'kaladuimà kan'dà ntɔn mbuul a mpem. Wɛɛ mbuur awà ayà ungó a mɛ kàman'lyan u ngwal: mɛ in'kwe anki musɔɔl idyäär ande. Nde, nde asàladuimà u Dweelà In'kyeɛl anà u mbaa.

¹² Nde we anà impye u kɔɔ ande ntɔn mukɔɔm blɛ. Nde asasà imben uboo a ikɔr, wɛɛ un'len nde asàtɔɔm u mbaa mpa isàdim akà ikikyɛ. »

Nduümà a Yesu (Mlk 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Abun, Yesu kàfu' Ngalilɛ, waa kàyakolà u Yordan akà Ywan Un'duümà u ngyal a Yordan, ntɔn nde kun'duümà.

¹⁴ Wɛɛ Ywan kàmen ube, waa kàtɛn a nde naa: « Mɛ, mɛ in'làkwo muya akà ngye, ntɔn ngye an'pɛ nduümà, wɛɛ ngye, ngye afàya akà mɛ! »

¹⁵ Wɛɛ Yesu kun'fuur naa: « Wey ya ikal abà apanà, ntɔn yà ubwan naa bi ikwey balàbal lanswà. » Abun, Ywan waa kàkyey.

¹⁶ Pa kàwɛl nde nduümà, Yesu laa kàtoo nde kan'dà. Taan nsil la du waa làyaanà, nde kàmen Dweelà a Nzam wàmuyàtyà akà nde asànaa nkokà.

¹⁷ Le, ndaa mwɛy yàfu' du, waa yàtɛn naa: « Wawà wà Mwan amɛ wà nkween. Mpem amɛ yanswa ye amu nde. »

4

Ndeb a Yesu (Mlk 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ungó apan, Dweelà a Nzam kàsyen Yesu u nsye a ipɔl ntɔn ilɛn kyun'lwɛb.

² Ungó mukin udyà myäänà an'kwem an'nà anà mpib an'kwem an'nà, ngyal waa yun'käär.

³ Un'lwɛb kàyàsin tsutsu, waa kàtɛn a nde naa: « Kya ngye asàkal Mwan a Nzam, swan nkɔn yi ibulà mampà. »

⁴ Wɛɛ Yesu kàfuur naa: « Bàsɔn naa: "Ka na mampa mpɛl anki mafapa mbuur mɔɔ, wɛɛ ndaa yanswà ifàtoo u mun a Nzam". »

⁵ Apan, ilɛn kyun'syen u bul in'kyeɛl, laa kun'si nde udu a ndwà a Nzam,

⁶ waa kàtɛn a nde naa: « Kya isàkal naa ngye awà Mwan a Nzam, tɔɔmà unsi, ntɔn bàsɔn naa: "Nde asàswan akyeey ande ntɔn ngye, waa ba bàsawal kan'kɔɔ aba ntɔn làkɔl angye làkɔɔn abol u nkɔn mwɛy". »

⁷ Yesu kàtɛn a nde naa: « Bàsɔn sye naa: "Ngye asun'lwab anki Mwɔl, Nzam angye". »

⁸ Ilɛn kàfun'syen udu a mɔn a bwelàbwɛl, waa kun'mɛɛy imfum a mɛɛn byanswà anà làkoo abya,

⁹ waa kàtɛn a nde naa: « Mɛ in'sapà indiir bi byanswà, isàkal naa ngye aman'kɔmà anà aman'sà làkoo. »

¹⁰ Abun Yesu waa kàtɛn a nde naa: « Satana, kya kuna! Ntɔn bàsɔn naa: "Ngye asàkɔmà Mwɔl Nzam angye anà ngye asàsyääl nde mpɛl". »

¹¹ Abun, ilɛn waa kàsɔn'wɛy. Apan sye, akyeey bàyàsin tsutsu'apà Yesu, waa bun'syäälä.

Nsemà a isal a Yesu (Mlk 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Mpal kàwɛm nde naa Ywan Un'duümà kan'bilà bɔlokà, Yesu kàkyen Ngalilɛ.

¹³ Ungó kàlwomà nde u Nasàlɛr, nde kàkyen Kapernawum kun'kɔɔl a ewà, kà itiir a nsi a Zabulon anà Neftali,

¹⁴ ntɔn ndaa kàkyään nɔngɔɔm Yesay yi ikwe:

¹⁵ « Mɛɛn a Zabulon, mɛɛn a Neftali, mbwo a ngyal a kolàkol, nsi ayà u sim a Yordan lumwɛy, u Ngalilɛ a baar mpa abà Ayudà!

¹⁶ Un'sɛn kàkal uboo a làpib kàkyàman pɛlà a kolàkol! Baar abà bàkal u nsi a làpib a ukwà, pɛlà làmwɛy làkolàkol làkyàmenà! »

¹⁷ Fà umpal ayin, Yesu laa kàsɛmà nde mukyään naa: « Làbuul mpem abɛ: Imwɔl a du kyan'yàsin tsutsu! »

Yesu kan'bel alöb a nsó a nà (Mlk 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Mpal kàkàl nde muyikyaà kun'kòol a ewà a Ngalile, nde kàmen atonj abòòl, Simòn bafàbel Petòlàn anà un'tonj ande Andre, bàmuyitoom an'tey u ngyal, nton ba bàkàl alòòb a nsò.

¹⁹ Yesu katen a ba naa: « Yà lan'làb, waa me in'yalabuul alòòb a baar. »

²⁰ Apan sye, ba bàsàwey an'tey, waa bun'làb.

²¹ Mpal kàfàsin nde kusa, nde kàmen atonj abòòl asin, Zyak anà Ywan, baan a Zebeday. Ba bàkàl uboo a bwaar aba anà taaràba Zebeday bàmuloonà an'tey aba. Yesu waa kabel.

²² Apan sye, ba bàsàwey bwaar anà taaràba, waa bun'làb.

Yesu wàmuyilonj anà muyikoor

²³ Ungo apan, nde kàyilyanà u Ngalile wanswà, waa kàyiloonà uboo a ndwà a nkòj aba, muyikyaän Làsanj Anàbwanj là Imwol anà muyikoor ukyal banswà anà too lanswà uboo a un'sen.

²⁴ Làsanj ande lapàä u Siri lanswà, waa bun'twàälà abey bàkàl anà an'kyal mà ifà: an'dweelà an'be, akweel a nkaan anà ikar, waa kakoor ba banswà.

²⁵ Ikoj a baar mboon bafu Ngalile, anà itiir a An'bul Kwem, anà Yelusalem, Yuday anà sim a Yordan waa bayun'labà.

5

An'loonj udu a monj

¹ Mpal kàmen Yesu ikoj a baar, nde kàbeenà udu a monj, waa kàbwaay. Alonki ande bàsin apà nde,

² nde waa kàsemà mukalonj abà:

Ubwanj a ndandaa (Luk 6.20-23)

³ « Un'sak akà baar abyee anà mpem a làbòon, nton Imwol a du kye anà ba!

⁴ Un'sak akà baar bàlelè, nton bàkyer asaleel!

⁵ Un'sak akà baar a làbòon, nton meen mà isàkal kwal aba!

⁶ Un'sak akà baar abyee anà ngyal anà mfwàä a balàbal, nton ba bàkyer asayuur!

⁷ Un'sak akà anangyeb, nton bàkyer asasyääm!

⁸ Un'sak akà baar abyee anà mpem a pèel, nton ba bàsàman Nzam!

⁹ Un'sak akà baar bafàsa duu, nton bàsabel baan a Nzam!

¹⁰ Un'sak akà baar banàmèey nkwaan nton balàbal, nton imwol a du isàkal kya ba!

¹¹ Un'sak we anà be isàkal naa bàmàlato, bàmàlamèey nkwaan anà bàmàlaküür ndaa nton me.

¹² Làsànj, lakàl kun'sak, nton bweel a kolàkol làmukàladilà u du. Abun sye bàmèey ba nkwaan akà anangoom bàkàl kusa abe. »

Mun anà pèelà (Mlk 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ Nde kàfàten naa: « Be, be làbà mun a meen. Isàkal naa ntsà a mun yan'wà, ya bàsàfuur a nkye? Ndònj a wa yan'wà, wa bàpiy u nsà, baar waa bándyäär wa. »

¹⁴ « Be, be làbà pèelà uboo a baar. Bul bàtònj u du a monj làfàkal anki lànyèe.

¹⁵ Bafàkyä anki mwinà nton musà u ngyel a katin. Wèe wa bafàsa udu a ikolà bafàtol mwinà nton wa upe kyèey akà baar banswà abà uboo a ndwà.

¹⁶ Abun sye, wèy pèelà abe lanyen u mii a baar, mpal bàman ba nsyàäl abe yànjàbwanj, ba bàsà Taaràbe awà u du làkoo. »

Yesu anà Un'koon

¹⁷ « Twon lan'si naa me kàyi nton mulwom Un'koon itàkal Anangoom. Me kàyii anki muyàlwom mya, wèe nton mukwey wa.

¹⁸ Me, me amàlakyään ndandaa naa, kusa du anà meen mulyan, akà i mwey, akà un'tswe a i mwey usàlwom anki unsà Un'koon tii mpal isàkwo indiir abi byanswà.

¹⁹ Undiir awun, mbuur asàbey, itàkal kinswèen mwey uboo a in'koon ami

myanswà anà asàlɔŋ baar mukyer abà, nde asàkal kimbuur uboo a Imwol a du. Wée mbuur asasyaál mya ana asàlɔŋ mya akà baar bumwey, nde asàkal mbuur a kolàkol uboo a Imwol a du.

²⁰ Mɛ, mɛ alakyaän naa: isàkal naa balàbal abɛ lálɔŋ anki balàbal a alɔŋ a in'kɔɔn anà Amfarisi, bɛ, bɛ taan asàbilà uboo a Imwol a du latey. »

An'ɔɔŋ ntɔn nkyel

²¹ « Bɛ làkyàwem, bàten a bànkàa naa: "Ngye mbuur asàdwa anki. Mbuur asàdwa mbuur, bàsun'sà u làbay a nsan."

²² Waa mɛ, mɛ alakyaän naa: mbuur wanswà awà kan'wem un'tɔŋ ande nkyel, bun'sà u làbay a nsan. Mbuur usàten a un'tɔŋ ande naa: "Ntsür a mbuur!", nde bun'sà u Làbay a nsan a kolàkol. Mbuur usàten a nde naa: "Insil", nde bun'tɔɔm u yaan a mbaa.

²³ Abun, isàkal naa ngye an'kàpà ibɔɔn u mesà a ibɔɔn, wée apan ngye asàyɔbà naa un'tɔŋ angye we anà nkyel anà ngye,

²⁴ sàwɛy ibɔɔn angye paa kusà a mesà a ibɔɔn, kyen katakàlɔɔn anà un'tɔŋ angye, ungo apan, yafurà mupà ibɔɔn angye.

²⁵ Lɔɔn agyà anà ŋankir angye, u taan awà ngye u mbwo anà nde, naa tɛy, ŋankir angye awà kapà kan'kɔɔ a nteen, nteen kan'kɔɔ a pulusi anà nde katɔɔm u bɔlokà.

²⁶ Mɛ, mɛ akyään ndandaa naa: ngye asàtoo anki kwo isàkal naa ngye ñàtafur anki tii u làdiim làntsüü. »

An'ɔɔŋ ntɔn inswem

²⁷ « Bɛ, bɛ làkyàwem bàten naa: "Ngye asàtə anki inswem."

²⁸ Mɛ, mɛ alakyaän naa: mbuur wanswà kan'ler un'kaar anà an'kyän an'be, nde kan'furàtə inswem anà nde u mpem ande.

²⁹ Isàkal naa dii angye libaal làkwen mukabwiy, kwol la, piy la ukwel: ntɔn yà ubwan akà ngye naa itiir a ndür angye mwey ikɔɔn, akwà naa bàtɔɔm ndür angye yanswà u mbaa a mbul a in'tye.

³⁰ Wée isàkal naa kɔɔ angye libaal làkwen mukabwiy, tsul la, piy la ukwel: ntɔn yà ubwan naa ngye akɔɔn itiir a ndür angye, akwà naa ndür angye yanswà ikyen u mbaa a mbul a in'tye. »

An'ɔɔŋ a ndwääl a bɔr

(Màt 19.9; Mlk 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ « Bàten sye naa: "Isàkal naa mbuur kan'boŋ un'kyay ande, wey nde kun'pɛ un'kaan a ndwääl a bɔr".

³² Waa mɛ, mɛ alakyaän naa: Yan'kwo bàboŋ un'kaar kan'tà inswem mpel. Mbuur wanswà kan'boŋ un'kyay ande mpa kàtɛ nde inswem, nde kàmusiinà mutà inswem. Mbuur usàbääl un'kaar ban'boŋ u bɔr, nde kan'tà inswem. »

An'ɔɔŋ ntɔn kyän

³³ « Bɛ làkyàwem sye naa bàten a bànkàa abi naa: "Twon an'sàbey kyän angye, wée ngye asàkwey kyän angye kusà a Mwol."

³⁴ Waa mɛ, mɛ alakyaän naa twon lan'dyà kyän akà ikikye: itàkal naa u du, ntɔn du là kir a imwol a Nzam,

³⁵ itàkal naa u mɛen, ntɔn mɛen mà ikal ufàtɔl nde in'kol ande, itàkal naa u Yelusàlem, ntɔn la là bul a Mfum a kolàkol.

³⁶ Twon an'dyà sye kyän kun'tswe angye, ntɔn ngye akwe anki mubuul làtswe a un'tswe angye làpɛel, itàkal làpiil.

³⁷ Wey naa ɛ angye làkal "ɛ", itàkal naa ŋaa angye ukal "ŋaa": ayà bàfàkwey udu pa ifàfà akà Un'be. »

An'ɔɔŋ a ube udu a ube

(Luk 6.29-30)

³⁸ « Bɛ làkyàwem ayà bàten naa: "Dii ntɔn dii, anà din ntɔn din."

³⁹ Waa mɛ, mɛ alakyaän naa twon lan'sà impeenà akà mbuur un'be. Isàkal naa mbuur kàmakam mbar u twam a ibaal, fun'lɛɛ sye lumwey.

⁴⁰ Akà mbuur akwen mukasyen u làbay a nsan ntɔn mugyɔɔr inkur angye, un'wey alà sye kàzak angye.

⁴¹ Isàkal naa mbuur amasiinà a ngwal mukyer kilòmetre imwey, kyer an'kilòmetre mōōl mbwo mwey anà nde.

⁴² Pà akà mbuur kàmalōōm. Twon an'pa ngo' aka mbuur akwen musōōm akà ngye. »

*Ukwen anà an'ankir
(Luk 6.27-28,32-36)*

⁴³ « Bè làkyàwem ayà bàten naa: "Ngye asàkwen un'tōn angye anà ngye asàton n'ankir angye."

⁴⁴ Wēē mē, mē in'ten a bē naa: Lakwen an'ankir abē, làsaak baar bàfàlakuūl, làkyer ubwan akà baar bàfàlayiīn, anà làyamà nton baar bàfàlatà an'kaal anà bàfàlameey nkwaan.

⁴⁵ Abun bē làsàbulà haan a Taaràbē awà u du. Nton nde afabaal mwāāna ande udu a baar abe anà udu a baar an'abwan, anà afatōōl mbul udu baar a balàbal anà udu a baar mpa abà balàbal.

⁴⁶ Kya isàkal naa bē, bē làfàkwen nà baar bàfàlakwen, bweel nà bē làsàwal? Nkye afuūr a iter ba n'akwo kà bàfàkyer anki abà?

⁴⁷ Kya isàkal naa bē, bē mbor làfàpà nà atōn abe mpel, undiir nà wà nsōōn làfàkyer bē? Nkye baar mpa abà Ayudà sye bàfàkyer anki abun?

⁴⁸ Undiir awun, làkal bàlāā asànaa Taaràbē awà u du awà nde wàlāā. »

6

An'loōn nton mupà an'kab akà an'làmbwà

¹ « Twon lan'kyer balàbal abe u mii a baar, nton ba bàlamen. Naa tēy, bē bweel làsàwal anki akà Taaràbē awà u du.

² Twon an'beer mfun u mii a baar isàkal naa ngye akwen mupà undiir akà n'làmbwà, asànaa bàfàkyer baar a mpem yweel uboo a ndwà a nkōn a Ayudà anà uboo a an'balàbal nton baar basyānà. Ndandaa mē alakyaān, ba bàkyàwal bweel aba itaan.

³ Wēē akà ngye, mpal apà ngye undiir akà n'làmbwà, wēy kōō angye likaar làkōon ayōb ndaa làkyera kōō angye libaal.

⁴ Abun, wēy kab angye làkal an'ayee, waa Taarànà awà afàman u nku, usafuur la. »

*An'loōn nton ngyamàkà
(Luk 11.2-4)*

⁵ « Mpal làyamà bē, twon lan'kal asànaa baar a mpem yweel: ba bàfàkwen muyamà umbāār uboo a ndwà a nkōn a Ayudà anà kan'kuun a mbwo nton baar banswà bamen. Mē alakyaān ndandaa: ba bàkyàwal bweel aba itaan.

⁶ Wēē akà ngye, isàkal naa ngye akwen muyamà, bilà u suk angye alà ukwēl, dubà ibeenà anà sà un'kan a boo, yamà Taarànà awà kwo kà ikal a ngyee. Waa Taarànà awà afàman u nku, usafuur ya. »

⁷ « Mpal làyamà bē, twon lan'ten itetēn, asànaa baar mpa abà Ayudà: ba bàfàsi naa ba bàsàten mboōn ba bàsàwal nsaak.

⁸ Abun, twon lamalab, nton Taaràbē akyàyōb naa undiir nà bē làbye awà ngyal kusà bē mukun'lōōm.

⁹ Le bē, bē làyamà abà:

"Taaràbi awà u du, wēy ikōb angye ikal kyà in'kyeēl,

¹⁰ wēy Imwol angye iyi, wēy ukwen angye bàmenà u mēen asànaa abà ba u du.

¹¹ Ipe n'abawa isaa byan'kwo akà bi.

¹² Idwāāl un'pi a nkul a man'be abi, asànaa bi n'akwo sye ifàdwāāl bi un'pi a nkul a baar bà ikyer ube.

¹³ Twon an'pà mbwo naa bà ilwēb, anà ilwom kan'kōō a Nandeb. [Nton imwol, ngwal anà làkoo bye anà ngye. Yà abwēy"] »

¹⁴ « Undiir awun, bē làsàdwāāl baar bumwēy nkul a ibii aba, Taaràbē awà u du asàladwāāl nkul abe sye.

¹⁵ Wēē isàkal naa bē làdwāāl anki baar bumwēy nkul a ibii, Taaràbē sye usàladwāāl anki nkul a ibii abe. »

Ukin isaa

¹⁶ « Mpal làkin bē isaa, twon lan'kal ngyeb ngyeb asànaa bàfàkyer baar a mpem yweel: ba bàfàsōōm ntabwēy aba nton baar bamen naa ba ban'kin isaa.

Wée mē, mē alàkyāän ndandaa naa ba bàkyàwal bweel aba itaan.

¹⁷ Wée akà ngye, mpal akin ngye, sir may a uson kun'tswe angye, ywey ntabwey angye

¹⁸ Nton baar bàkoon ayob naa ngye an'kin udyà, wée Taaràjà mpel awà u nku. Waa Taaràjà awà afàyob ndaa afàkyer ngye u nku, usafuur ya. »

In'naan a du (Luk 12.33-34)

¹⁹ « Twon lan'koñà in'naan abe u mēen pà, ikal a in'swab anà an'tar myafàdwa mya myanswà, ikal bàfàbilà mbuüb nton muyib.

²⁰ Wée akà be, làkoñà in'naan u du, nton kwo itàkal nseel itàkal in'swab myafakwo anki mutay mya, ikal mpa bàfàbilà mbuüb anà mpa bàfàyib ba.

²¹ Nton ikal awà un'naan angye, mpem angye sye isàkal kwo. »

Pèlè a ndür (Luk 11.34-36)

²² « Dii là mwinà a ndür: isàkal naa dii angye là ubwan, ndür angye yanswa isàkal anàpèlè.

²³ Wée isàkal naa dii angye lye anà ukyal, ndür angye yanswa isàkal uboo a mpib. Abun, isàkal naa pèlè alà uboo a ngye là mpib, ya yà mpib a nkye ifà! »

Nzam lē ngim (Luk 16.13)

²⁴ « Mbuur mwey ukwe anki musyäl amfum abööl: taan lumwey nde asäyiin umwey anà asàkwen wumwey, taan lumwey nde asàkàbäab a umwey anà asàbey wumwey. Be, be làkwe anki musyäl Nzam anà ngim taan nsil la. »

Nkyän (Luk 12.22-31)

²⁵ « Undiir awun waa mē alàkyään naa twon lan'man mpay nton udii ndür abe, itàkal naa be ya làsàbwää aben. Nkye möö kà kan'soon isaa anki anà ndür kà yan'soon ipfey anki u ndon? »

²⁶ Làler nen a du: ya ifàkon anki, ifàbwo anki anà ifàsà anki isaa uboo a ikor. Wée Taaràbe awà u du afàkyer adii! Nkye be kà lan'soon ya anki u ndon?

²⁷ Nà uboo a be kan'kwo mukwey ilä udu a möö ande nton nkyän ufàsà nde? »

²⁸ « Waa nton nkye làfàsà be nkyän nton ipfey? Làler iful a nsye ifàyel bya: bya ifàsà anki, bya ipfey byàfàtsum anki.

²⁹ Wée mē alàkyään naa itàkal Salomun unsà làkoo ande lanswà, nde kàsàbwaar anki asànaa bya.

³⁰ Isàkal naa Nzam afàbwää abà iteera a ywan akye anà möö nàbawa anà bayàtcom u mbaa nkaswo, nkye nde usàkyer anki yànàsoon akà be, be anàlàkwikilà ikikye?

³¹ Twon lan'sà nkyän anà muten naa: "Ininà bi iyàdyà? ininà bi iyànwà? ininà bi iyàbwaar?"

³² Indiir abi byanswà baar mpa abà Ayudà bàfàlən bya taan lanswà. Wée Taaràbe awà u du akyàyob naa be làbye anà ngyal a bya.

³³ Wée akà be, be tàlalenà imwol anà balàbal a Nzam, waa nde usàlakwey indiir abi byanswà.

³⁴ Undiir awun, twon lan'sà nkyän nton nkaswo, nton nkaswo akyer asàlōon nde njakwo. Ilä a ilä kye anà ndaa a kya. »

7

Ukoon atsüül baar bumwey nsan (Luk 6.37-38,41-42)

¹ « Twon an'tsul nsan, waa ngye sye mpa batsüül nsan.

² Nton ngye sye bàsatsüül asànaa afàtsüül ngye baar bumwey, ngye sye bàsasi unsà isii afàsi ngye baar bumwey.

³ Nton nkye amanà ngye nà un'lən awà u dii a un'ton angye, wée umpaan a làbää wà u dii angye, ngye wa amanà anki?

⁴ Aben, ngye akwen muten a un'ton angye naa: "Wey mē alwom un'lən u dii a ngye", wée le, ngye awe anà umpaan a làbää u dii angye?

⁵ Ngye mbuur a mpem yweel, talwom umpaaj a làbàà wà u dii angye, waa ngye ayataäl ubwanàbwan nton mulwom un'lenj u dii a un'tonj angye. »

⁶ « Twon an'pà undiir a in'kyeel akà mbwà. Twon lan'piy an'yak abe mantal kusa a ngul, manà ya iyandyàndyaär ma anà ya iyàbulà mper akà be nton mukalakyer ube. »

Lom, lenj, bæerà kà ibeenà (Luk 11.9-13)

⁷ « Lälöm waa bàsàlapà, lälénj waa be làsàman, làbæerà waa bàsàladuub.

⁸ Nton mbuur awalom akyer awal, mbuur alenj akyer aman, akà mbuur awà abæerà bàkyer asun'duub.

⁹ Nà uboo abe kan'kwo mupà nkönj akà mwan ande, isàkal naa nde kan'lom mampà?

¹⁰ Naa sye nde kun'pè idyà an'kwar isàkal naa nde kan'lom nsó?

¹¹ Bè, abe a baar labà be, isàkal naa be làyob mupà indiir anàbwanj akà baan abe, nkye ikoon akà Taaràbe awà u du mupà indiir anàbwanj akà baar bun'lööm bya! »

¹² « Abun, ndaa yanswà làkwèn be naa baar bàlakyeer, be ñakwo làkyer ya nton ba: wawà un'koon anà anangoom. »

Munàmbwo ikikye (Luk 13.24)

¹³ « Làbilà u munàmbwo ikikye! Munàmbwo a kolàkol anà mbwo anàyaam ifabiil baar kukwa, baar mboon bàfàbilà kwo.

¹⁴ Wée munàmbwo a ikikye anà mbwo a inkuünà ifàsyen baar u möö, baar mboon ya bàfaman anki. »

Anangoom a loor (Luk 6.43-44)

¹⁵ « Wey be làkal kà igyeej nton anangoom a loor. Ba bàfàbulà asànaa in'kòk mpal bàfàya ba akà be, wée uboo a mpem aba, ba bà an'kyenbol a mpor.

¹⁶ Bè, be ba làsayob unsà nkaäl aba. Nkye ban'kwo bàbwe rëze unsà bite a nsyeenà, itàkal an'fige unsà ikwarngyal?

¹⁷ Kyakin, un'te anàbwanj afàbör mbenj anàbwanj, wée un'te un'be afàbör mbenj ambe.

¹⁸ Un'te anàbwanj ukwe anki mubör mbenj ambe, itàkal isöölà a un'te mubör mbenj anàbwanj.

¹⁹ Un'te wanswà mpa afàbör mbenj anàbwanj bàkyer afàtsul wa, waa bàfàtööm u mbaa.

²⁰ Abun, be anangoom a loor làsayob u mbenj aba. »

Alonji a ndandaa (Luk 13.25-27)

²¹ « Kyakin, kà baar banswà anki bàfàten a me naa "Mwol, Mwol", bàsàbilà uboo a Imwol a du, wée ba mpel bàfàkyer ukwenj a Taaràme awà u du.

²² Ka ilà kya, baar mboon bàsàten a me naa: "Mwol, Mwol, nkye ngye ayob anki naa bi kàtëe ngööm kà ikob angye, bi kàböñ insonà kà ikob angye, bi sye kàkyer impà mboon kà ikob angye?"

²³ Abun me in'safuur naa: "Me alàyob anki akà ikikye, làkyà kunà, be baar làfàkyer ube!" »

Ndwà yweel (Luk 6.47-49)

²⁴ « Undiir awun, mbuur wanswà kan'wem ndaa an'ten me yi anà ukasyäälà ya, asàkal asànaa ñun'yenà mwey kàtöñ ndwà ande udu a nkönj.

²⁵ Mpal kànö mbul, ngyäl yàsi an'sweb, ikul a mbul kyàsiinà ndwà ayi, wée ya yàbü anki nton in'baän aya myàkal udu a nkönj.

²⁶ Wée mbuur wanswà kan'wem ndaa an'ten me yi anà ukoon asyäälà ya, asàkal asànaa insil mwey kàtöñ ndwà ande udu a ansej.

²⁷ Mpal kànö mbul, ngyäl yàsi an'sweb, ikul a mbul kyàsiinà kya ndwà ayi, laa yàbü ya: mbwabà aya yàkal yàngwal. »

Iköb a Yesu

²⁸ Apan, mpal kàmay Yesu nswëen ayi, baar banswà bàkàl mubem ntòn an'loñ ande,

²⁹ ntòn nde ba kaloonà a iköb kyanswà, wëe kà asànaa aloon a in'koon aba anki.

8

Yesu kan'kóor nukyal a bay
(*Mlk 1.40-45; Luk 5.12-16*)

¹ Mpal kàyàtyà Yesu u mōñ, ikōñ a baar waa kyun'lab.

² Le, nukyal a bay mwey kàyàsin tsutsu kusà a nde, kàbū an'kōm, waa kàten a nde naa: « Un'loñ, kya ngye asàkwen, mpöñ. »

³ Yesu kàsilà koo, kun'ba, waa kàten naa: « Mëe an'kwen, pōñ! » Taan nsil alan, laa kàpōñà nde u bay ande.

⁴ Ungō apan, Yesu kun'swen naa: « Twon an'sam ndaa ayi itàkal akà mbuur mwey. Wëe, kyen akà ngan anà kape iboon kàswen Mōse, ntòn kya ikal imbal ntòn ba. »

Yesu kan'kóor un'syāäl a kapten
(*Luk 7.1-10; Ywn 4.43-54*)

⁵ Umpal kàbilà Yesu u Kapernawum, kapten a anitā mwey kàsin tsutsu apà nde, waa kun'bōñ,

⁶ waa kàten a nde naa: « Mwol, un'syāäl amë wāñābōñ u ndwā, ndür ande ikanii anki, nde wāmuweemā usaay mbōñ. »

⁷ Yesu kun'fuur naa: « Më, më in'kyer akun'kóor. »

⁸ Wëe kapten awun kàfuur naa: « Mwol, më in'kwe anki naa ngye abilā u ndwā amë. Wëe ngye, tēn ndaa mwey mpel, un'syāäl amë ukōrā. »

⁹ Ntòn më in'we anà amfūm hāfan'ler anà më sye in'we anà anitā in'faler më. Kya më insāten a anitā mwey naa: "Kyen!", nde laa ukya nde, kya më insāten a wumwey naa: "Yā!", nde sye laa uya nde, kya më sye insāten a un'syāäl amë naa: "Kyer abā!", nde sye laa ukyer nde. »

¹⁰ Mpal kàwem Yesu ndaa ayin, laa kàbem nde, waa kàten a baar bāyun'labā naa: « Më alakyaän ndandaa naa më

nātāman anki lākwikilā atub alā akā mbuur mwey uboo a Isālel.

¹¹ Më in'fālakyaän naa baar mbōñ bāsāfā mper lāfāsēnā anā lāfākāminā taan, ba bāsādyā mesā mwey anā Abālam, Isak anā Yakōb uboo a Imwol a du,

¹² wëe, anan'kwal a imwol bāsātōm u nsā uboo a lāpib: kwo isākal ilel anā nkwoor a an'din. »

¹³ Apan Yesu kàten a kapten naa: « Furā ndwā angye, wey ya ikal asànaa lan'loom lākwikilā angye! » Taan nsil alan un'syāäl a kapten waa kākōrā.

Yesu kan'kóor abey

¹⁴ Ungō apan, Yesu kàkyen ndwā a Petōlā. Kwo nde kāmēn ukwā a Petōlā wun'kaar wāñābōñ ntòn nde kākā anā lābwey a mpye.

¹⁵ Nde kun'ba u koo, lābwey a mpye waa lātoo. Apan nde waa kāmbarā, waa kāsēmā mukun'syāäl.

¹⁶ U sisye, baar bun'twāälā baar bàkāl anā an'dweelā an'be mbōñ. Umbwo a ndaa ande, nde kaboñā an'dweela ama, waa kākōrā sye abey banswā.

¹⁷ Kàkyer nde abā ntòn ndaa kàten nangōm Yesay ikwe: « Nde kàwēl an'too anā an'kyal abi. »

Baar bākwen mulab Yesu
(*Luk 9.57-62*)

¹⁸ Mpal kāmēn Yesu ikōñ a baar kyāmūn'dinjā, nde kàswen alonki ande musabā sim a ewā lumwey.

¹⁹ Un'loñ a Un'koon mwey kàsin, waa kàten a nde naa: « Un'loñ, më in'kyer ayalab mper yanswā ayākya ngye. »

²⁰ Yesu kun'fuur naa: « In'kyen mye anā an'fu, nēn sye ye anā an'yaab, wëe Mwan a mbuur ikal atalā un'tswe kyatey. »

²¹ Umwey uboo a alonki ande kàten a nde naa: « Mwol, mpe mbwo më in'tākādyee taarāmë. »

²² Wëe Yesu kun'fuur naa: « Yan'lab, wëe aku bādyee aku aba. »

Yesu kan'kwaam un'pòb
(Mlk 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Ungo' apan, Yesu kàbilà u bwaar anà alonki ande.

²⁴ Kimburà, un'pòb a ngwal kàyi udu a ewà, ibo a an'dà byàbilà u bwaar. Apan nde kàkàl anàbòòn.

²⁵ Alonki bàsin apà nde, waa bun'wiy anà muten naa: « Mwol, itsu' mōō! Bi abà ikwà! »

²⁶ Nde kafuur naa: « Nton nkye làbà be u bōomà? Be baar a làkwikilà ikikye! » Apan, nde waa kàmbarà, kànàn un'pòb anà ewà. Duu a mbōon waa làbilà.

²⁷ Ba banswa bakàl mubem, waa bàteenà naa: « Mbuur awà wà nà, waa itàkal in'pòb anà ewà byàmukun'weemà? »

Abaal a an'dweelà an'be bōōl
(Mlk 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Mpal kàkolà Yesu u sim lumwey, u nsi a baar a Gadarà, baar a an'dweelà an'be bōōl bayàtoo kan'dii, waa bàyàbwey anà nde. Ba bakàl anà umpor mbōon, lalan akà mbuur mwey kàkwe anki mulyan u mbwo ayin.

²⁹ Waa le, ba bàsemà musà in'kwen: « Mwan a Nzam, ndaa nà ngye awe ayà anà bi? Ngye an'yà pà nton mukà itwàäl lingyoomà kusà a taan mukwo? »

³⁰ U kikwel, làkal anà làbol a kolàkol là ngul làkal muyidyà.

³¹ An'dweelà an'be mālōm akà Yesu naa: « Kya ngye asàkwen mukibōn, itōm u làbol a ngul lanà. »

³² Nde kàten a ma naa: « Làkyen. » Ma waa mātōo, waa mākabilà u ngul. Apan sye, làbol a ngul làkaamà fà ikol a mōn, waa làkàbwà kà ewà, waa làminà kan'dà.

³³ Aseey a ngul waa bàtiin, bàkàbila u bul, waa bàkyään yinà yanswà yàlyan anà indiir byabweel baar bakàl anà an'dweelà an'be.

³⁴ Apan bul lanswà waa làtōo mukāman Yesu. Utaan bun'men ba, ba bun'bōon naa nde ulwomà u nsi aba.

9

Nkōor a mbuur anàkwekà
(Mlk 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Yesu kàbilà u bwaar, waa kàfàsabà ewà nton mukyà bul ande.

² Apan bun'twàäl mbuur mwey wànjàkwekà wànjàbōon udu a ipoy. Umpal kāmēn Yesu làkwikilà aba, nde kàten a mbuur anàkwekà naa: « Mwan amē, sà un'kanà! Bàmadwàäl nkul a man'be angye! »

³ Wēe alōon a in'kōon bàteenà ba a ba naa: « Mbuur wà an'bey Nzam! »

⁴ Yesu kàkyer ayōb an'kyān aba, waa kàten naa: « Nton nkye làwe be anà an'kyān an'be u mpem abe? »

⁵ Nkye byan'sōōn ubwan, muten naa: "Ube angye ban'wà", lēe muten naa: "Mbarà, kyen"?

⁶ Yà ubwan naa be, be làyōb naa Mwan a mbuur we anà ikōb adwàäl baar nkul u mēen pà. » Apan, nde kàten a mbuur anàkwekà naa: « Mē amaswan: Mbarà, sēn ipoy angye, furà ndwà angye! »

⁷ Mbuur awun waa kàmbarà, waa kàkyen ndwà ande.

⁸ Mpal kyāmēn ikoñ a baar ndaa ayi, kya kyàkal u bōomà, waa kyākōmà Nzam nton kàpe nde ikōb atub aki akà baar.

Yesu kan'bel Mātay
(Mlk 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ungo' apan, Yesu waa kàkyen. Mpal kàkal nde mulyan, nde kāmēn mbuur mwey kàkyàbwaay kà ikal bāfāfur iter, ikōb ande Mātay. Nde kàten a nde naa: « Yan'lab! » Mbuur awà waa kàmbarà, waa kun'lab.

¹⁰ Yesu kàkal mudyà u ndwà. Afuūr a iter mbōon anà baar abe bàyàdyà mēsà mwey anà Yesu anà alonki ande.

¹¹ Mpal bāmēn Amfarisi abun, ba bàfuul alonki ande naa: « Nton nkye Un'loon abe udyaa nde ikal imwey anà afuūr a iter anà baar abe? »

¹² Wée Yesu, mpal kàwem nde abwey, nde kàtèn naa: « Mfun a ungan yatey akà baar mpa abye anà ukyal, wée akà abey.

¹³ Abun, làkyen kàlalonkà mbuul a ndaa yi: "Mε, mε in'kwen nsyääm, wée kà iboon anki." Ntön mε, mε kàyi anki mubel baar a balabal, wée baar abe. »

*Yesu anà ukin mbor
(Mlk 2.18-22; Luk 5.33-39)*

¹⁴ Apan, alonki a Ywan bàyi apà Yesu, waa bun'fuul naa: « Ntön nkye bi anà Amfarisi, bi ifàkin udyà, wée alonki angye bàfàkin anki udyà? »

¹⁵ Yesu kafuur naa: « Nkye asam a mbuur kan'tà bōr ban'kwo bàkal u ngyeb umpal awà nde apà ba? Wée ilà'ikyer asàyà bàsun'lwom ba uboboo a ba, apan ba bàsàkin udyà. »

¹⁶ « Akà mbuur mwey ukwe anki mubaay ipfey anànuin anà ikaam a ipfey akuin, ntön kya iyàkaam ipfey anànuin, abun tuun a ipfey làyàbulà làkolàkol.

¹⁷ Vin akuin bàfàsà anki u mbeen anànuin manà mbeen iyabola, manà man iyapàà anà mbeen iyàkyà bwà. Wée vin akuin bàfàsà u mbeen akuin, waa vin anà mbeen byàsàkal anàtii ubwan. »

*Mwan a mfum a un'yudà wun'kaar anà
un'kaar kàte ipfey a Yesu mpi.
(Mlk 5.21-43; Luk 8.40-56)*

¹⁸ Umpal kàteenà Yesu a ba abà, un'byääl mwey kàyàbwà an'kōm kusà a nde, waa kàtèn a nde naa: « Mwan amε wà un'kaar kan'kwà itaan a mboon tēy. Wée yun'si an'kōō, waa nde ufàyàkal anà mōō. »

¹⁹ Apan, Yesu waa kàmbarà, waa kun'lab anà alonki ande.

²⁰ Taan nsil alan, un'kaar mwey awàkàyitoo an'kil mbul kwem aniyweel, kàyàsin tsutsu'ungō a Yesu, waa kàte làpaan a ipfey ande mpi.

²¹ Ntön nde kàteenà naa: « Isàkal naa mε an'ta lapaan a ipfey ande mpi, mε in'kyer akōōrà. »

²² Mpal kàbulà Yesu anà kun'men nde, nde kàtèn a nde naa: « Mwan amε, sà un'kanà! Làkwikilà angye làmakōōr. » Taan nsil alan, un'kaar awà waa kàkōōrà.

²³ Umpal kàkolà Yesu u ndwà a un'byääl awà anà kàmēn nde abēērà a mfun anà mini a ikōñ a baar,

²⁴ nde kàtèn a ba naa: « Làlwomà, ntön mwan un'kaar nàkwà tēy, nde wàmubōōn. » Wée ba waa bun'sēē.

²⁵ Ungō batwey ba ikōñ a baar, nde waa kàbilà, kàte kōō a mwan un'kaar awun mpi, mwan un'kaar waa kàwiya.

²⁶ Làsan a ndaa ayi làkyer apàà kun'tà awun.

Nkōōr a ikwàmii abōōl

²⁷ Umpal kàkyen Yesu, ikwàmii abōōl waa bàyun'labà bàmuyisà in'kwen: « Mwan a David, iweem ngyeb! »

²⁸ Umpal kàbilà nde u ndwà, ikwàmii bàyàsin tsutsu'apà nde, waa Yesu kàtèn a ba naa: « Nkye bε lan'sà làkwikilà naa mε an'kwo in'kyer ya? » Ba bun'fuul naa: « Inye, Mwol. »

²⁹ Apan, Yesu waa kàbà mii aba, waa kàtèn naa: « Wey ya ikàl asànaa alà làkwikilà abe! »

³⁰ Waa mii aba myàyaanà. Yesu kaswen a ngwal naa: « Làkal kà igyēē, wey akà mbuur mwey ukōōn ayob! »

³¹ Wée ba, pa làtoo, laa bàpay ba làsan ande u nsi yanswà.

Nkōōr a nkiin mwey

³² Umpal bàkal ba mukyà, baar bun'twàäl nkiin mwey kàkal anà unsōñà.

³³ Pa kàbōñ Yesu unsōñà awun, nkiin waa kàsēmà musà ndaa. In'kàbō a baar bamen ndaa yubem, waa batēēna naa: « Ndaa atub ayi nàtābwà anki kà Isàlél. »

³⁴ Wée Amfarisi bāten naa: « Nde an'dweela an'be ayibōñ unsà ikōb a mfum a an'dweela an'be. »

Yesu anà in'sēñ a baar

³⁵ Yesu kàyilyanà kà an'bul a kolàkol anà mà ikikye. Nde kàyilōōñà u ndwà a nkōñ a Ayudà aba, mukyään Làsan

Anàbwanj là Imwol a du anà mukɔɔr ukyal banswà anà too lanswà.

³⁶ Umpal kàmen nde ikoŋ a baar, laa kàkyeer nde, nton baar abà bàkal anàyon anà ndür anàkwamà, asànaa in'kɔk ikɔɔn un'seey.

³⁷ Apan nde kàten a alonki ande naa: « Mbeŋ anàsòŋ yà mbɔɔn, wɛɛ baar a isal abwo ya bà ikikye.

³⁸ Lələm akà nayan mutɔm baar a isal mbɔɔn u ywan ande. »

10

Antoöm kwem anjyweel
(Mlk 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Yesu kàbel alonki ande bàkwem anjyweel, waa kape ikɔb mubɔŋ an'dweelà an'be anà mukɔɔr an'kyal manswà anà an'too manswà.

² Le ikɔb a antoöm bàkwem anjyweel abi: wàtətweb Simon, awà bàfàbel naa Petlà, anà un'ton ande Andre, Zyak anà Ywan, baan a Zebàday,

³ Filipo anà Bəteləmay, Tuma anà Mətay un'fuür a iter, Zyak mwan a Alfe anà Təday,

⁴ Simon nambəmə anà Yudas Isikalyot, mbuur kun'yala.

Isal a antoöm kwem anjyweel
(Mlk 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Yesu kətoim alonki abà bàkwem anjyweel mukasal isal anà musyaäl nswɛŋ yi: « Twon lan'kyà akà baar mpa abà Ayudà anà twon lan'bilà kan'bul a Saməlya.

⁶ Wɛɛ bɛ, ləkyen akà in'kɔk a un'sɛŋ a Isələl amyà myədiimà.

⁷ U mbwo ləkyà bɛ, lələŋ naa Imwol a du kyà tsutsu.

⁸ Ləkɔɔr abey, ləwi y akū, ləpɔŋ anukyal a bay, ləbɔŋ an'dweelà an'be. Bɛ, bɛ ləwɛl byəngway, ləpɛ sye byəngway.

⁹ Twon lan'syen itakal wɔl, itakal ngim, itakal iter a ishabə nton bɛ ləsi kà in'di abɛ,

¹⁰ itakal bɔn nton nkyeen, itakal an'kazak an'mɔɔl, itakal idyaär, itakal unsɔk, nton un'syaäl afədyà unsà isal ande. »

¹¹ « U bul a koləkɔl itakal là ikikye ləbilà bɛ, lələŋ naa nà kan'kwo mukalawal, ləbwaay apà nde tii mpal ləsəkyà bɛ.

¹² Umpal ləbilà bɛ u ndwà, ləpɛ ya mbɔɔr,

¹³ isakal naa ndwà ayin yəməlawal, wɛy duu abɛ ləkəl udu a ya, wɛɛ isakal naa ya yələwɛl anki, wɛy duu abɛ ləfura akà bɛ.

¹⁴ Isakal naa bələwɛl anki anà bələwem anki, latoo u ndwà ayin itakal u bul alan anà ləkɔɔb un'twà a in'kol abɛ.

¹⁵ Ndandaa mɛ aləkyəän: ilà'a nsan, nsi a Sɔdɔm anà Gɔmɔr basawem kingyeb akɔɔn naa bul alan. »

Nkwaan isəyà ungo
(Mlk 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ « Mɛ, mɛ aməlatɔm asànaa in'kɔk uboboo a an'kyenbɔl. Ləkəl unsà igyɛŋ asànaa ntəy anà anələbɔɔn asànaa nkəkà,

¹⁷ Ləkəl unsà igyɛŋ akà baar, nton baar basələsyen u ləbay a nsan a koləkɔl anà basələkam an'fuim uboo a ndwà a nkoŋ aba,

¹⁸ ba basələfuün akà an'kuvernɔɔr anà akà amfum a nsi nton mɛ, nton bɛ latɛ imbal akà ba anà akà baar mpa abà Ayudà.

¹⁹ Wɛɛ mpal basələfuün ba, twon lan'man mpay muyɔb naa bɛ ləten aben itakal naa ininà bɛ ləten. Ndaa yanswà ləsəten bɛ, ya basələpə taan nsil la.

²⁰ Nton ya isəfà anki akà bɛ, wɛɛ Dweelà In'kyɛɛl a Taarəbɛ asəten uboo a bɛ.

²¹ Un'ton asəyalà un'ton ande nton bun'dwà, taa asəyalà mwan ande, baan basəsà un'tswe ngwal akà aboör aba anà basəkwen naa bədwa.

²² Baar banswà basəkyer alayin nton ikɔb amɛ. Wɛɛ mbuur asətsim tii u ntsuü asawa mɔɔ.

²³ Mpal bàsàlaméey nkwaan u bul lāmwey, kálayee u bul asin. Mē ndandaa alákyāān, bē lāsàkal anàtāmāy anki muyilyan kà an'bul a Isàlél manswà mpal usayà Mwan a mbuur. »

²⁴ « Un'lonki ufàlyan anki un'loon ande, itàkal un'syāāl ufàlyan anki nkum ande.

²⁵ Yan'kwo naa un'lonki ukāl asànaa un'loon ande anà un'syāāl asànaa nkum ande. Ntōn ba nandwà bun'beelà Belzàbul, nkye byan'koon ba mubel baar a ndwà ande abwey! »

Mbuur ban'kwo mutiin bōōmā (Luk 12.2-7)

²⁶ « Twon lāmātiin bōōmā. Ntōn undiir anāyee wanswā akyer asāmēna u len, anā ndaa yanswā yā unku bākyer asāyōb.

²⁷ Ndaa amālakyāān mē u lāpib, wey bē lāten ya u mwāānanswā, ndaa bāmālālweey u tsū, lālōn ya udu a isan.

²⁸ Twon lan'tiin bōōmā baar akwā bāfādwa na ndūr mpel, wēē bē, bē bōōmā lātiin mbuur akwā afādwa ndūr anā mōō uboo a yaan a mbaa.

²⁹ Nkye bāfāyālā anki insōōr ibyeel u falā lāmwey? Mpalābā, akā imwey uboo a bya ifābwā tēy u mēen naa Taarābē ukōōn ayōb.

³⁰ Wēē akā bē, itàkal ntswe abē yanswā yanātan.

³¹ Twon lan'man bōōmā: bē, bē lan'sōōn insōōr mbōōn. »

Ukyey lēē utōn Yēsu Klistō (Luk 12.8-9)

³² « Mbuur wanswā asākyey u mii a baar naa nde wā un'lonki amē, mē sye in'sun'kyey u mii a Taarāmē awā u du.

³³ Wēē isàkal naa mbuur aman'tōn u mii a baar banswā, mē sye in'sun'tōn u mii a Taarāmē awā u du. »

Kà duu anki, wēē itā (Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ « Twon lan'si naa mē kàyātwaal duu u mēen: mē, mē kà duu kàyātwaal anki, wēē kōm.

³⁵ Mē kayi ntōn muyākaab mbuur anā taarānde, mwan un'kaar anā ngwān,

mwan un'kaar àna ukwā ande wā un'kaar.

³⁶ Anankir a mbuur bāfāfā uboo a ywar ande nākwō.

³⁷ Mbuur akwen taarānde itàkal ngwān anāsōōn mē, nde ukwe anki mukal wāmē, mbuur akwen mwan ande wābaal itàkal wā un'kaar anāsōōn mē, nde ukwe anki mukal wāmē.

³⁸ Mbuur mpa usen kulunsi ande anā ukōōn ayan'lab, nde ukwe anki mukal wāmē.

³⁹ Mbuur asāyee mōō ande, wā asākyā bwā. Wēē mbuur asāpiy mōō ande ntōn mē, nde akyer afāsāman wā. »

An'bweel (Mlk 9.41)

⁴⁰ « Mbuur usālawal, nde mē kan'wal, mbuur usan'wal, nde kan'wal mbuur kan'tōm.

⁴¹ Mbuur kan'wal nāngōōm ntōn nde wā nāngōōm, nde asāwal bweel a nāngōōm. Mbuur kan'wal mbuur a balābal ntōn nde wā wābalābal, nde asāwal bweel a mbuur a balābal.

⁴² Mbuur wanswā asapa indiir anwā, itàkal naa kōōb a an'dā a mpye lāmwey akā umwey uboo a baan ambey bā ntōn nde wā un'lonki amē, bweel ande bwā lāsākyā anki. »

11

Akyeey a Ywan Un'düümā (Luk 7.18-35)

¹ Mpal kāmāy Yēsu mupā nswēēn akā alōnki ande bākwem aniyweel, nde kālōmā apan, wāa kākyyen ntōn mukālōn anā mukākyaān Lāsān Anābwan kà an'bul aba.

² Kyekā Ywan, u bōlokā ande, kākem baar bāmukanā isal a Klistō. Nde kun'tōōm alōnki ande ntōn mukun'fuul naa:

³ « Nkye ngye awā Mbuur akwā akyer ayā, lēē bi idil wāsin? »

⁴ Yēsu kafuur naa: « Lākyyen kālun'sam Ywan ayā lan'wem bē anā lan'man bē yi:

⁵ ikwāmii ban'man, ikar ban'mbarā, anābay ban'pōnā, ikwan'tsū ban'wem,

aku'ban'wiyà, Làsanj Anjàbwanj ban'kyään akà anjàmbwà.

⁶ Un'sak akà mbuur mpa asàpiy làkwikilà ande ntòn mè! »

⁷ Ungö a nkyeen a alonki a Ywan, Yesu kàsèma muyaäm ntòn Ywan: « Ininà be làkàler u nsye a ipol? Wenwenj kànnini un'pob?

⁸ Wée be, ininà be làkàler? Mbuur mwey wanjàbwaar ipfey a ntal? Wée naa baar bàfàbwaar ipfey a ntal bàfàkal u ndwà a amfum.

⁹ Wée be, ininà be làkàler? ngangoom mwey? Inye, waa mè alàkyään naa mbuur mwey wanjàsöön ngangoom.

¹⁰ Ntòn nde wà mbuur akwà bàsöön ntòn nde naa: "Le, mè an'töm mbuur mwey kusà angye, ntòn mulön mbwo angye."

¹¹ Ndandaa mè alàkyään: uboo a baar banswà kàbör un'kaar, akà mbuur mwey kan'söön Ywan Un'düümà watey. Wée mbuur ikikye uboo a Imwol a du kàmüsöön.

¹² Semà panà a Ywan Un'düümà tii njàbawà, Imwol a du kyà uboo a unkaak a ngwal. Anjukaak a ngwal bàfàgyöör kya.

¹³ Ntòn anjangoom banswà anà Un'koon a Mose bàte ngoom tii u panà a Ywan.

¹⁴ Isàkal naa be làkwèn muyöb ubwanjàbwanj, nde wà Eli akwà kàkyer alàyà.

¹⁵ Wey mbuur awe anà an'tsu, uwem! »

¹⁶ « Nköö! ayi mè ya in'sii anà nà? Ya yà asànaa baan akwà bàfàmbàmba u balabal anà bàfayöb bumwey naa:

¹⁷ "Bi kàlabèèrà mfunj, wée be làkyen anki! Bi kàlasyeel ingonj a ilel, wée be làlel anki!"

¹⁸ Abun, Ywan kàyi nde, afàdyà anki, afànwà anki, ba bàfàten naa: "Nde we anà un'sonà!"

¹⁹ Mwan a mbuur kan'yà, wàmudya, wàmunwà, wée bàfàten naa: "Le, nde wà ndyeel anà un'nweel a man, un'sam a afüür a iter anà baar abe!" Wée an'yeerà mäfàmenà u nkyeer a ma. »

An'bul man'ton musà làkwikilà (Luk 10.13-15)

²⁰ Mpalàbà Yesu kàsèma munjan an'bul akwà amàkàkyer nde impà mböön, ntòn an'bul amà mabuul anki mpem aba. Nde kàten naa:

²¹ « Ngyeb akà ngye Korazin! Ngyeb akà ngye Betesayidà! Ntòn, ilàkal naa impà bàkyer akà be bàkyer u Tir anà u Sidon, abà itaan baar aba bàkyàbuul mpem, bàkyàbwaar ngöör anà bàkyàkubà un'twà.

²² Undiir awun, waa mè in'ten a be naa: ilà a nsan, Tir anà Sidon mpay a mböön bàsamèey anki asànaa bàsamèey ba be.

²³ Anà ngye Kapernawum, nkye ngye asàlar tii u du? Ngye asàtyà an'lonj! Ntòn, yàlàkal naa impà bàkyer akà ngye bàkyer u Sodom, bul alà lalàkal tii njàbawà.

²⁴ Undiir awun, waa mè in'ten a be naa ilà a nsan, Sodom bàsun'weel ngyeb akwànaa ngye. »

Làyi akà mè (Mlk 3.31-35; Luk 10.21-22)

²⁵ Utaanj alan, Yesu kàsèma muten naa: « Taa, Mwol a du anà meen, mè amasyàhà ntòn kàyee ngye ndaa ayi akà anan'yeerà anà akà anuyenà anà kàswenj ngye ya akà baan ambey.

²⁶ Èè, Taa, mè amasyàhà ntòn kàkwèn ngye naa ya ikal abà. »

²⁷ « Taaràmè kàkyan'pà indiir byanswà, wée akà mbuur mwey tày uyöb Mwan, isàkal naa kà Taa anki anà mbuur tày uyöb Taa isàkal naa kà Mwan anki anà mbuur kan'kwen Mwan mukyàän ndaa ayi. »

²⁸ « Làyi akà mè, be banswà lan'yon muyisyeen buur a kolàkol, waa mè in'sàlapà ngyöör.

²⁹ Làwèl ntaanàmbar amè anà làkyey naa mè alàlonj, ntòn mè in'wà mbuur a mpem a duu anà wàlòböön, waa möö abe usàyöör.

³⁰ Èè, ntaanàmbar amè mpay yatey musyen, buur amè là ikaay. »

12

Yesu anà saba
(*Mlk 2.23-28; Luk 6.1-5*)

¹ Ungō apan, Yesu kàkàl mulyan uboo a an'ywan a ble ila' a saba. Alonki ande bakal anà ngyal, waa bàbwe imfà a ble nton mudyà.

² Mpal bàmèn Amfarisi abun, ba baten a nde naa: « Ler, alonki angye bàmukyer ndaa mpa bàfàkyer kilà a saba! »

³ Yesu waa kafuur naa: « Nkye be làtàn anki ndaa kàkyer David mpal kàwem nde ngyal anà baar bakal anà nde? »

⁴ Nde kàbilà u ndwà a Nzam, kàwèl mampà bàfàpà iboon akà Nzam waa kadi ma, mumwey nde kàpè baar bakal anà nde, itàkal naa ma angan mpel bàfàdyà.

⁵ Itàkal naa nkye be, be làtàn anki uboo a Un'koon naa ila' a saba, u ndwà a Nzam, angan bàfàbey saba, mukoon akal unsà ube?

⁶ Wée mē, mē alàkyään naa apà ye anà ndaa yàjàsoön ndwà a Nzam!

⁷ Kya be làlàyob ubwanàbwan mbuul a ndaa ayi: "Mē in'kwen ngyeb wée kà iboon anki", be baar bàkoon ube làlatsuul anki mbar.

⁸ Nton Mwan a mbuur wà nkum a saba. »

Mbuur anà koo anàkwekà
(*Mlk 3.1-6; Luk 6.6-11*)

⁹ Yesu kàlwomà nde paa, nde kàkyen ndwà a nkōn aba, waa kàbilà kwo.

¹⁰ Akun kàkàl anà mbuur mwey kàkàl anà koo anàkwekà. Amfarisi bàkwen mufuün Yesu: ba bun'fuul naa: « Nkye un'koon abi akyàpà mbwo mukoor mbuur kilà a saba? »

¹¹ Wée nde kafuur naa: « Nà uboo abe, isàkal naa nde we awà un'kok mwey anà wa ubu'uboo a fu kilà a saba, waa nde mpa ukasaab wa? »

¹² Wée mbuur kan'soon un'kok! Kyakin, mbwo yà mwo mukyer ubwan kilà a saba. »

¹³ Apan nde kàtèn a mbuur awun naa: « Sen koo angye. » Nde waa kàsen la, la sye waa làbwen asànaa lumwey.

¹⁴ Amfarisi bàtoo ba, ba bàkàsà nkōn nton mutsul mbar naa ba bàyun'dwa aben.

Un'syāāl kāsōl Nzam

¹⁵ Mpal kàyob Yesu ndaa ayin, nde kàlwomà kà ikal akin, baar mboon bàkyer un'lab, waa kàkoor ba banswà,

¹⁶ wée nde katsūn a ngwal naa ba bàkoon akyään naa nde wà nà.

¹⁷ Kàkyer nde abà nton ndaa akwà kàtèn nangoom Yesay ikwe:

¹⁸ « Le un'syāāl amē kāsōl mē,

Nkwen Anàbwan amē kàkwen mē musool, mē in'sàsà Dweelà amē udu a nde, waa nde usàkyään balàbal akà in'sen.

Mē in'sàsà Dweelà amē udu a nde, nde asàkyään un'koon awà an'pà mē akà in'sen.

¹⁹ Nde usàtwal anki an'sye, nde usàsà anki in'kwen,

akà mbuur mwey usàwem anki ndaa ande kà an'balàbal.

²⁰ Nde usàbool anki kite a iful anàbool, nde usàdim anki mwina akalèemà unsinsi.

Nde asàkyer abà tii mpal làsàwal balàbal ibōn.

²¹ Waa in'sen myàsàsà làkyàn a mya kà ikob ande. »

Mfuün anà mfuur a Yesu
(*Mlk 3.22-30; Luk 11.14-23*)

²² Apan ba bun'twāāl nukon mwey wà ikwāmii anà wānkiin. Yesu laa kun'kōr nde, waa kasema musa ndaa anà muman.

²³ In'sen a baar myanswà myàkal mubem anà muten naa: « Nkye wà kà mwan a David anki? »

²⁴ Mpal bawem Amfarisi abwey, ba baten naa: « Mbuur wunà insōnà ayibōn u mbwo a Belzabul, mfum a insōnà. »

²⁵ Yesu kàyob an'kyàn aba, waa kàtèn naa: « Imwol kyanswà akyà ifàkaabà kya njakwo, ikyer afàpàà. Bul làmwey, itàkal ywar làmwey lànjàkaabà la njakwo, la làfàtsim anki.

²⁶ Isàkal naa Satanà kan'twey Satanà, nde wànjakaabà anà nde ñakwo: apan imwol ande isàtsim aben?

²⁷ Isàkal naa mē, mē insōjā in'kabōjā kà ikōb a Belzàbul, baan abe insōjā bāfābōj kà ikōb a nà? Lalan ba ñakwo basàkal atsūil a nsan abe!

²⁸ Wēe isàkal naa mē insōjā in'fābōj a Dweelā a Nzam, ikaswanā naa Imwol a Nzam kyākyāyā akà bē. »

²⁹ « Itàkal sye naa nkye mbuur mwey kan'kwo ubilā u ndwā a ñangwal anā ugyōōr indiir ande, isàkal naa nde mbuur a ngwal awā ñàtun'bām anki in'sin? Ungō akun'bām in'sin, nde kan'kwo ugyōōr indiir byanswā u ndwā ande.

³⁰ Mbuur mpa awā anā mē, nde kan'kwen anki, mbuur mpa akabōbā anā mē, nde wāmupay.

³¹ Undiir awun, mē alākyaän naa basādwaäl baar nkul a man'be manswā anā mbeey yanswā, wēe basādwaäl anki nkul a mbeey a Dweelā In'kyeēl.

³² Mbuur asāten ndaa a insoonā a Mwan a mbuur, nde basun'dwaäl nkul. Wēe mbuur asāten ndaa a insoonā a Dweelā In'kyeēl, basun'dwaäl anki nkul u mēen mā itàkal u mēen amā isāyā. »

Un'te anā imbej a wa (Luk 6.43-45)

³³ « Isàkal naa un'te wā ubwan, mbej awa ikal ubwan, isàkal naa un'te wā un'be, mbej awa ikal yāmbe. Ntōn un'te bāfāyōb u mbej awa.

³⁴ Mbil a iyāy! Nkye baar abe asānaa bē, bē lan'kwo muten ndaa anābwan? Ntōn ayā ifātoō u mun a mbuur, ifāfā u mpem ande.

³⁵ Mbuur anābwan afāwal indiir anābwan unsā un'naan ande wāñābwan, wēe mbuur un'be afāwal indiir ibe unsā un'naan ande wube.

³⁶ Waa mē, mē alākyaän naa: kà ilā a nsan, baar basāsā in'loōn a ndaa a bunābun yanswā basāteenā ba.

³⁷ Ntōn nteen angye ñakwo isatsūil mbar. »

Ndōm a impā mwey (Mlk 8.11-12; Luk 11.29-32)

³⁸ Apan alōōj a in'kōōn amwey anā Amfarisi amwey bāten a Yesu naa: « Un'loōj, bi ikwen naa ngye iswenj impā mwey. »

³⁹ Nde kafuur naa: « Nkōōl a baar abe anā yā inswem yamulōm impā, wēe ba impā asin bāman anki, impā nsil kyā ñangōōm Yōnas.

⁴⁰ Undiir awun, asānaa Yōnas kākyer nde myāānā in'tār anā mpib tār uboo a dum a nsō a kolākōl, abun sye Mwan a mbuur asākyer myāānā in'tār anā mpib tār ungyel a mēen.

⁴¹ Ilā a nsan, baar a Ninive basāmbarā kusā a baar a nkōōl ayi waa basafuūn, ntōn baar a Ninive bābuul mpem aba mpal bāwem ba an'loōj a Yōnas. Wēe apā, we anā mbuur kan'sōōn Yōnas!

⁴² Ilā a nsan, mfum un'kaar a Ngyel asāmbarā kusā a baar a ñābā, ntōn nde kāfū kwel muyāwem an'yeerā a Salōmun. Waa apā, we anā mbuur kan'sōōn Salōmun! »

Mfuurā a dweelā a lābe (Luk 11.24-26)

⁴³ « Uman naa dweelā a lābe lan'too uboo a mbuur, la lafākya nsye a ipōl mulenj ikal akāyōōr, la lāsākōōn aman,

⁴⁴ laa lāten la naa: "Mē in'kyer afurā ndwā amē kātōō mē." Mpal lātōl la, lāman la ya yā ipōl, yāñākōōm anā yāñālōōn,

⁴⁵ apan laa lākya la mukāwal an'dweelā asin nsāmbaraar man'sōōn la unsa ube, laa mabila ma, mabwaay ma. Mōō a mbuur awā laa utay wa wāñāsōōnā mōō kākāl nde awā kusā. Ya sye isàkal abā akā nkōōl a mbe yi. »

Ngwān anā atōj a Yesu (Mlk 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Mpal kākāl Yesu muyām a ikoj a baar, le ngwān anā atōj ande bākāl u nsā, ba bālenā muyām anā nde.

⁴⁷ Mbuur mwey waa kāten a nde naa: « Le, ngwa anā atōj angye bā u nsā anā bāmulenā muyām anā ngye. »

⁴⁸ Yesu kun'fuur naa: « Maa nà, anà aton ame bàna? »

⁴⁹ Apan, nde kàsilà koo udu a alonki ande, waa kàten naa: « Le maa anà aton ame. »

⁵⁰ Nton mbuur wanswà afàlab ukwen a Taaramè awa u du, nde wa un'ton ame wàbaal anà wun'kaar, nde wà maa. »

13

*Nsim a un'koon
(Mlk 4.1-9; Luk 8.4-8)*

¹ Ilà'akin, Yesu kàtoo u ndwà, waa kàkàbwaay ukol a ewà.

² Ikoñ a baar kyàyakwo tsutsu' apà nde, nde kàbilà u bwaar, waa kàbwaay. Un'sen a baar wanswà kàkal u nkankyel.

³ Nde kàyaäm anà ba indiir mboon u nsim, waa kàten a ba naa: « Ilà'mwey, un'koon mwey kàkyer atoo mukakon mben u ywan ande. »

⁴ Umpal kàmwèn nde ya, yar lùmwey làbu' ukol a mbwo: nen a du laa yàyi ya, waa yàdi ya.

⁵ Yar lumwey làbu' udu a in'kul mpa myàkal anà mēen mboon. Mben yàmen agyàgyà, nton mēen mākāl itāñ.

⁶ Wēe umpal kàbalà mwaänà, bite waa byàkunà, byàyōm, nton bya byàkal anki anà in'swey.

⁷ Yar lumwey làbu' uboo a nsyeenà: nsyeenà yàyel ya, laa yàkuünà ya bite anàbwan.

⁸ Wēe mben yumwey yàbu' udu a mēen anàbwan, waa byàbōr imfà: imwey nkam, kyumwey an'kwem an'syaam, kyumwey an'kwem an'tar.

⁹ Wey mbuur awe anà an'tsu' awem uwem! »

*Nton nkye Yesu uyisyääl nde nsim?
(Mlk 4.10-12; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Apan, alonki bayasin apà nde, waa bun'fuul naa: « Nton nkye ayiyääm ngye anà ba u nsim? »

¹¹ Nde kafuur naa: « Bē, bē làkyàwal an'yeerà a inkuu a imfum a du, wēe ba, ba ma bàwēl anki. »

¹² Mbuur awe anà undiir, nde bàkyer asun'pà, waa nde usàkal abyà mboon, wēe akà mbuur mpa awe anà wa, bàsàlwom itàkal undiir awe nde awà.

¹³ Undiir awun in'fayääm mē anà ba unsà nsim: Nton, ba bàmulerà ukoon aman, anà bàmuleē tsu' ukoon awem anà ukoon ayob.

¹⁴ Abun, ngoom kàte Yesay wà kan'kwo nton ba:

"Bē làsawem ubwanàbwan, wēe bē, bē làsàyob anki,

bē làsàler ubwanàbwan, wēe bē, bē làsàman anki.

¹⁵ Nton mpem a un'sen awà yàkyàbwa ikwabà,

ba bàkyàdubà an'tsu' aba,

ba bàkyàdubà mii aba

nton mii aba myàkoon aman,

an'tsu' aba mākōon awem,

mpem aba ikōon ayob,

abun ba bàkōon abuul mpem, anà mē in'kōon akōor." »

¹⁶ « Wēe akà bē, bē làbà unsà un'sak, nton mii abe myà mutaälà anà an'tsu' abe mà muweemà!

¹⁷ Ndandaa mē alàkyään, anangoom anà baar a balàbal mboon balàkwem muman ndaa aya lamana bē yi, wēe ba ya bàsàman anki, muwem ndaa làwēemà bē yi, wēe ba ya bàsawem anki. »

*Mbuul a nsim a un'koon
(Mlk 4.13-20; Luk 8.11-15)*

¹⁸ « Mpalabà, làwem mbuul a itim a un'koon.

¹⁹ Isàkal naa mbuur kan'wem ndaa a Imwol, wēe nde ya uyobà anki, imēna naa mbuur un'be kan'yà anà kan'lwom ndaa bàkōn u mpem ande. Nde wà asànaa mben yàbu' ukol a mbwo.

²⁰ Baar bumwey bà asànaa yar a mben alà làbu' u mēen a in'kul, wà mbuur kan'wal Ndaa agyàgyà unsà un'sak.

²¹ Wēe uboo ande in'swey myatey, nde wà mbuur a ansonà: isàkal naa lingyoomà lan'yà itàkal nkwaan nton Ndaa, laa ubwà nde.

²² Mben̄ ayà bàkòn uboo a nsyeenà, yà asànaa mbuur kan'wem Ndaa, wée nkyan̄ a indiir a meen mà anà ndeb a in'naan̄ laa ikuünà bya Ndaa, waa ya mpa ibor̄ imben̄.

²³ Yar bàkòn u meen an̄abwan̄, là baar bàfawem Ndaa anà bàfayob̄ ya. Apan ba bàfabor̄ mben̄: amwey nkam, bumwey an'kwem an'syaam, bumwey an'kwem an'tär. »

Nsim a un'len̄ un'be

²⁴ Yesu káfateel nsim asin̄: « Imwol a du kya asanaa mbuur mwey kàkòn imben̄ an̄abwan̄ u ywan̄ ande.

²⁵ Wée utaan̄ bàkal baar muböön, un'yiin̄ ande waa kàyi, waa kàkòn iteerà uboo a ble, laa kàkyen nde.

²⁶ Mpal làyel ble anà imfà byàsè mà bya mutoo, iteerà sye waa byàyàsenà mbwo mwey anà bya.

²⁷ Asyäǟl a ñaywan̄ bayi mukun'fuul naa: "Nkum, nkye kà imben̄ an̄abwan̄ anki ngye kàkòn u ywan̄ angye? Wée iteerà binà byan'fà ken?"

²⁸ Nde kafuur naa: "Un'yiin̄ mwey kàkyer abun." Asyäǟl waa bun'fuul naa: "Nkye ngye akyàkwèn naa bi ikàlwom bya?"

²⁹ Nde kàten a ba naa: "Aay, manà be làyàkàtsuum ble mbwo mwey anà iteerà.

³⁰ Làwèy bya byàbyeel byàyel mbwo mwey tii u panà abwo bya. Mpal ayin me in'sàten a abweel naa: Tàlalwoomà iteerà, labām bya ibin̄ nton̄ musa bya mbaa. Ungō, làbwe imfà, làsi ble unsà ikor̄ amē." »

Nsim a imben̄ ikikye (Mlk 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Yesu káfateel nsim asin̄ naa: « Imwol a du kya asanaa mbuur mwey kan'wal imben̄ ikikye anà kan'kòn kya u ywan̄ ande.

³² Imben̄ aki kyà imben̄ mwey kyan'söön ukye uboo a mben̄ yanswà. Wée kya isàyel, kya ifabulà un'te mwey wà kolakol. Apan, nen a du iyàtōn̄ an'yaab aya kan'kòkà a wa. »

Nsim a ful (Luk 13.20-21)

³³ Yesu káfateel nsim asin̄ naa: « Imwol a du kya asanaa ful kawel un'kaar mwey anà kabuinā nde anà an'kōob̄ an'tär mà mfufu a mampa. Ungō apan mfar yanswà waa yàful. »

Nton̄ nkye Yesu kàisyäälà nde nsim mböön (Mlk 4.33-34)

³⁴ Ndaa ayin yanswà Yesu ba ya kakyäänà u nsim, akà ndaa mwey yatēy kàteenà nde anà ba uköön nsim,

³⁵ nton̄ ndaa ayà kàten̄ ñangööm̄ ikwe: « Mē in'sàduub mun amē mutà nsim, mē in'sakyaän̄ indiir an̄ayee sè mà bakyer meen. »

Mbuul a nsim a iteerà

³⁶ Apan Yesu kasawey ikōñ a baar, waa kàkyen ndwà. Alon̄ki ande bàsin apà nde, waa bāten a nde naa: « Ibuul nsim a iteerà uboo a ywan̄. »

³⁷ Nde kafuur abà: « Mbuur afakōn̄ imben̄ an̄abwan̄, Mwan a mbuur,

³⁸ ywan̄ là meen mà, imben̄ an̄abwan̄ bà baan abà uboo a Imwol, iteerà ikaswan̄à baan a Mbuur un'be.

³⁹ Nankir kàkòn iteerà wà ilen̄, mbweel a imben̄ yà ntsüü a meen mà, wée abweel bà akyeey.

⁴⁰ Abun, asànaa bàfàtsuum iteerà nton̄ musà bya mbaa, ya sye isàkal abwey u ntsüü a meen:

⁴¹ Mwan a mbuur asàtom̄ akyeey ande mulwom uboo a Imwol ande, ndaa yanswà ifàsiinà baar mukyer ube anà baar bàfayweer ndaa a mbe,

⁴² waa bàsatööm̄ u yaan̄ a mbaa. Akun̄ ntsü isàkal ilel anà nkwoor a an'din.

⁴³ Apan, baar a balabal basata in'nyan̄ uboo a Imwol a Taaràba asànaa taan̄. Wey mbuur awe anà an'tsu' awem uwem! »

Undiir a ntal an̄ayee anà làper

⁴⁴ « Imwol a du kyà asànaa undiir a ntal wāñayee u meen uboo a ywan̄ làmwey, waa mbuur mwey kāmēn wa: nde kan'fayee wa. Unsà un'sak, nde waa

ukya, uyalà indiir ande byanswà ntòn musom ywan alá. »

⁴⁵ « Le, Imwol a du kyan'kwo ifàkal asànaa un'teel a an'yà ayilenj mper anàbwanj.

⁴⁶ Utaanj kàmen nde làper làmwey làntal a kolàkol, nde kàkayalà indiir ande byanswà ntòn musom làper alá. »

Nsim a an'tey

⁴⁷ « Imwol adu kyan'kwo bàfàsi anà an'tey mwey ban'toom kà ewà anà man'siim nso' a ifà ifà.

⁴⁸ Ma isayol, alöb waa bànaan ma u nkankyel, waa bàbwaay, bàsà nso' anàbwanj uboo a un'lwanj, waa bàpiy indiir iköön ndoñ.

⁴⁹ Ya sye isàkal abun u ntsüü' a meen: akyeey bàsàya ntòn mukaab baar abe anà baar a balàbal,

⁵⁰ waa bàsàtoom baar abe u yaan a mbaa. Akun ntsu' isàkal ilel anà nkwoor a an'din. »

In'naan akuñ anà myà itaan

⁵¹ Abun, Yesu kafuul naa: « Nkye be, be làkiyobà indiir abi byanswà? » Ba bàfuur naa: « Ee »

⁵² Nde kakyään naa: « Lalan, un'loñj a un'koon wanswà kan'wal an'yeerà unsà Imwol a du, asàkal asànaa ñandwà mwey afàwal indiir akuñ anà byà itaan uboo a un'naan ande. »

Baar a Nasàler ban'ton musà làkwikilà amu Yesu (*Mlk 6.1-6; Luk 4.16-30*)

⁵³ Mpal kàmay Yesu muten unsà nsim, nde kàlwomà kà ikal akin.

⁵⁴ Apan nde kàkyen nsi ande, waa kàloñjà u ndwà a nkoñ a Ayudà abà. Baar bàkàl pa bàkyer abem, waa bàteenà naa: « An'yeerà ande amà anà impà abi byan'fà ken? »

⁵⁵ Nkye nde kà mwan a sharpantye anki? Nkye ngwän ande kà Malye anki? Nkye Zyak, Yosefi, Simon anà Yude kà atonj ande anki?

⁵⁶ Nkye ampään ande banswà kà bà uboo a bi anki? Iköb aki kyanswà, nde kya kyan'fà ken? »

⁵⁷ Lalan mpa bàsi ba làkwikilà amu nde. Yesu waa kàten a ba naa: « Nangoom wanswà bàfun'bey u nsi ande anà u ywar ande. »

⁵⁸ Apan, Yesu kàsàkyer anki impà mböön u bul alan, ntòn nköön a làkwikilà abà.

14

Ukwà a Ywan (*Mlk 6.14-29; Luk 9.7-9*)

¹ Utaanj alan, Elodi, kuvernöör a Ngalile, kàwem nde làkoo a Yesu,

² nde kàten a asyää ande naa: « Wawey Ywan Un'duüma kan'wiyà uboo a aku! Undiir awun awà nde anà iköb mukyer impa! »

³ Yàmenà naa Elodi kàswenj baar mukor Ywan, mukun'bàm dwaan anà mukun'biil u boloka. Ntòn kàwel nde Ilodyas, un'kyay a un'tonj ande Filipo.

⁴ Ntòn Ywan kàteenà a nde naa: « Ikwe anki naa ngye un'wel un'kyay! »

⁵ Itàkal naa Elodi kàkwen mudwa Ywan, nde katiina un'sen a baar böömà ntòn ba Ywan bàfun'walà asànaa nangoom.

⁶ Apan, kilà' a un'kyom a mboör a Elodi, mwan a Elodyadi wà un'kaar kàyàkyen kusà a baar kàbel nde, un'sak laa kàwel wa Elodi.

⁷ Undiir awun, kàdi nde kyän mukun'pà undiir wanswà kàlun'lööm nde.

⁸ Apan, u nswéen a ngwän, nde kàten a Elodi naa: « Mpe un'tswe a Ywan Uduüma, apà, udu a làloñjà! »

⁹ Mfum kàwem ngyeb ntòn ya. Wée ntòn kyän ande anà baar kàbel nde, nde kàswenj naa bun'pe wa.

¹⁰ Nde kàtom baar mukàtsul Ywan un'tswe u boloka.

¹¹ Ba bàtwaäl un'tswe a Ywan udu a làloñjà, waa bape wa akà mwan un'kaar, nde waa kàsyen wa akà ngwän.

¹² Alonki a Ywan laa bayi ba muwal ndom ande, waa bakadyee ya. Ungō ba bakakyaän Yesu ndaa ayi.

*Yesu kan'dii baar isii a nsaab tyeen
(Mlk 6.30-44; Luk 9.10-17; Ywn 6.1-14)*

¹³ Mpal kawem Yesu lasan ala, nde kalwoma ka ikal akin, kabilà u bwaar, waa kakyen ikal a mpey. In'sen a an'bul myayob mya, fa an'bul aba, ba bun'lab ka in'kol.

¹⁴ Mpal katoo Yesu u bwaar, nde kamen ikon a baar, laa kameen nde ngyeb a kolakol, waa kakoor an'too aba.

¹⁵ Mpal labu sisye, alonki basin tsutsu apa nde, waa batan a nde naa: « Ikal ki kya ipol, taan sye lan'kya itaan. Apay baar bakyen ba nakwo bakasom isa adya kan'bul. »

¹⁶ Yesu kafuur naa: « Ba mfun akya yatey, lape isa adya be nakwo! »

¹⁷ Wee ba batan a nde naa: « Apa bi ibye ana mampa an'tyeen ana nsō yweel mpel. »

¹⁸ Nde katen naa: « Lan'twaäl abyà ka. »

¹⁹ Apan, ungo muswan ikon a baar mubwaay udu a in'len, nde kawel mampa aman man'tyeen ana nsō yayweel, kaler u du, waa kasaak bya. Ungō, nde katsutsul mampa, waa kape ma aka alonki, ba waa bakakab ma aka ikon a baar.

²⁰ Baar banswa waa badi, waa bayuur. Ba basyen in'lwaj kwem anjyweel myanayol a itiir byasal.

²¹ Baar badi bakal isii a ahaal nsaab tyeen, ukoon atan akaar ana baan.

*Yesu wamuyikya udu a an'da
(Mlk 6.45-52; Ywn 6.15-21)*

²² Apan sye, Yesu kaswen alonki mubila u bwaar nton ba bafwel u sim, mpal usapay nde in'sen.

²³ Ungō kapay nde ikon a baar, nde kabeena udu a mon nton mukayama u mpey. Nde kakal kwo anayen tii u sisye.

²⁴ Bwaar lakal lan'tol kwel a meen, ibo a an'da byakal muyisiina la nton un'pob kayee lisa.

²⁵ Tsutsu a taantyà, Yesu kakyen udu a an'da mper aka ba.

²⁶ Umpal bun'men ba wamuyikya udu a an'da, alonki bakyer ateer, waa bateena naa: « Wa un'sona! » Unsa boomà lanswa, ba basi in'kwen.

²⁷ Wee apan, Yesu katen a ba naa: « Lasi un'kana. Wa me, twon lan'man boomà! »

²⁸ Petola katen a nde naa: « Mwol, kya isakal ndandaa naa wa ngye, nswen me in'yi aka ngye udu a an'da. »

²⁹ Yesu kun'fuur naa: « Ya! »

Petola waa katoo u bwaar, waa kakyen udu a an'da mper kakal Yesu.

³⁰ Wee umpal kamen nde un'pob a ngwal, boomà lakyer un'kaar. Nde kasema muminà uboo a an'da, waa kasi in'kwen naa: « Mwol, an'tsu möö! »

³¹ Apan, Yesu kasila koo, kun'te mpi, waa katen a nde naa: « Mbuur a lakwikila a ikikye! Nton nkye asi ngye nkyeer? »

³² Umpal babilà ba u bwaar, un'pob waa kanye.

³³ Abun, baar bakal uboo a bwaar babu an'kom kusa a Yesu, waa batan a nde naa: « Ndandaa, ngye awa Mwan a Nzam! »

*Yesu kan'koo abey u Ngenesaler
(Mlk 6.53-56)*

³⁴ Ungō basaba ba ewa, ba batol u Ngenesaler.

³⁵ Baar a mper ayin bun'yob ba, ba bapay lasan mper yanswa, waa bun'twaälà abey banswa.

³⁶ Ba bun'böönà naa nde kape mbwo ba baba itakal lapan a ipfey ande mpel. Abun, baar bate kya mpi bakyer aköora.

15

*An'lonj nton nkaäl
(Mlk 7.1-13)*

¹ Apan, Amfarisi ana alonj a in'koon bafu Yelusalem, bayi aka Yesu, waa bun'fuul naa:

² « Ntɔn nkye alɔŋki angye bafàbey ba nkaäl abi? Ntɔn ba bafàwey anki an'kɔɔ mpal bafàdyà ba. »

³ Nde kafuur naa: « Atol be, ntɔn nkye lafàbey be nswɛɛn a Nzam ntɔn nkaäl abe? »

⁴ Ntɔn Nzam kàten naa: "Sà làkoo akà taaranà ana aka ngwa", ana: "Mbuur asakuül taarànde anà ngwän, bàkyer asun'dwa."

⁵ Wɛɛ be, be lafàten naa: "Mbuur wanswà afàten a taarànde itàkal a ngwän naa: Undiir in'lapà mɛ, mɛ wa in'kyäpà akà Nzam",

⁶ mbuur awun, nde kun'kɔmà anki taarànde." Abun, be làkyäpiy Ndaa a Nzam, ntɔn nkaäl abe.

⁷ Baar a mpem yweel! Yesay we anà iboŋ kàte nde ngɔɔm ntɔn be, mpal kàten nde naa:

⁸ "Un'sɛn wà afan'pà làkoo a mun, wɛɛ mpem awa yà ukwel anà mɛ.

⁹ Ngyamàkà bafan'sà ba yà bunàbun, ntɔn ndaa bafalɔŋ ba, yà ndaa a imbuur mpel." »

Indiir ifàbuul mbuur ngingyây (Mlk 7.14-23)

¹⁰ Apan, Yesu kàbel ikoŋ a baar, waa kàten a ba naa: « Làwem anà làyob!

¹¹ Kà indiir byàfabilà u mun a mbuur byàfun'buul ngingyây anki, wɛɛ indiir byàfàtoo u mun byàfun'buul ngingyây. »

¹² Apan, alɔŋki bàyi akà Yesu, waa bàten a nde naa: « Nkye ngye akyàyob naa Amfarisi bàwem ba ndaa ayi, ya yape mpay? »

¹³ Nde waa kàfuur naa: « Kite kyanswà mpa kàkɔn Taaràme awà u du, bàkyer asàtsuum kya.

¹⁴ Lawɛy: ba bà ikwàmii bàyisyeen ikwàmii bumwey! Isàkal naa ikwàmii wàmuyisyeen ikwàmii wumwey, ba bàbööl bàkàbwà u fu. »

¹⁵ Petola kawel ndaa, waa kàten a nde naa: « Ibuul nsim ayi. »

¹⁶ Yesu kàten naa: « Nkye anà be, be sye un'yenà watey?

¹⁷ Nkye be làyob anki naa undiir wanswà afàbilà u mun, afàlyan uboo a an'bal, ungo'waa bàkàpiy u kàbenà?

¹⁸ Wɛɛ ndaa ifàtoo u mun ifàfà u mpem, ya ifàbuul mbuur ngingyây.

¹⁹ Ntɔn an'kyän an'be, ndwää' a baar, inswem, ipasàse, kub, imbal ibe, ntwee byàfàfà u mpem.

²⁰ Le, byabi byà indiir byàfàbuul mbuur ngingyây! Wɛɛ mudyà ukɔɔn aywab mpin ifàbuul anki mbuur ngingyây. »

Un'kaar mpa awà un'yudà (Mlk 7.24-30)

²¹ Ungo' apan, Yesu kàlwomà paa, waa kàkyen itiir a nsi a Tir anà kyà Sidon.

²² Waa le, un'kaar mwey un'nsi Kanana kàfu'ntsu' ayin, waa kàsi in'kwen: « Mwol, Mwan a David, nsyääm! Mwan ame wà un'kaar we anà unsɔŋà mwey afun'sà lingyoomà mbɔɔn. »

²³ Wɛɛ Yesu kun'fuur anki akà ndaa mwey. Alɔŋki ande laa basin ba, waa bun'lɔɔm naa: « Un'boŋ, ntɔn nde wàmuyilab bi anà in'kwen ande. »

²⁴ Yesu kàfuur naa: « Mɛ, mɛ ban'toim akà in'kɔk a Isàlɛl myàndiimà mbwo mpel. »

²⁵ Wɛɛ un'kaar awà kàyàbwà an'kɔm kusà a nde, waa kàten naa: « Mwol, yambay! »

²⁶ Yesu kàfuur naa: « Ubwanj batɛy muwal mampà a baan anà mutɔɔm ma akà bibaan a mbwà. »

²⁷ Un'kaar awà kafuur naa: « Inye, ndandaa Mwol, wɛɛ mbwà sye ifàdyà mfür ifàbwà u ngyel a mesà a nkum aba. »

²⁸ Apan, Yesu kun'fuur naa: « Ɔɔ un'kaar! Làkwikilà angye là làkolàkol! Wey ya ika! asànaa ikwen mpem angye. » Taan nsil alan, mwan ande waa kàkɔrà.

Yesu kan'kɔɔr abey mbɔɔn

²⁹ Fà apan, Yesu kàyikyenà kà un'kɔɔl a ewà a Ngälilɛ. Nde kälär udu a mɔŋ, waa kàbwaay.

³⁰ Baar mböön bàyàkòñ apà nde, waa bàtwaälà ikar, ikwàmii, anjato, nkiin, anà abey asin bàmboön. Ba batöölà kà in'kol a Yesu, nde waa kaköörà.

³¹ Baar bakyer abem mpal bàmén ba naa nkiin ban'sà ndaa, anjato ban'köörà, akyeen a ibweel ban'dyaär, ikwàmii ban'man. Waa bàsemà muköimà Nzam a Isalel.

Yesu kan'dii isii a baar nsaab nà (Mlk 8.1-10)

³² Yesu kàbel alonki ande, waa kàten a ba naa: « Mpem amé yan'kyeer ntón baar bà, ntón ñàbà byan'kwo ilä'itär abà ba anà mé apà. Wée ba, ba undiir adyà watéy. Mé in'kwen anki mukapay anà ngyal, manà ngwal aba ikàwà u mbwo. »

³³ Alonki bun'fuul naa: « U nsye a ipol yi bi mampà ifà ken mudii un'kàbò a baar a tub awà? »

³⁴ Yesu kafuul naa: « Bè làbye amà mampà an'kwe? » Ba bàfuur naa: « Nsambwaar anà binso'imwey. »

³⁵ Apan, nde kàswen ikon a baar mubwaay u meen.

³⁶ Nde kàwèl mampà aman mà nsambwaar anà nsò, kàkòimà Nzam, kàtsul ma, waa kàpè alonki mukab akà baar banswà.

³⁷ Ba banswà waa bàdi, waa bàyüür. Ba bàsyen in'lwan nsambwaar myànyòl a itsu'byasal.

³⁸ Baar banswà bàdi bàkal isii a nsaab nà, uköön atan akaar ana baan.

³⁹ Ungo kàpay nde ikon a baar, Yesu kàbilà u bwaar, waa kàkyen itiir a nsi a Makadan.

16

Amfarisi anà Asadusi ban'lòm idiim (Mlk 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Amfarisi anà Asadusi bàyi akà Yesu ntón mukun'lee untaam. Ba bun'lööm idiim mwey kyan'fa du.

² Nde kafuur naa: « Umpal làfàkàminà taan, bè làfàten naa: "Du làyàkal ubwan ntón la là làtsoö." »

³ Ututu naa: "Mbul akyer anò ñàbà, ntón du lan'yeen." Bè, bè làyob nà musyeebà mpel naa du lye aben, wée idiim a an'taan bè làkwo anki muyob bya!

⁴ Nkool a baar abe anà yà inswem yàmulo idiim. Wée akà idiim asin bàsun'pà anki, idiim nsil kyà Yonas. » Nde laa kàsawey nde, waa kàkyen.

Ful a Amfarisi anà Asadusi (Mlk 8.14-21)

⁵ Mpàl bàsabà alonki u sim lumwey, ba bàkyàrà mpiim muwal mampà.

⁶ Yesu kàten a ba naa: « Làkal kà igyeeñ ntón ful a Amfarisi anà Asadusi! »

⁷ Alonki bayweera aba: « Ntón bi mampà iwèl anki. »

⁸ Wée Yesu kàmén nde an'kyàn aba, nde kàten a ba naa: « Baar a làkwikilà a ikikye, ntón nkye lakayweera bè ntón làkoon bè mampà? »

⁹ Bè ñàtàyob anki? Bè làfàkayobà anki mampà an'tyeen ntón nsaab tyeen, anà in'lwan in'kwe bè làsyen?

¹⁰ Itàkal mampà nsambwaar ntón nsaab nà, anà in'lwan in'kwe bè làsyen?

¹¹ Bè làkoon akayobà aben naa kà ntón mampà anki in'teenà mé a bè naa: Làkal kà igyeeñ ntón ful a Amfarisi anà Asadusi! »

¹² Apan, ba bàyob naa nde kàteenà anki a ba mukal kà igyeeñ ntón ful a mampà, wée ntón an'lon a Amfarisi anà Asadusi.

Petolà kan'ten naa Yesu wà Mwan a Nzam (Mlk 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Umpal kàkolà nde kà itiir a nsi a Sezare u Filipe, Yesu kafuul alonki ande naa: « Baar bàfàten naa Mwan a mbuur wa na? »

¹⁴ Ba baten naa: « Ntón bumwey, Ywan Un'düümà, bumwey naa Eli, bumwey naa Yelemya, taan lumwey naa umwey uboo a anangööm. »

¹⁵ Nde waa kàten a ba naa: « Ato! bè, bè làfàten naa mé in'wà nà? »

¹⁶ Simón Petolà kafuur naa: « Ngye, Ngye awà Klistò, Mwan a Nzam a möö. »

¹⁷ Apan, Yesu waa kun'kyään naa: « Un'sak akà ngye Simón, mwan a Yónas, ntón kà ngye ñakwo anki an'yób ya, wée Taaràmé awà u du kàmayóob.

¹⁸ Waa mé, mé akyään naa ngye awà nkón, udu a nkón ayi mé in'sàtón Ikóón amé, ngwal a ukwà isàkal anki anà ikób udu a kya.

¹⁹ Mé in'sapà nsab a Imwol a du: Undiir wanswà asàbàim ngye u meen, wa sye asàkal wàñàbàim u du, undiir wanswà asàtsuun ngye u meen, wa asàkal wàñàtsuun u du. »

²⁰ Apan, Yesu kàsweñ alónki ande a ngwal naa ba bàkoon akyään baar naa nde wà Klistó.

Yesu kan'kyään nkweel anà ngwiiyà ande (Mlk 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

²¹ Fà taan alan, Yesu kàsemà muswan alónki ande naa yan'kwo naa nde ubeenà Yelusàlem, ukàman mpay mbóon kà an'kóo a andweer, a amfum a angan anà mà alóon a Un'kóon. Ba bàkyer akun'dwa, wée kà ilà'kyàtär nde akyer asàwiya.

²² Petolà kun'bel ukól, waa kàsemà mukun'ñan anà muten naa: « Mwól, Nzam akyer ayabay, ndaa ayi iyabweel anki! »

²³ Wée nde, kàbulà nde, waa kàten a Petolà: « Kyà kunà, Satanà! Lwomà apà mé pà! Ngye awà kyà u mbwo amé, ntón an'kyän angye kà mà an'kyän a Nzam anki, wée mà baar. »

²⁴ Apan, Yesu kàten a alónki ande naa: « Isàkal naa mbuur akwen mukan'lab, wéy nde ukóob móó ande ñakwo, uwel kulunsi ande, wéy nde kan'lab.

²⁵ Ntón mbuur usàkwen mutswà móó ande, wa asakya bwa. Wée mbuur usapiy móó ande ntón mé, nde asàtswà wa.

²⁶ Bweel nà mbuur usàkal abà, itàkal naa nde kan'wal meen anjukiinà, wée móó ande ukyà bwà? Itàkal naa undiir nà wà ndóñ mbuur kan'kwo mupà ntón musom móó ande?

²⁷ Ntón Mwan a mbuur asàya unsà làkoo a Taarànde anà akyeey ande, apan

nde asàfuur akà mbuur mbuur asànaa yakal nsyàäl ande.

²⁸ Mé, mé alàkyään ndandaa naa amwéy uboo a baar bà pà bàsàkal anàkwà anki kusà muman Mwan a mbuur wàmuyà unsà imwol ande. »

17

Nsòomà a Yesu (Mlk 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ungó a ilà'isyaam, Yesu kàwél Petolà, Zyak anà un'tón ande Ywan, nde kasyen u mpey udu a món mwey wàbwelàbwel.

² Nde kàsòomà ifà u mii aba: ntabwey ande yakal munyän asànaa taan, ipfey ande byàbulà byà tsek tsek asànaa peelà.

³ Kà imburà, alónki batär bàmen Mòse anà Eli bàmuyäämà anà nde.

⁴ Petolà kàten a Yesu naa: « Mwól, yan'sóon ubwan bi mukal apà. Kya ngye asàkwen, mé in'tóñ nten, nten tär: mwey ntón ngye, mwey ntón Mòse, mwey ntón Eli. »

⁵ Mpal kàkàl nde muteenà, tòob a unyän laa lafwee la. Ndaa yàtoo uboo a tòob alan, waa yàten naa: « Wawà, Mwan amé, nkwen amé, mpem amé yanswà ye amu nde. Lun'wem! »

⁶ Mpal bàwem alónki ndaa ayi, ba bàmen bòomà mbóon, waa bàbù' bāñàtsuüm.

⁷ Yesu kàsin tsutsu' apà ba, kaba; waa kàten naa: « Làmbarà, twon lan'man bòomà. »

⁸ Apan, ba bàsuub un'tswe, ba bàfàman anki mbuur asin, nà Yesu ñakwo mpel.

⁹ Mpal bàkàl ba muyàtya u món, Yesu kasweñ naa: « Iman mii ki, twon lan'kyään kya mbuur asin tii umpal usàwiya Mwan a mbuur kà ukwà. »

¹⁰ Ungó apan, alónki bàfuul Yesu naa: « Ntón nkye alóon a in'kóon bàten ba naa Eli atwab atàya? »

¹¹ Nde kàfuur naa: « Yà abun naa Eli atwab ataya ntón mulón ndaa yanswa.

¹² Wée mé, mé alàkyään naa Eli wa kàkyàya itaan, wée baar bun'kyey anki,

ba bun'kyer ndaa yanswà ayà bàkwen ba. Ba Mwan a mbuur sye bàsun'tà an'kaal. »

¹³ Abun, alonki bàsìi naa nde akateena nton Ywan Un'duüma.

Yesu kan'kɔɔr mwan ikwànkaan

¹⁴ Utaanj bàyàkɔlà ba kà ikal kàkàl un'sen a baar, mbuur mwey kàyàbwà an'kòim kà in'kol a Yesu,

¹⁵ waa kun'böön naa: « Mwol, un'wem ngyeb mwan ame, nde afikwà nkaanj anà afiman mpay mböön. Mbalà mböön nde afàbwà u mbaa itàkal kan'dà.

¹⁶ Me amun'pà aka alonki angye, wɛɛ ba bàsàkwo anki mukun'kɔɔr. »

¹⁷ Mufuur, Yesu katen naa: « Làfuun a làbe anà làkɔön làkwikilà! Tii mpal nà in'sàkalà me anà bɛ? An'taan an'kwe in'sakanà me mpem nton bɛ? Lan'twääl awà pà mwan awun. »

¹⁸ Apan Yesu kàswen unsonà mutoo, wa waa kàtoo u mwan awun. Taanj nsil sye alan mwan awun laa kàkɔɔrà nde.

¹⁹ Apan, alonki bayasin tsütsü apà Yesu, waa bun'fuul naa: « Nton nkye mpa ikwe bi muböñ unsonà awunà? »

²⁰ Nde katen a ba naa: « Nton làkwikilà abɛ là ikikye. Kyakin me, me alàkyään ndandaa: isàkal naa bɛ làbye anà làkwikilà asànaa imbenj a ndon, bɛ lan'kwo làten a mon wà naa: "Lwomà pà, kyen kabü'kunà", wa sye akyer akyà. Akà undiir mwey watɛy asàkal mpay akà bɛ.

²¹ [Unsonà a tub awà kan'kwo mutoo unsà ngyamàkà anà nkin a isa. »]

Yesu kan'fàkyään nkweel anà ngwiiyà ande

²² Mpal bàkàl ba mufurà Ngalile, Yesu katen a ba naa: « Mwan a mbuur bàkyer ayun'yalà kà an'kɔɔ a baar,

²³ laa bàsun'dwa ba, wɛ kà ilà'kyàtär, nde akyer asàwiyà. » Alonki bàwem ngyeb mböön.

Mfüür a iter a ndwà a Nzam

²⁴ Mpal bàyàkɔlà ba Kapernawum, afüür a iter a ndwà a Nzam bàyi akà Petolà, waa bun'fuul naa: « Nton nkye

Un'lonj abɛ mpa ufàfur nde iter a ndwà a Nzam? »

²⁵ Petolà kàfuur naa: « Ɛɛ, nde akyer afàfur. » Mpal kàbilà Petolà u ndwà, Yesu kadi nsweel, waa kun'fuul naa: « Simon, an'kyän angye mye aben? Amfum a meen un'laam itàkal iter bàfàwal akà nà? Akà baan aba lɛɛ aka angyey? »

²⁶ Petolà kàfuur naa: « Akà angyey. » Yesu naa: « Abun, baan a ndwà mwo batɛy.

²⁷ Itàkal abwey, muköön adwa làkwikilà aba, kyen kà ɛwà, tööm ndob angye. Nso atàtwɛb asiim ngye, duub mun awa, ngye ayàman iter a ngim, wal kya, apɛ nton bi bàbööl. »

18

Mbuur a kolàkol uboo a Imwol a du (Mlk 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Utaanj alan, alonki bàsin tsütsü apà Yesu, waa baten a nde naa: « Abun, nà awà kolàkol uboo a Imwol a du? »

² Yesu kàbel mwan mwey, kun'si uboboo a ba,

³ waa katen naa: « Ndandaa me alàkyään, isàkal naa bɛ lasöoma anki anà làkɔön abulà asànaa baan, bɛ làsàbilà anki kà Imwol a du.

⁴ Lalan, mbuur wanswà asàkal anà làböön, nde asàkal wàkolàkol kà Imwol a du.

⁵ Mbuur awal mwan mwey asànaa wunà kà ikob ame, nde kan'wal me njakwo. »

Igyɛɛn a ngwal

(Mlk 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ « Wɛɛ mbuur wanswà asiinà umwey uboo a bibaan ban'sà làkwikilà bà amu, me mubwa kà ube, yan'söön ubwanj aka nde naa bun'bäim nkɔɔ a kolàkol u bway, waa bun'tööm kà indubà a an'dà.

⁷ Ngyeb aka meen nton ndaa yanswà ifàsyen baar mukyer ube! Ya ifàkɔön anki, wɛɛ ngyeb akà mbuur awà mbwo ayà ifàyà ndɛb!

⁸ Isàkal naa kɔɔ angye itàkal làkol angye làfasyen nkuur unsà ube, tsul la anà piy la ukwel. Nton yan'söön ubwanj

naa ngye abilà du a Nzam làkòl làmwèy itàkal kɔɔ làmwèy, akwànaa ngye mukal amà an'kɔɔ an'mòòl itàkal in'kòl myeel, waa batɔɔm u mbaa a mbul a in'tye.

⁹ Isàkal sye naa dii angye làfasyen nkuur unsà ube, kwool la, tɔɔm la ukwel. Ntɔn yan'sòòn ubwan naa ngye abilà du a Nzam dii làmwèy akwànaa ngye mukal amyà mii myeel, wɛ batɔɔm u mbaa a mbul a in'tye.

¹⁰ « Twon lan'bey akà umwèy uboo a bibaan bi, ntɔn mɛ, mɛ in'tɛn a bɛ naa u du akyeey aba bànàmbar taan lanswà kusà a Taaràmɛ awà u du.

¹¹ [Ntɔn Mwan a mbuur kàyi muyàtswà mòò a baar bàdiimà mbwo. »]

Un'kòk kàdiimà anà kàfàmɛnà (Luk 15.3-7)

¹² « An'kyàn abɛ mye aben? Isàkal naa mbuur mwèy wɛ amyà in'kòk nkam, wɛ umwèy udiimà, nkye nde usàwèy anki in'kòk an'kwem wà aniwà myumwèy u mɔn ntɔn mukalɛn un'kòk mwèy kàdiimà wà?

¹³ Ndandaa mɛ alàkyään, isàkal naa nde kan'man wa, nde ayàkal unsà un'sak anàsòònà ntɔn wa, akwànaa ntɔn an'kwem wà aniwà mpa myàdiimà.

¹⁴ Abun sye, Taaràbɛ awà u du akwen naa umwèy uboo a bibaan bi ukɔɔn adiimà.

Ube a un'tɔn

¹⁵ « Isàkal naa un'tɔn angye kàmakyer ube, kyen kun'mɛn, kun'mɛɛy ube kan'kyer nde. Isàkal naa nde kan'kyey, ngye an'fuur itɔn abɛ.

¹⁶ Wɛ isàkal naa nde kawem anki, syen mbuur mwèy itàkal baar bòòl, ntɔn ndaa yanswà ikal anjàlòòn u mun a ambal abòòl itàkal atàr.

¹⁷ Isàkal naa nde ba kawem anki, kasaam ya kà Ikòòj. Isàkal naa nde kan'tɔn muwem Ikòòj, wɛy nde ukal akà ngye asànaa mbuur mpa awà un'yudà itàkal un'fùür a iter.

¹⁸ « Ndandaa mɛ alàkyään: undiir wanswà làsàbàim bɛ u mɛn, wa asàkal

wànjàbàim u du. Undiir wanswà làsàtsuun bɛ u mɛn, wa asàkal wànjàtsuun u du.

¹⁹ « Mɛ, mɛ in'fàlakyään naa isàkal naa baar abòòl uboo abɛ ban'lwen u mɛn pà ntɔn mulɔm undiir, Taaràmɛ awà u du akyer asapà wa.

²⁰ Ntɔn baar abòòl itàkal atàr bàsàtùüb kà ikɔb amɛ, mɛ in'wa uboo a ba.»

Ndwääl a nkul

²¹ Apan, Petòl kàsin tsutsu'apà Yesu, waa kun'fuul naa: « Mwol, mbalà kwe mɛ an'kwo mudwääl un'tɔn amɛ nkul isàkal naa nde kàman'kyer ube? Nkye mbalà nsambwaar? »

²² Yesu naa: « Mɛ in'tɛn anki a ngye naa tii mbalà nsambwaar, wɛ, tii u mbalà an'kwem nsambwaar mbalà nsambwaar.

²³ Abun, Imwol a du kyà asànaa mfum mwèy kàkwen mulɔn ndaa a ngim ande anà asyàäl ande.

²⁴ U nsemà, ba bun'twääl umwèy kàlun'fuur iter nsaab kwem.

²⁵ Wɛ nde ngim afuur kàkal ayà anki. Apan, nkum ande kàswen naa bayalà asànaa asɔ, nde anà un'kyay ande anà baan ande, anà indiir ande byanswà ntɔn mufur nkul ayin.

²⁶ Apan, un'syàäl awà kàbu' an'kòim kusà a nkum ande, waa kàtɛn naa: "Nkum, kan mpem ntɔn mɛ, mɛ in'kyer ayàfur nkul angye yanswà."

²⁷ Nkum ande kun'wem ngyeb, waa kun'wèy ungo'akun'dwääl nkul ande.

²⁸ Un'syàäl awà kàtoo nde, nde kàbwey a umwèy uboo a baar bàfàsal anà nde, awà kàlun'pà iter a ngim nkam mwèy. Nde kun'si mpi a mpa anà muten naa: "Fur nkul amɛ!"

²⁹ Abun, mbuur awun kàbu' an'kòim, waa kun'bòòn naa: "Kan mpem ntɔn mɛ, mɛ in'kyer ayàfur!"

³⁰ Wɛ un'syàäl awun waa kàtòn, kàkun'sà u bɔlokà tii mpal kàlàfur nde nkul ayin.

³¹ Mpal bàmen asyàäl bumwèy ndaa ayi, laa bàkyeer ba, waa bàkàkyään nkum aba ndaa yanswà yàlyan.

³² Apan, nkum kàbel un'syaäl awun, waa kàten a nde naa: "Un'syaäl un'be! Nkul angye yanswà mē kàkyer apiy bwa, ntōn ngye kàkyer an'boōn.

³³ Nkye ngye sye un'tōn angye alun'wem anki ngyeb asànaa kawem mē ngyeb?"

³⁴ Nkum ande kàwem nkyel, waa kun'pē akà anangwal tii mpal kàlāfur nde nkul ande yanswà.

³⁵ « Taarāmē awà u du asàlakyer sye abun isàkal naa umwēy umwēy uboo a bē udwāäl anki un'tōn ande nkul a ibii ande unsà mpem ande wanswà. »

19

Yēsu anà ndwāäl a bōr
(Mlk 10.1-12)

¹ Mpāl kāmāy Yēsu nswēēn ayin, nde kàlwomā u Ngalilē, waa kàkyen itiir a nsi a Yuday, u sim a Yōrdan lumwēy.

² Un'sēn a baar mbōōn laa kàyun'labà wa, nde waa kakōōr kwo.

³ Amfarisi bāsin apà nde ntōn mukun'lēē untaam : « Nkye baal kan'kwo ubōōn un'kyay ande ntōn ndaa kàna? »

⁴ Nde kafuur naa: « Nkye bē lātān anki naa u nsemā Nkyer kàyilā baal anà un'kaar,

⁵ waa kàten naa: "Lalan, baal asàwēy taarānde anà ngwān, nde usàkàbāāb anà un'kyay ande. Waa ba bābōōl bāsābulā ndūr mwēy.

⁶ Abun, ba bāfàkal anki abōōl, wēē ndūr mwēy mpel. Apan, wēy mbuur ukōōn akaab ayà kàtūūb Nzam." »

⁷ Ba bāten naa: « Ntōn nkye Mōsē kàpē nde mbwo akà baal mupà un'kaan a nkaabà akà un'kyay ande mpāl kun'boōn nde? »

⁸ Nde kàten a ba naa: « Ntōn mpem a ngwal abē waa Mōsē kàpē mbwo mubōōn akyay abē. Wēē u nsemā, ya yàkal anki abwēy.

⁹ Wēē mē, mē alākyaān naa: Yan'kwo bāwēy un'kaar kan'tà inswem mpel. Wēē mbuur usàwēy un'kyay ande mpa kàte

nde inswem, anà kan'bāäl un'kaar asin, nde kan'tà inswem. »

¹⁰ Alōnki ande bāten a nde naa: « Isàkal naa ndaa a baal anà un'kyay ande yà abwēy, apēy ndōōn abāäl yatēy. »

¹¹ Nde kafuur naa: « Baar banswà bāfayōb anki ndaa ayi, wēē baar akwà bāwēl kab alan mpel.

¹² Abun, byē anà ampfwē fà an'bāl a angwān aba, byē anà ampfwē ntōn baar asin bawēl mfēel, byē anà ampfwē ntōn ba nkwō bākwen mukal ampfwē ntōn Imwol a du. Wēy mbuur kan'kwo muyōb uyōb! »

Yēsu anà baan
(Mlk 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Apan, baar bun'twāäl baan ambēy ntōn nde kasi an'kōō anà ngyamākà. Wēē alōnki laa banyānā ba.

¹⁴ Yēsu kàten naa: « Lawēy baan ambēy bāyi akà mē, twōn lāmatsun ntōn Imwol a du kye akà baar abà asànaa ba. »

¹⁵ Ungō kasi nde an'kōō, nde kàlwomā apan.

Un'tō anjun'naan
(Mlk 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Ungō apan, mbuur mwēy kāsīn apà nde, waa kàten a nde naa: « Un'lōōn, ininā anābwan an'kwo mē mukyer ntōn muwal mōō a mbul a in'tye? »

¹⁷ Yēsu kàten a nde naa: « Ntōn nkye aman'fuul ngye ntōn yānābwan? Umwēy mpel awà nābwan. Isàkal naa ngye akwen mubilā u mōō, lab nswēēn. »

¹⁸ Mbuur awà kun'fuul naa: « Nswēēn yen? » Nde kàten a nde naa: « Twōn an'dwa, twōn an'tà inswem, twōn an'yib, twōn an'tà imbāl a loor,

¹⁹ kōmā taarānā anà ngwa, kwen un'tōn angye asànaa ngye nkwō. »

²⁰ Un'tō awà kàten a nde naa: « Mē akyākwey indiir abi byanswa, undiir nā amāfan'kōōn? »

²¹ Yēsu kàten ande naa: « Isàkal naa ngye akwen mukal wanākwō, kyen, kayalā indiir angye, wal ngim an'yalā ngye bya pà ya akà anālāmbwà, waa

ngye asáwal un'naan u du. Ungo' apan, yan'láb. »

²² Ungo' muwem ndaa ayi, un'to' awá kákyen unsà ngyeb yanswà, ntón nde kàkál anà indiir mbóon.

²³ Waa Yesu kàten a alonki ande naa: « Mè, mè alàkyään ndandaa naa yà mpay akà nún'naan mubilà kà Imwol a du.

²⁴ Mè, mè in'falàkyään naa: mpay yatèy akà mpoonà mubilà u mun a nsway, akwànaa akà nún'naan mubilà uboo a Imwol a Nzam. »

²⁵ Mpal bàwem alonki abwey, ba bàbem mbóon, waa bàten naa: « Abun, nà kan'kwo muwà mōō? »

²⁶ Yesu laa kaler nde, waa kàten a ba naa: « Ya ikwe anki akà baar, wée akà Nzam yanswà ikyer afakwo. »

²⁷ Apan, Petlà kàwèl ndaa, waa kàten a nde naa: « Le, bi, bi kàkyàsàwey ya yanswà ntón mulab ngye. Ininà bi isàwal? »

²⁸ Yesu kàten a ba naa: « Mè, mè alàkyään ndandaa: utaan byàsàfurà indiir byanswà byàkùn, mpal usàbwaay Mwan a mbuur u kir a làkoo ande, bè, bè sye làsàbwaay kà an'kir kwem aniyweel mà imwol, ntón mutsul nsan a in'sen a Isàlèl myà kwem aniyweel.

²⁹ Waa mbuur wanswà kàsàwey ndwà, aton abaal anà bakaar, taarànde, ngwàn, baan, itàkal an'ywan ntón mè, asàwal yànàsòon mbalà nkam, bweel ande bàsàkal mōō a mbul a in'tye.

³⁰ Bàmbóon bàtàtweb bàsàkal bàngōngō, bambóon bàngōngō bàsàkal bàtàtweb. »

20

Baar isal uboo a ywan a vin

¹ « Abun, Imwol a du kyà asànaa nkum a ndwà mwey kàtoo ututu tutu muwal baar ntón mukàsal u ywan a vin ande.

² Nde kàlwèen anà ba naa nde ayafur iter a ngim mwey kà ilà imwey kyà isal. Ungo' nde katoim mukàsal u ywan ande.

³ Ntsu' a taan làwà làtutu, nde kàtoo, waa kàmen baar bumwey u balàbal bàkyàkal mpeel,

⁴ nde kàten a ba naa: "Bè sye, làkyen ywan amè, mè in'yàlapà làfur anàkwo."

⁵ Ba waa bàkyen. Ntsu' a midi anà utaan làtär ungo' a midi, nde kàfàtoo, waa kàkyer asànaa kusà.

⁶ Mumay, nde kàfàtoo u taan làtyen là sisye, waa kàmen baar asin bàkyàambar paa. Nde kafuul naa: "Ntón nkye làbwaayà bè apà ilà anjun'kiinà ukóon isal?"

⁷ Ba bàfuur naa: "Ntón akà mbuur mwey kà iwèl anki musal." Nde waa kàten a ba naa: "Bè sye, làkyen ywan amè!" »

⁸ « Mpal làkwe sisye, nayan kàsweñ mbuur afàler isal ande naa: "Abel baar a isal, pa akà mbuur wanswà lafur ande. Ngye ayàsè mà akà baar a ngōngō, waa ayàmay akà baar atàtweb."

⁹ Baar akwà bàsè mà isal u taan làtyen là sisye waa bàyi, bàwèl mbuur mbuur iter a ngim mwey.

¹⁰ Wée mpal bàyi baar atàtweb, an'kyàn aba màkál naa ba bàyàwal làfur anàsòon, wée ba sye bàwèl mbuur mbuur iter a ngim mwey.

¹¹ Utaan ban'wal ba kya, ba bànjünün a nkum a ndwà,

¹² waa bàten a nde naa: "Baar bàbilà isal ungōngō bàkyer taan lamwey mpel, wée ngye amafur làsii làmwey anà bi baar kan'sen yōon a ilà anà igyey a mwäänà!"

¹³ Wée nayan kàfuur akà umwey uboo a ba naa: "Un'sam amè, akà ube mwey amakyer mè batey. Nkye ngye alwèen anki anà mè ntón iter a ngim mwey?"

¹⁴ Wal kab angye, kyen kà ngye. Mè an'kwen mupà akà mbuur angōngō asànaa akà ngye.

¹⁵ Nkye mè in'kwe anki mukyer anà indiir amè asànaa in'kwen mè? Ngye an'man ube ntón in'wà mè mbuur anàbwan?"

¹⁶ Abun, bàngöngö bàsàkal bàtátweb, bàtátweb bàsàkal bàngöngö. »

Yesu kan'fàkyään nkweel anà ngwiiyà ande
(*Mlk 10.32-34; Luk 18.31-34*)

¹⁷ Umpal kàkal Yesu mubeenà Yelusàlem, nde kàbel Bàkwem Anjiweel ukol, waa kàten a ba u mbwo naa:

¹⁸ « Le, bi ibàmubeenà Yelusàlem, mper bàyàkàyalà Mwan a mbuur akà amfum a angan anà akà alon a in'koon. Ba bàkyer akun'tsuul mbar a ukwà,

¹⁹ anà bàkun'pà kà an'koo a baar mpa abà Ayudà nton mukun'se, mukun'kam an'fūm anà mukun'beerà u kulunsi. Wée ka ila kyatar, nde akyer asawiya. »

Ndööm a ngwän a Zyak anà Ywan
(*Mlk 10.35-45*)

²⁰ Apan, un'kyay a Zebeday kàysin tsutsu'apà Yesu anà baan ande babaal, waa kabu' an'koim nton mukun'lööm.

²¹ Yesu kàten ande naa: « Inina ngye akwen? » Nde kun'fuur naa: « Pà mbwo uboo a Imwol angye naa baan abaal amè bà bàbööl bàsàbwaay umwey u koo angye libaal, wumwey u koo angye là ikaar. »

²² Yesu kàfuur naa: « Le baar bà: be làyob anki naa be inina lakalooma. Nkye be lan'kwo munwà koo alà in'yànwà me? » Ba bun'fuur naa: « Inye, bi kan'kwo. »

²³ Nde waa kàten a ba naa: « Be làkyer asànwà koo amè. Wée mubwaay u koo ibaal anà là ikaar, kà me anki an'kwo mupà mbwo: Kya kyà nton baar kalöön Taa. »

²⁴ Mpal bàwem alonki kwem bumwey ndaa ayin, ba bàwem aton aba abà bàbööl nkyel.

²⁵ Wée Yesu waa kabel, waa kàten a ba naa: « Be, be làkyayob naa amfum a in'sen bàfàsà ba ungyel a in'kol aba, anà baar an'kol an'kol bàfàswan ba iköb aba.

²⁶ Ya ikwe anki mukal abwey uboo a be. Wée isàkal naa mbuur akwen mukal wakolakol uboo a be, wey nde ukal un'syaäl abe,

²⁷ waa mbuur wanswà akwen mukal wàtátweb uboo a be, wey nde ukal un'syaäl abe.

²⁸ Lalan Mwan a mbuur kàyi anki nton bun'syaäl, wée nton musyaäl anà mupà möö ande nkwi nton un'kàbo a baar. »

Nkooà a ikwämii abööl
(*Mlk 10.46-52; Luk 18.35-43*)

²⁹ Umpal bàtoo ba u Yelikö, un'sen a baar mböön kàlab Yesu.

³⁰ Kyeka ikwämii abööl bàkal bànbwaay ukol a mbwo. Mpal bàwem ba naa Yesu wàmulyan tsutsu', ba bàsemà mukuub in'kwen: « Mwol, Mwan a David, isyaäm! »

³¹ Un'sen a baar katsünà musà in'kwen, wée ba bàsoönà mulaal: « Mwol, Mwan a David, isyaäm! »

³² Yesu waa kàmbär, waa kabel, waa kafuul naa: « Inina be làkwen naa me in'kyer nton be? »

³³ Ba bun'fuur naa: « Mwol, kyer naa mii abi idubà. »

³⁴ Yesu waa kasyaäm, kaba' u mii. Apan sye, mii aba waa myadubà, waa bun'lab.

21

Yesu kan'bilà u Yelusàlem
(*Mlk 11.1-11; Luk 19.28-40; Ywn 12.12-19*)

¹ Umpal bàsin ba tsutsu' a Yelusàlem, anà bàtol ba tsutsu' a Betefaze, udu a mon a In'te a olive, apan Yesu kàtom abööl uboo a alonki ande,

² waa kàten a ba naa: « Làkyen u bul lanà kusà a be, pa làkàkolà be, be làkàman ntsür bàfàbel anes wànbàim un'sin anà mwan awa ukol. Làtsuun wa, lan'twaäl ayà pà.

³ Isàkal naa mbuur kan'ten undiir anà be, lun'fuur naa: "Mwol we anà mfun aya". Làgyägyä, ba bàyàwey ya nton mukyà. »

⁴ Yàkal ya abà, nton ndaa kàten ngangom yi ikwe:

⁵ « Ten a un'sen a Siyonà naa: Le, mfum angye wàmuyà akà ngye,

wànjàyoł a làbõõn anà wànjàlaar udu a
ntsür bàfàbel an, anà udu anò,
mwan a ntsür afàsyen buur. »

⁶ Alonki bàkyen ba, ba bàkyer asànaa
kaswen Yesu.

⁷ Ba bàtwaäl ntsür bàfàbel an anà
mwan awa, waa bayeel ipfey aba udu a
ya. Yesu kàbwaay udu a ya.

⁸ Un'sen a baar kàyeel ipfey awa u
mbwo, bumwey bàtsuulà an'kòkà a in'te
waa bayeelà ma u mbwo.

⁹ In'sen a baar myàyikyeenà kusà a
Yesu anà myàyun'labà myàkal muyisà
in'kwen naa: « Osana akà Mwan a David!
Wey mbuur awà ayà kà ikòb a Mwol ukàl
wànjàsaak! Osana kà ikal a dudu! »

¹⁰ Mpal kàbilà nde u Yelusàlem, bul
lanswà làkyer ani anà làkal mufuulà naa:
« Nà wawà? »

¹¹ In'sen waa myàfuurà naa: « Nangoom
Yesu, un'nsi Nasàler u Ngalile. »

Yesu uboo a ndwà a Nzam
(Mlk 11.15-19; Luk 19.45-48; Ywn 2.13-22)

¹² Yesu kàbilà u làpan a ndwà a Nzam,
nde kàbõn ateel a an'ya banswà bàkal
kwo, kàbuum mesà a agyeen a ngim anà
an'kir a ayàäl a an'yem.

¹³ Nde kàten a ba naa: « Bàsõn naa:
"Ndwa amè basabeela naa ndwa a
ngyamaka", wèè bè, bè ya lakyaabuul
mboo a mbuub! »

¹⁴ Ikwàmii anà ikar bàyàsin tsutsu' apà
nde uboo a ndwà a Nzam, nde waa
kakoor.

¹⁵ Wèè mpal bàmen andweer a angan
anà alon a Un'koon ndaa impà kàkyer
Yesu anà in'kwen bàsyee baan uboo a
ndwà a Nzam: « Osana akà Mwan a
David! », ba bawem nkyel,

¹⁶ waa bàten a nde naa: « Nkye ngye
akiweemà ndaa bàteenà ba? » Yesu
kafuur naa: « Inye. Nkye bè, bè latàn anki
akà ikikye ndaa bàsõn yi: "Nkye ngye
kàyõhà nsyànà u mun a ambey anà ya
baan abà kà an'bèel?" »

¹⁷ Apan laa kasawey nde, waa kàkyen
Betani, ntsu' kàkàbõõn nde.

Yesu kan'küül un'te a an'fige
(Mlk 11.12-14,20-24)

¹⁸ Taantya ututu, mpal kàkal nde u
mbwo mufurà bul a kolàkol, Yesu kàwem
ngyal.

¹⁹ Nde kàmen un'te a an'fige ukol a
mbwo, nde kàsin tsutsu' apà wa, wèè nde
undiir kàmen anki, nà nkay mpel. Apan
nde kàten a un'te naa: « Ngye afasàbõr
anki imben! » Taan nsil alan, un'te laa
kàyõm wa.

²⁰ Mpal bàmen alonki abun, ba bàkyer
abem, waa bàten naa: « Un'te a an'fige
kan'youm aben u mbalà mwey? »

²¹ Yesu kafuur naa: « Mè, mè ndandaa
alàkyään: isàkal naa bè làbye anà
làkwikilà, ukoon nkyeer, bè lan'kwo
mukyer kàna ndaa an'kyer mè yi akà
un'te wà anki, wè bè lan'kwo muten
itakal a mon wà naa: "Lwomà pà, kyen
kabu' u ngyal", ya sye ikal abun.

²² Undiir wanswà làlom bè unsà
làkwikilà u ngyamaka, bè làkyer asàwal
wa. »

Ikòb a Yesu kyan'fà ken?
(Mlk 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Mpal kàbilà Yesu u ndwà a Nzam,
amfum a angan anà andweer a un'sen
bàyàsin anà bun'fuul umpal kàkal nde
mulon: « Unsà ikòb nà ayikyer ngye
indiir abi? Nà kape ikòb aki? »

²⁴ Yesu kafuur naa: « Mè sye in'we anà
mful mwey nton bè. Isàkal naa bè
làman'pà mfuur, mè sye waa alàkyään
naa unsà ikòb nà mè in'kyerà bya.

²⁵ Nduümà a Ywan yàfu ken? U du lèè
akà baar? » Wèè ba bàsyee làmbaan ba a
ba naa: « Kya bi isàten naa: "U du", nde
ayifuul naa: "Nton nkye mpa lun'si bè
làkwikilà?" »

²⁶ Wèè bi isàfuur naa: "Baar", bi itiin
un'sen a baar boomà, nton ba banswà
bàkyayõb naa Ywan wà nangoom. »

²⁷ Apan, ba bàfuur akà Yesu naa: « Bi
iyob anki. » Waa nde sye kafuur naa: «
Mè sye alàkyään anki unsà ikòb nà
in'fàkyer mè indiir abi. »

Nsim a baan abaal bɔɔl

²⁸ « An'kyān abe mye aben? Mbuur mwey kākāl anà baan abaal bɔɔl. Nde kāsīn apà wātātweb, waa kātēn a nde naa: "Mwan amē, kyen kasāl nàbà u ywan a vin."

²⁹ Mwan awà kàfuur naa: "Aay, me in'kwen anki." Ungō a taan, nde kàsɔm ankyān, waa kākyen.

³⁰ Kāsīn nde apà mwan wāyweel, nde kātēn ndaa nsil ya. Mwan awà kàfuur naa: "Inye, ta". Wē nde kākyen anki.

³¹ Nà uboo a ba bābɔɔl kākyer ukwen a taarānde? » Ba naa: « Wātātweb. » Yesu kātēn a ba naa: « Ndandaa mē alākyaān: afūūr a iter anà akaar a pasāsē bāsāfwel kusà a bē uboo a Imwol a Nzam.

³² Ntɔn Ywan kayi aka bē u mbwo a balābal, wē bē, bē lāk wikilā lun'si anki. Wē afūūr a iter anà akaar a pasāsē bun'si lāk wikilā. Itākal naa bē lākyaāman ya abwey, wē bē, bē lābuul anki mpem ntɔn mukun'sà lāk wikilā.

*Nsim a baar a isal abe
(Mlk 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ « Lāwem nsim yumwey: Nkum mwey kākōn vin u ywan. Nde kādīnà la a lāpan, nde kātōn ikaal mukaam mben anà ndwā a ikyeen. Ungō apan nde kāpē la akā atēer a man, waa kākyen mukāyilyan.

³⁴ Mpal lākwe taan abwo mben, nde kātōm asyāāl ande akā atēer a man ntɔn muwal mben a vin.

³⁵ Atēer a man bākōr asyāāl aban, umwey bun'dub, umwey bun'dwā, umwey bun'kām in'kul.

³⁶ Nde kāfātōm asyāāl asin mbɔɔn bānālyan bātātweb, wē atēer a man bakyer ifā imwey kya.

³⁷ Mumay, nde kātōm mwan ande, waa kātēn naa: "Ba bāyākākōmā mwan amē."

³⁸ Wē mpal bāmen atēer a man mwan awā, ba bātēn ba a ba naa: "Le ikye ande. Lāyi bi kun'dwā, waa bi iwal ywan ande!"

³⁹ Apan, ba bun'te mpi, bun'tɔm u nsā a ywan a vin, waa bun'dwā. »

⁴⁰ Abun, Yesu kafuul naa: « Nābawā, nayan asākyer aben ntɔn atēer a man abā? »

⁴¹ Ba bun'fuur naa: « Nde baar abe abā akyer asadwa ukɔɔn aman ngyeb, nde asāwal ywan a vin, waa usāpā la akā atēer a man asin ban'kwo mukun'pā mben u taan a taan. »

⁴² Yesu kātēn a ba naa: « Nkye bē lātān anki akā ikikye uboo a Ndaa Anāson: "Nkɔn bāpiy atōōn, ya yābulā nkɔn a twerā a ndwā. Kyaki kyā isal a Mwol, ndaa mwey yubem u mii abi!" »

⁴³ « Mē, mē in'fālākyaān naa: Imwol a Nzam bākyer asāladuum, waa bāsāpā akā un'sen awā asābɔr mben.

⁴⁴ [Mbuur asābwā udu a nkɔn ayi akyer asāpāpāā, anā ya isābweel mbuur, mbuur awun akyer asābwābwamā. »]

⁴⁵ Mpal bāwem andweer a angan anā Amfarisi nsim ande ayi, ba bākyer ayōb naa nde kātēnā a bā.

⁴⁶ Undiir awun, balenā ba ipōl mukun'kɔr, wē ba bāmen bɔɔmā a ikōn a baar byāwēlā Yesu asānaa nangɔm.

22*Nsim a un'kyom atā bɔr
(Luk 14.15-24)*

¹ Yesu kāfātēn a bā un'sā nsim naa:

² « Imwol a du kyā asānaa mfum mwey kāyōnā un'kyom atā bɔr ntɔn mwan baal ande.

³ Nde kātōm asyāāl ande mukābel baar ntɔn un'kyom awā, wē ba bākwen anki muya.

⁴ Nde kāfātōm asyāāl asin ntɔn mukātēn a baar bābel naa: "Le, mē an'lɔn isa byanswā: mē an'dwa in'dim a ngɔmā anā ntsūr a may amē, indiir byanswā byan'kwo. Lāyi kā un'kyom atā bɔr!"

⁵ Wē ba bāwel ya asānaa an'yaām a ngway, ba bākwen isal aba: umwey u ywan ande, wumwey u yā ande.

⁶ Bumwey bākōr asyāāl, waa bameey an'kyeey, waa badwā.

⁷ Mfum kàwem nkyel, waa kàtòim anjità ande mudwa adwää'baar aban, waa bàwuul bul aba mbaa.

⁸ Apan, nde kàten a asyāāl ande naa: "Un'kyòm atà bór kan'kwo, wée baar bàbel ndoŋ batey.

⁹ Abun, lākyen kà an'kuun a mbwo, lātwaāl kà un'kyòm atà bór baar banswà lākāman bē."

¹⁰ Asyāāl abà laa bàkyen ba u mbwo, bàkōŋà ba baar banswà bāmēn ba, baar abe anà abwēŋ. Ndwa a un'kyòm atà bór waa yāyol a baar bàbel.

¹¹ Mfum kàbilà nton muler baar bàbel, waa kāmēn mbuur mwey mpa kàbwaār ipfey a un'kyòm.

¹² Nde waa kun'fuul: "Un'sam amē, ngye apà ayābilà aben ukōon ipfey a un'kyòm?" Mbuur awà ndaa kāsī anki.

¹³ Apan, mfum waa kàten a asyāāl naa: "Lun'bām in'siŋ kà in'kōl anà kà an'kōo, lun'piy u lāpib a nsà. Kwo iyàkal ilel anà nkwoor a an'diŋ."

¹⁴ Abun, bāfabel baar mbōon, wée bāfāwal ikikye mpel. »

Mfūūr a iter akà Sezar (Mlk 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Apan, Amfarisi bàkākōŋ nton mulen naa ba ndaa bun'lwab aben u nteen ande ŋakwo.

¹⁶ Ungō'apan, ba bun'tōōm alōŋki aba anà baar a Èlōdi nton muten a nde nāa: « Un'loōŋ, bi ikyayōb naa ngye loor afatā anki: ngye afālōŋ mbwo a Nzam unsà ndandaa yanswà ukōon alab an'kyān a mbuur asin, nton ngye afāler anki imbuur a baar.

¹⁷ Abun, ikyāān, ngye akasii aben: mbwo yāmwo lee yatey mufur iter akà Sezar? »

¹⁸ Wée Yesu kākyer ayōb an'kyān an'bē aba, waa kafuur naa: « Baar a mpem yweel, nton nkye lan'lwab bē ndaa?

¹⁹ Lan'swēŋ ngim bāfāfur ayā iter. » Ba waa bun'mēey iter a ngim mwey.

²⁰ Waa Yesu kafuul naa: « Idiim anà ikōb bi byā na? »

²¹ Ba bun'fuur naa: « Byā Sezar. » Apan nde kàten a ba naa: « Abun, lāpe indiir a Sezar akà Sezar, indiir a Nzam, akà Nzam. »

²² Mpal bàwem ba mfuur ayi, ba bàkyer abem, laa bàsun'wey ba, waa bàkyen.

Ngwiiyā a akū. (Mlk 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Ilā'nsil akin, Asadusi bāsin tsutsu' apà Yesu. Ba bà baar bāfāten naa ngwiiyā kà ukwà yatey. Ba bun'fuul naa:

²⁴ « Un'loōŋ, Mōse kàten naa: "Isàkal naa mbuur kan'kwà ukōon baan, un'tōŋ ande asābāāl un'kweel a un'dim, nton nde ubōōr un'tōŋ ande baan."

²⁵ Akà bi bàkal anà atōŋ nsambwaar. Wātātweb kàkal wāŋābāāl. Nde kākū' ukōon abōr, waa kāsāwey un'kyay ande akà un'tōŋ ande.

²⁶ Ya yàkal abà akà wāyweel, wātār, tii akà wānsambwaar.

²⁷ Ungō' a ba banswà, un'kaar awun waa kākū.

²⁸ Mpal bàsāwiyā baar kukwà, uboo a ba bànsambwaar, un'kaar awà asàkal un'kyay anà? Nton ba banswà bàkal adim ande! »

²⁹ Yesu kafuur naa: « Bē, bē lābāŋādiimā mbwo, nton bē lāyōb anki itàkal Ndaa Anāsōn, itàkal ngwal a Nzam.

³⁰ Nton, mpal bàsāwiyā baar, abaal anà akaar bāfāsātā anki bōr, wée ba bàsàkal asānaa akyeey u du.

³¹ Unsà ndaa iler ngwiiyā a baar kà ukwà, nkye bē lātāŋ anki ndaa kàten Nzam a bē naa:

³² "Mē, mē in'wà Nzam a Abālam, Nzam a Isak anà Nzam a Yakōb?" Nde kà wà Nzam a akū' anki, wée wà baar a mōō. »

³³ In'sēŋ a baar bàwem an'loōŋ ande, ma mākyer atwà.

Un'kōon kan'sōōn mfun (Mlk 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Mpal bàwem Amfarisi naa Yesu an'dūbā Asadusi mun, laa bàkōŋ ba,

³⁵ umwey uboo a ba, un'loōŋ a un'kōon, waa kun'fuul nton mukun'lwab ndaa:

³⁶ « Un'loɔŋ, nswɛɛŋ nà ayà kolàkol uboo a Un'kɔɔn? »

³⁷ Yesu kun'fuur naa: « "Ngye asàkwen Mwol, Nzam angye, u mpem angye wanswà, u mɔɔ angye wanswà, anà kan'kyän angye manswà." »

³⁸ Ayi nswɛɛŋ a kolàkol anà yàtətweb.

³⁹ Yàyweel yà mfun sye àyi: "Ngye asàkwen un'tɔŋ angye asànaa ngye ŋakwo." »

⁴⁰ Un'kɔɔn wanswà anà aŋangɔɔm bàtoo u nswɛɛŋ ayi yàyweel. »

*Klistɔ anà David
(Mlk 12.35-37; Luk 20.41-44)*

⁴¹ Amfarisi bàkal aŋàkɔŋ, waa Yesu kafuul naa:

⁴² « An'kyän abɛ myà aben ntɔn Klistɔ? Nde wà mwan anà? » Ba bun'fuur naa: « Wa David. »

⁴³ Nde kàtɛn a ba naa: « Abun, aben David, u mbwo a Dweelà, kun'beelà nde Mwol mpal kàtɛn nde naa:

⁴⁴ "Mwol kàtɛn a mwol amɛ naa: Bwaay u kɔɔ amɛ libaal, tii mpal in'sàsà mɛ aŋankir angye ungyɛl a in'kol angye." »

⁴⁵ « Isàkal abun naa David afun'bel "Mwol", aben nde kan'kwo mufàkal mwan a David? »

⁴⁶ Akà mbuur mwey kàsàkwo anki mukun'fuur akà ndaa mwey. Sɛmà ilà akin, akà mbuur mwey kàfàsi anki mukun'fuul ndaa.

23

*Yesu kan'sà alɔɔŋ a un'kɔɔn anà Amfarisi unsà igyɛŋ
(Mlk 12.38-39; Luk 11.43-46; 20.45-46)*

¹ Apan, Yesu kàtɛn a un'sɛŋ a baar anà alɔŋki ande naa:

² « Alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi bàkyàbwaay u kir a Mɔsɛ.

³ Undiir awun, làlɛr yinà yanswà ban'kwo mutɛn ba a bɛ. Wɛɛ twon lan'lab nkyeer aba, ntɔn ba bafàkyer anki aya bafàtɛn ba.

⁴ Ba bafabàm indiir a buur anà bafàtalà bya udu a ipaay a baar. Wɛɛ ba ŋakwo bafàkwen anki mukaal bya a làpin.

⁵ Nsyääl aba yanswà yà ntɔn baar bamen. Ba bafabwaar inkwà abyɛ anà ndaa a Nzam, in'lel a ipfey aba myà bwɛlàbwɛl.

⁶ Ba bafàkwen mubwaay kà ikal atàtweb kà in'kyɔm, anà kà an'kir atàtweb u ndwà a nkɔŋ a Ayudà,

⁷ ba bafàkwen naa baar bapɛ mbɔr a làkoo kà ikal a un'sɛŋ anà baar babel naa "Un'loɔŋ".

⁸ Wɛɛ bɛ, bɛ twon bàmalabel "Un'loɔŋ", ntɔn bɛ làbye awà Un'loɔŋ mwey mpɛl, bɛ banswà làbà atɔŋ.

⁹ Twon lan'bel mbuur u mɛɛn "Taa", ntɔn bɛ làbye awà umwey mpɛl, Taa awà u du.

¹⁰ Twon bàmalabel sye "un'loɔŋ", ntɔn bɛ un'loɔŋ asin watɛy, Klistɔ mpɛl.

¹¹ Mbuur a kolàkol uboo a bɛ asàkal un'syää! abɛ.

¹² Mbuur wanswà asàsɛn an'pɛy bàkyer asun'tyɛɛy, wɛɛ mbuur a làbɔɔn bàkyer asun'sɛɛn. »

*Mpem yweel a Amfarisi anà alɔɔŋ a Un'kɔɔn
(Mlk 12.40; Luk 11.39-52; 20.45-47)*

¹³ « Ngyɛb akà bɛ, bɛ alɔɔŋ a un'kɔɔn anà Amfarisi a mpem yweel! Bɛ làfàbàm mbwo a Imwol a du akà baar. Bɛ ŋàkwo làfàbilà anki kwo, wɛɛ bɛ làfàtsun baar akwà bafàkwen mubilà. »

¹⁴ [« Ngyɛb akà bɛ alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi, baar a mpem yweel! Bɛ làfàgyɔɔr kà an'kɔɔ a akweel adim indiir aba byanswà, wɛɛ taan nsil la, bɛ làbàmusà ngyamàkà a bwɛlàbwɛl ntɔn baar bàlamɛn. Undiir awun, ntaanàmbar abɛ isàkal yàŋàdiir an'din! »]

¹⁵ « Ngyɛb akà bɛ alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi a mpem yweel! Bɛ, bɛ làwàmuyikya ntsu yanswà u mɛɛn anà udu a ngyäl ntɔn mubuul mpem a mbuur mwey, wɛɛ nde usàlakyey, apan bɛ làmun'biil u yaan a mbaa mbalà yweel yàŋàsɔɔn bɛ. »

¹⁶ « Ngyɛb akà bɛ, asyɛɛn a ikwàmii! Bɛ làfàtɛn naa: "Undiir watɛy isàkal naa

mbuur kan'dyà kyän kà idwà. Wée isàkal naa nde kan'dyà la u wòl a ndwà a Nzam, apan nde kan'kyey ipepey."

¹⁷ Insil, ikwàmii! Undiir nà kan'söön uteer: wòl, lée idwà akwà kyan'buul wòl undiir a in'kyeel?

¹⁸ Be làfàtèn sye naa: "Undiir watey isàkal naa mbuur mwey kan'dyà kyän udu a mesà afub iboon, Wée isàkal naa nde kan'dyà kyän unsa kab ala udu a mesà afub iboon, apan nde kan'kyey ipepey."

¹⁹ Ikwàmii! Undiir nà kan'söön mfun, iboon akyà udu a mesà a iboon, lée mesà a iboon akwà myan'buul iboon aki undiir a in'kyeel?

²⁰ Lalan, mbuur wanswà afàdyà kyän udu a mesà a iboon, nde sye afàdyà udu a mesà a iboon anà indiir byanswà abyà udu pa,

²¹ mbuur afàdyà kyän kà idwà, afàdyà kyän kà idwà anà akà mbuur afàkal uboo kwo,

²² mbuur afàdyà kyän u mbwo a du afàdyà kyän u mbwo a kir a Imwol a Nzam anà akà mbuur afàbwaay kwo. »

²³ « Ngyeb akà be, be aloon a Un'koon anà Amfarisi, baar a mpem yweel! Be làfàpà akà Nzam un'te mwey uboo a in'te kwem, in'te asànaa mente, fenwil anà kùmin. Wée be, be làfàpiy indiir byan'söön mfun uboo a Un'koon asànaa balàbal, nsyääm anà làä: abi indiir lan'kwo be mukyer ukoon apiy byumwey.

²⁴ Asyeen anàkwàmii! Be làfàkòr imwe kun'lee, wée be làfàmin mpoonà! »

²⁵ « Ngyeb akà be, aloon a Un'koon anà Amfarisi a mpem yweel! Be làfàsòñ nsà a kòob anà yà làlòñà, wée boo a ma lànyàyl a indiir a kùb anà làmpfeel abe.

²⁶ Umfarisi anàkwàmii! Tàsòñ boo a kòob, ntòn nsà sye ipòñà.

²⁷ « Ngyeb akà be, aloon a Un'koon anà Amfarisi, baar a mpem yweel! Be làbà asànaa an'dii anàkiir un'swen a peel: u nsà ma mye anà ntwen, wée uboo ma

mànyàyl a in'kwo a baar anàkwà anà ipoon byà ifà ifà.

²⁸ Abun be sye, u nsà be làkamena asànaa baar a balàbal umii a un'sen, wée uboo, be làbà anàyl a mpem yweel anà an'kyän an'be. »

²⁹ « Ngyeb akà be, aloon a Un'koon anà Amfarisi a mpem yweel! Be làfàtöön anàngoom abe an'dii, anà be làfàsà ntwen kà an'dii a baar a balàbal,

³⁰ waa be làfàtèn naa: "Yàlakal nàa bi ikal utaan a bänkaa abi, bi kalabwa anki mbwo mwey anà ba ntòn mutyan an'kil a anàngoom."

³¹ Abun, be lan'tà imbäl be ñakwo naa be làbà baan a baar bàdwa anàngoom.

³² Apanà, làkolà isal bàsemà bàtaaràbe!

³³ Ntäy, a iyäy! Nkye be làkyakwo mutiin ntaanàmbar a yaan a mbaa?

³⁴ Undiir awun, làwem: me, me amàlatööm anàngoom, anan'yeerà anà aloon a Un'koon. Be làsàdwa amwey anà làsabèerà u kulunsi, làsàkam bumwey an'fùm u ndwà a nkòñ abe anà làsamèey nkwaan u bul a bul,

³⁵ ntòn an'kil a baar a balàbal màpää u meen isàbwà udu a be, semà an'kil a Abel mbuur a balàbal tii akà an'kil a Zakälye, mwan a Balaki, awà làdwa be uboboo a idwà anà mesà a iboon.

³⁶ Undiir awun, waa me amàlakyään ndandaa naa: mpay a ube abà banswà isàbwà u du a un'tswe a nkööl a ñàbà! »

Yesu anà Yelusàlem (Luk 13.34-35)

³⁷ « Yelusàlem, Yelusàlem, ngye, ngye mbuur afàdwa anàngoom anà afàtà bumwey katoöm Nzam in'kul. Mbalà kwe kàkwen me mubòbà baan angye ikal imwey apà me asànaa ngwän a nkò ufàbòbà wa baan awa u ngyel a an'paab ande, wée ngye, ngye kàsàkwen anki!

³⁸ Undiir awun, ndwà angye bàsawey yà ipol.

³⁹ Kyakin, waa me amakyaän ndandaa naa: Semà ñàbawà, be me làfàsaman anki

tii lāsàten be naa: "Wey nsaak ikal aka mbuur awa aya ka ikob a Mwol!" »

24

*Yesu ana mpää a ndwa a Nzam
(Mlk 13.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Yamenä naa Yesu katoo nde u ndwa a Nzam ana kakal nde mukya, alonki ande bayasin apa nde nton mukun'swan ntoön a ndwa a Nzam.

² Nde waa kafuur naa: « Nkye be lakimana indiir abi byanswa? Ndandaa me alakyaän, aka nkön mwey ifasasal anki udu a nkön yumwey. Ya yanswa ikyer asapää. »

*Ngyeb anadiir ana nkwaan
(Mlk 13.3-13; Luk 21.7-19)*

³ Yesu kakal wanabwaay udu a mon a in'te a olive, alonki basin apa nde, waa baten a nde naa: « Ikyään taan isaya ndaa ayi, idiim na isaswan ngyeel angye ana ntsuü a meen. »

⁴ Yesu kafuur naa: « Lakal ka igyeen, wey mbuur ukoon alakur.

⁵ Nton baar mboon basaya ka ikob ame, waa basaten naa: "Me in'wa Klisto!" Ba basakur baar mboon.

⁶ Be lasawem naa bye ana ita ana in'baa a ita. Twon lan'teer: indiir abi ikyer aya, wee bya ka ntsuü anki.

⁷ Un'sen mwey asanwaan ana un'sen wumwey, imwol mwey ana imwol kyumwey, ka itii a nsi imwey imwey, ngyal ikyer asakal ana meen ikyer asateer.

⁸ Wee indiir abi byanswa byasakal nsem a usaay.

⁹ Apan, basalas a u ngyeb anadiir, waa basaladwa. In'sen myanswa ikyer asalayin nton ikob ame.

¹⁰ Apan, bamboon basapiy lakwikila aba, ba basameen nku ba a ba, ana basayin ba a ba.

¹¹ Anangoom a loor mboon bakyer asambarä, waa basabwiw baar mboon.

¹² Ukwen a baar mboon basabwa mpye, nton ube bakyer asasöönä.

¹³ Wee mbuur asasa mukuüna tii u ntsuü, asawa möö.

¹⁴ Lasan Anabwan la Imwol ala bakyer asakyaän la u meen manswa. Kya isakal imbal nton in'sen myanswa. Apan waa ntsuü isaya. »

*Booma a kolakol
(Mlk 13.14-23; Luk 21.20-24)*

¹⁵ « Lalan, mpal lasaman be lingyooma mboon ala katen nangoom Danyel lan'bila ka ikal a in'kyeel, - wey mbuur akatanä uyob! -

¹⁶ Apan, wey baar basakal u Yuday, batiin uboo a myon,

¹⁷ wey mbuur asakal udu a nsya a ndwa, ukoon ayatola nton muwal indiir abyä uboo a ndwa ande,

¹⁸ wey mbuur awa u ywan ande, ukoon afura ndwa nton mukawal ipfey ande.

¹⁹ Ngyeb aka akaar anayom ana akaar basakal munüü baan ka ila abin!

²⁰ Layama nton be lakoon asatiin u panä a läbe, itakal ka ila a saba!

²¹ Nton, umpal ayin, isakal ana ngyeb anadiir mpa anatakal fa nsem a meen tii nabä, ana ya sye ifasakal anki aka ikikye.

²² Yalakal naa Nzam ukoon atyey ila abin, aka mbuur mwey kalawa anki möö. Wee, nton baar kasool nde, ila abin isakal byanatyey.

²³ Apan, isakal naa mbuur mwey kan'ten a be naa: "Laler, Klisto awa ka!" Itakal naa: "Nde awuna kuna!", twon lun'kyey.

²⁴ Nton aklisto a loor ana anangoom a loor bakyer asambarä, basakyer idiim a kolakol ana impa nton mukur baar, kya ipol isakal, itakal baar banasool.

²⁵ Laler, me ya amalaweey kusa. »

²⁶ « Abun, isakal naa bamalakyään naa: "Laler, nde wa u nsye a ipol!", twon lan'kyä. "Nde wa ka ikal a mpey", twon lan'kyey.

²⁷ Nton, ngyeel a Mwan a mbuur isakal asanaa munya ufapara wa fa mper lafasena taan tii mper lafakamina la.

²⁸ Ntsu' yanswà iwà ndom, nen ayifàdyà in'twan ifakàkòh kwo. »

Ngyeel a Mwan a mbuur
(*Mlk 13.24-27; Luk 21.25-28*)

²⁹ « Taan a mboon tɛy ungo' a mpay a kolàkol yà ilà abin, taan lāsàbwà lapib, nsòh ifasàpà anki kyɛɛy a wa, mbwaar ikyer asàbwà fà du, ngwal a du ikyer asàni.

³⁰ Apan, idiim a Mwan a mbuur isàmèná u du, apan in'sɛh myanswà amyà u mɛen ikyer asàlaal, mya isàman Mwan a mbuur wàmuyà uboo a itòòm a du anà unkaak a ngwal anà làkoo.

³¹ Nde asàtóm akyeey ande anà mfun a kolàkol, waa ba bàsàtùùb baar kàsòòl nde u mper yàná, fà nswɛh a du tii nswɛh yumwɛy. »

An'looh man'fà unsà un'te a fige
(*Mlk 13.28-31; Luk 21.29-33*)

³² « Làyòb an'looh man'fà unsà un'te a fige: isàkal naa an'kòkà ande man'bulà an'dà an'dà anà nkay sye yan'too, làyòb apan naa panà anàbwan là tsutsu.

³³ Abun, akà bɛ sye, mpal lāsàman bɛ indiir abi byanswà, làyòb naa Mwan a Mbuur wà tsutsu' a minambwo a ndwà abɛ.

³⁴ Ndandaa mɛ alàkyään, nkòòl ayi isàkal anàlyan anki kusà a ndaa ayi muyà.

³⁵ Du anà mɛen màkyer asàlyan, wɛɛ ndaa amɛ isàlyan anki akà ikikye. »

Nzam mpel ayòb ntsüü' a taan
(*Mlk 13.32-37; Luk 17.26-30,34-36*)

³⁶ « Wɛɛ akà mbuur mwɛy uyòb anki ilà'kya anà taan la, itàkal akyeey, itàkal Mwan, nà Taa mpel.

³⁷ Asànaa ndaa yàlyan utaan a Nòwà, ngyeel a Mwan a mbuur isàkal abun sye.

³⁸ Ntòn, u panà alan, kusà ikul a mbul muyòòl mɛen, baar bàkal mudya, munwà, mutà an'bòr anà mupà baan aba an'bòr tii ilà'kàbilà Nòwà kà an'swà.

³⁹ Ba bamèná anki aka ube mwɛy tii ilà' màyòl an'dà anà masyen ma ba banswà.

Ya isàkal sye abun umpal usàyà Mwan a mbuur.

⁴⁰ Apan, abaal bòòl bàsàkal kan'ywan: umwɛy bàkyer asun'syen, wumwɛy bàkyer asun'wɛy.

⁴¹ Akaar bòòl bàsàkal muyir: umwɛy bàkyer asun'syen, wumwɛy bàkyer asun'wɛy.

⁴² Abun, làkal kà igyɛɛh, ntòn bɛ làyòb anki ilà' usàyà Mwol abɛ.

⁴³ Bɛ làkyàyòb: yalàkal naa nandwà akìyòbà naa taan nà mbùùb usàyà u mpib, nde kàlikalà kà igyɛɛh anà nde kàlun'wɛyà anki mubilà u ndwà ande.

⁴⁴ Undiir awun, bɛ sye làkal anàlòòn, ntòn Mwan a mbuur asàyà u taan mpa làsàyòb bɛ. »

Un'syää' a láä' anà un'syää' mpa awà láä'
(*Luk 12.41-48*)

⁴⁵ « Abun, nà awà un'syää' a láä' anà wàñàlòòn awà kàpɛ nkum buur a asyää' a ndwà ande ntòn mukapà isa u taan a taan?

⁴⁶ Un'sak akà un'syää' awà usyetaan nkum ande, taan usàyà nde, wàmukyer abà!

⁴⁷ Ndandaa mɛ alàkyään, nde asun'pà buur a indiir ande byanswà.

⁴⁸ Wɛɛ, isàkal naa nde wà un'syää' un'be, nde asàyweer naa: "Nkum amɛ usyefurà anki agyägä",

⁴⁹ anà nde ubulà mudub atɔh ande bà isal, mudya anà munwà ikal imwɛy a in'yòòr a man,

⁵⁰ nkum a un'syää' awà asàyà kà ilà' anà u taan mpa uyòb nde.

⁵¹ Nde akyer asun'bòh anà asun'pà ntaanàmbar ikwe a baar a mpem yweel: kwo isàkal ilel anà nkwoor a an'din. »

25

Nsim a baan asye kwem

¹ « Apan, Imwol a du isàkal asànaa baan asye ankòr bàwɛl minà aba ntòn mukàbwey a un'dim aba.

² Atyeen uboo a ba bàkal insil, atyeen bàkal anan'yeerà.

³ Insil bàwèl ba minà, ba bàsyen anki may.

⁴ Asye anan'yeerà, bàwèl ba minà, ba bàwèl anà may unsà in'lan.

⁵ Kyekà baal atà bór kàkyer itaan muya, undiir awun ba banswà bàbōōn ba.

⁶ Uboboo a mpib, ba bawem laso lāmwey: "Le baal atà bór! Làkyen kàlabwey anà nde!"

⁷ Apan, asye ankór banswà bàwiya ba, ba bàsemà mulon minà aba.

⁸ Asye insil batèn a asye anan'yeerà naa: "Lipe bi ndam a may, ntòn minà abi myāmudim."

⁹ Anan'yeerà bàfuur naa: "Aay, may ikwo anki ntòn bē anà bi. Làkyen kàlasōm akà baar bàfāyālā ma."

¹⁰ Mpal bàkyen ba mukāsōm ma, baal atà bór laa kàyākōlā nde. Asye akwà bàkal anālōōn bàbilā mbwo mwey anà nde u ndwà atà bór, waa bàdūbā ibeenā.

¹¹ Ungōngō, asye ankór bumwey bayi ba, ba batèn naa: "nkum, nkum, iduub!"

¹² Wēē nde kafuur naa: "Mē alākyaān ndandaa naa mē alāyōb anki."

¹³ Undiir awun, lākal anālōōn taan lanswà. Ntòn bē làyōb anki itākal ilā, itākal taan. »

Nsim a iter a wōl (Luk 19.11-27)

¹⁴ « Ya isākal asānaa mbuur mwey kākya nkyeen, nde kàbel asyāāl ande, waa kapē indiir ande.

¹⁵ Nde mbuur mwey kun'pē iter ityeen, akà wumwey ibyeel, akà wumwey sye imwey mpel, mbuur mbuur asānaa awà un'kanà ande. Apan nde waa kākyaen.

¹⁶ Mbuur awà kàwèl iter ityeen, kākyaen musal anà byà, waa kàwèl bweel a iter ityeen asin.

¹⁷ Ifà imwey sye anà mbuur awà kàwèl iter ibyeel, nde kàwèl bweel a ibyeel asin.

¹⁸ Wēē mbuur awà kàwèl imwey mpel, nde kàtim fu, waa kàyee ngim a nkum ande. »

¹⁹ « Ungō a ilā mbōōn, nkum a asyāāl abà waa kàyāfurā, waa kālōm naa ba bun'swēn nsyāāl a ngim ande.

²⁰ Mbuur awà kàwèl iter ityeen, kàsin nde, waa kàsweñ ityeen asin, waa kàtēn naa: "Nkum amē, ngye kampe iter ityeen, le ityeen asin kàtwey mē."

²¹ Nkum ande kàtēn a nde naa: "Yubwan, ngye awa un'syāāl anābwan anà wālāā. Ngye kàkal wālāā unsà indiir ikikye, mē in'sasà udu a byāmbōōn. Yà, san anà nkum angye.

²² Mbuur kàwèl iter ibyeel kàsin nde sye, waa kàtēn naa: "Nkum amē, ngye kampe iter ibyeel, le ibyeel asin kàtwey mē abi."

²³ Nkum ande kàtēn a nde naa: "Yubwan, ngye awa un'syāāl anābwan anà wālāā. Ngye kàkal wālāā unsà indiir ikikye, mē in'sasà udu a byāmbōōn. Yà, san anà nkum angye."

²⁴ Mbuur kàwèl iter imwey mpel, kàsin nde sye, waa kàtēn naa: "Nkum amē, mē in'kyayōb naa ngye awà mbuur a ndaa a ngwal: Ngye afābwo kà ikal mpa kākōn ngye, ngye afākōñà kà ikal mpa kāmweñ ngye.

²⁵ Mē kāmēn bōōmā, lalan kākādyē mē iter angye u mēēn, le undiir angye awà."

²⁶ Wēē nkum ande kun'fuur naa: "Un'syāāl un'be, un'bwal! Ngye kākīyōbā naa mē in'fābwo kà ikal mpa kākōn mē anà mē in'fākōñà kà ikal mpa kāmweñ mē.

²⁷ Abun yālābwan naa ngye atōl ngim amē u bank: u mfurā amē, mē in'lakātwey undiir amē anà bweel udu.

²⁸ Abun, lun'lwom iter akin, lapē kya akà mbuur awe abyā iter kwem.

²⁹ Ntòn, bàsàpà akà mbuur awe anà indiir mbōōn, waa nde usākal abyā byānāsōōn mbōōn, wēē bàsālwom akà mbuur akwà mpa awe anà undiir, bàsālwom itākal undiir kàkal nde awà.

³⁰ Akà un'syaäl aköön ndöñ wà, lun'toom u lapib u nsà: kwo isàkal ilel anà nkwoor a an'din." »

Nsan a ntsüü

³¹ « Mpal usàya Mwan a mbuur unsà làkoo ande anà akyeey banswà, apan nde asàbwaay udu a kir a làkoo ande.

³² In'sen myanswà myàsàkòñ kusa ande. Nde asàkaab baar amwey anà bumwey, asànaa un'seey ufàkaab nde in'kòk anà ntab.

³³ Nde in'kòk asasà u koo ande libaal, ntab u koo ande likaar.

³⁴ Apan, mfum asàten a baar bàsàkal u koo ande libaal naa: "Làyi, be baar kàsaak Taaràme. Làbilà uboo a imwol akyà balöön nton be sèma bakyer meen.

³⁵ Nton me, me kàkal anà ngyal, be lan'pe isaa adyà. Me kàkal anà mfwää, be lan'pe undiir anwà. Me kàkal ungyey, be waa lan'wel,

³⁶ me kàkal wànsàpòl, be waa lan'bwää. Me kàkal anà ukyal, be waa làyan'ler. Me kàkal u bolokà, be waa làyan'ler."

³⁷ Apan, baar a balàbal bàsun'fuur naa: "Mwol, mpal nà kamen bi anà ngyal, waa bi kape isaa adyà, itàkal anà mfwää, waa bi kape undiir anwà?

³⁸ Mpal nà kamen bi ungyey, waa bi kawel, itàkal wànsàpòl waa bi kabwää?

³⁹ Mpal nà kamen bi anà ukyal itàkal u bolokà, waa bi kàyaler?"

⁴⁰ Mfum usafuur naa: "Me, me alakyaän ndandaa: mbalà yanswà ayà làkyer be indiir abi akà umwey uboo a bibaan akye bà, abà aton ame, be bya làkyer akà me." »

⁴¹ « Abun, nde asàten a baar bàsàkal u koo ande likaar naa: "Baar anàküül! Làkyà kunà! Làkyen u mbaa a mbul a in'tye ayà bàyönà nton ilen anà akyeey ande!

⁴² Nton me kàkal anà ngyal, wée be udyà lan'pe anki. Me kàkal anà mfwää, wée be undiir anwà lan'pe anki.

⁴³ Me kàkal ungyey, wée be lan'wel anki, wànsàpòl, wée be lan'bwää anki. Me

kàkal anà ukyal anà u bolokà, wée be làyan'ler anki."

⁴⁴ Apan ba bàsun'fuur naa: "Mwol, mpal nà kamen bi anà ngyal itàkal anà mpfwää, itàkal un'ngyey, itàkal wànsàpòl, itàkal anà ukyal, itàkal u bolokà, waa bi mpa kabay?"

⁴⁵ Mfum waa usafuur naa: "Me, me alakyaän ndandaa: mbalà yanswà mpa làkyer be indiir abi byanswà akà umwey uboo a bibaan abi, be bya sye làkyer anki akà me."

⁴⁶ Baar abà bàsàkyà u ntaanàmbar a mbul a in'tye, wée baar a balàbal u möö a mbul a in'tye. »

26

Amfum ban'dirà Yesu

(Mlk 14.1-2; Luk 22.1-2; Ywn 11.45-53)

¹ Mpal kàmay Yesu nswéen ayi yanswà, nde kàten a alonki ande naa:

² « Be làkyayòb naa un'kyom a Pak ayàkal ungo a ilà byeel: Mwan a mbuur bakyer ayun'yala, nton bun'beerà u kulunsi. »

³ Apan, andweer a angan anà andweer a un'sen a Ayudà bakyer akòñ u ndwà a Undweer a angan Kayifa.

⁴ Ba bàtsul mukor Yesu u mbwo a loor ana mukun'dwa.

⁵ Wée, ba bàteenà naa: « Wey ya ikoon akal umpal bakycòmà ba, manà lingyoomà làyàbwà uboo a un'sen. »

Un'kaar mwey anà may a uson

(Mlk 14.3-9; Ywn 12.1-8)

⁶ Yesu kàkal u Betani u ndwà a Simon njabay.

⁷ Un'kaar mwey kàyàsin apà nde anà un'lan wànyayol a may a uson bàfàbel naa albatre. Ma mà ntal mboon. Nde kàtyan ma udu a un'tswe a Yesu mpal kàkal nde muddyà.

⁸ Mpal bàmen alonki abun, ba bàmen ube mboon, waa bàten naa: « Nton nkye ubii a tub abà?

⁹ Yalàbwanɔ mɔyala may a uson amà u ntal a mboon, waa ngim ayin balàpà anàlambwà! »

¹⁰ Mpal kàyob Yesu an'kyan aba, nde kàten a ba naa: « Nton nkye lapà be un'kaar wà mpay? Nde kan'kyer ndaa anàbwanɔ nton me. »

¹¹ Nton anàlambwà bà anà be ila byanswà, wée me, me in'wà anki anà be ila byanswà.

¹² Kan'tyanɔ nde may a uson mà udu a ndur amè, nde kan'loon ndyee amè.

¹³ Ndandaa me alakyaan: mper yanswà basakakyaan Lasan Anàbwanɔ, u meen manswà, basakyaanà sye ndaa kan'kyer un'kaar wà, nton mukun'yobà. »

*Yudasi akwen mɔyala Yesu
(Mlk 14.10-11; Luk 22.3-6)*

¹⁴ Apan, Yudasi Isikalyot, umwey uboo a alonki kwem anjyweel bà Yesu, kakaman andweer a angan,

¹⁵ waa kàten a ba naa: « Ininà be lan'pa, waa me alapa awa? » Ba bun'pe iter a ngim an'kwem an'tar.

¹⁶ Semà apan, Yudasi kàyilenà ipol anàbwanɔ nton mukapeel awà.

*Yesu kan'dya Pak
(Mlk 14.12-16; Luk 22.7-13)*

¹⁷ Ila a tãtweb kyà un'kyom a mampà makoon ful, alonki bayi akà Yesu mukun'fuul naa: « Ngye akwen naa bi ikalon ken ikal adya ngye Pak? »

¹⁸ Yesu kàten a ba naa: « Làkyen u bul a kolakol, akà mbuur mwey, lun'kyaan naa: "Un'loon an'ten naa: Taan amè là tsutsu, me anà alonki amè in'yadyà Pak u ndwà angye." »

¹⁹ Alonki baloon Pak asanaa kaswen Yesu.

Yesu kan'dya Pak anà alonki ande

²⁰ Mpal a sisye, Yesu kakal u mesà anà Bakwem Anjyweel.

²¹ Mpal bakal ba muddyà, Yesu kàten naa: « Ndandaa me alakyaan: umwey uboo a be ayan'meen nku. »

²² Ba bamen ngyeb mboon, waa basema mukun'fuul umwey umwey naa: « Mwol, nkye me? »

²³ Yesu kafuur naa: « Mbuur awa kan'biil koo mbwo mwey ana me uboo a lalonà a isaa, mbuur nsil awa ayan'meen nku. »

²⁴ Mwan a mbuur wamukya asanaa Ndaa Anason ikyaanà ya nton nde. Wée ngyeb akà mbuur ameen Mwan a mbuur nku! Yalakal ubwanɔ naa mbuur awa bakoon a un'bor! »

²⁵ Yudasi, mbuur ayun'yala, kun'fuul naa: « Mwol, nkye me? » Yesu kun'fuur naa: « Ngye njakwo an'ten. »

*Isaa un'kyeel
(Mlk 14.22-26; Luk 22.14-20; 1Kɔ 11.23-25)*

²⁶ Umpal bakal ba muddyà, Yesu kawel mampà, ungo kasaak nde ma, nde katsul ma, kape alonki ande, waa kàten naa: « Maa, ladi, ayi ya ndur amè. »

²⁷ Ungo, nde kawel koo a vin, ungo mufuur an'toon, nde kape ba, waa kàten naa: « Lanu'la be banswà, »

²⁸ nton mama an'kil amè, an'kil a un'tuub, mapaa nton un'kabɔ a baar, nton ndwaal a nkul a man'be aba.

²⁹ Me, me alakyaan naa: semà apanà, me in'fasanwà anki vin tii ila in'sanwà me vin akuh mbwo mwey ana be uboo a Imwol a Taaramè. »

³⁰ Ungo mutol an'diim a un'kyom, ba batoo nton mukya mon a In'te a olive.

*Petola kan'ton Yesu
(Mlk 14.27-31; Luk 22.31-34; Ywn 13.36-38)*

³¹ Apan, Yesu kàten a alonki ande naa: « U mpib a nabà, be banswà lakyer abwà nton me. Nton bason naa: "Me, me in'sadwa un'kyeen a in'kok, waa in'kok a labol myasata upay." »

³² Wée, mpal in'sawiyà me, me in'salafweel u Ngalile. »

³³ Petola kawel ndaa, waa kàten naa: « Itakal naa ba banswà ban'bwà nton ngye, wée me, me in'sabwà anki akà ikikye. »

³⁴ Yesu kàten a nde naa: « Mɛ, ndandaa mɛ akyaän: u mpib nsil ayi, kusa a nkɔɔ mutabeel, ngye ayan'ton mbalà tär. »

³⁵ Petolà kàten a nde naa: « Itàkal naa mɛ in'kyer akwa anà ngye, aay, mɛ in'saton anki. » Waa alonki banswà baten sye mun mwey wa.

Yesu an'kyà Ngetesemani
(*Mlk 14.32-42; Luk 22.39-46*)

³⁶ Yesu kàyàkolà anà alonki ande kà ikal mwey bafabel Ngetesemani, waa kàten a ba naa: « Sàlàbwaayà pà, mpal in'kàyamà mɛ kunà. »

³⁷ Ungō apan nde kàsyen Petolà anà baan a Zebeday babaal bābōl, waa kàsɛmà muman ngyeb anà bōomà anjādiir.

³⁸ Apan nde kàten a ba naa: « Mpem amɛ yānāyɔl a ngyeb mbōon tsutsu a ukwà. Sàlakalà pà anà lāgyɛɛn anà mɛ. »

³⁹ Nde kākyyen u kikwɛl, waa kàbu, ntabwey u mɛɛn, waa kàyamà abà: « Taa, kya mbwo isàkal, wey kōɔb lālyan ukwɛl apà mɛ! Itàkal naa abwey, kyer ukwen angye, wɛɛ kà bāmɛ anki. »

⁴⁰ Nde kan'yà ntsu bākāl alonki ande batär, waa kāmaman bānābōon. Nde kan'ten a Petolà naa: « Abà, nkye bɛ lākāl anki anà ngwal mukyɛɛn itàkal taan lāmwey anà mɛ!

⁴¹ Lākyyɛn anà lāyamà, nton bɛ lākōon abwà u ndɛb. Dweelà lānāyɔl a ngwal, wɛɛ ndür ye anà ukwarà. »

⁴² U mbalà yāyweel, nde kākya ukwɛl, waa kàyamà abà: « Taarāmɛ, isàkal naa ikwe anki naa kōɔb lālyan, naa mɛ in'kōon anwà la, wey ukwen angye bākāl! »

⁴³ U mbalà asin kàfāyà nde apà alonki ande, nde kàfaman bānābōon, nton mii aba myākāl myānābwa buur.

⁴⁴ Yesu waa kāsawey, waa kākyyen ukwɛl, waa kàyamà mbalà yātär, wāmufuur ndaa nsil ya.

⁴⁵ Apan, kàyi nde apà alonki, nde kàten a ba naa: « Fàlabōonà, fàlāyōōrà! Kyekà

taan bāyalà ba Mwan a mbuur kà an'kōɔ a baar abe lye tsutsu.

⁴⁶ Lāmbarà! Tsweenà! Le mbuur kàman'yàla wà tsutsu! »

Nkōör a Yesu
(*Mlk 14.43-50; Luk 22.47-53; Ywn 18.3-12*)

⁴⁷ Umpal kākāl nde muyäämà, Yudasi, umwey uboo a Bākwem Aniyweel kàyàkolà anà ikōn a baar mbōon bātōm andweer a angan anà andweer a un'sɛn. Ba bākāl anà an'kōm anà nkōl.

⁴⁸ Mbuur kun'yàla, kapɛ idiim ki: « Mbuur wanswà in'kàbōbà mɛ, mbuur wa nde awun. Lun'kōr. »

⁴⁹ Taan nsil alan, Yudasi kàsin apà Yesu, waa kàten a nde naa: « Un'lōon, mbor angye! » Waa kun'bōbà.

⁵⁰ Yesu kàten a nde naa: « Un'sam, kyer undiir ayeel ngye. » Apan, laa bàsin ba, bun'tɛ ba mpi, waa bun'kōr.

⁵¹ Umwey uboo a baar bākāl a Yesu, kàsilà kōɔ, waa kātwey kōm ande, laa kākām nde un'syāal a undweer a angan, waa kun'tsul tsu.

⁵² Apan, Yesu waa kàten a nde naa: « Fuur kōm angye kà ikal a la, nton baar banswà bāfāsyāal kōm, bāsàkwà a kōm.

⁵³ Nkye ngye ayōb anki naa mɛ an'kwo in'lōom akà Taarāmɛ, nde sye kan'tōom in'lwaan kwem aniyweel myà akyeey lāgyāgya?

⁵⁴ Ndaa Anàsōn ayà itɛnà naa ya ikal abà, yalàkwo aben? »

⁵⁵ Utaan alan, Yesu kàten a ikōn a baar naa: « Bɛ, bɛ lan'yà anà an'kōm anà nkōl nton muyan'kōr asànaa mɛ iwà un'dwää baar! Ila byanswà mɛ kākāl anābwaay u ndwà a Nzam mulon, wɛɛ bɛ lan'nkōr anki.

⁵⁶ Wɛɛ ayi yanswà yan'yà nton Ndaa Anàsōn a anangōom ikwe. » Apan, alonki banswà bākyyer asun'kōɔb, waa bātiin.

Yesu kusa a lābay a nsan a kōlākōl
(*Mlk 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; Ywn 18.13-14,19-24*)

⁵⁷ Baar abà bàkòr Yesu bun'syen akà undweer a angan Kayifa, ikal bàkòŋ alɔɔŋ a Un'koon anà andweer.

⁵⁸ Petlà kàyun'labà ukwèl tii u làpan a undweer a angan. Nde kàbilà u làpan, waa kàbwaay ikal imwèy anà aseey nton muler naa ya ikàtsu'aben.

⁵⁹ Amfum a angan anà Làbay a nsan a kolàkol lanswà balenà imbàl a loor nton Yesu nton bun'tsuul mbar a ukwà.

⁶⁰ Itakal naa ambal a loor mboon bàkyer ayamèna, wèè ba bamen anki akà imbàl mwèy. Ungöngö, abööl waa bàyamenà,

⁶¹ waa bàten naa: « Mbuur wà kàten naa: "Mè an'kwo in'bwaab ndwà a Nzam, waa in'fàton ya ungo a ila'itär." »

⁶² Undweer a angan laa kàmbarà nde, waa kàten a Yesu naa: « Nkye ngye undiir afuur anki unsà ya yanswà bafüünà baar bà? »

⁶³ Wèè Yesu kàkalà a duu. Waa undweer a angan kàten a nde naa: « Mè amaswan kà ikòb a Nzam a mōō, ten a bi, isàkal naa ngye, ngye awà Klistò, Mwan a Nzam. »

⁶⁴ Yesu kun'fuur naa: « Ngye an'ten ya. Wèè mè, mè alàkyään naa semà apanà, be lāsàman Mwan a mbuur akyàbwaay u kòò a ibaal a Ngwal anà wàmuyà udu a an'tòb a du. »

⁶⁵ Apan, undweer a angan kàkaam ipfey ande, waa kàten naa: « Nde wàmubey! Bi ambal nkye ifàkyer abà! Apanà be lan'wem mbèey ande!

⁶⁶ An'kyàn abe mà aben? » Ba bàfuur naa: « Nde akyà ukwà. »

⁶⁷ Apan ba bun'tsul an'te u ntabwey, bun'düb iki, bumwey bun'kàm an'füm.

⁶⁸ Ba bàten a nde naa: « Èè, Klistò, bulà ngangom nton bi! Ikyään, nà kàmakam mbar? »

Petlà kan'ton Yesu
(*Mlk 14.66-72; Luk 22.56-62; Ywn 18.15-18,25-27*)

⁶⁹ Kyekà Petlà kàkal anàbwaay u nsà, uboo a làpan. Un'syaäl mwèy wun'kaar kàsìn apà nde, waa kàten a nde naa: «

Ngye sye, ngye kàkal anà Yesu, un'nsi Ngaliè. »

⁷⁰ Wèè nde kàton u mii a baar banswà, waa kàten naa: « Mè, mè in'yòb anki naa ngye ininà ateenà. »

⁷¹ Nde kàkal mukyà mper akà munàmbwo a làpan, mpal kun'men un'syaäl asin wun'kaar anà kàten nde a baar bàkal paa: « Mbuur wà kàkal a Yesu un'nazorya. »

⁷² Nde kàfàton mbalà asin, waa kàdi kyàn naa: « Mè, mè mbuur awà un'yòb anki. »

⁷³ Ungö'ikye, baar bàkal paa bàsin apà Petlà, waa bàten a nde naa: « Ndandaa, ngye sye awà umwey uboo a baar banà, nton nteen angye ikaswanà ubwanàbwan. »

⁷⁴ Apan, nde kàsèrà mudyà kyàn anà mujan naa: « Mè, mè un'yòb anki mbuur awà! » Apan sye nkòò mwèy waa kàbel.

⁷⁵ Petlà kàyòbà ndaa kàten Yesu naa: « Kusà nkòò mutàbel, ngye ayan'ton mbalà tär. » Laa kàtoo nde, waa kàlèl a un'kwoon wanswà.

27

Yesu kusà a Pilatu
(*Mlk 15.1; Luk 23.1-2; Ywn 18.28-32*)

¹ Ututu tutu, andweer a angan anà andweer a un'sen bàkòŋ nton mutsuul Yesu mbar a ukwà.

² Ba bun'bàm in'sin, bun'twääl, waa bun'pe akà kuvernöör Pilatu.

Nkweel a Yudasi
(*Ian 1.18-19*)

³ Apan, Yudasi mbuur kun'yalà, umpal kàwem nde naa Yesu bàmutsuul mbar a ukwà, nde kafuur an'kyàn, waa kayafuur iter a ngim an'kwem an'tär akà andweer a angan anà andweer a un'sen.

⁴ Waa kàten naa: « Mè, mè kàkyer ube muyalà an'kil iköön ube! » Wèè ba bun'fuur naa: « Kwo akà bi nkye? Nsan angye ñakwo! »

⁵ Yudasi kàwom iter a ngim bya uboo a ndwà a Nzam, laa kàtoo nde, waa kàkàbàm un'sin.

⁶ Andweer a angan bàwèl ngim ayi, waa bàtèn naa: « Ikwe tɛy musà ngim ayi uboo a un'naan a ndwà a Nzam, ntɔn ya yà ngim a an'kil. »

⁷ Ungo' bàkoŋ ba, ba bàsɔm ywan akà un'boom a mpfwee ntɔn mudye angyey.

⁸ Undiir awun, bàfàbèl ba ywan alá naa "ywan a an'kil" tii nàbawà.

⁹ Apan, ndaa kàtèn nɔngɔɔm Yelɛmya waa yàkwe: « Ba bàwèl itɛr an'kwem an'tàr byà ngim, ntal bàtsul baan a Isàlɛl mukun'som,

¹⁰ waa ba bàpɛ ya ntɔn ywan a un'boom a mpfwee asànaa kàsweŋ Mwol abun. »

*Yesu kusà a Pilatu
(Mlk 15.2-5; Luk 23.3-5; Ywn 18.33-38)*

¹¹ Yesu kàkàl kusà a kuvernɔɔr. Kuvernɔɔr kun'fuul naa: « Nkye ngye awà mfum a Ayuda? » Yesu kun'fuur naa: « Ngye nɔkwo an'ten. »

¹² Wɛɛ utaan bun'fùùná andweer a angan anà andweer a un'sɛŋ, nde akà ndaa mwɛy kàfuur anki.

¹³ Apan Pilatu kàtèn a nde naa: « Nkye ngye aweemà anki ndaa yanswà bafùùná ba yi? »

¹⁴ Nde kun'fuur anki akà undiir mwɛy. Abà, kuvernɔɔr kàbɛm mbɔɔn.

*Yesu bàmutsuùl mbar a ukwà
(Mlk 15.6-15; Luk 23.13-25; Ywn 18.39-19.16)*

¹⁵ Yàmenà naa kà un'kyɔm wanswà, kuvernɔɔr kàkàl anà nkààl mutsuun mbuur a bɔlokà mwɛy ntɔn un'sɛŋ, mbuur kàkwenà un'sɛŋ nɔkwo.

¹⁶ Apan kàkàl anà mbuur a bɔlokà mwɛy wàŋàtoo làpaan ikɔb ande Yesu Barabas.

¹⁷ Abun, Pilatu kàfuul ikoŋ a baar bàkwe pa naa: « Nà bɛ làkwen naa mɛ alàwɛɛy awà, Yesu Barabas, lɛɛ Yesu bàfàbèl Klistɔ? »

¹⁸ Ntɔn nde kàkyɛr ayobà naa ba Yesu bun'pɛɛl awà ntɔn un'kol aba.

¹⁹ Umpal kàkàl Pilatu mutɛɛnà ndaa u làbay a nsan, un'kyay ande kun'toòm ndaa naa: « Twon an'bilà u ndaa a

mbuur a balàbal wun, ntɔn nàbawà mɛ an'man mpay mbɔɔn u ndwɛy ntɔn nde. »

²⁰ Andweer a angan anà andweer a un'sɛŋ bàsiinà ikoŋ a baar a ngwal naa ba bàlɔm Barabas anà bàdwa'Yesu.

²¹ Kuvernɔɔr kàfàfuul naa: « Nà mɛ in'wɛy uboo a ba bàbɔɔl? » – Ba naa: « Barabas! »

²² Pilatu kàfuul naa: « Abun, ininà mɛ in'yàkyɛr anà Yesu bàfàbèl Klistɔ? » Ba banswà bàfuur naa: « Wɛy bun'beerà u kulunsi! »

²³ Pilatu kàfuul naa: « Abun, ube nà nde kàkyɛr? » Wɛɛ ba bàsɔönà musà in'kwɛŋ: « Wɛy bun'beerà u kulunsi! »

²⁴ Umpal kàmen Pilatu naa nde undiir asin afàkyɛr watɛy, wɛɛ lingyoomà làmusɔönà, nde kàwèl an'dà, kàyweb mpin u mii a un'sɛŋ, waa kàtèn naa: « Mɛ, mɛ un'baranki watɛy unsà an'kil a mbuur wà. Ayin nsan abɛ nɔkwo! »

²⁵ Wɛɛ un'sɛŋ wanswà kàfuur naa: « Wɛy an'kil ande màbu'udu abi anà udu a baan abi! »

²⁶ Apan, Pilatu katsuun awà Barabas. Wɛɛ akà Yesu, ungo' akun'kam an'fùm, nde kape awà ntɔn bun'beerà u kulunsi.

*Anjità bàmusɛɛ Yesu
(Mlk 15.16-20; Ywn 19.2-3)*

²⁷ Anjità a kuvernɔɔr bàsyen Yesu u làpan a Pilatu, un'lwaan a anjità wanswà waa kun'dinà.

²⁸ Ba bun'sɔɔl ipfɛy, waa bun'bwàà' kàzak a tsöö.

²⁹ Ungo' apan ba bun'toön mpà a ibyàäl yà nsyɛnà, waa bun'bwàà' kà un'tswe, anà bun'si ibwiy u kɔɔ ande libaal. Ungo' ba bàbu' an'kòim, waa bun'sɛɛ naa: « Mfum a Ayudà, mbɔr angyɛ! »

³⁰ Ba bun'tsuùl an'tɛ, bàwèl ibwiy, waa bun'kàmà kya kun'tswe.

³¹ Ungo' amukun'sɛɛ, ba bun'sɔɔl kàzak, waa bàfun'bwàà' ipfɛy ande, waa bun'syɛn ntɔn bàkun'beerà u kulunsi.

*Mbeɛr a Yesu u kulunsi
(Mlk 15.21-32; Luk 23.26-43; Ywn 19.17-27)*

³² Umpal bàkal ba mutoo u bul, ba bàbweey anà un'nsi Siren mwey ikòb ande Simòn. Anjità bun'siinà a ngwal musyen kulunsi a Yesu.

³³ Mpal bàtòl ba kà ikaal mwey bàfàbel naa Ngòlóngòta, iswanà naa « Ikaal a Bòl a Un'tswe. »

³⁴ Akun, ba bun'nuü'vin anjätüüb a undiir a nyañ. Mpal kàkyee nde la, laa kàtòn nde munwà la.

³⁵ Mpal bamay ba mukun'beerà u kulunsi, ba bàtòom lob ntòn mukab ipfey ande.

³⁶ Ungò, ba bàkal anjábwaay paa mukun'lerà.

³⁷ Udu a un'tswe ande, ba bàsòn isin a ndaa a nkweel ande: « Mbuur wà wà Yesu, mfum a Ayudà. »

³⁸ Apan, baar abe bööl babèerà sye u kulunsi mbwo mwey anà nde, umwey u kòò a ibaal, wumwey u kòò a ikaar.

³⁹ Alyaan a mbwo bàkyer un'beyà, bàmunii un'tswe,

⁴⁰ waa bàteenà naa: « Ngye mbuur afàbwiw ndwà a Nzam anà afàtòn ya unsà ilà itàr, tswà möö angye, ngye ñakwo, isàkal naa ngye awà Mwan a Nzam, tölà u kulunsi! »

⁴¹ Mbwo mwey sye, amfum a angan anà alòon a Un'kòon anà andweer bàkyer un'see, waa bàteenà naa:

⁴² « Nde kàtsu'baar bumwey möö, wée nde ukwe anki mutswà möö ande ñakwo! Nde wà Mfum a Isàlèl, wey nde utölà apanà u kulunsi, waa bi iyàsà làkwikilà amu nde.

⁴³ Nde kàsi làkwikilà akà Nzam, wey Nzam kun'tsuun apanà, isàkal naa nde akyun'kwen. Ntòn nde kàten naa: "Mè in'wà Mwan a Nzam." »

⁴⁴ Itàkal baar abe akwà bàbèerà u kulunsi mbwo mwey anà nde, bàkyer un'too sye.

*Nkweel a Yesu
(Mlk 15.33-41; Luk 23.44-49; Ywn 19.28-30)*

⁴⁵ Semà midi, làpib làkyer abwà u meen manswà tii u taan làtär ungo'a midi.

⁴⁶ Ntsu'a taan làtär ungo'a midi, Yesu kàsi in'kwen a ngwal: « Eli, Eli, lema sabaktani » iswanà naa « Nzam amè, Nzam amè, ntòn nkye aman'piy ngye? »

⁴⁷ Amwey uboo a baar bàkal pa, mpal bun'wem ba, ba bàteenà naa: « Le, nde kan'bel Eli! »

⁴⁸ Umwey uboo a ba kàkaamà ntiin, kàkàwal für làmwey, kànwemà la uboo a man a nyañ, laa kàsi nde la u kite, waa kun'pe ntòn munwà.

⁴⁹ Bumwey bàten naa: « Tàmbar bi itàler nkye Eli akyàya mukun'tswà möö! »

⁵⁰ Apan Yesu kàfàkuub un'kwen a ngwal, waa kàku.

⁵¹ Taan nsil alan, u ndwà a Nzam, rido a idwà làkyer akaamà uboboo fà du tii ngyel. Meen màkyer atèer, nkòn yàkyer abàbaara,

⁵² an'dii màkyer adubà, ndür a baar inkyeel mbòon bàku'yàkyer awiyà:

⁵³ bàtoo ba kan'dii, ungo'a uwiyà, waa bàbilà uboo a bul in'kyeel, waa bàmenà akà baar mbòon.

⁵⁴ Mpal bamen ba nteer a meen anà ndaa yàbu, kaptèn anà anjità bàkal anà nde museyà Yesu, bàmen bòomà a kolàkol, waa bàten naa: « Ndandaa, mbuur awà kàkal Mwan a Nzam! »

⁵⁵ Paa bàkal anà akaar mbòon bàleerà ukwel. Ba bayilaba Yesu semà Ngàlile ntòn muyun'syaäl.

⁵⁶ Uboo a ba, bàkal Màlye un'si Magàdala, Màlye ngwàn a Zyak anà Yòsefi, anà un'kyay a Zebeday.

*Yesu bàmusà kà an'dii
(Mlk 15.42-47; Luk 23.50-56; Ywn 19.38-42)*

⁵⁷ Mpal làbu' sisye, anjun'naan mwey un'nsi Arimate, ikòb ande Yòsefi, awà kàbulà sye un'lonki a Yesu, waa kàyàkolà.

⁵⁸ Mbuur awà kàkàman Pilatu, waa kàlòom ndom a Yesu. Apan Pilatu kàswen naa bun'pe ayà.

⁵⁹ Yòsefi kàwel ya, kàlál ya ipfey a pèel kyàkùn,

⁶⁰ waa kàkàtɔl ya uboo a an'dii akuin amà bun'fuun u nkɔŋ. Ungō, nde kabuum nkɔŋ ntɔn mudubà munàmbwo a an'dii. Waa kàkyen.

⁶¹ Malye un'nsi Magàdalà anà Malye wumwey bàkal paa, bàṇàbwaay u sim a an'dii.

Nseey a an'dii

⁶² Taanɗya, ilà kyàlāāb ngyoōŋ a un'kyom a saba, amfum a angan anà Amfarisi bàkyen mbwo mwey akà Pilatu,

⁶³ waa bàten a nde naa: « Nkum, bi kan'yɔbà naa ṇaloor wà, mpal kàkal nde anà mōō, kàtēnà naa: "Ungō a ilā itār, me in'sàkyer awiyà." »

⁶⁴ Abun, swan baar musey an'dii ande tii kà ilā kyātār, uman naa alonki ande bàyàyib ndūr ande anà bàyàten a un'sen naa: "Nde kàkyàwiyà uboo a aku." Apan loor ande lāsāsōōn lātātweb. »

⁶⁵ Pilatu katen a ba naa: « Lāwel anitā abà. Làkyen kàlasey an'dii asànaa lākwen bē. »

⁶⁶ Abun, bàkyen ba, ba bàbām nkɔŋ yàkal u munàmbwo a denɗen, waa bàsàsà aseey.

28

Ngwiiyà a Yesu

(Mlk 16.1-10; Luk 24.1-12; Ywn 20.1-10)

¹ Ungō a saba, u nsemà a ilā atātweb kyà mpɔsà, Malye un'nsi Magàdalà anà Malye wumwey, bàkyen mukàler an'dii.

² Kà imburà, meen laa mātēer ma ngwal: un'kyeey a Mwol kàfū du, waa kabuum nkɔŋ anà kàbwaay udu aya.

³ Nde kàkal asànaa munyā, ipfey ande byàkal byàpēel asànaa fūr.

⁴ Aseey bàwem bōomà mbōon, waa bàbulà asànaa baar anàkwà.

⁵ Wē un'kyeey katen a akaar aban naa: « Bē, bē twon lan'man bōomà. Mē, mē in'kyàyob naa bē lāwāmulen Yesu awà bàbēerà u kulunsi.

⁶ Nde apà watēy, nde kan'wiyà kukwà asànaa katen nde. Yāā, lāmen ikal kàkal nde anàbōōn.

⁷ Làkyen agyā, kàlakyāān alonki ande naa: "Nde kàkyàwiyà uboo a aku, nde kan'fwel u Ngaliē, bē lāyākuman kwo." Le, me amàlakyāān. »

⁸ Làgyāgyā, ba bàlwomà kan'dii u ntiin bàṇàyɔl a bōomà anà un'sak mbōon, waa bàkàkyāān alonki ande.

⁹ Umbalà mwey, Yesu kàyàbwey anà ba, waa katen naa: « Mbɔr abē! » Ba bàsin tsutsu apa nde, bun'te mpi ka in'kɔl, waa bun'kōmà.

¹⁰ Apan, Yesu katen a ba naa: « Twon lan'man bōomà. Kàlakyāān atɔŋ amē bàkyen Ngaliē: ba bàyan'man kwo. »

Ndaa bàten aseey a an'dii

¹¹ Mpal bàkal akaar u mbwo, amwey uboo aseey a an'dii bayi u bul, waa bàkyāān amfum a angan ndaa yanswà yàlan.

¹² Amfum a angan bàkōŋ anà andweer, waa bàpē ngim mbōon akà anitā,

¹³ waa baswen naa: « Bē lāyàten naa: "Bi kàkal bàṇàbōōn u mpib, alonki ande waa bàyun'yib." »

¹⁴ Kya isàkal naa kuvernōōr kan'yob ya, bi ikyer ayun'kwaam mpem ntɔn bē lākōōn abwà u ndaa. »

¹⁵ Ba bàwel ngim ayin, waa bàlab ndaa yanswà baswen amfum a angan anà andweer. Lāsāŋ a ndaa ayi lākyàpāā akà Ayudà tii ṇàbawà.

*Yesu kan'tom alonki ande mukàsal
(Mlk 16.14-18; Luk 24.36-49; Ywn 20.19-23; Ian 1.6-8)*

¹⁶ Alonki bàkwem anjimwey bàkyen Ngaliē, udu a mɔŋ kaswen Yesu.

¹⁷ Mpal bun'men ba, laa bun'kōmà ba. Wē bumwey uboo aba bàkyey anki naa awà nde.

¹⁸ Yesu kàsin tsutsu apà ba, waa katen naa: « Ikōb kyanswà bàkyan'pà u du anà u meen.

¹⁹ Làkyen akà in'seη myanswà, labuul
alɔŋki, laduimà kà ikɔb a Taa, anà kyà
Mwan, anà kyà Dweelà In'kyeɛl,

²⁰ anà lalɔη mukyer ndaa yanswà
kàlasweη mɛ. Wɛɛ akà mɛ, mɛ in'wà anà
bɛ ilà byanswà tii u ntsüü a mɛɛn. »

Laŋsaŋ Anàbwan kaŋsoŋ Malak Nsima

Un'kaan Malako wà bàfàten sye naa Ywan kàson wa. Nde kàkal kàlak a Petola anà un'baay a Pol. Aka baar aba babōl nde kawel indiir mbōon byà mfun ntōn musōn Lasaŋ Anàbwan lānde.

Anuyenà mbōon bàfasi naa nde wa kàson u Loma ntsu' a mbul 63 a 68. Nde wa kàson ntōn baar mpa aba Ayuda.

An'kyaŋ ande manswà nde kàsi unsà isal a Yesu.

Ndaa ayuboo un'kaan awà ayi:

- 1.1-13: Ngyōōn a isal a Yesu, mbuur afwel, ndüümà anà ndeb ande

- 1.14-3.12: Nsemà a isal u Ngalile, alonki batàtweb, impà byàtātweb, an'tōon atātweb, nswēēj mpa bāmēēy, ibyāāl mpa bāyee

- 3.13-6.6 Kiin a isal u Ngalile, nsōōl a antōōm kwem anjiweel, ntōōn yan'sōōnà anà mbaan, indiir impà byà ikōb, nswēēj a nkāān a mpem anà ukōon amēēy, mpem a bwoor

- 6.6-8.26 Ngweel a isal u mii a baar u Ngalile, Antōōm bàkwem anjiweel.

An'lonj a Ywan Un'düümà

(Màt 3.1-12; Luk 3.1-18; Ywn 1.19-28)

¹ Nsemà a Lasaŋ Anàbwan là Yesu Klistō, Mwan a Nzam:

² Uboo a un'kaan a n̄angōom Yesay bàsōn naa:

« Le, me an'tōm un'kyeey amē kusa a ngye ntōn mulōn mbwo angye.

³ Ndaa mwey yāmusa in'kwen u nsye a ipol:

Lālōn mbwo a Mwol, lāsūub myāy ande. »

⁴ Apan Ywan Un'düümà kākāmēnà u nsye a ipol, muyilon baar mubuul mpem anà muwal ndüümà, ntōn badwāāl nkul a man'be.

⁵ -Itiir a Yuday kyanswà anà baar a Yelusālem banswà bàkyeenà akà nde,

bàkyeyà man'be aba, waa nde kàfaduimà u Yōrdan.

⁶ Ywan kàkal anàbwaar ipfey a in'ka a ntsur bàfabel n̄aa shamo anà un'kab a iban a ntsur kyanākwaam u lonj ande. Nde kadyee mpay anà bwey a nsye.

⁷ Nde kākyaānà naa: « Mbuur kāmān'sōōn u ngwal wāmuyà ungo' a mē. Mē in'kwo anki munye ntōn mutsuun in'sin a idyaar ande.

⁸ Mē, mē kàladuimà kan'dà, wēē nde, nde ayàladuimà u Dweelà Inkyeēl. »

Ndüümà anà ndeb a Yesu

(Màt 3.13-4.11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Yāmēnà naa kà ilā abin Yesu kàfū Nasaler u Ngalile. Ywan kun'duimà u Yōrdan.

¹⁰ Pa kàtoo nde kan'dà, nde kāmēn du lāmudubà. Dweelà kàyātyà udu a nde asānaa nkōkà.

¹¹ Ndaa yafū du, yāten naa: « Ngye awà Mwan amē wà nkween. Mpem amē yanswà ye amu ngye. »

¹² Kà imbuṛà, Dweelà kun'siina u nsye a ipol.

¹³ Kwo, Satanà kun'lweb ilā an'kwem an'nà. Nde kàkalà anà ntsur a ndwan, akyeey bun'syāālà.

Isal a Yesu u Ngalile

(Màt 4.14-22; Luk 4.14-15; 5.1)

¹⁴ Ungō bàyalà ba Ywan, Yesu kākēn Ngalile. Kwo nde kākyaānà Lasaŋ Anàbwan là Nzam anà muten naa:

¹⁵ « Taan lan'kwo, Imwol a Nzam kyan'tol tsutsu. Làbuul mpem abe! Lasi lākwikilā amu Lasaŋ Anàbwan! »

¹⁶ Umpal kàkal nde mulyān kà un'kool a ewà a Ngalile, nde kāmēn Simōn anà Andre, un'tōn a Simōn, bāmutoom an'kwen aba kà ewà: ba bàkal alōōb a nsō.

¹⁷ Yesu kàten a ba naa: « Yalan'lab, waa mē in'yàlabuul alōōb a baar. »

¹⁸ Apan sye, ba bàsāwey an'kwen aba, waa bun'lab.

¹⁹ Kasin nde ikye, nde kāmēn Zyak mwan a Zebeday anà un'tōn ande Ywan.

Ba bàkàl uboo a bwaar aba mulon an'kwen.

²⁰ Apan sye, nde waa kabel. Ba bàsàwèy taaràba Zebeday uboo a bwaar anà baar a isal, waa bun'làb.

*Baal kàkàl anà dweelà a làbe
(Luk 4.31-37)*

²¹ Yesu anà alonki ande ban'bilà u Kapernawum. Apan sye, ilà'a saba, nde kàbilà u ndwà a nkòj a Ayudà, waa kàlòonà.

²² Baar bàkàl mubem an'lòon ande, ntòn nde kàlòonà asànaa mbuur awe anà ikòb, wèe kà asànaa alòon a in'kòon anki.

²³ Kyekà uboo a ndwà a nkòj a Ayudà akun, mbuur mwey kàkàl anà dweelà a làbe, nde kàsi in'kwèj:

²⁴ « Yesu, un'nsi Nasàler, ininà ngye akwen akà bi? Nkye ngye ayi ntòn mubòj bi? Mè in'kyàyòb naa ngye awà nà: ngye awà Njun'kyeel a Nzam! »

²⁵ Yesu kun'swèj a ngwal naa: « Kal a duu! Too uboo a mbuur wà! »

²⁶ Dweelà a làbe waa latoo, lun'nini, làmuyisà un'kwèj a kolakòl.

²⁷ Baar banswà bàkàl mubem, waa bàsyèelà mbaan ba a ba naa: « Ndaa nà ayi? An'lòon akuin mànjàyòl a ikòb! Nde wàmuswan an'dweelà an'be a ngwal, ma sye màmukun'wem! »

²⁸ Làsan a nde làpàà agyàgyà kà itiir a nsi a Ngalile kyanswà.

*Yesu kan'kòor abey mbòon
(Màt 8.14-17; Luk 4.38-41)*

²⁹ Pa bàtoo ba u ndwà a nkòj a Ayudà, ba bàkyen anà Zyak anà Ywan u ndwà a Simòn anà André.

³⁰ Kyekà ukwà a Simòn wun'kaar kàkàl anàbòon ntòn nde kàkàl anà làbwey a mpye. Apan sye, ba bàsam Yesu ntòn nde.

³¹ Nde kàsin tsùtsù, kun'käär u kòo, waa kun'mbaar. Làbwey a mpye waa làtoo, nde waa kàsemà mukasyaal.

³² Làsisye, ungo a miinà a taan, ba bun'twàälà baar an'kyal banswà anà baar bàkàl anà an'dweelà an'be,

³³ Bul lanswa làyakòj u munambwo.

³⁴ Yesu kàkòor baar mbòon bàkàl anà an'kyal a ifa ifa. Nde katwey sye insòjà mbòon. Nde kàwèy anki mbwo akà insòjà musà ndaa. Ntòn mya, mya myàkyun'yobà.

*Yesu kan'lyaan u Ngalile
(Luk 4.42-44)*

³⁵ Ututu tutu, Yesu kàsubà nde, kàtoo u ndwà, waa kàkyen u mpey. Akun nde kàkàl muyamà.

³⁶ Simòn anà baar bamwey bàkàl anà nde bàkyer akun'lenj.

³⁷ Utaan bun'men ba, ba bàten a nde naa: « Baar banswà bàmuyalenj. »

³⁸ Yesu kafuur naa: « Tsweenà ikal asin, kan'bul a tsùtsù, ntòn mè in'kakyään sye Làsan Anàbwanj kwo. Mè, mè kàtoo ntòn la. »

³⁹ Nde waa kàyilyaanà u Ngalile wanswà mulon uboo a ndwà a nkòj a Ayudà anà mubòj insòjà.

*Yesu kan'pööh ñukyal a bay
(Màt 8.1-4; Luk 5.12-16)*

⁴⁰ Yàmenà naa ñukyal a bay mwey kàsin apà nde, kàbù an'kòim, waa kàten naa: « Kya ngye akyàkwen, ngye an'kwo an'pööh. »

⁴¹ Yesu kun'wem ngyeb mbòon, kàsen kòo, kun'bà, waa kàten naa: « Mè an'kwen, pòjà! »

⁴² Umbalà mwey bay waa làlwomà, nde waa kàpòjà.

⁴³ Apan, Yesu kun'fuur ndwà ande,

⁴⁴ ungo mukun'pà nswèj yi: « Twon an'sam ndaa ayi akà mbuur mwey. Wèe ngye, kyen kàmenà akà ngan, waa akàpà an'kab a mpööh asànaa kàlòm Mòse, ntòn mukaswan naa ngye an'kòrà. »

⁴⁵ Pa kàkyen nde, nde kàsemà mukyään u ndaa a ngwal anà mupay làsan a ndaa ayi. Kyakin Yesu kàmen anki mbwo mukàmenà u mii a baar banswà kan'bul an'kol an'kol, wèe nde kàkalà u nsà, u mpey. Waa baar bàfwèe mper anà mper, bàyee akà nde.

2

Yesu kan'kɔɔr mbuur anàkwèkà
(Màt 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Ungo a ila, Yesu kafura Kapernawum. Lasaŋ lapaa naa nde kakal u ndwa.

² Baar mboon bayakoŋ paa. Aka ikal kyakal anki, itakal tsutsu a munambwo a ndwa. Ikal kyafakal anki, itakal u nsà. Nde kakyaaŋa Ndaa.

³ Apan, baar bun'twaal mbuur anàkwèkà.

⁴ Wɛɛ ba bakwe anki mukun'twaal ka ikal kakal nde nton baar bakal mboon, ba bamèn nsya'udu a ikal kakal nde, waa bapfuul mun nton mutyeey ipoy kakal mbuur anàkwèkà.

⁵ Mpal kàmen Yesu lakwikila aba, nde kàten a mbuur anàkwèkà naa: « Mwan ame, me amadwaal nkul a man'be angye. »

⁶ Alɔɔŋ a in'koon amwey bakal anabwaay paa, bamuyweera u mpem aba naa:

⁷ « Nton nkye mbuur wa kan'ten nde abwey? Nde wamubey Nzam. Na kan'kwo mudwa nkul a man'be isakal naa ka Nzam mpel anki? »

⁸ Aba kayob nde unsa dweela ande ndaa bayweera ba uboo a ba nakwo, Yesu kàten a ba naa: « Nton nkye laba be ana an'kyaŋ atub ama u mpem abe? »

⁹ Undiir na akoon mpay muten aka mbuur anàkwèkà: "Bamadwaal nkul a man'be angye", lee muten naa: "Mbara, sen ipoy angye, kyen"?

¹⁰ Abun, nton be layob naa Mwan a mbuur we ana ikob mudwaal baar nkul a man'be u meen pa. » Apan, nde kàten a mbuur anàkwèkà naa:

¹¹ « Me amaswan, mbara, sen ipoy angye, kyen ndwa angye! »

¹² Baal awa waa kambara, apan sye nde kasen ipoy ande, waa katoo u mii a baar banswa. Apan ba banswa bamèn ndaa yubem, waa basyaŋa Nzam, bateena naa: « Bi nàtaman anki aba aka ikikye! »

Yesu kan'bel Levi
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Yesu kafakya ka un'kool a ewa.

Un'sen a baar wanswa kakeena aka nde, waa nde kaloonà.

¹⁴ Umpal kakal nde mulyan, nde kàmen Levi, mwan a Alfe, kan'bwaay ka ikal bafafur iter, waa kàten a nde naa: « Yan'lab! » Nde waa kambara, waa kun'lab.

¹⁵ Ungo apan Yesu kakadya u ndwa a Levi. Afuur a iter mboon ana baar abe badyee mesa mwey ana nde, ana alonki ande sye. Nton baar abe bakal mboon muyun'lab.

¹⁶ Uboo a alon a in'koon bakal ana Amfarisi. Mpal bamèn ba naa Yesu akadyaa ikal imwey ana baar aba banswa, ba baten a alonki ande naa: « Aba aben? Nton nkye udyaa nde ana afuur a iter, ana baar abe? »

¹⁷ Yesu kawem nde abwey, nde kàten a ba naa: « Ka baar abye ana ngwal u ndur anki abye ana mfun a un'ngan, wɛɛ anakyal. Me kayi anki mubel baar a balabal, wɛɛ baar abe. »

Yesu ana nkin a mbor
(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Ila mwey alonki a Ywan ana Amfarisi bakal mokin mbor. Ba bayaten a Yesu naa: « Nton nkye bi alonki a Ywan ana alonki a Amfarisi ifakin mbor, wɛɛ alonki angye mbor bafakin anki? »

¹⁹ Yesu kafuur naa: « Nkye baar ban'bel ka un'kyom ata bor ban'kwo mokin mbor umpal awa un'teel a bor paa? Umpal awa un'teel a bor ana ba, ba bakwo anki mokin mbor.

²⁰ Wɛɛ ila ikyer asaya, umpal basalwom ba un'teel a bor uboo a ba, ba basakin mbor ila akin.

²¹ « Aka mbuur mwey ukwe anki mubaay ikaam a ipfey akuŋ udu a ipfey ananuŋ, naa tɛy, ikaam akuŋ ban'kwey iyanaan yar a ipfey ananuŋ, tuun waa layayama.

²² Aka mbuur mwey ukwe anki musa man akuŋ u mbeen ananuŋ, naa tɛy, man

akuin laa ipfuul ma mbeen ananün, laa ipäa ma: man anà mbeen sye waa ikyà bwà. Aay, akà man akuin, mbeen sye yàkuin! »

*Yesu anà saba
(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)*

²³ Yàmenà naa ilä a saba mwey, Yesu kàkal mulyaan uboo a an'yan a ble. Alonki ande bāsemà mubwo imfà u mbwo bayikyeenà ba.

²⁴ Amfarisi bāteena a nde naa: « Ler ndaa bākyera ba ilä a saba! Ya ikin. »

²⁵ Waa nde kafuur naa: « Nkye be lātān anki akà ikikye ndaa kākyer David umpal kàkal nde u lākōn anà kāmē nde ngyal, nde anà baar bākāl anà nde? »

²⁶ Aben, umpal kàkal Abyatar undweer a angan, kàbilà nde u ndwà a Nzam, kāmē nde mampà bāfāpà ibōn, kadi nde ma anà kape nde baar bākāl anà nde, itàkal naa ma angan mpel bāfadyà? »

²⁷ Apan, Yesu kateena a ba naa: « Saba bākyer ntōn mbuur, wē kà mbuur anki ntōn saba. »

²⁸ Kyakin, Mwan a mbuur wà nkum itàkal sye wà saba. »

3

Baal anàkwēkà kō
(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Ungō, Yesu kàfābilà u ndwà a nkōn a Ayudà. Uboo kwo kàkal anà baal mwey wānàkwēkà kō.

² Baar bākāl musey Yesu ntōn muyōb naa nkye nde akyer un'kōr ilä a saba, ntōn ba bun'fūn.

³ Nde waa katen a baal anàkwēkà kō naa: « Mbarà! yà uboboo pà. »

⁴ Apan nde katen a ba naa: « Nkye bākypà mbwo ilä a saba mukyer yānābwan lē yà ube, mutswà mō lē mudwa? » Wē ba bākāl a kul.

⁵ Kyakin Yesu kaler nde intwen, kawem nde ngyeb sye ntōn mpem ambe aba, waa katen a baal awun naa: « Sen kō a ngye. » Nde waa kāsē la, la waa lākōrā.

⁶ Pa bātōo Amfarisi, laa bākākōn ba anà baar a Elōdi ntōn ba bālēn mbwo mudwa Yesu.

Yesu anà un'sen a baar

⁷ Yesu kākēn u mpey anà alonki ande kà un'kōl a ewā. Un'kabo a baar bāfu' Yelusaleḿ ana itir a nsi a Ngaliē, Yuday,

⁸ Idumē, u sim a ngyāl a Yōrdan, Tir anà Sidōn, bāyi akà Yesu ntōn bāwem ba lāsān a indiir byanswā kākēyā nde.

⁹ Nde kāswey alonki ande naa ba bun'lōn bwaar lāmwey ntōn baar bākōn akun'sā un'sukūn.

¹⁰ Ntōn kākōrā nde baar mbōn, baar banswā bākāl anà mpay u ndūr bun'bweelā ntōn mukun'ba.

¹¹ Apan sye an'dweelā an'be, mpal mun'menā ma, ma mun'bweelā kà in'kōl, waa bun'syee in'kwey naa: « Ngye awā Mwan a Nzam! »

¹² Wē nde katsuñ a ngwal naa ba bākōn un'mēy.

*Yesu kan'sool antōöm kwem anjiweel
(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)*

¹³ Ungō, Yesu kābeenā udu a mōn, kābel baar kākwen nde. Ba bāyi apā nde.

¹⁴ Nde kākēy itsun a baar kwem anjiweel ntōn muyikal anà nde anà mukatōm mukalōn

¹⁵ anà ikōb mubōn insōnā.

¹⁶ Le, Bākēwem Anjiweel ba abā: Simon, Yesu kun'pe ikōb a Petlā,

¹⁷ Zyak, mwan a Zebeday anà un'tōn ande Ywan. Nde ba kape ikōb a Bwanergesi, iswanā naa « baar abā asānā idum »,

¹⁸ Andre, Filipino, Bātelāmay, Mātay, Tuma, Zyak mwan a Alfē, Tade, Simōn mbuur a mankay,

¹⁹ anà Yudas Iskalyōt, nde awun sye mbuur kun'yālā.

Yesu anà baar a ywar ande

²⁰ Ungō apan Yesu kāyi u ndwā mwey. Un'sen a baar kākākōn kwo, lalan ba bāsākwo anki itàkal mudyā.

²¹ Mpal bawem baar a ywar ande abwey, ba bayi mukun'lwom, nton ba batēnā naa: « Nde kan'yin! »

Yesu anà Belzebul
(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10)

²² Alɔɔŋ a in'koon bayàtyà fà Yelusàlem batēnā naa: « Belzebul wà uboo ande! » Ana sye naa: « Nde insoŋa ayibōŋ u mbwo a mfum a insoŋa! »

²³ Apan Yesu waa kabel, waa kàten a ba unsà nsim naa: « Nkye Satanà kan'kwo ubōŋ Satanà? »

²⁴ Isàkal naa imwol mwey kyanàkaabà anà kya ñakwo, imwol akin ifàtsim anki.

²⁵ Isàkal naa ywar mwey lànàkaabà anà la ñakwo, ywar alan lafàtsim anki.

²⁶ Kya Satanà usànwān anà nde ñakwo, nde wànàkaabà, nde utsim anki, yānde yan'wà.

²⁷ « Akà mbuur mwey ukwe anki mubilà u ndwà a ñangwal anà ugyɔɔr indiir ande, isàkal naa nde ñàtun'bam anki ñangwal awun in'sin. Manà nde kāmubām in'sin, apan laa ugyɔɔr nde indiir byanswà abyà uboo a ndwà ande.

²⁸ Ndandaa mē alàkyāān, baan a baar bàkyer asadwāāl nkul a ndaa aba yanswà: man'be anà mbeey mbōon isàtoo u mun aba.

²⁹ Wēē mbuur asàbey Dweelà In'kyeel, nde bàsun'dwāāl anki nkul akà ikikye. Nton ube ande bà bambul a in'tye. »

³⁰ Yesu kàtēnā nde abwey nton ba batēnā naa: « Nde we anà dweelà a làbe. »

Ngwān anà atɔŋ a Yesu

(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Ngwān anà atɔŋ a Yesu bayi anà bambār u nsà, waa bàtōm mbuur mukun'bel.

³² Un'sen a baar kàkal anàbwaay apà ande. Waa bāten a nde naa: « Le, ngwa anà atɔŋ angye babaal anà bakaar bamukalenà u nsà. »

³³ Nde kafuur naa: « Maa anà atɔŋ amē bānà? »

³⁴ Apan, nde kàler baar bàkal anàbwaay apà nde, waa kàten naa: « Làler maa anà atɔŋ amē! »

³⁵ Mbuur wanswà afàsyāāl ukwen a Nzam, nde wà un'tɔŋ amē wābaal, un'tɔŋ amē wà un'kaar anà maa. »

4

Nsim a un'kōōn
(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Yesu kàfàsēmà mulɔŋ kà un'kool a ewà. Un'sen a baar mbōon kàkōŋ tsutsu' apà nde, lalan kàbilà nde u bwaar, la làkal udu a an'dà, waa kàbwaay. Baar banswà bàkal u mēen, usà ntsu'akà an'dà.

² Nde ba kalɔɔŋa indiir mbōon unsà nsim. Nde kàtēnā a ba unsà an'loɔŋ ande naa:

³ « Làwem. Le, un'kōōn kàtoo mukon.

⁴ Umpal kàyimwanà nde, yar a mben lāmwey làbū' u mbwo: nen waa yāyi, waa yādi ya.

⁵ Yar lumwey làbū' kà ikal kyàkal anà in'kul, mēen a mbōon mākāl anki. La làtoo agyāgyà nton mēen mākāl anki mbōon u ngyel.

⁶ Mpal kàbalà mwaānà, laa làkunà la, waa làyōm nton ukoon in'swey.

⁷ Lumwey làbū' uboo a nsyeenà. Nsyeenà yāyel ya, ya waa yun'fwee, la waa mpa latwey mben.

⁸ Mben yumwey yābū' uboo a mēen anàbwan, waa yāmen, yāyel, yābōr mben mbōon: imwey an'kwem an'tār, imwey an'kwem an'syaam, imwey nkam. »

⁹ Nde kàtēnā naa: « Wey mbuur awe anà an'tsu'awem, uwem! »

Nton nkye Yesu ufàsyāāl nde nsim
(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Mpal kàkal Yesu u mpey, baar bàyun'labà anà Bàkwem Anjiweel, bun'fuulà nton nsim.

¹¹ Nde kàtēnā a ba naa: « Akà bē, ngyee a Imwol a Nzam bàkyalapà. Wēē akà baar abà u nsà, indiir byanswà byāfālyan unsà nsim,

¹² nton abun,

"itàkal naa ba bàkyer aleerà, ba bàkoon aman,
itàkal naa ba bàkyer aweemà, ba bàkoon ayob,
manà ba bàyabuul mpem anà bàyadwääl un'pi a nkul!" »

Yesu wàmubuul nsim a un'koon
(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Nde kàfàtèn a ba naa: « Bè, bè làyob anki nsim ayi! Abun bè làyàyob aben nsim yanswà?

¹⁴ "Un'koon" kan'kon Ndaa,

¹⁵ Le, baar aba u mbwo, ka ikaal bàkoon Ndaa: mpal bàwem ba, Satanà abwà ayà, waa ulwom Ndaa bàkoon uboo aba.

¹⁶ Bumwey bàkoon udu a nkon: bà baar, mpal bàfàwem ba Ndaa, ba bàbwà awal ya unsà un'sak.

¹⁷ Wèe uboo a ba in'swey myatey, ba bà baar a ansonà: isàkal naa lingyoomà lan'ya itàkal nkwaan nton Ndaa, laa bàbwà ba.

¹⁸ Bumwey bàkoon uboo a nsyeenà: bà baar bàwem Ndaa,

¹⁹ wèe nkyan a meen, untaam a in'naan anà ngyal a indiir asin asin byàbilà bya, laa ikuünà bya Ndaa, ya waa mpa ibor mben.

²⁰ Bumwey bàkoon u meen anàbwan. Ba bà baar bàfàwem Ndaa, bàfàwal ya, waa bàfàbor mben: imwey an'kwem an'tar, imwey an'kwem an'syaam, imwey nkam. »

Nsim a mwina
(Luk 8.16-18)

²¹ Yesu kàtèn a ba naa: « Nkye mwina afàya nton musà ungyel a kantin itàkal ungyel a itab? Nkye kà nton mutol udu a ikolà a un'te a wa anki?

²² Nton undiir mwey wànyayee watey mpa usàmenà u mii, ndaa mwey yankuu yatey mpa isàmenà u mwäänà.

²³ Wey mbuur awe anà an'tsu awem, uwem! »

²⁴ Nde waa kàfàtèn a ba naa: « Làkal kà igyeen nton ndaa lakaweema bè. Lasii lasyaälà bè musi, lasii nsil alan bàsàsyääl akà bè, la làsàkal anàkwey nton bè.

²⁵ Nton bàsàpà akà mbuur awe anà undiir, wèe akà mbuur mpa awe anà undiir, bàsàlwom itàkal undiir ufàsi nde mukal anà wa. »

Nsim a imben kyàmen anà kyàyel kya njakwo

²⁶ Nde kàfàtèn a ba naa: « Imwol a Nzam kya asanaa mbuur mwey kan'mwan nkoon u meen.

²⁷ Nde utàkal anàbōōn, utàkal wànyawiyà, mpib anà mwäänà, nkoon yan'men anà yan'ye, nde uyob anki naa yà aben.

²⁸ Meen ma njakwo mafaatwey bite, ungo imfà, ungo apan mben anàkolà yan'yool imfà.

²⁹ Pa ison mben, ba bàsà impye, nton la panà abwo. »

Nsim a imben ikikye
(Mat 13.31-32; Luk 13.18-19)

³⁰ Yesu kàfàtèn naa: « Inina bi kan'kwo, musi a Imwol a Nzam, itàkal naa nsim na bi kan'kwo mutà nton muswan kya?

³¹ Kya kya asanaa imben ikikye bàkoon u meen. Kya kyan'soon ukye uboo a mben yanswà ayà u meen.

³² Wèe isàkal naa ban'kon kya, kya kyan'laar, kyan'bulà anàsōōn ndon yanswà uboo a lapar, waa isà an'kokà. Apan, nen a du waa iyatōn an'yaab. »

³³ Yà u mbwo a nsim mbōōn a tub ayi nde kàkyäänà Ndaa, nton baar bàkal kà isii ban'kwo ba mukun'wem.

³⁴ Nde kàyääma anki ana ba ukoon asyäl nsim, wèe nde kàbuulà ya yanswà akà alonki ande u mpey.

Yesu kan'kwaam ikul
(Mat 8.18,23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Ilà nsil kya, làsisye, Yesu kàtèn a alonki ande naa: « Tsweenà bi isabà. »

³⁶ Ba bàsàwey un'sen a baar, waa bun'syen uboo a bwaar kakal nde, an'bwaar asin makal tsutsu apà nde.

³⁷ Ikul laa kyayi kya. Ibo a an'dà byàbilà uboo a bwaar, waa byayoolà la.

³⁸ Wɛɛ akà nde, nde kàkàl anàbɔɔn kà ita a bwaar, un'tswe udu a ibɔm. Alɔŋki ande bun'wiy, waa bàsi in'kweŋ: « Un'loɔŋ, nkye ngye ube amanà anki naa bi iku? »

³⁹ Yesu waa kàsubà, kàŋän ikul, waa kàtèn a ɛwà naa: « Kal akul! Bàm mun! » Ikul laa kyakwama kya, duu a kolakol waa làbilà.

⁴⁰ Apan nde kàtèn a ba naa: « Ntɔn nkye làbà bɛ mutɛɛr? Nkye bɛ nɔtàsà anki làkwikilà? »

⁴¹ Mateɛr mawel ma, ba waa bàtɛɛnà ba a ba naa: « Abà nde wà nà, waa itàkal ikul anà ɛwà byàmukun'weemà? »

5

*Yesu kan'kɔɔr anadweelà an'be
(Màt 8.28-34; Luk 8.26-39)*

¹ Ungɔ apan ba bàkɔlà u sim lumwey là ɛwà, u nsi a Bàngelàsà.

² Pa kàtoo Yesu u bwaar, baal mwey wàŋàɔɔl a an'dweelà an'be kàɔàtoo kà an'dii, waa kàɔàbwey anà nde.

³ Nde kàfabwaaya kà an'dii. Akà mbuur mwey kàfàkwo anki mukun'bàm itàkal dwaan.

⁴ Ntɔn mbalà mbɔɔn ba bàfɔn'baämà iswɛɛy ana dwaan, wɛɛ nde katsuùla mya. Akà mbuur mwey kàkwe anki mukun'kyäämà.

⁵ Taan lanswà, mpib anà mwäänà, nde kàkàl muyità nsay uboo a an'dii anà u myɔŋ, wàmuyikuub in'kweŋ anà muyikàkaam ndür a in'kul.

⁶ Umpal kàmèn nde Yesu ukwɛl, nde kàkyen ntiin, waa kàbù an'kòim kusà a nde,

⁷ waa kàkuub in'kweŋ anà muten naa: « Ininà akà mɛ anà ngye, Yesu, Mwan a Nzam a Dudu? Mɛ amabɔɔn kà ikɔb a Nzam, twon aman'pa mpay! »

⁸ Ntɔn Yesu kàtɛɛnà a nde naa: « Dweelà a labe, too unsa mbuur wa! »

⁹ Nde kun'fuul naa: « Ikɔb angye nà? » Nde kun'fuur naa: « Ikɔb a mɛ "Un'kàbɔ", ntɔn bi ibà mbɔɔn. »

¹⁰ Nde waa kun'bɔɔnà mbɔɔn, ntɔn nde ukɔɔn akabɔŋ u nsi ayin.

¹¹ Kyekà, mper akà mɔŋ, làkal anà làbɔl a kolakol là ngul làkal muyidyà.

¹² An'dweelà an'be mabɔɔn Yesu naa: « Itɔm uboo a ngul ntɔn bi ibilà amu ya! »

¹³ Yesu kape mbwo. Apan laa mato ma, mabilà ma uboo a ngul, làbɔl, fà ikol a mɔŋ, làkàbwà kà ɛwà. Ya yàkal isii a nsaab yweel, waa làminà.

¹⁴ Aseey a ngul batiin ba, ba bàkàpay làsan uboo a bul anà kà itsun a ndwà. Apan baar waa bàyi muman ndaa yàlyaan.

¹⁵ Mpal bàyàtol ba tsutsu' apà Yesu anà bàmen ba anadweelà an'be akyàbwaay, akyàbwaar anà akyàkal a duu, nde mbuur kàkal anà Un'kàbɔ, ba bàmen bɔɔmà.

¹⁶ Baar bàmen ya yanswà yàlyan, ba bakyäänà ndaa yàbweel mbuur anadweelà an'be anà ngul.

¹⁷ Apan ba bàsemà mukun'bɔɔn naa nde ulwomà kà itiir a nsi aba.

¹⁸ Umpal kàkal Yesu mubilà u bwaar, mbuur awà kàkal anà an'dweelà an'be kun'lɔɔm naa

¹⁹ Yesu kun'pɛ anki mbwo, wɛɛ nde kàtèn a nde naa: « Furà ndwà a ngye, ntsu' akà aton angye, waa akakyään ndaa yanswà kàmakyer Mwol unsà ngyeb ande. »

²⁰ Apan, baal awà kàkyen nde, nde kàsemà mukyään indiir a kolakol byanswà kàkyer Yesu akà nde u Dekapol. Baar banswà bakyer abemà.

*Mwan a Zayirɔs wà un'kaar anà un'kaar
kàbà ipfey a Yesu
(Màt 9.18-26; Luk 8.40-56)*

²¹ Mpal kàfurà Yesu sim lumwey u bwaar, un'sɛŋ a baar mbɔɔn kàɔàkɔŋ apà nde. Nde kàkal kà un'kɔɔl a ɛwà.

²² Apan umwey uboo a amfum a ndwà a nkɔŋ a Ayudà, ikɔb ande Zayirɔs, umpal kàmèn nde Yesu, nde kàbù kà in'kol ande,

²³ waa kun'bɔɔn mbɔɔn, muten naa: « Mwan un'kye amɛ wà un'kaar wà tsutsu' »

mukwà, yun'si an'koo nton nde ukwòrà, uwu' mōō! »

²⁴ Yesu kàkyen mbwo mwey anà nde. Un'sen a baar mboon kàyun'labà, waa kàyun'bàbàäbà.

²⁵ Kyekà kàkàl anà un'kaar mwey kàyitoo an'kil mbul kwem anjiweel.

²⁶ Nde kàmen mpay mboon muyikya akà ingan mboon, kàmay indiir ande byanswà, ukwòon aman ubwan. Wée ukyal ande bàkyer afasōōnà mboon.

²⁷ Umpal kàwem un'kaar awà ndaa bàteenà baar nton Yesu, nde kàkul ungo, uboo a un'sen a baar, waa kàbà ipfey ande.

²⁸ Nton nde kàteenà nde nàkwò naa: « Isàkal naa mē in'tàbà akà ipfey ande mpel, mē in'kyer awà mōō. »

²⁹ Taan nsil alan sye an'kil ande waa mātū mutoo, nde kàyob u ndūr ande naa nde kan'kòrà unsà ukyal ande.

³⁰ Apan sye, Yesu waa kàyob naa ngwal mwey yan'too u ndūr ande, nde kàbulà uboboo a un'sen a baar, waa kàfuulà naa: « Nà kan'ba ipfey amē? »

³¹ Alonki ande bàteenà a nde naa: « Ngye akimanà naa un'sen a baar wàmukabàbàäbà, wée ngye afuulà naa: "Nà kàman'ba?" »

³² Wée nde kàleerà umbil ande nton muyob naa un'kaar na kan'kyer aba.

³³ Apan, abà kàyob un'kaar awun ndaa yun'yeel, unsà bōomà anà mateer, nde kàyabwà kà in'kol a Yesu, waa kàten a nde ndandaa yanswà.

³⁴ Yesu kàten a nde naa: « Mangwa, làkwikilà angye làmatswà mōō. Kyen a duu, wey naa ngye akwòrà unsà ukyal angye. »

³⁵ Nde kàkàl anàtamay anki muyaäm, umpal bàyi baar bāfū ndwà a mfum a ndwà a nkōj a Ayudà, waa bāten naa: « Mwan angye wà un'kaar kan'kwà. Nton nkye mufatwāal Un'loon nkwom? »

³⁶ Wée Yesu kàsàlab anki ndaa ayi, waa kàten a mfum a ndwà a nkōj a Ayudà

naa: « Twon an'man bōomà, sà làkwikilà mpel. »

³⁷ Abun, nde kàpe anki mbwo akà mbuur mukun'swà, nà Petolà, Zyak, anà un'ton ande Ywan mpel.

³⁸ Ba ban'kolà u ndwà a mfum a ndwà a nkōj a Ayudà. Yesu kan'man baar ban'kal udu udu, bāmulel, bāmusa in'kwēj mboon.

³⁹ Nde kan'bilà, waa kan'ten a ba naa: « Nton nkye minii ami anà ilel abi? Mwan kà wānàkwà anki, nde wānàbōon. »

⁴⁰ Ba bàkyer un'see. Wée nde kàtwey baar banswà, waa kàwel nà taarande anà ngwān a mwan anà baar bāyun'swà. Apan nde kan'bilà u suk kàkàl mwan.

⁴¹ Nde kan'tà koo a mwan mpi, waa kan'ten a nde naa: « Mwan un'kaar, mē amaswan, wiyà! »

⁴² Apan sye, mwan un'kaar waa kàambarà, waa kàsēmà mukyà, - nde kàkàl ayà mbul kwem anjiweel. Apan, ba bàkal unsà ubem mboon.

⁴³ Yesu kaswēj a ngwal naa akà mbuur mwey ukwòon ayob, waa kàten naa ba bun'pe isaa adyà.

6

Baar a Nasàler ban'ton musà làkwikilà amu Yesu (Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Yesu kàlwomà kà ikal akin, waa kan'yà bul ande, alonki ande bàkal mukun'lab.

² Ilà a saba, nde kàsēmà mulon u ndwà a nkōj a Ayudà. Baar mboon bàweemà nde bàkal mubem, waa bàteenà naa: « Nde indiir abi byan'fà ken? Amà an'yeerà a nkye ifà bun'pe, waa an'koo ande ikakyerà isal a ngwal a ngwal a tub abi? »

³ Nkye nde kà sharpantye anki, mwan a Malye, un'ton a Zyak, anà Yose, anà Yude, anà Simon? Nkye aton ande bakaar kà bà anki uboo a bi apà? » Kyakin bābōol ba kyà nton làkwikilà aba.

⁴ Apan Yesu kàteenà a ba naa: « Nangwom bāfun'bey nà u bul ande, u mbil ande anà u ndwà ande mpel. »

⁵ Nde kàsàkwo anki mukyer akà impà mwey kwo, wée nde kàsi nà an'kòò udu a ndam a anjatoò, waa kakòòr.

⁶ Nde kàbemà ntòn mpa bàkàl ba anà làkwikilà.

*Ntööm atátweb yà alonki kwem anjiweel
(Màt 10.5-15; Luk 9.1-6)*

Ungò apan nde kàyilyaanà kan'bul a tsùtsù muyilon.

⁷ Nde kàbel Bàkwem Anjiweel, kàsemà mukatòm abòòl abòòl, kape ikòb udu a an'dweelà an'be,

⁸ waa kaswenj naa: « Twon lan'wal akà undiir mwey ntòn mbwo, nà unsòk mpel. Twon lan'wal isaa adyà, itàkal ngòòr, itàkal ngim uboo a un'di,

⁹ wée làbwaär idyaar, twon lan'bwaar an'kàzak an'mòòl. »

¹⁰ Nde kàfàten a ba naa: « Isàkal naa kà ikal imwey, be lan'bila u ndwà mwey, làbwaay paa tii umpal làsàlwomà be kà ikal àkin.

¹¹ Isàkal naa kà ikal imwey bàlawel anki, bàlawem anki, làlwomà apan, làkòòb un'twà a in'kòl abe. Kya isàkal imbàl ntòn bà. »

¹² Alonki bakyen ba, ba bàkyäänà naa baar bàkyer abuul mpem.

¹³ Ba bàyibonjà insonjà mbòòn, bàkiirà anjatoò mbòòn may, waa bakòòrà.

*Nkweel a Ywan Un'düümà
(Màt 14.1-2; Luk 9.7-9)*

¹⁴ Mfum Elodi kàwem naa bàtaa Yesu din, ntòn ikòb ande kyatoo lapaan. Baar bàteenà naa: « Ywan Un'düümà kan'wiya kukwà! Undiir awun awà nde anà ikòb mukyer indiir a ngwal a ngwal. »

¹⁵ Bumwey bàteenà naa: « Nde wà Eli. » Bamwey sye naa: « Nde wà njangòòm asànaa umwey uboo a anjangòòm. »

¹⁶ Mpal kàwem Elodi ndaa ayi, nde kàteenà naa: « Ywan akwà kàtsul me un'tswe, kan'wiya! »

¹⁷ Abun, Elodi kàswenj mukòr Ywan anà bun'si u bolokà, ntòn kabääl nde Elodyas awà kàkàl un'kyay a un'tonj ande Filipo.

¹⁸ Ntòn Ywan kàteenà a Elodi naa: « Mbwo yatey ngye muwal un'kyay a un'tonj angye! »

¹⁹ Undiir awun Elodyas kàyiinj nde Ywan, waa kàkweenà mukun'dwa. Wée nde kàsàkwo anki,

²⁰ ntòn Elodi kàtiinà Ywan bòomà, abà kàyòb nde naa nde wà mbuur a balabal anà wà in'kyeel, laa kun'tii nde. Mpal kun'weemà nde, ya yun'pää mpay mbòòn. Wée nde kàkweenà mukun'wem.

²¹ Kyekà, Elodyas ipòl anàbwanj kàmen ilà a un'kyòm a mbòòr a Elodi. Nde awà kàpe udyà akà ayòl ande anà amfum a anjità ande, anà akà abyääl a Ngaliè.

²² Mwan a Elodyas wà un'kaar waa kàyàkyen. Elodi anà baar kàbel nde bàmèn un'sak mbòòn. Mfum kàten a mwan un'kaar naa: « Lòm undiir wanswà akwen ngye, me in'kyer ayapa wa. »

²³ Nde kun'dyeel kyän naa: « Undiir wanswà ayàlòm ngye, me in'kyer ayapà, itàkal naa yar a meen a imfum amè.

²⁴ Mwan un'kaar kàtoo u ndwà, waa kàten a ngwän naa: « Ininà me in'lòm? » Nde waa kàfuur naa: « Un'tswe a Ywan Un'düümà. »

²⁵ Nde kàfurà agyägäyà akà mfum, waa kun'lòòm: « Me in'kwen naa ngye an'pè agyägäyà udu a làlònjà, un'tswe a Ywan Un'düümà! »

²⁶ Mfum kàwem ngyeb. Wée, ntòn kyän ande anà baar kàbel nde, nde kàkwen anki utoñ mukun'pà.

²⁷ Apan sye, mfum kàtòm un'seey mwey anà nswèenj mutwal un'tswe a Ywan Un'düümà. Un'seey kàkyen u bolokà, waa kàtsul un'tswe a Ywan,

²⁸ kàtwääl wa udu a làlònjà, waa kàpe wa akà mwan un'kaar. Waa mwan un'kaar kape wa aka ngwän.

²⁹ Mpal bàwem alonki a Ywan làsanj alan, ba bàyàwal ndom ande, waa bàsi ya kan'dii mwey.

*Yesu kan'dii a abaal nsaab tyeen
(Màt 14.13-21; Luk 9.10-17; Ywn 6.1-14)*

³⁰ Yàmenà naa mpal bàyàfurà antoöm, ba bàkɔŋ apà Yesu, ba bun'sam ndaa yanswà bàkyer ba anà bàlɔɔŋà ba.

³¹ Nde kàten a ba naa: « Be bumwey, làyi u mpey, làyöör ikye u nsye a ipɔl. » Nton baar mbɔɔn bàkalà muyaa anà mukyeenà, waa ba bàkal anki itàkal anà taan mudya.

³² Lalan bàkyen ba, ba mpel, uboo a bwaar u mpey, u nsye a ipɔl.

³³ Baar bataäl mukya, bàmbɔɔn laa bayöb ba. Apan, fà an'bul manswà, ba bàkyen ntiin ntiin kà in'kol, waa bàfweel kà ikal bàkwen ba mukya.

³⁴ Umpal kattoo Yesu u bwaar, nde kàmen un'sen a baar mbɔɔn, ngyeb waa yun'wel nton ba, nton ba bàkal asànaa in'kòk myakɔɔn aleer, waa kàsemà mukalɔŋ indiir mbɔɔn.

³⁵ Taan làkyen mbɔɔn, alɔŋki bàsin apà Yesu, waa bàten a nde naa: « Ikal ki kyà ipɔl, taan sye lan'kyà mbɔɔn.

³⁶ Afuur baar bà, ba bàkyà u bitsun a ndwà anà an'bul a tsutsu mukàsom isaa adya. »

³⁷ Wée nde kafuur naa: « Lape udyà be ɲakwo! » Ba bàten a nde naa: « Nkye bi ikàsom mampà a iter a ngim nkam yweel nton bi ipe ba udyà? »

³⁸ Nde waa uten a ba naa: « Mampà an'kwe be làwe amà? Kàlaler! » Ungö muler, ba ban'ten naa: « An'tyeen, anà nsö yweel. »

³⁹ Apan, nde kaswen naa ba bàsi baar banswà unsà an'kab bàɲàbwaay udu a un'len un'bu.

⁴⁰ Baar bàbwaay unsà in'lwaan a nkam anà myà an'kwem an'tyeen.

⁴¹ Yesu kàwel mampà man'tyeen anà nsö yáyweel, nde kàler u du, kàsaak ma, kàtsul ma, waa kàpe akalɔŋki nton mukaäb baar banswà.

⁴² Ba banswà badi, waa bàyüür.

⁴³ Ba bàsyen in'lwan kwem aniyweel myàɲayɔl a itiir a mampà anà byà nsö byàsàl.

⁴⁴ Baar bàdi mampà bàkal abaal nsaab tyen.

*Yesu kan'kyà udu a ewà
(Màt 14.22-33; Ywn 6.15-21)*

⁴⁵ Apan sye, Yesu kàswen alɔŋki ande mubilà u bwaar anà mufweel kusà a nde, u sim a ewà lumwey, u ntsu a Bètesayidà, umpal nde ɲakwo usàpay nde un'sen a baar.

⁴⁶ Ungö mupay ba, nde kàbeenà u mɔŋ mukàyamà.

⁴⁷ Làsisye, bwaar làkal lan'tol uboboo a ewà, nde kàsàkal nde mpel u mēen.

⁴⁸ Muman naa alɔŋki ande bàmunwan a ngwal muluk nkay nton un'pòb kàyee lisà, tsutsu a taan'ya, nde kan'ya mper akà ba wàmuyikyà udu a ewà, waa kàlasoonà.

⁴⁹ Mpàl bun'men ba wàmuyikyà udu a ewà, ba bàsi naa bwo kàkal, waa bàsi in'kwen.

⁵⁰ Nton ba banswà bàkyer un'man, lingyoomà waa lawel. Wée apan, nde kàyam anà ba, waa kàten a ba naa: « Làwel ibaal! Wà mē, twon lan'man bɔɔmà! »

⁵¹ Apan, nde kàbilà u bwaar apà ba, un'pòb waa kanye. Uboo a ba ɲakwo, ba bàbemà mbɔɔn.

⁵² Kuten anàbwan, ba bàsàyöb anki mbuul a impà a mampà, nton mpem aba yàkal bwoor.

*Yesu kan'kɔɔr abey u Ngenesàler
(Màt 14.34-36)*

⁵³ Ungö a nsaabà, ba bàtòlà u mēen a Ngenesàler, waa bàbām bwaar aba.

⁵⁴ Pa bàtoo ba u bwaar, baar waa bàyöb Yesu,

⁵⁵ waa bàkyen ntiin kà itiir a nsi akin kyanswà, waa bàsemà mukun'twääl anukyal udu a ipɔy kà ikal kyanswà bàweemà ba naa Yesu wà kwo.

⁵⁶ Ntsu yanswà kabila nde: uboo an'bul itàkal an'bul a kolàkol, itàkal kà itsun a ndwà, baar bàtòlà anukyal u làbay, waa bun'bòonà naa nde kawey ba bàbà itàkal

làpan a ipfey ande mpel. Abun baar aba batée kya mpi bàkyer akóorà.

7

In'koon a andweer (Mat 15.1-9)

¹ Amfarisi anà aloon a un'koon amwey bàfu Yelusàlem ban'koñ apà Yesu.

² Ba ban'man naa alonki ande amwey bàmudya anà an'koo a ngingyây, iswanà naa ukoon aywey ma.

³ Nton Amfarisi, itàkal Ayudà banswà, bàfadyà anki ukoon aywey an'koo ubwanàbwan, mulab nkàäl a andweer.

⁴ Ba bàsàfà mukàlyaan, ba bàfadyà anki kusà mutapòñ. Ye anà nsyaäl asin mboon yindweer bàfàlab ba: mpöñ a an'koo, yà an'buun anà yan'lonà.

⁵ Amfarisi anà aloon a in'koon ban'fuul Yesu naa: « Nton nkye alonki angye mpa bàfàlab ba in'koon a andweer, wée ba bàfadyà anà an'koo a ngingyây? »

⁶ Nde waa kàten a ba naa: « Yesay kàte ngoom anàbwan nton be baar a mpem yweel, nton bàsòn naa:

"Un'sen wà mè làkoo afan'sà udu a ndem mpel, wée mpem aba yukwel anà mè."

⁷ Ngyamàkà bàfan'sà ba yà bunàbun, nton nsyaäl bàfàlon ba yan'kyàn a baar."

⁸ Be nswéen a Nzam làfàsà ukol, wée be làfàndàär anà nsyaäl a baar. »

⁹ Nde kàfàten a ba naa: « Be làfàton ubwanàbwan nswéen a Nzam nton mukaar nkàäl abe!

¹⁰ Nton Mòse kàten naa: "Sà làkoo akà taaranà anà ngwa", sye naa: "Wey mbuur ato taarànde anà ngwän, ukyen ukwà."

¹¹ Wée be, be làfàten naa: mbuur usàten a taarànde itàkal a ngwän naa: "Undiir alàwal ngye akà mè wà Kòrban", ikaswanà naa "kab in'kyeel",

¹² be làmun'pà mbwo naa nde ukoon akyer akundiir mwey nton taarànde itàkal nton ngwän."

¹³ Lalan, be làfàdwa Ndaa a Nzam nton nkàäl a andweer abe làfàlon be. Be

làfàkyer sye indiir asin mboon byà ifà aki. »

Indiir ifàbuul mbuur ngingyây (Mat 15.10-20)

¹⁴ Ungo apan, Yesu kàfàbel un'sen a baar, waa kàten a ba naa: « Lan'wem be banswà, làyob naa:

¹⁵ Akundiir mwey tey afàfà nsà awafàbilà uboo a mbuur afun'buul wan'gingyây. Wée indiir ifatoo u mbuur ifun'buul wàningyây. »

¹⁶ [Kya mbuur mwey usàkal anà an'tsu awem, wey nde uwem!]

¹⁷ Umpal kàbilà Yesu u ndwà, ukwel a un'sen a baar, alonki ande bun'fuulà nton itim aki.

¹⁸ Nde kàten a ba naa: « Nkye anà be sye, abun be un'yenà watéy? Nkye be làyob anki naa undiir mwey tey afàfà nsà anà afàbilà uboo a mbuur ukwe anki mukun'buul wan'gingyây,

¹⁹ nton wa ufàbilà anki u mpem ande, wée kan'bal ande, ungo wa akyà u nkuràndwà? » Abun nde kàkyäähà naa isaa byanswà byànaponà.

²⁰ Nde waa kàten naa: « Ndaa ifàfà uboo a mbuur, ya ifun'buul wan'gingyây.

²¹ Nton an'kyän an'be ifatoo fà boo, fà mpem a baar: ipasàse, kùb, ndwàäl a baar,

²² intswem, ngyal a in'naan, an'kyän an'be, loor, möö a isak isak, intwen, mbèey, nseen a an'pey, unsil.

²³ Indiir ibe abi byanswà byàfàtoo uboo, waa byàfàbuul mbuur wàningyây. »

Làkwilà a un'kaar ungyey (Mat 15.21-28)

²⁴ Yesu kàlwomà nde apan, nde kàkyen itiir a Tir. Nde kàbilà u ndwà mwey, nde kàkwen anki naa akà mbuur mwey uyöb. Wée yàkwe anki naa nde ukal anàyee.

²⁵ Yàmenà naa un'kaar mwey, mwan ande wun'kaar kàkàl anà dweelà a làbe. Pa kàwem nde lasan a Yesu, laa kayi nde, waa kàbù kà in'kol ande.

²⁶ Un'kaar awa kàkàl ungeléki, un'nsi Fenisi u Siri. Nde kàlöömà akà Yesu naa

nde uboŋ unsoŋà unsà mwan ande wun'kaar.

²⁷ Yesu kàteenà a nde naa: « Wey baan bàtàyuur, kàyubwan anki muwal isaa a baan nton mutoom bya akà bimbwà. »

²⁸ Nde wà kun'fuur naa: « Ndandaa, Mwol, itàkal bimbwà, ungyel a mesà, byafadyà mfür a isaa a baan. »

²⁹ Apan Yesu kàten a nde naa: « Nton ndaa ayi, kyen: unsoŋà kan'too u mwan angye wun'kaar. »

³⁰ Nde kàfura ndwà ande, waa kàmen mwan ande wàŋàsilà udu a itab: unsoŋà akyatoo amu nde.

Yesu kan'kɔɔr nkiin ikwan'tsu'

³¹ Yesu kàlwomà nde itiir a Tir, nde kàfura ntsu' a ewà a Ngàlile u mbwo a Sidon, waa kàlyan itiir a Dekapol.

³² Baar bun'twàäl nkiin mwey kàyaäma a mpay, ba bun'böön naa nde kun'si kɔɔ.

³³ Apan, Yesu kun'syen ukol, ukwel a un'sen a baar, kun'biil mpin kan'tsu, kàtsul an'te, waa kun'ba' u làlem.

³⁴ Ungö nde kàsen mii u du, kànyääm ikye, waa kàten a nde naa: « Efàfàta! » Ikaswanà naa: « Dubà! »

³⁵ Kà imbura, an'tsu' ande waa mādubà, làlem ande waa làtsunà, waa kàyaäma ubwanàbwan.

³⁶ Yesu kaswen naa ba bàkoon asam akà mbuur mwey. Wëe kàsin aswanà nde, ba bàsin apayà lasan.

³⁷ Ba bàkal mubem mboon, waa bàteenà naa: « Indiiir byanswà nde kan'kyer ubwan! Nde wàmukyer naa ikwan'tsu' bàwem, nkiin bàsi ndaa! »

8

Yesu kan'dii baar nsaab nà (Mat 15.32-39)

¹ Kà ilà abin un'sen a baar mboon kàkyer afakoŋ. Wa kàkal anki anà indiiir adyà, Yesu kàbel alonki ande, waa kàten a ba naa:

² « Me aman ngyeb mboon nton un'sen a baar wà, nton, le, nàbà ilà itar abà ba anà me, wëe ba undiir adyà watëy.

³ Wëe, kya me in'safuur an'bul aba anà ngyal, ba bakyer akayon u mbwo. Bàmboon uboo aba bàfu' kwel. »

⁴ Alonki ande bun'fuur naa: « U nsi ipol ayi, ntsu' nà ban'kwo bi muman undiir adii ba, waa ba bàyuur? »

⁵ Nde kafuul naa: « Bë làwe amà mampà an'kwe? » Ba baten naa: « Nsambwaar ».

⁶ Apan nde kàswen un'sen a baar mubwaay u meen. Ungö apan nde kàwel mampà nsambwaar, kàfuur an'toon, kàtsul ma, waa kàpe ma akalonki nton ba bàkab. Ba bàkab ma akun'sen a baar wanswà.

⁷ Ba bàkal sye anà binsö'imwey. Ungö musaak bya, nde kàten naa ba bàkab bya sye.

⁸ Baar waa bàdi, waa bàyüür. Ba bàsyen in'lwan, in'lwan nsambwaar myà itsu' byasal.

⁹ Kyekà baar bàkal isii a nsaab nà. Ungö apan nde wakapay,

¹⁰ apan sye nde kàbilà u bwaar anà alonki ande, waa bàkyen itiir a Dalmanutà.

Amfarisi ban'lom idiim a impà kyan'fà du (Mat 16.1-4)

¹¹ Amfarisi bayi ba, waa bàsemà musà mbaan anà Yesu nton mukun'lwab ndaa. Ba bun'lööm impà kyan'fà du.

¹² Nde kànyäm mboon unsà an'kyan ande, waa kàten naa: « Nton nkye baar a nkööl ayi bàloomà ba impà? Ndandaa me alàkyään, baar a nkööl ayi akidiim a impà mwey bàsapà anki. »

¹³ Ungö apan kàsawey nde, nde kàfàbilà u bwaar, waa kàkyen sim a ewà lumwey.

Ful a Amfarisi anà là Elodi (Mat 16.5-12)

¹⁴ Alonki bàkyarà mpiim muwal mampà, waa bàkal alà làmwey mpel u bwaar.

¹⁵ Yesu kaswen naa: « Le, làkal kigyëen nton ful a Amfarisi anà là Elodi. »

¹⁶ Ba bàsyee là mbaan̄ ba a ba ntɔn̄ ba bàkal̄ anki anà mampà.

¹⁷ Yesu kàmen̄ nde abun̄, waa kàten̄ a ba naa: « Ntɔn̄ nkye làsyee là be mbaan̄ ntɔn̄ lan'kɔɔn̄ be mampà? Nkye be n̄atàwal̄ anki un'yenà, waa be mpa làyobà? Nkye mpem̄ abe yànàbwa bwoor? »

¹⁸ Be làwe anà mii, nkye be làkamanā anki? Be làwe anà an'tsu, nkye be làkawem̄ anki? Nkye be làfàkayobà anki:

¹⁹ mpal̄ kàtsul̄ m̄e mampà an'tyeen̄ ntɔn̄ abaal̄ nsaab̄ tyeen̄, in'lwanī an̄ayɔl̄ a itsu' in'kwe be làsyen? » Ba baten̄ a nde naa: « Kwem̄ an̄iyweel. »

²⁰ « W̄e mpal̄ kàtsul̄ m̄e mampà nsambwaar̄ ntɔn̄ abaal̄ nsaab̄ n̄, in'lwanī in'kwe myàn̄ayɔl̄ a itsu' be làsyen? » Ba waa baten̄ naa: « Nsambwaar. »

²¹ Nde waa kàten̄ a ba naa: « Nkye be n̄atàyob̄ anki? »

²² Ba ban'tol̄ Betesayidà. Waa bun'twaäl̄ ikwàmiī mwey, bun'bōōn̄ naa nde kun'ba:

²³ Nde kàte ikwàmiī mpi u kɔɔ, waa kun'twey u nsà a bul. Nde kun'ful̄ an'te u mii, kun'si an'kɔɔ, waa kun'fuulà naa: « Nkye ngye akimanà undiir? »

²⁴ Nde kun'duub̄ mii, waa kàteenà naa: « M̄e in'taälà baar, m̄e ba amanà asànaa in'te, w̄e ba bàmuyikya. »

²⁵ Apan̄ Yesu kàfun'sà an'kɔɔ udu a mii. Baal̄ awà waa kàmen̄ ubwan̄abwan̄. Nde kàkyer̄ akorà, waa kàmenà̄ indiir̄ byanswà umwey umwey.

²⁶ Lalan̄ Yesu kun'fuur̄ nde ndwà ande, waa kun'kyään̄ naa: « Twon̄ an'bilà̄ akikikye uboo a bul. »

Petl̄a kan'ten̄ naa Yesu wà Klistɔ̄ (Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Yesu kàkyen̄ anà alɔŋki ande u ntsu' an'bul̄ a tsutsu' anà Sezare a Filipino. U mbwo, nde kàfuul̄ alɔŋki ande naa: « Baar̄ bafaten̄ naa m̄e in'wà nà? »

²⁸ Ba waa bun'fuur̄ naa: « Ywan̄ Un'duüma, bumwey, Eli, bumwey naa umwey uboo a an̄angɔm. »

²⁹ Nde waa ufàfuul̄: « W̄e be n̄akwo làten̄ naa m̄e in'wà nà? » Petl̄a waa ufuur̄: « Ngye awa Klistɔ. »

³⁰ Yesu kaswen̄ a ngwal̄ naa ba bàkɔɔn̄ ayām̄ akà mbuur̄ mwey ntɔn̄ nde.

Yesu kan'kyään̄ nkweel̄ anà ngwiiyà ande (Mat 16.21-23; Luk 9.22)

³¹ Apan̄, nde kàsemà mukalɔŋ naa: « Mwan̄ a mbuur̄ akyer̄ aman̄ mpaȳ mbɔɔn̄. Andwer̄, amfum̄ a angan̄ anà alɔɔŋ a in'kɔɔn̄ bàkyer̄ un'tɔn̄, bàkyer̄ un'dwa, waa ungo' ilà itär̄ nde akyer̄ awiyà. »

³² Ndaa ayi nde kàteenà̄ kimiī imii. Apan̄ Petl̄a kun'naan̄ ukɔl̄, waa kàsemà mukun'ŋän̄.

³³ W̄e nde waa kàbulà, kàler̄ alɔŋki ande, kàn̄än̄ Petl̄a, waa kàten̄ naa: « Satanà, kyen̄ ungo' a m̄e! Ntɔn̄ ngye akayweerà̄ anki indiir̄ a Nzam, w̄e indiir̄ a baar. »

³⁴ Ungo' nde kàbel̄ un'sen̄ a baar̄ anà alɔŋki ande, waa kàten̄ a ba naa: « Isàkal̄ naa mbuur̄ akwen̄ mukan'lab, w̄e nde ukɔɔb̄ ndür̄ ande, useen̄ kulunsi ande, waa kan'lab. »

³⁵ Ntɔn̄ mbuur̄ usàkwen̄ mutiī mōō, ande, wa asàkyà bwa, w̄e mbuur̄ usàpiȳ mōō ande ntɔn̄ m̄e anà làsan̄ an̄abwan̄, nde asàtswà wa.

³⁶ Bweel̄ na mbuur̄ kan'kwo muwal̄ uman̄ naa nde kan'wal̄ m̄een̄ manswa, w̄e mōō ande ukyà bwa?

³⁷ Abun̄, ininà mbuur̄ kan'kwo mupà ntɔn̄ musɔɔm̄ mōō ande?

³⁸ Ntɔn̄ mbuur̄ usawem̄ m̄e nswen̄ anà ndaa am̄e uboo a nkōōl̄ ayi yinswem̄ anà yube, Mwan̄ a mbuur̄ sye asun'wem̄ nswen̄ mpal̄ usàyà nde unsà làkoo a Taarànde, anà akyeeȳ in'kyeel̄. »

9

¹ Yesu kàfàten̄ a ba naa: « Ndañdaa m̄e alàkyään̄, amwey uboo a baar̄ ba pa, bàsàkwà̄ anki kusā muman̄ Imwol̄ a Nzam kyamuyiyā ana ngwal. »

Ngyoolà a Yesu (Mat 17.1-9; Luk 9.28-36)

² Ungō ila' isyaam, Yesu kàwèl Petolà, Zyak anà Ywan, waa kasyen u mpey udu a mōŋ a bwelàbwèl. Nde kàyoolà ifà u mii a ba,

³ ipfey ande byàbulà byà tsek tsek, anà pèel làmwèy mpa kan'kwo akà un'yiir mwèy mutwèy.

⁴ Eli kàyàmèná anà Mōsè akà ba. Ba bàkayààmà a Yesu.

⁵ Petolà kàtèn a Yesu naa: « Un'lōŋ, yubwan naa bi ika! apà. Wey bi imbaar nten, nten tār: mwèy ntōn ngye, mwèy ntōn Mōsè, mwèy ntōn Eli. »

⁶ Nde kàyōb anki naa nde nkye utèenà, ntōn matèer màkyer awal.

⁷ Un'boŋ mwèy kàyafwee wa, ndaa mwèy yàtoo uboo un'boŋ awà naa: « Awà wà Mwan amè wà nkween. Lun'wem! »

⁸ Ungō apan, baler ba umbil aba, ba bàsàman anki akà mbuur mwèy, Yesu mpel anà ba.

⁹ Umpal bàyàtyà ba u mōŋ, nde katsui mukyàän itàkal akà mbuur mwèy ndaa bàmen ba, tii mpal usàwiyà Mwan a mbuur uboo a aku.

¹⁰ Ba bakyer akaar nsweeŋ ayi, wèe ba bàfuulà ba a ba naa: « Ikaswanà aben "ngwiiyà uboo a aku"? »

¹¹ Apan ba bun'fuul naa: « Ntōn nkye alōŋ a in'kōon bàfàtèn ba naa: "Eli akyer atwab atàyà"? »

¹² Nde kàtèn a ba naa: « Yabwèy naa Eli atàyà muyàfuur indiir byanswà u mbwo. Wèe ntōn nkye bàsōn ba ntōn Mwan a mbuur naa nde akyer aman mpay mbōon, bun'wal asànaa undiir a bunàbun? »

¹³ Wèe mè alàkyàän naa Eli kàkyayà, baar bun'kyer ndaa yanswà bàkwen ba, asànaa bàsōn ya ntōn nde. »

*Yesu kan'kōor mwan kàkal anà dweelà a labe
(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43)*

¹⁴ Mpai bàyafurà ba akà alōŋki, ba bàmen un'seŋ a baar mbōon apà ba anà alōŋ a in'kōon bàmusyeelà mbaan anà ba.

¹⁵ Pa kàmèn wa Yesu, un'seŋ a baar wanswà laa kàbamà wa, waa kàkyeenà ntiin mukun'pà mbor.

¹⁶ Nde waa kafuul naa: « Ininà bè làsyeele mbaan anà ba? »

¹⁷ Baal mwèy uboo a un'seŋ a baar kun'fuur naa: « Un'lōŋ, mè amatwàäl mwan amè wàbaal: nde we anà dweelà a nkiin.

¹⁸ Ikal kyanswà lun'kaar la, la lun'bwiy u mēen, mwan ugyorà an'te, laa ukwoor nde an'din ande, waa ubwà un'sey. Mè an'ten a alōŋki angye naa ba bàbōŋ la, wèe ba bàsàkal anki anà ngwal. »

¹⁹ Nde waa uten a ba naa: « Nkōöl ikōon lakwikila, tii nkye taan mè insàkal anà bè? Tii mpai na mè in'sàkan mpem ntōn bè? Lan'twàäl awà. »

²⁰ Ba waa bun'twàäl. Umpai làmen dweelà a làbe Yesu, la làni mwan a ngwal, mwan kàbu' u mēen, waa kàyisilà wàmuyigyorà an'te.

²¹ Yesu kàfuul taarànde naa: « Sèma taan na ya ifun'yeel? » Nde waa katen naa: « Sèma imbey ande.

²² Mbalà mbōon la làfun'tōom u mbaa anà kan'da ntōn mukun'dwa. Wèe, isakal naa ngye an'kwo mukyer undiir, yà ibay, ntōn ngyeb angye akà bi! »

²³ Yesu waa kàtèn a nde naa: « Isàkal naa ngye an'kwo! ... Indiir byanswa byàŋàkwo akà mbuur awe anà làkwikilà. »

²⁴ Apan sye, taar a mwan kàsi un'kwèŋ naa: « Mè an'sà làkwikilà! Mbay ntōn an'kōon mè làkwikilà! »

²⁵ Yesu, abà kàmèn nde un'seŋ a baar wàmuyàkōŋ, nde kàswèŋ dweelà a làbe, waa katen naa: « Dweelà a nkiin anà ikwan'tsu, mè amaswan, too uboo a mwan wà, twon an'fyefurà! »

²⁶ Dweelà làsi in'kwèŋ, waa lun'ni a ngwal. Mwan kàbulà asànaa wàŋàkwà, lalan bàmbōon bàteenà ba naa: « Nde kan'kwa. »

²⁷ Wèe Yesu kun'te mpi u kōo, kun'mbaar, nde waa kàambarà.

²⁸ Mpai kàfurà Yesu ndwà, alōŋki ande bun'fuul ukol naa: « Wèe bi, ntōn nkye

mpa ikwe bi muboŋ dweelà a làbe alana?
»

²⁹ Nde kàten a ba naa: « Dweelà a tub alà lafatoo u ngyamaka mpel. »

Yesu kan'fàkyään nkweel anà ngwiiyà ande.

(Mat 17.22-23; Luk 9.43-45)

³⁰ Ba bàlwomà apan, waa bàsoonà Ngalilè. Yesu kàkwen anki naa baar bayöb.

³¹ Ntön nde kàlööŋà alonki ande, waa kàteenà a ba naa: « Mwan a mbuur bakyer ayun'yala kan'koo a baar, ba bakyer ayun'dwà, waa ila'itär ungo a ndwääl ande, nde akyer ayàwiya. »

³² Ba bayöbà anki ndaa ayin, wée ba bàweemà böömà mukun'fuul.

Nà awà mbuur a kòlākōl?

(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Ba bàkyen Kapernawum. Umpal kàkāl nde u ndwà, Yesu kàfuul alonki ande naa: « Ininà be làyisyeelà mbaan u mbwo? »

³⁴ Wée ba bàkāl akul, ntön u mbwo, ba bayisyeelà mbaan ba a ba ntön muyöb naa nà awà mbuur a kòlākōl.

³⁵ Yesu kakyer abwaay, waa kàbel Bàkwen Aniyweel, waa kàten a ba naa: « Isàkal naa mbuur akwen mukal watatweb, wey nde ukal wangöŋgö anà un'syaäl a baar banswà. »

³⁶ Apan nde kàwel mwan mwey, waa kun'si uboboo a ba. Ungö akun'bobà mpi, nde kàten a ba naa:

³⁷ « Mbuur awal mwan asànaa wà kiköb amé, nde kan'wal mé ñakwo: mbuur kàman'wal, kà mé anki nde kan'wal, wé Mbuur kan'töm. »

Mbuur mpa afàkyer bi ube wà anà bi
(Luk 9.49-50)

³⁸ Ywan waa kàten a Yesu naa: « Un'looŋ, bi kàmen mbuur mwey wàmuboŋ an'dweelà an'be kiköb angye, wée bi kàlen mukun'tsun mukyer abun ntön nde bi kàfilabà anki. »

³⁹ Wée Yesu kàten naa: « Twon làmutsun, ntön ka we anà mbuur anki kan'kwo mukyer impà kà iköb amé, waa ungo apan nde ufàten ube ntön mé.

⁴⁰ Abun, mbuur mpa afàton bi wà anà bi.

⁴¹ Mbuur wanswà asàlapà koo a an'dà anwà, ntön be làbà baar a Klistö, mé alàkyään ndandaa, bweel ande lasàkyà anki bwà.

Igyeē a ngwal

(Mat 18.6-11; Luk 17.1-2)

⁴² « Wée mbuur wanswà asiinà umwey uboo a bibaan ban'sà làkwikilà bà akà mé mubwa unsa ube, yan'söön ubwan akà nde naa bun'bām nkà a kòlākōl u bway, waa bun'toom ka ewa.

⁴³ Isàkal naa koo angye làfasyen nkuur unsa ube, tsul la. Ntön yan'söön ubwan naa ngye abilà u möö koo làmwey, akwànaa ngye mukal amà an'koo an'mööl, waa akyà yaan a mbaa mpa làfàdim. [

⁴⁴ Kwo, "in'swab myàfakwà anki, mbaa ifàdim anki akà ikikye."]

⁴⁵ Isàkal naa làkōl angye làfasyen nkuur unsa ube, tsul la. Ntön yan'söön ubwan naa ngye abilà u möö anà too, akwànaa ngye mukal amyà in'kōl myeel, waa akyà yaan a mbaa. [

⁴⁶ Kwo, "in'swab myàfakwà anki, mbaa ifàdim anki akà ikikye."]

⁴⁷ Isàkal naa dii angye làfasyen nkuur unsa ube, kwol la. Ntön yan'söön ubwan naa ngye abilà imwol a Nzam anà dii làmwey, akwànaa ngye mukal amyà mii myeel, waa batoom u yaan a mbaa.

⁴⁸ Kwo, in'swab myàfakwà anki, mbaa ifàdim anki akà ikikye.

⁴⁹ « Abun, mbuur wanswà asàlyan u mbaa, asàwal mun ntön mupöŋà.

⁵⁰ « Mun wà undiir anàbwan, wée ntsà awa isàwà, be ya làfuur aben? Làkāl anà mun uboo abe ñakwo, làkāl unsa duu uboo amwey anà bumwey. »

10

Yesu anà ndwääl a bör
(Mat 19.1-12; Luk 16.18)

¹ Yesu kàlwomà nde apan, nde kàkyen itiir a nsi a Yuday, u sim a Yordan

lumwey. In'sen a baar myàfàkòŋ apà nde, nde kàfalòŋà asànaa nkaäl ande.

² Amfarisi bàsin tsutsu' apà nde nton mukun'fuul naa : « Nkye mbwo yàmwo baal muboŋ un'kyay ande. »

³ Yesu kafuur naa: « Inina Mose kàlaswen? »

⁴ Ba baten naa: « Mose kàpe mbwo muson ukaan a nkaabà anà muboŋ un'kaar. »

⁵ Yesu waa kàten a ba naa: « Yà nton bwoor a mpem abe waa nde kalape nswen ayi.

⁶ Wee u nsemà a nkyeer, Nzam "kaker baal anà un'kaar".

⁷ "Lalan baal asawey taarànde anà ngwan, waa usabäab a un'kyay ande,

⁸ waa ba bábööl bàsabulà ndür mwey. Apan, ba bafakal anki abööl, wee ndür mwey.

⁹ Abun, wey mbuur ukoon akaab ayi kätüüb Nzam." »

¹⁰ Mpal bakal ba u ndwà, alonki bafun'fuul nton ndaa ayi.

¹¹ Nde kàten a ba naa: « Baal usawey un'kyay ande, usabääl un'kyay asin, nde kan'tà inswem akà wätätweb.

¹² Isakal naa un'kaar kan'wey un'dim ande, usawal wàsin, nde wà un'kaar inswem. »

*Yesu anà baan
(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)*

¹³ Baar batwäälà baan nton nde kaba, wee alonki bänän ba.

¹⁴ Mpal kàmen nde abun, Yesu kàmen ube, waa kàten a ba naa: « Làwey baan bàyi akà me! Twon làmatsun, nton Imwol a Nzam kye a baar abà asànaa ba.

¹⁵ Ndandaa me alàkyään, mbuur mpà awal Imwol a Nzam asànaa mwan, nde kya usabilà anki. »

¹⁶ Ungö, nde kàbööbà baan, waa kasi an'koo nton mukasaak.

*Nun'naan
(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)*

¹⁷ Mpal kàkal Yesu mukyà, mbuur mwey kàyi u ntiin, waa kabu' an'koin kusà ande, waa kun'fuul naa: « Un'loon

anàbwan, me in'kyer aben muwal bweel a möö a mbul a in'tye? »

¹⁸ Yesu kàten a nde naa: « Nton nkye aman'bel ngye anàbwan? Akà mbuur mwey wànàbwan watèy isakal naa kà Nzam mpel anki.

¹⁹ Ngye akiyob in'koon: "Twon an'dwà, twon an'tà inswem, twon an'yib, twon an'tà imbal a loor, twon an'kyer mbuur ube, sà làkoo akà taarànde anà ngwa." »

²⁰ Mbuur waa kun'fuur naa: « Un'loon, ayin yanswà me in'kyer afalab semà imbey ame. »

²¹ Yesu kun'ler nde, waa kun'kwen, waa kàten a nde naa: « Undiir mwey mpel kàmaköön: kyen, yalà indiir angye byanswà, pà ngim ya akà anàlambwa, waa ngye asawal un'naan u du. Ungö' apan, yan'lab. »

²² Wee u ndaa ayi, nde kabu' mpye, waa kàkyen u ngyeb mböön. Nton nde kàkal anà indiir mböön.

²³ Yesu kàler umbil ande, waa kàten a alonki ande naa: « Yà mpay mböön akà anin'naan mubilà kà Imwol a Nzam! »

²⁴ Alonki bàmén mpay nton ndaa ande. Wee Yesu kàfàten a ba naa: « Baan ame, yà mpay mböön mubilà kà Imwol a Nzam!

²⁵ Mpay yatèy mböön akà mpoona mubilà u mun a nsway akwànaa nun'naan mubilà kà Imwol a Nzam. »

²⁶ Ba bakyer abem mböön, waa bàteenà ba a ba naa: « Abun, nà kan'kwo muwà möö? »

²⁷ Yesu kàler, waa kàten naa: « Ya ikwe anki akà baar, wee akà Nzam yanswà ikyer afàkwo. »

²⁸ Petlà kàsemà muten a nde naa: « Le bi, bi kakyawey indiir byanswa nton mulab ngye. »

²⁹ Yesu waa kàten a nde naa: « Ndandaa me alàkyään, isakal naa mbuur an'sawey ndwà, aton abaal, aton akaar, ngwan, taarànde, baan, an'ywan nton me anà nton Làsan Anàbwan,

³⁰ nde asawal mbalà nkam anàsöönà u panà alà, ndwà, aton abaal, aton akaar,

ngwän, baan, an'ywan, - anà nkwaan - anà u panà layà, mōō a mbul a in'tye.

³¹ Lalan, bātātweb mbōōn bāsàkal bāngōngō, bāngōngō bāsàkal bātātweb. »

Yesu kan'kyään nkweel anà ngwiiyà ande mbalà yàtār

(Māt 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Bā bākāl u mbwo mubēenà Yelusalem. Yesu kayikyeenà kusa a ba. Ba bākāl muteer, baar bāyun'labà bākāl u bōōmā. Apan nde kàfāwal Bākwem Anjiweel anà nde, waa kāsēmā mukakyään ndaa ayà ikun'bweel:

³³ « Le, bi iwāmubeenà Yelusalem, akun Mwan a mbuur bākyer akun'yālā akā amfum angan anà akā alōōŋ a in'kōōn. Ba bākun'tsuūl mbar a ukwà, waa bākun'yālā kan'kōō a baar mpa abā Ayudā,

³⁴ bākyer akun'se, bākyer akun'tsul an'te, bākyer akun'kam an'fūim anà bākyer akun'dwa, wēē ungo'a ilā itār, nde akyer asāwiyā. »

Ndōōm a Zyak anà Ywan

(Māt 20.20-28)

³⁵ Apan, Zyak anà Ywan, baan a Zebeday, bākyen tsutsū apà Yesu, waa bāten a nde naa: « Un'loōŋ, bi ikwen naa ngye akyer ntōn bi undiir kalōōm bi. »

³⁶ Nde waa kāten a ba naa: « Ininā bē lākwen naa mē in'kyer ntōn bē? »

³⁷ Ba bun'fuur naa: « Ipē mbwo bi mubwaay u lākoo angye, umwey u kōō angye là ibaal, wumwey u kōō angye là ikaar. »

³⁸ Yesu kāten a ba naa: « Bē lāyōbā anki undiir lālōōmā bē. Nkye bē lān'kwo munwā kōōb a mpay in'yānwā mē, itākal naa muwal ndūūmā ayin'yāwal mē? »

³⁹ Ba bāten a nde naa: « Bi kan'kwo. » Yesu waa katen a ba naa: « Kōōb in'yānwā mē, bē lakyer ayanwā la, ndūūmā in'wal mē, bē lakyer ayāwal ya.

⁴⁰ Wēē mubwaay u kōō amē là ibaal itākal là ikaar, kà mē anki an'kwo mupā: ikal abi byā ntōn baar kalōōn Nzam byā. »

⁴¹ Bākwem bumwey bāwem ba ndaa ayin, ba bāmen Zyak anà Ywan ube.

⁴² Apan Yesu kabel, waa kāten a ba naa: « Bē, bē lākyaōb naa baar bāfāmenā asānaa amfum a in'sen bāfasā ungyel a in'kol aba, baar an'kol an'kol bāfāswan ba ikōōb aba.

⁴³ Ya ikwe anki mukal abwey uboo abē. Wēē isākal naa mbuur akwen mukal wakōlakōl uboo abē, wey nde ukal un'syāāl abē,

⁴⁴ mbuur wanswā akwen mukal wātātweb uboo abē, nde akal un'sō a baar banswā.

⁴⁵ Lalan Mwan a mbuur kāyi anki ntōn bun'syāāl, wēē nde kāyi ntōn musyāāl anà mupā mōō ande asānaa nkwi ntōn baar mbōōn. »

Yesu kan'kōōr ikwāmii Bartime
(Māt 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Ba bātōl Yelikō. Umpal kākāl Yesu mutoo u bul alan anà alōŋki ande anà un'sen a baar mbōōn, ikwāmii Bartime, mwan baal a Time, kākāl anābwaay ukōl a mbwo mulōōmā.

⁴⁷ Mpal kāwem nde naa awey Yesu un'nsi Nasaler kākāl, nde kāsēmā mukuub in'kwen: « Mwan a David, Yesu, nsyāām! »

⁴⁸ Bāmbōōn bun'swenjā naa nde ukal akul, wēē nde kāsōōnā mulaal: « Mwan a David, nsyāām! »

⁴⁹ Yesu waa kāmbar, waa kāten naa: « Lun'bel! » Ba bābel ikwāmii, waa bāten a nde naa: « Wal ibaal, mbarā, nde kāmabel. »

⁵⁰ Apān, nde kāpiy kākak ande, waa kāmbarā, kāparā ntiin mukyā akā Yesu.

⁵¹ Yesu kun'fuul naa: « Ininā ngye akwen mē mukyer ntōn ngye? » Ikwāmii kun'fuur naa: « Un'loōŋ, wey mē in'fāman! »

⁵² Yesu kāten a nde naa: « Kyen, lākwikilā angye lāmatswā mōō. » Apan sye nde waa kāfāman, waa kāyilabā Yesu u mbwo.

11

Yesu kan'bilà u Yelusàlem
(Mat 21.1-9; Luk 19.28-40; Ywn 12.12-16)

¹ Mpal bàtòl ba tsùtsu' a Yelusàlem, tsùtsu' a Betfage anà Betani, mper a mɔŋ a In'te a Olive, Yesu kàtòim abòöl uboo alɔŋki ande,

² waa kàtèn a ba naa: « Làkyen u bul lanà kusà a be: Pa lakàbilà be uboo a la, be lakàman mwan a ntsür bàfàbel naa anes, udu awa mbuur nàtalaar anki. Làtsuun wa, lan'twàäl awà.

³ Isàkal naa mbuur kan'ten a be naa: "Ntɔn nkye làkyera be abun?" Lun'fuur naa: "Mwol we anà mfun a wa, waa làgyàgyà'nde ayàfuur wa apà." »

⁴ Apan, ba waa bàkyen, waa bàmen mwan ane wàŋàbàim u nsà tsùtsu' a munàmbwo, u balàbal. Ba bàtsuun wa.

⁵ Baar amwey bàkal paa bafuul naa: « Ntɔn nkye làtsuunà be mwan ane? »

⁶ Ba bafuur asànaa kàtèn Yesu, ba waa bawey musyen wa.

⁷ Ba bàsyen mwan ane akà Yesu, waa bàyeel ipfey aba udu a wa, Yesu waa kàbwaay udu a wa.

⁸ Baar mbɔɔn bàyeel ipfey aba u mbwo, bumwey ibwiy a nkay bàtsüülà ba kan'yan.

⁹ Baar bàyikyeenà kusà anà baar bàyilabà bàkal muyisà in'kwen naa: « Osana! Nsaak ikal akà mbuur ayà kikɔb a Mwol!

¹⁰ Nsaak ikal kà imwol kyan'ya, imwol a taaràbi David! Osana kà ikal a duđu! »

¹¹ Yesu kakyen Yelusàlem, waa kàbila u ndwà a Nzam. Ungo' muler indiir byanswà byàkal apà nde, taan sye làkal làŋàkyà, waa kàtoo, kàkyen Betani anà Bàkwem Anjiweel.

Yesu kan'küül un'te a an'fige
(Mat 21.18-19)

¹² Taanɔyà, umpal bàtoo ba u Betani, Yesu kàwen ngyal.

¹³ Apan waa kàtāäl un'te a an'fige kàkal anà nkay, nde kàkàler wa naa nkye nde akyàman undiir mwey. Wée mpal kàsin

nde tsùtsu', nde kàmen nkay mpel, ntɔn la làkal anki panà a an'fige.

¹⁴ Lalan kàtèn nde a wa naa: « Wey mbuur mwey ukɔɔn asàdyà imben angye akà ikikye! » Alɔŋki ande waa bàwem.

Yesu kan'bõŋ ayāäl u ndwà a Nzam
(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Ywn 2.13-22)

¹⁵ Ba bàtòl Yelusàlem. Yesu kàbila u ndwà a Nzam, waa kasema mubõŋ baar bàyāälà anà bàsòömà u ndwà a Nzam: nde kàbuum mesà a agyeeŋ a ngim anà an'kir a ayāäl a nkoka,

¹⁶ nde kàwey anki akà mbuur mwey mulyaan anà undiir u ndwà a Nzam.

¹⁷ Nde kàlɔɔŋà, waa kàteenà a ba naa: « Nkye bàsòn anki naa: "Ndwà ame bàsabeelà ndwà a ngyamàkà ntɔn in'sen myanswà"? Wée be, be ya làkyàbuul mboo a mbuüb! »

¹⁸ Amfum a angan anà alɔɔŋ a in'kɔɔn bàwem ba ndaa ayin, ba bàlenà mbwo mukun'dwa. Ntɔn ba bun'weemà bɔɔmà, ntɔn an'loɔŋ ande mātū' un'sen a baar.

¹⁹ Mpal làbü sisye, Yesu anà alɔŋki ande waa bàtoo u bul a kolàkol.

Yesu anà un'te a an'fige wàŋàyɔm
(Mat 21.20-22)

²⁰ Mpal bàkal ba mulyaan u tutu, ba bàmen un'te a an'fige wàŋàyɔm tii kà in'swey awa.

²¹ Petɔlà kàyɔbà nde, laa kàtèn nde naa: « Un'loɔŋ, ler, un'te a an'fige akwà kàküül ngye kan'yɔm wanswà. »

²² Yesu kafuure naa: « Làkal anà làkwikilà aka Nzam.

²³ Ndandaa me alàkyāän, isàkal naa mbuur kan'ten a mɔŋ wà naa: "Lwomà apan, kyen kàbü u ngyal", ukɔɔn asà nkyeer u mpem ande, wée nde usi làkwikilà naa ndaa kan'ten nde ikyer akwo, ya sye laa isàkwo ya ntɔn nde.

²⁴ Lalan me alàkyāän naa: indiir byanswà làlom be unsà ngyamàkà, làkal anà làkwikilà naa be bya lan'wal, bya byàbe.

²⁵ Umpal làwà bɛ umbäär u ngyamàkà, isàkal naa bɛ làwɛ anà nkir a mbuur, lun'dwää̀l nkul, waa Taaràbɛ awà u du uyaladwää̀l sye nkul a ibii abɛ. [

²⁶ Wɛɛ bɛ làsàkɔɔn adwää̀l nkul a ibii, Taaràbɛ awà u du uyaladwää̀l anki sye nkul a ibii abɛ.] »

Ikɔ̀b a Yesu kyanfà ken?

(Màt 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Ba ban'yàfurà Yelusàlɛm. Umpal kàkàl Yesu muiyoolà uboo a ndwà a Nzam, amfum a angan, alɔɔŋ a in'kɔɔn anà andweer bàyàsin apà nde,

²⁸ waa bàtɛn a nde naa: « Unsà ikɔ̀b nà akyerà ngye indiir abi? Itakal naa na kape ikɔ̀b mukyer bya? »

²⁹ Yesu kàtɛn a ba naa: « Mɛ alàsà mfuul mwey mpel, lan'fuur, waa mɛ in'yàtɛn a bɛ naa unsà ikɔ̀b nà mɛ in'kyerà indiir abi.

³⁰ Nkye nduümà a Ywan yàfù du lɛɛ akà baar? Lan'fuur! »

³¹ Ba bayweera ba a ba naa: « Kya bi isàtɛn naa: "U du", nde ayifuul naa: "Ntɔn nkye mpa lun'si bɛ làkwikilà?"

³² Wɛɛ, nkye bi itɛn naa: "Akà baar"...? - Ba bàtiinà un'sɛŋ a baar bɔɔmà, ntɔn ba banswà bàsɛn naa Ywan kàkàl nɔngɔɔm ndandaa. »

³³ Lalan bàfuur ba akà Yesu naa: « Bi iyob anki. » Apan Yesu waa kàtɛn a ba naa: « Mɛ sye alákyään anki unsà ikɔ̀b nà mɛ in'kyerà indiir abi. »

12

Itim a baar a isal abɛ

(Màt 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Apan Yesu kàsɛmà muyää̀m a ba unsà nsim naa: « Mbuur mwey kàkɔ̀n ywan a vin. Nde kàdinà la a làpan. Nde kàtɔŋ ikaal mukaam mberɛn anà ndwà a ikyɛɛŋ. Ungò apan nde kàpɛ la akà baar musyää̀l a la, waa kàkyen.

² Utaan mubwo, nde kàtɔ̀m un'syää̀l ande mwey akà baar bàfàkyer vin ntɔn muwal akà ba kab a isaa lànde.

³ Baar abà bàtɛ un'syää̀l awà mpi, bun'dub, waa bun'fuur an'kɔɔ ipɔ̀l.

⁴ Nde kàfàtɔ̀m un'syää̀l asin. Awà sye, ba bun'dub kun'tswe, waa bun'tò.

⁵ Nde kàtɔ̀m wàsin, wawun sye ba bàkyer un'dwà, anà bàsin sye mbɔɔn: bumwey bàkyer adub, bumwey bàkyer adwa.

⁶ Nde kàsàsal awà nà mwan ande mwey mpel wa nkween. Nde kun'tɔ̀m ungòngò, waa kàtɛn naa: "Ba bàyàkàkòmə mwan amɛ."

⁷ Wɛɛ baar bàfàkyer vin bàtɛn ba a ba naa: "Le ikyee ande. Làyi bi kun'dwä, waa ywan làyàkal làbi!"

⁸ Apan, ba bun'tɛ mpi, bun'dwä, waa bun'tɔ̀m unsà a ywan a vin. »

⁹ « Apan nàywan asàkyer aben? Nde akyer asàyà, akyer asàswan baar mukadwa, waa usàpà ywan akà baar asin.

¹⁰ Nkye bɛ làtàn anki itiir a ndaa ki uboo a Ndaa Anàson: "Nkɔŋ bàpiy atòòŋ, yàkyàbulà nkɔŋ a twerà.

¹¹ Ayi ndaa yàfù akà Mwol:

ya yà ndaa ubem u mii a bi!" »

¹² Ba bàlɛnà ipɔ̀l mukun'kɔɔ, wɛɛ ba bàtiinà un'sɛŋ bɔɔmà. Ba bàkyer ayɔ̀b naa nde nsim ayi kàtɛ ntɔn ba. Apan ba bàsun'wey, waa bàkyen.

Iter bàfür akà Sezar

(Màt 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Ungò apan, ba bun'tɔ̀m Amfarisi amwey anà baar a Elɔdi ntɔn ba bun'lweb ndaa u mbwo a nteen ande ñakwo.

¹⁴ Ba bàyàtɛn a nde naa: « Un'lɔɔŋ, bi ikyàyòb naa ngye awà swalaa anà ngye afalab anki ukwen a mbuur mwey: ngye afàlɛr anki ntabwey a baar, wɛɛ ngye afalɔŋ mbwo a Nzam unsà ndandaa. Nkye bàkyàpà mbwo, lɛɛ tɛy, mufur iter akà Sezar? Nkye bi ikyer afur lɛɛ ifur anki? »

¹⁵ Wɛɛ nde, abà kàyòb nde mpem yweel aba, nde kàtɛn a ba naa: « Ntɔn

nkye làman'lwab be? Lan'twääl iter a ngim, me in'kwen muman kya. »

¹⁶ Ba bun'twääl imwey. Yesu waa kafuul naa: « Ntabwey anà ikòb ki udu akya byà nà? » Ba bàfuur naa: « Byà Sezar. »

¹⁷ Yesu waa kàten a ba naa: « Làpe indiir a Sezar akà Sezar, indiir a Nzam akà Nzam. » Ba bàkyer abemà nton nde.

Ngwiiyà a aku'

(Màt 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Asadusu amwey ban'ya akà Yesu. Baar abà bàfàten naa aku' bàfàwiya anki. Ba bun'fuulà abà:

¹⁹ « Un'loɔŋ, Mòse kàson abà nton bi: "Isàkal naa baal mwey un'ton ande kan'kwà, kan'sàwey un'kaar, ukoon awey baan, wey nde ubaäl un'kweel un'dim awà nton mupà un'ton ande mbenj." »

²⁰ Bàkal anà aton nsambwaar. Wàtätweb kàkyer abääl, waa kaku' ukoon asàwey mwan.

²¹ Wàyweel kàbääl un'kaar awun, waa kaku' ukoon asàwey mwan. Wàtär sye abun,

²² ba bànsambwaar bàsàwey anki akà mwan mwey. Ungò a ba bànswà, un'kaar sye waa kaku'.

²³ U ngwiiyà, mpal bàsàwiya aku' nde asàkal un'kyay a nà uboo a ba? Nton ba bànsambwaar bàkyer un'bääl! »

²⁴ Yesu kakyaän naa: « Nton be làyob anki Ndaa Anàson, itàkal ngwal a Nzam, waa be lan'diimà mbwo, kabwey anki? »

²⁵ Abun, mpal bàsàwiya baar uboo a aku', ba bàsàbääl anki akyay, itàkal adim, wée ba bàsàkal asànaa akyeey u du.

²⁶ Nton ngwiiyà a aku', nkye be làtän anki, uboo a un'kaan a Mòse, unsà nsim a ibwiy a mbaa, ndaa kàten Nzam a nde naa: "Me in'wà Nzam a Abàlam, Nzam a Izak anà Nzam a Yakòb."

²⁷ Nde ka wa Nzam a aku' anki, wée wà baar a mōō. Be làkadiimà mbwo mbōōn. »

Un'koon kan'sōōn ndōŋ

(Màt 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸ Un'loɔŋ a in'koon mwey awà kàwem nsyeel a mbaan aba, kàkyer ayob naa Yesu kafuur ubwan, laa kàsin nde, waa kun'fuul naa: « Un'koon nà wàtätweb unsa in'koon myanswa? »

²⁹ Yesu kàfuur naa: « Wàtätweb awà; "Isàlèl, wem, Mwol Nzam abi, Mwol wa mwey,

³⁰ ngye ayàkwen Mwol Nzam angye unsà mpem angye yanswà, unsà mōō angye wanswà, unsà an'kyan angye manswà anà unsà ngwal angye yanswà." »

³¹ Wàyweel awà: "Ngye ayàkwen un'ton angye asànaa ngye ñakwo." In'koon asin myatey myasōōn ami. »

³² Un'loɔŋ a in'koon kàfàten naa: « Un'loɔŋ, ngye an'ten ndandaa: Nde wà nde mpel, wàsin watay,

³³ waa, mukun'kwen u mpem ande yanswà, kun'yenà ande wanswà, u ngwal ande yanswà, anà mukwen un'ton ande asànaa nde ñakwo, yan'sōōn ibōōn byanswà anà an'kab. »

³⁴ Yesu kàmēŋ nde naa nde kan'fuur a un'yenà, waa kàten a nde naa: « Ngye kwel watay anà Imwol a Nzam. » Ungò apan, akà mbuur mwey kàfun'sà anki mfuul.

Klistò anà David

(Màt 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Apan, Yesu kàloɔŋà u ndwà a Nzam, waa kàteenà naa: « Ya ye aben naa aloɔŋ a in'koon ban'kwo muten naa Klistò wà mwan a David? »

³⁶ David ñakwo kàten u ngwal a Dweel In'kyeel naa:

"Mwol kàten a mwol amē naa: Bwaay u kōō amē là ibaal, tii mpal in'sàsà mē ayiinj angye u ngyel in'kol angye."

³⁷ David ñakwo kun'bel Mwol, apan nde mwan ande wà aben? »

Un'sen a baar mbōōn kun'weemà unsà un'sak.

Yesu wàmuswan baar mukal kà igyēŋ nton aloɔŋ a in'koon.

(Màt 23.1-36; Luk 20.45-47)

³⁸ Unsà an'loɔŋ ande, nde kàtɛnà naa:
« Làkal kà igyɛɛŋ nton alɔŋ a in'koon: ba
bàfàkwen muyilyaan anà mvwel, naa
bape mbor kà ikal a nkoŋ,

³⁹ bafasool an'kir amà kusà uboo a
ndwa a nkoŋ a Ayuda ana ikal atatweb kà
in'kyom.

⁴⁰ Ba bàfàduum indiir a akweel adim,
taan nsil alan ba bàfasà ngyamàkà a
bwelàbwel. Nsan aba isàkal yà kolàkol! »

*An'kab kàpe un'kweel a un'dim
wàŋàlambwà
(Luk 21.1-4)*

⁴¹ Apan Yesu kàbwaay kusà a insak a
an'kab, waa kàlerà naa baar bàkàsaa
aben ngim uboo a kya. Anin'naan
bàmboon bàsye mboon.

⁴² Un'kweel a un'dim wàŋàlambwà waa
kàyi, waa kàsi biter a ngim ibyeel,
byàsànten.

⁴³ Yesu kàbel alɔŋki ande, waa kàten a
ba naa: « Ndandaa mɛ alàkyään,
un'kweel a un'dim wàŋàlambwà wà
kàn'sà yàŋàsòon baar banswà bàsaa
uboo a insak.

⁴⁴ Nton baar banswà ban'pà ngim ikoon
ndoŋ akà ba. Wɛɛ nde, nde kan'wal unsà
lambwà ande nton mupà yinà yanswà
kàkal nde ayà nton mɔɔ ande. »

13

*Yesu kàkyään mbwabà a ndwà a Nzam
(Màt 24.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Umpal kàkal Yesu mutoo u ndwà a
Nzam, umwey uboo a alɔŋki ande kàten a
nde naa: « Un'loɔŋ, le! In'kul nà
myàkolàkol, ndwà nà yàkolàkol! »

² Yesu waa kàten a nde naa: « Ngye
akimanà ndwà a kolàkol yi! Akà nkɔŋ
mwey ifàsàsal anki udu a nkɔŋ yumwey.
Ya yanswà ikyer asàbwabà. »

*Ngyeb anà nkwaan
(Màt 24.3-14; Luk 21.7-19)*

³ Yesu kàkal anàbwaay u mɔŋ a in'te a
olive, kusà a ndwà a Nzam. Petolà, Zyak,
Ywan anà Andre bun'fuulà ukol naa:

⁴ « Isam, mpal nà ndaa ayi isàya, idiim
nà isàswan naa indiir abi byanswà ikyer
asàkwo. »

⁵ Apan, Yesu kàsɛmà muten a ba naa: «
Làkal kà igyɛɛŋ, mbuur twon amàlakur.

⁶ Nton baar mboon bàsàya kà ikob amɛ,
waa bàsàten naa: "Wà mɛ", waa ba
bàsàkur baar mboon.

⁷ Mpal làsawem bɛ làsàŋ a ità anà
in'baà a ità, twon lan'man booma:
yubwan naa bya itàya, wɛɛ bya kà isàkal
ntsuü anki.

⁸ Nton un'sɛŋ mwey asànwaa a un'sɛŋ
wumwey, imwol mwey a imwol
kyumwey, kà ikal imwey imwey, mɛɛn
ikyer asàtɛɛr, ngyal ikyer asàkal. Indiir
abi byanswà bya nɛmà a in'swan.

⁹ Làkal kà igyɛɛŋ. Bàkyer asàlayàlà u
mbay a nsan anà u ndwà a nkoŋ a Ayuda,
basàlakam iki, bɛ làsàkàsà in'lon kusà a
amfum a itiir a mɛɛn anà kusà a amfum a
nsi nton mɛ: kya isàkal imbàl nton ba.

¹⁰ Nton Làsàŋ Anàbwan bàkyer
atàkyään la akà in'sɛŋ myanswà.

¹¹ Mpal bàsàlasyen nton mukàlayàlà,
twon lan'kyɛɛr kusà naa bɛ nkye
làyakàten, wɛɛ ya bàsàlapà utaan alan,
làten ya. Nton kà bɛ anki làsàtwey mun,
wɛɛ Dweelà Inkyɛɛl.

¹² Un'tɔŋ asàyalà un'tɔŋ ande nton
bun'dwà; taa asàyalà mwan ande, baan
bàsàbey aboor aba, waa bàsatsüül ukwà.

¹³ Baar banswà bàkyer asàlayiŋ nton
ikob amɛ. Wɛɛ mbuur asàkan mpem tii u
ntsuü, asàwà mɔɔ.

*Mpay anàdiir
(Màt 24.15-28; Luk 21.20-24)*

¹⁴ « Mpal làsàman bɛ lingyoomà
anàdiir lan'bwaay kà ikal mpa lan'kwo la
mukal, - wey mbuur akatanà uyob! Apan,
wey baar bàsàkal u Yuday, bàtiin uboo a
myon,

¹⁵ wey mbuur asàkal udu a mpaan a ndwà, ukoon asàtolà nton muwal undiir u ndwà ande,

¹⁶ wey mbuur asàkal u ywan, ukoon afurà ndwà nton mukàwal ipfey ande.

¹⁷ Ngyeb akà akaar bàsàkal anà an'yöm anà akakaar bàsànüü ilà abin!

¹⁸ Layama naa ndaa ayi iköön asàya u panà a làbe!

¹⁹ Nton, ilà abin isàkal ilà a mpay anàdiir mpa anàtaman fà nsemà a meen kàkyer Nzam tii papanà, anà ya ifàsàkal anki akà ikikye.

²⁰ Yalàkal naa Mwol ukoon atyey ilà abi, akà mbuur mwey mōō kalàwà anki. Wée, nton baar kàsööl nde, nde kàtyey ilà abi.

²¹ Abun, isàkal naa mbuur kan'ten a be naa: "Le, Klistò awà kà!" Itàkal naa: "Le, awunà kunà!", twon lāmukyey.

²² Nton Aklistò a loor anà anangoom a loor bàkyer asàtoo, waa bàsàkyer idiim anà impà nton mukur, itàkal sye baar anàsööl, kya mbwo isàkal.

²³ Abun be, be làkal kà igyeeñ! Indiiir abi byanswà me kàkyàlaweey kusà.

*Ngyeel a Mwan a mbuur
(Màt 24.29-31; Luk 21.25-28)*

²⁴ « Wée kà ilà abin, ungo a mpay anàdiir ayin, taan làsàbwà làpib, nsöñ ufàsàpà anki kyeeey awa,

²⁵ mbwaar isàfà du waa isàbwà, ngwal a du ikyer asàni.

²⁶ Apan ba bàsàman Mwan a mbuur wàmuyà uboo a un'boñ unsà ngwal mböön anà làkoo,

²⁷ Apan nde asàtom akyeey anà asàbòbà baar kàsööl nde kà an'twera man'na, fa nswen a meen tii u nswen a du.

*An'loñ a un'te a fige
(Màt 24.32-35; Luk 21.29-33)*

²⁸ « Làyob lwen lan'fà uboo a nsim a un'te a fige: an'kòkà mäsàbulà böölàbööl, nkay isàfulà, be lan'yob naa un'tye wà tsütsü.

²⁹ Asànaa be sye, mpal làsàman be indiiir abi byan'ya, làyob naa Mwan a mbuur wà tsütsü u munàmbwo.

³⁰ Ndandaa me alàkyäñ: nkööl ayi isàlyan anki kusà ndaa ayi yanswà mukwo.

³¹ Du anà meen màkyer asàlyaan, wée ndaa ame isàlyaan anki akà ikikye.

*Nzam mpel ayob ilà a ntsüü
(Màt 24.36-44)*

³² « Wée ilà kya itàkal taan la, akà mbuur mwey uyob anki bya, itàkal akyeey a du, itàkal Mwan, akà mbuur mwey, nà Taa mpel.

³³ Làkal kà igyeeñ, làduub mii abe, nton be làyob anki mpal nà ya isàkwo.

³⁴ Ya isàkal asànaa mbuur mwey kan'kàlyaan: nde an'sàwey ndwà ande, an'sàpà iköb akà asyàäl ande, mbuur mbuur anà isal ande, waa uswan un'kyeeñ a munàmbwo muduub mii.

³⁵ Lalan, làduub mii, nton be làyob anki mpal usàya nkum a ndwà, làsisye lee u mponàmpon, u mbeel a nkò lee u tutu,

³⁶ manà nde uyà kà imbüra, waa kàlaman bànàböön.

³⁷ Ndaa in'teenà me yi a be, me in'teenà a baar banswà: Làduub mii! »

14

*Ndiirà nton mudwà Yesu
(Màt 26.1-5; Luk 22.1-2; Ywn 11.45-53)*

¹ Byàsàl ilà ibyeel Pak anà un'kyom a mampà iköön ful mukwo, amfum a angan anà alöñ a in'koon balenà impeenà mukor Yesu, waa bun'dwa.

² Nton ba bàteenà naa: « Kà uboo a un'kyom anki, manà lingyooma layàbilà uboo a un'sen. »

*Un'kaar mwey kan'tsuul Yesu may a uson
(Màt 26.6-13; Ywn 12.1-8)*

³ Yesu kàkal u Betani u ndwà a Simon ñabay, mpal kàkal nde u mesà mudya, un'kaar mwey kàyi anà làbuun anàyoł a may a uson a ndandaa mántal mböön. Nde kàduub la, waa kun'tsuul udu a un'tswe.

⁴ Baar bumwey bàkàl paa bàmen ube, waa bàteenà ba a ba naa: « Ntòn nkye mubi may a uson amà abà? »

⁵ Yalàbwan naa bàyalà ma màhàsöönà nkam tär yà iter a ngim, waa balàpà anjàlambwà! » Ba bàpelà un'kaar awà.

⁶ Wée Yesu kàten naa: « Lun'si a duu. Ntòn nkye lun'paa be mpay? Nde kan'kyer undiir anjàbwan akà mè. »

⁷ Ntòn anjàlambwà be làbà anà ba taan lanswà, be lan'kwo mukakyer ubwan mpal làkwen be, wée mè, mè anà be watey taan lanswà.

⁸ Undiir kàkwen nde mukyer, nde kan'kyer wa: kusà nde kan'tsuul ndür amè may a uson ntòn ndyee aya.

⁹ Ndandaa mè alàkyään, ntsu'yanswà bàsàpay Làsan Anjàbwan, u meen manswà, bàsataa ndaa kan'kyer un'kaar wà ntòn muyobà möö ande. »

Yudas akwen muyalà Yesu

(Màt 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Yudas Iskaryot, umwey uboo a alonki Kwem Anjiweel, kàkyen akà amfum a angan ntòn mukàyalà Yesu.

¹¹ Ba bàkàl kà un'sak ntòn làsan alan. Ba bàdirà mukun'pà ngim. Apan nde kalenà ipol anjàbwan mukun'yalà.

Ngyöönà adyà Pak

(Màt 26.17-25; Luk 22.7-14; Ywn 13.21-30)

¹² Ilà atàtweb kyà mampà iköön ful, ilà bàfàdwa in'to a in'kòk ntòn isaa a Pak, alonki a Yesu ban'ten a nde naa: « Ikal nà ngye akwen bi ikàylà ntòn ngye akàdyà Pak? »

¹³ Apan Yesu kàtòim alonki ande bööl, waa kàten a ba naa: « Làkyen u bul a kolàkol, be làkàman baal mwey we anà làbuun a an'dà ayàmeen anà be, lun'lab. »

¹⁴ Ikal kyanswà ukàbilà nde, làten akà nàndwà naa: "Un'lon kan'ten naa: Làken suk in'dyà mè Pak anà alonki amè?"

¹⁵ Nde akàlaswan suk a du làkolàkol lànakwo anà indiir byanswà. Ngii ntòn bi, be làkàkyer kwo. »

¹⁶ Alonki bàkyen ba, bàtöl ba u bul a kolàkol, ba bàmen asànaa kàten nde a ba, waa bàyöñà Pak.

¹⁷ Mpal làbu sisye, Yesu kàyi anà Bàkwem Anjiweel.

¹⁸ Umpal bàkàl ba u mesà bàmudyà, nde kàten naa: « Ndandaa mè alàkyään, umwey uboo a be awàmudyà anà mè, akyer ayan'yalà. »

¹⁹ Alonki bàmen ngyeb mböön, waa bàsemà mukun'fuul umwey umwey: « Nkye an'kwo ikal mè? »

²⁰ Nde kàten a ba naa: « Umwey uboo a Bàkwem Anjiweel, kan'dümà koo ande mbwo mwey anà mè uboo làlonà. »

²¹ Ntòn Mwan a mbuur akyer akya asànaa bàsön ya ntòn nde, wée ngyeb akà mbuur ban'yalà Mwan a mbuur u mbwo a nde! Yalàkal ubwan mböön akà nde naa bàköön un'bör! »

Udyà a in'kyeel

(Màt 26.26-30; Luk 22.15-20; 1Kö 11.23-25)

²² Utaan adyà, Yesu kàwel mampà, ungo musaak ma, nde kàtsul ma, waa kape, waa kàten naa: « Làwèl, ayi yà ndür amè. »

²³ Waa kàwel kööb, ungo mufuur an'toon, nde kape la, waa ba banswà bànu'unsà la.

²⁴ Yesu kàten a ba naa: « Amà an'kil amè, an'kil a nkwa matyanà ntòn bàmböön. »

²⁵ Ndandaa mè alàkyään: mè in'fàsànwà anki akà ikikye vin tii ilà in'sànwà mè vin akuin kà imwol a Nzam. »

²⁶ Ungo mutool an'diim, ba bàtoo ntòn mukyà mōn a in'te a Olive.

Yesu kan'kyään ntöön a Petlà

(Màt 26.31-35; Luk 22.31-34; Ywn 13.36-38)

²⁷ Yesu kàten a ba naa: « Be, be banswà làkyer asan'kööb, ntòn bàsön naa: "Mè in'sàdwa un'kyeen, waa in'kòk isàtà upay." »

²⁸ Wée mè, ungo a ngwiiyà, mè in'sàfweel kusà a be u Ngaliè. »

²⁹ Petolà kàtən a nde naa: « Itàkal naa baar banswa bamakɔɔb, wɛɛ mɛ, mɛ in'sakɔɔb anki. »

³⁰ Yesu waa uten a nde naa: « Ndandaa mɛ akyaän: nàbawa, mpib nsil ayi, kusa nkɔɔ mubel mbalà yweel, ngye, ngye ayan'ton mbalà tär. »

³¹ Wɛɛ nde, nde kàfàfuur a ngwal: « Mɛ, itàkal naa mɛ in'kyer akwà anà ngye, aay, mɛ ngye in'saton tɛy. » Ba banswa bàkal mun mwey wa.

Yesu u Ngetesemani (Màt 26.36-46; Luk 22.39-46)

³² Apan ba bàyàkolà kà ikal mwey bàfàbel naa Ngetesemani, Yesu waa kàtən a alonki ande naa: « Salàbwaay pà, umpal in'kàyamà mɛ. »

³³ Ungō nde kàsyen Petolà, Yakɔɔb anà Ywan. Apan nde kàsèmà muwem matɛɛr anà ngyeb mbɔɔn.

³⁴ Nde kàtən a ba naa: « Mɔɔ amɛ wànyɔl a ngyeb yan'kwo mudwa. Sàlasàl pà, làkyen. »

³⁵ Nde kàkyen u kikkwɛl, waa kàbu' an'kòm, kàyamà naa kya mbwo isàkal, taan alà làlyaan ukwɛl apà nde.

³⁶ Nde kàtɛnà naa: « Taa, indiir byanswà akà ngye ikyer afàkwo, lwom kɔɔb a mpay anàkir là apà mɛ. Itàkal abwey, kà ndaa in'kwen mɛ anki, wɛɛ ayan'kwen ngye. »

³⁷ Ungō apan nde kan'yà, kan'man ba bànyàbɔɔn, waa kan'ten a Petolà: « Simɔn, ngye an'bɔɔn? Nkye ngye asàkal anki anà ngwal mukyen itàkal akà taan làmwey? »

³⁸ Làkyen, làyamà, nton bɛ làkɔɔn abwà u ndɛb. Dweelà lànyɔl a ngwal, wɛɛ ndür ye anà gyɔɔlà. »

³⁹ Nde kàfàkyà u kikkwɛl, waa kàyamà wàmufuur ndaa nsil ya.

⁴⁰ Apan, nde kàyi mbalà asin, waa kàfaman bàmbɔɔn, nton mii aba myàkal myànyàbwà buur. Ba waa mpa bàyɔb naa bun'fuur aben.

⁴¹ U mbalà yàtär kan'yà nde, nde kan'ten a ba naa: « Làlàb mubɔɔn, làyöör.

Yan'wà! Taan lan'kwo: le, Mwan a mbuur bàmbuyalà kà an'kɔɔ a baar abe.

⁴² Làmbarà, tsweenà! Làler, mbuur kàman'yàlà wà tsutsü. »

Nköör a Yesu (Màt 26.47-56; Luk 22.47-53; Ywn 18.3-12)

⁴³ Umpal kàkal nde muyaäma, Yudasi, umwey uboo a Bàkwem Anjiweel, kàyàkolà anà ikoŋ a baar mbɔɔn bàtòm andweer a angan anà andweer a un'sen. Ba bàkal anà an'kòm anà nköl.

⁴⁴ Mbuur kun'yàlà, kape idiim ki: « Mbuur wanswà in'kàbòbà mɛ, mbuur wa nde awun. Lun'kòr, lun'syen unsà ikyeen. »

⁴⁵ Pa kàyàkolà nde, nde kàsin apà Yesu, waa kàtən a nde naa: « Un'lonj! » Waa kun'bòbà.

⁴⁶ Apan bumwey bun'te mpi, waa bun'kòr.

⁴⁷ Umwey uboo a baar bàkal paa, kàtwey kòm, waa kàkàm un'syaäl a Mfum a angan, waa kun'tsul tsü.

⁴⁸ Yesu kàtən a ba naa: « Nkye mɛ in'wà un'dwää baar waa bɛ làyi anà an'kòm anà nköl nton mukan'kòr? »

⁴⁹ Mɛ kàkal ana bɛ u ndwà a Nzam ilà byanswa mulon, bɛ lasan'kòr anki. Wɛɛ ayi yan'yà nton Ndaa Anàson ikwe. »

⁵⁰ Apan ba banswà bàsun'wey, waa bàtiin.

⁵¹ Mwan baal mwey wànyàbwaar làpye làmwey mpel waa kàyun'labà. Waa bun'kòr,

⁵² wɛɛ nde kàsàpiy làpye alan, waa kàtiin wànsapol.

Yesu u Làbay a nsan a kolàkol (Màt 26.57-68; Luk 22.54-55,63-71; Ywn 18.13-14,19-24)

⁵³ Ba bàsyen Yesu akà mfum a angan, ikal bàkoŋ amfum a angan bànswà, andweer anà alonj a in'kɔɔn.

⁵⁴ Petolà kàyilabà Yesu ukwɛl tii uboo a làpan, u làbay a ndwà a mfum a angan. Nde kàbwaay anà anjità muywar mbaa.

⁵⁵ Kyekà andweer a angan anà Làbay a nsan a kolàkol bàkal mulen imbàl a loor

nton Yesu nton bun'dwa, wɛɛ ba kya bàmɛnà anki.

⁵⁶ Nton bàmboon bàtɛɛ imbal a loor nton nde, wɛɛ bya byakyeena anki balabal.

⁵⁷ Baar amwɛy waa bàyàmbarà, waa bàyataa loor nton nde naa:

⁵⁸ « Bi kàwɛm nde wàmutɛn naa: "Mɛ in'yabwaab ndwa a Nzam batòŋ yi kàn'kɔɔ a baar, wɛɛ ungo a ila itar mɛ in'yatɔŋ yàsin mpa bàkyer kan'kɔɔ a baar." »

⁵⁹ Wɛɛ, itàkal abà, imbal aba kyàkwe anki balabal.

⁶⁰ Apan Mfum a angan kàmbarà nde uboo a nkòŋ, nde kàfuul Yesu naa: « Nkye ngye afuur anki akà undiir mwɛy unsà imbal bàtaa baar bà nton ngye? »

⁶¹ Wɛɛ Yesu kàkal akul, waa mpa kàfuur akà ikikye. Mfum a angan kun'fuul mbalà asin: « Nkye ngye awà Klistò, Mwan a Nzam anàsaak? »

⁶² Yesu waa kàfuur naa: « Mɛ in'wà nde, bɛ lasaman Mwan a mbuur wanàbwaay u kɔɔ ibaal a Nangwal, wàmuyà uboo in'boŋ a du. »

⁶³ Apan, Mfum a angan kàkaam ipfɛy ande, waa kàtɛn naa: « Bi ambal nkye ifàkyer abà!

⁶⁴ Bɛ lan'wɛm mbɛɛy. Bɛ lan'tɛn abɛn? » Ba banswà bun'tsuül mbar a ukwà.

⁶⁵ Bamwɛy uboo a ba bun'tsuüla an'te, bun'fwee ntabwɛy, bun'kàmà iki, waa bàtɛnà a nde naa: « Tà ngɔɔm! » Aseey waa bun'yab a mbar.

*Petlòlà kan'ton Yesu
(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Ywn 18.15-18,25-27)*

⁶⁶ Petlòlà kàkal u ngyɛl uboo a làpan umpal kàyi un'syaäl mwɛy wun'kaar wà mfum a angan,

⁶⁷ nde kàmɛn Petlòlà wàmuywar mbaa, nde kun'syebà, waa kàtɛn a nde naa: « Ngye sye, ngye kàkal anà Yesu un'nsi Nasàlɛr. »

⁶⁸ Wɛɛ nde kàkyer atɔn, waa kàtɛn naa: « Mɛ in'yòb anki. Mɛ in'yòb anki naa ngye nkye akwɛn mutɛn. » Ungò, waa

kàtoo u nsà mukyà ikal bàfabilà. [Apan nkɔɔ waa kàbɛl.]

⁶⁹ Un'syaäl wun'kaar kun'mɛn nde, waa kàfàtɛn a baar bàkal paa naa: « Mbuur wà, wà umwɛy uboo a ba! »

⁷⁰ Wɛɛ nde waa kàfàtɔn. Ungò apan, baar bàkal paa bàfàtɛn a Petlòlà naa: « Ndandaa, ngye awà umwɛy uboo a ba, nton ngye, ngye awà un'nsi Ngalilɛ. »

⁷¹ Wɛɛ nde kàsɛmà mudyà kyan anà musà in'kuül: « Mɛ un'yòb anki mbuur lan'saamà bɛ. »

⁷² Utaan nsil alan, nkɔɔ mwɛy waa kàbɛl u mbalà yàyweel, apan Petlòlà kàyɔbà ndaa kun'kyään Yesu: « Kusà nkɔɔ mutàbɛl mbalà yweel, ngye ayan'ton mbalà tär. » Apan, nde kàtoo u ntiin, waa kàlɛl.

15

*Yesu kusà a Pilatu
(Mat 27.1-2,11-14; Luk 23.1-5; Ywn 18.28-38)*

¹ U tutu tutu, amfum a angan bàkòŋ anà andweer, anà alɔɔŋ a in'kɔɔn anà Làbay a nsan làkolàkol lanswà. Ba bàbàm Yesu in'sin, bun'syɛn anà bun'pɛ akà Pilatu.

² Pilatu waa kun'fuul naa: « Nkye ngye awà mfum a Ayudà? » Yesu waa kun'fuur naa: « Ngye nàkwo an'tɛn. »

³ Amfum a angan bun'füünà indiiir mbɔɔn.

⁴ Pilatu kàfun'fuulà naa: « Nkye ngye ndaa afuur anki akà ikikye? Ngye akiweemà indiiir mbɔɔn bàfüünà ba ngye! »

⁵ Wɛɛ Yesu kàsàfuur anki akà ndaa mwɛy, abun Pilatu waa kàbɛm.

*Yesu bàmutsüül mbar a ukwà
(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Ywn 18.39-19.16)*

⁶ Kà un'kyɔm wanswà, Pilatu kàkal anà nkàäl mutsuun mbuur a bolokà mwɛy, mbuur kàlɔɔmà un'sɛŋ.

⁷ Kyekà mbuur mwɛy ikɔb ande Barabas kàkal u bolokà anà

anàlingyoomà abà bàdwa' mbuur umpal làbu' lingyoomà.

⁸ Un'sen a baar kàbeenà, waa kàsemà mukun'lööm naa nde kape asànaa nkaäl ande.

⁹ Pilatu kàfuul naa: « Nkye be làkyakwen me alawëy mfum a Ayudà? »

¹⁰ Ntön nde kàkyer ayob naa ba Yesu bun'yalà ntön un'kol aba.

¹¹ Wëe amfum a angan bàsiinà un'sen ntön Pilatu katsuun awà Barabas.

¹² Pilatu kàfàten a ba naa: « Abun be làkwen naa me nkye in'kyer ana mbuur làfàbel be mfum a Ayudà? »

¹³ Ba bàfàsà in'kwen: « Un'beerà u kulunsi! »

¹⁴ Pilatu kàteenà a ba naa: « Ube nà nde kàkyer ba? » Wëe ba basöönà musa in'kwen: « Un'beerà u kulunsi! »

¹⁵ Pilatu kàkwen mupà un'sen un'sak, waa katsuun Barabas. Apan nde kàswen naa bàkàm Yesu an'füm, waa kun'yalà ntön bun'beerà u kulunsi.

Anjità bàmusëe Yesu (Mat 27.27-31; Ywn 19.2-3)

¹⁶ Anjità bàsyen Yesu uboo a làpan a kuvernör u pelàtwal, waa bàbel làbol lanswà.

¹⁷ Ba bun'bwaä' kàzak a tsöö, waa bun'tööl mpà a nsyeenà bàtön ba kun'tswe.

¹⁸ Ba basemà mukun'pà mbör naa: « Mbör, mfum a Ayudà! »

¹⁹ Ba bun'kāmà un'bii kun'tswe, bun'tsuülà an'te, anà bàbwee an'kōm kusà ande ntön mukōmà.

²⁰ Ungō amukun'sëe, ba bun'lwom kàzak a tsöö, waa bun'fuur ipfey ande. Apan ba bun'twey u nsà a bul ntön bàkun'beerà u kulunsi.

Yesu bàmun'beerà u kulunsi (Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Ywn 19.17-27)

²¹ Mbuur mwey, ikob ande Simön, un'nsi Siren, taar a Aleksandre anà Rufus, kàfu'ndwan, anà kàkal mulyaan. Anjità bun'siinà a ngwal musyen kulunsi.

²² Ba bàsyen Yesu kà ikal mwey ikob a kya Ngolàngota, ikaswanà naa: « Ikal a kol a un'tswe. »

²³ Ba bun'pëe vin anàtuüb a dyam, wëe Yesu kàtön munwà la.

²⁴ Ungō bun'beerà ba u kulunsi, ba bàkàbà ipfey ande, waa bàtëe lob ntön muyob naa mbuur mbuur ininà uwal.

²⁵ Ba bun'beerà u kulunsi u taan làwà làtutu.

²⁶ Isin a ndaa bàsön muswan ntsüül a ukwà ande yàkal abà: « Mfum a Ayudà. »

²⁷ Ba bàbeerà sye baar abe abööl u bikulunsi ukol a Yesu, mwey u koo ande là ibaal, umwey u koo ande là ikaar. [

²⁸ Apan itiir a Ndaa Anàson yi laa kyàkwe kya: « Nde bun'tän unsà ulwan a baar abe. »]

²⁹ Baar bàlyaanà u mbwo bun'töö, bàni in'tswe, waa bàteenà naa: « Imbye itàkal ngye atàman! Ngye awëe naa abwi ndwà a Nzam, waa afàtön ya kà ilà itär,

³⁰ tswà möö angye, ngye nankwo, tolà u kulunsi! »

³¹ Amfum a angan anà alöön a in'koon bàsëe, ba a ba, waa bàteenà naa: « Nde kàtsu'baar asin möö, wëe nde ukwe anki mutswà möö nde njakwo!

³² Wëy Klistö, mfum a Isàlèl utolà apanà u kulunsi, waa bi iman, waa bi isà làkwikilà! » Baar bàbeerà u kulunsi mbwo mwey ana nde, bun'töö sye.

Nkweel a Yesu

³³ U midi lapib làkyer abwà u meen manswà tii u taan làtär ungō a midi.

³⁴ Apan, u taan làtär, Yesu kàsi un'kwen a ngwal: « Elöyi, Elöyi, lëma sabaktani? » Ikaswanà naa: « Nzam a me, Nzam a me, ntön nkye aman'wey ngye? » -

³⁵ Bamwey uboo a baar bàkal paa bun'weema ba, waa bàteenà naa: « Làwem, nde kan'bel Eli! »

³⁶ Mbuur mwey kàkaamà ntiin, kànwemà ikaam a ipfey unsà vin a nkyään, nde kàbām kya u nswen a un'bii, waa kàsilà kya akà Yesu ntön nde unü, wàmuten naa: « Làdil, bi iler naa nkye Eli akyun'tool u kulunsi! »

³⁷ Wée Yesu kàsi un'kwɛŋ a ngwal, waa un'swey kàtoo.

³⁸ Rido a idwà làkaamà itiir byeel fà du tii u ngyel.

³⁹ Kapten kàkal paa kusà a nde, mpal kàmen nde naa nde kàkù'aben, waa kàten naa: « Ndandaa mbuur wà kàkal Mwan a Nzam! »

⁴⁰ Bàkal ana akaar amwey sye bàleerà ukwel. Uboo a ba, bàkal Màlye un'nsi Magàdala, Màlye ngwàn a Zyak Un'kye, anà Yɔsɛ, anà Salɔmɛ.

⁴¹ Ba bàkal akaar bàyun'labà anà bàyun'syàälà mpal kàkal nde u Ngalilɛ, anà akaar asin mbɔɔn bàbeenà Yelusàlem ana nde.

Yesu bàmusà kà an'dii
(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Ywn 19.38-42)

⁴² Sisye làkal anàbwà, kya kyàkal ilà ayòŋà, iswanà naa ilà kyàfweel saba,

⁴³ un'byaäl mwey wà làbay a nsan, Yɔsɛfi un'nsi Alimate, kàyàkolà paa. Nde sye kàfadilà Imwol a Nzam. Nde kàwɛl ibaal mukyà akà Pilatu ntɔn mulɔm ndom a Yesu.

⁴⁴ Pilatu kabem muwem naa nde abwa akwa. Nde kabel kapten, waa kun'fuul naa nkye nde kàkù'itaan.

⁴⁵ Ungò kàyòb nde u mbwo a kapten, nde kàpɛ mbwo akà Yɔsɛfi muwal ndom.

⁴⁶ Ungò musom làpye a pɛɛl, nde kàtɔɔl ndom u kulunsi, kalàl ya uboo a làpye, kàsi ya kà an'dii bàfuun uboo a nkɔŋ, waa kàbuum nkɔŋ a kolàkol ntɔn mudubà an'dii.

⁴⁷ Màlye un'nsi Magàdala anà Màlye ngwàn a Yɔsɛ bàleerà ikal basi ndom.

16

Ngwiiyà a Yesu

(Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Ywn 20.1-10)

¹ Ungò ilà a saba, Màlye un'nsi Magàdala, anà Salɔmɛ anà Màlye ngwàn a Zyak, bàsɔm may a usɔŋ ntɔn mumwan u ndür a Yesu.

² Ilà atatwɛb kyà mpɔsà, ba bàkyen an'dii u tutu, mpal làsenà taan.

³ Ba bàtɛnà ba a ba naa: « Nà akà ibuum nkɔŋ yina u mun a an'dii? »

⁴ Wée umpal bàler ba, ba bàmen naa nkɔŋ yàkal anàbuum ukɔl.

⁵ Ba bàbilà uboo a an'dii, bàmen un'to mwey wàŋàbwaay u kɔɔ ibaal, akyàbwaar mvwel a pɛɛl. Mateer waa mawɛl.

⁶ Wée nde kàten a ba naa: « Twon lan'man bɔɔma, bɛ lawamulen Yesu un'nsi Nasàler awà bàbɛerà u kulunsi. Nde akyawiya, nde ufakal anki apa. Laler ikal bun'tɔɔl.

⁷ Wée làkyen kàlakyään alɔŋki ande, anà Petlà sye, naa: "Nde amàkaladil u Ngalilɛ. Bɛ làyàkun'man kwo, asànaa kàlakyään nde." »

⁸ Apan, ba bàtoo, waa bàtiin ukwel a an'dii, ntɔn mateer anà lingyoomà màkyer awal. Ba bàkyään anki itàkal undiir mwey akà mbuur umwey, ntɔn ba bàkal u bɔɔmà.

Yesu an'kàmenà akà Màlye un'nsi
Magàdala

(Mat 28.9-10; Ywn 20.11-18)

⁹ Ungò a ngwiiyà ande kà ilà atatwɛb kyà mpɔsà u tutu, Yesu kàtwab akàmenà akà Màlye un'nsi Magàdala awà kàbɔŋ nde an'dwelà an'be, an'dweelà nsambwaar.

¹⁰ Nde kàkàkyään ndaa ayi akà baar bàkalà anà nde. Ba bàkalà u ngyeb anà mulelà.

¹¹ Wée mpal bàwem ba nde wàmutɛnà naa: « Yesu wà anà mɔɔ, mɛ in'kyun'man! », ba bun'si anki làkwikilà.

Yesu an'kàmenà akà alɔŋki abɔɔl
(Luk 24.13-35)

¹² Ungò apan, Yesu kàkàmenà ifà asin akalɔŋki abɔɔl bàkal u mbwo mukyà ndwan.

¹³ Ba bàyàfurà, waa bàkyään ya akà bumwey. Wée ba, ba sye basi anki làkwikilà.

Yesu an'kàmenà akà Bàkwem Anjimwey
(Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Ywn 20.19-23; Ian 1.6-8)

¹⁴ Ungo' apan, Yesu kakàmenà akà Bàkwem Anjimwey umpal bàkal ba mudya, waa kapel nton bàkōn ba làkwikilà anà nton bwoor a mpem aba batōn ba mukyey baar bun'men wanjàwiya.

¹⁵ Nde waa kàten a ba naa: « Làkyen u meen manswà mukyään Làsan Anjàbwan akà nkyeer yanswà.

¹⁶ Mbuur asàsà làkwikilà anà asàwal nduuma, nde asawa mōō, wée mbuur mpa asàsà làkwikilà, nde bàsun'tsuul mbar.

¹⁷ Laler idiim isaswanà naa baar bà bàkyàsà làkwikilà: Kà ikōb amē ba bàsābōŋ insōŋà, ba bàsāten ndaa a kūn,

¹⁸ ba bàsātà ntāy mpi kà an'kōō, bàsānwà ipōm, wée kyà ube isakyer anki, ba bàsāsà abey an'kōō, waa ba bàsākōrā. »

*Yesu kan'furà akà Taa
(Luk 24.50-53; Ian 1.9-11)*

¹⁹ Abun, ungo' muyaīm anà ba, Mwol Yesu bun'syen du, waa kàbwaay u kōō a Nzam là ibaāl.

²⁰ Wée aka ba, ba bàkyen mukākyaään Làsan Anjàbwan u meen manswà. Mwol kàsàlā anà ba, waa kātāā imbal u mbwo a idiim a impà kākyaerā nde muswan naa an'loōŋ aba mà ndandaa.

La[san] Anàbwan ka[so]n Luka Ns[ma]

Bi isàlab un'kaan a Pòl akà Bàkòlinto u kab lana mbwo ya kwem aninà, ikamena naa un'kaan awà Lukà un'sam a Pòl kàsòn. Nde kakàl anki un'yudà, nde kakàl un'ngelèki.

Nde un'kaan awà kàsòòn Tyofil u mbul ayà uboo a mbul an'kwem an'syaam aninà anà an'kwem nsambwaar ungo a mböör a Yesu.

Lukà kalàb ndaa yanswà bàsòn Malakò anà Mátay, wée nde kàkwey ndaa asin ya ifà ifà. Ndaa kàsòn nde ayi:

- Muswan naa nde kalàb pànsi pànsi ndaa yanswà kàten anà kàkyer Yesu.

- Mböör a Ywan anà ya Yesu akyeey bàkyään ya kusà a mböör aba.

- Ikuün a Yesu kyasemà akà Adam, iswanà naa akà Nzam. Abun nde kà un'yudà mpel anki, wée nde wà mbuur a in'sen myanswà u meen.

- Nkyeen a Yesu Yelusàlem fà Ngalile anà ndaa asin ya ifà ifà kàkyer nde anà mpay a ukwà kàmen nde kwo.

- Lukà akyäänà Làsan Anàbwan akà baar mpa abà Ayudà. Iswanà naa Yesu kà wà ntòn Ayudà mpel anki. Waa in'sen myanswà u meen myàyòb anà myàkyey naa nde wà Un'tswàa a möö a baar banswa.

- Ndaa ayà uboo a un'kaan awà ayi:

- 1.1-4 Lukà kan'sòòn Tyofil

- 1.5-2.52 Mböör a Ywan anà ya Yesu anà imbey aba

- Kab 3.1-20 Isal a Ywan Un'düüma

- Kab 3.21-4.13 Nduüma a Yesu anà ndeb ande

- 4.14-9.50 Isal a Yesu u Ngalile

- 9.51-19.27 Yesu kan'lwomà u Ngalile mukyà Yelusàlem

- 19.28-23.56 Ilà a Yesu byà ntsüü u Yelusàlem

- 24.1-53 Yesu kan'wiyà, kan'menà akà baar anà kan'beenà du.

Nsemà

¹ Un'sam Tyofil.

Baar mböön bàbön muson ndaa yàlyaan uboo a bi.

² Ba ya bàsòn asànaa bàkyään baar bàmen ya u mii fà nsemà anà bàbulà asyàäl a ndaa a Nzam.

³ Lalan me sye kalàb me ndaa ayi pànsi pànsi fà nsemà aya. Un'byaäl Tyofil, yubwan naa me asöön ndaa ayi.

⁴ In'kyer me abà ntòn ngye ayòb naa an'loon kàwel ngye mà ndandaa.

Un'kyeey mwey kan'kyään mböör a Ywan Un'düüma

⁵ Mpal kakàl Elodi mfum a Yuday, kakàl anà ngan mwey wà itsun a angan a Abya ikòb ande Zakàlye. Un'kyay ande, mbuur a mbil a Alon, ikòb ande Làsàber.

⁶ Ba bàbööl bàkal baar a balàbal u mii a Nzam. Ba bafalaba ubwanàbwan in'koon myanswà anà nswéen yanswà ya Mwol.

⁷ Wée ba bàkal anki anà baan ntòn Làsàber kabòr anki, ba bàbööl bàkal anànuh.

⁸ Ilà mwey, Zakàlye kakàl musal ingan ande kusa a Nzam, ntòn la làkal taan a itsun aba musal.

⁹ Mulab nsyàäl a angan, lòb làbu akà nde ntòn mubilà uboo a idwà a Mwol ntòn musa tswa mbaa kwo.

¹⁰ Umpal musa tswa mbaa, un'sen a baar wanswà kakàl u nsà muyamà.

¹¹ Kà imbürà, un'kyeey a Mwol mwey kàyàmenà akà Zakàlye: nde kàmbär u koo a ibaal a mesà a tswà.

¹² Mpal kàmen Zakàlye un'kyeey awà, lilen lakyey un'wal, böömà lakyey un'kaar.

¹³ Wée un'kyeey kàten a nde naa: « Zakàlye, twon an'man böömà, ntòn Nzam akyàwem ngyamàkà angye: un'kyay angye Làsàber ayaböör mwan baal. Ngye ayun'pà ikòb a Ywan.

¹⁴ Nde asàkal ntwà a un'sak mböön ntòn ngye. Baar mböön sye basaman un'sak ntòn mböör ande.

¹⁵ Ntòn nde asàkal mbuur a kolàkol u mii a Mwol. Nde usanwaa anki vin, itakal

man manswà bàfàyor. Nde asàkal anàyoł a Dweelà In'kyeėl semà dum a ngwàn.

¹⁶ Nde asàfuur baan a Isàlel mbòon akà Mwol awa Nzam aba.

¹⁷ Nde isal ande asàkyer u dweelà anà u ngwal asànaa ñangwòm Elya, ntòn mutuüb bàtaa anà baan aba, mufuur baar a un'tswe ngwal muyweer asànaa baar a balàbal. Nde asàboom un'señ anàlòon ntòn Mwol. »

¹⁸ Zakàlye kàten a un'kyeey naa: « Mè ya in'yàyoł aben? Ntòn mè in'wà un'nuñ anà umpal ayi un'kyay amè sye wàñànun. »

¹⁹ Un'kyeey kun'fuur naa: « Mè, mè in'wà Ngabàlye. Mè in'fàkal tsutsu' apà Nzam, nde kan'tòim muyàm anà ngye anà mukakyaän ndaa anàbwan ayi.

²⁰ Le, ngye ayàbulà nkiin, ngye ayàkwo anki musà ndaa tii mpal isàkwo ndaa ayi, ntòn ngye ndaa amè akyey anki. Ndaa ayi isàmèna umpal ya paa. »

²¹ Umpal ayin, baar banswà bàkàl mudilà Zakàlye u nsà, bàmukabemà naa nde kan'kàkyer itaan uboo a idwà.

²² Wèe mpal kàyàtoo nde, nde kàkwe anki muyàm anà ba, apan ba waa bàyoł naa nde kan'man impà kà idwà. Muyàm a ba, nde kàyaswanà mpin, mun kàkalà wàñadubà.

²³ Umpal kàmay nde ilà' a isal ande u ndwà a Nzam, nde kàfurà ndwà ande.

²⁴ Ungò a ilà, un'kyay ande Làsàber kàkal yòim. Apan nde kàkàyee ngon tyeen. Nde kàtèenà naa:

²⁵ « Abà ubwan a Mwol kan'kyer nde akà mè: ñàbawà nde kan'tòom ileer ande udu a mè ntòn mulwom nswen amè u mii a baar banswa. »

Un'kyeey mwey kan'kyään mböör a Yesu

²⁶ U ngon wàsyaaam, Nzam kàtòim un'kyeey Ngabàlye u bul mwey là Ngalile ikòb a la Nasàler,

²⁷ akà mwan un'kaar unkòr awà kàte Yòsefi mbuur a mbil a David ntüüm, ikòb ande Màlye.

²⁸ Un'kyeey kàbilà u ndwà ande waa kàten naa: « Mbòr angye, Mwol kan'swan ubwan ande mbòon akà ngye, nde wà anà ngye. »

²⁹ Màlye kàmèn ndaa yubem, waa kàyayweerà naa mbòr ayi ikaswanà aben.

³⁰ Apan, Un'kyeey kàten a nde naa: « Màlye, twon an'man bòomà, ntòn Nzam kàmaswan ukwen ande banswà.

³¹ Le, ngye ayàkal yòim, ngye ayàbòr mwan baal, ngye ayun'pà ikòb a Yesu.

³² Nde asàkal mbuur a kolàkol, bàsun'beelà Mwan a Nzam a Dudu. Mwol Nzam asun'sa u kir a imfum a nkaa ande David.

³³ Nde asàyaal ipepey u ndwà a Yakòb, imwol ande sye isàtsu' anki. »

³⁴ Màlye waa kàten a un'kyeey naa: « Ya abwey iyàkal aben ntòn mè ñàtàkal anki anà baal? »

³⁵ Un'kyeey kun'fuur naa: « Dweelà In'kyeėl ayàkal udu angye, ngwal a Nzam a Dudu ikyer ayafwee asànaa kilàpib. Lalan mwan in'kyeėl ayàbòr ngye bàsun'beelà Mwan a Nzam.

³⁶ Le, un'ton angye Làsàber sye we anà yòim a mwan baal unsà inun ande. Bàfateenà naa nde wà ikòb, wèe ñàbawà yòim ande là u ngon wàsyaaam.

³⁷ Ntòn undiir kan'kwo mukòon Nzam watèy. »

³⁸ Apan Màlye kàfuur naa: « Mè in'wà un'tsüün a Mwol. Wey ndaa yanswà an'ten ngye ikàl abwey. » Un'kyeey waa kàsùn'wey.

Màlye kan'kàler Làsàber

³⁹ Ungò apan, Màlye kàkyen agyàgya' u bul mwey udu a mton u mèn a Yuday.

⁴⁰ Nde kàbilà u ndwà a Zakàlye, waa kàpe Làsàber mbòr.

⁴¹ Kyekà, umpal kàwem Làsàber mbòr a Màlye, mwan kànini uboo a an'bal ande. Làsàber kàyoł a Dweelà In'kyeėl,

⁴² waa kàsi in'kwen: « Nzam kàkyapà làpèem anàsòonà akaar banswà, mwan ayàbòr ngye we anà làpèem a Nzam.

⁴³ Lākoo alà lan'fà ken naa ngwān a Mwol amē uyi akà mē?

⁴⁴ Ler, umpal kan'wem mē mbor angye, mwan awà kan'bal amē kan'nini ntōn un'sak mbōon.

⁴⁵ Ngye awa un'kaar anjun'sak, ngye kàsi lākyaān naa Mwol ayàkyer ndaa kakyaān nde. »

Diim a Mālye

⁴⁶ Waa Mālye kàten naa:

« U mōō amē wanswà mē in'kwen usyāhà Mwol,

⁴⁷ mpem amē yan'yol a un'sak

ntōn Nzam, Un'tswāā a mōō amē,

⁴⁸ ntōn nde kàtōom ileer ande udu a labōon a un'tsuūh ande.

Lalan, semà apanà ngyāāl yanswà

isatēēnà a mē naa un'kaar anjun'sak,

⁴⁹ ntōn Nangwal kàkyer indiir a kolàkol ntōn mē.

Ikob ande kya in'kyeel,

⁵⁰ U mbul a intye nde wāhāyol a ngyeb

ntōn baar bāfun'kyeel.

⁵¹ Nde kāsweh ikob ande musyāāl ngwal a kōō ande:

nde kápāy baar anāyol a uyol u mpem aba,

⁵² nde kātyeey amfum kà an'kir aba mā imfum

anà kaseēn baar a labōon.

⁵³ Nde kāyōōl anangyal a indiir mbōon, wēē nde anjin'naan kafuur an'kōō a ipol.

⁵⁴ Nde kābay un'tsuūh ande Isàlèl:

nde kāyobà ngyeb ande asānaa kāsweh nde bānkaa abi,

⁵⁵ akà Abàlam anà ikyee ande kya mbul a in'tye. »

⁵⁶ Mālye kàkal isii a ngōon tār akà Lāsàber, apan waa káfurà ndwà ande.

Mbōor a Ywan Un'duūmā

⁵⁷ Taan a Lāsàber mubor lākwe la, nde kàbōr mwan baal.

⁵⁸ Baar a tsutsu anà baar a mbil ande bāwem ba naa Mwol kan'swan ngyeb ande mbōon akà nde, ba bāsāhà anà nde.

⁵⁹ Ilā kyānaan ungo a mbōor ande, ba bāyi mutsul mwan. Ba bākweenà mukun'pà ikob a taarànde Zakālye.

⁶⁰ Wēē ngwān kàten naa: « Aay, bāyun'beelà Ywan! »

⁶¹ Ba bāten a nde naa: « Aa, u ndwà abe mbuur awe anà ikob akyey watēy! »

⁶² Abun, ba waa bāfuul taarànde muswanà mpin ntōn muyob naa ikob nà nde ukwen mupà mwan ande.

⁶³ Zakālye kālōm kilābāā, waa kāsōn abā: « Ndandaa ikob ande Ywan. » Baar banswà bakyer abem.

⁶⁴ Apan sye, ndaa a Zakālye waa yāsabā, waa kāsēmā musà Nzam lākoo.

⁶⁵ Abun, baar a tsutsu bāmen bōomā. Ndaa ayi baar bāsaamā ya u myōh a Yuday myanswà.

⁶⁶ Baar banswà bāweemā ya bākāl muyweerā anà muten naa: « Kimwan aki ayàkal aben? » Ndandaa kōō a Mwol lākāl anà nde.

Diim a ngōom a Zakālye

⁶⁷ Taarànde Zakālye kākāl anāyol a Dweelà In'kyeel, waa kàbulà mutà ngōom anà muten naa:

⁶⁸ « Wēy Mwol uwel nsaak, Nzam a un'sen a Isàlèl,

ntōn nde kāyāler anà kàtsuun wa kà isō.

⁶⁹ Nde kātwey Un'tswāā a mōō a ngwal ntōn bi

uboo a ndwà a un'tsuūh ande mfum David.

⁷⁰ Ayi ndaa kākyaān nde itaan u mun a anangōom ande bā in'kyeel:

⁷¹ ntsuun abi kà an'kōō a anankir abi anà kà an'kōō a baar bāfàkyer bi ube.

⁷² Nde kāsweh ubwan ande akà bānkaa abi.

Nde sye kàdiimā anki kyān ande là in'kyeel.

⁷³ Ndandaa, Nzam kàdi kyān akà nkaa abi Abàlam,

⁷⁴ mukà itsuun kà ikob a anankir abi anà mukà ipà mbwo mukun'syāāl ukōon bōomā,

⁷⁵ ntōn bi ikālā baar a in'kyeel anà bābalābal kusà ande kà ilā a mōō abi byanswà.

⁷⁶ Wée ngye mwan amɛ, bàsabeelà
 ɲangɔɔm a Nzam a dudu,
 ntɔn ngye asáfweɛl kusà a Mwol ntɔn
 muyilà mbwo ande
⁷⁷ anà mulɔɲ un'seɲ ande naa nde akyer
 ayà mutswà nde mɔɔ
 ntɔn nde ayun'dwaäl nkul a man'be ande.
⁷⁸ Nzam abi wàɲàɲɔɔl a ngyeb, lalan kà
 itoöm nde pɛelà làfù du asànaa
 taan làfàsenà la,
⁷⁹ ntɔn mupeelà baar abà uboo a làpib
 anà u mbwo a ukwà,
 ntɔn musyen bi u mbwo a duu. »
⁸⁰ Mwan wa kàkàɪ muyel u ndür anà u
 dweelà. Nde kàkalà u nsye a ipɔl tii mpal
 kàyàmenà nde u mii a un'seɲ a Isàlɛl.

2

Mbɔör a Yesu (Mat 1.18-25)

¹ Mpai ayin, Sezar Angus kàtoim
 un'kaan ntɔn mutan baar banswà u mɛen
 a Loma.
² Ntään a baar atàtweb ayi yàkal mpai
 kàkal Kirinüs mfum a Siri,
³ Baar banswà bakyeena mukàson ikɔb
 aba mbuur mbuur u bul kàfù nde.
⁴ Yosefi sye kambara u Nasaler bul a
 Ngaliɛ ntɔn mukyà Betelem bul a Yuday
 ntɔn nde kàkal mbuur a ywar anà mbil a
 David,
⁵ ntɔn mukàson ikɔb ande anà kyà
 un'kyay ande Malye awà kàkal anà yöm.
⁶ Mpai bàkal ba u Yelusàlem, taan a
 Malye mubor làkyer akwo,
⁷ nde kàbör mwan baal ande wàtàtweb.
 Nde kun'lal ipfey, waa kun'byee uboo a
 unkwak ntɔn ba bàmen anki ikal u ndwà
 a angyey.

Un'kyeey mwey kan'kàmenà akà aseey

⁸ U ntsu' ayin sye aseey bàfabɔɔnà u nsà
 uboo a an'ywan muyiler in'kɔk aba u
 mpib.
⁹ Wée, le, un'kyeey a Mwol mwey
 kàyàmenà akà ba, làkoo a Mwol sye
 làswen pɛelà a la. Ba bàwen bɔɔmà
 mbɔɔn.

¹⁰ Wée un'kyeey kàten a ba naa: « Twon
 lan'wem bɔɔmà, ntɔn mɛ amàlatwàäl
 làsan aɲàbwan layapà un'sak akà baar
 banswà:

¹¹ U mpib aɲàbà, u bul a David,
 bàmalaboör Un'tswàä a mɔɔ mwey, nde
 wà Klistɔ, wà Mwol.

¹² « Bɛ làyun'man unsà idiim ki: mwan
 aɲàlal ipfey, wàɲabyee uboo a unkwak. »

¹³ Kà imbuà, akyeey a du mbɔɔn waa
 bàyun'taan, bàmusà Nzam làkoo,
 bàmuten naa:

¹⁴ « Làkoo akà Nzam kà ikal a dudu, duu
 u mɛen uboo a baar bàfun'kwen! »

Aseey ban'kyà Betelem

¹⁵ Mpai bàsawey akyeey ntɔn mufurà
 du, aseey bàten ba a ba naa: « Tsweenà
 Betelem bà, bi ikàman ndaa yan'bwà
 kwo, ndaa kàmiam Mwol. »

¹⁶ Ba bàkyen agyàgyà, waa bàmen
 Malye anà Yosefi, anà mwan akɔɔ
 wàɲabyee uboo a unkwak.

¹⁷ Mpai bun'men ba, ba bàsam ndaa
 kakyään un'kyeey ntɔn mwan akɔɔ awun.

¹⁸ Baar banswà bàweemà indiir
 bàtɛnà aseey, bàmen ndaa yubem.

¹⁹ Ndaa ayi yanswà Malye ya kàkäärà u
 mpem, waa kàfayɔbà ya taan lanswà.

²⁰ Aseey waa bàfurà, bàmuyisà làkoo
 anà muyisyàɲà Nzam, ntɔn indiir
 byanswà bàwem ba anà bàmen ba,
 byàbu balàbal asànaa kakyään un'kyeey.

Yesu kan'wal ikɔb ande

²¹ Ilà'kyànaan ungo a mboör, taan
 mutsul mwan làkwe la, ba bun'pe ikɔb a
 Yesu, ikɔb kakyään un'kyeey kusà ngwàn
 mukal yöm.

Yesu bàmakun'swan u ndwà a Nzam

²² Apan, taan mupɔɲ ndür làkwe la
 ntɔn Yosefi anà Malye asànaa kàswenà
 un'kɔɔn a Mɔse, ba bàsyen mwan u ndwà
 a Nzam a Yelusàlem ntɔn mukun'swan
 akà Mwol,

²³ ntɔn bàson uboo a un'kɔɔn a Mwol
 abà: « Mwan baal a nswem wanswa
 bun'sa ukol ntɔn Mwol. »

²⁴ Yalöm sye naa ba bàpe iboon asànaa ukaloomà un'koon nsil awà, « nkoka un'kyay anà un'dim, itàkal in'to' a an'yem myeel. »

²⁵ U Yelusàlem kàkal anà mbuur mwey ikob ande Simeyo. Mbuur awà kàkal wabalabal anà inzaam, nde kàfadila mbuur ayàlwom ngyeb a Isàlèl. Dweela In'kyeel kàkal anà nde,

²⁶ waa kun'kyään naa nde usàkwà anki kusà mumàn Klisto a Mwol.

²⁷ Dweela kun'syen u ndwà a Nzam. Umpal bàyàtwaal aboör a Yesu mwan aba ntòn mukyer ndaa kàlöömà un'koon,

²⁸ Simeyo kun'wel kà an'koo ande, waa kàsyànà Nzam, waa kàten naa:

²⁹ « Mwol, mpalàbà ngye an'kwey ilää' angye:

ngye an'kwo avey un'tsüün angye uku' a duu.

³⁰ Ntòn me an'man Un'tswää' a möö amè u mii,

³¹ Un'tswää' a möö kàlöömà ngye ntòn in'sen myanswà,

³² Nde wà pèelà ntòn mupà kyèey akà in'sen a meen anà nde asàkal làkoo ntòn un'sen angye Isàlèl. »

Ngwom a Simeyo

³³ Taarànde anà ngwàn bàkal mubem indiir kàteenà Simeyo ntòn Yesu.

³⁴ Simeyo kun'si koo, waa kàten a Màlye ngwàn a Yesu naa: « Le! Mwan wà ayàkal mbuur ayàtyeey, taan lumwey ayàmbaar baar mboon kà Isàlèl. Nde ayàkal isi a Nzam iyàtwaal nkaabà,

³⁵ abun an'kyàn anàyeey u mpem a baar mboon masàmenà u lenj. Wèè akà ngye njakwo Màlye, usaay bàsapfuul mpem asànaa kòm. »

Anà, nangwom un'kaar

³⁶ Kàkal sye anà nangwom un'kaar ikob ande Anà, mwan a Fanwel, mbuur a un'sen a Aser. Nde kàkal un'nün. Nde kàkal mbul nsambwaar anà un'dim kabaäl nde ka isyee ande,

³⁷ ungo; nde kàbulà un'kweel un'dim. Nde kàkal ayà mbul an'kwem naan anjina.

U möö ande wanswà nde kàbwaaya u ndwà a Nzam musyàälà Nzam mpib anà mwaänà: nde kàkalà mukin mbor anà muyama.

³⁸ Nde kàyàkolà sye taan nsil alan, wàmuyisyañà Nzam. Nde kàkal mukyään ndaa a Yesu akà baar banswà bàkalà mudila naa Nzam ukoor Yelusàlem.

Mfuurà Nasàler

³⁹ Mpal bàmay ba mukyer ndaa yanswà kàlöömà un'koon a Mwol, Yosefi anà Màlye bàfurà bul aba Nasàler u Ngalile.

⁴⁰ Mwan kàkal muyel anà mubulà ngwal. Nde kàkal anàyeey a an'yeerà, koo a Nzam làkal anà nde.

Yesu u ndwà a Nzam u mbul kwem anjyweel

⁴¹ Aboör a Yesu bàfakyeenà Yelusàlem mbul wanswà mukadya Pak.

⁴² Mpal kàkal Yesu mbul kwen anjyweel, ba bun'syen Yelusàlem asànaa ikääl aba.

⁴³ Mpal yàwu' nkoñ, ba waa bàfurà, wèè mwan Yesu kàsàsal u Yelusàlem, aboör ande bàyob anki.

⁴⁴ Ba bàsii naa nde wa anà atonj aba bàtüüb ba mbwo, ba bàkyer mwäänà mwey muyikya, waa bàsemà muyun'lenj uboo a atonj aba anà uboo a asam aba.

⁴⁵ Wèè ba bun'men anki. Apan ba bàfurà Yelusàlem mukun'lenj.

⁴⁶ Ungo' ila' itar ba bun'men u ndwà a Nzam kàkyàbwaay uboboo a aloonj a un'koon. Nde kàkal muweemà ba anà musa ba mfuul.

⁴⁷ Baar banswà bàweemà ndaa ande bàkal mubem ntòn un'yena ande anà mfuur a ndaa ande.

⁴⁸ Mpal bun'men aboör ande, ba bàkyer abem, lalan ngwàn kàten nde a nde naa: « Mwan amè, ntòn nkye amà ikyer ngye abà? Ler, taarànjà anà me, bi kan'kyèer mboon muyalenj. »

⁴⁹ Nde waa kafuur naa: « Ntòn nkye làyan'lenj be? Be làyob anki naa me in'kyer akyer isal a taaràmè? »

⁵⁰ Wèè ba bàsàyob anki ndaa kàteenà nde.

⁵¹ Apan Yesu kàfurà Nasàler anà ba. Nde kàkyer afalabà ndaa aba. Ndaa ayi yanswà ngwàn ya kàkäärà u mpem ande.

⁵² Yesu kàkàl muyel unsà ndür anà unsà an'yeerà. Nde sye kàpɛɛ un'sak akà Nzam anà akà baar.

3

An'lon a Ywan Un'duümà

¹ Mbul wàkwem anjiteen wà imfum a Mfum Tiber Sezar, umpal kàkàl Ponsò Pilatu kuvernöö̃r u Yuday, Elodi u Ngalilɛ, un'ton ande Filipino u Itüre anà u Trakonit, Lizanyas u Abilen,

² anà umpal a andwer a angan Anà anà Kayifa, ndaa a Nzam yàyi akà Ywan mwan a Zakàlye, u nsye a ipol.

³ Nde kàyilyaanà u nsi yanswà yà tsutsu' a ngyal a Yordan muyilon baar mubuul mpem anà mukaduümà nton badwàäl nku' a man'be aba

⁴ asanaa bason ya uboo a un'kaan a ndaa a ngangoom Yesay naa: « Yi ndaa a mbuur akasaa in'kwen u nsye a ipol:

"Lalöon mbwo a Mwol, lèsuub myäy ande.

⁵ Un'baan wanswà akyer ayayol, mon wanswà anà ikol kyanswà ikyer ayatyɛ, mbwo anàkwàkwara ikyer ayasubà, mbwo anàkwà bàkyer ayalon."

⁶ Mbuur wanswà ayaman möö kàpɛ Nzam. »

⁷ In'sen a baar myäyee akà Ywan nton nde kaduümà. Nde kàteenà a ba naa: « Mbil a iyäy, na kalaswen mutiin nkyel iyä ungo?

⁸ Läswen u nsyäl abe naa be lan'buul mpem, wɛ twon lan'ten u mpem abe naa: "Abalam wà nkaa abi." Nton mɛ alakyaän naa Nzam kan'kwo utwey ikye a Abalam unsà nkön yi.

⁹ Laler, fà itaan nkwar ya tsutsu' mutsul in'te kà in'swey a mya: un'te wanswà mpa afàbör mben anàbwan bàkyer ayun'tsul, waa bayun'toom u mbaa. »

¹⁰ Baar bun'fuulà naa: « Apey bi waa ikyer aben? »

¹¹ Nde waa kàfuur naa: « Wɛy mbuur awe abyà inkur byeel upɛ imwey akà mbuur aköon a kya, wɛ mbuur awe anà isaa adyà ukyer sye abà. »

¹² Afüür a iter sye bāyi nton baduümà, waa bāten a nde naa: « Un'lon, bi ikyer aben? »

¹³ Nde waa kàfuur naa: « Twon lan'kwey undiir udu a indiir bālaswen mukyer. »

¹⁴ Anitā sye bāfuul naa: « Atol bi ikyer aben? » Nde waa kàfuur naa: « Twon lan'gyöör undiir a mbuur, twon lan'yib, lākɛy lāfur abe mpel. »

¹⁵ Baar bākāl anà ngyal muyob naa nkye Ywan wà Klistō bādilā ba.

¹⁶ Nde kāten a baar banswā naa: « Mɛ, mɛ in'kaladuümā kà an'dā, wɛ mbuur ayāyā ungo amɛ kāman'söön u ngwal, mɛ in'kwe anki musöol in'sin a sàbar ande. Nde be ayaladuümā u Dweelā In'kyeel anà u mbaa.

¹⁷ Nde we anà impye ande u kōō nton mukaab mben anà un'len. Nde mben ayāsā uboo a ikör ande, wɛ nde un'len ayātōōm u mbaa mpa ifādim. »

¹⁸ Abun Ywan kāswenā ndaa asin mbōōn akà un'sen mukyer anà kun'kyāänā Lāsān Anābwan.

¹⁹ Apan sye Ywan kāteenā a Elodi, mbuur káfayaalā u Ngalilɛ, nton kābāäl nde Elodyas, un'kyay a un'ton ande, anà nton nde kàkyer ube asin bā ifā ifā,

²⁰ nde káfakwey ube asin musā Ywan u bolokā.

Nduümà a Yesu (Mat 3.13-17; Mlk 1.9-11)

²¹ Yāmenā naa baar banswā bākyeenā mukāwal nduümā. Yesu sye kākāwal nduümā. Mpal kākāl nde muyamā, du waa lādubā,

²² Dweelā In'kyeel kāyi udu ande kà imbuur imbuur asānaa yem. Ndaa yan'fā du yan'ten naa: « Ngye, ngye awā Mwan in'kwen mɛ, möö amɛ wanswā we amu ngye. »

Ngyääl a Yesu (Màt 1.1-17)

²³ Yesu kàkàl ayà tsutsu' mbul an'kwem an'tàir taan kàsè mà nde isal ande asànaa bàsìi baar naa nde wà mwan a Yòsefi, mwan a Eli,

²⁴ mwan a Matat, mwan a Levi, mwan a Melshi, mwan a Zanayi, mwan a Yòsefi,

²⁵ mwan a Matatyas, mwan a Amos, mwan a Nawum, mwan a Esli, mwan a Nangay,

²⁶ mwan a Maat, mwan a Matatyas, mwan a Semey, mwan a Yòsek, mwan a Yoda,

²⁷ mwan a Ywanan, mwan a Yesa, mwan a Zorobabel, mwan a Salatyel, mwan a Neri

²⁸ mwan a Melki, mwan a Adi, mwan a Kosam, mwan a Elmadam, mwan a Er,

²⁹ mwan a Yesu, mwan a Elyezer, mwan a Yörim, mwan a Matat, mwan a Levi,

³⁰ mwan a Simeyo, mwan a Yuda, mwan a Yòsefi, mwan a Yonam, mwan a Elyakim,

³¹ mwan a Meleya, mwan a Mena, mwan a Matatar, mwan a Natan, mwan a David,

³² mwan a Isayi, mwan a Yobed, mwan a Booz, mwan a Salà, mwan a Nason,

³³ mwan a Aminadab, mwan a Admin mwan a Arni, mwan a Esrom, mwan a Fares, mwan a Yuda,

³⁴ mwan a Yakob, mwan a Isak, mwan a Abalam, mwan a Tara, mwan a Nashor,

³⁵ mwan a Serush, mwan a Ragó, mwan a Falek, mwan a Eber, mwan a Salà,

³⁶ mwan a Kaynam, mwan a Alàpakasad, mwan a Sem, mwan a Nòwà, mwan a Lamek,

³⁷ mwan a Matusala, mwan a Enok, mwan a Yered, mwan a Málaleyel, mwan a Kenan,

³⁸ mwan a Enos, mwan a Set, mwan a Adam, mwan a Nzam.

4

Ndegb a Yesu (Màt 4.1-11; Mlk 1.12-13)

¹ Yesu kàkàl anà yòl a Dweelà In'kyeel mpal kàfù nde Yordan, Dweelà kun'syen u nsye a ipòl,

² ikal kun'leb Satanà ilà an'kwem an'nà. Ilà abin byanswà nde akundiir kadi anki. Mpàl byàwù ilà abi, nde kàwem ngyal.

³ Satanà kàten a nde naa: « Isàkal naa ngye awà Mwan a Nzam, swan nkòŋ yi ibulà nso. »

⁴ Yesu kun'fuur naa: « Bàsòn naa: "Mbuur usakal anki ana mòò ntòn nso mpel." »

⁵ Satanà kun'syen ududu, kun'swen imfum a meen byanswà,

⁶ waa kàten a nde naa: « Mè in'yapà ikòb ki kyanswà, un'naan anà làkoo a imfum bi byanswà, ntòn bya mè bàpè, mè sye in'fapà akà mbuur wanswà in'kwen mè. »

⁷ Isàkal naa ngye an'bwà an'kòim kusa a mè, ayi yanswà iyàkal yà ngye. »

⁸ Yesu kun'fuur naa: « Bàsòn naa: "Ngye asàbwa an'kòim kusa a Mwol, Nzam angye, ngye sye ayasyaäl nde mpel." »

⁹ Satanà kàfun'syen u Yelusàlem, kun'si udu a ndwà a Nzam, waa kàten a nde naa: « Isàkal naa ngye awà Mwan a Nzam, tòomà semà pà tii u nsi, ntòn bàsòn naa: »

¹⁰ "Nde ayaswan in'kyeey ande ntòn ngye, ntòn ba batii,

¹¹ anà ba sye bàsawal kan'koo aba ntòn làkòl angye làkòon aboöl u nkòŋ." »

¹² Yesu kun'fuur naa: « Bàsòn naa: "Ngye asun'kur anki Mwol, Nzam angye." »

¹³ Pa kàmay nde ndeb yanswà, Satanà waa kàlwomà tsutsu'apà Yesu tii utaan asin.

Yesu kan'semà isal ande u Ngalilè (Màt 4.12-17; Mlk 1.14-15)

¹⁴ Yesu kàkàl anà yòl a ngwal a Dweelà mpal kàfurà nde Ngalilè. Làsan ande làpää kà itiiir a nsi aki kyanswà.

¹⁵ Nde kàyilòŋà uboo a ndwà a nkòŋ a Ayudà. Baar banswà bàkyer un'sà làkoo.

Yesu bàmutòn u Nasàler (Màt 13.53-58; Mlk 6.1-6)

¹⁶ Apan, Yesu kàkyen Nasàler ikal kàyel nde. Asànaa ifà ande, nde kàbilà u ndwà

a nkõj a Ayudà ilà a saba. Nde kàmbarà ntõn mutan,

¹⁷ ba bun'pè un'kaan a nangoom Yesay. Nde kàduub wa, waa kàmen ikal bàsõn naa:

¹⁸ « Dweelà a Mwol là udu amè, ntõn nde kan'si an'koo ntõn mukyään Lásan Anàbwan akà anàlambwà, nde kan'tõm mukyään ntsuunà akà baar anàkwelà,

anà akà ikwàmii muman, mutsuun baar bàjàmèey nkwaan,

¹⁹ mukyään mbul usàswan Mwol kab angway ande. »

²⁰ Ungõ apan nde kàdubà un'kaan awun, kàpè wa akà un'syaäl, waa kàbwaay. Uboo a ndwà a nkõj a Ayudà, mii myanswà myakal muler nde.

²¹ Apan nde kàsemà muten a ba naa: « Itiir a Ndaa a Nzam an'tan mè yi, akà be baar làweemà ya, ya yan'kwo nàbawà. »

²² Baar banswà bun'teelà imbal: ba bàkal mubem ntõn ndaa anàbwan iyatoo u mun ande, wèe ba bàteenà naa: « Wà mà mwan a Yosefi! »

²³ Apan Yesu waa kàten a ba naa: « Mè inkyayòb naa be làyan'teel itim ki: "Ungan, koor ngye njakwo, be làyàten naa kyer u bul angye asànaa kàkyer ngye u Kapernawum."

²⁴ Wèe mè, mè alàkyään ndandaa naa akà nangoom mwey ufun'wal u nsi ande watèy.

²⁵ Mè alàkyään ndandaa, akweel adim bàkal mbõon u taan a Eli kà Isàlèl mpal mbul mpa kànõ wa mbul tär a ngon syaam. Ngyal yàkyer abilà u mèn manswà,

²⁶ wèe Eli bun'tõm anki akà umwey uboo a ba, bun'tõm akà un'kweel un'dim mwey u Sarepta, u mèn a Sidon.

²⁷ Baar a ukyal a bay sye bàkal mbõon kà Isàlèl utaan a nangoom Elisya, ba banswà bàkõrà anki, Naaman un'nsi Siri mpel. »

²⁸ Baar banswà uboo a ndwà a nkõj a Ayudà bàwem nkyel mbõon mpal bàwem ba indiir abi byanswà.

²⁹ Waa bàmbarà, bun'bõj u bul aba, bun'syen udu a mõj bàtõj bul aba ntõn mukun'siinà waa nde ukàbwà u ngyel.

³⁰ Wèe Yesu kàlyaan uboo aba, waa kàkyen.

Mbuur kàkal anà dweelà a làbe (Mlk 1.21-28)

³¹ Apan Yesu kàtyà Kapernawum, bul a Ngalilè. Nde kàlõõj à ilà a saba.

³² Baar bàmen ndaa yubem ntõn nde kàlõõj a ikõb.

³³ U ndwà a nkõj a Ayudà kàkal anà mbuur mwey kàkal anà dweelà a làbe. Mpàl kàmen nde Yesu, nde kàsi in'kwen:

³⁴ « Aa! Yesu un'nsi Nasàlèr, ngye ininà akwen ntõn bi? Ngye ayi ntõn mubõj bi? Mè in'kyayòb naa ngye awà nà, ngye awà Njun'kyeel a Nzam. »

³⁵ Yesu waa kun'ñan, waa kàten naa: « Kal a duu, too uboo a mbuur wà. » Dweelà a làbe lun'bwiy u nsi, waa làtoo ukõon akun'kyer ube.

³⁶ Baar banswà bàkal u bõomà, waa bàteenà ba a ba naa: « Ndaa nà ayi? Nde wà muteenà a ngwal anà ikõb a an'dweelà an'be, ma sye màmutoo! »

³⁷ Lásan ande lapää kà itiir a nsi akin.

Yesu kan'koor abey mbõon (Màt 8.14-17; Mlk 1.29-34)

³⁸ Yesu kàtoo u ndwà a nkõj a Ayudà, waa kàkyen ndwà a Simõn. Ukwà a Simõn kàkal anà làbwey a mpye mbõon. Ba bun'bõon mukun'koor.

³⁹ Yesu waa kanyee udu ande, waa kàbõj ukyal aban. Umpal bàtoo ba u ndur ande, nde waa kàsubà, waa kàsemà mukasyaal.

⁴⁰ U làbwàmpib, baar bàkal anà baar a an'kyal mà ifà ifà batwal akà Yesu. Nde kasi an'koo, ba waa bàkõrà.

⁴¹ An'dweelà an'be sye matoò anà in'kwen anà mäten naa: « Ngye awà Mwan a Nzam. » Wèe Yesu katsuñ a ngwal ntõn ba bàkõn afàten, ntõn ba bàkyer ayobà naa nde kàkal Klistõ.

*An'loŋ a Yesu u ndwà a nkōŋ a Ayudà
(Mlk 1.35-39)*

⁴² Taan̄tyà ututu, Yesu kàkyer atoo, waa kàkyen kikal a mpey. Baar mbōon bāk̄yer ayun'len̄à. Mpal bun'men ba, ba bāk̄wen mukun'tà mpi ntōn nde ukōon asawey.

⁴³ Wēē nde kàtēn a ba naa: « Mē in'kyer akāpay Lāsāŋ Anābwan̄ lā imwol a Nzam kà an'bul mumwēy, ntōn ndaa kan'tōm Nzam yayi. »

⁴⁴ Nde kālōŋà u ndwà a nkōŋ a Ayudà u Yuday.

5

*Yesu kan'bel alōŋki ande bàtātweb
(Màt 4.18-22; Mlk 1.16-20)*

¹ Yāmēnà naa ilā mwēy Yesu kākāl tsutsu' a ewà a Ngenàsàler, baar mbōon bāk̄yer un'din̄à ntōn muwem ndaa a Nzam.

² Nde kāmēn an'bwaar an'mōōl mà ipōl kà un'kōl a an'dà ntōn anama bākāl musōŋ an'kwen aba.

³ Nde kālār uboo a bwaar lāmwey, la lākāl là Simōn, waa kun'lōōm naa nde usin̄à la ik̄yee uboo a an'dà. Nde waa kabwaay, kālōŋà baar uboo a bwaar.

⁴ Mpal kāmāy nde mulōŋ, nde kàtēn a Simōn naa: « Lāk̄yen uboboo a an'dà, lātōom an'kwen abe kan'dà ntōn mulwab nsō. »

⁵ Simōn kun'fuur naa: « Un'loŋ, bi kan'kyer mpib anun'kiin̄à, wēē bi akā undiir imen anki. Ntōn ngye aman'swan, mē in'kyer atōom an'kwen. »

⁶ Ungō mutōom ma, ba bàsiim nsō mbōon, an'kwen mākāl tsutsu' mukaamà.

⁷ Ba bābel atōŋ aba bākāl uboo a bwaar lumwey ntōn ba babay. Ba waa bāyi, bāyōōl an'bwaar māmōōl: ma mākāl tsutsu' mumin̄à ntōn buur a nsō.

⁸ Mpal kāmēn Simōn abun, nde kàbū' kà in'kōl a Yesu, waa kàtēn naa: « Mwol, lwomà tsutsu' apà mē, ntōn mē in'wà mbuur a man'be. »

⁹ Ntōn nde anā atōŋ ande matēer māk̄yer awal ntōn bàsiim ba nsō mbōon.

¹⁰ Atōŋ ande Zyak anā Ywan, baan a Zebāday, bākāl sye asānaa nde. Apan, Yesu waa kàtēn a Simōn naa: « Twon an'man bōoma, sema apana ngye an'bulà un'lōōb a baar. »

¹¹ Ungō bamay ba mutwey an'bwaar u nkankyel, ba basāwey ma, waa bālāb Yesu.

*Yesu kan'kōr ŋun'kyal a bay
(Màt 8.1-4; Mlk 1.4-45)*

¹² Yāmēnà naa Yesu kākāl u bul mwēy, ŋun'kyal a bay kun'men nde, nde kàbū' kusà ande, waa kun'bōōn naa: « Mwol, kya ngye asākwen, mpōōŋ. »

¹³ Yesu kāsila kōō ande, waa kun'ba, waa kàtēn a nde naa: « Mē an'kwen, pōŋà! » Taan̄ nsil alan bay waa lāl̄womà.

¹⁴ Ungō apan nde kun'tsuŋ naa: « Twon an'kyāān mbuur asin ndaa ayi. Wēē, kyen akā ngan̄ ntōn nde kaler, ungo' waa ngye apà an'kab kāsweŋ Mōse ntōn mpōōŋà angye, waa kya ikal imbal ntōn ba. »

¹⁵ Apan, lākoo ande lāk̄yer apāā ntsu' yanswà, baar mbōon bāyee ntōn muwem ndaa ande anā mulen̄ nkōr unsà an'kyal aba.

¹⁶ Wēē nde kāk̄yēnà kà ikal a mpey ntōn mukāyamà Nzam.

*Yesu kan'kōr mbuur anākwēkà
(Màt 9.1-8; Mlk 2.1-12)*

¹⁷ Yāmēnà naa ilā mwēy Yesu kākāl mulōŋ. Amfarisi anā alōŋ a in'kōon bākāl paa sye ban'bwaay. Ba bāfu' an'bul manswà mà Ngalilē, mà Yuday anā Yelusàlem. Ngwal a Mwol yākāl a Yesu ntōn mukōr abey.

¹⁸ Apan sye, baar amwey bātwaīl mbuur mwēy anākwēkà udu a ipōy. Ba bālen̄à mukun'biil uboo a ndwà anā bun'tōol kusa a Yesu.

¹⁹ Aba bāmēn ba naa mbwo abilā yatey ntōn baar bākāl mbōon, ba bāpfuul mun u mpaan a ndwà, waa bun'tōol kusà a Yesu u mii a baar banswà.

²⁰ Mpal kāmēn nde lāk̄wikilā aba, Yesu kàtēn naa: « Mbuur wà, mē amadwāīl nkul a man'be angye. »

²¹ Amfarisi anà alɔɔŋ a Un'kɔɔn waa bàyweerà u mpem aba naa: « Nà mbuur awà? Nde wàmubey Nzam. Nà kan'kwo mudwa nkul a man'be isàkal naa kà Nzam anki? »

²² Wée Yesu kàyòb nde ankyàn aba, waa kàten a ba naa: « An'kyàn nà be làwe amà u mpem abe? »

²³ Undiir nà akɔɔn mpay muten: Bàmadwàäl nkul angye, lée muten naa: Mbarà, kyen?

²⁴ Apanà, yubwan be làyòb naa Mwan a mbuur we anà ikɔb mudwàäl baar nkul a man'be aba u mɛɛn pa. » Nde kaswɛŋ mbuur anjàkwèkà naa: « Mɛ amaswan, mbarà, sɛn ipɔy angye, furà ndwà angye. »

²⁵ Taan nsil alan, u mii a baar banswà, laa kàmbarà nde, kàsen nde ipɔy ande, waa kàfurà ndwà ande wàmuyisà Nzam làkoo.

²⁶ Baar banswà bàkal mubem, waa bàsyàjà Nzam. Unsà boomà ba bàtɛɛnà naa: « Bi kan'man indiir iban nàbawà. »

Yesu kan'bel Levi

²⁷ Ungò apan Yesu kàtoo nde, nde kàmɛn un'fùür a iter mwey ikɔb ande Levi kan'bwaay kà ikal a isal ande. Nde kàten a nde naa: « Yàn'làb. »

²⁸ Nde sye laa kàsawey nde indiir byanswà, waa kun'làb.

²⁹ Levi kàwɛl Yesu unsà ubwan banswà u ndwà ande. Afùür a iter mbɔɔn anà baar asin bàkal mudya ana nde u mɛsà.

³⁰ Amfarisi anà alɔɔŋ a Un'kɔɔn bàkyer anjün, waa bàten a alɔŋki a Yesu naa: « Ntɔn nkye làkadyaa be ikal imwey anà afùür a iter anà baar a man'be? »

³¹ Yesu kafuur naa: « Kà baar abyɛ anà ngwal u ndür anki bye anà mfun a un'ngan, wée anjukyal. »

³² Mɛ kàyi anki mulɛŋ mbuul a mpem a baar a balàbal, wée mbuul a mpem a baar a man'be. »

Yesu anà nkin a mbɔr

³³ Amfarisi bàten ande naa: « Alɔŋki a Ywan anà alɔŋki abi bàfàkin mbɔr mbalà

mbɔɔn anà muyamà Nzam, wɛ alɔŋki angye isal aba udyà anà unwà. »

³⁴ Nde kafuur naa: « Nkye asam a mbuur kan'tà bɔr ban'kwo bàkin mbɔr isakal naa nde wà paa anà ba? »

³⁵ Ilà'kyà paa bàsàlwom ba un'tɛɛl a bɔr, apan ba waa bàsàkin mbɔr. »

³⁶ Nde kàfateɛl nsim yi: « Akà mbuur mwey ukwe anki muwal itɛɛnà a ipfey akuñ ntɔn mubaay ipfey anjànün. Ntɔn itɛɛnà akin iyàpà anki ubwan unsà ipfey anjànün. »

³⁷ Akà mbuur mwey sye ukwe anki musà man akuñ uboo a mbeen itaan: naa tɛy, man akuñ iyapfuul mbeen itaan, waa ipää, mbeen sye waa ikyà bwà.

³⁸ Yubwan musà man akuñ u mbeen akuñ.

³⁹ Akà mbuur mwey ukwe anki mukwɛŋ man akuñ isàkal naa nde akyafuranwa man itaan, ntɔn nde ayàten naa: "Man a itaan mà ntsà." »

6

Yesu anà saba

(Mat 10.1-4; Mlk 3.13-19)

¹ Yàmɛnà naa ilà'a saba mwey, Yesu kàkal mulyaan uboo a an'ywan a blɛ. Alɔŋki ande bàbwee imfà, ungò mupfipfiy bya kà an'kɔɔ aba, waa bàdyee mbeŋ a bya.

² Amfarisi amwey bàkal paa bàten a ba naa: « Ntɔn nkye làkyerà be ndaa mpa bàfàkyer kà ilà'a saba? »

³ Yesu kafuur naa: « Nkye be làtàn anki ndaa kàkyer David mpal kàwem nde ngyal anà baar bàkal anà nde? »

⁴ Nde kàbilà u ndwà a Nzam, kàwɛl mampà ufàpà ibɔɔn akà Nzam laa kàdi nde, mumwey nde kàpɛ akà baar bàkal anà nde, itàkal naa ma angan mpɛl bàfàdyà. »

⁵ Nde waa kàfàkwey abà: « Mwan a mbuur wà mfum a saba. »

Mbuur anjàkwèkà kɔɔ

(Mat 12.9-14; Mlk 3.1-6)

⁶ Yàmenà sye naa ilà'a saba kyumwey Yesu kàbilà u ndwà a nkōŋ a Ayudà, waa kàlōŋà. Uboo kwo kàkàl anà mbuur kàkàl anà kōō ibaal làŋàkwèkà.

⁷ Alōŋ a in'kōŋ anà Amfarisi bàkàl musyebà Yesu a duu ntōn muyōb naa nkye nde akyer akōŋ mbuur ilà'a saba, ntōn ba bun'baïmà ndaa.

⁸ Wée nde kàkyer ayōb an'kyān aba, waa kàbèl mbuur kàkàl anà kōō aŋàkwèkà: « Mbarà, mbar uboboo pà. » Mbuur awà waa kàmbarà, waa kàmbār uboboo a baar.

⁹ Yesu waa kafuul naa: « Mè in'kwen muyōb: Nkye yubwan mukyer ubwan lèè mukyer ube ilà'a saba? Mutswà mōō a mbuur lèè mukōŋ atswà wa ilà'a saba? »

¹⁰ Ungō apan, Yesu kàler ba banswà, waa kàtèn a mbuur awun naa: « Sen kōō angye. » Nde sye waa kasen la, laa làkōŋà la.

¹¹ Alōŋ a Un'kōŋ anà Amfarisi bàwem nkyel, waa bàsemà muten ba a ba naa ba ininà bàkyer akà Yesu.

*Yesu kan'sool antōōm kwem anjyweel
(Màt 10.1-4; Mlk 3.13-19)*

¹² Mpal ayin Yesu kàlār udu a mōŋ ntōn mukayamà. Nde kwo kàkyer mpib anjun'kiinà muyamà Nzam.

¹³ Taan̄tyà, nde kàbèl alōŋki ande, waa kàsōl kwem anjyweel uboo a ba, nde kape ikōb naa antōōm:

¹⁴ Simōn, nde kun'pè ikōb a Petlā, un'tōŋ ande Andre, Zyak, Ywan, Filipino, Bàtelamay,

¹⁵ Màtay, Tuma, Zyak mwan a Alfè, Simōn mbuur a mankay,

¹⁶ Yudà mwan a Zyak, anà Yudas Iskaryot, mbuur ayun'yalà.

*Yesu wàmuloŋ anà mukōŋ
(Màt 4.23-25)*

¹⁷ Ungō apan nde kàyàtyà anà ba, waa bàmbār kà ikal mwey kyà ibār, ikal bàkàl alōŋki ande mbōŋ anà un'kàbō a baar: baar a Yuday lanswà, bà Yelusàlem, anà baar bàfu un'kōl a an'dà, a Tir anà Sidōn.

¹⁸ Ba bàyi ntōn mukun'wem anà ba bàkōŋà unsà an'kyal aba. Baar bàkàl anà an'dweelà an'be, bàkyer akōŋ.

¹⁹ Baar banswà bàlèŋà muba nde u ndūr, ntōn ngwal mbōŋ yakatoo u ndūr ande, ya yàkōŋà ba banswà.

*Un'sak anà ngyeb
(Màt 5.1-12)*

²⁰ Apan Yesu kàler alōŋki ande, waa kàtèn naa:

« Un'sak akà bē aŋàlambwà, ntōn imwol a Nzam kye anà bē!

²¹ Un'sak akà bē baar làwè anà ngyal mpalàbà,

ntōn bē làkyer asàyuur!

Un'sak akà bē baar làlèlè nàbawà,

ntōn bē làkyer asàsè!

²² « Un'sak asàkal akà bē isàkal naa ba bàmalayiin, bàmalabōŋ, bàmalato, bàmalapiy asànaa undiir a ngingyāy ntōn Mwan a mbuur!

²³ Làkal unsà un'sak mpal isàkwo ndaa ayin ntōn bweel abē làsàkal mbōŋ u du, ntōn bànkāa aba bàkyerà abà akà aŋangōm. »

²⁴ « Wée ngyeb akà bē, anjun'naan, ntōn bē ndeel abē lan'wal nsil apà.

²⁵ Ngyeb akà bē baar lan'yuur mpalàbà, ntōn bē làsawem ngyal.

Ngyeb akà bē baar làsèè mpalàyi,

ntōn bē làsàkal kun'sabà anà uboo a ilel.

²⁶ Ngyeb, isàkal naa baar bafaten ndaa aŋàbwan mpel akà bē, ntōn bànkāa aba bàkyerà abà akà aŋangōm a loor.

*Ukwen ntōn ayiin
(Màt 5.38-48; 7.12)*

²⁷ « Wée bē baar banswà làweemà mè, mèè alàkyāān abà: Lakwen ayiin abē, làkyer ubwan akà baar bàfàlakyer ube,

²⁸ làfuum làpèem akà baar bàfàlakuül anà làyamà ntōn baar bàfàlatwee.

²⁹ Isàkal naa mbuur kàmapà mbar u twam, fàlèè twam lumwey. Isàkal naa mbuur kan'gyōŋ inkur angye, twon amun'tsuŋ muwal kàzak angye.

³⁰ Pà akà mbuur wanswà kan'lòm, wée twon an'lòm undiir angye akà mbuur kan'gyòr wa.

³¹ Undiir wanswà akwen ngye naa baar bàkyer akà ngye, kyer abun sye akà baar bumwey.

³² Isàkal naa ngye afàkwen baar bàfakwen, ngye bweel nà an'wal uboo kwo? Baar abe sye bàfakwen baar bàfakwen.

³³ Isàkal naa ngye ubwan afàkyer akà baar bàfakyer ubwan, ngye bweel nà an'wal uboo kwo? Baar abe sye bàfakyer abun.

³⁴ Isàkal naa ngye afàsòom baar an'sà ngye làkyàn naa ba bàkyer asafuur, bweel nà ngye an'wal? Nton baar abe sye bàfàpà akà baar abe nton ba sye bàfàwal asànaa ban'pà ba.

³⁵ Làkwen ayiinj abe, làkyer ubwan, làpe ukòon adil bweel. Waa bweel abe làsàkal làkolàkol, be sye làsàkal baan a Mwol a du, nton nde afàswan ubwan ande akà baar bàfafuur ube kà ikal a ubwan ana akà baar abe.

³⁶ Làkal baar anàyòl a ukwen nton Taaràbe wànyòl a ukwen. »

Twon lan'tsul nsan (Màt 7.1-5)

³⁷ « Twon lan'tsuül baar nsan, waa be sye mpa bàsàlatsuül nsan. Twon lan'pà baar ikwàndwà, waa be sye mpa bàsàlapà ikwàndwà. Làdwàäl nkul, waa be sye bàsàladwàäl nkul.

³⁸ Làpe, waa be bàsàlapà: bàsàyööl mpàkòr a kolàkol a ipfey abe a mbàl anàbwan, yànjàkinà, yànjàndyeer, yànjàpää. Nton Nzam an'kab ande akà be nde asàsi unsà isii làfàsyääl be nton baar bumwey. »

³⁹ Yesu kàfàten a ba u itim naa: « Nkye ikwàmii kan'kwo musyen ikwàmii wumwey? Nkye ba bàbööl bàkàbwà anki u fu?

⁴⁰ Un'lonki ukwe anki mulyaan un'loón ande. Wée un'lonki afàsyääl ndaa a

un'loón ande afàbulà asànaa un'loón ande.

⁴¹ Nton nkye amanà ngye iserà a un'len, akyà u dii a un'ton angye, wé ngye amanà anki kyòl là u dii angye?

⁴² Ngye an'kwo aben muten a un'ton angye naa: "Un'ton, yà mē alwom iserà a un'len ki u dii angye", ngye mbuur mpa akamanà kyòl alà u dii angye? Mbuur a mpem yweel, twab atàlwom kyòl là u dii angye, ungo'apan ngye waa ayàman ubwanàbwan nton ngye alwom iserà a un'len ki u dii a un'ton angye. »

Un'te anà mben awa (Màt 7.16-20; Mlk 12.33-35)

⁴³ Yesu kàfàten naa: « Un'te anàbwan ufàbòr anki mben ambe, un'te un'be sye ufàbòr anki mben anàbwan.

⁴⁴ Nton un'te wanswà bàfàyòb unsà mben a wa. Fige bàfàkwol anki unsà ibwiy a nsyeenà, reze sye bàfàbwo anki u mikyel.

⁴⁵ Mbuur anàbwan afàwal ndaa anàbwan unsà an'kyàn anàbwan màfàtoo u mpem ande, wée mbuur un'be afàwal ndaa a mbe unsà an'kyàn ande mube. Nton ndaa yanswà ufàten mbuur ifàfà u mpem ande. »

Ndwà yweel (Màt 7.24-27)

⁴⁶ « Wée Nton nkye lan'beelà be naa Mwol, Mwol, wée be ndaa amē làfàlab anki?

⁴⁷ Mē in'kyer ayàlāswan naa mbuur afàwem ndaa amē anà afàsyääl ya, nde wà nà:

⁴⁸ Nde wà asànaa mbuur kàkwen muton ndwà ande, kàkyer atim, ufatim, waa kàmen nkòj nton musà un'bàän a ntööh udu a nkòj ayi. Mbul a ngwal kànò wa, un'pòb a ngwal kàni wa ndwà ayin, wée ndwà ayin yàbù anki nton ya bàtòj udu a nkòj.

⁴⁹ Wée mbuur afàwem ndaa amē wée nde ya ufàsyääl anki, wà asànaa mbuur kàtòj ndwà ande udu a ansej ukòon

un'baän, iboo a an'dà laa byà ni bya ndwà ayin, laa yàbwabà ya. »

7

*Yesu kan'kóor un'syáäl a mfum a anjità a Lómà
(Mat 8.5-13)*

¹ Ungö muten a baar ndaa yanswà kàkwen nde muten, Yesu kàkyen Kapernawum.

² Un'tsuüh a kaptén mwey anjità a Lómà kàfakweenà nde mbóon kàkàl anà ukyal, tsütsü mukwà.

³ Mpal kàwem nde làsan a Yesu, nde kàtóm abyáäl a Ayudà ntón ba bákun'boon naa nde uyákóor un'tsuüh ande.

⁴ Ba waa bàyi akà Yesu, bun'bóon, waa bàten naa: « Mbuur wà kan'kwo muwal bweel anàkwo,

⁵ ntón nde afàkwen nsi abi, nde sye kàtòñ ndwà a nkòñ abi a ngim ande ñakwo. »

⁶ Yesu kàkyen anà ba. Mpal kàkàl nde tsütsü a ndwà a mbuur awun, mbuur wa kàtóm asam ande ntón muten naa: « Mwol, twon an'pà ndür ngye mpay. Mè in'wà mbuur a man'be, mè in'kwe anki muwal ngye u ndwà amè.

⁷ Lalan mpa in'yi mè, mè ñakwo. Tén ngók mwey ntón un'tsuüh amè ukóorà.

⁸ Ntón mè ñakwo in'wà mfum u ngyel, wèe mè in'we anà anjità in'fàler mè, mè in'sàten a umwey naa: "Kyen", laa ukyà nde. Mè in'sàten a wàsin naa: "Yà", laa uya nde. Mè in'sàten a un'tsuüh amè naa: "Kyer abà", laa ukyer nde. »

⁹ Mpal kàwem Yesu ndaa ayi, nde kàkyey kaptén awà, waa ubulà, uler baar banswà bayun'labà, waa kàten naa: « Mè, mè alàkyään, itàkal kà Isàlèl mè ñatàman anki lækwikilà a mbóon abà. »

¹⁰ Baar kàtóm kaptén, bafurà ba ndwà ande, ba bàmen un'tsuüh ande wàñàkóorà.

Yesu kan'wiy mwan a un'kweel a un'dim mwey

¹¹ Yàkal naa ilà kyàlääb pa, Yesu kàkyen bul mwey ikób a la Nayin. Alonki ande anà un'sen a baar bàkal mukyà anà nde.

¹² Mpal kàkàl nde tsütsü a bul alan, ikòñ a baar kyàkal mukàdyee ndom, mwan baal mwey mpel wà un'kweel a un'dim mwey. Baar a bul alan mbóon bàkal anà nde.

¹³ Mpal kun'men Mwol, ngyeb yàkyer un'käär, waa kun'kyään naa: « Twon an'lel! »

¹⁴ Nde kàsin tsütsü a un'bol, waa kàbà wa. Baar bàyisyeenà wa laa bàmbär ba. Nde waa kàten naa: « Mwan baal, mè amaswan, wiya! »

¹⁵ Ndom waa ubwaay, waa usemà muyàm. Yesu waa kun'fuur akà ngwän.

¹⁶ Baar banswà bàkal u boómà anà musyàñà Nzam, waa bateena naa: « Nangóom a kolàkol kan'too uboo a bi, Nzam kan'yabay baar ande. »

¹⁷ Làsan a Yesu alà lækyer apää u Yuday lanswà anà kà an'bul a tsütsü manswà.

*Akyeey a Ywan Un'düümà
(Mat 11.2-19)*

¹⁸ Alonki a Ywan bàkyer un'kyäänà ndaa ayi.

¹⁹ Nde kàbel abóol uboo a ba, waa kàtóm akà Mwol ntón ba bun'fuul naa: « Nkye ngye awa Klistó awa ayaya, lèe bi ikyer adil wàsin? »

²⁰ Mpal bàkolà ba apà Yesu, ba bàten a nde naa: « Ywan Un'düümà kàmitóm akà ngye ntón muyób naa nkye ngye awa mbuur awayàya, lèe bi ikyer adil wàsin? »

²¹ Taan nsil alan, Yesu waa ukóor baar a an'kyal mbóon, baar bàkal anà an'too anà baar bàkal anà an'dweelà an'be, waa uduub mii a ikwàmii mbóon.

²² Nde kafuur abà: « Kalun'kyään Ywan ndaa yanswà lan'man anà lan'wem be: Ikwàmii bàmuman, ikar bàmumbarà, baar a ukyal a bay bàmuponà, ikwan'tsu bàmuwem, ndom yàmuyià, ndaa a Nzam bàmulon akà anàlambwà.

²³ Un'sak akà mbuur mpa asàpiy
làkwikilà ande amu mè. »

²⁴ Ungó'a nkyeen a alonki a Ywan, Yesu
kàsèma mutà imbal a Ywan: « Bè ininà
lakaler u nsye a ipól? Kite a iful kanini
un'pob?

²⁵ Wée bè ininà làkàlèr? Mbuur
kàbwäära a ntwen? Laler, baar
bàfàbwaar ipfey a ntal anà bàfàkal unsà
un'naar, bàfàkal uboo a ndwà a amfum.

²⁶ Bè ininà làkàlèr? Nangoom mwey?
Ndandaa mè alàkyään, nde kan'soön
ngangoom.

²⁷ Nde wà mbuur awà bàsòn naa:
"Le, mè an'tóm un'kyeey amè kusa angye,
ntón muyilà mbwo angye kusa a ngye."

²⁸ « Mè alàkyään naa uboo a baar
banswà kàbör un'kaar, akà umwey
kàmusoön watèy. Wée kimbuur ikikye
uboo a Imwol a Nzam kàmun'soön. »

²⁹ Baar banswà baweema ndaa ande,
itàkal afuür a iter, bàkyer akyey naa
Nzam wà balàbal, lalan bàkyeenà ba
mukàwal nduüma a Ywan.

³⁰ Wée amfarisi anà alon a Un'koon
bàtòn ndaa kàkwèn Nzam ntón ba anà
nduüma a Ywan.

³¹ Yesu kafaten naa: « Mè baar a taar
alà an'kwo mukasi anà nà? Ba bà asànaa
bana?

³² Ba bà asànaa baan bàfàmbàmbar u
balàbal anà bafaten ba a ba naa: Bi
kalabèera mfun, wée bè lakyeen anki, bi
kàlètòl an'diim a ilel, wée bè làlèl anki.

³³ Ntón Ywan Un'duüma kàkyer ayà,
kàdyee anki nso, kànwee anki man, wée
bè làtèenà naa: Nde we anà dweelà a
labe.

³⁴ Mwan a mbuur kan'yà, akyer adyà,
akyer anwà, wée bè làtèn naa: "Awà wà
ndyeel anà un'nweel a man, un'sam a
afuür a iter anà baar a man'be."

³⁵ Wée an'yeera a Nzam, baar bàfàman
naa ma màbalàbal bà baar bàfàkyey ma.
»

Yesu u ndwà a umfarisi Simón

³⁶ Yàmenà naa umfarisi mwey kàbel
Yesu mukàdyà u ndwà ande. Yesu kàbilà
nde u ndwà a mbuur awun, waa kàsèma
mudyà u mesà.

³⁷ U bul alan kàkal anà un'kaar a
pasàse mwey. Mpal kawem nde naa Yesu
wàmudyà u ndwà a mbuur awun, nde
kàyàbilà anà làbuun a pèl lànàyól a may
a uson,

³⁸ nde kàbu'ungó'a Yesu kà in'kól ande.
Nde kàkal mulel, nsaar ande yàbwee kà
in'kól a Yesu, waa kàkoomà ya a ntswe
ande, kànduüra mya, waa kàkiira mya
may a uson.

³⁹ Un'mfarisi awà kàbel Yesu u ndwà
ande kàmen nde abun, laa kayweera nde
u mpem naa: « Mbuur wà ulàkal
ngangoom a ndandaa, nde akyer alàyòb
naa un'kaar awà wà nà, nde akyer alàyòb
naa nde wà un'kaar a pasàse. »

⁴⁰ Yesu kun'fuur u ndaa a dudu naa: «
Simón, mè in'we anà kindaa muyàm anà
ngye. » Nde kàfuur naa: « Un'lon, yàm. »

⁴¹ Yesu naa: « Ilà'mwey un'pèl a nkul
mwey kàkal anà asòom abòl. Wàtàtweb
kàlun'fuur an'falà nkam tyen, wàyweel
an'falà an'kwem an'tyeen.

⁴² Baar abà bàbòl bàkal anki anà ngim
mukun'fuur. Nde waa kadwääl nkul.
Uboo a baar abà bàbòl, na ayun'kwen
anàsòon? »

⁴³ Simón kun'fuur naa: « Mè in'kasii
naa mbuur awà kadwääl nde nkul a
mboon. » Yesu naa: « An'man, ngye
an'yweer ubwan. »

⁴⁴ Ungó'apan, Yesu waa uler un'kaar
awun, waa uten a Simón naa: « Ngye
akyun'manà un'kaar wà? In'bilà mè u
ndwà angye, ngye an'dà an'pè anki
muywey in'kól, wée nde, nde mya
kan'ywey a nsaar ande anà kan'koom
mya a ntswe ande.

⁴⁵ Ngye mè anduüir anki, wée nde, semà
in'bilà mè nde uyön anki munduüir in'kól
amè.

⁴⁶ Ngye mè may a uson an'tsuül anki
kun'tswe, wée nde, nde kan'tsuul may a
uson kà in'kól amè.

⁴⁷ Lalan mè akyaän naa bàkyun'dwääl
nkul a man'be ande manswà, ntón nde
kan'kwen mboon. Wée mbuur akwà
bamun'dwääl nkul a man'be ikikye, nde
akwen sye ikikye. »

⁴⁸ Waa nde kàten a un'kaar awun naa: « Mɛ amadwàäl nkul a man'be angye. »

⁴⁹ Baar bumwey bàkal anà nde bàtɛɛnà u mpem naa: « Mbuur awà wà nà, nde mudwàäl baar nkul a man'be aba? »

⁵⁰ Waa Yɛsu katen a un'kaar awun naa: « Làkwikila angye lamatswa mɔɔ, kyen unsà duu. »

8

Akaar bàyikyeenà a Yesu

¹ Yàkal naa ungo a an'taan, Yesu kàkyen uboo a an'bul a kolàkol anà an'bul ikikye nton mulɔɔ anà mupay làsan a Ndaa Anàbwan ya Imwol a Nzam, alonki bàkwem aniyweel bàkal anà nde

² anà akaar amwey kàkɔɔr nde unsà an'dweelà an'be anà an'kyal mà ifà ifà: Màlye bàfabeelà un'nsi Magàdala, uboo ande insɔɔnà nsambwaar myàtoo,

³ Zyan, un'kyay a Shuzà mbuur a isal a Elodi, Suzan, anà akaar asin bàyibayà Yesu anà alonki ande unsà indiir aba.

Nsim a un'koon (Màt 13.1-9; Mlk 4.1-9)

⁴ Baar mbɔɔn bàfù an'bul a kolàkol bàyakɔɔn apa Yesu. Nde kateel nsim yi:

⁵ « Un'koon mwey kàtoo mukàkon mben ande. Umpal kàmwɛn nde ya, yar làmwey làbù u mbwo: baar bàndyaar ya, nen a du waa yàdi ya.

⁶ Yar lumwey làbù udu a nkɔɔn: mpal yàmɛn ya, bite laa byàyɔm bya, nton mɛɛn màkal mànjàyɔm.

⁷ Yar lumwey làbù uboo a nsyeenà: nsyeenà yàyel mbwo mwey anà in'te, waa yàfwee mya.

⁸ Yar lumwey làbù u mɛn anàbwan: mpal làyel la, la làbɔr mben mbɔɔn: imben mwey kyàbɔr mben nkam anà nkam. » Yesu waa kàkwey abà: « Wey mbuur awe anà an'tsu awem uwem. »

Nton nkye Yesu ufàsyàäl nde nsim (Màt 13.10-17; Mlk 4.10-12)

⁹ Alonki ande bun'fuul naa nsim ayi iswanà aben.

¹⁰ Nde kafuur naa: « Bweel a bɛ là naa bɛ lakyayɔb ngyee a imwol a Nzam, wɛ akà baar bumwey, ndaa ayi bàfakyaän unsà nsim. Nton,

"itàkal naa ba bàkyer aleerà, ba bàkɔɔn aman,

"itàkal naa ba bàkyer aweemà, ba bàkɔɔn ayɔb." »

Yesu wàmubuul nsim a un'koon (Màt 13.18-23; Mlk 4.13-20)

¹¹ « Mpalàbà làwem mbuul a nsim ayi: Mben ya ndaa a Nzam.

¹² Kol a mbwo, là baar bàfàwem ndaa a Nzam, wɛ Satanà waa uyàlwom ya u mpem aba nton ba bàkɔɔn asà làkwikilà anà bàkɔɔn awà mɔɔ.

¹³ Udu a nkɔɔn ya baar bàfàwem ndaa a Nzam anà bàfàwal ya unsà un'sak, wɛ ba ya bàfàkaar anki u mpem aba, làkwikilà aba bwel latey. La in'swey myatey, isàkal naa mpay yan'ya, ba ban'piy làkwikilà aba.

¹⁴ Mben yàbù u nsyeenà ya baar bàfàwem ndaa a Nzam, wɛ ba ya bàfàkuünà a mpay anà ngyal a indiir a mɛɛn. Abun ya ifàbɔr anki mben.

¹⁵ Mben yàbù u mɛn anàbwan ya baar bàfàwem ndaa a Nzam anà bàfàwal ya unsà un'sak, bàfàkaar ya u mpem aba anà bàfàsyàäl ya. Ya ifàbɔr mben. »

Nsim a mwina (Mlk 4.21-25)

¹⁶ Yesu kàlàb abà: « Akà mbuur mwey ukwe anki mukya mwina waa ukuimà wa katin, itàkal usi wa ungyel a itab. Wɛ nde wà asà udu a ikolà a un'te nton baar bàbila u ndwa bamen pɛla.

¹⁷ Undiir wanswà wànjayee nàbawà, akyer asàmɛnà u pɛlà. Undiir wanswà wà unku, baar bàkyer asàyɔb wa, wa sye asàmɛnà u len.

¹⁸ Làlɛ an'tsu abɛ nton muwem ubwanàbwan, nton basàkwey aka mbuur awe anà undiir, wɛ akà mbuur mpa awe anà undiir bàsàlwom undiir ufàsi nde naa nde we anà wa. »

*Ngwän anà atɔŋ a Yesu
(Màt 12.46-50; Mlk 3.31-35)*

¹⁹ Yàmenà naa ngwän anà atɔŋ a Yesu bàyi muyàbwey anà nde, wée yàkal mpay ba mukun'man ntɔn baar bàkal mbɔɔn.

²⁰ Baar bun'kyään naa: « Ngwa anà atɔŋ angye bà unsà, ba bàkwen mukaman. »

²¹ Nde kafuur naa: « Maa anà atɔŋ amɛ bà baar bàfawem ndaa a Nzam anà bafasyaäl ya. »

*Yesu kan'kwaam un'pɔb
(Màt 8.23-27; Mlk 4.35-41)*

²² Yälöm naa ilä mwey, Yesu kàbilà u bwaar a kolàkol anà alɔŋki ande, waa kàtɛn a ba naa: « Tsweenà bi isabà sim a ewa. » Ba waa bakyen.

²³ Mpal bàkal ba mubweel, Yesu waa kàbɔɔn. Kà imburà, un'pɔb a ngwal kàyi udu a ewà. An'dà waa mäsëmà mubilà u bwaar, ba bàkal u mpay a ukwa.

²⁴ Alɔŋki bàsin tsutsü apà Yesu, waa bun'wiw anà in'kwenj u mun: « Un'loɔŋ, Un'loɔŋ, bi abà ikwà! » Nde waa usubà, waa unjān un'pɔb anà ibɔ a kolàkol byà an'dà: bya waa byàkwamà, duu waa làbilà.

²⁵ Apan, Yesu kàtɛn a alɔŋki ande naa: « Làkwikilà abɛ làken? » Wée bà bàkal u bɔɔmà anà unsà ubem, ba bàtɛnà ba a ba naa: « Baal awà wà nà? Nde wamunjān un'pɔb anà ibɔ a an'dà, bya sye byàmukun'weemà. »

*Yesu kan'kɔɔr baal kàkal anà an'dweelà an'be
(Màt 8.28-34; Mlk 5.1-20)*

²⁶ Ba bàkolà u mɛen a Ngelàsà u sim a Ngalile.

²⁷ Pa kàtɔl Yesu làkol u mɛen, mbuur mwey wà bul alan kàkal anà insɔŋà mbɔɔn, nde kàyi akà Yesu. Sëmà itaan nde kàkalà nsàpɔl. Nde kàkweenà anki mukal u ndwà, nde kàfabwaayà uboboo a an'dii.

²⁸ Mpal kàmen nde Yesu, nde kabu'kà in'kol ande, waa kàlal in'kwenj muten u ndaa a ngwal naa: « Yesu, Mwan a Nzam

a Dudu, mɛ anà ngye un'tuüb nà? Mɛ amabɔɔn, twon aman'pà mpay. »

²⁹ Yesu waa kàbɔŋ insɔŋà myàkal uboo a mbuur awà. Ntɔn mya myun'bilà itaan. Ba bàfun'bäimà an'dwaan anà impaan a in'te kà an'kɔɔ anà kà in'kol ntɔn nde ukɔɔn atiin. Wée nde kàkyer afatsuulà mya myanswà, insɔŋà myun'syeenà u nsye a ipɔl.

³⁰ Yesu waa kun'fuul naa: « Ikɔb angye nà? » Nde kàfuur naa: « Un'kàbɔ. » Ntɔn insɔŋà mbɔɔn myabila amu ande.

³¹ Insɔŋà amin myàbɔɔn Yesu naa nde ukɔɔn akatɔm uboo a un'baan.

³² Wée tsutsü apan làkal anà làbɔl a ngul làmuyidyà udu a mɔŋ, lalan myälöm mya akà Yesu naa mya myàbilà uboo a ngul. Nde waa kape mbwo.

³³ Apan, insɔŋà myàtoo mya unsà mbuur awun, mya myàbilà u ngul ayin, làbɔl a ngul waa làparà ntiin fa ikol a mɔŋ, laa làkàbwà la kà an'dà, waa làminà.

³⁴ Aseeey bàmen ba abun, laa bàtiin ba, bàkyen ba mukàpay làsanj kà an'bul anà kà itsunj a ndwà.

³⁵ Baar bàyi ntɔn muyòb naa ya yàlyaanj aben. Mpal bàyatol ba tsutsü apà Yesu, bàmen ba njukɔŋ akyàbwaay kà in'kol a Yesu, akyàbwaar, akyàkal a duu, ba bàmen bɔɔmà.

³⁶ Baar bàkal paa mpal kàkɔɔr nde njukɔŋ, bàkyäänà baar naa nde kun'kɔɔr aben.

³⁷ Kyakin baar a Ngelàsà banswà bàkal ba u bɔɔmà, waa bàlöm akà Yesu mulwomà apà ba. Nde kàbilà u bwaar ntɔn mufurà.

³⁸ Mbuur awà kàkɔɔrà unsà an'dweelà an'be kalöm aka Yesu naa nde uyilyaan anà nde, wée Yesu kun'fuur naa:

³⁹ « Furà ndwà angye, kyen kàkyään ndaa yanswà kan'kyer Nzam akà ngye. » Lalan mbuur awà kàkàpay nde làsanj a ndaa yanswà kàkyer Yesu akà nde u bul lanswà.

Mwan a Zayiroɔ wà un'kaar anà un'kaar

kàbà Yesu kà ipfey

(Màt 9.18-26; Mlk 5.21-43)

⁴⁰ Mpal kàfurà Yesu Ngalile, baar banswà bun'wel unsà ubwanj banswà, ntòn ba bàkal mukun'dilà.

⁴¹ Apan mbuur mwey ikòb ande Zayiròs laa kàyi nde. Nde kàkal mfum a ndwà a nkòj a Ayudà. Nde kàbu'kà in'kòl a Yesu, waa kun'bòòn naa nde ukyen ndwà ande:

⁴² mwan ande mwey mpel wà un'kaar wà tsutsu'mbul kwem anjyweel kàkal musyaäma möö.

Yesu waa kàkyen ndwà a mbuur awun. Apan, baar mbòòn bàyibaäbà u mbil a ndür ande.

⁴³ Uboò a baar aban kàkal anà un'kaar mwey kayimana an'kil mbul kwem anjyweel. Nde kàdwa'ngim mbòòn akà angan, wée nde kàkòra anki.

⁴⁴ Nde kàsin tsutsu'ungo' a Yesu, waa kun'ba' u làpan a ipfey ande. Taan nsil alan an'kil laa matsü' ma mutoo.

⁴⁵ Yesu waa kafuul naa: « Na kàman'ba? » Wée aka mbuur mwey kàkyey anki. Petolà waa kàten a nde naa: « Ambà Un'loñ, baar bàmasà uboboo, bà mbòòn bà imbàm'dir anà ngye. »

⁴⁶ Nde waa kàten naa: « Mbuur akyer an'ba: mē in'kyer awem naa dweelà a ngwal mwey lan'too u ndür amē. »

⁴⁷ Un'kaar awun kàmen nde naa undiir kàkyer nde kan'mena u mii a baar, laa kàsin nde tsutsu'apà Yesu, kàbu'nde kà inkòl ande, waa kàten u mii a baar ntòn nkye kun'ba'nde anà muswanj naa taan nsil alan nde waa kàkòrà.

⁴⁸ Yesu kàten a nde naa: « Mangwa, làkwilà angye làmatswà möö, kyen unsà duu. »

⁴⁹ Nde kàkal anki anàtàmay muten mpal kàyi mbuur kàfu'ndwà a mfum a ndwà a nkòj a Ayudà. Waa kun'kyään naa: « Mwan angye wà unkaar kan'kwà, twon afun'twääl Un'loñ nkwom. »

⁵⁰ Mpal kàwem Yesu abwey, nde kàten a Zayiròs naa: « Twon an'man bòomà, sà làkwilà mpel, mwan angye akyer akòrà. »

⁵¹ Mpal kàkòlà nde, Yesu kàkwen anki naa baar asin bàbilà u ndwà, wē Petolà, Ywan, Zyak, taar anà ngwän a mwan mpel.

⁵² Ntsu'yanswà baar bàkal mulel. Yesu waa kàten naa: « Twon lan'lel, nde uku' anki, nde kan'bòòn twaal. »

⁵³ Wée ba bàkyer un'see, ntòn ba bàkyer ayobà naa nde kàkal anàkwà.

⁵⁴ Apan, Yesu kàte kòo a kimwan un'kaar awun mpi, waa kàten a nde u ndaa a ngwal naa: « Mwan amē, wiya! »

⁵⁵ Laa kàwiyà nde, waa kàmbarà. Yesu kàsweñ naa ba bun'pe udyà.

⁵⁶ Abòör a mwan un'kaar awun matèer màkyer awal. Wée Yesu katsüñ mukyään mbuur asin ndaa ayin.

9

Isal a antööm bàkwem anjyweel

(Màt 10.5-15; Mlk 6.7-13)

¹ Yesu kàtüüb antööm bàkwem anjyweel, waa kape ngwal anà ikòb mubòñ insojà myanswà anà mukòr an'kyal.

² Ungo' apan, waa katoim mukàpay làsanj a Imwol a Nzam anà mukòr an'kyal.

³ Nde kàten a ba naa: « Twon lan'wal undiir ntòn mbwo: itakal unsok, itakal ngòr, itakal isaa, itakal ngim. Twon lan'syen inkur byeel.

⁴ Isakal naa bàmalawal u ndwà mwey, làbwaay apan tii taan làsàlwomà be kà ikal akin.

⁵ Isakal naa mbuur kàlawel anki, làlwomà u bul alan, sàlakòob un'twà a in'kòl abe: kya isakal imbal ibe ntòn ba. »

⁶ Apan, alonki bàkyen ba, ba bàyilyaanà bul a bul muyikyaän Làsanj Anàbwanj anà muyikòr abey.

An'kyän a Elodi

(Màt 14.1-12; Mlk 6.14-29)

⁷ Mfum Elodi kàwem nde ndaa ayi yanswà, nde kàyweerà naa nde akyer aben. Ntòn baar mbòòn bàtèenà naa Ywan kan'wiya,

⁸ bumwey naa Elya kan'fàmenà, wɛɛ bumwey naa umwey uboo a anangɔɔm ba itaan kan'wiya.

⁹ Wɛɛ Elɔdi kàtɛnà naa: « Mɛ Ywan kàkyun'tsul un'tswe: na mbuur wa in'fiweemà mɛ làsan a tub laley? » Nde kàlɛnà mukun'man.

Yesu kan'dii abaal nsaab tyeen

(Màt 14.13-21; Mlk 6.30-44; Ywn 6.1-14)

¹⁰ Mpal bàyàfurà antoöm, ba bàkyäänà Yesu indiir byanswà bàkyer ba. Nde kawel, waa kasyen ukol, u bul mwey ikɔb a la Betesayidà.

¹¹ Baar mbɔɔn bàyɔb ba naa Yesu anà alɔŋki ande bà u bul alan, laa balab ba. Yesu kawel nde, laa kakyäänà nde ndaa a imwol a Nzam. Nde kàkɔɔr sye baar bàkàl anà ngyal akɔɔrà.

¹² Mpal bàmɛn antoöm bàkwem anjyweel naa taan lan'semà mumina, ba basin tsutsu' apà Yesu, waa bun'kyään naa: « Apay baar, ba bàkyen kà an'bul anà u bitsun a ndwà byà tsutsu' nton ba bàkàlɛn ika abɔɔn anà isaa adyà nton bi apà ibà u nsye a ipɔl. »

¹³ Yesu waa kafuur naa: « La pɛ udyà bɛ ŋakwo. » Ba waa bun'fuur naa: « Bi iwe amà mampà tyeen anà nsɔ'yweel, tɛn naa bi ŋakwo ikàsom isaa nton mbul a baar wà. »

¹⁴ Abaal bàkàl isii a nsaab tyeen. Yesu naa: « Làswɛn baar bàbwaay an'kwem an'tyeen, an'kwem an'tyeen. »

¹⁵ Ba bàkyer abun, bàpɛ baar banswà ika abwaay.

¹⁶ Yesu kawel mampà mà an'tyeen anà nsɔ'yayweel, waa kàlɛr u du, kafuur an'tɔɔn akà Nzam. Ungɔ'apan waa kàtsul mampà anà nsɔ', waa kàpɛ alɔŋki ande nton mupà akà baar banswà.

¹⁷ Baar banswà waa bàdi, bàyüür. Itiir a mampà byàsàl mbɔɔn, bya byäyööl in'lwan kwem anjyweel.

Petɔlà kan'tɛn naa Yesu wà Un'tswää a mɔɔ

(Màt 16.13-19; Mlk 8.27-29)

¹⁸ Ilà' mwey Yesu kàkàl muyamà u mpey anà alɔŋki ande, waa kafuul naa: « Baar bàfàtɛn naa mɛ in'wà nà? »

¹⁹ Ba bafuur naa: « Ywan Un'duümà, bumwey, Elya, bumwey, umwey uboo a anangɔɔm kan'wiya. »

²⁰ Nde waa kafuul naa: « Wɛɛ bɛ ŋakwo làtɛn naa mɛ in'wà nà? » Petɔlà waa kafuur naa: « Ngye awa Klistɔ a Nzam. »

Yesu kan'kyään nkweel ande anà ngwiya ande

(Màt 16.13-19; Mlk 8.27-29)

²¹ Yesu katsuij mukyään mbuur akà ikikyɛ.

²² Nde waa kàfàkwɛy naa: « Mwan a mbuur akyer aman mpay mbɔɔn. Andweer, amfum a angan anà alɔŋ a in'kɔɔn bàkyer un'tɔn, bàkyer un'dwa, waa ilà'kyàtär nde akyer awiyà. »

²³ Ungɔ, nde waa kàtɛn akà baar banswà: « Isàkal naa mbuur akwen mukan'lab, wɛy nde ukɔɔb ndür ande, usɛn buur ande ilà'byanswà, wɛy nde kan'lab. »

²⁴ Nton mbuur usàkwɛn muyee möö ande, wa asàkyà bwà. Wɛɛ mbuur usàpiy möö ande nton mɛ, nde asàtswà wa.

²⁵ Bweel nà mbuur kan'kwo muwal isàkal naa nde kan'wal mɛɛn manswa, wɛɛ möö ande ukyà bwà?

²⁶ Mbuur usàwɛm mɛ nswɛn anà ndaa amɛ, Mwan a mbuur sye asun'wɛm nswɛn mpal usàyà nde unsà làkoo ande anà là Taa anà là akyeey in'kyɛɛl.

²⁷ Ndandaa mɛ alàkyään, bàmbɔɔn uboo abɛ bàyàkal anàtəkwà anki kusà muman Imwol a Nzam. »

Ngyoolà a Yesu

(Màt 17.1-8; Mlk 9.2-8)

²⁸ Kà isii a ilà'naan ungɔ' a ndaa ayi, Yesu kàwɛl Petɔlà, Ywan anà Zyak, nde kàlär udu a mɔŋ nton mukayamà.

²⁹ Mpal kàkàl nde muyamà, ntabwey ande waa yàsɔɔmà, ipfey ande kyàbulà kyà in'nyän a pɛɛl.

³⁰ Apan, baar bɔɔl bàkàl muyaäm anà nde, ba bàkàl Mɔsɛ anà Elya,

³¹ ban'yàmenà uboo a làkoo, bàmbuyààmà ndaa ukàmay Yesu isal ande u Yelusàlèm u mbwo a nkweel ande.

³² Petlà anà bumwey bakàl anà nde bàbōn twaal anàkir. Umpal bàsubà ba, ba bàmen làkoo a Yesu anà baar bōl bakàl anà nde.

³³ Umpal bakaabà baar aban anà Yesu, Petlà kàten a nde naa: « Un'loŋ, yà ubwan naa bi ikàl apà, bi imbaar nten, nten tār: mwey nton ngye, mwey nton Mōse anà mwey nton Elya. » Kuten anàbwan nde kàyob anki undiir kàtēnà nde.

³⁴ Umpal kàkàl nde muten, un'boŋ mwey waa kafwee. Alonki bakàl u bōmà mpal bàmen ba naa ba ban'bilà uboo a un'boŋ.

³⁵ Uboo a un'boŋ ndaa waa itoo, waa iten naa: « Awà mwan amē, mwan kàsōl mē. Lun'wem! »

³⁶ Ungō a ndaa ayi, ba bàsàman Yesu anàyen mpel. Wē mpal ayin, ndaa ayi yanswà ba bàkàrà u mpem, ba akà mbuur mwey bàkyān anki.

Yesu kan'kōr mwan kàkàl anà dweelà a làbe
(Mat 17.14-18; Mlk 9.14-27)

³⁷ Taan̄tyà, ba bakàl muyàtyà u mōŋ, baar mbōn bàyi mubwey a Yesu.

³⁸ Waa le, uboo a baar abà, mbuur mwey kàl in'kwēŋ: « Un'loŋ, mē amabōn, un'ler mwan baal amē! Mwan baal mwey awà mpel.

³⁹ Dweelà a làbe làsun'bilà, kà imbūrà nde asà in'kwēŋ, laa lun'bwiy la, waa ugyōrà an'te. La làfun'wey anki agyà, nde afakwà ley.

⁴⁰ Mē an'boŋ alonki angye naa ba bun'boŋ, wē ba bàsàkwo anki. »

⁴¹ Yesu waa kan̄an: « Bē làbà baar làkōn làkwilà, baar abe! mē anà bē ilà ikwē in'yàfakal anà mukàlakaar? » Waa ubulà akà mbuur awun: « Un'twāil mwan angye! »

⁴² Umpal kàkàl mwan musin tsutsu'apà Yesu, dweelà a làbe lun'bwiy u mēn, lun'ni a ngwal. Wē Yesu kan̄an dweelà a

làbe, waa kàkōr mwan awun, kun'fuur akà taarànde.

⁴³ Baar banswà bakàl unsà ubem muman iban̄ a Nzam.

Yesu an'fàkyān nkweel ande
(Mat 17.22-23; Mlk 9.30-32)

Mbuur wanswà kàkàl mubem ndaa kakyera Yesu, nde katen a alonki ande naa:

⁴⁴ « Làkàär ndaa alàkyān mē yi apanà: Mwan a mbuur bàkyer ayun'yala kà an'kō a baar. »

⁴⁵ Wē alonki ande bàyob anki ndaa ayi. Mbuul a ya bàkyer ayee nton ba bàkōn ayob. Ba bàmen bōmà mufuul Yesu mbuul a ya.

Nà awà mbuur a kolàkōl
(Mat 17.22-23; Mlk 9.30-32)

⁴⁶ Isur kyàkyer abilà uboo a antōm: ba bakwen muyob naa nà kan'sōn uboo a ba.

⁴⁷ Yesu kàyob nde an'kyān aba, nde kàtē mwan umbey mpi u kō, kun'si tsutsu'apà nde,

⁴⁸ waa kàten a ba naa: « Mbuur awal mwan wa kà ikōb amē, nde kan'wal mē ŋakwo, waa mbuur kàman'wal, nde kan'wal mbuur kan'tōm. Nton mbuur awa ikikye uboo abe, nde awun awa mbuur a kolàkōl. »

Mbuur mpa afàkyer bē ube wà anà bē
(Mlk 9.38-40)

⁴⁹ Ywan waa kàsēmà muten naa: « Un'loŋ, bi kàmen mbuur mwey wàmubōn an'dweelà an'be kà ikōb angye, wē bi kun'tsūŋ mukyer abun nton nde ngye ufalab anki anà bi. »

⁵⁰ Yesu waa kàfuur naa: « Twon làmutsun̄, nton mbuur mpa afatōn bē, nde wà anà bē. »

Bul mwey là Samalya lan'ton muwal Yesu

⁵¹ Taan̄ a Yesu mulwomà u mēn làkàl tsutsu' mukwo, nde kàsi ukwen mbōn mukyà Yelusàlèm.

⁵² Nde kàtōm akyeey kusà ande. Mpàl bakàl ba u mbwo, ba bàbilà u bul mwey là Samalya nton mukun'yiil ikal.

⁵³ Wɛɛ baar a Samalya batoŋ mukun'wal ntɔn nde kakaal mukya Yelusalem.

⁵⁴ Mpal bamɛn ba abun, alɔŋki ande Zyak anà Ywan bun'lɔm naa: « Mwol, ipɛ mbwo bi iswɛŋ ipar a mbaa ifi du, kyabweel, waa ba bakunja. »

⁵⁵ Wɛɛ Yesu kabalà nde ntsu' bakal ba, waa kanjan.

⁵⁶ Waa ba bakyen bul asin.

Yesu bun'lab aben (Mat 8.19-22)

⁵⁷ Mpal bakal ba u mbwo, mbuur mwey kayi nde, katen a Yesu naa: « Mɛ in'kyer ayalab ntsu'yanswa ayakya ngye. »

⁵⁸ Yesu waa kun'fuur naa: « In'kyen mye anà an'fu, nen a du ye anà an'yaab, wɛ Mwan a mbuur ikal musa un'tswe kyatey. »

⁵⁹ Yesu waa katen a mbuur mwey naa: « Yan'lab! » Mbuur awa waa katen a nde naa: « Mwol, an'pɛ mbwo mɛ in'takadyee taa. »

⁶⁰ Yesu waa kun'fuur naa: « Wey aku' badyee aku' aba. Wɛɛ ngye, kyen kapay lasan a Imwol a Nzam! »

⁶¹ Mbuur asin waa katen a nde naa: « Mɛ in'kyer ayalab, wɛɛ ngye tan'pa mbwo mɛ in'kapà atɔŋ amɛ mbɔr a ntsuü. »

⁶² Yesu waa kun'fuur naa: « Mbuur kan'sa kɔɔ ande mulem ywan ande anà kan'wey la ntɔn mukyer undiir asin, nde ukwe anki uboo a Imwol a Nzam. »

10

Isal a alɔŋki an'kwem nsambwaar anjyweel

¹ Ungo' apan, Yesu kafasool alɔŋki bumwey an'kwem nsambwaar anjyweel, waa katɔm abɔɔl abɔɔl, ntɔn ba bakyen kusa ande uboo a an'bul anà ntsu'yanswa kakwe nde mubila.

² Nde waa katen a ba naa: « Isaa uboo a ywan bya mbɔɔn, wɛɛ baar abwo bya ba ikikye. Lalɔm akà Mwol nyanwan mutɔm baar a isal mbɔɔn ntɔn ba babwe bya.

³ Lakyen: mɛ amalatɔm asanaa baan a in'kok uboo a nkwee.

⁴ Twon lan'syen ngim, itakal ngɔɔr, itakal an'sabar, wɛɛ twon lan'mbar u mbwo ntɔn muyipa baar mbɔr.

⁵ U ndwa yanswa labila be, talateena naa: "Wey duu lakal udu a ndwa yi."

⁶ Isakal naa we anà mbuur a duu u ndwa ayin, duu abɛ layabwaay udu ande, naa tɛy, duu layafura akà be.

⁷ Lakal u ndwa ayin, ladi, lanu' undiir wanswa balapa ba, ntɔn mbuur a isal afawal lafur ande. Twon lan'kyà ndwa a ndwa.

⁸ U bul lanswa labila be isakal naa bamalawal, ladi undiir wanswa balapa ba,

⁹ lakɔɔr abey, lakyään naa: "Imwol a Nzam kyan'sin tsutsu' apà be."

¹⁰ Wɛɛ u bul lanswa labila be, isakal naa balawel anki, lakyen unsa an'balabal ala, laten naa:

¹¹ "Bi kan'kɔɔb un'twa a bul abɛ kan'dyaar bi ka in'kol, wɛɛ layob naa Imwol a Nzam kyà tsutsu'."

¹² Mɛ alakyaän naa ila' a nsan, Sodom basun'pa anki mpay anasoonà mpay a baar a bul alan. »

An'bul man'tɔn musa lakwikila (Mat 11.20-24)

¹³ « Ngyeb akà ngye Korazin! Ngyeb akà ngye Betesayida! Ntɔn, ilakal naa impà bakyer akà be, bakyer u Tir anà u Sidon, abà itaan baar aba bakyaabuul mpem, bakyaabwaar ngɔɔr anà bakyakuba un'twa.

¹⁴ Lalan ila' a nsan, Tir anà Sidon mpay a mbɔɔn basapà anki asanaa basapà ba be.

¹⁵ Waa ngye, ngye Kapernawum, ngye akasii naa ngye asalaar du? Ngye asatya an'lon!

¹⁶ Mbuur usawem be, nde mɛ kan'wem, mbuur usalapiy, nde mɛ kan'piy. Wɛɛ mbuur apiy mɛ, nde kan'piy mbuur kan'tɔm. »

Mfura a alɔŋki an'kwem nsambwaar anjyweel

¹⁷ Alɔŋki an'kwem nsambwaar anjyweel bayafura unsa un'sak, waa batɛn naa: «

Mwol, kà ikòb angye itàkal insonà bàkyer akà iweemà. »

¹⁸ Yesu waa kafuur naa: « Mè kàkimanà Satana kabwee nde fa du asanaa munyà. »

¹⁹ Le, Mè akyàlapà ikòb mundyaar udu a ntày anà nye, anà udu a imfum a Satana, wée akà undiir mwey ukwe anki mukyer be ube.

²⁰ Wée be twon lan'man un'sak naa insonà myakyer alawem, wée be lamèn un'sak naa ikòb abe ban'son u du. »

Yesu kan'man un'sak (Mat 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Taañ nsil alan, u mbwo a Dweelà In'kyeel, Yesu kàyoil a un'sak, waa kàten naa: « Taa, Mwol a du anà meen, mè amasyañà, nton kàyee ngye indiir abi akà anjayeerà anà akà anuyenà, wée ngye bya kaswen akà baan ambey. Ee, Taa, ngye kàkwen naa ya ikal abà. »

²² « Taaràme kàkyaan'pà indiir byanswà, wée akà mbuur mwey tɛy uyob Mwan, isàkal naa kà Taa anki, anà mbuur mwey tɛy uyob Taa, isàkal naa kà Mwan anki anà mbuur kan'kwen Mwan mukyaän ndaa ayi. »

²³ Ungo' apan, waa kàbulà ntsu' bàkal alonki ande, waa kàten a ba mpel naa: « Un'sak mboon akà mii ikamanà ndaa lamana be yi! »

²⁴ Nton mè alàkyään naa anjangoom anà amfum mboon bàkwen mumàn ndaa lamana be yi, wée ba ya basaman anki, muwem ndaa làweemà be yi, wée ba ya bàsawem anki. »

Nsim a un'samàlya anàbwan

²⁵ Un'loñ a un'koon mwey kàmbarà nton mulwab Yesu ndaa, waa kàten naa: « Un'loñ, ininà mè in'kyer nton muwal mōō a mbul a in'tye? »

²⁶ Yesu kun'fuur naa: « Uboo a un'koon inina bason? Ngye akatanà aben? »

²⁷ Nde kàfuur naa: « Ngye ayàkwen Mwol, Nzam angye, unsà mpem angye yanswà, unsà mōō angye wanswà, unsà ngwal angye yanswà, unsà an'kyan

angye manswà, anà un'ton angye asanaa ngye njakwo. »

²⁸ Yesu waa kàten a nde naa: « Ngye an'fuur ubwan. Kyer abun, waa ngye ayàkal anà mōō. »

²⁹ Wée nde kàkwen muwal ibon anà mufuul Yesu naa: « Un'ton amè nà? »

³⁰ Yesu waa kàfuur naa: « Mbuur mwey kàfu' Yelusàlem mutyà Yelikò. Baar abe laa bun'käär ba, bàgyoor ba indiir ande byanswà, bun'dub ba, bàkyen ba anà bàsun'wey ba tsutsu' a ukwà. »

³¹ Ngan mwey kàkal mutyà u mbwo ayin. Mpàl kàmèn nde mbuur awun, nde kàlyaan ukol.

³² Un'levi mwey sye kàkolà kà ikal akin, kun'mèn nde, waa kàkol.

³³ Wée un'samàlya mwey kàkal u mbwo ande mulyaan. Mpàl kàmèn nde mbuur awà, ngyeb laa yun'käär yà.

³⁴ Nde kàsin tsutsu', kun'bàm ipfey kà iwà ande, kun'tyan may anà man, waa kun'si udu a mpoonà ande, kun'syen u ndwà a angyey, waa kun'bay.

³⁵ Taantyà nde kàwèl ndiim yweel, laa kàpè nde ya akà njandwà a angyey, waa kàten a nde naa: "Sun'bay mbuur wà, isàkal naa ngye an'satwey ngim mboon yan'soon yi, mè in'yafuur umpal in'yàfurà mè."

³⁶ « Uboo a baar abà batàr, nà awà un'ton a mbuur kàbu'wà kà an'koo a baar abe? »

³⁷ Un'loñ a un'koon waa kun'fuur naa: « Mbuur akwà kun'wem ngyeb. » Yesu naa: « Kyen, ngye sye kaker abun. »

Yesu akà Mātā anà Mālye

³⁸ Umpal kàkal Yesu u mbwo anà alonki ande, nde kàbilà u bul mwey, un'kaar mwey ikòb ande Mātā kawel u ndwà ande.

³⁹ Nde kàkal anà un'ton ande wà un'kaar ikòb ande Mālye. Mwan un'kaar awà kàbwaay kà in'kol a Mwol nton muweemà ndaa ande.

⁴⁰ An'kyān a Mātà manswà makāl mukyer isal a ifà ifà, laa kàyàmenà nde kà ikal kàkal Yesu, waa kàten a nde naa: « Mwol, ngye ube akamanà anki naa un'ton amē kàman'soöl isal byanswà anayen? Un'swenj nde uyan'bay. »

⁴¹ Mwol waa kun'fuur naa: « Mātà, Mātà, ngye akamanà mpay anà akayoolayoolà nton indiir mbōn. »

⁴² Wēē, undiir mwey awà ndōj. Kyakin Mālye kan'sool kab anābwanj mpa basun'lwom. »

11

*An'lonj nton ngyamàkà
(Māt 6.9-13; 7.7-11)*

¹ Yāmenà naa ilā mwey Yesu kàkal muyamà kà ikal mwey. Umpal kāmāy nde, un'lonki ande mwey kàten a nde naa: « Mwol, ilonj muyamà asānaa Ywan kalonj nde alonki ande. »

² Nde waa kàten a ba naa: « Mpal lāyamà be, lāten abā: "Taa! Wey ikōb angye ikal kyā in'kyēel, wey imwol angye iyi. »

³ Ipe nābà isaa abi byā ilā a ilā.

⁴ Idwāal nkul asānaa ifādwaal bi nkul akā baar bafikyer ube. Twon an'pa mbwo naa bi ipilā u ndeb." »

⁵ Nde waa kafaten a ba naa: « Isàkal naa umwey uboo a be we ana un'sam, waa nde ukyen akā nde uboboo a mpib nton mulom akā nde naa. "Un'sam, nsōm nso tār,

⁶ nton un'sam amē mwey kan'fà kwel, kan'yakolā apanā u ndwā amē, wēē me undiir un'pā watēy." »

⁷ Wēē, isàkal naa uboo a ndwā ande un'sam ande awun kan'fuur naa: "Twon aman'sa lingyooma, ibeena kyanābām, baan amē anā me ŋakwo ibanābōn, me in'fāsubā anki nton mupā ngye nso." »

⁸ Ndandaa me alākyaān, isàkal naa nde usubā anki mukun'pā ya nton nde wā un'sam ande, nde akyer ayāsubā mukun'pā undiir wanswā awe nde awā mfun nton un'sam ande wāmusā mukuūna.

⁹ Wēē me, me alākyaān naa: Lālōm, waa bālapā. Lālenj, waa be lāyāman. Lābēerā, waa bāyāladuub.

¹⁰ Nton mbuur wanswā afālōm akyer afāwal, mbuur afālenj akyer afāman, anā bāfādūub akā mbuur afābēerā.

¹¹ Isàkal naa umwey uboo a be wā taa, nkye nde kan'kwo mupā mwan ande ntāy isàkal naa nde kāmuloōm nso?

¹² Itàkal naa nde kan'lōm kyā, waa nde kun'pā lānye?

¹³ Isàkal naa be baar abe lākyaōb mupā baan abe indiir anābwanj, wēē Taa u du waa mpa upā Dweelā In'kyēel akā baar bāmuloōm? »

*Nkye Yesu wā un'syāāl a Belzebul?
(Māt 12.22-30; Mlk 3.22-27)*

¹⁴ Yālōm naa ilā mwey Yesu kābōn unsonjā mwey kābuulā mbuur mwey nkiin. Ungō a ntoo a unsonjā awun, nkiin waa kāsēmā musā ndaa, baar banswā bākāl unsā ubem.

¹⁵ Wēē baar bumwey uboo a ba bātēenā naa: « Nde ayisyāāl ikōb a Belzebul, mfum a insonjā, nton mubōn insonjā. »

¹⁶ Baar bumwey waa bālōm naa nde ukyer impā kyan'fà du nton mukun'si.

¹⁷ Yesu abā kāyōb nde an'kyān aba, waa kàten a ba naa: « Imwol kyanswā kye anā nkaabā uboo a kya, kya ikyer afāpāā: Ndwā ibwā udu a ndwā yumwey.

¹⁸ Isàkal naa Satanā wā un'yīin ande ŋakwo, imwol ande iyātsim aben? Nton be lātēenā naa me in'kabōnā insonjā kà ikōb a Belzebul.

¹⁹ Isàkal naa me insonjā in'kabōnā kikōb a Belzebul, baan abe insonjā bāfābōn kà ikōb a nā? Lalan ba ŋakwo basàkal atsuūl a nsan abe.

²⁰ Wēē, isàkal naa me insonjā in'yibōn a lāpin a Nzam, iswanjā naa imwol a Nzam kyākyātol akā be.

²¹ Uman naa mbuur a ngwal awe anā an'tā mānākwo wāmuler ndwā ande, indiir ande mbuur uyāba anki.

²² Wɛɛ, isàkal naa mbuur asin kàmun'soòn u ngwal kan'ya, kan'wal iboñ udu ande, nde kun'gyoor an'tà ande manswà kàsyee nde làkyàn, waa ukab indiir byanswà kàmun'gyoor nde.

²³ « Mbuur mpa awà anà mɛ nde wà un'yiin amɛ, wɛɛ mbuur mpa ayàtuüb anà mɛ ntɔn mubobà, nde wàmupay.

Mfurà a dweelà a làbe

(Màt 12.43-45)

²⁴ « Isàkal naa dweelà a làbe lan'too uboo a mbuur, la lafàkyà nsye a ipol mulɛn ika akàyoör. La usàkoon aman ika ayöör laa làten la naa: "Mɛ in'furà ndwà amɛ kàfù mɛ."

²⁵ Mpal layafura la, la làsàman ya yàñàkoom, indiir byanswà byànyayòñà ubwanàbwan,

²⁶ laa ukyà nde, ukàwal nde an'dweelà nsambwaar mà mun'soòn u nkyel, ma màbilà u ndwà, waa màbwaay. Apan mpay a mbuur awà laa isöönà ya mpay yatàtweb. »

Ubwàn anàkwo

²⁷ Yàmenà naa mpal kàkal Yesu mutɛnà abwey, un'kaar mwey kàmbarà uboo a baar, waa kàten u ndaa a ngwal naa: « Un'sak akà un'kaar kakäär kà an'bal ande anà kanüü an'bɛɛl ande! »

²⁸ Nde waa kàfuur naa: « Aay, un'sak anàsöönà akà baar bàweemà ndaa a Nzam anà bàsyäälà ya. »

Baqr ban'lòm idiim

(Màt 12.38-42)

²⁹ Umpal ban'yàkòñ baar apà Yesu, nde kàsɛmà mutɛn naa: « Baar a mpalàbà bà baar abe: ba bàlòomà idiim, wɛɛ ba idiim asin bàman anki, idiim nsil kyà Yonas.

³⁰ Lalan, asànaa Yonas kàkal nde idiim ntɔn baar a Ninive, abun sye Mwan a mbuur uyàkal nde idiim ntɔn baar a mpalàbà.

³¹ Kà ilà a nsan, mfum a ngyel wà un'kaar akyer asàmbarà kusà a baar a mpalàbà ntɔn mukapà ikwàndwà, ntɔn nde kàfù ntsü a kwel muyàwem an'yeerà

a Salɔmun. Wɛɛ apà we anà mbuur kan'soòn Salɔmun.

³² Kà ilà a nsan, baar a Ninive bàkyer asàmbarà kusà a baar a mpalàbà ntɔn mukapà ikwàndwà, ntɔn baar a Ninive bàbuul mpem umpal bàwem ba an'loñ a Yonas. Wɛɛ apà we anà mbuur kan'soòn Yonas!

Mwinà a ndür *(Màt 5.15; 6.22-23)*

³³ « Akà mbuur mwey ukwe anki mukyà mwinà waa nde uyee wa, itàkal naa nde usi wa u ngyel a kantin. Wɛɛ nde wa asà udu a un'te bàfàsà mwinà ntɔn baar bàbila u ndwa bamen pɛɛla.

³⁴ Mii angye myà mwinà a ndür angye: isàkal naa mii angye myà ubwan, ndür angye yanswà ika uboo a pɛɛla, wɛɛ mii angye isàkal anà ukyal, ndür angye yanswà ika uboo a làpib.

³⁵ Duub mii angye ubwanàbwan, wey pɛɛla a ndür angye làkoon abwà làpib.

³⁶ Abun, isàkal naa ndür angye yanswà yà uboo a pɛɛla, akà ika mwey kyatɛy uboo a làpib, ya yanswà iyàkal uboo a pɛɛla, asànaa mwinà ufàpà wa ngye ñakwo pɛɛla a in'nyän ande. »

Yesu kan'pà ikwàndwà akà Amfarisi anà alɔñ a Un'koon

(Màt 23.1-36; Mlk 12.38-40)

³⁷ Yàmenà naa mpal kàmay Yesu mutɛn, umfarisi mwey kun'bel ntɔn mukàdyà u ndwà ande. Yesu kàbilà nde, waa kàbwaay u mesà.

³⁸ Umfarisi awun kàkyer abem muman naa Yesu kàtàywab anki kusà mudyà.

³⁹ Wɛɛ Mwol waa kàten a nde naa: « Le ndaa abɛ Amfarisi: Bɛ lafasɔñ nsà a an'kooɔ anà an'loñà, wɛɛ uboo bɛ làbà anàyoɔl a làmfɛɛl anà nkyel mboon.

⁴⁰ Angwöy Mbuur akwà kàkyer nsà, nde boo kàkyer anki?

⁴¹ Làpɛ akà anàlambwà indiir abyà uboo a an'kooɔ anà uboo a an'loñà abɛ, waa indiir byanswà byàyakal byà in'kyɛɛl ntɔn bɛ.

⁴² « Wée ngyeb akà be Amfarisi! Be làfàpà mwey uboo a kwem wà nkay ifàsà indiir ntsà asànaa un'duì anà kòb anà nkay adya asin ya ifa ifa, wée be làfàkyer anki ndaa a balàbal anà ukwen a Nzam: undiir làfàkyer be ukwòn adiima indiir byumwey.

⁴³ Ngyeb akà be Amfarisi, ntòn be làfàkwèn an'kir a làkoo u ndwà a nkòh. Be làfàkwèn naa baar balape mbor kà ikal a nkòh.

⁴⁴ Ngyeb akà be! Be làbà asànaa an'dii mpa bafàman baar anà bafàndyaar ba ukwòn ayòb. »

⁴⁵ Umwey uboo a alwòn a Un'kwòn, kàtèn a nde naa: « Un'lwòn, akatèenà ngye abwey, ngye bi akatoo sye! »

⁴⁶ Yesu waa kàfuur naa: « Ngyeb akà be sye, alwòn a in'kwòn! Ntòn be làfàtòl buur a mpay musen akà baar, wée be la làfàba anki akà u làpin làmwey.

⁴⁷ Ngyeb akà be, ntòn be làfàtòn an'dii a anangwòm bàdwa' bàtaaràbe!

⁴⁸ Abun iswanà ubwanàbwan naa be lan'kyey ndaa bàkyer bàtaaràbe: ba bàdwa' anangwòm, wée be, be làtònà an'dii aba!

⁴⁹ Lalan Nzam kàtèn nde unsa an'yweera ande naa: "mè ba in'satoom anangwòm anà antoom, ba bàsàdwa bumwey anà bàsàmèey bumwey nkwaan."

⁵⁰ Lalan an'kil a anangwòm màpää' fà nsemà a mēēn bàsàtalà udu a un'tswe a baar a mpalayì,

⁵¹ semà an'kil a Abèl tii an'kil a Zakàlye awà bàdwa' uboboo a mesà a ibwòn anà idwà. Ndandaa mè alàkyään, buur a an'kil a baar abà banswà bàsàtalà udu a un'tswe a baar a mpalayì!

⁵² « Ngyeb akà be alwòn a Un'kwòn, be làkyàduum nsab ufàduub ndaa a un'yenà. Be ñakwo làfàbilà anki, be sye làfàtsun baar bumwey bafàkwèn mubilà kwo. »

⁵³ Yàmenà naa umpal kàtoo Yesu u ndwà, alwòn a in'kwòn anà Amfarisi

bàkun'nuün ntòn mukun'fuul ndaa yà ifà ifà:

⁵⁴ ba bàkal mukun'lwab ndaa, ntòn ba bàwèl ndaa ayifà u mun ande ntòn ba bun'fuiin.

12

Igyeēn ntòn ukwen a loor
(Mat 10.26-27)

¹ Yàmenà naa utaan nsil alan, baar nsaab bàkyer ayàkòh, ba bāndyāndyaar ba a ba kà in'kòl. Yesu kàtāsēmā muten a alwòki ande naa: « Laduub mii abe ntòn ful a Amfarisi, iswanà naa ukwen a loor.

² Ndaa yanswà yānāyee ikyer asāmenà u mii, ndaa a unku ikyer asātoo.

³ Lalan ndaa yanswà lāsāten be u làpib, bàkyer asāwem u mwaānà answà, wée ndaa yanswà lāsānjūn be u mun a tsu' uboo a suk anādubà, isàbulà ndaa a kuub in'kwèj udu a nsyā' a ndwà.

Mbuur ban'kwo muman bōomà
(Mat 10.28-31)

⁴ « Asam amē, mè alàkyään naa: twon lan'man bōomà a baar bafàlò ndūr mpel, wée mpa bàkwe mufàkyer undiir asin.

⁵ Mè in'kyer alāswan nà be lan'kwo mutiin bōomà: làtiin mbuur awe anà ikòb mukàlātōm u yaan a mbāa ungo' a nkweel. Ndandaa mè alàkyään, be bōomà làtiin nde! »

⁶ « nkye Inswor ityeen bafàyalà anki ndiim yweel? Wée Nzam ufadiimà anki akà umwey uboo a bya.

⁷ Yumwey ayi: Itàkal ntswee abe yanswà yānātan. Twon lan'man bōomà, ntòn be lan'sōōn inswōr mbwòn u ntal.
(Mat 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ « Wée mè alàkyään naa mbuur wanswà asàtā imbal amē u mii a baar, Mwan a mbuur sye asun'teel imbal u mii a akyeey a Nzam.

⁹ Wée mbuur wanswà asāswan ngaal u mii a baar naa nde mè kan'yòb anki, nde sye bàsun'yòb anki u mii a akyeey a Nzam.

¹⁰ Isakal naa mbuur kan'twe Mwan a mbuur, nde bàsun'dwāāl nkul, wē mbuur

asàto Dweelà In'kyeel, usàwal anki ndwàl a nkul.

¹¹ « Mpal basalasyen ba u ndwà a nkoñ a Ayudà ntòn mukalatsuul nsañ, itàkal kusa a amfum, itàkal kusa a an'ycl, twon lan'man mpay naa be un'lon làkàsà aben, be ndaa nà làkàtèn. »

¹² Ntòn Dweela In'kyeel akyer asàlalon taan nsil alan ndaa lan'kwo be muten. »

Nsim a ñun'naan insil

¹³ Yàmenà naa uboo a un'sen a baar mbuur mwey kàtèn a Yesu naa: « Un'loon, un'swen un'ton ame mukab anà m un'naan abi. »

¹⁴ Yesu waa kun'fuur naa: « Un'sam ame, nà kan'si nteen abe, itàkal nkalsa mukab un'naan abe? »

¹⁵ Nde waa kàtèn a ba naa: « Làwem ubwanàbwan: twon lan'kal ana ngyal mukal anà indiir mboon, ntòn mōō a mbuur kà wà uboo a indiir ande anki, itàkal naa nde wà ñun'naan. »

¹⁶ Apan nde kateel nsim yi: « An'ywan a ñun'naan mwey mātwey isaa mboon. »

¹⁷ Nde kàsemà muiwee: "Mē in'kyer aben? Ntòn mē ikaal musà isaa ame abi byanswa kyatey."

¹⁸ Apan nde kàtèn naa: "Mē in'yàkyer abà: Mē in'kyer ayàpay ikor ame byanswa ntòn muton byàkolàkol, waa in'yàsà mben ame yanswa anà isaa ame byumwey."

¹⁹ Ungō apan mē in'yàtèn a mē ñakwo naa: Mōō ame, ngye awe anà isaa mboon ntòn mbul mboon. Yweer, dyà, nwà, man un'sak."

²⁰ Wē Nzam waa kàtèn a nde naa: "Insil! U mpib a ñàba nsil awa ngye akyer akwà. Ayi yanswa an'lon ngye ntòn ngye, nà asàman ubwan a ya?" »

²¹ Yesu kàkwey naa: « Abun, ya yabwey sye ntòn mbuur afàkoñà un'naan mboon ntòn nde ñakwo, wē nde ukōñ akal ñun'naan ntòn Nzam. »

Ngwal a Nzam (Màt 6.25-34)

²² Apan Yesu kàfàtèn a alonki ande naa: « Lalan m alàkyään naa: Twon lan'man

mpay ntòn mōō abe anà mutēen naa be ininà làyàdyà, itàkal naa ntòn ndūr abe naa be ininà làyàbwaar.

²³ Ntòn mōō kan'soñ isaa anà ndūr yan'soñ ipfey.

²⁴ Làler inkaak, bya ifàkon anki, ifàbwo anki, bya ikor byatey, wē Nzam akyer afadii. Be lan'soñ nēn!

²⁵ Nà uboo a be, ntòn ngyeb ande, kan'kwo mukwey akà ilā mwey u mōō ande?

²⁶ Isàkal naa be làkwe anki mukyer undiir ikikye, ntòn nkye làmanà be mpay ntòn indiir byumwey?

²⁷ Làler iful a an'ywan ifàyel bya: bya byàfàsal anki, byàfàton anki, wē mē alàkyään naa itàkal Salomun unsà un'naan ande wanswa kàsàbwaar anki asànaa bya.

²⁸ Isàkal naa Nzam afàbwāā iteerà abya u ywan ñàba wē nkaswo bya bāyàtōm u mbaa, waa Nzam mpa uyàlabwāā, be anàlākwikilā ikikye.

²⁹ Wē be, twon lan'man mpay ntòn udyà anà unwà abe, twon lan'kal u ngyeb.

³⁰ Ntòn indiir abi byanswa baar mpa bāyob Nzam u mēen mē bāfàlən bya taan lanswà. Wē be, Taaràbe akyàyob naa be làbye anà mfun a bya.

³¹ Wē be, tálalənà imwol a Nzam, waa bàsàlakwey indiir abi byanswa. »

Un'naan a du (Màt 6.19-21)

³² « Twon an'man bōomà, ngye làbōl ikikye! Ntòn Taaràbe kàkwen mukàlapà imwol.

³³ Làyalà indiir abe, làpe ngim akà anàlāmbwà. Làkyer in'di a ngim mpa ifàbwà an'tär. Làyee in'naan abe u du, waa mya mpa myàtāy. Mbūūb bāyàkwo anki muwal mya, anà nseel sye idyà anki mya.

³⁴ Ntòn ikaal awà in'naan abe, ikaal sye iwà mpem abe.

³⁵ Làkal kà igyēen musal anà indiir a isal abe u kōō. Làwey minà abe myàkāl myàñàlēmà.

³⁶ Làkàl asànaa asyàäl bàkadilà nkum aba kàkyen mukàbal un'kyay, nton ba bun'duub ndwà isàkal naa nde kan'yafura ana kan'bèera. Mpal uyàfurà nde, ubèerà nde, waa ba bun'duub ndwà.

³⁷ Un'sak akà asyàäl usyetaan nde bàmmuleera mpal uyàfurà nde! Mè ndandaa alàkyään, nde ñakwo asàbwaar ipfey a isal, asàpà ba ikal abwaay anà isaa.

³⁸ Isàkal naa nde kan'yà uboboo a mpib, itàkal naa u nkoo atàtweb, un'sak akà asyàäl akwà usàtaan nde bàjàleer! »

³⁹ « Làyob ubwanàbwan naa isàkal naa ñandwà akyàyob taan uyà mbuùb, nde uyun'wey anki mubilà u ndwà ande.

⁴⁰ Bè sye, làduub mii abè, nton bè làyob anki taan usàyà Mwan a mbuur. »

Un'syàäl anàbwan anà un'syàäl un'be (Màt 24.45-51)

⁴¹ Apan Petolà waa kun'fuul naa: « Mwol, nsim ayi yà nton bi mpel lèe nton baar banswà? »

⁴² Mwol waa ufuur naa: « Nà un'syàäl a balàbal anà ñun'yenà awà kan'kwo nkum ande mupà buur muler asyàäl anà mupà umwey umwey isaa ande u taan a taan?

⁴³ Un'sak akà un'syàäl awà, isàkal naa nkum ande amàyun'taan mukyer isal akin!

⁴⁴ Mè alàkyään ndandaa, nde asun'sà mfum udu a un'naan ande wanswà.

⁴⁵ Wèe, isàkal naa un'syàäl kan'yweer u mpem ande naa: "Nkum amè kan'kyer itaan muyàfurà." Nde usemà mudub baar a isal abaal anà bakaar, isal ande udyà, unwà anà uyor man,

⁴⁶ apan nkum ande asyefurà ilà mpa kun'dilà nde anà u taan mpa uyob nde. Apan nkum ande asun'pà ntaanàmbar anàsöönà, nde asun'sà uboo a un'lwaan a atsuünj mpa bàfàlab nswèen.

⁴⁷ Un'syàäl akwà awà ayob naa nkum ande inina ufàkwen, wèe nde ufàkwen anki mukyer ya anà mulöön ya kusa, nde asàwal an'fün mböön.

⁴⁸ Wèe un'syàäl akwà mpa uyob naa nkum ande inina ukwen nton nde, isàkal naa nde an'kyer ube, ntaanàmbar ande isàkal ikikye. Isàkal naa mbuur kàwel mböön, bàsun'lööm sye mböön. Isàkal naa bàmapà mböön, bàsalööm sye mböön. »

Nkqabà nton Yesu (Màt 10.34-36)

⁴⁹ « Mè kàyi muyàtööm mbaa u mèen. Wèe mè in'kwen naa ya ikal yàjàlèemà.

⁵⁰ Ye anà nduümà mwey mè in'wal, mè waa in'wà u ngyeb mböön tii umpal isàkwo ya!

⁵¹ Nkye bè làsii naa mè kàyi nton mutwaal duu u mèen? Naa, mè alàkyään naa nkaabà.

⁵² Yan'menà naa semà ñàbawà, u ywar a baar atyeen nkaabà yan'bilà, atàr bàkwen anki abööl, abööl bàkwen anki atàr,

⁵³ taa ukwen anki mwan ande wà baal, mwan baal ukwen anki taarànde, maa ukwen anki mwan ande wà un'kaar, mwan un'kaar ukwen anki ngwàn, maa ukwen anki un'kyay a mwan ande, un'kyay a mwan ukwen anki ukwà ande wà un'kaar. »

Ngyöob a mbuul a an'taan (Màt 16.2-3)

⁵⁴ Ungö apan, Yesu waa kàten sye a baar banswà naa: « Umpal làfàman bè itööm ntsu'làfàmina taan, bè làfàten naa: "Mbul akyer anò", wa sye afàkyer anò.

⁵⁵ Isàkal naa un'pob an'fà ngyel, bè làfàten naa: "Nàbà mwäänà akal mböön", wa sye afàkal mböön.

⁵⁶ Baar a mpem yweel! Bè làkyàyob ndaa yan'kwo mulyaan u mèen anà u du, wèe nton nkye mpa làyob bè ndaa a mpalàyi? »

Ngyöñà anà ibör ande (Màt 5.25-26)

⁵⁷ « Nton nkye bè ñakwo mpa làyob bè musööl ndaa a ndandaa?

⁵⁸ Isàkal naa we anà mbur kàmafüün, wèe bè làwàmukya làbay a nsañ, lenj ipöl

muyöñà anà nde mpal làbà be u mbwo. Abun nde ngye uyàfasyen anki akà nteen, nteen ayàfapà anki akà un'kyeñ, un'kyeñ uyàfabiil anki u bōlokà.

⁵⁹ Kya naa tɛy, mɛ akyään ndandaa, ngye kwo asàtoo anki isàkal naa ngye ngim ande yanswà n̄atàfur anki. »

13

Mbuul a mpem lɛ ukwà

¹ Umpal ayin, baar amwey b̄ayi mukyään Yesu naa Pilatu kàdwà aben Angalile taan̄ b̄akal ba mupà ibōon akà Nzam.

² Yesu kafuur naa: « Bɛ làsii naa Angalile abà basōōn Angalile bumwey unsà man'be, lalan b̄amen ba mpay a tub ayi?

³ Mɛ in'ten a bɛ naa n̄aa. Wɛɛ bɛ làsàkōon asōomà, bɛ banswà sye làsàkwà asànaa ba.

⁴ Itakal baar kwem anjinaan b̄aku' mpal yabweel ndwà a bwelàbwel a Silowɛ, bɛ làsii naa b̄a b̄akal anà man'be man̄asōōnà baar a Yelusalem banswà?

⁵ Mɛ in'ten a bɛ naa n̄aa. Isàkal naa bɛ mpem lābuul anki, bɛ banswà lākyer asàkwà. »

⁶ Apan nde kateel nsim yi: « Mbuur mwey kàkal anà un'te adyà w̄an̄àkōn uboo a lapan̄ ande. Ilā mwey nde kākwen mubwo mbeñ, wɛɛ nde k̄amen anki akà mwey.

⁷ Abun nde k̄at̄en a mbuur k̄afalerà lapan̄ a in'te adyà ande naa: "Le, abà mbul t̄ar in'yaa mɛ muyàbwo mbeñ k̄a un'te awà, wɛɛ mɛ akà imwey in'manà anki. Tsul wa: mɛ in'manà anki isin usaa nde lapib a bunabun uboo a lapan̄ amɛ."

⁸ Mbuur awun naa: "Un'loōñ, t̄afun'wey mbul awà! Mɛ in'yābuun m̄een u mbil a wa, mɛ in'yāsà nkay:

⁹ taan̄ lumwey ilā iya ungo' wa akyer ayāb̄or. Kya naa tɛy, ngye waa asun'tsul." »

Yesu kan'kōor un'kaar an̄atoo ilā a saba

¹⁰ Yāmenà naa ilā a saba mwey Yesu kàkal mulōñ u ndwà a nkōñ a Ayudà.

¹¹ Wɛɛ le, uboo kwo kàkal anà un'kaar mwey dweelà a làbe lun'buulà an̄àkwèkà abà mbul kwem anjinaan: nde kàkal an̄atōōr, kākwee anki mumbar an̄asubà alāā.

¹² Mpall kun'men Yesu, nde waa kun'bel, k̄at̄en a nde naa: « Un'kaar, ngye an'kōorà unsà nkwekà angye! »

¹³ Nde k̄asi an'kōo ande udu a un'kaar awà, taan̄ nsil alan un'kaar waa kasuba, laa k̄asemà nde musyāñà Nzam.

¹⁴ Wɛɛ mfum a ndwà a nkōñ a Ayudà k̄awem nkyel ntōn Yesu kākōor nde mbuur ilā a saba. Apan nde k̄at̄en a baar banswà naa: « Ilā mukyer isal byà isyaam, làyi k̄a ilā abin ntōn b̄alakōor, wɛɛ k̄a ilā a saba anki! »

¹⁵ Mwol waa kun'fuur naa: « Bɛ làbà baar a loor! Mbuur wanswà uboo abɛ afab̄am ngōoma ande itakal ntab ande k̄a ikal ufadyà wa anà mukun'nuū ilā a saba. Kabwey anki?

¹⁶ Wɛɛ un'kaar wà, mwan a Abalam kākōr Satanà wà mbul kwem anjinaan, b̄alun'kōor anki in'sin̄ ande ntōn n̄abà ilā a saba? »

¹⁷ Mfuur a Yesu ayi yāpɛ nswen akà ayiñ ande, wɛɛ baar banswà b̄amen un'sak ntōn ndaa an̄abwan̄ kākyerà nde.

Nsim a imbeñ ikikye b̄akōn

(M̄at 13.33)

¹⁸ Yesu k̄af̄at̄en naa: « Imwol a Nzam kyà asànaa inina?

¹⁹ Kya kyà asànaa imbeñ ikikye kan'wal mbuur mwey anà kan'tōom nde uboo a lapan̄ ande: kya waa imen, iyel, ibulà un'te, nen a du waa itōñ an'yaab k̄a an'kōkà a wa. »

Nsim a ful

(M̄at 13.33)

²⁰ Nde kākwey naa: « Mɛ imwol a Nzam in'sii anà inina?

²¹ Kya kyà asànaa ful k̄awel un'kaar mwey waa k̄at̄uūb la anà an'kōob an't̄ar m̄a mfufu a mampà. Ungo' apan mfar yanswà laa yāful ya. »

*Mun a mbwo a ikikye
(Màt 7.13-14,21-23)*

²² Yesu kàiyilyaanà uboo a an'bul a kolàkol anà mà ikikye muyilon anà muyisin tsutsu' a Yelusàlem.

²³ Mbuur mwey kun'fuul naa: « Mwol, nkye baar ikikye mpel bàsàwà mōō? » Nde waa kàfuur naa:

²⁴ « Làkyer ngwal mubilà u kimunàmbwo, nton me alàkyään naa baar mbōon bàsàlen mubilà wée ba bàsàkwo anki. »

²⁵ « Mpal usàsubà ndawà anà usàbām nde ndwà, isàkal naa be lan'sàsal u nsà, be làtàbēerà ibeenà unsà làbōōn lanswà: "Mwol, iduub!" Nde be asàlafuur naa: "Be làbà baar a ken?"

²⁶ Apan, be làsàten a nde naa: "Wée bi laa kadi anà kànū u mii angye, ngye kàlōōnà kà an'balàbal anà bi."

²⁷ Nde afàsàlafuur naa: "Be làbà baar a ken. Lalwomà apa me, be baar lafakyer man'be."

²⁸ Akun isàkal ilel anà nkwoor a an'din mpal lasaman be Abalam, Isak anà Yakōb anà anangōom banswà uboo a Imwol a Nzam, wée be ñakwo bàkyàlapiy unsà.

²⁹ Apan, baar bàsàfà ntsu' làfàsenà taan, ntsu' làfaminà la, ntaal anà ngyel, ba bàsàwal ikal u mesà kà Imwol a Nzam.

³⁰ Lalan baar a ngōngō bàsàbulà baar atàtweb, wée baar atàtweb bàsàbulà baar a ngōngō. »

*Yesu anà Yelusàlem
(Mat 23.37-39)*

³¹ Umpal ayin, Amfarisi amwey bàyi ba, ba bāten a Yesu naa: « Lwomà pabà, kyen ntsu' asin, nton Elodi akwen mukadwa. »

³² Yesu waa kàfuur naa: « Làkyen kàlun'kyään un'kyen awun: ñabà anà nkàswo me in'wà mubōñ insōñà anà mukōor anakyal, nkàswo wunà isal ame iyàkal anàwà.

³³ Wée me in'kyer alab mbwo ame ñabà, nkàswo anà nkàswo wunà, nton nangōom ukwe anki mukwà kà ikal asin mpa akyà Yelusàlem.

³⁴ Aa, Yelusàlem! Yelusàlem! Ngye an'may anangōom, ngye an'dwa baar ufàtom Nzam a in'kul. Mbalà kwe me kakwen muboba baan angye tsutsu' apa me asànaa nkōō ufàfwee wa an'tsul u ngyel a an'paab ande. Wée be ya làsàkwen anki!

³⁵ Isakal abun ndwà abe bàkyer apiy bwà. Èè, semà ñàbawà be me làfàsan'man anki tii mpal làsàten be naa: "Wey un'sak ukal akà mbuur kan'yà kà ikōb a Mwol." »

14

Yesu kan'kōor ñun'kyal mwey ilà a saba

¹ Yàmenà naa ilà a saba mwey mfum a Amfarisi mwey kàbel Yesu mukàdyà u ndwà ande. Baar bàkal paa bàkal musey nde ubwanàbwan.

² Wée le, mbuur anàyayam u ndür kàkal anàmbar kusà a nde.

³ Yesu kàsi ndaa, waa kàten a alōōn a in'kōōn anà Amfarisi naa: « Nkye bàkyàpà mbwo lē tēy mukōor mbuur ilà a saba? »

⁴ Wée ba ndaa bàsi anki. Apan Yesu laa kàbà'nde mbuur awun, waa kun'kōor, kun'swen mufurà ndwà ande.

⁵ Ungō apan, nde waa kàten a ba naa: « Nà uboo abe, isàkal naa mwan ande itàkal ngōomà ande kan'bwà uboo a fu, mpa kun'twey nde a agyāgyā, ilà a saba? »

⁶ Wée ba sye bàsàkwo anki mufuur.

An'lwen nton làbōōn anà nkyeer a ndaa anàbwan

⁷ Mpal kàmen nde naa baar bàbel bàkal musōol ikal atàtweb, nde kàte nsim yi:

⁸ « Isàkal naa mbuur kàmabel mukàdyà ilà atà bōr ande, twon an'kàbwaay kà ikal a imfum. Taan lumwey uboo abe we anà mbuur kan'sōōn ngye unsà imfum

⁹ anà mbuur kàlabel, ngye anà nde, uyàten a ngye naa: "Sun'wey ikal ki." Uboo a nswen, ngye akàbwaay kà ikal a ngōngō.

¹⁰ Wée, manà bàmabel, kyen kabwaay kà ikal a ngōngō. Abun, mpal uyàbilà

mbuur kabel, nde waa kakyään naa: "Un'sam amɛ, kye anà ikal anasoon ubwan nton ngye, yabwaay udu kà". Abun ngye ayàkal anasyànà u mii a baar bakàl anà ngye u mesà.

¹¹ Lalan, mbuur afàseen an'pey bàkyer afun'tyeey, mbuur afàtyà bàkyer afun'sen. »

¹² Ungo' Yesu waa kàten a mbuur kun'bel naa: « Isàkal naa ngye apà baar udyà, twon an'bel asam angye, aton angye, baar a mbil angye, itàkal anjun'naan bàfàkal tsutsu' apà ngye, nton ba sye bàfàsabel mufuur ayi yanswà an'kyer ngye.

¹³ Wɛɛ, isàkal naa ngye apà isaa akà baar, bel anàlambwà, baar anàyom in'kol, ikar, ikwàmii.

¹⁴ Waa ngye ayàkal kà un'sak nton baar aban ndon yatey musafuur asànaa an'kyer ngye. Waa Nzam usakwey mpal bàsàwiya baar a balàbal kà ukwà. »

Nsim a udyà a kolàkol (Màt 22.1-10)

¹⁵ Yàmenà naa ungo' apan, umwey uboo a baar bàbel waa kàten a Yesu naa: « Un'sak aka mbuur asawal ikal mpal bàsàdii baar uboo a Imwol a Nzam! »

¹⁶ Waa Yesu kun'fuur naa: « Ilà mwey, mbuur mwey kàwel baar u ndwà ande nton udyà a kolàkol. Waa nde kàbel baar mbon.

¹⁷ Taan a udyà làkwe la, nde kàtom un'syaäl ande mukàswan baar kàbel nde naa: "Làyi apanà, nton ndaa yanswà yan'kwo."

¹⁸ Wɛ ba banswà bàkal mun umwey wa, waa balòm ndwàäl a nkul. Wàtàtweb kun'kyään naa: "Mɛ an'som ywanj làmwey, mɛ in'kyer akyà mukàler la. Mɛ amabon, ndwàäl nkul."

¹⁹ Wumwey naa: "Mɛ an'som adim atyeen anà akyay atyeen bà ngomà. Mɛ in'kyer akàsi ya. Mɛ amabon, ndwàäl nkul."

²⁰ Wumwey sye naa: "Mɛ an'baäl làbenàben alà, mɛ in'kwe anki muya."

²¹ Taan kàyàfurà un'syaäl awun, nde kàkyään nkum ande ndaa ayi yanswà baten ba. Lalan nandwà kàwem nde nkyel, kàswen nde un'syaäl ande naa: "Kyen agyàgya! Kyen u mbay anà kan'balàbal a bul, twaal pabà anàlambwà, baar anàkwèkà, ikwàmii, ikar."

²² Ungo' a taan, un'syaäl waa kàyàkyään nkum ande naa: "Mwol, mɛ an'kyer asànaa an'swen ngye, wɛɛ ikal a ipol byà paa."

²³ Nkum ande naa: "Kyen u mbwo yanswà, u mbil a mpan, siinà baar bàbilà, nton ndwà amɛ iyol abar.

²⁴ Wɛɛ mɛ, mɛ alàkyään ndandaa naa akà mbuur mwey uboo a baar kàbel mɛ uler anki isaa amɛ!" »

Ndaa a mfun mukal un'lonki (Màt 10.37-38)

²⁵ Yàmenà naa mbul a baar kàyikyeenà a Yesu, nde waa kabulà, waa kàten a ba naa:

²⁶ « Isàkal naa mbuur an'ya akà mɛ, wɛɛ nde udiimà anki taarànde, ngwàn, un'kyay ande, baan ande, aton ande babaal anà bakaar, itàkal ndur ande njakwo, nde ukwe anki mukal un'lonki amɛ.

²⁷ Mbuur mpa usen buur ande anà mpa ulab mɛ, nde ukwe anki mukal un'lonki amɛ.

²⁸ Abà, nà uboo abɛ akwen muton ndwà a bwelàbwel, nde uwal anki taan muyweer nton muyob naa nde kwe uyàtwey, nkye nde ayàkwo mumay ndwà ande?

²⁹ Naa tɛy, nde uyàmay anki muton ungo' musà un'baän, baar banswà bàsamanà ya bàkyer asun'se.

³⁰ Ba bàsàten naa: "Làler mbuur kàsemà muton, wɛ nde kàkwe anki mumay."

³¹ Itàkal naa mfum mwey wà tsutsu' mulen ngwiy a mfum asin. Nde uwal anki taan mubwaay anà muyweer naa nkye nde akyàkwo muwal ibon kusà a mbuur awe abà baar nsaab an'kwem

mööl isàkal naa nde ñakwo we abà baar nsaab kwem?

³² Nde usaman naa nde ukwo anki, nde atöm in'kyeey mpal awà un'yiin ande u kwelàkwel ntön muyonjà duu.

³³ Ya ye abun sye ntön be: uboo abe, mbuur mpa ukwen mukööb ubwanj ande banswà ukwe anki mukal un'lonji amē. »

Mun aköön ntsà

(Màt 5.13; Mlk 9.50)

³⁴ « Mun wà undiir anàbwanj, wē ntsà awa isàwà, ya bàyun'fuur a nkye?

³⁵ Wa bàfàsàsyääl anki itàkal ntön meen, itàkal ntön mudii ndon. Undiir kan'saal: upiy wa bwà u nsà. Wey mbuur awe anà an'tsu'awem uwem. »

15

Nsim a un'kòk kàdiimà anà kàfàmenà

(Màt 18.12-14)

¹ Yàmenà naa afüür a iter anà baar asin babe, ba banswà basin tsütsü'apa Yesu ntön mukun'wem.

² Amfarisi anà alöon a in'koon bànjünün anà baten naa: « Mbuur wà ayiwal baar abe anà ayidyà ikal imwey anà ba. »

³ Wē Yesu kateel nsim yi:

⁴ « Nà uboo abe we amyà in'kòk nkam, wē umwey udiimà, nkye nde usàwey anki in'kòk an'kwem wà aniwà u nsye ntön mukàlenj umwey kan'diimà wà tii mpal usaman nde wa?

⁵ Mpal usaman nde wa, unsà un'sak nde, nde wa asàsà kà an'pey.

⁶ Mpal uyàfurà nde ndwà ande, nde abel asam ande anà baar a tsütsü, waa uten naa: "Làsànj anà mē, ntön un'kòk amē kàdiimà kan'menà."

⁷ Abun sye, mē ndandaa alàkyään, un'sak mböon asàkal u du isàkal naa mbuur un'be mwey kan'buul mpem, wē kà ntön an'kwen wà aniwà mpa bàwe anà mfun a mbuul a mpem. »

Iter a ngim kyàdiimà anà kyàfàmenà

⁸ « Itàkal naa, nà un'kaar mwey we abyà iter a ngim kwem, wē imwey kyan'diimà. Nkye nde ukyäa' anki mwina,

ukööm ndwà anà uyaal ntsü'yanswà tii mpal uyàfàman nde kya?

⁹ Wē umpal uman nde kya, nde abel asam ande anà baar a tsütsü' anà muten naa: "Làsànj anà mē, ntön iter a ngim amē kyàdiimà kyan'menà."

¹⁰ Abun sye, mē alàkyään naa un'sak mböon afàkal akà akyeey a Nzam isàkal naa mbuur un'be mwey kan'buul mpem. »

Mwan kàdiimà anà kàfàmenà

¹¹ Yesu waa kàfàten naa: « Mbuur mwey kàkal aba baan abaal bööl.

¹² Mwan wà umbey kàten a taarànde naa: "Taa, mpe kab a indiir làmē."

Taaràba kakaäb indiir ande.

¹³ Ungö'a ilä, mwan umbey awun kàwel indiir ande byanswà, laa kàyalà nde bya, waa kàkyen nsi a kwel. Wē akun nde kàtay un'naan ande uboo a lingyoomà.

¹⁴ Mpal kàmay nde indiir ande byanswà, ngyal a ngwal yàbilà u nsi ayin, laa kàsèmə nde mulej udyà.

¹⁵ Apan, nde kàkàlenj isal akà mbuur mwey wà nsi ayin. Mbuur awà kun'töm u nsye mukàdii ngul ande.

¹⁶ Wē an'kyan ande màkal naa nde udi itàkal isaa a ngul, wē mbuur un'pà bya kàkal anki.

¹⁷ Apan, nde kàfuur an'kyan, waa kàten naa: "Asyääł a taa akwe bàfàdyà asànaa bàkwen ba, wē mē kà in'wà mukwà a ngyal.

¹⁸ Mē in'kyer ambarà, in'kyer akyà akà taa, waa in'kàten a nde naa: Taa, mē an'kyer man'be akà Nzam anà akà ngye.

¹⁹ Mē in'kwe anki mufàkal mwan angye. Ngwel asanaa umwey uboo a asyääł angye."

²⁰ Apan laa kambarà nde, kàfurà nde akà taarànde. Nde kàkal anki nàtätol, mpal kun'men taarànde ukwel, laa kun'wem nde ngyeb mböon, kàkyen nde ntiin, kun'bwirà nde, waa kundüür.

²¹ Mwan laa kàten nde a taarànde naa: "Taa, mē kàkyer man'be aka Nzam ana

akà ngye, me in'kwe anki mufàkal mwan angye ..."

²² Wée taarànde kàsweŋ asyāāl ande: "Làkyen agyāgyā, kàlalen ipfey kyan'soön ntwen, lun'bwāā, lun'si lāper u lāpin, lun'bwāā an'sābar anābwan.

²³ Wée lātwaāl un'to a ngōmā a may, lādwa wa. Bi ikyer adyā, bi ikyer ataam

²⁴ ntōn mwan amē kākāl awānākwā, nde kan'wiyā, nde kākyer adiimā, wée me amun'man." Laa bāsēmā ba mūtaam.

²⁵ Taan nsil alan, mwan wā nswēm kākāl kà an'ywan. Mpal kākāl nde u mbwo muyāfurā, kākōlā nde tsūtsu a ndwā, laa kāwem nde an'diim anā an'kyen.

²⁶ Nde kàbel umwey uboo a asyāāl, waa kun'fuul naa ndaa nā ikalyaanā.

²⁷ Un'syāāl kun'fuur abā: "Un'kōm angye an'yāfurā. Taarānā kan'dwa un'to a ngōmā a may ntōn nde an'yāfurā anā mōō."

²⁸ Lalan, mwan wā nswēm kāwen nde nkyel, waa kātōn mubilā u ndwā. Taarānde laa kāyātoō nde, waa kun'lōōm mubilā.

²⁹ Wée nde kātēn a taarānde naa: "Le, me an'kyer mbul anā mbul musyāāl ngye: me ndaa angye mwey akā ikikye in'fābey anki. Wée, akā mbalā mwey ngye un'to a ntab kan'pē anki ntōn mūtaam anā asam amē.

³⁰ Wée mwan angye, mbuur kan'kātay indiir angye byanswā anā akaar a pasāse kan'yāfurā, ntōn nde, ngye an'dwa un'to a ngōmā a may!"

³¹ Taarānde naa: "Mwan amē, ngye awā anā me taan lanswā, indiir amē byanswā byā byāngye.

³² Wée, yubwan naa bi ikāl kà un'sak, ntōn un'tōn angye wā asānaa mbuur kākū waa kan'wiyā, ntōn nde kākyer adiimā, waa kan'mēnā." »

16

Mfum a isal a mankay

¹ Yāmenā naa Yesu kātēn a alōŋki ande naa: « Nun'naan mwey kākāl anā mfum a isal ande. Baar laa bāyun'fūūn ba naa nde afātaam anā indiir ande.

² Nun'naan waa kun'bel, waa kātēn a nde naa: "Ndaa nā me in'weemā ntōn ngye? Nswēn nsyāāl angye, ntōn ngye ayāfālab anki musyāāl indiir amē."

³ Mfum a isal kāsēmā muyweer: "Mē in'kyer aben, ntōn nkum amē kāman'lwom muler isal ande? In'bulā mulem an'ywan? Mē ngwal yatēy. In'sēmā muyilōm akā baar? Yā ndaa a nswen.

⁴ Aa, me an'man naa me ininā in'kyer ntōn baar ban'wel u ndwā aba mpal bāyan'lwom kà isal amē."

⁵ Ungō apan, nde kàbeelā umwey umwey anankul a nkum ande. Nde kātēn a mbuur wātātweb naa: "Ngye kwe apā akā nkum amē?"

⁶ Nde kun'fuur naa: "Ngungulā nkam yā may." Nde waa kātēn naa: "Le un'kaan a nkul angye, bwaay pabā, kyer agyāgyā, sōn an'kwem an'tyeen."

⁷ Ungō nde waa kātēn a wumwey naa: "Atōl ngye kwe?" Nde naa: "Ngōōr nkam mwey yā mbeŋ a imbab." Mfum a isal naa: "Mā un'kaan a nkul angye, sōn an'kwem naan."

⁸ Abun, nkum kākyer un'syānā un'be un'syāāl awā ntōn mankay ande. Iswanā naa baan a nsi yi ban'soön mankay kusā a atōn aba akwā abā baan a peelā.

⁹ Wée me alākyaān naa: Lāte isaam a in'naan a loor myā meen mā. Abun, umpal myāsākōōn mya, waa mya isālawal kà ikal a mbul a in'tye.

¹⁰ Isākal naa mbuur wā balābal unsā indiir ikikye, nde asākal sye wabalabal unsā indiir mbōōn. Wée isākal naa mbuur wā ŋaloor unsā indiir ikikye, nde asākal sye ŋaloor unsā indiir mbōōn.

¹¹ Lalan, isākal naa bē balābal bātey musyāāl un'naan a loor a meen mā, nā kan'kwo mukālapā un'naan a ndandaa?

¹² Isākal naa bē balābal bātey unsā indiir a baar asin, nā ayālapā indiir abe

ɲakwo?

¹³ Akà un'syaäl mwey tɛy kan'kwo musyaäl ankum bööl. Ya iyàmenà naa nde ayàkyey umwey, nde ayàtɔn wumwey, itàkal naa nde ayàpà möö ande akà umwey, nde ayàyiin wumwey. Bɛ làkwe anki musyaäl Nzam anà ngim u taan làmwey la. »

Ndaa a ifà ifà a Yesu

(Màt 11.12-13; 5.31-32; Mlk 10.11-12)

¹⁴ Yàmenà naa Amfarisi bàwem ba ndaa ayi yanswa, ba basɛ Yesu, ntɔn ba bàkweenà ngim.

¹⁵ Wɛɛ nde kàtɛn a ba naa: « Bɛ làbà, baar lafaswan u mii a baar naa bɛ làbà balàbal, wɛɛ Nzam akyob boo a mpem abɛ. Undiir bàfaman baar naa wa wà làkoo, Nzam wa afaman wa ɲingyây.

¹⁶ « Taan a Un'kɔɔn anà là in'kaan a anangɔɔm làtsu' apà Ywan. Sɛmà taan alan, Làsan Anàbwan là Imwol a Nzam ban'kyään, anà mbuur mbuur wà mukyer ngwal ntɔn mubilà kwo.

¹⁷ Du anà mɛɛn man'kwo isàdiimà, wɛɛ akà iserà mwey kyà Un'kɔɔn isàdiimà anki.

¹⁸ « Baal wanswà kàkaabà anà un'kyay ande, usàkàwal un'kyay asin, nde kan'tà inswem, wɛɛ baal wanswà asàwal un'kaar kàkaabà anà un'dim ande, nde kan'tà inswem.

Nun'naan anà Lazar

¹⁹ « Taan mwey kàkal anà ɲun'naan mwey kàfabwaarà ubwanàbwan ipfey a ntal. Ilà byanswà isal ande udyà anà utaam.

²⁰ Nàlambwà mwey ikɔb ande Lazar kàfabɔɔnà u mun a làpan a ɲun'naan awà, nde kàkal anà inkyar u ndür ande.

²¹ Nde kàlakwen mudyà mfür a mampà yàbwee u mesà a ɲun'naan. Apan sye mbwà yàyee mulɛɛr inkyar ande.

²² Yàmenà naa ɲàlambwà waa ukü, akyeey a Nzam laa bun'syen ba akà Abàlam. Nun'naan sye waa ukü, waa bun'dyee.

²³ Kà an'lon, ɲun'naan kàkal uboo a mpay yà mbɔɔn. Mpal kàler nde u du laa kàmen nde ukwel Lazar tsutsu' apà Abàlam.

²⁴ Apan nde kàlaal in'kwen: "Taaràme Abàlam, ngwem ngyeb! Tɔm Lazar, nde uduima nswen a làpin ande kà an'dà, nde kan'nö lànyan a an'dà u làlem amɛ, ntɔn mɛ in'wà u mpay mbɔɔn uboo a mbaa yi."

²⁵ Wɛɛ Abàlam kun'fuur naa: "Mwan amɛ, yɔba ubwan banswa kamen ngye u möö angye taan kàkal ngye u mɛɛn, wɛɛ Lazar kàkal u mpay taan lanswà. Mpalabà, apà, Lazar wà kà un'sak, wɛɛ ngye awà u mpay anasöönà.

²⁶ Yumwey ayi: Uboo a bi anà bɛ we anà un'baan a kolàkol. Ilàtàkal naa, ukwen bakàl, bi ikwe anki musoonà wa, itàkal naa mufà akà bi muyà akà bɛ, itàkal naa mufà akà bɛ muyà akà bi."

²⁷ Nun'naan waa kàtɛn naa: "Isàkal abwey, mɛ amabɔɔn, taa, tɔm Lazar u ndwà a taaràme,

²⁸ ntɔn mɛ in'we abà atɔn abaal atyeen, nde ukakyään, manà ba sye bayàlab mbwo a mpay ayi."

²⁹ Abàlam naa: "Atɔn angye bye anà Mɔsɛ anà anangɔɔm, wɛy ba bawem."

³⁰ Nde naa: "Naa, taa Abàlam, manà mbuur kan'fà an'lon, kan'kyà akà ba, ba bàkyer ayàbuul mpem."

³¹ Abàlam waa kun'fuur naa: "Isàkal naa ba bakwe anki muwem Mɔsɛ ana anangɔɔm, ba sye bayakwo anki muwem akà ikikye mbuur kan'fà an'lon." »

17

Man'be anà ndwääl a nkul (Màt 18.6-7,21-22; Mlk 9.42)

¹ Ungo'apan, Yesu kàtɛn a alɔnki ande naa: « Yà ndandaa naa taan lanswà baar ban'kwo bàbù u man'be, wɛɛ ngyeb akà mbuur awà mbwo ntɔn mbweel a un'tɔn ande.

² Yubwan akà nde naa bun'bàm nkɔn a kolàkol u bway anà bun'tɔɔm u ngyal,

akwà naa nde mubwiy umwey uboo a baan ambey bà.

³ Làkàl kà igyeeŋ ntɔn bɛ ɲakwo! Isàkal naa un'tɔŋ angye kan'kyer man'be, un'pɛ an'lweŋ. Nde usàsɔmà, un'dwàäl nkul.

⁴ Itàkal naa nde kàmakyer ube mbalà nsambwaar kà ilà mwey wɛɛ nde akayaa akà ngye taan lanswà naa nde akyer asɔmà, un'dwàäl nkul. »

Làkwikilà

⁵ Yàmenà naa ilà mwey antööm baten a Mwol naa: « Kwey làkwikilà abi. »

⁶ Mwol waa kafuur naa: « Isàkal naa ndandaa bɛ labye anà lakwikila latakàl ikikye asànaa imbeŋ a làpɔɔlà, bɛ lan'kwo muswan un'te a kolàkol naa: "Tsumà pà, kyen kambär uboo a ngyäl!" Wa akyer alàwem. »

Buur a un'syäl

⁷ Yesu kàkwey naa: « Bi itàwal naa umwey uboo abɛ ukàl anà un'tsuüŋ ande isal ande mulem, taan lumwey mudii ntsür. Uman nde kan'fà an'ywan kan'yàfurà, nkye nde ayàten a nde naa: "Yà agyägäyà, bwaay u mesà"?

⁸ Aay, nde ayàten a nde naa: "Ndääm isaa, bwaar ubwan, yà yan'pɛ udyà, manà mɛ an'may mudyà anà munwà, ungo ngye sye waa ayàdyà anà ayànwà."

⁹ Nkye nkum kan'kwo mupà ndà akà un'tsuüŋ ande ntɔn nde kan'kyer isal kyanswà kun'sweŋ nde?

¹⁰ Ya sye ye abwey ntɔn bɛ. Isàkal naa bɛ lan'kyer isal kyanswà bàlasweŋ, làten naa: "Bi ibà atsuüŋ ikɔɔn ndöŋ: bi kan'kyer isal kan'kwo bi mukyer." »

Yesu kan'kɔɔr anakyal a bay kwem

¹¹ Yàmenà naa Yesu kàkal mukyà Yelusàlem, nde kàsoonà ndel a Samalya anà Ngälilɛ.

¹² Mpal kàkal nde tsutsü mubilà u bul mwey, anakyal a bay kwem bàyi akà nde, ba bambär u kwel

¹³ waa basen ndaa: « Yesu, Un'loŋ, iwem ngyeb! »

¹⁴ Mpal kàmen Yesu, nde kàten a ba naa: « Làkyen kàlamenà akà angan. » Mpal bàkal ba u mbwo, laa bàkɔɔrà ba.

¹⁵ Umwey uboo aba kàmen nde naa nde kan'kɔɔrà, waa kàyàfurà, wàmuyisyäŋà Nzam u ndaa a dudu.

¹⁶ Apan, waa kabü, ntabwey u mɛɛn, kà in'kol a Yesu, waa kun'kòmə. Mbuur awà kàkal un'nsi Samalya.

¹⁷ Waa Yesu kàten naa: « Ba bàkwem bàkyer akɔɔra, wɛɛ baken baar wa bumwey?

¹⁸ Akà mbuur mwey ukàl anki anà an'kyän muyàfurà ntɔn mukòmə Nzam, ilàkɔɔn akal ungyey abarankye wà? »

¹⁹ Apan Yesu kàten a nde naa: « Mbarà, kyen, làkwikilà angye làmatswà möö. »

Ngyeel a Imwol

(Mât 24.23-28,37-41)

²⁰ Ilà mwey Amfarisi bàfuul Yesu naa imwol a Nzam isàya mpal yen. Yesu kafuur naa: « Imwol a Nzam iyà anki asànaa undiir a ubem.

²¹ Basàten anki naa: "Làler, kya aki kà." Taan lumwey naa: "Kya kya kunà." Ntɔn, làyòb naa Imwol a Nzam kyà uboo a bɛ. »

²² Apan nde waa kàten a alɔŋki ande naa: « Taan là paa làsàkwen bɛ muman Mwan a mbuur itàkal ilà mwey mpel, wɛɛ bɛ làsun'man anki.

²³ Ba bàsàlakyäänà naa: "Làler kunà!", taan lumwey naa: "Làler kà!" Wɛɛ twon lan'kyà, twon lan'kaamà ntiin.

²⁴ Ilà a Mwan a mbuur isàkal asànaa munyà ufapara wa udu, anà ufapa wa kyɛɛy awa ntsü anà ntsü.

²⁵ Wɛɛ kusà nde akyer atàman mpay mbɔɔn anà baar a mpalàbà bàkyer un'tɔn.

²⁶ Lalan ndaa yàlyaan utaan a Nɔwa, isàkal sye kà ilà a Mwan a mbuur.

²⁷ Baar bàkyer afadyaa, bàkyer afanwaa, bàkyer afataa an'bɔr, bàkyer afapaa baan aba an'bɔr, tii ilà kàbilà Nɔwà kà an'swà. An'dà màyoöl ma mɛɛn, laa bàkü ba banswà.

²⁸ Isàkal sye asànaa utaan a Loti: baar bàkyer afadyaa, bàkyer afanwaa, bàkyer afasoomà, bàkyer afayalà, bàkyer afakonà, bàkyer afatonà.

²⁹ Wée ilà kàtoo Loti u Sòdòm, mbul a in'kul a mbaa laa kàfù wa du, kàdwa wa ba banswà.

³⁰ Ya isakal abà sye kà ilà a Mwan a mbuur usàmèna nde.

³¹ Ilà'akin, mbuur asàkal udu a nsya a ndwà ande, ufàsàbilà anki u ndwà nton mukàwal indiir ande, ifà imwey sye akà mbuur asàkal kan'yan usàkwo anki mufurà ndwà ande.

³² Layoba un'kyay a Loti!

³³ Mbuur asàkwen muyee möö ande, wa asàkyà bwà, wée mbuur asàkòb möö ande, akyer asàwal wa.

³⁴ Mè alàkyään naa: u mpib ayin, baar bööl bàsàkal iböön imwey: umwey bàkyer asun'syen, umwey bàkyer asun'wey.

³⁵ Akaar bööl bàsàkal mutswà ikal imwey: un'mwey bàkyer asun'syen, un'mwey bàkyer asun'wey.

³⁶ Abaal bööl bàsàkal kà ibor: umwey bàkyer asun'syen, un'mwey bàkyer asun'wey. »

³⁷ Alonki ande bun'fuul naa: « Mwol, ndaa ayi isàkal ken? » Waa nde kafuur naa: « Ntsü isàkal ndom, akun sye inkaak isàkòñ bya. »

18

Nsim a un'kweel a un'dim anà nteen

¹ Ilà mwey Yesu katèel nsim yi nton muswan ba naa ba bàkyer ayamà taan lanswà, bàkòñ ayoon:

² « U bul mwey, kàkal anà nteen mwey. Nde Nzam kàfun'weemà anki, nde mbuur wanswà kàfun'manà naa wa undiir a bunabun.

³ U bul nsil alan kàkal sye anà un'kweel a un'dim mwey kàfayaa taan lanswà akà nde nton nde ulöön ndaa ande, nde kàteenà naa: "Mpè ibonj udu a un'yiin ame!"

⁴ Taan mböön nteen awà kàkyer atonà, wée mpal mwey nde kàten u mpem ande

naa: "Yà ndandaa naa mè Nzam böömà in'fun'man anki, mè sye aka mbuur mwey làkoo in'fun'sà anki,

⁵ wée asànaa un'kweel a un'dim wà kàman'sa pfwopfwo, mè in'kyer un'löön ndaa ande, naa tēy, usinayaa nde abà, nde ayan'twaäl lingyoomà." »

⁶ Apan Mwol waa ufàkwey naa: « Làwem ndaa kan'ten nteen un'be wà!

⁷ Wè be lasii naa Nzam uyapà anki ibonj agyàgyà akà baar ande kàsööl nde, bàfun'bel mpib anà mwäänà? Nde ayàbwiw mpib mukyer abà?

⁸ Mè, mè alàkyään naa nde ba ibonj ayapà agyàgyà. Wée, nkye mpal usàyà Mwan a mbuur, nde akyer asàtaan làkwikilà u mēen? »

Nsim a Umfarisi anà un'füür a iter

⁹ Ungo apan Yesu kàfàtā nsim nton baar bàfàkyey uyol naa ba bà baar a balàbal anà bàfàbey baar bumwey.

¹⁰ Nde kàten abà: « Baar bööl bàkaanà u ndwà a Nzam mukayama: umwey kàkal Umfarisi, wumwey un'füür a iter.

¹¹ Umfarisi kàkal umbär anà muyamà u mpem ande naa: "Oo Nzam, mè amafuur an'toon nton mukoon akal asanaa baar bumwey, anjukaam, baar mpa abà balàbal, baar a inswem, itàkal asànaa un'füür a iter wà.

¹² Mè in'fàkin mbor ilà'byeel u mpasà mwey, in'fapà kwen unsà indiir nkam amè byanswà."

¹³ Un'füür a iter kàkal ukol, nde kàkwen anki musuub ntabwey ande. Wée nde kàyabээрà itol ande, waa kàteenà naa: "Oo Nzam, ngwem ngyeb nton mè in'wà mbuur a man'be!"

¹⁴ Ndandaa mè alàkyään, un'füür a iter Nzam kun'twey mbuur a balàbal mpal kàfurà nde ndwà ande, wée kà Umfarisi anki. Nton mbuur wanswà afasena bàkyer afun'tyeey, wée mbuur afatyà bàkyer afun'seen. »

*Yesu kan'saak baan ambey
(Màt 19.13-15; Mlk 10.13-16)*

15 Umpal ayin yàmenà naa baar bàyàtwaal baan ambey akà Yesu ntòn nde kasi an'kɔɔ. Alonki bàmen ba abun, waa banjān.

16 Yesu waa kabel, waa kàten naa: « Lawey baan bàyi apa mɛ! Twon lāmatsun, ntòn imwol a Nzam kye a baar abà asànaa ba.

17 Mɛ ndandaa alàkyään, mbuur mpa awal imwol a Nzam asànaa mwan, nde kya usàbilà anki. »

Nun'naan

(Màt 19.16-30; Mlk 10.17-31)

18 Mfum mwey kàfuul Yesu naa: « Un'lonj anàbwan, mɛ in'kyer aben muwal mɔɔ a mbul a in'tye? »

19 Yesu kàten a nde naa: « Ntòn nkye aman'bel ngye anàbwan? Akà mbuur mwey wànàbwan waty, usàkɔɔn akal Nzam mpel.

20 Ngye akiyòb in'kɔɔn: "Twon an'tà inswem, twon an'lo, twon an'yib, twon an'tà imbāl a loor, sà làkoo akà taarànà anà ngwa." »

21 Wɛɛ nde kun'fuur naa: « Ayin yanswà mɛ in'kyer afalab semà imbey. »

22 Ungo kàwem nde abwey, Yesu kun'fuur naa: « Undiir mwey mpel kàmasaal: Yalà indiir angye byanswà, waa akàáb ngim ayin anàlambwà, waa ngye asàwal un'naan u du. Ungo, yan'lab! »

23 Umpal kàwem mbuur awà abwey, nde kàmen mpay mbɔɔn u mpem ande, ntòn nde kàkal njunaan a kolakol.

24 Yesu kàmen nde naa njun'naan kan'kwamà ndür, nde kàten naa: « Yà mpay akà anjin'naan mubilà uboo a Imwol a Nzam!

25 Lalan mpay yatay akà mpoonà mubilà u mun a nsway akwà naa njun'naan mubilà uboo a Imwol a Nzam. »

26 Baar bun'weemà baten naa: « Woo, abwey nà kan'kwo muwà mɔɔ? »

27 Yesu kafuur naa: « Indiir mpa bàfakwo baar, akà Nzam bya mpay byatay. »

28 Apan Petolà waa kàten naa: « Atol bi, bi kàsawey indiir abi njakwo ntòn mulab ngye. »

29 Yesu kàten a ba naa: « Ndandaa mɛ alàkyään, isàkal naa ntòn imwol a Nzam, mbuur an'sawey ndwà ande, un'kyay ande, atonj ande, aboör ande itàkal baan ande,

30 nde asàwal mbɔɔn u mpalayi, wɛɛ umpal isàya nde asàwal mɔɔ a mbul a in'tye. »

Yesu an'kyään nkweel anà ngwiiyà ande mbalà yatär

(Màt 20.17-19; Mlk 10.32-34)

31 Yàmenà naa Yesu kàwɛl Bákwen Anjiweel tsutsu'apa nde, waa kàten a ba naa: « Laler, bi ibeenà Yelusàlem, ndaa yanswà bàsòn anangɔɔm ntòn Mwan a mbuur ikyer akakwo.

32 Lalan ba bàyun'pà kà an'kɔɔ a baar mpa bàyob Nzam, ba bàkyer ayun'sɛ, bàkyer ayun'to, bàkyer ayun'tsul an'te.

33 Ungo apan ba bàkyer ayun'kam an'fũm, waa bàyun'dwa. Wɛɛ kà ilà kyatär nde akyer ayàwiyà. »

34 Wɛɛ alonki ande bàyobà anki akà undiir unsà ndaa ayin, mbuul aya bàkyer ayee, ba bàyob anki naa Yesu nkye kàkwen muten.

Yesu kan'kɔɔr ikwàmii mwey

(Màt 20.29-34; Mlk 10.46-52)

35 Mpal kàkal Yesu tsutsu' a Yelikɔ, ikwàmii mwey kàkal anàbwaay ukol a mbwo wàmulɔɔmà akà baar.

36 Mpal kawem nde laso a baar bàkal mulyaan, nde kàfuul naa nkye ikalyaanà.

37 Ba bun'kyään naa Yesu un'nsi Nazàler wàmulyaan.

38 Nde kàkuub in'lalà: « Yesu, Mwan a David, ngwem ngyeb! »

39 Baar bàyikyeenà kusà bun'tsüjā musà làso, wɛɛ nde kàsöönà mukuub in'lalà: « Mwan a David, ngwem ngyeb! »

40 Yesu laa kàmbar nde, waa kàsweñ naa bun'twàal awà. Mpal kàtol ikwàmii tsutsu'apa nde, Yesu kun'fuul naa:

41 « Ngye ininà akwen me mukyer nton ngye? » Ikwàmii kun'fuur naa: « Mwol, wey me in'fàman. »

42 Wée Yesu waa kàten a nde naa: « Fàman! Lakwikila angye lamakoor. »

43 Apan sye laa kàfàman nde, kàlab nde Yesu, wàmuyisyañà Nzam. Baar banswà bàmen ba abun laa bàsyañà ba Nzam.

19

Yesu anà Zakay

1 Ila' mwey Yesu kàbilà u Yelikò, nde kàlyaan uboo a la.

2 Wée le, kwo kàkàl anà mbuur ikòb ande Zakay. Nde kàkàl mfum a afuür a iter, nde kàkàl njon'naan.

3 Nde kàkweenà muman naa Yesu kàkàl na, wée nde kàkwe anki nton baar bàkàl mbòon, nton nde kàkàl ikòkò.

4 Nde kàkaama ntiin kusa, waa kàlär udu a un'te nton nde umen Yesu nton nde ayalyaan paa.

5 Mpal kàkòlà Yesu kà ikal akin, nde kàler u du, waa kàten a nde naa: « Zakay, yatolà agyàgyà, me nàbà in'kàbòon u ndwà angye. »

6 Zakay kàtòlà agyàgyà, waa kàwel Yesu unsà un'sak.

7 Mpal bamen baar abun, ba banswà bàkyer anjünün, waa bàten naa: « Làler, nde akyer akàbòon u ndwà a mbuur a man'be wà! »

8 Wée Zakay laa kàmbär nde, waa kàten a nde naa: « Mwol, wem, me in'pà boboo a indiir amè akà anjàlambwà, isàkal naa me kàgyoor undiir a mbuur, me un'fuur mbalà nà udu a wa. »

9 Apan Yesu kàten nton nde naa: « Nàbawà mōō kan'bilà u ndwà ayi, nton nde sye wà mwan a Abàlam.

10 Nton Mwan a mbuur kàyi mulen anà mutswà mōō a baar bàdiimà mbwo. »

Itim a iter a wòl (Mat 25.14-30)

11 Umpal bàkàl ba muweemà ndaa ayi, Yesu kàlab mutà nsim mwey. Nton nde

kàkàl tsutsu' a Yelusàlem, wée ba bàsii naa Imwol a Nzam ikyer amenà apanà.

12 Làwem ndaa kàten nde: « Mbuur mwey wa ywar a imwol kàkàl tsutsu' mukyà nsi a kwel nton bun'si mfum. Ungo' nde waa kàyàfurà nsi ande.

13 Nde kàbel baar kwem uboo a asyàal ande, waa kàpè akà umwey umwey iter a wòl. Ungo' apan nde kaswen mutà yà a ngim ayin nton ya ibor yàsin tii mpal usyefurà nde.

14 Wée mbuur awà, baar a nsi ande bàfun'kwenà anki. Lalan bàtòim ba akyeey ungo' ande nton muten naa: "Bi ikwen anki naa mbuur awun uyaal u nsi abi!"

15 Ungo' bun'si ba mfum, nde kàfurà nsi ande. Nde kàbel asyàal akwà kàpè nde ngim nton muyòb naa ya ininà yàbòr.

16 Wàtàtweb kàyi nde, kàten naa: "Un'looj, iter a wòl angye kyan'bor iter kwem."

17 Apan, Nkum ande naa: "Yubwan mbòon, ngye awà un'syàal anàbwan! Ngye an'syàal balàbal unsà undiir ikikye, me amasà mfum a an'bul a kolàkol kwem."

18 Wàyweel waa kàyàsin, waa kàten naa: "Un'looj, iter a wòl a ngye kyan'bor ityeen asin."

19 Nkum waa kàten ande sye naa: "Yubwan, me amasà mfum a an'bul a kolàkol an'tyeen."

20 Ungöngö, umwey waa kàyi, waa kàten naa: "Mwol, iter a wòl angye kyaki: me kya kàyee uboo a iteenà a ipfey.

21 Lalan me kàmen bōomà angye, nton ngye awà mbuur a ndaa a ngwal, ngye afàwal ngim kà ikal mpa kàsi ngye, ngye afàbwo ywan mpa kàkòñ ngye."

22 Nde waa kàten a nde naa: "Un'syàal un'be! Mbar angye me in'tsul unsà ndaa angye ñakwo! Ngye kàkyer ayòb naa me in'wà mbuur a ndaa a ngwal, in'fàwal ngim kà ikal mpa kàsi me, in'fàbwo ywan mpa kàkòñ me.

23 Wée nton nkye mpa kàsi ngye ngim

amɛ u bank? U mfurà amɛ, mɛ in'làwal bweel!"

²⁴ Apan nde kàsweɲ akà baar bàkàl paa: "Làduum iter a wɔl kin akà nde, làpɛ kya akà mbuur awe abyà kwem!"

²⁵ Ba waa bàten a nde naa: "Un'lwɔɲ, nde we abyà kwem!"

²⁶ Mɛ alàkyään naa: "mbuur awe anà bya bàkyer asun'kwey, wɛɛ mbuur mpa awe undiir bàkyer asun'lwom itàkal kindam awe nde akyà!"

²⁷ Wɛɛ ayiɲ amɛ akwà mpa bàkwen naa mɛ in'kàl mfum, latwàäl pà, ladwà u mii amɛ!" »

Yesu kan'kyà Yelusàlem

(Màt 21.1-11; Mlk 11.1-11; Ywn 12.12-19)

²⁸ Ungo muten abà, Yesu kàkyen kusà a un'seɲ a baar kàkàl mubeenà Yelusàlem.

²⁹ Mpal kàsin nde tsutsu apà Betfage anà Betani, tsutsu apà mɔɲ bàfàbel naa mɔɲ a in'te a ɔlive, nde kàtòim alɔɲki bööl kusà,

³⁰ waa kàten naa: « Làkyen u bul lanà u sim. Bɛ làsàkolà, bɛ làkàman mwan a anɛ wàɲabàm, udu awa mbuur nàtalaar anki. Lun'tsuun, lun'twàäl pà.

³¹ Wɛɛ isàkal naa mbuur amàlafuul naa: "Nton nkye latsuuɲà bɛ wa?" Lun'fuur naa: "Mwol we anà mfun a wa." »

³² Umpal bàkyen antoöm, ba bàmen asànaa kàten Yesu.

³³ Utaan bàkàl ba mutsuun mwan a anɛ wa, aɲawa bafuul naa: « Nton nkye latsuuɲà bɛ wa? »

³⁴ Ba bàfuur naa: « Mwol we anà mfun a wa. »

³⁵ Apan ba bàsyen mwan a anɛ akà Yesu. Ba bàyeel ipfey aba udu a ntsür, waa bàbay Yesu mular udu awa.

³⁶ Mpal kàkàl nde muyikyà, baar bàyiyeelà ipfey aba u mbwo.

³⁷ Utaan kàkàl nde tsutsu a Yelusàlem, u mbumà a mɔɲ a in'te a ɔlive, un'kabɔ a alɔɲki wanswà kàkàl muköma Nzam unsà un'sak, u ndaa a ngwal, nton impà byanswà bàmenà ba.

³⁸ Ba bàtɛnà naa: « Wey Nzam usaak mfum kan'yà kà ikɔb a Mwol! Duu u dudu anà làkoo akà Nzam. »

³⁹ Uboo a un'kabɔ awa bàkàl anà Amfarisi amwey, ba bàten a Yesu naa: « Un'lwɔɲ, asweɲ alɔɲki angye bàwey musà làso. »

⁴⁰ Yesu waa kafuur naa: « Mɛ alàkyään naa ba bàsàkal a duu, in'kul ikyer a kuub in'kweɲ. »

Yesu kan'lel nton Yelusàlem

⁴¹ Mpal kàkàl Yesu tsutsu a bul a kolàkol anà kàmen nde la, nde kàkyer alel nton la,

⁴² anà kàten nde naa: « Ngye sye alàyòb nàbà naa ngye akyer aben muman duu! Wɛɛ apanà ndaa ayi yàɲayee u mii angye!

⁴³ Nton ngye, ilà abyà iyà ungo ayiɲ angye bàkyer asasà uboboo a ibà, bàkyer asadiɲà anà bàsakuünà ntsu yanswà.

⁴⁴ Ba bàkyer asapay ipepey, ngye anà baar angye. Ba bàsàwey anki un'kul udu a un'kul wumwey, nton ngye kàyòb anki taan kàyi Nzam muyaler! »

Yesu u ndwà a Nzam

(Màt 21.12-17; Mlk 11.15-19; Ywn 2.13-22)

⁴⁵ Ungo apan Yesu kabilà u ndwà a Nzam, waa kàsɛmà muboɲ ayaäl,

⁴⁶ waa kàten a ba naa: « Basòɲ naa: "Ndwa amɛ isàkal ndwa a ngyamaka." Wɛɛ bɛ ya lan'buul mboo a mbuüb! »

⁴⁷ Yesu kàlwɔɲà ilà byanswà u ndwà a Nzam. Amfum a angan, alɔɲ a in'kɔɔn anà abyääl a baar banswà balɛɲà mukun'dwa.

⁴⁸ Wɛɛ ba bàyòbà anki naa ba bàkyer aben mukɔr nde, nton baar banswà bàkàl muweemà nde ubwanàbwan.

20

Ikɔb a Yesu kyan'fà ken?

(Màt 21.23-27; Mlk 11.27-33)

¹ Yàmenà naa ilà mwey, Yesu kàkàl mulɔɲ baar u ndwà a Nzam anà mupay Làsan Aɲàbwan. Amfum a angan, alɔɲ a in'kɔɔn anà andweer bàyi

² mukun'fuul naa: « Ikyään, unsà iköb nà akakyerà ngye indiir abi, nà kape iköb udu a bya? »

³ Yesu kafuur naa: « Mɛ sye in'kwen mukàlafuul undiir mwey. Lan'kyään:

⁴ Ywan nà kun'toim muduimà baar? Du lɛɛ baar? »

⁵ Wɛɛ ba bàbulà muyweer ba a ba naa: « Bi isàfuur naa: "Du kun'toim", nde ayifuul naa: "Nton nkye mpa lun'kyey bɛ?"

⁶ Wɛɛ bi isàten naa: "Baar bun'toim", baar banswà bàyilom in'kul, nton ba bàkyàyob naa Ywan kàkal nangoom. »

⁷ Apan ba bun'fuur naa: « Bi iyob anki naa nde kàfu' kɛn. »

⁸ Yesu waa kàten a ba naa: « Aay, mɛ sye alàkyään anki naa nà kan'pɛ mbwo mukyer indiir abi. »

Akyeer a man abe

(Màt 21.33-46; Mlk 12.1-12)

⁹ Apan nde kàfàtɛɛl un'sɛn nsim yi: « Mbuur mwey kàkɔn ywan a vin. Nde kàsööm la akà baar bàfàkyer vin nton ba bàkyer isal aba uboo kwo. Ungö nde kàkyen nsi a kwel. Nde kwo kakyer taan mböön.

¹⁰ Taan abwo mbenj lækwe la, nde kàtoim un'syääł ande mwey akà baar aban nton ba bun'pɛ kab lãnde. Wɛɛ akyeer a man laa bàdub ba un'syääł awun, waa kàfurà an'koo ipol.

¹¹ Naywanj kàtoim un'syääł asin. Nde awà sye bàkyer un'dub, bàkyer un'to, waa bun'fuur an'koo ipol.

¹² Nde kàfàtoim un'syääł wàtär. Awun sye bun'yööl, waa bun'böñ.

¹³ Naywanj kàyweer naa: "Mɛ in'kyer aben? Mɛ in'tom mwan baal amɛ in'fakwen mɛ, mɛ in'sii naa ba bakyer akun'sà lækoo."

¹⁴ Wɛɛ mpal bun'men akyeer a vin, ba bàyweerà ba a ba naa: "Làler ikyee! Yää bi kun'dwà waa ywan a vin layàbulà làbi."

¹⁵ Laa bun'böñ ba, waa bun'dwà:

« Apan naywanj asàkyer aben nton ba?

¹⁶ Nde njakwo akyer asàyà, nde asàdwa akyeer a man abà banswà, waa usàsööm ywan akà baar asin. » Mpal bàwem baar ndaa ayi yanswà, ba bàten naa: « Ndaa a tub ayi isàbwà anki! »

¹⁷ Wɛɛ Yesu kaler nde, waa kàten naa: « Ndaa bàsön yi iswanà aben:

"Nkɔñ bàpiy atöön a ndwà, "yàbulà nkɔñ a twerà."

¹⁸ « Mbuur wanswà asàbwà udu a nkɔñ ayin akyer asàböö. Wɛɛ isàkal naa nkɔñ ayi yan'bweel mbuur, nde akyer asàpää nwanmwam. »

Iter bàfür akà Sezar

(Màt 22.15-22; Mlk 12.13-17)

¹⁹ Taan nsil alan, alɔñ a in'koon anà amfum a anganj bàkwen mukor Yesu, nton ba bàkyer ayob naa nde nsim yi ba kàtɛɛl, wɛɛ ba bàtiinà un'sɛn böömà.

²⁰ Apan ba bàsɛmà musey Yesu. Lalan bun'toim ba baar bàfakurà naa ba bà baar anàbwanj. Baar aba balalwab Yesu ndaa unsà mfuul mwey nton ba bàwɛl iböñ mukun'yalà akà abyääl anà akà mfum a nsi.

²¹ Baar aban bàten a nde naa: « Un'löön, bi ikyàyob naa ndaa afàten ngye anà afalɔñ ngye yà ndandaa. Ngye afàler anki ntabwey a mbuur mupà nde ikwàndwà, wɛɛ ngye afalɔñ ndandaa mbwo a Nzam.

²² Wɛɛ bi ikwen muyob naa nkye un'koon abi kà ipaa mbwo bi mufur iter akà Sezar lɛɛ tey? »

²³ Wɛɛ Yesu kàyob nkweer a ba, waa kàten a ba naa:

²⁴ « Lan'swenj iter a ngim. Ntabwey anà iköb ki udu a kya byà nà? » Ba bàfuur naa: « Byà Sezar. »

²⁵ Apan Yesu kàten a ba naa: « Abun, làpɛ yà Sezar akà Sezar, yà Nzam akà Nzam. »

²⁶ Lalan ba bàsàman anki ube unsà yinà yanswa kàtɛɛna nde u mii a baar. Ba bàkal mubem mfuur ande, ba ndaa bàfàsà anki.

Mfuul nton ngwiiyà a aku

(Màt 22.23-33; Mlk 12.18-27)

²⁷ Yàmenà naa Asadusu amwey bàyi akà Yesu, Ba baar bàfàten naa aku' bafawiya anki. Ba bun'fuul,

²⁸ waa bàten a nde naa: « Un'lon, Mose kà ipe un'koon anàson: "Isàkal naa mbuur anàkwel kan'kwà ukoon asàwey baan, un'ton ande asàwal un'kyay kàkal wànde nton mupà ikyee akà un'ku." »

²⁹ Kyekà, bàkal anà aton nsambwaar. Wàtətwəb kàkyer abāā, ungo' waa kaku' ukoon abor.

³⁰ Wayweel waa kàbāā un'kaar kàsəwey bweel ande,

³¹ wātər sye abun. Ya yàkal abun nton ba bānsambwaar: ba baku' ukoon abor.

³² Ungo' apan un'kaar sye waa kaku'.

³³ Abun, ilā bāsəwiyà aku' un'kaar awā asàkal un'kyay a nà? Nton ba bānsambwaar bākyer un'baā. »

³⁴ Wée Yesu kafuur naa: « Abaal anà akaar a nsi yi bākyer afabāā,

³⁵ wée abaal anà akaar bāsōl muwiyà kà ukwà anà mukal anà mōō taan lāsāyā, bāsābāā anki.

³⁶ Ba bafasakwà anki, ba bā asānaa akyeey a du. Ba bā baan a Nzam, nton ba baan a ngwiiyā.

³⁷ Mose njakwo kàten ubwanəbwan naa aku' bākyer asəwiyā. Uboo a nsim a ibwiy a mbā, nde Mwol Nzam kun'bel Nzam a Abālam, Nzam a Isak, Nzam a Yakəb. »

³⁸ Yesu kàfəkwey naa: « Mwol wà Nzam a baar a mōō, nde kà wà Nzam a aku' anki, nton akà nde baar banswà bye anà mōō. »

³⁹ Alon a in'koon amwey bàten a nde naa: « Un'lon, ngye an'ten ubwan. »

⁴⁰ Abun ba nde ndaa bāfun'fuul anki.

Klistə anà David
(Màt 22.41-46; Mlk 12.35-37)

⁴¹ Yesu kàten a ba naa: « Ban'kwo muten aben naa Klistə wà mwan a David?

⁴² Nton David atēnà nde njakwo uboo a un'kaan a an'diim naa: "Mwol kàten akà Mwol amē: "Bwaay u kōō amē lā ibaal,

⁴³ mē in'kwen mubwiy ayiinj angye nton ba bābulā ikal angye mutōl in'kol."

⁴⁴ David kun'bel Mwol: Klistə kan'kwo mufakal mwan a David? »

Yesu wamuswan baar naa ba bàkal kà igyēn nton alon a in'koon.

(Màt 23.1-36; Mlk 12.38-40)

⁴⁵ Ilā mwey, mpal kàkal un'sen wanswà mulab an'lon ande, Yesu kàten a alonki ande naa:

⁴⁶ « Lakal kà igyēn nton alon a in'koon: isal aba uyilyaan anà mvwel anà bāfəkwēn naa bāyapà mbor u balābal. Ba bāfəcōl an'kir amà kusà uboo a ndwà a nkōn a Ayuda anà ikal a lakoo u mesa adyā a kolàkol.

⁴⁷ Ba bāfədūm indiir a akwēl a adim byanswà, taan nsil alan ba bafasa ngyamàkà a bweləbwel nton baar bamen: nsañ aba isàkal yà kolàkol. »

21

An'kab kàpe un'kweel un'dim wəjələmbwə
(Mlk 12.41-44)

¹ Yàmenà naa ilā mwey, mpal kàkal Yesu muler, nde kàmen anin'naan bāmusà an'kab abā uboo a insak a an'kab.

² Nde kàmen sye un'kweel un'dim mwey wəjələmbwə wāmusà an'falā mōōl.

³ Nde kàten naa: « Ndandaa mē aləkyāān: un'kweel un'dim wəjələmbwə wà kan'pà yəjəsōōn baar banswà.

⁴ Nton baar bumwey banswà ban'pà ngim ikōōn ndōn akà ba, wée nde, unsā lambwà ande, nde kan'pà yinā yanswà ikal nton mōō ande. »

Yesu kan'kyāān mpāā a ndwà a Nzam
(Màt 24.1-2; Mlk 13.1-2)

⁵ Ilā mwey, baar amwey bàkal mukan in'kul anà indiir byāpē ntwen a ndwà a Nzam, wée Yesu kàten naa:

⁶ « Ilā byā paa mpa usāsaal akà un'kul mwey udu a un'kul wumwey uboo a bya lāmanā bē bi: bya byanswà byāsākyer apāā. »

Ngyeb anà nkwaan
(Màt 24.3-14; Mlk 13.3-13)

⁷ Apan ba waa bun'fuul naa: « Un'loon, ndaa ayi isàlyaan mpal na? Undiir na asàswan ngyeel a ndaa ayi? »

⁸ Yesu kàfuur naa: « Làkal kà igyeen, mbuur twon amalakur. Nton baar mboon basaya ka ikob ame, waa basaten naa: "Me in'wà Klisto!" Anà: "Taan lan'kwo!" Wée twon lamalab.

⁹ Mpai lasawem be naa ita ana lingyooma byan'ya, twon lan'man boomà: yubwan naa bya itaya abun kusa, wee bya ka ntsuu' anki. »

¹⁰ Apan nde waa katen a ba naa: « Isamenà naa nsi mwey yamunwan ana nsi yumwey, imwol mwey ana imwol kyumwey.

¹¹ Meen ikyer asateer ngwal. Ka ikal mboon ngyal mboon ana an'fway makyer asabilà, ndaa a boomà ya ifa ifa ikyer asatoo, idiim a kolakol byakyer asamenà u du.

¹² Wée kusa a ndaa ayi yanswa, bakyer asalakor, bakyer asalameey nkwaan, bakyer asalasyen u labay a nsan a amfum a ndwa a nkon a Ayuda, waa basalatoom u boloka. Nton ikob ame, bakyer asalasyen aka amfum a nsi ana aka amfum a itiir a nsi.

¹³ Indiiir abi byanswa isalayeel nton be lakal ana mbwo mutà imbal.

¹⁴ Twon lan'yweer kusa naa be lakyer aben musasa un'loon abe.

¹⁵ Me nakwo in'kyer asalapà ndaa ana an'yeera mpa basaton ayiin abe itakal musa mbaan.

¹⁶ Baar basalayala ba aboor ana aton abe, baar a tsutsu a be ana asam abe, ba basadwa baar mboon uboo a be.

¹⁷ Baar banswa bakyer asalayiin nton me.

¹⁸ Wée aka latswe abe lamwey lasadiima anki.

¹⁹ Abun, nton nkaan a mpem abe, be lasawa mo.

*Yesu kan'kyaan mpaa a Yelusalem
(Mat 24.15-21; Mlk 13.14-19)*

²⁰ « Wée mpai lasaman be naa anita ban'dina Yelusalem, apan layob naa mpaa a la ya tsutsu.

²¹ Apan, wey baar a Yuday batiiin udu a myon. Wey baar aba u Yelusalem batoo agyagya. Wey baar aba u bitsun a ndwa bakoon abila u bul a kolakol!

²² Nton ila abin isakal ila a bweel, nton Ndaa Anason yanswa ikwe.

²³ Ngyeb aka akaar basakal ana an'yoim ana akaar basakal munuu' baan ila abin! Nton ntaan isakal uboo a nsi yi, ana nkyel nton un'sen wa.

²⁴ Baar a nsi yi basadwa a kom, bumwey basasyen aso u nsi a ingyey, we Yelusalem lasabula la baar mpa bayob Nzam tii mpai sawa iso.

*Ngyeel a Mwan a mbuur
(Mat 24.29-31; Mlk 13.24-27)*

²⁵ « Idiim ikyer asakal uboo a taan, uboo a nsin ana unsa mbwaar. U meen baar banswa basakal muteer a boomà nton laso ana ibo a an'da a ngyal.

²⁶ Lalan baar mboon basakwa a boomà muyweer ndaa isabwa u meen manswa, nton ngwal a du yanswa ikyer asani.

²⁷ Apan, baar basaman Mwan a mbuur wamuya uboo a itoim unsa ngwal ana lakoo mboon.

²⁸ Taan isalyan ndaa ayi yanswa, lasuub un'tswe ana lasi un'kana, nton ntsuun abe isakal tsutsu. »

*Ndaa ulonà un'te a man
(Mat 24.32-35; Mlk 13.28-31)*

²⁹ Apan Yesu kateel nsim yi: « Laler un'te a man ana in'te myanswa:

³⁰ Be lasaman naa mya myan'fula, be lan'yob be nakwo naa panà a mbul la tsutsu.

³¹ Ya sye yabun mpai lasaman be naa ndaa ayi yan'ya, layob naa Imwol a Nzam kya tsutsu.

³² Me ndandaa alakyaan, nkoil ayi isalyan anki kusa a ndaa ayi yanswa mukwo.

³³ Du ana meen makyer asalyaan, wee ndaa ame isalyaan anki aka ikikye.

Mfun mukal kà ikyeen

³⁴ « Lākāl kà ikyeen be ṅakwo nton an'kyān abe mākōōn abwā mpye nton udyā mbōōn, unwā mbōōn anā ngyeb nton indiir a mēen mā, naa tēy, ilā'aki isāyālataa kà imbwirā imbwirā.

³⁵ Nton kya isābwā asānaa an'tey udu a baar a mēen banswā.

³⁶ Lākāl kà ikyeen, lāyamā taan lanswā, nton be lākāl anā ngwal mutiin ndaa iyā yi yanswā anā musākal umbār kusā a Mwan a mbuur. »

³⁷ U mwāānā Yesu kālōōnā u ndwā a Nzam, wē sisye nde kākyyeena mukātyeey taan u mōn bāfābel naa mōn a in'te a olive.

³⁸ Ututu tutu, un'sen wanswā kākyyeena akā nde u ndwā a Nzam nton mukun'wem.

22

Ndiirā nton mudwa Yesu (Māt 26.1-5; Mlk 14.1-2; Ywn 11.45-53)

¹ Un'kyōm a mampā mākōōn ful bāfābel Pak lāsīn tsūtsū.

² Amfūm a angan anā alōōn a in'kōōn bālēnā mudwa Yesu, wēē ba bāweemā bōōmā a un'sen.

Yudas wā tsūtsū muyālā Yesu (Māt 26.14-16; Mlk 14.10-11)

³ Apan, Satanā kābilā u mpem a Yudas Iskaryōt, umwēy uboo a Bākwem Anjiyweel.

⁴ Yudas kākyyen akā amfūm a angan anā amfūm a alēer a ndwā a Nzam nton nde ukayām anā ba muyōb naa nde Yesu ayun'yalā aben.

⁵ Ba bākāl kà un'sak, waa bāyilā naa ba bāyun'pā ngim.

⁶ Nde waa kākyyey. Sēmā apan, nde kālēnā ipol anābwan muyālā Yesu kà unku, nton baar banswā bākōōn ayōb.

Yesu kan'swan muyilā isaa a Pak (Māt 26.17-25; Mlk 14.12-21; Ywn 13.21-30)

⁷ Yāmenā naa ilā' a mampā mākōōn ful, ilā' bāfādwa in'tō' a in'kōk nton Pak kyakwe kya,

⁸ Yesu kātōm Petōlā anā Ywan, waa kaswen naa: « Lākyyen kālāyilā ndyeel a Pak. »

⁹ Ba bun'fuul naa: « Ngye akwen naa bi la ikāyilā ken? »

¹⁰ Yesu kafuur naa: « Le, mpal lākābilā be u bul a kolākōl, be lākāman mbuur mwēy anā labuun a an'dā. Lun'lāb tii u ndwā ukābilā nde.

¹¹ Be lākāten a ṅandwā abā: "Un'lōōn kan'ten a ngye naa: Lāken suk in'dyā mē Pak anā alōōki amē?"

¹² Waa nde ukālaswan, u ndwā adu, suk a kolākōl lāṅalōōn ubwanābwan, ikal lākāyilā be Pak kyakin. »

¹³ Ba waa bākyyen, bāmen ndaa yanswā asānaa kāten Yesu, waa bāyilā isaa a Pak.

Udyā in'kyēl (Māt 26.26-30; Mlk 14.22-26; 1Kō 11.23-25)

¹⁴ Taan lākwe la, Yesu kākāl u mesā anā antōōm.

¹⁵ Nde kāten a ba naa: « Mē, mē kākwen mbōōn mudyā Pak alā anā be kusā muman mpay.

¹⁶ Lalan, mē ndandaa alākyaān naa mē in'fāsādyā anki la tii ilā'isāmenā mbuul a la uboo a Imwol a Nzam. »

¹⁷ Apan, nde kāwel kōōb, kāfuur an'tōōn, waa kāten naa: « Lāwel kōōb lā, lākāb la be a be,

¹⁸ nton mē alākyaān naa sēmā apanā mē in'fāsānwā anki vin tii mpal isāyā Imwol a Nzam. »

¹⁹ Ungō apan, nde kāwel mampā, waa kāfuur an'tōōn akā Nzam, kātūl ma, kape, waa kāten naa: « Ayi ndūr amē bāpē nton be. Lākyyer abā nton mukan'yōbā. »

²⁰ Ungō a udyā, nde kāwel kōōb, waa kāten naa: « Lalā kōōb a un'tūūb ākuūn kan'kyer bi unsa an'kil amē amiyapāā nton be.

²¹ Wēē le, mbuur ayāyalā mē wā papā u mesā anā mē.

²² Nton Mwan a mbuur wàmukya asànaa bàtsul ya, wée ngyeb akà mbuur kàmun'yalà! »

²³ Apan, ba bàbulà mufufuul ba a ba naa uboo a ba nà ayàkyer undiir a tub awà.

Nà kan'söön?

²⁴ Yàmenà naa ila mwey alonki bàsyeela mbaan ba a ba: ba bàkwen muyob naa uboo a ba nà awà mbuur a kolàkol.

²⁵ Yesu katen a ba naa: « Amfum a in'sen bakyer afandyaar, baar abye anà iköb udu a ba bàfàlen naa babel baar anàbwan.

²⁶ Kà yubwan anki be mukyer abà, yubwan naa mbuur a kolàkol uboo a be ukal umbey, wée mbuur akayaalà ukal asànaa un'syaäl.

²⁷ Uboo a an'kyaan abe, nà awà kolàkol? Mbuur kan'bwaay u mesà lee mbuur akapaa isaa? Kà mbuur kan'bwaay u mesà anki? Wée me, me uboo a be in'wà asànaa un'syaäl.

²⁸ Be lan'ndaär u ndür ame taan lanswà an'man me mpay.

²⁹ Lalan, asànaa kan'pe Taaràme Imwol, me sye amàlapà kya:

³⁰ Be làsàdyà anà làsànwà u mesà anà me, uboo a imwol ame, be làsàbwaay udu a kir a imfum nton mutsul nsan a in'sen a Isàel myàkwem aniyweel. »

Yesu kan'kyään ntöön a Petlà (Màt 26.31-35; Mlk 14.27-31; Ywn 13.36-38)

³¹ Yàmenà naa Yesu katen a Simón Petlà naa: « Simón, Simón! Le, Satana kàkyer alom naa nde kalasek asànaa bàfasek mben mukaab ya anà iserà.

³² Wée me kàyamà nton ngye, nton làkwikilà angye làköön abwà. Wée ngye, ila asyefurà ngye akà me, pà aton angye ngwal. »

³³ Simón katen a nde naa: « Mwol, me an'kyey mukya anà ngye, itàkal u bolokà, itàkal kà ukwà. »

³⁴ Yesu waa kun'fuur naa: « Simón, me ndandaa akyään, njabawà, kusà nkoo

mubel, ngye akyer an'ton mukan'yob mbalà tär. »

Ngim, ngöör anà kòm

³⁵ Ungö apan, nde katen a ba naa: « Taan kalatöm me uköön ngim, ngöör anà an'sabar, nkye we anà undiir kalaköön? » Ba waa bàfuur naa: « Akà undiir. »

³⁶ Apan, nde katen a ba naa: « Wée papanà, isàkal naa mbuur we anà ngim, uwel ya, isàkal sye naa mbuur we anà ngöör, uwel wa, isàkal naa mbuur kòm latey, uyalà inkur ande, usöm làmwey.

³⁷ Nton me alàkyään naa yubwan naa undiir anàson wà ukwe amu me: "Nde bun'tan uboo a adwää'baar." »

³⁸ Waa ba baten naa: « Mwol, le an'kòm mööl amà. » Yesu kafuur naa: « Man'kwo! »

Yesu kan'kàyamà u mon a in'te a olive (Màt 26.36-46; Mlk 14.32-42)

³⁹ Yàmenà naa Yesu kàkyer atoo, waa kàkyen u mbwo a mon a in'te a olive asànaa ifà ande. Alonki waa bun'lab.

⁴⁰ Mpal kàtol nde kà ikal akin, nde kaswen naa: « Làyamà, nton be làköön abwà u ndeb. »

⁴¹ Wée nde, nde kàkyen ukol a ba kà isii a bwel ufakabwà un'kul awà ban'lom, kàbu an'kòm, waa kàyamà

⁴² abà: « Jo Taa, kya ngye asàkwen, lwom köob là tsutsu'apà me! Wée taan lanswà, wey bàkal ukwen angye, kà bame anki. » [

⁴³ Apan, un'kyeey mwey waa kàyamenà akà nde nton mukun'pà ngwal.

⁴⁴ Yàmenà naa nkyan yakyer un'kaar, nde kàfàyamà nswey nswey, kyan a ndür ande waa làbulà asànaa bin'kul a an'kil byabwee u meen.]

⁴⁵ Ungö a ngyamàkà ayi, nde waa kàmbarà, kàsin tsutsu'apà alonki ande, nde kamen bàkyàböön a ngyeb.

⁴⁶ Apan, nde katen a ba naa: « Nton nkye lan'böön be? Làambarà! Làyamà nton be làköön abwà u ndeb. »

*Nkōör a Yesu**(Mat 26.47-56; Mlk 14.43-50; Ywn 18.3-11)*

⁴⁷ Nde kàkal muten, mpal kàkolà un'kàbò a baar. Mbuur bàfabeelà Yudas, umwey uboo a Bàkwem Anjiweel, kàkal kusà a ba. Nde kàsin tsutsu'apà Yesu ntòn mukundüür.

⁴⁸ Waa Yesu kàten a nde naa: « Yudas, ngye Mwan a mbuur un'yalà a ndüür? »

⁴⁹ Mpal bàmen baar bàkal a Yesu naa ndaa yan'taï, ba bun'fuul naa: « Un'loñ, nkye bi isyaäl an'kòm abi ntòn munwan? »

⁵⁰ Utaan nsil alan, umwey uboo a ba kàkàm un'syaäl a undweer a angan mwey kòm, waa kun'ywan tsu'a ibaal.

⁵¹ Wée Yesu kàten naa: « Làwey, yan'kwo! » Apan, nde kàbà tsu'a mbuur awun, waa kun'kōr.

⁵² Apan, Yesu kàten a amfum a angan, a an'kaptan a ndwà a Nzam anà andwer a baar bàyi ntòn mukun'kōr: « Nkye me in'wà un'dwää a baar waa be làyi anà an'kòm anà nkōl? »

⁵³ Me kàkalà anà be ilà byanswà u ndwà a Nzam, wé akà mbuur kan'ba anki. Apanà là taan abe anà ngwal a mpib. »

*Petolà kan'ton Yesu**(Mat 26.57-58,69-75; Mlk 14.53-54,66-72; Ywn 18.12-18,25-27)*

⁵⁴ Apan ba bun'te mpi, waa bun'syen u ndwà a amfum a angan. Petolà kàylabà ukwel.

⁵⁵ Baar bàyobà mbaa uboo a làpan. Petolà kàbwaayà uboo a baar bàkal ukol a ya.

⁵⁶ Un'syaäl mwey wà un'kaar kun'men tsutsu' a ba, laa kun'syebà u kyëy a mbaa, waa kàten naa: « Le, mbuur wà sye kàkal anà nde. »

⁵⁷ Wée nde kàkyer un'ton, waa kàten naa: « Un'kaar wà, me nde un'yob anki. »

⁵⁸ Ungō a taan ikikye, mbuur asin kàmen nde Petolà, kàten a nde naa: « Ngye sye awà umwey uboo a baar bà! » Petolà naa: « Mbuur wà, me mwo watèy! »

⁵⁹ Tsutsu'ungō a taan làmwey, mbuur asin waa ufàten a ngwal yanswà: « Ndandaa, mbuur wunà kàkal anà nde ntòn nde wà un'nsi Ngaliile. »

⁶⁰ Petolà kàfuur naa: « Mbuur wà, me in'yob anki naa ngye nkye akwen muten. » Taan nsil alan, nde kàkal anki anjàtàmey muten, nkō waa kàbel.

⁶¹ Mwol kàbulà nde, waa kàler Petolà. Apan Petolà kàyobà ndaa kun'kyään Mwol: « Kusà nkō mutàbel nàbawà, ngye ayan'ton mbalà tär! »

⁶² Apan laa kàtoo nde, waa kàlèl ubwanàbwan.

*Yesu bàmutò anà bànudwa**(Mat 26.67-68; Mlk 14.65)*

⁶³ Baar bàkal muler Yesu bàkyer akun'seè anà kun'dubà.

⁶⁴ Ba bun'baäma ipfey u mii, waa bun'fuulà naa: « Le! Tà ngwom! Ikyään nà kàmadwa! »

⁶⁵ Laa bun'tōō ba in'tswe asin myà ifà ifà.

*Yesu u làbay a nsan a kolàkol**(Mat 26.59-66; Mlk 14.55-64; Ywn 18.19-24)*

⁶⁶ Mpal làsenà taan, nkōñ a andweer a un'sen, amfum a angan anà alōñ a in'kōon bàkyer akōñ, waa bun'syen u làbay a nsan a kolàkol,

⁶⁷ waa bàten naa: « Isàkal naa ngye, ngye awà Klistò, ikyään. » Yesu kàten a ba naa: « Me in'salakyään, be làyàkyey anki, »

⁶⁸ me in'sàlafuul, be làyan'fuur anki.

⁶⁹ Wée, semà apanà, Mwan a mbuur ayàkal wànbàbwaay u kō a ibaal a ngwal a Nzam. »

⁷⁰ Apan ba banswà bàten naa: « Iswanà naa ngye awà Mwan a Nzam! » Yesu kàten naa: « Be njakwo lan'ten naa me in'wà nde. »

⁷¹ Apan, ba bàten naa: « Bi mfun a imbal ifàkal anki. Bi njakwo kan'wem u mun ande. »

23

*Yesu kusa a Pilatu
(Mat 27.1-2,11-14; Mlk 15.1-5; Ywn 18.28-38)*

¹ Yàmenà naa un'kàbɔ a baar wanswà kàkyer ambara, waa kasyen Yesu kusa a Pilatu.

² Akun, ba bàsemà mukun'fuiin abà: « Bi kan'maɲ mbuur wà wàmutwaal lingyooma uboo a un'seɲ abi: Nde akatsunà baar mufur iter akà Sezar, nde kan'ten sye naa nde wà Klistɔ, mfum! »

³ Apan Pilatu kun'fuul naa: « Nkye ngye awà mfum a Ayudà? » Yesu waa kun'fuur naa: « Ngye ɲakwo an'ten. »

⁴ Pilatu kàten a amfum a angaɲ anà un'kàbɔ a baar naa: « Mɛ in'manà anki undiir kan'kwo mɛ mupa mbuur wa ikwàndwà. »

⁵ Wɛɛ ba bàsi unkiin muten naa: « Nde ayimbaa baar mukyer ube unsà an'loɔɲ ande u Yuday lanswà semà u Ngalile tii apa. »

⁶ Mpal kàwem Pilatu ndaa ayi, nde kafuul naa nkye mbuur awà wà un'nsi Ngalile.

⁷ Umpal kàyɔb nde naa nde wà mbuur a ikal ufàyaal Elɔdi, nde kun'toim akà Elɔdi. Taan nsil alan Elɔdi kàkal u Yelusàlem.

⁸ Elɔdi kàkal unsà un'sak mbɔɔn muman Yesu, ntɔn sema itaan nde kàkwen mukun'man, ntɔn yinà kàweemà nde, nde kàlenà naa nde utàman akà impà mwey.

⁹ Nde kun'si mfuul mbɔɔn, wɛɛ Yesu kàsàfuur anki akà ikikye.

¹⁰ Taan nsil alan, amfum a angaɲ anà alɔɔɲ a in'kɔɔn bàmbàrà paa, bàmukun'fuiinà a nkyel.

¹¹ Apan, Elɔdi anà anità ande bun'men asànaa undiir a bunàbun, waa bun'see, bun'bwàà inkur anàbwan. Elɔdi kun'fuur akà Pilatu.

¹² Elɔdi anà Pilatu bàkal ayiin, wɛɛ semà ilà akin ba bàbulà asam.

*Yesu bàmutsiül mbar a ukwà
(Mat 27.15-26; Mlk 15.6-15; Ywn 18.39-19.16)*

¹³ Abun, Pilatu kàbel amfum a angaɲ, abyàäl anà un'seɲ,

¹⁴ waa kàten a ba naa: « Bɛ lan'twàäl mbuur wa naa nde wamubuul an'kyàa a un'seɲ. Wɛ mɛ, mɛ amun'fuul u mii abɛ, mɛ in'sàman anki undiir kan'kyer nde uboo a indiiir byanswà lun'fuiinà bɛ.

¹⁵ Elɔdi sye usàman anki ube ande, lalan kàman'fuur nde awà. Abun, mbuur wà undiir ukyer nde watɛy awà ban'kwo mukun'dwa.

¹⁶ Mɛ in'swan baar amɛ bun'kàim an'fuiin, waa mɛ un'wey. »

¹⁷ Kà un'kyom a Pak wanswà Pilatu kàkal anà nkàäl mukatsuun mbuur a bɔlokà mwey.

¹⁸ Wɛɛ un'seɲ wanswà kàsèmà musà in'kwɛɲ: « Idwàäl mbuur wà! Un'tsuun Barabas! »

¹⁹ Barabas awà bun'si ba u bɔlokà ntɔn lingyooma labu uboo a bul ana nde sye kàdwa mbuur.

²⁰ Wɛ Pilatu kàkwen muwey Yesu, waa kàfàten mbalà asin a ba,

²¹ wɛɛ ba bàkuub in'kwɛɲ, waa bàten naa: « Un'bɛerà u kulunsi! Un'bɛerà u kulunsi! »

²² Wɛɛ nde kàfafuul mbalà yàtär: « Ube nà nde kan'kyer? Mɛ in'sàman anki akà ube mwey ntɔn nde ukwe mukwà. Abun, mɛ in'pà mbwo naa bun'pɛ an'fuiin waa mɛ un'wey. »

²³ Wɛɛ ba bàsi unkiin u ndaa a ngwal naa bun'bɛerà u kulunsi. In'kwɛɲ aba myàwɛl ibɔɲ.

²⁴ Lalan Pilatu kàyer akyey nde ndɔɔm aba.

²⁵ Nde kàtsuun mbuur kàbilà bɔlokà ntɔn lingyooma anà nkweel a mbuur mwey, waa kapɛ Yesu ntɔn ba bun'kyer undiir bàkweenà ba.

*Yesu bàmubɛerà u kulunsi
(Mat 27.32-44; Mlk 15.21-32; Ywn 19.17-27)*

²⁶ Wɛɛ mpal bàkal ba mukun'syen, ba bàbweey anà mbuur mwey kàkal u mbwo kàfu nde itsun a ndwà, ikɔb ande Simɔn un'nsi Siren, ba bun'siinà a ngwal mubay Yesu musyen kulunsi ungo.

²⁷ Un'kàbɔ a baar kàkàl muyilab. Akaar sye bàkàl mbɔɔn muyilel anà muman ntaan ntɔn nde.

²⁸ Yesu kabulà ntsu' akà ba, waa kàten a ba naa: « Akaar a Yelusàlem, twon lan'lel ntɔn me! Lalel ntɔn be ñakwo anà baan abe,

²⁹ ntɔn le, làyòb naa ilà'iyà'ya bàyàten naa: "Un'sak akà akaar ikɔb anà akaar mpa babòr anà mpa banu'baan."

³⁰ Apan baar bàsàbulà muten a myɔɔ a bwelàbwel naa: "Làbu'udu a bi!" A myɔɔ a ikòkò: "Lifwee!"

³¹ Ntɔn isàkal naa un'te a un'bu bàmukyer aba, ya isàkal aben ntɔn un'te anà'ym? »

³² Yàmèna sye naa ba bàsyen, mbwo mwey anà Yesu, baar bɔɔl bàfakyerà baar ube, ntɔn bàkadwa sye.

³³ Mpal bàtòl ba kà ikal mwey ikɔb akya « Bɔl a un'tswe », ba bàbèerà Yesu u kulunsi anà baar bɔɔl abà, umwey u kɔɔ ande là ibaal, wumwey u kɔɔ ande là ikaar.

³⁴ Waa Yesu kàten naa: « Taa, adwàäl nkul, ntɔn ba bàyòb anki ndaa bàkyerà ba. » Ba bàkàb ipfey ande mutà lòb.

³⁵ Un'sen kàkal paa muleerà. Wèe abyàäl bàkàl musee nde, waa bàtèenà naa: « Nde kàtsu'baar asin mòò, wèy nde utsu' mòò nde ñakwo isàkal naa nde wà Klistò, mbuur kàsòòl Nzam. »

³⁶ Anità sye bàkàl mukun'see. Ba bàsin tsutsu'apà nde, waa bun'pèe man a nkyàän,

³⁷ waa bàtèenà naa: « Isàkal naa ngye awà mfum a Ayudà, tswà mòò ngye ñakwo. »

³⁸ Udu a nde yàkal anà ndaa anàson abà: « Mbuur wà, wà mfum a Ayudà. »

³⁹ Umwey uboo a baar abe bàkàl u kulunsi waa kun'tòò, waa kàten a nde naa: « Nkye ngye kà Klistò anki? Tswà mòò ngye ñakwo anà bi mwo sye. »

⁴⁰ Wèe wumwey waa kun'pèl, kàten a nde naa: « Ngye Nzam bɔɔmà un'tiin anki, ngye mbuur an'wal ntaanàmbar nsil ya?

⁴¹ Akà bi, bi ube abi kan'fur, wè nde undiir ube ukyer nde watey. »

⁴² Waa kàkwey naa: « Yesu, ngyòbà mpal asà'ya ngye kà imwol angye. »

⁴³ Yesu waa kun'fuur naa: « Mè ndandaa akyàän, ñabawà ngye akal u du anà mè. »

⁴⁴ Sema tsutsu' a taan a midi tii taan làtär ungo' a midi làpib làkyer abwà u nsi yanswà.

⁴⁵ Taan làkal lan'minà, rido a kolàkol làkal uboo a ndwà a Nzam làkyer akaamà u boboo.

⁴⁶ Apan Yesu kasi in'kwen waa kàten naa: « Taa, mè mòò amè an'fuur akà ngye. » Ungo' muten ndaa ayi, laa kàku'nde.

⁴⁷ Muman ndaa yàyaan yi, kaptan a Lomà kasi Nzam lakoo anà kàten naa: « Ndandaa mbuur wà kàkal mbuur a balabal. »

⁴⁸ Ungo' apan, in'kàbɔ a baar myanswà myàyi muyaler iban a ndaa aki, bàfura bàmuyibèerà kà itol.

⁴⁹ Asam a Yesu hãswà anà akaar, bàyilaba nde sèma Ngalile, bambàra ukwel mulerà ndaa yàyaanà.

*Yesu bàmusà kà an'dii
(Mat 27.57-61; Mlk 15.42-47; Ywn 19.38-42)*

⁵⁰ Yàmèna naa kàkal anà mbuur mwey ikɔb ande Yòsefi, nde kàkal mbuur a làbay a nsan a kolàkol, mbuur anàbwan anà wabalabal.

⁵¹ Nde kàkal anki un'sak anà atɔɔ ande baar a Làbay a Nsan a kolàkol ntɔn aya bàtsul ba anà bàkyer ba. Nde kàkal mbuur a bul a Yuday ikɔb la Arimatay, waa kàdilà ngyeel a Imwol a Nzam.

⁵² Nde kàkalom ndür a Yesu akà Pilatu.

⁵³ Ungo' mutòl ya u kulunsi, nde kàlál ya uboo a làpye a ntal, waa kàsi ya kà an'dii akün bàfuun uboo a nkɔɔ anà mpa anàtàsà mbuur.

⁵⁴ Kya kyàkal ilà' muyòhà ntɔn saba làkal tsutsu' musemà.

⁵⁵ Akaar balabà Yesu sèma Ngalile balab Yòsefi. Ba bàleerà an'dii anà muyòb naa ba ndür a Yesu bàtòl aben.

⁵⁶ Ungo, bàfura ba ndwà aba, ba bàyilà may a uson anà an'nanasi. Apan waa bàkyeel saba asànaa Un'koon uteenà wa.

24

Ngwiiyà a Yesu

(Màt 28.1-10; Mlk 16.1-8; Ywn 20.1-10)

¹ Ilà a làminj ututu tutu, akaar bàkyen kà an'dii, bàsyen may a uson bàlām ba.

² Ba bàmen naa nkon yàkāl u mun a an'dii bàkyàbuum ukol.

³ Waa bàbilà, wée ba bàmen anki ndür a Mwol Yesu.

⁴ Kyeka mpal bàkāl ba mubem ndaa ayi, wée le, baar bööl bàñàbwaar ipfey a in'nyān bàyāmenà tsutsu'apà ba.

⁵ Bōomà lawel la, laa bàtsüüm ba u meen, waa bàten a ba naa: « Nton nkye làlenà be mbuur a möö uboo a aku? »

⁶ Nde papà watēy, nde akyāwiyā. Làyobà ndaa kàlakyāän nde mpal kàkāl nde u Ngalile

⁷ anà kàten nde naa: "Yubwan naa Mwan a mbuur bun'yālā akā baar abe, bun'beerā u kulunsi, waa nde uwiya kà ilā'kyātār." »

⁸ Apan ba bàyobà ndaa a Yesu.

⁹ Ba bàlwomā kà an'dii, waa bàkàkyāän ndaa ayi yanswà akā Bàkwem Anjimwey anà akā alonki bumwey banswà.

¹⁰ Akaar aban bàkāl Malye a Magàdalà, Zwan anà Malye ngwān a Zyak. Akaar bumwey bàkāl anà ba bàkàkyāän ndaa nsil ayi akā antööm.

¹¹ Wée ba làkwikilā bàsi anki nton ya yàkāl asànaa ndwey a mwäänà.

¹² Itàkal abwey, Petolā waa kāmbarā, kàpaarā ntiin mukyā an'dii, laa kanyee nde, kàmen nde in'sinj a ipfey mpel, waa kàfura ndwà ande wāmuyibem ndaa yālyaan.

U mbwo a Emayüs *(Mlk 16.12-13)*

¹³ Yāmenà naa ilā'nsil akin, alonki bööl bàkāl mukyā bul mwey ikob a la Emayüs,

la làkāl isii an'taan mööl mà dwaan a Yelusàlem.

¹⁴ Ba bàkāl muiyāām ndaa yanswà yālyaan.

¹⁵ Mpāl bàkāl ba muiyāām, Yesu ñakwo kàsin tsutsu'apà ba, waa uyikyā mbwo mwey anà ba.

¹⁶ Ba bàkyer un'manà, wée mii a ba myapee anki mbwo muyob naa awà nde.

¹⁷ Yesu kàten a ba naa: « Be ininà làyiyāām u mbwo làyikyā be? » Ba waa bāmbar, anà ngyeb yanswà.

¹⁸ Umwey uboo a ba ikob ande Klopas waa kun'fuul: « Ngye, ngye awà un'nsi Yelusàlem umwey mpel mpa uyob indiir ikalyaanà ilā'abi? »

¹⁹ Nde waa kafuul naa: « Ininà bà? » Ba waa bun'fuur naa: « Ndaa yabweel Yesu un'nsi Nasàler! Nde kàkāl nangoom a ngwal. Nde ya kàswen unsà nsyāäl ande anà ndaa ande kusà a Nzam anà kusa a un'sen wanswà.

²⁰ Wée amfum a angan abi anà abyāäl abi bàkyer aben mukun'yālā nton bun'tsuül mbar a ukwà, waa bun'beerā u kulunsi.

²¹ Wée bi, bi kàsi làkyān naa nde mbuur ayàkōr Isàlèl. Udu a ayi yanswà, wée le, ñàbawà ilā'kyātār semà yan'lyaan ndaa ayi yanswà.

²² Yà ndandaa naa akaar amwey uboo a un'tuüb abi bàyikyāän ndaa a ubem: ba bàkyen ututu tutu kà an'dii,

²³ wée ba bàmen anki ndür ande. Waa ba bàyikyāän sye naa akyeey a du bàyāmenà akā ba nton mukakyaän naa nde we anà möö.

²⁴ Bumwey uboo abi waa bàkyen kà an'dii, ba bàmen asànaa bàten akaar, wée ba nde bun'men anki. »

²⁵ Apan Yesu waa kàten a ba naa: « Jo be baar làkōn un'yenà, u mpem mpa ifayob agyāgyā ndaa yanswà bàten anangoom!

²⁶ Yālōm anki naa Klistō umen mpay ayi yanswà, waa ubilā u làkoo ande? »

²⁷ Ungo, nde kakyāän indiir byanswà bàson nton nde semà Mōse tii anangoom

banswà.

²⁸ Mpal nsil ayin, ba bàtòl tsùtsù a bul bàkàl ba mukyà. Yàmenà asànaa Yesu alab mbwo ande.

²⁹ Wée ba bun'si mukuùhà, waa bàten naa: « Kal anà bi, ngye akimanà naa taan lāmumina, mpib yāmubwà. » Nde kàbilà u ndwà ntòn mukal anà ba.

³⁰ Nde kàbwaay u mèsà anà ba, waa kàwel mampà, ungo mufuur antoon, nde kàtsul ma, waa kape.

³¹ Apan, mii aba waa myàdubà, bun'yòb ba, wée taan nsil alan, laa kàyaalà nde kusà aba.

³² Ba waa bàsàbulà muten un'ton a un'ton naa: « Mpem abi yàbòl anki mpal uyiteen nde u mbwo anà uyibuul nde Ndaa Anàson? »

³³ Taan nsil alan waa bàmbarà, waa bàfurà Yelusàlem. Akun ba bàmen Bakwem Anjimwey ban'kon ana baar bàkàl anà ba.

³⁴ Ba banswà bawel ubwan. Apan ba bàten a ba naa: « Ndandaa Mwol akyawiya, nde amena aka Simon. »

³⁵ Apan alonki bòòl abà bakyaàn indiir byanswà byalyaan u mbwo anà ba Yesu bun'yòb aben mpal kàtsul nde mampà.

*Yesu an'yàmenà akà alonki ande
(Màt 28.16-20; Mlk 16.14-18; Ywn 20.19-23; Ian 1.6-8)*

³⁶ Mpal bàkàl ba muyaàmà abà, Yesu ñakwo kàyàmenà uboo a ba, waa kàten naa: « Duu làkàl anà bε. »

³⁷ Wée ba bàkàl unsà ubem anà u booma ntòn ba basii naa ba ban'man buula.

³⁸ Nde waa kàten a ba naa: « Ntòn nkye lan'bulà bε udu udu? Ntòn nkye nkyeer yan'bilà ya u mpem abε? »

³⁹ Laler an'koo amε anà in'kol amε; awa mε. Lan'te mpi ana laler! Ntòn buula ufàkal anki anà in'twan anà in'kwo. Wée bε làkimanà naa mε in'we anà mya. »

⁴⁰ Mpal kàteenà nde abwey, nde kàkalà muswan an'koo ande anà in'kol ande.

⁴¹ Abun, unsà un'sak, ba bàkwe anki musà làkwikilà, ba bàkàl mubem. Apan

nde waa kafuul naa: « Nkye bε làwe anà undiir adyà apà? »

⁴² Ba bun'pe itsu a nsò anàyan.

⁴³ Nde kàwel kya, waa kàdi kya u mii aba.

⁴⁴ Ungo, nde kàten a ba naa: « Bε lan'man ndaa kàten mε a bε mpal kàkal mε anà bε: "Yubwan naa ndaa yanswà bàson ntòn mε uboo a Un'koon a Mose, Anangoom anà An'diim yan'menà u mii." »

⁴⁵ Apan nde kaduub un'yenà ntòn ba bàyob Ndaa Anàson.

⁴⁶ Wée nde kàten a ba naa: « Bàson naa; "Klisto ayaman ntaan, nde akyer ayawiya kà ilà kyàtär; »

⁴⁷ waa bàyalon kà ikob ande akà baar a in'sen myanswà, semà Yelusàlem, naa ba bàkyer asoomà, waa bàwal ndwàal a nkul a man'be aba.

⁴⁸ Bε laba ambal a indiir abi byanswà.

⁴⁹ Waa mε, mε in'yàlatööm undiir kàlape Taa ilää. Wée akà bε, làkàl apà uboo a bul a kolàkol tii mpal làsàyol bε anà ngwal isàfà du. »

*Yesu kan'beenà du
(Mlk 16.19-20; Ian 1.9-11)*

⁵⁰ Ungo, nde kasyen u nsà a bul a tsùtsù a Betani, nde kàsen an'koo ande, waa kasaak.

⁵¹ Mpal kàkal nde mukasaak, nde kàkaabà anà ba, waa bun'syen u du.

⁵² Wée akà ba, ungo mukun'sà làkoo, ba bàfurà Yelusàlem unsà un'sak mboon.

⁵³ Wée ba bàkalà taan lanswà u ndwà a Nzam musyanà Nzam.

La[san] Anàbwan ka[so]n Ywan Ns[ma]

Làsan Anàbwan a Ywan, mbuur kàson la ntööm Ywan awà kàkal un'lonki anà un'sam a Yesu Klisto.

Nde wa kàson u Efeso kà isii a mbul 85 ungo a mboör a Yesu Klisto.

Ya itàkal naa baar bàtanà bàkyàyob Ndaa anà nsyaäl a Yesu bàson Màtay, Malako anà Lukà, nde asaamà an'lon an'mwey mà Yesu anà indiir imwey byalyaan unsà möö ande ntön mukwey ngyöob aba.

Nde un'kaan awà kàyonà abà:

- 1.1-18: imbuur a Mwan anà mbal ande

- 1.19-4.54: meey atàtweb, idiim a tètweb, mbaan a tètweb, anàlakwikilà bàtātweb

- 5.1-12.50: làkwikilà anà mpem a bwoor, nsööl yan'bulà ngwal

- 13.1-17.26: mbör a ntsuü' a un'lon, ngyeel a nkalsà wumwey

- 18.1-20.3: ntöön anà iböñ: mwan awà bàpiy bwà, bàkyun'twey wabalabal.

- 21.1-25: ntsulà: nkyeen an'pà in'kok ande akà alonki ande.

Ndaa yà pèelà anà möö

¹ U nsemà kàkal Ndaa, Ndaa kàkal anà Nzam, Ndaa kàkal Nzam.

² Nde kàkal u nsemà anà Nzam.

³ Indiir byanswà bàkyer u mbwo a nde, kà we anà undiir anki bàköön akyer u mbwo a nde.

⁴ Möö kàkal amu nde, möö wa kàkal pèelà a baar.

⁵ Pèelà wàmunyen uboo a mpib, wée mpib bun'yob anki.

⁶ Kàkal anà mbuur mwey, ntööm a Nzam, ikob ande Ywan.

⁷ Nde kàyi asànaa mbal, ntön mutèel pèelà imbal, ntön baar banswà bàsi làkwikilà u mbwo a nde.

⁸ Nde kàkal anki pèelà, wée nde kàkal ntön mutèel pèelà imbal.

⁹ Ndaa kàkal pèelà a ndandaa. Kàyi nde u meen, nde àfapà kyey akà mbuur wanswà.

¹⁰ Nde kàkal u meen, meen mayàmenà u mbwo ande, wée meen mun'yob anki.

¹¹ Nde kàyi ntsu' akà bände ñakwo, wée ba bun'wel anki.

¹² Wée aka baar bun'wel, akà baar bàfàsà làkwikilà kà ikob ande, nde kape iköb mubulà baan a Nzam.

¹³ Baar abana babör anki unsà an'kil, itàkal unsà ukwen a ndür, itàkal unsà ukwen a mbuur, wée unsà ukwen a Nzam.

¹⁴ Ndaa kàbwäär ndür, nde kàkal uboo a bi, wànyöl a kab a ngway anà ndandaa. Bi kàkyaman làkoo ande, làkoo a Mwan baal mwey mpel kàfù' akà Taa.

¹⁵ Ywan amun'teel imbal, waa kan'kyään naa: « Le mbuur akwà kàten me naa: "Mbuur awayà ungo a me kàfweel kusà a me, ntön nde kàkal kusà a me." »

¹⁶ Abun, unsà ukwà ande, bi banswà kàwel kab a ngway udu a kab a ngway.

¹⁷ Isàkal naa un'koon bàpe u mbwo a Mose, kab a ngway anà ndandaa byayi u mbwo a Yesu Klisto.

¹⁸ Aka mbuur mwey kàmen anki Nzam akà ikikye, Mwan baal mwey mpel awà Nzam, awà uboo a Taa kà imeey awà.

Imbal a Ywan Un'düümà (Màt 3.1-12; Mlk 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Le imbal kàte Ywan mpal amfum a Ayudà a Yelusàlem bun'tööm ba angan anà aléwi ntön mukun'fuul naa: « Ngye, ngye awà nà? »

²⁰ Nde kàkyer kyey mufuur, waa kàten naa: « Me, me kà in'wà Klisto anki. »

²¹ Waa ba bun'fuul naa: « Waa ngye awà nà bà? Nkye ngye awà Eli? » Nde kàfuur naa: « Aay, me kà in'wà nde anki. » - « Nkye ngye awà Nangoom? » Nde kàfuur naa: « Aay. »

²² Abun, ba baten a nde naa: « Ngye awà nà bà? Ntön bi ikapà mfuur akà baar

bitöm. Ngye aten aben ntön ngye ñakwo?
»

²³ Nde kàten naa: « Mɛ, mɛ in'wà
"ndaa a mbuur ifàsà in'kwɛɲ u nsye a
ipɔl:

Làlɔɔn alàä mbwo a Mwol!" »
asànaa kàten ñangɔɔm Yesay.

²⁴ Kyekà baar abà bàtöm bàkàl
Amfarisi.

²⁵ Ba bàláb mufun'fuul, waa bàten naa:
« Isàkal naa ngye kà Klistɔ anki, itàkal Eli,
itakal Ñangɔɔm, ntön nkye akadüma
ngye? »

²⁶ Ywan kàfuur naa: « Mɛ, mɛ
in'kadüma kà an'dà. Uboo a bɛ we anà
mbuur mwɛy mpa layòb bɛ,

²⁷ nde wàmuyà ungo' a mɛ. Mɛ in'kwe
anki musɔɔl in'sin a idyàär ande. »

²⁸ Indiir abi byanswà byàlyaanà u
Betani, u sim a Yordan, mper kàfadüma
Ywan.

Yesu, Mwan a un'kòk a Nzam

²⁹ Taantyà, nde kan'man Yesu wàmuyà
ntsu' akà nde, waa kàten naa: « Le Mwan
a un'kòk a Nzam awalwom man'be a
mɛɛn.

³⁰ Awà mbuur akwà kàten mɛ naa:
"Ungo' a mɛ, we anà mbuur aya, nde
kàfweel itaan, ntön nde kàkyàtakal."

³¹ Mɛ ñakwo sye kun'yòbà anki. Wɛɛ
ntön nde muyàmenà akà un'sɛɲ a Isàlɛl,
waa mɛ kàyi mudüma kà an'dà. »

³² Ywan kàtɛ imbal ande naa: « Mɛ, mɛ
kàmen Dweelà kan'fà du, kan'yàtyà
asànaa yem, waa kàn'yàbwaay udu a nde.

³³ Mɛ, mɛ kun'yòbà anki, wɛɛ mbuur
akwà kan'töm mudüma kà an'dà,
kan'kyään naa: "Mbuur ayàman ngye
naa Dweelà kan'yàtyà anà kan'yàbwaay
udu a nde, nde awun ayàdüma u Dweelà
In'kyɛɛl."

³⁴ Mɛ, mɛ kàkyàman anà kàkyàtə imbal
naa nde, nde wà Mwan a Nzam. »

Alonki a Yesu bàtətweb

³⁵ Taantyà, Ywan kàfàkal ikal nsil kya
anà alonki abɔɔl uboo alonki ande.

³⁶ Mpal kàsyebà nde Yesu wàmulyaan,
nde kàten naa: « Le Mwan a un'kòk a
Nzam! »

³⁷ Alonki abà bàbɔɔl bàwem ndaa kàten
Ywan, ba bàláb Yesu.

³⁸ Yesu kàbulà ungo', waa kàmen ba
bàmuyun'lab, nde kafuul naa: « Ininà bɛ
lälɛnà? » Ba bàfuur naa: « Rabi - iswanà
naa Un'lɔɔɲ - ngye afàkal ken? »

³⁹ Nde kàten a ba naa: « Làyi, waa bɛ
lākàman. » Apan sye laa bun'lab ba,
bàmen ba ikal kàfakalà nde, waa bàkal
apà nde ilà'akin, la lākàl taan lānà ungo' a
midi.

⁴⁰ Andre, un'ton a Simɔn Petolà, kàkal
umwɛy uboo a abɔɔl bàwem Ywan anà
bàláb Yesu.

⁴¹ Kusa a nde mukàman mbuur asin,
nde kàtākàman un'ton ande ñakwo
Simɔn, waa kàten a nde naa: « Bi
kan'swaal Mɛsya! » Ikaswanà naa « Klistɔ
». —

⁴² Nde kun'syen akà Yesu. Yesu kun'ler
a làä, waa kàten a nde naa: « Ngye, ngye
awà Simɔn, mwan a Ywan, ngye, ngye
bàyabeelà Sefas. » Ikɔb aki ikaswanà naa
Petolà.

Filipo anà Natanayel

⁴³ U taantyà, Yesu kàwɛl an'kyän mukyà
Ngalilɛ. Nde kàbwey a Filipino, waa kàten a
nde naa: « Yan'làb! »

⁴⁴ Kyekà Filipino kàkal un'nsi Bɛtesayidà,
bul lāmwey anà Andre anà Petolà.

⁴⁵ Nde kàkàman Natanayel, waa
kun'kyään naa: « Bi, bi ban'swaal mbuur
akwà bàsɔn unsà Un'kɔɔn a Mɔsɛ anà
unsà anangɔɔm. Mbuur wa Yesu, mwan a
Yɔsɛfi, un'nsi Nasàlɛr. »

⁴⁶ Natanayel waa kàten a nde naa: «
Nkye undiir anàbwan sye kan'kwo utoo u
Nasàlɛr? » Filipino naa: « Yà, man. »

⁴⁷ Umpal kàmen Yesu Natanayel
wàmuyàsin tsutsu' apà nde, nde kàten
ntön nde naa: « Le un'nsi Isàlɛl umwɛy
wà ndandaa, awà akɔɔn loor uboo a nde.
»

⁴⁸ Natanayel kun'fuul naa: « Ngye mɛ
an'yòb aben? » Yesu naa: « Kusa Filipino

mutabel, me amen itaan umpal akal ngye u ngyel a un'te a fige. »

⁴⁹ Apan Natanayel kafafuur naa: « Rabi, ngye, ngye awa Mwan a Nzam, ngye, ngye awa mfum a Isalel! »

⁵⁰ Yesu kun'fuur naa: « Nkye nton amakyaan me naa: me amen u ngyel a un'te a fige, waa ngye an'sa lakwikila? Ngye, ngye ayaman indiir mboon byan'soon bi. »

⁵¹ Nde kafakwey naa: « Ndandaa, ndandaa me alakyaan, be lasaman du lan'duba, akyeey a Nzam bamubeena ana bamutya udu a Mwan a mbuur! »

2

Un'kyom a bor u Kana

¹ Kyeka, ila'kyatar, kakal ana un'kyom a bor mwey u Kana, u Ngalile. Ngwan a Yesu kakal kwo.

² Yesu sye bakyer un'bel ana alonki ande ka un'kyom awa.

³ Yamenana naa man makyer awa. Ngwan a Yesu katen a nde naa: « Ba vin latey. »

⁴ Wee Yesu kun'fuur naa: « Un'kaar wa, ngye ana me inina? Taan ame natakwo anki. »

⁵ Ngwan waa katen a asyaal naa: « Lakyer yina yanswa uten nde a be. »

⁶ Paa makal ana an'buun, an'buun an'syaam ma nkon, ama bafasyala Ayuda nton mupon ndur. U labuun lamwey man'kwo ibila isii a an'litre an'kwem an'tar anjar.

⁷ Yesu kaswen asyaal naa: « Layool an'da uboo a an'buun ma. » Ba sye waa bayool ma tii u mool.

⁸ Yesu katen a ba naa: « Apana, latee an'da ana lasyen ma aka mfum a un'kyom. » Ba waa bun'syeen ma.

⁹ Kakyee nde, an'da makal man'bulu vin. Nde kayob anki naa vin ala lan'fa ken. Wee asyaal batee an'da bakyer ayob. Apan sye nde kabel nabor,

¹⁰ waa katen a nde naa: « Baar banswa bafatapa vin anabwan. Ungo, isakal naa

baar ban'yor, waa bapa vin lakoon ntsa. Wee ngye, ngye vin a ntsa akyer asaloon tii apana! »

¹¹ Ayi nsema a idiim a Yesu yalyaan u Kana a Ngalile. Nde kameey lakoo ande, alonki ande waa bun'si lakwikila.

¹² Ungo apan, Yesu kanya Kapernawum ana ngwan, ana aton ande ana alonki ande. Ba kwo bakyer anki ila mboon.

*Yesu uboo a ndwa a Nzam
(Mat 21.12-13; Mlk 11.15-17; Luk 19.45-46)*

¹³ Pak a Ayuda lakal tsutsu mukwo, Yesu waa kabeena Yelusalem.

¹⁴ Nde kamen ayaal a ngoma, in'kok, an'yem ana agyeen a ngim sye bakwabwaay uboo a ndwa a Nzam.

¹⁵ Abun, nde bakyer fum a in'sin, waa kabon ba banswa u ndwa a Nzam, ana ngoma, ana in'kok aba. Nde kapay ngim a agyeen ana kabuum mesa aba.

¹⁶ Nde katen a ayaal a an'yem naa: « Lalwom indiir abi byanswa pa! Twon lan'buul ndwa a Taarame ndwa ata ya! »

¹⁷ Alonki ande bayoba naa bason aba: « Ukwem a ndwa angye bakyer asan'kwiiy. »

¹⁸ Apan, amfum a Ayuda bun'fuul naa: « Idiim na an'kwo ngye mukyer, nton muswan naa ngye awe ana ikob mukyer aba? »

¹⁹ Yesu kafuur naa: « Labwaa ndwa a Nzam yi, ungo a ila itar me in'yambaar ya. » —

²⁰ Apan, Ayuda aba baten a nde naa: « Yalom mbul an'kwem an'na anjsyaam muton ndwa ayi, wee ngye, ngye ya ayambaar ungo a ila itar? »

²¹ Wee, kyeka, ndwa a Nzam kateena nde yakal ndur ande nakwo.

²² Ungongo, umpal kawiya Yesu uboo a aku, alonki ande waa bayoba naa nde kakyaten aba. Kyakin basi ba lakwikila amu Ndaa Anason ana amu ndaa katen nde.

Yesu akyaob ubwanabwan mpem a mbuur

²³ Utaanj kàkal Yesu u Yelusàlem, umpal a un'kyom a Pak, bàmboon bàsi làkwikilà kà ikob ande ntòn idiim kàfakyerà nde.

²⁴ Wée Yesu, nde ba làkwikilà kasyeela anki, ntòn nde kàkyayob ba banswà ubwanàbwan.

²⁵ Nde kàkal anki anà mfun naa bun'teel imbal ntòn mbuur, ntòn nde njakwo kàkyer ayobà naa ininà abyu mpem a mbuur.

3

Yesu anà Nakàdim

¹ Kàkal anà mbuur mwey kibol a Amfarisi ikob ande Nakàdim. Nde kàkal umwey uboo a amfum a Ayudà.

² Nde kàyi u mpib akà Yesu, waa kàten a nde naa: « Rabi, bi ikyàyob naa ngye awà un'loon an'fà akà Nzam, ntòn akà mbuur mwey ukwe anki mukyer idiim asànaa afàkyer ngye, isàkal naa uboo ande Nzam watéy. »

³ Yesu kun'fuur naa: « Ndandaa, ndandaa, me akyään: Isàkal naa mbuur bun'bör anki wakün, nde ukwe anki mumän Imwol a Nzam. »

⁴ Nakàdim kun'fuul naa: « Nkye mbuur anànün kan'kwo bàfun'bör mbalà asin? Nkye nde kan'kwo ufàbilà mbalà yàyweel kà an'bal a ngwän waa bàfun'bör? »

⁵ Yesu kun'fuur naa: « Ndandaa, ndandaa, me akyään: akà mbuur mwey ukwe anki mubilà kà Imwol a Nzam, isàkal naa nde bun'bör anki kà an'dà anà u Dweela.

⁶ Ayà ban'bör unsà un'sön yà un'sön, ayà ban'bör unsà Dweelà, yà dweelà.

⁷ Twon an'bem isàkal naa me an'ten a ngye naa: "Yan'kwo naa bafabör mböör a du."

⁸ Un'pöb afàful mper ayà ukwen wa. Ngye awem làso awa, wée ngye ayob anki naa wa kan'fà ken, itàkal naa wa sye akyà ken. Ayi yà ndaa ifàlyaan uboo a mbuur wanswà awà ban'bör u Dweelà. »

⁹ Apan Nakàdim kun'fuul naa: « Ndaa ayi yan'kwo mukal aben? »

¹⁰ Yesu kun'fuur naa: « Ngye, ngye awà un'loon atoo làpan kà Isàlèl, waa ngye indiir abi ayob anki!

¹¹ Ndandaa, ndandaa, me akyään: bi ifàten ya iyob bi, bi ifàtè imbal a yakwà kàmen bi. Wée be, be làkwen anki làkyey imbal abi.

¹² Isàkal naa be làkakyeyà anki mpal alàkyäänà me indiir a meen, be làyàkyey aben isàkal naa me amàlakyään indiir a du?

¹³ Ntòn, akà mbuur njàtábeenà anki du, nà Mwan a mbuur mpel awà kàfù du.

¹⁴ Asànaa Mose kambaar nde ntäy u nsye a ipol, abun sye bàsambaar Mwan a mbuur,

¹⁵ ntòn mbuur wanswà asà làkwikilà amu nde, ukal ana möö a mbul a in'tye.

¹⁶ Abun Nzam kàkwen meen mböon, lalan kàpe nde Mwan baal ande mwey mpel, ntòn mbuur wanswà asà làkwikilà amu nde uköon akyà bwà, wée nde ukal anà möö a mbul a in'tye.

¹⁷ Ntòn Nzam kàtom anki Mwan baal ande u meen ntòn mudwa mbuur ndwa, wée ntòn meen iwü' möö u mbwo a nde.

¹⁸ Mbuur afasà nde làkwikilà bun'tsüül anki nsan. Mbuur mpa afasà làkwikilà, bàkyun'tsüül mbar itaan, ntòn nde kàsi anki làkwikilà amu ikob a Mwan baal mwey mpel a Nzam.

¹⁹ Nsan ya yi: peela làyi u meen, wée baar bàkwen làpib kà ikal a peela, ntòn nsyääla aba yàkal yàmbe.

²⁰ Abun, mbuur wanswà afàkyer ube, nde kan'ton peela anà nde sye kan'kaabà anà la, manà nsyääla ambe ande iyàmenà u lenj.

²¹ Mbuur wanswà afàkyer ndandaa, nde afàyà ntsu' awà peela, ntòn nsyääla ande amu Nzam imenà u lenj. »

Yesu anà Ywan

²² Ungo' apan, Yesu kàkyen Yuday anà alonki ande. Nde kàbwaay kwo anà ba anà kàpée ndüümà.

²³ Ywan sye kàpée ndüümà u Eno tsütsü a Salim, ntòn an'dà màkal mböon kwo.

Baar bàyee akà nde, waa bàwèlâ ndüüma.

²⁴ Ntôn Ywan kàkal anki anàtâbila bôlokâ.

²⁵ Kyekâ, nsyeel a mbaan yàkyer abwâ uboo a alonki a Ywan anà Un'yudâ mwey unsâ ndaa iler mpoojâ a ndür.

²⁶ Ba bàyâman Ywan, waa bun'fuul naa: « Rabi, mbuur akwâ kàkalâ anà ngye u sim a Yordan lumwey, nde akwâ katèlâ ngye imbal, le nde sye wàmupaa ndüümâ anà baar banswâ bàkyeenâ akà nde! »

²⁷ Ywan kafuur naa: « Akà mbuur mwey ukwe anki muwal undiir asin udu a undiir bun'pè fâ du.

²⁸ Bè, bè ñakwo làbâ ambâl amè mpal kâten mè naa: "Mè, mè kâ in'wâ Klisto anki, wèè mè in'wâ mbuur bàtôm kusâ a nde."

²⁹ Mbuur awe anà un'kyay, nde wâ un'dim. Wèè akà un'sam ande afâkal ukol, wamukun'wema, ndaa a un'dim yàmukun'paa un'sak. Awâ un'sak amè, wa wànjâkwo.

³⁰ Yubwan naa nde uyel, wèè mè, mè in'tyâ.

Mbuur kan'fâ du

³¹ « Mbuur kan'fâ du, wâ udu a baar banswâ. Mbuur awâ u mēen, wâ mbuur a mēen, ndaa ande yâ ndaa a mēen. Mbuur kan'fâ du wâ udu a baar banswâ,

³² nde afâtâ imbal a indiir kâmen nde anà kawem nde, wèè akà mbuur mwey afâkyey imbal ande watèy.

³³ Mbuur afâwal imbal ande, kan'bèerâ inyem naa Nzam wâ ndandaa.

³⁴ Ntôn mbuur kâtôm Nzam afâten ndaa a Nzam, ntôn nde afun'pâ Dweelâ anâkwo.

³⁵ Taa akwen Mwan, waa kâpè indiir byanswâ kâ an'koo ande.

³⁶ Mbuur afâsâ làkwikilâ ande amu Mwan, we ana mōō a mbul a in'tye. Mbuur mpa afâsâ làkwikilâ amu Mwan usâman anki mōō, wèè nkyel a Nzam isâkal udu a nde. »

4

Yesu anà un'kaar un'nsi Samalya

¹ Mpal kâyôb Yesu naa Amfarisi bàwem naa nde kâfakyerâ anà kâfaduimâ alonki anàsôôn Ywan,

² - Kuten anâbwan, Yesu kâfaduimâ anki nde ñakwo, wèè alonki ande. - Mpal kâwem Yesu indiir bàteenâ baar,

³ nde kâl womâ u Yuday, waa kâfurâ Ngalile.

⁴ Mukyâ kwo, yâlôm naa nde atsul uboo a Samalya.

⁵ Apan, nde kâtôl bul a Samalya mwey ikôb a la Sikar, tsutsu' a ywan kâpè Yakôb mwan ande Yôsèfi

⁶ ntsu' lakal fu a an'dâ a Yakôb. Ntôn yôôn a mbwo, Yesu kakal wanjâbwaay kâ un'beel a fu. La lakal isii a taan a midi.

⁷ Un'kaar un'nsi Samalya mwey kâyi mutèè an'dâ. Yesu kâten a nde naa: « Mpe an'dâ anwâ. »

⁸ Ntôn alonki ande bàkal anâkyâ bul mukâsom isaa adyâ.

⁹ Wèè un'kaar awâ, un'nsi Samalya awâ, kâten a nde naa: « Aben? Ngye Un'yudâ, ngye awe anà yôr mulôm an'dâ anwâ, akà mè, un'kaar mwey, un'nsi Samalya mwey? » - Kuten anâbwan, Ayudâ un'tuüb watèy anà Asamalya. -

¹⁰ Yesu kun'fuur naa: « Ilâkal naa ngye ayôb kab a Nzam anà mbuur wa kan'ten wâ a ngye naa: "Mpe an'dâ", ngye mbuur alun'lôôm an'dâ, waa nde ulapâ an'dâ a mōō. »

¹¹ Un'kaar waa kâten a nde naa: « Mwol, ngye aka kântin latèy, fu a an'dâ la sye lãnàtyâ mboôn. Ngye an'dâ a mōō ma mâfaken? »

¹² Nkye ngye an'sôôn taarâbi Yakôb, mbuur kâ ipè fu alâ anà kânû' an'dâ mwo nde ñakwo, anâ baan ande anâ itonjâ ande? »

¹³ Yesu kun'fuur naa: « Mbuur wanswâ anwâ an'dâ ma, afasawem mfwââ a an'dâ,

¹⁴ wèè mbuur asânwâ an'dâ insun'pâ mè, nde ufâsâwem anki mfwââ a an'dâ akâ ikikye, wèè an'dâ insun'pâ mè isâbulâ

amu nde ntwà isàfuunà ntòn mōō a mbul a in'tye. »

¹⁵ Apan, un'kaar kàtèn a nde naa: « Mwol, mpɛ an'dà ma, ntòn mɛ in'kōōn afàsàwem mfwāā a an'dà, waa mɛ mpa in'fàsàyà mutɛɛ an'dà apà. »

¹⁶ Yesu kàtèn a nde naa: « Kyen, un'bel un'dim angye, waa ayàfurà pà. »

¹⁷ Un'kaar kun'fuur naa: « Mɛ un'dim watɛy. » Yesu naa: « Ngye awe ana ibōñ mutɛn naa: "Mɛ un'dim watɛy." »

¹⁸ Ngye kàkàl abà adim atyeen, baal awà ngye awà apanà, kà wà un'dim angye anki. Abun, ngye an'tɛn ndandaa. »

¹⁹ Apan, un'kaar kàtèn a nde naa: « Mwol, mɛ in'manà naa ngye awà nngwōm. »

²⁰ Bàtaaràbi, bàfakōmà udu a mōñ wà, wɛɛ bɛ, bɛ làtɛn naa ikal kyan'kwo mukōmà kyà u Yelusàlɛm. »

²¹ Yesu waa kàtèn a nde naa: « Un'kaar, nkyey, taan lāmuyà alà mpa lāsàkōmà bɛ Taa itakal udu a mōñ awà, itakal u Yelusàlɛm. »

²² Bɛ, Asamàlya, bɛ làfàkōmà Nzam mpa làyōb bɛ. Bi, Ayudà, bi ifàkōmà Nzam iyōb bi, ntòn mōō afàyà u mbwo a Ayudà. »

²³ Wɛɛ taan lāmuyà, la sye lan'yà, mpal anankōmà a ndandaa bàsakōmà ba Taa u Dweelà anà u ndandaa, ba bà anankōmà ufàlɛn Taa. »

²⁴ Nzam wà Dweelà, kyakin baar bàfun'kōmà bun'kōmà unsà dweelà anà unsà ndandaa. »

²⁵ Un'kaar waa kàtèn a nde naa: « Mɛ, mɛ in'kyàyōb naa Mesya, iswanà naa Klistō, asàkyer ayà. Mpal usàyà nde, nde asikyaān indiir byanswà. »

²⁶ Yesu kun'fuur naa: « Mɛ, mɛ in'wà nde, mɛ mbuur in'yaāmà wà anà ngye. »

²⁷ Umpal bàyàfurà alonki, ba bàmɛn ndaa mwɛy yubem ntòn nde kàkàl muyaāmà anà un'kaar. Wɛɛ akà mbuur mwɛy uboo aba kàkwe anki mukun'fuul naa: « Ngye nkye akwen akà nde? » Sye naa: « Ininà ngye akayaāmà anà nde? »

²⁸ Apan, un'kaar kàsàwōm làbuunj ande paa, waa kàkyen bul, waa kàtèn a baar naa: »

²⁹ « Yàlamɛn mbuur mwɛy kan'tɛn a mɛ indiir byanswà kàkyer mɛ. Nkye nde kà wà Klistō anki? »

³⁰ Kyakin batoo ba u bul, bàyi ba mper akà nde. »

³¹ Apan sye, alonki bun'siinà naa: « Rabi, dyà! »

³² Wɛɛ nde kàtèn a ba naa: « Mɛ, mɛ in'we anà isaa adyà, isaa mpa làyōb bɛ. »

³³ Kyakin alonki bàtɛnà ba, ba a ba naa: « Nkye ikyàkal naa mbuur mwɛy kun'twāāl isaa adyà? »

³⁴ Yesu kàtèn a ba naa: « Isaa adyà amɛ, byà ntòn mukyer ukwen a mbuur kan'tōm anà mukwɛy isal ande. »

³⁵ Bɛ, nkye bɛ làfàtɛn anki bɛ ñakwo naa: "Yan'sal nsōñ nà mubwo isaa." Wɛɛ mɛ, mɛ alàkyāān naa làduub mii abɛ, anà làlɛr an'ywan: mɛnɛn yan'sōñ anà yan'kwo mubwo! »

³⁶ Un'bweel kan'wal làfur ande itaan anà kan'boba mɛnɛn ntòn mōō a mbul a in'tye, ntòn mbuur kan'kōn anà mbuur kan'bwo, bàmɛn un'sak ba bàbōōl. »

³⁷ Abà, un'sim afàtɛn ndandaa naa: "Umwɛy afàkōn, umwɛy afàbwo." »

³⁸ Mɛ, mɛ kàlatōm mukàbwo mɛnɛn làkōōn aman bɛ mpay, baar asin bàsōōn mwāānà. Wɛɛ bɛ, bɛ lan'bilà unsà bweel a isal aba. »

³⁹ Asamàlya mbōōn bàsi làkwikilà amu Yesu ntòn imbàl kàtɛ un'kaar naa: « Nde kan'tɛn amɛ indiir byanswà kàkyer mɛ. »

⁴⁰ Undiir awun, mpal bàyàkōlà ba tsutsu apà nde, ba bun'bōōn mukal anà ba. Yesu kàbwaay paa ilà byeel. »

⁴¹ Abun sye, un'kàbō a baar kàsi làkwikilà ntòn ndaa kàtɛnà nde ñakwo. »

⁴² Waa ba bàtɛnà a un'kaar naa: « Bi kan'sa anki làkwikilà ntòn ndaa kà ikyāān ngye, wɛɛ ntòn bi ñakwo kàmuwem, waa bi kan'yōb naa ndandaa nde wà Un'tswāā a mōō a mɛn. »

Yesu kan'kōōr mwan baal

⁴³ Ungo' a ila'byeel, Yesu kàlwomà apan, waa kàkyen Ngalile.

⁴⁴ Nde kàkyään nde ñakwo naa: « Nangoom bàfun'pà anki làkoo u nsi ande ñakwo. »

⁴⁵ Umpal kàtòl nde u Ngalile, baar a itiir a nsi akin bun'wel ubwan, nton ba bàkyer aman indiir byanswà kàkyer nde kà un'kyom, nton ba sye bàkyen un'kyom.

⁴⁶ Apan Yesu kàfurà Kana u Ngalile, ntsu'kàbuul nde an'dà vin. Kàkàl anà undweer a mfum a anjità mwey, mwan ande wàbaal kàkàl anà ukyal u Kapernawum.

⁴⁷ Mpal kàwem nde naa Yesu kan'yà u Yuday a Ngalile, waa kàkun'man anà kun'böön naa nde utyà anà uköör mwan baal ande awà kàkàl tsütsü mukwà.

⁴⁸ Yesu kàten a nde naa: « Isàkal naa be làmen anki idiim ana impà, be lasa anki làkwikilà akà ikikye! »

⁴⁹ Mfum anjità awà kun'fuur naa: « Mwol, tyà kusà a mwan amè mukwà. »

⁵⁰ Yesu waa kàten a nde naa: « Kyen, mwan angye we anà möö. » Mbuur awà kàsi làkwikilà u ndaa kàten Yesu a nde, waa kàkyen.

⁵¹ Umpal kàkàl nde mutyà, baar a isal ande bàkàbwey ande, waa bun'kyään naa: « Mwan angye kan'wà möö! »

⁵² Apan, nde kàfuul ba naa taan nà mwan ande ukayà, ba bun'fuur naa: « Làbwey a mpye làlwomà ywenà, utaan atàtweb, ungo' a midi. »

⁵³ Taarànde kàyobà naa làkàl taan nsil laley alà kun'kyään Yesu naa: « Mwan angye we anà möö ». Apan, nde anà ndwà ande yanswà bàsi làkwikilà amu Yesu.

⁵⁴ Kyaki kyà idiim a impà kyàyweel kàkyer Yesu u mfuurà ande u Ngalile fà Yuday.

¹ Ungo' a indiir abi byanswà, kàkàl anà un'kyom a Ayudà, waa Yesu kàbeenà Yelusàlem.

² Kyekà, u Yelusàlem, tsütsü' a munàmbwo a In'kok, kyàkàl anà itey a an'dà bàfàbel un'sà Ebelyo naa Bètesdà. Kya kyàkàl anà myäy, myäy in'tyeen.

³ Ungyel a myäy ami un'kabò abey bàkàl musil: ikwàmii, anjibweel anà ikar bàkàl mudil naa an'dà inini,

⁴ nton utaan làmwey un'kyeey a Mwol mwey kàfatolà uboo a itey, waa kàfanii an'dà. Un'bey atàtweb kàfatolà kan'dà anàni, kàkyer afaköörà itàkal naa ukyal ande abey bàkaben.

⁵ Kwo kàkàl anà ikar mwey kàkàl anà ukyal mbul an'kwem an'tàr aninaan.

⁶ Utaan kun'men Yesu wàñàböön anà kàyob nde naa nde kàbel itaan, nde kun'fuul naa: « Nkye ngye akyàkwen aköörà? »

⁷ Ikar kun'fuur naa: « Mwol, mè in'we anki anà mbuur akan'toom uboo a itey umpal ifàsèmà an'dà munini. Umpal in'kyà mè, mbuur asin kan'toomà kusà a mè. »

⁸ Yesu kàten a nde naa: « Mbarà, sen ipoy angye, kyen. »

⁹ Apan sye, baal awà waa kàköörà, kàsen ipoy ande, waa kàsèmà mukyà. Kyekà, ilà' akin kyàkàl ilà' a saba.

¹⁰ Apan, amfum a Ayudà bàfuul baal awà kàköörà naa: « Nàbà ilà' a saba, ngye mbwo musyen ipoy angye yatey. »

¹¹ Wèe nde kafuur naa: « Mbuur awà kan'köör, aten a mè naa: "Wal ipoy angye, kyen." »

¹² Ba bun'fuul naa: « Nà mbuur awà aten a ngye naa: "Wal ipoy angye, kyen"? »

¹³ Wèe mbuur awà kàköörà, kàyobà anki naa nà kun'köör, nton Yesu kàbilà uboo a ikoñ a baar bàkàl kà ikal akin.

¹⁴ Ungöngö, Yesu kàfun'man uboo a ndwà a Nzam, waa kàten a nde naa: « Le, apanà ngye awà ñàköörà. Twon an'fàkyer man'be, nton undiir anàsöön ube uköön afayeel. »

5

Yesu kan'köör ikar mwey wàbaal

¹⁵ Baal awà kàkàkyään amfum a Ayudà naa Yesu kun'kòr.

¹⁶ Lalan Ayudà bàmeeyà ba Yesu nkwaan, ntòn nde indiir abi kàkyerà ilà a saba.

¹⁷ Wée Yesu kafuur naa: « Tii lalà Taa wàmusal, mè sye in'wamusal. »

¹⁸ Ntòn ndaa ayi, amfum a Ayudà bàyilenà ipòl mbòon mukun'dwa, kàna ntòn kàbeyà nde saba anki, wée ntòn kàteenà nde naa Nzam wà Taarànde ñakwo, abà nde mumena lasii lāmwey anà Nzam.

Ikòb a Mwan a Nzam

¹⁹ Apan Yesu kàfàwal ndaa, waa kàten a ba naa: « Ndandaa, ndandaa mè alàkyään, Mwan ukwe anki mukyer akà undiir mwey nde ñakwo, wée nà wa akwà ufàman nde mukyer akà Taa. Ntòn indiir byanswà ufàkyer Taa, Mwan sye afàkyer bya.

²⁰ Ntòn Taa akwen Mwan, anà nde sye afun'swan indiir byanswà ufàkyer nde ñakwo. Nde afàsun'swan indiir mwey byàkolàkol byan'sòon abi ntòn be lāsàkal unsà ubem.

²¹ Ntòn, asànaa Taa ufàwiyy nde aku anà ufapà nde mōō, abun sye Mwan afapà mōō akà mbuur awukwen nde.

²² Taa ufàtsuul anki mbuur nsan, wée nde ikòb atsul nsan kyanswà kàpè akà Mwan,

²³ ntòn baar banswà bàsi Mwan làkoo asànaa bafasa ba Taa làkoo. Mbuur mpa afàsà Mwan làkoo, nde sye Taa awà kun'tòim ufun'sà anki làkoo. »

²⁴ Nde kàkwey naa: « Ndandaa, ndandaa mè alàkyään, mbuur wanswà afàwem ndaa amè anà afàsà làkwikilà amu mbuur kan'tòim, nde we anà mōō a mbul a in'tye, nde uyà anki u nsan, wée nde kàkyàtoo itaan unsà ukwà, nde kàkyàwal mōō.

²⁵ Ndandaa, ndandaa mè alàkyään, taan lāmuyà - la sye lan'kwo - alà bàsawem aku ndaa a Mwan a Nzam. Baar bàsawem ya, basàkal ana mōō.

²⁶ Ntòn, asànaa Taa awà nde anà mōō amu nde ñakwo, nde kàpè mbwo akà Mwan mukal anà mōō.

²⁷ Nde kun'pè ikòb mutsul nsan, ntòn nde wà Mwan a mbuur.

²⁸ Twon lan'man ndaa yubem unsà ya, ntòn taan lāmuyà alà bàsawem baar banswà abà uboo a an'dii ndaa ande.

²⁹ Baar bàkyer indiir anàbwan bàsawiyà ntòn muwal mōō, wée baar bàkyer indiir ibe, ba bàsawiyà ntòn nsan.

³⁰ Mè, mè in'kwe anki mukyer akà undiir mwey mè ñakwo: mè in'fàtsul nsan a ndaa in'fawem mè, lalan mbar in'fàtsul mè yà balàbal, ntòn mè in'fàlen anki ukwen amè ñakwo, wée mè in'fàlen ukwen a mbuur kan'tòim.

Imbàl ntòn Yesu

³¹ « Ilàkal naa mè kàtèè imbàl ntòn mè ñakwo, kya kyalakal anki kya ndandaa.

³² Wée mbuur asin afan'teel imbàl anà mè sye in'kyayòb naa imbàl ufan'teel nde kyà ndandaa.

³³ Bè, bè làtòim akyeey akà Ywan, nde waa kàtèel ndandaa imbàl.

³⁴ Akà mè, mè mfun a imbàl a mbuur kyatèy, wée an'ten mè abà, ntòn be làwù mōō.

³⁵ Ywan kàkal asànaa mwina anàkyäa wàmupà pèelà: u taan lāmwey be làkwen muman un'sak a pèelà ande.

³⁶ Wée mè, mè in'we anà imbàl anàsòon kyà Ywan, ntòn isal abyà kan'pè Taa mukyer, isal nsil bya in'fàkyer mè bi anà bya ifan'teel imbàl ntòn muswan naa Taa kan'tòim.

³⁷ Taa awà kan'tòim nde ñakwo kàtè imbàl ntòn mè. Wée bè, bè làwem anki akà ikikye ndaa ande, be làmen anki akà ikikye ntabwey ande.

³⁸ Ndaa ande yatèy amu bè, ntòn be mbuur kun'tòim làfun'sà anki làkwikilà.

³⁹ Bè, bè làfalab pansi pansi Ndaa Anàson, ntòn be làfasi naa be làwal mōō a mbul a intye uboo aya: kyekà ya ñakwo ifatà imbàl ntòn mè!

⁴⁰ Wée bè, bè làkwen anki muyà akà mè ntòn muwal mōō.

⁴¹ « Mɛ in'fàwal anki làkoo làfàfà akà baar.

⁴² Wɛɛ mɛ in'kyà'yòb naa amu bɛ ukwen batɛy akà Nzam.

⁴³ Mɛ, mɛ kàyi kà ikòb a Taa, wɛɛ bɛ, bɛ làtòn mukan'wal. Isàkal naa mbuur asin kan'ya kà ikòb ande ñakwo, bɛ làkyer asun'wal!

⁴⁴ Aben, nkye bɛ lan'kwo mukal anà làkwikilà, bɛ baar làkoo abe làfàfà akà bɛ a bɛ, anà mpa làfàlɛn làkoo làfàfà akà Nzam mpɛl?

⁴⁵ Bɛ twon lan'si naa mɛ in'sàkyer alafuùn kusa a Taa. Mbuur afuùna bɛ Mɔsɛ awà lasi bɛ làkyàn abe.

⁴⁶ Kyakin, yàlàkal naa bɛ làsi làkwikilà amu Mɔsɛ, bɛ làlàsà làkwikilà akà mɛ sye, ntòn nde kàsòn ntòn mɛ.

⁴⁷ Wɛɛ isàkal naa bɛ lasi anki làkwikilà u ndaa kàsòn nde, bɛ lan'kwo aben musa làkwikilà u ndaa amɛ? »

6

*Yesu kan'dii abaal nsaab tyeen
(Màt 14.13-21; Mlk 6.30-44; Luk 9.10-17)*

¹ Ungó a indiir abi, Yesu kàsabà sim a ewà a Ngaliɛ lumwey, akyà bàfàbɛl sye naa Tiberyade.

² Ikoñ a baar mbòon kyàkal muyun'lab, ntòn bàmen ba idiim kàkyerà nde udu a abey.

³ Kyakin Yesu kàbeenà nde udu a mɔñ, kàbwaay nde paa anà alonki ande.

⁴ Pak, un'kyòm a Ayudà, làkal tsutsu' mukwo.

⁵ Kyekà, kàsen nde mii, nde kàmen ikoñ a baar mbòon kyan'ya akà nde, nde kàfuul Filipino naa: « Bi kan'kwo musom ken mampà ntòn baar bà bàdi? »

⁶ - Kàten nde abà ntòn mubilà Filipino u mpem, ntòn akà nde, nde kàkyer ayobà naa nde ininà uyàkyer. -

⁷ Filipino kun'fuur naa: « Itàkal làfur a mbul mwey lun'syàal a an'ywan làkwo anki musom mampà isàkal naa mbuur mbuur awal itàkal kitsu. »

⁸ Umwey uboo a alonki ande, ikòb ande Andre, un'ton a Simòn Petolà, kàten a nde naa:

⁹ « Mwan baal mwey awà apà, nde we anà mampà an'tyeen mà orze anà bibaan a nsó'byeel. Wɛɛ indiir abi nkye byan'kwo mukyer akà un'kàbɔ a baar? »

¹⁰ Yesu kàten naa: « Laswɛn baar bàbwaay. » Ikal akin kyàkal anà in'len mbòon. Baar waa bàbwaay, ba bàkal abaal isii a nsaab tyeen.

¹¹ Apan, Yesu kàwɛl mampà, kàfuur an'tòon, waa kàkàb akà baar bàkal paa. Nde kàkyer abun sye ntòn nsó: nde kapɛɛ yinà yanswà bàkweenà ba muwal.

¹² Umpal bàyüür ba, Yesu kàten a alonki ande naa: « Làkòñà itiir byan'sal, ntòn akà undiir ukòon akyà bwà. »

¹³ Ba bàkòñà bya, waa bàyòol in'lwan, in'lwan kwem anjyweel a itiir a mampà an'tyeen mà orze byàsaal akà baar bàdi.

¹⁴ Mpal bàmen baar impà kàkyer nde, ba bàten naa: « Ndandaa mbuur awà, wà Nangoom awayà u mɛen! »

¹⁵ Wɛɛ Yesu, abà kà'yòb nde naa ba bàkyer ayun'wal a ngwal ntòn mukun'sà mfum, nde kàfàkyà u mpey anàyen udu a mɔñ.

*Yesu wàmuyikyà udu a an'dà
(Màt 14.22-33; Mlk 6.45-52)*

¹⁶ Mpal làbù' sisye, alonki ande bàyàtyà kà un'kool a ewà,

¹⁷ ba bàbilà u bwaar làmwɛy, waa bàsemà mubweel ewà ntòn mukyà Kapernawum. Làpib làkal lan'bwà itaan, Yesu kàkal anki anàtataan.

¹⁸ Un'pòb angwal kàkal muful, ewà kyàkal munini.

¹⁹ Ba bàkal ban'kyer an'kilomètre an'tyeen, itàkal an'syaam, ba bàmen Yesu wàmuyikyà udu a an'dà, wàmuyàsin tsutsu' a bwaar. Apan bòomà làkyer akaar.

²⁰ Wɛɛ Yesu kàten a ba naa: « Wà mɛ, twon lan'man bòomà! »

²¹ Ba bàkwen mukun'wal u bwaar, wɛɛ la làkal lan'tol u mɛen kà ikal akyà bàkyen ba.

Ikòñ a baar kyàmulen Yesu.

²² U taan̄tye, ikōŋ a baar bàsàsal u sim lumwey, bàmen ba naa bwaar làkal làmwey mpel paa, naa Yesu sye kàkyen anki mbwo mwey anà alon̄ki ande uboo a bwaar aba, wée ba, bàkyen ba mpel an̄ayen.

²³ Apan sye, an'bwaar asin màfu Tiberyade, màyàkolà tsutsu'kà ikaì bàdi ba mampà, ungo'kàfuur Mwol an'toon.

²⁴ Wée utaan kàmen ikōŋ a baar naa itàkal Yesu, itàkal alon̄ki ande bàkal anki paa, baar bàbilà kà an'bwaar, waa bàkyen Kapernawum mukalen̄ Yesu.

Yesu wà làmpà a mōō

²⁵ Utaan bun'men ba u sim a ewà lumwey, ba baten a nde naa: « Rabi, ngye apa an'yàkolà taan̄ nà? »

²⁶ Yesu kafuur naa: « Ndandaa, ndandaa me alàkyään, kà nton impà làmen be anki waa be, be làyan'len̄, wée nton làdi be mampà anà làyüür be.

²⁷ Twon lan'sal nton isaa abyà ifatay, wée nton isaa ifalam̄ nton mōō a mbul a in'tye, bya akwa usalapa Mwan a mbuur, nton nde wà mbuur kasi Taa Nzam inyem ande. »

²⁸ Apan, ba bun'fuul naa: « Ininà bi kan'kwo mukyer nton musal isal a Nzam? »

²⁹ Yesu kafuur naa: « Isal udilà Nzam akà be kya musa lakwikilà amu mbuur kàtom̄ nde. »

³⁰ Apan ba bun'fuul naa: « Wée ngye, idiim nà ngye akyer nton bi imen anà bi kasi lakwikilà? Ininà ngye afàsal? »

³¹ Bànkàa abi bàdi mane u nsye a ipol, asànaa bàsòn ya naa: "Isaa kape nde mudyà byà làmpà làfu' du." »

³² Apan Yesu kàten a ba naa: « Ndandaa, ndandaa me alàkyään, kà Mose tey kàlape làmpà a du, wée Taa ame afàlapà làmpà a du là ndandaa.

³³ Nton làmpà a Nzam là mbuur kan'fà du anà kan'pà mōō u meen. »

³⁴ Apan, ba baten a nde naa: « Mwol, ipe taan̄ lanswà làmpà alà. »

³⁵ Yesu kàten a ba naa: « Mè, mè in'wà làmpà a mōō. Mbuur awayà akà mè usàwem anki ngyal akà ikikye, mbuur awà asà lakwikilà amu mè, usàwem anki mfwaà akà ikikye.

³⁶ Wée, mè ya kàkyàten a be naa: be làkyàman, wée be làsaa anki lakwikilà.

³⁷ Baar banswà kan'pà Taa bàsàya akà mè, anà mbuur ayà akà mè, mè in'sun'piy anki,

³⁸ nton kàyàtolà mè fà du, kà mukyer ukwen amè ñakwo anki, wée mukyer ukwen a mbuur awà kan'tòm.

³⁹ Le, ukwen a mbuur awà kan'tòm abà: naa mbuur wanswà kan'pè nde ukōōn akyà bwà, wée mè un'wiyy kà ilà' a ntsuü.

⁴⁰ Abun, ukwen a Taaràme abà: mbuur wanswà aman Mwan anà asà lakwikilà amu nde, ukàl ana mōō a mbul a in'tye, waa mè, mè in'sun'wiyy kà ilà' a ntsuü. »

⁴¹ Semà apan, Ayudà bàbulà mun̄jün̄ nton kàten nde naa: « Mè, mè in'wà làmpà làfu' du. » –

⁴² Ba waa bàfateenà naa: « Nkye nde kà Yesu, mwan a Yosefi anki? Nkye bi taarànde anà ngwàn kayòb anki? Aben nde kan'kwo mukyey uyol apanà naa: "Mè an'yàtolà fà du"? »

⁴³ Wée Yesu kafuur naa: « Twon lan'ñün̄ be a be.

⁴⁴ Akà mbuur mwey ukwe anki muyà akà mè isàkal naa Taa awà kan'tòm kun'naan anki, waa mè, mè insun'wiyy kà ilà' a ntsuü.

⁴⁵ An̄angoom bàsòn abà: "Nzam asàlon̄ ba banswà." Mbuur wanswà kàwem Taa ana kàkyey an'lon̄ ande, aya aka mè.

⁴⁶ Ikaswan̄a naa akà umwey kàmen anki Taa akà ikikye, nà mbuur mwey awà kàfu' akà Nzam, nde awà kàmen Taa.

⁴⁷ Ndandaa, ndandaa, me alàkyään: mbuur asà lakwikilà we anà mōō a mbul a in'tye.

⁴⁸ Mè, mè in'wà làmpà a mōō.

⁴⁹ Bànkàa abe bàdi mane u nsye a ipol, wée ba bàkyàkwà.

⁵⁰ Wɛɛ lãmpà layàtolà fà du, là naa mbuur adyà la ukɔɔn akwà.

⁵¹ Mɛ, mɛ in'wà lãmpà alye anà mɔɔ lãfũ du. Isàkal naa mbuur kan'dyà unsà lãmpà alà, nde asàkal anà mɔɔ a mbul a in'tye. Lãmpà alà in'sàpà mɛ, lun'sòn a ndür amɛ an'pà mɛ nton mɛen ikal anà mɔɔ. »

⁵² Apan, Ayudà bàsyeele mbaan a ngwalangwal ba a ba: « Aben mbuur wà kan'kwo mupà bi un'sòn a ndür ande naa bàdi wa? »

⁵³ Abun, Yesu kakyään naa: « Ndandaa, ndandaa mɛ alàkyään: isàkal naa bɛ làdi anki un'sòn a ndür a Mwan a mbuur anà bɛ lanu anki an'kil ande, bɛ mɔɔ lasàkal awà anki.

⁵⁴ Mbuur awadyà un'sòn a ndür amɛ anà anwà an'kil amɛ, nde we anà mɔɔ a mbul a in'tye, waa mɛ, mɛ insun'wiyy kà ilà a ntsüü.

⁵⁵ Nton un'sòn a ndür amɛ wà isaa a ndandaa byadya ana an'kil amɛ ma man a ndandaa.

⁵⁶ Mbuur awadyà un'sòn a ndür amɛ anà anwà an'kil amɛ, nde wà amu mɛ anà mɛ in'wà amu nde.

⁵⁷ Asanaa Taa awà kan'tòm awà nde anà mɔɔ, mɛ sye in'wa ana mɔɔ u mbwo ande. Abun, mbuur asan'dyà, nde asàkal anà mɔɔ u mbwo amɛ:

⁵⁸ Ala là lãmpa layatolà fà du. La kà latey asanaa la akwà bàdi bànkaa abɛ. Ba, ba bàkyàkwà. Wɛɛ mbuur asadyà lãmpà là, nde asàkal anà mɔɔ a mbul a in'tye. »

⁵⁹ Indiiir abi nde kàlɔɔnà u ndwà a nkõn a Ayudà u Kapernawum.

Ndaa a mɔɔ a mbul a in'tye

⁶⁰ Ungo bawem ba Yesu, bambɔɔn uboo a alonki ande baten naa: « Ndaa ayi yà bwoor! Nà kan'kwo muwem ya? »

⁶¹ Wɛɛ nde kayob nde ñakwo naa alonki ande bàkal mukun'twe nton ndaa ayi, waa kàten a ba naa: « Nkye ndaa ayi yamaladii ukyal?

⁶² Akyà isàkal naa bɛ lan'man Mwan a mbuur wàmubɛɛnà mper kàkal nde kusà?

⁶³ Dweelà làfàpà mɔɔ, wɛɛ un'sòn a ndür wà undiir mwɛy ndõn watɛy. Ndaa an'ten mɛ a bɛ yà dweelà anà mɔɔ.

⁶⁴ Wɛɛ bamwɛy uboo abɛ bàfàsà anki làkwikilà. » Abun, Yesu kàkyer ayobà fà nsemà naa bànà mpa bàsyɛ làkwikilà anà nà kàlun'yala.

⁶⁵ Nde kàkwɛy naa: « Kyakin kàlakyään mɛ naa: "akà mbuur mwɛy ukwe tɛy muyà akà mɛ, isàkal naa ya Taa kun'pɛ anki." »

⁶⁶ Fà apan, alonki ande mbɔɔn bàkyer alwomà, waa bàwɛy muyikyà anà nde.

⁶⁷ Apan, Yesu kàten a Bàkwem Anjiweel naa: « Atol bɛ, nkye bɛ làkwɛn anki mukyà? »

⁶⁸ Simõn Petolà kun'fuur naa: « Mwol, bi ikyà akà nà? Ngye awe anà ndaa a mɔɔ a mbul a in'tye.

⁶⁹ Bi, bi kàkyàsà làkwikilà anà kàkyàyob naa ngye, ngye awà Njun'kyɛɛl a Nzam. »

⁷⁰ Yesu kafuur naa: « Nkye kà mɛ anki kàlasɔɔl, bɛ Bàkwem Anjiweel? Kyekà umwɛy uboo abɛ wà ilɛn! »

⁷¹ Abun, nde kàtɛɛnà nton Yudasi, Mwan a Simõn Isikalɔt. Nton nde wumwɛy uboo a Bàkwem Anjiweel awà kàlun'yala.

7

Nkõn a làkwikilà a aton a Yesu

¹ Ungo apan, Yesu kàyilyaanà u Ngalilɛ. Nde kàkwɛn anki muyilyaan u Yuday, nton amfum a Ayudà bàlɛnà mukun'dwa.

² Kyekà, un'kyom a ndwà a nten a Ayudà kàkal tsütsü.

³ Apan, aton a Yesu baten a nde naa: « Lwomà apà, kyen Yuday, nton alonki angye sye bàmɛn isal akyerà ngye bi.

⁴ Akà mbuur mwɛy ufàkyer anki undiir u nku isàkal naa nde akwɛn umɛnà. Nton akakyerà ngye indiiir abi, wɛy ngye ñakwo sye amɛnà u mii a baar. »

⁵ Abun, aton ande ñakwo bun'si anki làkwikilà.

⁶ Apan Yesu kàten a ba naa: « Taan ame nàtākwo anki. Wée akà bē, taan lanswà là ubwanj.

⁷ Mēen ikwe tēy mukàlayiinj, wée mē, nde akyer afan'yiinj, ntōn mē in'fàtā imbāl naa isal ande byà ibe.

⁸ Kyakin, bē, bē làbeenà un'kyom. Akà mē, mē in'beenà tēy un'kyom, ntōn taan ame nàtākwo anki. »

⁹ Ungō muten abà, nde kàsàbwaay u Ngalilē.

Yesu kà un'kyom a ndwà a nten

¹⁰ Wée mpal bàkyen atōj ande un'kyom, apan, nde sye kàbeenà anàyen, kà u mii a baar anki, wée asànaa u nku.

¹¹ Umpal a un'kyom, amfum a Ayudà bàyun'lenà ba, waa bàteenà naa: « Wàken nde bà? »

¹² Baar bàsyee là mbaanj mbōon ntōn nde uboo a nkōj. Amwey naa: « Nde wà mbuur anàbwanj ». Wée bumwey naa: « Naa, nde wà muyibwiy baar ndwanj. »

¹³ Itàkal abun, akà mbuur mwey kàteenà anki u mii a baar, ntōn ba bàtiinà amfum a Ayudà bōomà.

¹⁴ Un'kyom kàkal kan'tol uboboo, Yesu kàbeenà ndwà a Nzam, waa kàlōonj.

¹⁵ Amfum a Ayudà bàmen ndaa yubem, waa bàteenà naa: « Aben nde uyobà, nde mbuur mpa kàtāj? »

¹⁶ Yesu kafuur naa: « An'lōonj amē kà man'fà akà mē anki, wée mambuurr kan'tōm.

¹⁷ Isàkal naa mbuur akwen mukyer ukwen a Nzam, nde asàyōb naa nkye an'lōonj amà man'fà akà Nzam, lē mē in'wà muten kà ikōb amē njakwo.

¹⁸ Mbuur afàten ntōn nde njakwo, afàlenj làkoo ande njakwo. Wée mbuur afàlenj làkoo a mbuur kun'tōm, nde wà mbuur a ndandaa, usōor akà nde batēy.

¹⁹ Nkye kà Mōse anki kàlapē Un'kōon? Wée akà umwey uboo abē ufàsyāāl anki wa. Ntōn nkye làkwen bē mukan'dwa? »

²⁰ Ikōj a baar kyun'fuur naa: « Ngye awe anà un'sōnjà! Nà akwen akadwa? »

²¹ Yesu kafuur naa: « Mē, mē an'kyer isal imwey, wée bē banswà, bē lan'bem!

²² Ntōn Mōse kàlaswēj mukyey baan abaal - ya sye yàfū anki akà Mōse, wée yàfū akà bānkaa - waa bē làfàkyey baal mwey ilà a saba.

²³ Isàkal naa bē lan'kwo mukyey baal mwey ilà a saba ukōon abey Un'kōon a Mōse, ntōn nkye làman'wem bē nkyel ntōn an'kōor mē baal anjun'kiinà ilà a saba?

²⁴ Twon lan'tsul mbar ntōn ubwanj a nsà, wée làtsul mbar a balàbal. »

Nkye Yesu wà Klistō?

²⁵ Ndam a baar uboo a baar a Yelusalem bàteenà naa: « Nkye wà kà mbuur bàyilenj ba mudwa anki?

²⁶ Le, nde wàmuten u mii a baar, wée akà mbuur a un'sà nso watēy! Nkye amfum abi ban'kyey naa ndandaa nde wà Klistō?

²⁷ Mpāl usàyà Klistō, akà mbuur mwey usàyōb anki ntsū kan'fà nde. Wée baal wà, bi ikyàyōb ntsū kan'fà nde. »

²⁸ Apan, umpal kàlōonj Yesu u ndwà a Nzam, nde kàsi un'kwēj: « Bē, bē làkyan'yōb! Bē làkyàyōb ntsū an'fà mē! Wée mē, mē kàyi anki mē njakwo, mbuur awà kan'tōm wà ndandaa. Bē, bē lun'yōb anki.

²⁹ Mē, mē in'kyun'yōb, ntōn mē kàfū akà nde, nde sye kan'tōm. »

³⁰ Apan, ba bàlenj mukun'kōr, wée akà mbuur kun'ba anki, ntōn taan ande làkàl anàkwo anki.

³¹ Uboo a ikōj, baar mbōon bàsi làkwikilà amu nde. Ba bàteenà naa: « Nkye mpal usàyà Klistō, nde asàkyer impà anàsōōn abyà ukyerà mbuur wà? »

Aseey ntōn mukōr Yesu

³² In'ñun myàkal uboo a ikōj a baar ntōn Yesu, myàyàbōl kà an'tsū a Amfarisi. Apan, andwer a anganj anà Amfarisi waa bàtōm aseey ntōn mukun'kōr.

³³ Yesu kàten naa: « Mē, mē in'wà anà bē taan ikikye, ungo mē in'kyà ntsū akà mbuur kan'tōm.

³⁴ Bɛ lākɣer asan'len, wɛɛ bɛ lāsɛn'man tɛy, ntɔn bɛ lākwe anki mɔyà kà ikal in'sàkal mɛ. »

³⁵ Fa apan, amfum a Ayudà bàsɛmà mufuul ba a ba naa: « Nde apɛy ayàkyà ken ntɔn bi ifàkɔɔn un'man? Nkye nde apɛy ayàkàtaan Ayudà akwà bàpää uboo a Angɛlɛki? Nkye nde apɛy Angɛlɛki usàkalɔŋ? »

³⁶ Ikaswanà aben ndaa utɛn nde ayɛy naa: "Bɛ, bɛ lākɣer asan'len, wɛɛ bɛ lāsɛn'man tɛy, naa sye bɛ lākwe tɛy mɔyà kà ikal in'sàkal mɛ"? »

Ngyāl a an'dà a mōō

³⁷ Ilā a ntsūū a un'kyɔm kyàkal ilā mwɛy kyà kolàkol. Yesu kàkal umbār wàmukyaänà naa: « Isàkal naa mbuur we anà mfwää, wɛy nde uyi akà mɛ, waa unwà. »

³⁸ Mbuur awe anà lākɛwikilà amu mɛ, "ngyāl a an'dà a mōō isàtoo u mpem ande", asànaa itɛɛnà Ndaa Anàsɔn. »

³⁹ Kàtɛɛnà nde abunà, yà ntɔn Dweelà bàlāwal baar bàlāsà lākɛwikilà aba amu nde. Umpal ayin, Dweela kàkal anàtapa anki, ntɔn Yesu kàkal anki anàtāwal lākoo.

Ikōŋ kyan'kaabà ntɔn Yesu

⁴⁰ Amwɛy uboo ikōŋ bàwem ndaa ayi, ba bàtɛɛnà naa: « Ndandaa mbuur awà, wà Nangɔɔm! »

⁴¹ Bumwɛy bàtɛɛnà naa: « Nde wà Klistò! » – Wɛɛ bumwɛy bàfuur naa: « Nkye Klistò sye an'kwo utoo u Ngalilɛ? »

⁴² Nkye Ndaa Anàsɔn itɛɛnà anki naa nde asàkal mbuur a ywar a David, nde asàfà Betelem, bul kàkalà David? »

⁴³ Apan, ikōŋ kyàkaabà ntɔn nde.

⁴⁴ Amwɛy uboo a ba bàkweenà naa bun'kōr, wɛɛ akà mbuur mwɛy kàkwe anki mukun'ba.

Nkōōn a lākɛwikilà a amfum a Ayudà

⁴⁵ Aseey bàyàfurà ba akà andweer a angan anà Amfarisi, ba bafuul naa: « Ntɔn nkye mpa lātɔwāil bɛ Yesu? »

⁴⁶ Aseey bàfuur naa: « Akà mbuur mwɛy nàtātɛn anki akà ikikye asànaa nde! » –

⁴⁷ Apan, Amfarisi bafuul naa: « Nkye anà bɛ sye, nde akyàlabwiy ndwan? »

⁴⁸ Nkye we anà umwɛy uboo a amfum itàkal uboo a Amfarisi, kàsi lāwikilà amu nde? »

⁴⁹ Wɛɛ baar abà, baar mpa bàyob Un'kōɔn akà ikikye, ba bànjàkuül! »

⁵⁰ Wɛɛ umwɛy uboo a Amfarisi, Nàkàdim akwà kàkàman Yesu itaan, kàtɛn a ba naa:

⁵¹ « Nkye Un'kōɔn abi afàtsūül mbuur mbar ukōɔn atun'wem anà mɔyob naa nde nkye kan'kyer? »

⁵² Ba bun'fuur naa: « Nkye ngye sye awà un'nsi Ngalilɛ? Len, ngye ayàman naa akà nangɔɔm mwɛy ufàtoo anki u Ngalilɛ akà ikikye. »

⁵³ Ungō apan, mbuur mbuur kàfurà ndwà ande.

8

Yesu anà un'kaar inswem

¹ Yesu kàkyen mɔŋ a In'te a olive.

² Ututu tutu, nde kàyàfurà u ndwà a Nzam. Un'sɛŋ a baar wanswà kàyi akà nde, nde waa kàbwaay, waa kàsɛmà mulɔŋ.

³ Apan, alɔɔŋ a Un'kōɔn anà Amfarisi bun'twāil un'kaar mwɛy bàkōr ba wàmutà inswem, waa bun'tɔol uboboo a baar banswà,

⁴ waa bàtɛn a Yesu naa: « Un'lɔɔŋ, un'kaar wà bàmun'kōr wàmutà inswem.

⁵ Unsa un'kōɔn, Mōsɛ kà iswɛŋ muta akaar a tub abà in'kul. Waa ngye, ngye an'tɛn aben bà? »

⁶ Bàtɛɛnà ba abà ntɔn ba bun'lweb ndaa, anà ba bàkal anà undiir ban'kwo ba mukun'fūūn. Wɛɛ Yesu waa kàtsūūm, kàsɛmà mubaar in'dyārà a lāpin u mɛɛn.

⁷ Ntɔn bàsi ba mukūūnà mukun'fuul, Yesu kàsūub un'tswe, waa kàtɛn a ba naa: « Isàkal naa apà we anà mbuur mwɛy uboo a bɛ mpa anàtākɣer man'bɛ akà

ikikye, wëy nde kun'kaïm un'kul atätwëb.

» ⁸ Ungö, kàfàtsüüm nde, nde kàsön u mëen.

⁹ Ungö bàwem ba ndaa ayi, ba bàsemà mutà upay umwëy umwëy, semà akà andweer. Wëe Yesu kàsàsal anàyen, un'kaar kàkyàmbar kusà a nde.

¹⁰ Apan, Yesu kàsüub nde un'tswe, waa kun'fuul naa: « Un'kaar, bàken ba? Nkye akà mbuur akyapà ikwàndwa? » –

¹¹ Nde kàfuur naa: « Naa, Mwol, akà mbuur. » Waa Yesu kàten a nde naa: « Më sye, më apa anki ikwàndwa. Kyen, twon an'fàkyer man'be. »

Yesu wà pëelà a mëen

¹² Yesu kàfàten a ba naa: « Më, më in'wà pëelà a mëen. Mbuur ayan'lab, nde usàkyà anki u mpib akà ikikye, nde asàwal pëelà làfapà möö. »

¹³ Apan, Amfarisi bàten a nde naa: « Ngye, ngye awàmütà imbal angye ñakwo. Imbal angye kà kyà ndandaa anki. »

¹⁴ Yesu kafuur naa: « Yà ndandaa naa më, më in'wamuta imbal amë ñakwo. Imbal amë kyà ndandaa, ntön më in'kyàyob naa më an'fà ken anà më sye in'kyà ken. Wëe bë, bë làyob anki naa më an'fà ken anà më sye in'kyà ken. »

¹⁵ Bë, bë nsan làfàtsul unsà imbuur. Wëe më, më in'fàtsüül anki mbuur nsan.

¹⁶ Mpalabà, isàkal naa më in'kyer atsul nsan, ntsüül a nsan amë yà balabal, ntön më kà in'wà anàyen anki, wëe më in'wà anà Taa, mbuur awà kan'töm.

¹⁷ Bàsön unsà Un'koon abe ñakwo naa bàfàten anki imbal a baar bööl.

¹⁸ Më, më in'fata imbal amë ñakwo, Taa awà kan'töm afan'teel sye imbal. »

¹⁹ Apan ba bàteenà a nde naa: « Wàken Taaràjà wa? » Yesu naa: « Bë, bë më lan'yob anki, itàkal Taaràmë, bë lun'yob anki. Ilàkal naa bë lan'yob, bë sye Taaràmë làkyer alun'yob. »

²⁰ Ndaa ayi, Yesu ya kàteenà umpal kàlööñà nde u ndwà a Nzam, kà ikal a insak a an'kab. Akà mbuur mwëy kàkwe

anki mukun'kor, ntön taan ande làkal anàkwo anki.

« Bë, bë làkwe anki mukyà mper ayà in'kyà më »

²¹ Yesu kàfàten a ba naa: « Më, më in'kyer ayàkyà, bë làkyer ayan'len, wë bë, bë làsàkwà unsà uhe abë. Bë làkwe anki mukyà mper in'kyà më. »

²² Apan amfum a Ayudà bàteenà naa: « Nkye nde we anà an'kyän mudwa nde ñakwo, ntön nde wàmuten naa: "Bë làkwe anki mukyà mper in'kyà më"? »

²³ Yesu kafuur naa: « Bë, bë làbà baar a indiir a mëen mà. Wëe më, më in'wà mbuur a indiir a dudu. Bë, bë làbà baar a mëen mà, wëe më, më kà in'wà mbuur a mëen mà anki. »

²⁴ Undiir awun in'ten më a bë naa bë làsàkwà unsa man'be abë. Abun, isàkal naa bë làkyey anki naa "Më In'wà", bë làsàkwà unsa man'be abë. » –

²⁵ Ba bun'fuul naa: « Ngye, ngye awà nà? » Yesu kafuur naa: « Mbuur akwà kalakyaän më fa nsëma. »

²⁶ Më, më in'we anà indiir mböön muten anà mutsul nsan ntön bë. Wëe më in'fàkyään u mëen nà ya akwà kàwem më akà mbuur kan'töm, nde afàten ndandaa. »

²⁷ Wëe ba bàyobà anki naa nde ba kasaamà ntön Taa.

²⁸ Apan, Yesu kàten naa: « Utaan làsàseen bë Mwan a mbuur, bë laa làsàyob bë naa "Më In'wà", anà më in'fàkyer anki undiir kà ukwen amë ñakwo: më in'fàten ya akwà kan'lonj Taa. »

²⁹ Mbuur kan'töm wà anà më: nde kan'wëy anki anàyen, ntön më, taan lanswà më in'fàkyer indiir ufàkwen nde. »

³⁰ Umpal kàkal nde mutëenà abà, baar mböön bàsi làkwikilà amu nde.

Baar a nsaay anà aso

³¹ Abun Yesu kàten a Ayudà abà bàsi làkwikilà amu nde naa: « Isàkal naa bë, bë lan'lam u ndaa amë, ndandaa bë làbà alonjki amë. »

³² Abun, bë làsàyob ndandaa, waa ndandaa isàlabuul baar a nsaay. »

³³ Ba bun'fuur naa: « Bi, bi ibà itoo a Abàlam, bi kàsàkal anki aso a mbuur mwey akà ikikye. Aben ngye, ngye atɛɛnà naa: "Be làsàbulà baar a nsaay"? »

³⁴ Yesu kafuur naa: « Ndandaa, ndandaa mɛ alàkyään: mbuur wanswà afàkyer man'be, nde wà un'so a man'be.

³⁵ Un'so ufàbwaay anki ipepey u ndwà, wɛɛ mwan afàbwaay ipepey kwo.

³⁶ Abun, isàkal naa Mwan kàmàlakɔɔr, be làsàkal baar a nsaay bāndandaa.

³⁷ Mɛ in'kyayòb naa be làbà itoo a Abàlam, wɛɛ be làfàlɛj mukan'dwa, ntɔn ndaa amɛ ifàlatwà anki u mpem.

³⁸ Mɛ, mɛ in'fàtɛn indiir kàmen mɛ akà Taa. Wɛɛ be, be làfàkyer indiir làwem be akà taaràbe. »

³⁹ Ba bun'fuur naa: « Abàlam wà taarabi. » Yesu naa: « Kya be lalàkal baan a Abàlam, be làlikyerà isal a Abàlam.

⁴⁰ Wɛɛ apanà, be, be làlɛnà mukan'dwa, mɛ mbuur kàlakyään ndandaa ayà kàwem mɛ akà Nzam. Abàlam kàkyer anki abà!

⁴¹ Wɛɛ be, be làfàkyer isal a taaràbe. » Ba bun'fuur naa: « Bi kà ibà baan a inswem anki. Bi ibye awa Taa mwey mpel, Nzam. »

⁴² Yesu kafuur naa: « Yàlàkal naa Nzam wà Taaràbe, be làlakyèr an'kwen. Ntɔn mɛ, mɛ an'too amu Nzam anà mɛ sye an'fà kwo. Mɛ, mɛ kàyi anki a ukwen amɛ njakwo, wɛɛ Nde kan'toim.

⁴³ Ntɔn nkye mpa làkayòbà be ntɛɛn amɛ? Ntɔn be, be làkwe anki muwem ndaa amɛ.

⁴⁴ Be, taaràbe ilɛj, be làfàkwen mukyer ngyal a taaràbe. Nde wun'dwää fà nsemà, nde kàsàtsim anki uboo a ndandaa, ntɔn ndandaa amu nde yatey. Umpal ufàtə nde loor, nde la afàwal uboo a indiir ande njakwo, ntɔn nde wà njaloor anà taar a loor.

⁴⁵ Wɛɛ, mɛ in'fàtɛn ndandaa, undiir awun mpa làfan'sà be làkwilà.

⁴⁶ Nà uboo abɛ kan'kwo mukan'swan naa mɛ an'kyer man'be? Ntɔn nkye lan'kɔɔn be mukan'sà làkwilà isàkal

naa mɛ an'tɛn ndandaa?

⁴⁷ Mbuur awà mbuur a Nzam, afàwem ndaa a Nzam. Wɛɛ be, be làfàwem anki, ntɔn be kàlábà baar a Nzam anki. »

Yesu anà Abàlam

⁴⁸ Ayudà bun'fuur naa: « Nkye bi ibòj kyatey muten naa ngye awà un'nsi Samalya, anà ngye sye awe anà unsɔnà? » –

⁴⁹ Yesu kàfuur naa: « Mɛ, mɛ unsɔnà watey. Wɛɛ mɛ, mɛ in'wàmusyānà Taaràmɛ. Wɛɛ be, be làkun'syānà anki.

⁵⁰ Mɛ, mɛ in'fàlɛj anki làkoo amɛ njakwo. We anà mbuur afàpà la anà afàtsul mbar.

⁵¹ Ndandaa, ndandaa, mɛ alàkyään: isàkal naa mbuur kan'kaar ndaa amɛ, nde usàkwà anki akà ikikye. »

⁵² Apan, Ayudà nsil abà bāten a nde naa: « Apanà, bi kan'yòb naa ngye awe anà unsɔnà! Abàlam kàkyàkwà anà anangɔɔm sye, wɛ ngye aten naa: "Isàkal naa mbuur an'kaar ndaa amɛ, nde usàkwà anki akà ikikye."

⁵³ Nkye ngye, ngye an'soòn taarabi Abàlam awà kàkù itaan? Anangɔɔm sye bàkyàkwà! Ngye, ngye akasii naa ngye awà nà? »

⁵⁴ Yesu kafuur naa: « Isàkal naa mɛ, mɛ in'fàsà làkoo akà mɛ njakwo, la ndòj latey. Mɛ, mɛ in'fàsà làkoo a Taaràmɛ, nde akwà làfàtɛn be naa: "Nde wà Nzam abi".

⁵⁵ Be nde lun'yòb anki, wɛɛ akà mɛ, mɛ in'kyun'yòb. Kya mɛ in'sàtɛn naa mɛ un'yòb anki, mɛ in'sàkal mbuur a loor asānaa be. Mɛ in'kyun'yòb anà mɛ sye in'fàkaar ndaa ande.

⁵⁶ Taaràbe Abàlam kàkal kà un'sak unsa an'kyān muman ilà amɛ: nde kàkyāman kya, waa kàkù unsà un'sak. »

⁵⁷ Ayudà waa bāten a nde naa: « Nkye ngye akà mbul an'kwem an'tyeen awe ayà, waa ngye kàmen Abàlam! »

⁵⁸ Yesu naa: « Ndandaa, ndandaa, mɛ alàkyään: kusà a mbòör a Abàlam, "Mɛ In'wà". »

⁵⁹ Apan, ba b 1 bür in'kul ntön mukun'kam. Wée Yesu laa kàkàyeé nde, waa kàtoo u ndwà a Nzam.

9

Yesu kan'kòr ikwàmii fà mböör ande

¹ U mbwo, Yesu kàmen baal mwey wànjàkwàmii fà mböör ande.

² Alonki ande bun'fuul naa: « Rabi, nà kàkyer man'be ntön nde bun'bör wànjàkwàmii, nkye nde lée aböör ande? »

³ Yesu kàfuur naa: « Kà nde anki, itàkal aböör ande, wée ntön isal a Nzam imenà amu nde.

⁴ Iba bi pà u mwäänà, bi ikyer isal a mbuur kan'töm. Làpib làmubwà, taan mpa usal mbuur.

⁵ Umpal in'wà mè pà u meen, mè in'wà pèelà a meen. »

⁶ Ungo muten indiir abi, nde kàtsul an'te u meen, kàkyer twar, waa kàkiir la u mii a ikwàmii,

⁷ waa kàten a nde naa: « Kyen, kayweb kà itey a Silwè. » Ikòb aki ikaswanà naa « Ntööm ». Ikwàmii kàkyen kwo, kàywey ntabwey, waa kàyimanà mpal kàyàfurà nde.

⁸ Baar a tsütsü anà nde anà baar bafun'mana kusa wamulolom, bafuulà naa: « Nkye wà kà mbuur akwà kàkalà wà anàbwaay anà kàfalölomà anki? »

⁹ Amwey bàteenà naa: « Awà nde. » Bumwey naa: « Awà kà nde anki, mbuur asin kàmufwän. » Wée ikwàmii kàkyey naa: « Ndandaa, wà mè. »

¹⁰ Abun, ba bun'fuulà naa: « Mii angye myan'dubà aben? »

¹¹ Nde kàfuur naa: « Mbuur awà bàfàbel Yesu kàkyer twar, kan'kiir la u mii, waa kàten a mè naa: "Kyen Silwè, kayweb". Apan sye in'kyen mè, in'yweb mè, waa in'bulà muman! »

¹² Ba bun'fuul naa: « Nde wàken, mbuur wa? » Nde kàfuur naa: « Mè in'yòb anki. »

Amfarisi ban'fuul ikwàmii awà kàkòrà

¹³ Apan, ba bàtwääl mbuur kàkal ikwàmii akà Amfarisi.

¹⁴ Kyekà, ilà' akin kyàkal ilà' a saba akyà kàkyer Yesu twar, anà kun'duub nde mii.

¹⁵ Apan sye, Amfarisi bun'fuul sye naa mii angye myadubà aben. Nde kàfuur naa: « Nde kan'kiir twar u mii, in'yweb mè, waa mè an'man. »

¹⁶ Apan, uboo a Amfarisi amwey bàteenà naa: « Mbuur awà kà kan'fà akà Nzam anki, ntön nde saba ufakyeel anki. » Wée bumwey bàteenà naa: « Nkye mbuur a man'be kan'kwo ukàl anà ikòb akyer idiim a tub abi? » Nkaaba yàkyer abilà uboo a ba.

¹⁷ Apan, ba bàfàfuul ikwàmii naa: « Waa ngye, ngye an'ten aben ntön mbuur kaduub mii? » Nde kàfuur naa: « Nde wà ngawòm. »

¹⁸ Wée amfum a Ayudà bàkyer atön musà làkwikilà naa nde kàkal ikwàmii, waa nde kàbulà muman. Undiir awun, bàbel ba aböör ande

¹⁹ ntön mukafuul naa: « Nkye wà mwan abe akwà làwe be naa nde bun'bör wànjàkwàmii? Abun, nde kan'man aben apanà? »

²⁰ Aböör ande bàfuur naa: « Bi, bi ikyàyòb ndandaa naa wà mwan baal abi, nde sye bun'bör wànjàkwàmii.

²¹ Apanà nde kan'man aben, bi iyòb anki. Nà kun'duub mii? Bi iyòb anki. Lun'fuul, nde wànjàyel, nde kan'kwo musam ntön nde ñakwo! »

²² Aböör ande bàteenà ba abà, ntön ba bàtiinà Ayudà booma. Ntön amfum a Ayudà bàdirà kusa mubòñ u ndwà a nkòñ a Ayudà mbuur wanswà asàkyey naa Yesu wà Klistò.

²³ Undiir awun aböör ande baten ba naa: « Nde wànjàyel, lun'fuul! »

²⁴ Amfarisi bàbel mbuur akwà kàkal anàkwàmii mbalà yayweel, waa baten a nde naa: « Pà làkoo akà Nzam! Bi, bi ikyàyòb naa baal wà wà mbuur a man'be. »

²⁵ Nde kàfuur naa: « Isàkal naa nde wà mbuur a man'be, mè in'yòb anki. Mè

in'yob undiir mwey mpel awà: me kàkal ikwàmii, apanà me an'man. »

²⁶ Ba waa bun'fuul naa: « Ininà nde kakyer? Nde ngye mii kaduub aben? »

²⁷ Nde kafuur naa: « Me ya akyàlakyään itaan, wée be, be làwem anki. Nton nkye lakwen be mufàwem mbalà asin? Nkye be sye, be làkwen mubulà alonki ande? »

²⁸ Apan, ba waa bàsemà mukun'to, muten naa: « Ngye mbuur awà un'lonki ande! Bi, bi ibà alonki a Mōse. »

²⁹ Bi, bi ikyàyob naa Nzam kàyaäm a Mōse, wée mbuur wà, bi iyob anki naa nde an'fà ken! »

³⁰ Baal kafuur naa: « Le, ayi ndaa yubem: be làyob anki naa nde kan'fà ken, apan sye nde kàman'duub mii! »

³¹ Bi ikyàyob naa Nzam ufàwem anki baar a man'be. Wée isàkal naa mbuur afakōma Nzam ana afakyer ukwen ande, Nzam afakyer un'wem. »

³² Baar nàtawem anki akà ikikye muten naa mbuur mwey waa kàkōr ikwàmii fà mbōör ande. »

³³ Ilakal naa mbuur awà kàfū anki akà Nzam, nde kalakwo anki mukyer aka undiir. »

³⁴ Ba bun'fuur naa: « Ngye wanswà awà uboo a man'be fà mbōör angye, waa ngye ilon! » Apan ba waa bun'toom u nsà. »

Ikwàmii a dweelà

³⁵ Yesu kawem naa ba nde bàkyer un'bōñ. Mpal kàbwey nde anà nde, nde kun'fuul naa: « Nkye ngye, ngye an'sà làkwikilà amu mwan a mbuur? » –

³⁶ Nde kun'fuur naa: « Mwol, nde wà nà, waa me in'sà làkwikilà amu nde? »

³⁷ Yesu waa kàten a nde naa: « Ngye amun'man, wa ateenà awà apanà anà ngye, nde awà. »

³⁸ Baal waa kàten naa: « Mwol, me, me an'sà làkwikilà. » Apan, nde kàbū an'kōm kusà a Yēsu. »

³⁹ Waa Yesu katen naa: « Me, me kàyi u meen pà nton ntsuul a nsan mwey ikal: nton ikwàmii bāmen, baar bāfāman bābulà ikwàmii. »

⁴⁰ Amfarisi bàkal tsutsū apà nde, bàwem ba indiir abi, waa bun'fuul naa: « Nkye bi sye, bi ibà ikwàmii? »

⁴¹ Yesu kafuur naa: « Yàlakal naa be làbà ikwàmii, be lalakal anki baar a man'be. Wée nton be làten naa: "Bi ifaman", abun, man'be abe ma kapaa. »

10

Nsim a un'kyeen anà in'kòk

¹ Yesu kàten naa: « Ndandaa, ndandaa, me alàkyään: isàkal naa mbuur ubilà anki u munàmbwo a làbōl a in'kòk, wée naa nde kan'lar udu a ibà a làbōl, u ntsu yumwey, nde wà mbuub anà un'dwää. »

² Wée mbuur afàbilà u munàmbwo, nde wun'kyeen a in'kòk. »

³ Un'leer kun'duub munàmbwo, in'kòk myàwem ndaa ande. Nde afàbel in'kòk ande umwey umwey kà ikòb awa, waa utwey mya u nsà. »

⁴ Utaan utwey nde mya myanswà, uyikya nde kusà a mya, mya myun'lab ungo, nton mya myàkyàyob ndaa ande. »

⁵ Ikwe anki akà ikikye naa mya myasàlab ungyey, mya ikyer asun'tiin, nton mya myàyob anki ndaa a angyey. »

⁶ Yesu kateel nsim ayi, wée ba bàyob anki naa indiir nà nde kàteenà. »

Yesu, un'kyeen a in'kòk anàbwan

⁷ Yesu kàfàten naa: « Ndandaa, ndandaa me alàkyään, me in'wà munàmbwo a làbōl a in'kòk. »

⁸ Baar banswà bafwel kusà a me bà mbuub ana adwää, wée in'kòk myawem anki. »

⁹ Me, me in'wà munàmbwo. Isàkal naa mbuur kan'bilà u mbwo amē, nde asàwà mōō, nde akyer asàbilà, akyer asàtoo, nde asàman byàdyà. »

¹⁰ Mbuub afàyà nà muyib, mudwa anà mupay. Wée me, me kàyi nton baar bàwel mōō anà bàwel wà mbōon. »

¹¹ Me, me in'wà un'kyeen anàbwan. Un'kyeen anàbwan afàpà mōō ande nton in'kòk ande. »

¹² Mbuur afàsal nton ngim mpel, nde kà wà un'kyeen a ndandaa anki, in'kòk kà

myànde anki. Kya nde usàman kyeṅbòl làmuyà, nde la usàkòòb nde in'kòk, waa uwurà ntiin. Apan, kyeṅbòl la làsàbùrà la mya, waa làsàtā làbòl upay.

¹³ Le, nde wà un'syàäl a ngim, nde undiir ukyer anki ntòn in'kòk.

¹⁴ Mè, mè in'wà un'kyeṅ anàbwanj. Mè in'kyayòb in'kòk amè, mya sye myàkyan'yòb,

¹⁵ Taaràmè akyan'yòb, mè sye in'kyun'yòb. Mè in'fàpà mòò amè ntòn in'kòk amè.

¹⁶ Mè, mè in'we anà in'kòk myumwèy mpa amyà uboo a làbòl alà. Mya sye mè in'kyer atwaal. Mya isàwem ndaa amè, làbòl làsàkal làmwèy, un'kyeṅ mwèy sye.

¹⁷ Taa akyan'kwen, ntòn mè in'fàpà mòò amè, ungo waa in'fàwal wa.

¹⁸ Akà mbuur mwèy tɛy afan'duum mòò, wèè mè, mè wa in'fàpà a ukwen amè. Mè in'we anà ikòb apà wa, anà ikòb afàwal wa. Ayi nswèṅ kan'pè Taaràmè. »

¹⁹ U ndaa ayi, nkaabà yàkyer abilà uboo a amfum a Ayudà.

²⁰ Bàmbòòn uboo a ba bàtɛɛnà naa: « Nde we ana unsòṅà! Nde wa ṅukòṅ! Ntòn nkye lun'weemà bɛ? »

²¹ Wèè bumwèy bàtɛɛnà naa: « Mbuur awe anà unsòṅà ufàtɛn anki abà. Nkye unsòṅà kan'kwo muduub mii a ikwàmii? »

Yesu bàmutòn

²² La làkàl panà làfakalà mpye mbòòn, baar bàkàl mukyòm mpòòṅ a ndwà a Nzam u Yelusàlɛm.

²³ Yesu kàkàl mulàlyaan u ndwà a Nzam, u myäy bàfàbèl naa myäy a Salòmùn.

²⁴ Apan, Amfum a Ayudà bàkyer un'dinà, waa bun'fuul naa: « Tii mpal nà asikaar ngye unsà pfùrà? Ikyään ubwanàbwanj isàkal naa ngye awà Klistò. »

²⁵ Yesu kafuur naa: « Mè ya akyàlakyään itaan, wèè bɛ, bɛ lan'si anki làkwikilà. Isal in'fàkyer mè kà ikòb a Taaràmè, byàmùtā imbal ntòn mè.

²⁶ Wèè bɛ lan'si anki làkwikilà, ntòn bɛ kàlàbà in'kòk amè anki.

²⁷ In'kòk amè myàfàwem ndaa amè. Mè in'kyayòb, mya sye myàkyer afan'lab.

²⁸ Mè in'fàpà mòò a mbul a in'tye, mya myàsàkyà anki bwà akà ikikye, akà mbuur mwèy ukwe anki mugyòòr mya u kòò amè.

²⁹ Taaràmè, mbuur kan'pè mya, kan'sòòn baar banswà. Akà mbuur mwèy ukwe anki mugyòòr mya u kòò a Taa.

³⁰ Taa anà mè, bi ibà mwèy. »

³¹ Ayudà bàfàbùrà in'kul ntòn mukun'tà.

³² Apan, Yesu kàtɛn a ba naa: « Mè kàlamèy isal a ntwen mbòòn byàfù akà Taa. Isal nà uboo a bya làkwen bɛ mukan'tà in'kul? »

³³ Ayudà bun'fuur naa: « Kà ntòn isal a ntwen anki waa bi katà in'kul, wèè ntòn mbèy: ngye awà mbuur, wèè ngye, ngye awàmukyey naa ngye awà Nzam! »

³⁴ Yesu kafuur naa: « Nkye bàsòn anki uboo a un'kòòn abɛ naa: "Mè, mè kàtɛn naa bɛ làbà bànzam."?

³⁵ Bi ikyayòb naa ikwe anki bàlwom indiir abyà uboo a Ndaa Anàsòn. Kyekà, Nzam kàbèl nde baar naa bànzam, ntòn ndaa ande bàtòim akà ba.

³⁶ Bɛ, bɛ làtɛn a baal kàsi Nzam an'kòò anà kàtòim nde u mɛɛn naa: "Ngye awàmubey!", ntòn an'tɛn mè naa mè in'wà Mwan a Nzam!

³⁷ Isàkal naa mè in'fàkyer anki isal a Taaràmè, twon làman'sà làkwikilà.

³⁸ Wèè isàkal naa mè in'fàkyer bya, itàkal naa bɛ lan'sà anki làkwikilà, làsi làkwikilà unsà isal abi. Ntòn bɛ layòb anà làkyey naa Taa wà amu mè, mè in'wà amu Taa. »

³⁹ Apan, ba bàfàlɛnj mukun'kòr, wèè nde kàkwiya kà an'kòò aba.

⁴⁰ Yesu kàfàfurà sim a Yòrdan lumwèy, kà ikal kàfàdùimà Ywan utàtweb, waa kàbwaay kwo.

⁴¹ Baar mbòòn bàyee akà nde, waa bàtɛɛnà naa: « Ywan kàkyer anki akà

idiim mwëy, wëë ndaa yanswà kàtën nde ntòn mbuur awà yàkàl ndandaa. »

⁴² Abun, baar mböön bàsi làkwikilá amu nde.

11

Nkweel a Lazar

¹ Kàkàl anà ñukyal mwëy ikòb ande Lazar, un'si Betanya, bul a Màlatà anà mpääñ ande Màlye.

² - Wawà Màlye akwà kàtsuul Mwol may a uson anà kun'koom in'kol a ntswe ande. Baal ande Lazar kàkàl anà ukyal. -

³ Abun, ampääñ abà bàbööl bàtóm mbuur mwëy mukàkyään Yesu naa: « Mwol, mbuur akwà afàkwen ngye we anà ukyal. »

⁴ Umpal kàwem Yesu làsan alà, nde kàtën naa: « Abà kà ukyal akun'syen kà ukwà anki, wëë ba bà ntòn mupà làkoo akà Nzam: u mbwo a ba, Mwan a Nzam ayàwal làkoo. »

⁵ Kyekà, Yesu kàfakwenà Màlatà, anà mpääñ ande, anà Lazar.

⁶ Umpal kàwem nde naa Lazar we anà ukyal, nde kàfàkyer ilà byeel kà ikal kàkàl nde.

⁷ Ungo' apan nde kàtën a alonki naa: « Tsweenà ifurà Yuday. »

⁸ Alonki bun'fuur naa: « Un'lon, itaan a mböön tey, amfum a Ayudà bälèñà mukatà in'kul, waa ngye akwen mufàfurà kwo? »

⁹ Yesu kafuur naa: « Nkye an'taan kwem aniyweel matey u mwäänà? Isàkal naa mbuur wàmuyikya u mwäänà, nde ubol anki kyà, ntòn lye anà pèelà. »

¹⁰ Wëë isàkal naa mbuur wàmuyikya u lapib, nde atebà kyà, ntòn pèelà latey. »

¹¹ Ungo' kàtën nde ndaa ayi, nde kàkwey naa: « Un'sam abi Lazar kàn'böön, wëë mē in'kyer akyà mukun'wiyy. »

¹² Apan, alonki baten a nde naa: « Mwol, isàkal naa nde wànàböön, nde akyer ayàwà mōö. »

¹³ Kuten anàbwan, Yesu kàsam ukwà a Lazar, wëë ba bàsii naa twaal a twaal.

¹⁴ Apan, Yesu kàtën a ba ubwanàbwan naa: « Lazar kan'kwà. »

¹⁵ Mē in'wà unsà un'sak ntòn bē in'kōön akal mē kwo, ntòn bē lan'si lakwikilá. Wëë tsweenà akà nde. »

¹⁶ Apan, Tuma awà bafàbel naa Didimō, kàtën a alonki bumwëy naa: « Tsweenà, kya ikal naa ukwà, bi sye ikàkwà mbwo mwëy anà nde! »

Yesu wà ngwiyy anà mōö

¹⁷ Mpal kàyakolà Yesu, nde kàwem naa Lazar kàkyàkyer ilà inà kà an'dii.

¹⁸ Kyekà, Betanya làkàl tsutsu a Yelusàlem, kà isii a an'kilomètre an'tär.

¹⁹ Ayudà bayi mböön muyàleel Màlye anà Màlatà ntòn nkweel a baal aba Lazar.

²⁰ Umpal kawem Màlatà naa Yesu wàmuyà, nde kàkàbwey anà nde, wëë Màlye kàsàsal u ndwà wànàbwaay.

²¹ Màlatà kàtën a Yesu naa: « Mwol, ilàkal naa ngye akàl apà, baal amē kalàkwà anki! »

²² Wëë mē, mē in'kyàyòb, itàkal apanà, naa undiir wanswà ayàlóm ngye akà Nzam, Nzam akyer ayapà. »

²³ Yesu kàtën a nde naa: « Baal angye akyer ayàwiya. »

²⁴ Màlatà kàfuur naa: « Mē in'kyàyòb naa nde asàkyer awiyà mbwo mwëy a akū, kà ilà a ntsuū. »

²⁵ Yesu kàtën a nde naa: « Mē, mē in'wà ngwiyyà anà mōö. Mbuur wanswà an'sà làkwikilá amu mē asàkal anà mōö, itàkal naa nde kan'kwà. »

²⁶ Mbuur wanswà awe anà mōö anà an'sa lakwikilá amu mē, nde usakwa anki akà ikikye. Nkye ngye an'sà làkwikilá? » -

²⁷ Nde kàfuur naa: « Inye, Mwol, mē an'sà làkwikilá naa ngye awà Klistō, Mwan a Nzam awasàya pà u mēen. »

Yesu anà ampääñ a Lazar

²⁸ Apan, Màlatà kàkàbel mpääñ ande Màlye, waa kun'kyään unsinsi naa: « Un'lon kan'ya, nde sye wàmukabeelà. »

²⁹ Pa kàwem Màlye abà, laa kàmbarà nde, kàkyen u ntiin akà Yesu.

³⁰ Kyekà, Yesu kàkal anki anàtabilà uboo a bul, wée nde kàtáfàkal kà ikal kàkun'taan Málata.

³¹ Ayuda bakàl anà Màlye u ndwà nton mukun'leel, mpal bun'men ba kan'barà anà kan'too u ntiin, laa bun'lab ba. Nton ba bàsii naa nde wàmukya an'dii mukàlel.

³² Umpal kàkolà Màlye kà ikal kàkal Yesu, pa kun'men nde, nde kàbu'kà in'kol ande, waa kàten a nde naa: « Mwol, ilakal naa ngye akal apà, baal ame kalàkwà anki. »

³³ Utaan kàmen Yesu Málata anà Ayuda bakàl anà nde bàmulèl, mpem ande yàkyer atèr, lingyoomà làkyer un'wal.

³⁴ Nde waa kafuul naa: « Wa be lun'tòl ken? » Ba bun'fuur naa: « Mwol, yamen. »

³⁵ Yesu waa kàlel.

³⁶ Abun, Ayuda bàtèenà naa: « Làler naa nde kàfun'kwenà aben! »

³⁷ Wée amwey uboo a ba baten naa: « Nde mbuur kàkòr ikwàmii, nkye nde kalàkyer anki sye naa Lazar ukòon akwà? »

Lazar kan'furà u mōō

³⁸ Apan, Yesu kàfàtèr u mpem ande, waa kàkyen an'dii, ma makàl mōō anàdubà a nkò.

³⁹ Apan, Yesu kàten naa: « Làlwom nkò yi. » Málata, mpään a un'ku, kàten a nde naa: « Mwol, apanà nde ayàkal anàfuurà nsò, nton nàbà ilà'ina awà nde apà. »

⁴⁰ Wée Yesu kun'fuur naa: « Nkye me in'ten anki a ngye naa isàkal naa ngye awe anà làkwikilà, ngye ayàman làkoo a Nzam? »

⁴¹ Abun, ba waa bàlwom nkò. Apan, Yesu kàler u du, waa kàten naa: « Taa, me amafuur an'toon nton aman'wem ngye. »

⁴² Ndandaa, me in'kyàyòb naa ngye afàkyer an'wem taan lanswà. Wée an'ten me abà, nton baar bàman'dinjà bà bàyòb naa ngye kan'tòim. »

⁴³ Ungò muten abà, nde kàbel u ndaa a ngwal naa: « Lazar, yatoo! »

⁴⁴ Un'ku' sye waa kàyàtoo, in'kol anà an'kò myànàlálal a ikaam a ipfey anà ntabwey yànàfwe a ipfey. Yesu kàten a baar naa: « Lun'tsuun, lun'wey ukyen. »

Ndiirà nton Yesu

(Mat 26.1-5; Mlk 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Apan, bàmbòon uboo a Ayuda bàyi akà Màlye anà bàmen indiir kàkyer Yesu, ba bun'si làkwikilà.

⁴⁶ Wée bumwey bakàman Amfarisi, waa bakyään indiir kàkyer Yesu.

⁴⁷ Apan, amfum a angan anà Amfarisi bakònjà làbay a nsan a kolàkol, waa baten naa: « Ininà bi kan'kwo mukyer? Nton baal wà wàmukyer idiim mbòon! »

⁴⁸ Isàkal naa bi kàmuwey musin akyer abà, baar banswà bàyun'sa làkwikilà. Apan, Bàlomà bàyàya mupay ndwà a Nzam abi anà nsi abi! »

⁴⁹ Umwey uboo aba, ikòb ande Kayifa, kàkal undweer a angan u mbul awun, nde kàten a ba naa: « Be, be akà undiir mwey làkayòbà anki! »

⁵⁰ Nkye be làmanà anki naa yubwan naa mbuur mwey uku' nton un'sen, waa nsi yanswà mpa ikyà bwà? »

⁵¹ Kyekà, nde kàtèenà anki abà unsà ukwen ande nakwo, wée nton kàkal nde undweer a ngan u mbul awun, nde kàtèe ngòom naa Yesu akyer asàkwà nton un'sen ande,

⁵² kàna nton un'sen mpel anki, wée sye nton mutuüb baan a Nzam abà bàtè upay.

⁵³ Fà ilà'akin, amfum a Ayuda bàtsul mbar naa bàdwa Yesu.

⁵⁴ Undiir awun, Yesu mpa kàfàfilyaanà nde kà imèey u mii a amfum a Ayuda: nde kàkyen u mpey, kà itiir a nsi mwey tsutsu' a nsye a ipol, u bul mwey ikòb a la Efalayimi, waa kàbwaay kwo anà alonki ande.

⁵⁵ Un'kyòm a Pak a Ayuda kàkal tsutsu. Baar mbòon bàfwee kà itiir a nsi aki babeena Yelusalem kusa a un'kyòm mukwo, nton mukàpòj ndür.

⁵⁶ Ba bàkal mulenà Yesu, wée umpal bàkal ba u Ndwa a Nzam, ba bàteenà ba a ba naa: « Be lāsii aben? Nkye nde uyà anki un'kyom? »

⁵⁷ Kyekà, andweer a angan anà Amfarisi bàpe nswēn naa: isàkal naa mbuur kan'yob ikal awà nde, nde kakyāän nton ba bun'kōr.

12

Mālye kan'kiir in'kol a Yesu may a usonj (Mat 26.6-13; Mlk 14.3-9)

¹ Ilā isyaam kusà a Pak mukwo, Yesu kàkyen Betanya, kà ikal kàfakalà Lazar akwà kàwiiy nde uboo a aku.

² Akun, Mālatà kun'pe isaa bun'laām ba. Lazar kàkal umwey uboo a baar bàkal mbwo mwey anà Yesu mudyà u mēsa.

³ Mālye kàwēl boboo a litre mwey là may a usonj mādandaa, māntal a mbōon, nde kāsir ma kà in'kol a Yesu. Ungō waa kākōmā ma a ntswe ande. Apan, ndwà yanswà yātiimā a usonj a may.

⁴ Ungō apan, Yudasī Isikalyot - umwey uboo a alonki ande, nde mbuur awayun'yalà, - kàten naa:

⁵ « Nton nkye mpa bàyalà ba may a usonj amà unsà nkam tār yā iter a ngim, waa bàlāpā yā akà anālāmbwà? »

⁶ Kàteenà nde abà, kà nton nde kàkal anà ngyeb a anālāmbwà anki, wē nton nde kàkal mbuūb: nde kàfakaarà bōon a ngim, waa kàfalwaba ngim basyee uboo mwo.

⁷ Apan, Yesu kàten naa: « Un'si a duu! Kan'kyer nde abà, nde kan'tsweel kusà nton ilā basan'dye.

⁸ Be làwē anà anālāmbwà ilā byanswà, wē mē, be làbye anki anà mē ilā byanswà. »

Ndiirā nton Lazar

⁹ Apan, un'sen a Ayudà mbōon kàwem wa naa Yesu kàkal u Betanya, wa kàkyeenà kwo, kà nà nton Yesu mpel anki, wē sye nton mukāman Lazar akwà kàwiiy nde uboo a aku.

¹⁰ Apan, andweer a angan bàdirà mudwa Lazar sye,

¹¹ nton Ayudà mbōon bàtiinà Ikoōn aba, waa bàsyee làkwikilà akà Yesu isin nà Lazar.

Yesu kan'bilà u Yelusàlem (Mat 21.1-11; Mlk 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² U taantye, ikōn a baar mbōon akwà bàyi un'kyom a Pak, kyāwem naa Yesu wāmuyàbeenà Yelusàlem.

¹³ Ba bàwēl an'laan a an'bà, bàkyen mukābwey anà nde, bāmuyisà in'kwen naa: « Osana! Wey ukal anāsaaak mbuur awà ayà kà ikōb a Mwol, Mfum a Isàlel. »

¹⁴ Yesu kāmēn mwan a anē, waa kàbwaay udu a wa, asānaa ikyāānà Ndaa Anāsōn naa:

¹⁵ « Bul a Siyon, twon an'man bōomā! Le, Mfum angye wāmuyà, akyābwaay udu a mwan a anē. »

¹⁶ U nsemā, alonki ande bàkayobà anki indiir abi. Wē umpal kàwēl Yesu làkoo, apan ba bàyobà naa indiir abi bàsōn nton nde anà ba bya sye bàkyer nton nde.

¹⁷ Baar banswà bàkal anà Yesu mpal kàbel nde Lazar muyàtoo kà an'dii anà kun'wiiy nde uboo a aku, bun'teela imbāl.

¹⁸ Kyakin, ikōn a baar kyākābwey kya anà nde, nton kya kyāwem naa nde kàkyer impà akin.

¹⁹ Apan, Amfarisi bāten ba a ba naa: « Be lan'man naa be akà undiir làyāwal anki: le, baar banswà bāmun'lab! »

Angeleki amwey bāmulen Yesu

²⁰ Yāmenà naa uḡoo a baar bàbeenà Yelusàlem mukōmā umpal a un'kyom, bàkal anà Angeleki amwey.

²¹ Ba bàsin apà Filipino, un'nsi Betesayidà a Ngālile, waa bun'lōom naa: « Un'lōon, bi ikwen mumān Yesu. »

²² Filipino kākāsām Andre, ungō, ba bàbōl waa bàkāsām Yesu.

²³ Yesu kafuur naa: « Mpalabà taan lan'kwo alā uwal Mwan a mbuur làkoo.

²⁴ Ndandaa, ndandaa, mē alākyaān, isàkal naa imben a ble kyan'bwà u mēen iku anki, kya ikal kya mpel anāyen. Wē,

isàkal naa kya kyan'kwà, kya ibor mben mboon.

²⁵ Mbuur akwen möö ande anàsöön Nzam, wa akyà bwà, wée mbuur asàkoo möö ande u meen pà, nde asàkaar wa mbul a in'tye.

²⁶ Isàkal naa mbuur kan'kwen mukan'syaäl, wey nde kan'lab. Ikal in'wà me, un'syaäl amé asàkal kwo sye. Isàkal naa mbuur kàman'syaäl, Taa asun'pà làkoo.

Yesu kan'sam nkweel ande

²⁷ « Papanà mpem amé yan'too! Waa ininà me in'ten? Taa, ntsu' möö utaanj alá? Wée kiin amé, me kàyi nton taan a mpay a tub alá!

²⁸ Taa, pà ikob angye làkoo! » Apan, ndaa yàfù du, yàten naa: « Mé kàkyàpà kya làkoo, me in'kyer ayàfàpà kya làkoo. »

²⁹ Ikoñ a baar kyàkal pa anà kyàwem ndaa, kyàteenà naa: « Ipar kyan'bwà! » Bumwey naa: « Un'kyeey mwey kàmusam! »

³⁰ Yesu kakyàän naa: « Ndaa ayi kà ban'ten a me anki, wée ban'ten a be.

³¹ Papanà là taan mutsul nsan a meen mà, papanà mfum a meen mà bàyun'toom u nsà.

³² Wée akà me, mpal bàsan'seen u meen pà, me in'sànaan baar banswà akà me. »

³³ Kàteenà nde abà, nde kàsweñà naa nkweel ande isàkal aben.

³⁴ Ikoñ a baar kyun'fuur naa: « Bi, bi kàlònjàkà unsà Un'koon naa Klistò asàkal anà möö ipepey. Aben ngye an'kwo muten naa Mwan a mbuur bàkyer asun'seen? Nà Mwan a mbuur awà? »

³⁵ Yesu katen a ba naa: « Peelà làfàkal anki anà taan mboon uboo a be. Làlyaanj umpal làbà be anà peelà, nton mpib iköön alabweel. Nton mbuur afilyaanj u mpib, nde uyob anki naa nde akyà ken.

³⁶ Kyakin, mpal làbà be anà peelà, làsi làkwikilà amu peelà, nton be làbulà baan a peelà. »

Ayudà ban'ton musà làkwikilà amu Yesu

Ungö'kàsam nde ba abà, Yesu kàlwomà paa, waa kàkàyeey ukwel apà ba.

³⁷ Itàkal naa nde kàkyerà idiim mboon u mii a ba, ba bàsun'sà anki làkwikilà.

³⁸ Abun yàkwe ndaa kàten njangoom Yesay:

« Mwol, nà kàsi làkwikilà akà an'loonj abi? Mwol ngwal ande kàsweñ akà nà? »

³⁹ Yesay awà kàsweñ sye isin a ndaa mpa bàkwe ba musà làkwikilà:

⁴⁰ « Nzam kadwà mii aba, nde kàbuul mpem aba bwoor, nton mii aba iköön ataäl, naa mpem aba iköön ayob, nton ba bàköön asàfyefurà akà me nton me aköör. »

⁴¹ Yesay katen nde indiir abi, nton kàmen nde làkoo a Yesu, waa kàsam nton nde.

⁴² Apanà sye, bàmboon uboo a amfum a Ayudà njakwo bàsi làkwikilà amu nde. Wée, nton Amfarisi, ba bàkyey anki u mii a baar manà bàyatwey u ndwà a nkoñ a Ayudà.

⁴³ Nton bà bàkwen làkoo lan'fà akà baar, akwanaa lan'fà aka Nzam.

Nsan nton ndaa a Yesu

⁴⁴ Yesu kàsi un'kweñ: « Mbuur asà làkwikilà amu me, kà amu me mpel anki nde kan'sà làkwikilà, wée amu mbuur kan'töm sye.

⁴⁵ Mbuur aman'man, nde kan'man sye mbuur kan'töm.

⁴⁶ Mé peelà, me kàyi u meen, nton mbuur wanswà asà làkwikilà amu me, uköön akal uboo a mpib.

⁴⁷ Isàkal naa mbuur kan'wem ndaa amé, we nde ya ufasyaäl anki, ka me anki in'sàtsul nsan ande, nton me kàyi anki mutsul nsan a meen, wée nton mukun'tswa möö.

⁴⁸ Mbuur aton me anà aköön akyey ndaa amé, nde we anà un'tsuül a nsan ande: an'loonj kàpée me isun'tsuül mbar kà ilà a ntsüü.

⁴⁹ Nton me kàten anki unsà ukwen amé njakwo, wée Taa, mbuur kan'töm, kan'sweñ nde njakwo naa ininà me in'ten, ininà me in'kyàän.

⁵⁰ Waa me in'kyayob naa nswēn ande ifapà mōō a mbul a in'tye. Kyakin indiiir an'ten me, me bya an'ten asànaa kan'swēn Taa. »

13

Yesu kan'ywey in'kol a alonki ande

¹ Yàmenà naa kusà a un'kyom a Pak, Yesu kàkyer ayob naa taan ande lan'kwo, taan nton mulwomà u meen pà anà mukyà akà Taa. Nde kakwen bānde abà u meen pà, nde kakwen anàsōōnà.

² Kyekà, umpal bàkal ba mudyà lāsīsye, ilen kàkyabiil itaan an'kyān u mpem a Yudasī, mwan a Simōn Isikalȳot, nton mukun'yalà.

³ Yesu kàyobà naa indiiir byanswà Taa kàpè kà an'kōō ande, naa nde kàtoo amu Nzam, nde wàmufurà akà Nzam.

⁴ Yesu kàmbarà u mesà, kàlwom ipfey adu ande, waa kàwel lāpye, kàbām la u lon.

⁵ Ungō, nde kàsi an'dà u lālōnà, waa kàsēmà muywey in'kol a alonki ande, waa kàkōōmà mya a lāpye kàbām nde u lon.

⁶ Apan, kan'yatol nde akà Simōn Petolà, nde waa uten a nde naa: « Mwol, ngye, an'ywey in'kol! »

⁷ Yesu waa kun'fuur naa: « Undiir in'kyer me wa, ngye wa ayob anki apanà, wēē ngye wa asayob ungō. »

⁸ Petolà kàten a nde naa: « Aay, ngye me in'kol an'ywey anki akà ikikyē! » Yesu kun'fuur naa: « Isàkal naa me mya aywey anki, ngye un'tuūb anà me watēy. »

⁹ Simōn Petolà kàten a nde naa: « Mwol, isàkal abwey, twon aman'ywey nà in'kol mpel, wēē anà an'kōō anà un'tswe sye! »

¹⁰ Yesu kàten a nde naa: « Mbuur anāywab, nde mfun afaywab yatēy, nton ndūr ande yanswà yānāpōnà. Bē, bē lābà anāpōnà, wēē kà bē banswà anki. »

¹¹ Nde kàkyer ayob ubwanābwan naa nà kàlun'yalà, undiir awun kàten nde naa: « Kà bē banswà anki lābà anāpōnà. »

¹² Ungō kaywey nde in'kol, Yesu kàfābwaar ipfey adu ande, nde kàfurà u mesà, waa kàten a ba naa: « Nkye bē lan'yob undiir amàlakyer me? »

¹³ Bē, bē lāfan'bel "Un'lōōn" anà "Mwol", bē lābye anà ibōn, nton me in'wà nde.

¹⁴ Abun, isàkal naa me Mwol anà Un'lōōn, me amālaywey in'kol, wey bē, bē sye lāywey in'kol bē a bē.

¹⁵ Me amālapà mbaan, nton bē sye lākyer asànaa amàlakyer me là.

¹⁶ Ndandaa, ndandaa, me alākyaān: un'syāāl ukwe anki ulyaan nkum ande, itàkal naa ntōōm ulyaan mbuur kun'tōm.

¹⁷ Isàkal naa bē lan'yob indiiir abi, bē lābà anjun'sak isàkal naa bē lan'syāāl bya.

¹⁸ Mē, me in'ten anki nton bē banswà, nton me in'kyayob baar kāsōōl mē. Wēē, wey Ndaa Anāson ikwe: "Mbuur kādyye lāmpà anà mē, kàman'dinà lākōl mbaar."

¹⁹ Apanà, me amàlakyaān kusà a ndaa ayi muyà, nton, umpal iyayà ya, waa bē lāyāsà lākwikilà naa "Mē In'wà".

²⁰ Ndandaa, ndandaa me alāsam: mbuur wanswà awal mbuur an'tōm mē, nde kàman'wal sye. Mbuur kàman'wal, nde kan'wal sye mbuur kan'tōm. »

Ngyālà a Yesu

(Màt 26.20-25; Mlk 14.17-21; Luk 22.21-23)

²¹ Ungō muten indiiir abi, mpem a Yesu kàkyer ayōō, waa kàtē imbāl ki: « Ndandaa, ndandaa me alākyaān, umwey uboo abē akyer ayan'yalà. »

²² Apan, alonki bāleerà ba a ba u mii, ukōōn ayob naa nde atēenà nton nà.

²³ Umwey uboo a alonki, awà kàfakweenà Yesu, kàkal ukōl a nde.

²⁴ Apan, Simōn Petolà kun'bel imbweer: « Un'fuul, nde atēenà nton nà. »

²⁵ Ungō, un'lōnki awà kàkayīir kà itōl a Yesu, waa kun'fuul naa: « Mwol, nà wa? »

²⁶ Yesu kàfuur naa: « Mbuur awà in'yapà me itiir a lāmpà in'yaduūma mē. » Apan sye, Yesu kàwel itiir a lāmpà, kàduūmà kya, waa kàpè kya akà Yudasī, mwan a Simōn Isikalȳot.

²⁷ Pa kàya Yudasì itiiir a mampà kya, Satanà laa kun'bilà nde. Yesu kàtèn a nde naa: « Yudasì, undiir awa ngye awa mukyer, kyer wa agyàgya! »

²⁸ Baar bakàl u mesà bàyòb anki, akà mbuur mwey, naa ntòn nkye Yesu kun'kyään nde abwey.

²⁹ Bàmboon bàsìi naa ntòn bõn a ngim làkalà a Yudasì, undiir awun Yesu kun'swèŋ nde naa nde ukyen mukàsom indiir byakàl mfun ntòn un'kyòm, itàkal naa mupà an'kab akà anjàlambwà.

³⁰ Pa kàwèl Yudasì itiiir a làmpà, nde kàtoo agyàgya. Làpib làkal anjàbwà.

Nswèŋ akün

³¹ Apan, ungo a ntoo a Yudasì, Yesu kàtèn naa: « Apanà, làkoo a Mwan a mbuur lan'menà, làkoo a Nzam sye lan'menà amu nde.

³² [Isakal naa làkoo a Nzam lan'menà amu nde,] itaan a mbòon tɛy, Nzam sye asàmɛy làkoo a Mwan amu nde ñakwo.

³³ Baan amɛ, mɛ in'fàsaal anki anà taan mbòon mukal anà bɛ. Bɛ, bɛ làkyer asan'len, asànaa kàtèn mɛ a amfum a Ayudà: "bɛ, bɛ làkwo anki muyà u mper ayà in'kyà mɛ", mɛ in'tɛn a bɛ sye apanà.

³⁴ Mɛ amàlapà nswèŋ akün: làkal anà ukwen bɛ a bɛ. Asànaa kalakwen mɛ, wɛy bɛ sye làkal anà ukwen bɛ a bɛ.

³⁵ Isakal naa bɛ lan'kwen bɛ a bɛ, apan, baar banswà bàsàyòb naa bɛ làbà alonki amɛ. »

Yesu kan'kyään naa Petlà akyer asun'ton (Màt 26.31-35; Mlk 14.27-31; Luk 22.31-34)

³⁶ Simòn Petlà kàfuul Yesu naa: « Mwol, ngye ken akyà? » Yesu kun'fuur naa: « Apanà, ngye akwo anki muyà mper in'kyà mɛ, wɛɛ ngye asan'lab ungòŋo. »

³⁷ Petlà naa: « Mwol, ntòn nkye mpa in'kwo mɛ muyalab apanà? Mɛ, mɛ an'kyey mupà mɔɔ amɛ ntòn ngye! »

³⁸ Yesu naa: « Akɔɔb mɔɔ angye ntòn mɛ! Ndandaa, ndandaa, mɛ akyään, nkɔɔ mwey uyàtàkal anàbel anki, ayan'ton ngye mbalà tär. »

14

Yesu wà mbwo ifàkyà akà Taa

¹ Yesu kan'ten naa: « Wɛy mpem abe ikɔɔn akyɛɛr. Làsi làkwikilà amu Nzam, làsi làkwinkilà sye amu mɛ.

² U ndwà a Taaràmɛ ikal byà mbòon. Kya ilàkɔɔn akal abwey, mɛ in'làlakyään anki: Mɛ amàkalalɔɔn ikal.

³ Umpal in'sakya mɛ mukalalɔɔn ikal, mɛ insàfyefurà muyàlawal, ntòn ikal in'wà mɛ, bɛ sye làkal paa.

⁴ Mɛ, ntsu in'kyà mɛ, bɛ làkyàyòb mbwo. »

⁵ Tuma kàtèn a nde naa: « Mwol, bi iyòb anki mper akyà ngye. Bi ban'kwo muyòb aben mbwo a ya? »

⁶ Yesu kun'fuur naa: « Mɛ, mɛ in'wà mbwo, ndandaa anà mɔɔ. Mbuur ukwo anki mukyà akà Taa ukɔɔn alyaan u mbwo amɛ.

⁷ Ilakal naa bɛ lan'yòb, bɛ làlàyòb sye Taaràmɛ. Fà apanà, bɛ làmun'yòb, bɛ làmun'man. »

⁸ Filipino kàtèn a nde naa: « Mwol, iswèŋ Taa, waa ya ikwo akà bi. »

⁹ Yesu kun'fuur naa: « Filipino, mɛ an'kal anà bɛ taan mbòon, wɛɛ ngye nàtan'yòb anki? Mbuur kàman'man, kan'man Taa. Ntòn nkye an'tɛn ngye naa: "Iswèŋ Taa"? »

¹⁰ Làsi làkwikilà naa mɛ in'wà amu Taa, naa nde wà amu mɛ. Ndaa in'fàtèn mɛ a bɛ banswà, kà mɛ ñakwo in'fàbɔn anki, Taa awà amu mɛ afàkyer isal ande ñakwo.

¹¹ Làsi làkwikilà naa mɛ in'wà amu Taa, naa Taa wà amu mɛ. Naa tɛy, làsi làkwikilà ntòn isal abi.

¹² Ndandaa, ndandaa, mɛ alàkyään: mbuur awe anà làkwikilà amu mɛ, nde sye, nde asàkyer isal in'fàkyer mɛ. Nde asàkyer byànàsòon, ntòn mɛ in'wàmukyà akà Taa.

¹³ Undiir wanswà làsàlòm bɛ kà ikɔɔb amɛ, mɛ in'kyer asàkyer wa, ntòn Taa uwèl làkoo amu Mwan.

¹⁴ Isakal naa bɛ lan'lòm undiir mwey kà ikɔɔb amɛ, mɛ, mɛ in'kyer asàkyer wa.

Ilää mutòm Dweelà In'kyeel

¹⁵ « Isàkal naa be làman'kwen, be làsàsyàäl nswëen amë.

¹⁶ Waa më, më in'saboon Taa, waa nde usàlatoöm un'leel asin nton nde ukal anà be ilà byanswa:

¹⁷ Dweelà a ndandaa mpa ban'kwo baar a mën muwal, nton ba bun'manà anki, ba bun'yob anki. Wëë be, be làkyun'yob, nton nde wà apà be, anà nde asakalà amu be mbul a in'tye.

¹⁸ Më in'salawey anki asànaa itii, më in'kyer asàfyefurà akà be.

¹⁹ Yan'saal ikikye, baar a mën bāsan'man anki, wëë be, be làkyer asan'man nton më in'wà wàmöö anà be, be lasakal bāmöö sye.

²⁰ Kà ilà'akin, be làsàyob naa më in'wà amu Taaràmë, naa be làbà amu më anà më in'wà amu be.

²¹ « Mbuur awe anà nswëen amë anà afàsyàäl ya, wawun mbuur afan'kwen. Kyeka mbuur afan'kwen, Taa asàkyer un'kwen, më sye in'kyer asun'kwen, waa më ñakwo in'samenà akà nde. »

²² Yudasi - kà Yudas mwan a Isikalyot anki - kun'fuul naa: « Mwol, ya yà aben naa ngye akyer asyemëey akà bi, wëë kà akà baar a mën mà anki? »

²³ Yesu kun'fuur naa: « Isàkal naa mbuur mwey kaman'kwen, nde asàkaar ndaa amë, Taaràmë akyer asun'kwen. Bi isàya akà nde, waa isàbwaay amu nde.

²⁴ Mbuur mpa kan'kwen, ufàkyey anki ndaa amë. Ndaa lan'wem be yi, kàyan'fà akà më anki, wëë yà Taa mbuur kan'töm.

²⁵ Indiiir abi, më bya amalakyään utaan in'wà më anà be.

²⁶ Dweelà in'kyeël, un'leel, usàtom Taa kà ikob amë, nde asàlalon indiiir byanswà, waa usàlaycob ndaa yanswà kàten më a be.

²⁷ « Më amàsàlawey duu, më amalapà duu amë. Më la alapà anki asànaa bāfàpà baar a mën. Wey mpem a be iköön akyeer, iköön atëer.

²⁸ Be làkyàwem, më kàten a be naa: "Më an'kyà anà më in'kyer asàfyefurà akà be". Yàlakal naa be làfàkyer an'kwen, be

làlakal unsà un'sak nton in'kyà më akà Taa, nton Taa kàman'söön.

²⁹ Më amalawey indiiir abi apanà, kusà a bya muya, nton umpal isàya bya, waa be làsàsà làkwikilà.

³⁰ Më in'safayaäm anki mböön anà be, nton mfum a mën mà wàmuya. Itakal abun, nde iköb mwey kyatëy udu a më,

³¹ wëë, nton naa mën màyob naa më in'kwen Taa, anà më in'fàkyer nswëen kan'pë Taa. Làmbarà, tsweenà!

15

Yesu, un'te a vin a ndandaa

¹ « Më, më in'wà un'te a vin a ndandaa, Taaràmë wà ñawa.

² Nde afàtsul kòkà lanswà alà amu më anà mpa lafatwa, wëë nde afasaal la akwà làfàtwà, nton la làbör mbenj asin mböön.

³ Be, be làbà anàpönà itaan nton ndaa kàlakyään më.

⁴ Làkal amu më, asànaa in'wà më amu be. Akà kòkà làmwëy làkwe anki mubör mbenj la ñakwo isàkal naa la kà là anànaäm anki a mbiim a un'te, itakal be sye, be làkwo anki mubör mbenj, isàkal naa be, be làbà anki amu më.

⁵ Më, më in'wà mbiim a un'te a vin, be, be làbà an'kòkà. Mbuur awà amu më, anà më amu nde, nde afàbör mbenj mböön. Nton be, be làkwe anki mukyer akà undiir mwey uköön më.

⁶ Mbuur mpa awà amu më, nde wànàpiy u nsà, asànaa kòkà, laa uyöm nde. An'kòkà anàyöm bàkyer afàkòñà, bātööm u mbaa, waa ma ikunà.

⁷ Isàkal naa be, be làbà amu më, ndaa amë sye yà amu be, be làsàlom undiir wanswà làsàkwen be, be làsàwal wa.

⁸ Ndaa ifàpà Taaràmë làkoo yà naa be làbör mbenj mböön, waa be làsàkal alonki amë.

⁹ Abun, asànaa kan'kwen Taa, më sye amalakwen. Làkal uboo a ukwen amë.

¹⁰ Isàkal naa be làfàsyàäl nswëen amë, be làbà uboo a ukwen amë, asànaa

kàkwey me nswèeŋ a Taaràme, me in'wà uboo a ukwen ande. »

¹¹ « An'ten me a be abà, ntòn un'sak ame ukal uboo abe, anà wa sye ukal wànjàkwo.

¹² Le nswèeŋ ame ayi: làkwen be a be asànaa in'falàkwen me.

¹³ Ka we ana mbuur mwey anki awe anà ukwen a kolàkol isàkoon akal asànaa mukòob mōō ande ntòn asam ande.

¹⁴ Be labasam ame isakal naa be làfàkyer indiir in'falaswan me.

¹⁵ Me alabel anki asyàal, ntòn un'syàal uyòb anki ayufàkyer nkum ande. Wèe me, me alabel asam, ntòn ndaa yanswà kàwem me akà Taaràme, me ya akyàlaswan.

¹⁶ Kà be anki lan'sòol, me kàlasòol, me kàlasi ntòn be làkyen, làbòr mbeŋ, waa mbeŋ abe ilam. Abun, undiir wanswà làsàlom be akà Taa kikòb ame, nde akyer asàlapà wa.

¹⁷ Undiir alàswan me awà: làkwen be a be. »

Meen man'yiin Yesu anà bānde

¹⁸ « Isakal naa meen mà māmālayiin, làyòb naa me in'wà mbuur atàtweb kayiin ma.

¹⁹ Ilàkal naa be làkal baar a meen, meen ikyer alàlakwen ntòn be làbà baar ama. Wèe be kà làbà baar ande anki: ntòn kàlasi me ukol, undiir awun meen mālāyiin ma.

²⁰ Làyòbà ndaa kàlakyaän me: "Un'lonki ukwe anki ulyan un'loŋ ande." Isakal naa ba me ban'meey nkwaan, ba be sye bàsàlameey nkwaan. Isakal naa ba bàkäär ndaa ame, ba bàsàkaar sye yàbe.

²¹ Wèe indiir abi byanswà ba bàsàlakyer ntòn ikòb ame, ntòn ba bàyòb anki mbuur kan'tòm.

²² Ilàkal naa me in'kōōn ayà anà in'kōōn akakyaän, ba balàkal anki anà man'be. Wèe apanà, ba undiir afàkur watèy ntòn man'be aba.

²³ Mbuur kàman'yiin, nde kan'yiin sye Taaràme.

²⁴ Ilàkal naa me in'kōōn akàkyer isal abi uboboo a ba, isal mpa kàkwe mbuur

asin mukyer, ba balàkal anki anà man'be. Apanà ba bàkyàman bya, wèe ba bàmuŋyiin, me anà Taaràme.

²⁵ Wèe ya yà ntòn ndaa bàsòn uboo un'kōōn aba ikwe: "Ba ban'yiin abunàbun." »

²⁶ « Mpal usàyà un'leel in'sàlatoōm me kà ikòb a Taa, Dweelà a ndandaa lan'fà akà Taa, nde asan'teel imbal.

²⁷ Anà be sye, be làsan'teel imbal, ntòn be làbà anà me fà nsemà. »

16

¹ « Kàlakyaän me indiir abi, ntòn be làkōōn abwiŋ làkwikilà abe.

² Bàkyer asàlabòŋ u ndwà a nkōŋ a Ayudà. Yumwey ayi: taan làmuyà, mbuur asàladwa asàsi naa nde wàmupà ibōōn akà Nzam.

³ Basàkyer ba abà, ntòn ba bàyòb anki itàkal Taa, itàkal me.

⁴ Wèe kàlayàim me indiir abi, ntòn umpal làsàkwo taan, be, be làsàyòbà naa me, me kàkyàlayàim ya.

Isal a Dweelà Inkyeel

« Mèe ya kàlasam anki fà nsemà, ntòn me kàkalà anà be.

⁵ Apana, me in'wàmukya akà mbuur kan'tòm, wèe akà mwey uboo a be kan'fuul anki naa: "Ngye ken akyà?"

⁶ Wèe, ntòn amàlasam me abà, undiir awun mpem abe yan'yoŋ ya a ngyeb.

⁷ Mpalabà, me amàlasam ubwanàbwan: yan'sōōn mfun akà be naa me, me in'kyen. Wèe kya me impàkyà anki, un'leel akwà alàyà mukàlabay, uyàfàyà anki akà be. Wèe isakal naa me an'kyà, me in'kyer asàlatoōm awà.

⁸ Waa mpal usàyà nde, nde asàswan ubwanàbwan muyòb man'be aba, balàbal anà nsan a Nzam.

⁹ U ndaa iler man'be, ntòn ba bàfàsà anki làkwikilà amu me,

¹⁰ u ndaa iler balàbal, ntòn me in'kyà akà Taa anà be làfàsan'man anki,

¹¹ u ndaa iler nsan, mfum afàyaal meen bàyun'tsuul nsan. »

¹² « Mɛ, mɛ in'we anà indiir mbɔɔn mukàlasam, wɛɛ papanà bɛ làkwo anki mukaar bya u mpem abɛ.

¹³ Utaan usàya Dweelà a ndandaa, nde asàlatwaal unsà ndandaa yanswà. Ntɔn nde usàtɛn anki kà ukwen ande ñakwo, nde asàtɛn ndaa yanswà usàwem nde anà asàkyään ndaa yanswà isàya.

¹⁴ Nde asan'sà làkoo, ntɔn nde asàwal ndaa amɛ, waa usàlakyään ya.

¹⁵ Indiir byanswà abyà byàtaa, bya sye byà byàmɛ. Undiir awun in'tɛn mɛ naa Dweelà asàwal unsà byàmɛ, waa usàlakyään bya.

Ngyeb isàbulà un'sak

¹⁶ « Itaan a mbɔɔn tɛy, bɛ làsàfan'man anki, apan sye, ungo'a taan ikikye, bɛ làkyer asàfan'man. »

¹⁷ Apan, amwɛy uboo a alɔŋki ande bàtɛnà ba a ba naa: « Ininà nde ukwen muten a bi naa: "Itaan a mbɔɔn tɛy, bɛ làfàsan'man anki, apan sye, ungo'a taan ikikye, làkyer afàsan'man", anà sye: "Ntɔn mɛ in'kyà akà Taa"? »

¹⁸ "Taan ikikye" utɛnà nde ikaswanà aben? Bi ikayobà anki naa ininà nde utɛnà! »

¹⁹ Yesu kàyob nde naa ba bàkwen mukun'fuul, waa kàtɛn a ba naa: « Bɛ làbàmulen uboo a bɛ muyob naa mɛ ininà in'kwen muten: "Itaan a mbɔɔn tɛy, bɛ làfàsan'man anki, apan sye, ungo'a taan ikikye, bɛ làkyer afàsan'man." »

²⁰ Ndandaa, ndandaa, mɛ alàkyään, bɛ, bɛ làkyer asàlɛl anà làsàsà un'saabà, mpal isàkal mɛen musan. Bɛ làsàkal u ngyeb, wɛɛ ngyeb abɛ isàbulà un'sak.

²¹ Umpal ufàkal un'kaar anà in'swan, mpem ande ifàkal udu udu ntɔn taan ande lan'kwo. Wɛɛ isàkal naa nde kan'bɔr, nde afadiima usaay aba banswà, waa usan ntɔn kan'bɔr nde mwan.

²² Lalan ñàbawà bɛ làbà u ngyeb mbɔɔn. Wɛɛ mɛ, mɛ in'kyer afàsàlaman, mpem abɛ isàkal unsà un'sak, mbuur asàladuum wa watɛy.

²³ « Abun, ilà'akin, akà undiir mwɛy bɛ làfàsan'fuul anki. Ndandaa, ndandaa, mɛ alàkyään, undiir wanswà làsàlɔm bɛ akà Taa, nde akyer asàlapà wa kà ikɔb amɛ.

²⁴ Tii apanà, akà undiir mwɛy bɛ ñàtàlɔm anki kà ikɔb amɛ. Làlɔm, waa bɛ làsàwal, ntɔn un'sak abɛ ukàl wàjàkwo. »

Yesu kan'tɛn kà imɛy a alɔŋki

²⁵ « Indiir abi mɛ kàtɛn a bɛ unsà nsim. Taan lamuya, alà mpa in'fasalasam mɛ abà, wɛɛ alà in'sàlakyään mɛ kà imɛy ndaa iler Taa.

²⁶ Ilà'akin, bɛ làsàlɔm akà Taa kà ikɔb amɛ, mɛ in'tɛn anki naa mɛ in'sàlɔlɔm akà Taa,

²⁷ ntɔn Taa akyàlakwen nde ñakwo, ntɔn lan'kwen bɛ anà làsi bɛ làkwikilà naa mɛ kafu'aka Nzam.

²⁸ Mɛ, mɛ kàtoo amu Taa, waa mɛ kàyi u mɛen. Apanà, mɛ in'wàmulwomà u mɛen anà mufurà akà Taa. »

²⁹ Alɔŋki batɛn a nde naa: « Le, apanà ngye an'tɛn kà imɛy, ukɔɔn asyàal nsim.

³⁰ Apanà bi kan'yob naa ngye ayob indiir byanswà, anà ngye mfun yatɛy naa mbuur kafuul ndaa. Undiir awun waa bi kan'sa làkwikilà naa ngye an'fa aka Nzam. »

³¹ Yesu kafuur naa: « Nkye apanà bɛ lan'sà làkwikilà? »

³² Le, taan lamuya, apanà la lan'kwo, alà làsàtà bɛ upay, mbuur mbuur a mbwo ande, làsan'wɛy bɛ anàyen. Wɛɛ mɛ kà in'wà anàyen anki, ntɔn Taa wà anà mɛ.

³³ Amàlakyään mɛ indiir abi ntɔn bɛ làkal anà duu amu mɛ. Bɛ làbà uboo a lingyooma u mɛen ma. Wɛɛ làkal anà un'kanà, mɛ, mɛ mɛen akyun'wal ibòŋ! »

17

Ngyamàkà a Yesu ntɔn alɔŋki ande

¹ Ungò'kàtɛn nde abà, Yesu kàlɛr u du, waa kàtɛn naa: « Taa, taan lan'kwo, mɛy làkoo a Mwan angye, ntɔn nde sye umɛy làkoo angye.

² Ngye kun'pɛ ikɔb udu a baar banswà, ntɔn nde upɛ mɔɔ a mbul a in'tye akà baar kun'pɛ ngye.

³ Wɛɛ mɔɔ a mbul a in'tye wà naa ba bàyòb ngye mpel, Nzam a ndandaa, anà bàyòb Yesu Klistò, awà kàtòim ngye.

⁴ Mɛ, mɛ kàkyapà lākoo u mɛɛn. Mɛ akyamay isal akyan'pɛ ngye mukyer.

⁵ Apanà, ngye, Taa, mpɛ lākoo akwà kàkàl mɛ alà akà ngye, kusà mɛɛn mukal.

⁶ Mɛ, mɛ ngye akyamɛɛy akà baar akwà kàtwey ngye u mɛɛn ntɔn mukan'pà. Ba bàkàl bàngye, waa ngye kan'mpɛ abà, waa ba bàkàär ndaa angye.

⁷ Apanà, ba ban'yòb naa indiir byanswà kan'mpɛ ngye, byan'fà akà ngye.

⁸ Ntɔn mɛ ba kape ndaa kan'mpɛ ngye. Ba ya bàkyàwal. Ba bàkyàyòb ndandaa naa mɛ kàtoo amu ngye, waa ba bàsi lākwikilà naa ngye kan'tòim. »

⁹ « Ngyamàkà amɛ yà ntɔn ba. Mɛ in'yamà anki ntɔn mɛɛn, wɛɛ ntɔn baar kan'pɛ ngye, ntɔn ba bà bàngye.

¹⁰ Indiir byanswà in'wà mɛ abyà, byà byàngye. Indiir awà ngye abyà, byà byamɛ. Mɛ kàwɛl lākoo amu ba.

¹¹ Mɛ in'fàkal anki u mɛɛn, wɛɛ ba, ba bà u mɛɛn. Mɛ in'wàmukya akà ngye. Taa In'kyɛɛl, aler unsà ikɔb a ikɔb angye, ikɔb akwà kan'pɛ ngye, ntɔn ba bàkàl mwɛy asànaa ibà bi mwɛy.

¹² Umpal kàkàl mɛ anà ba, mɛ, mɛ ba kàfalerà kà ikɔb a ikɔb angye kan'pɛ ngye. Mɛ ba afàkyer atii, lalan, akà umwɛy kàdiimà anki, nà mwan anàdiimà mbwo, ntɔn Ndaa Anàson ikwe.

¹³ Apanà, mɛ in'kyà akà ngye. Indiir abi mɛ an'ten umpal in'wà mɛ u mɛɛn, ntɔn ba bàkàl anà un'sak amɛ u mpem aba, un'sak wànjàkwo.

¹⁴ Mɛ, mɛ kape ndaa angye, baar a mɛɛn bàkyer ayiin, ntɔn ba kà bà baar a mɛɛn anki, asànaa mɛ mpa in'wà mɛ wàmɛɛn.

¹⁵ Mɛ, mɛ in'loim anki naa ngye alwom u mɛɛn, wɛɛ mukatii ntɔn Njube.

¹⁶ Ba kà baar a mɛɛn anki, asànaa mpa in'wà mɛ mbuur a mɛɛn.

¹⁷ Asi ukɔl ntɔn ngye u mbwo a ndandaa: ndaa angye yà ndandaa.

¹⁸ Asànaa kan'tòim ngye u mɛɛn, mɛ sye ba amatɔm u mɛɛn.

¹⁹ Mɛ an'sà ndür amɛ njakwo akà ngye ntɔn ba, ntɔn ba sye bàkàl bàngye ndandaa. »

²⁰ « Mɛ in'yamà anki ntɔn ba mpel, wɛɛ sye ntɔn baar abà bàsàsà lākwikilà aba amu mɛ u mbwo a an'loɔn aba.

²¹ Wɛy ba banswà bàkàl mwɛy, asànaa ngye, Taa, ngye awà amu mɛ anà mɛ in'wà amu ngye, wɛy ba sye bàkàl mwɛy amu bi, ntɔn mɛɛn màyòb naa ngye kan'tòim.

²² Mɛ, mɛ ba akyapà lākoo kan'pɛ ngye, ntɔn ba bàkàl mwɛy, asànaa naa bi ibà bi mwɛy:

²³ mɛ amu ba, ngye amu mɛ, ntɔn ba bàkàl bànjakwo mwɛy, waa mɛɛn màyòb naa ngye kan'tòim, naa ngye ba akyakwen asànaa kan'kwen ngye.

²⁴ Taa, mɛ in'kwen naa ikal in'wà mɛ, ba sye bàkàl paa, anà ba bàmɛn lākoo kan'pɛ ngye kusà a nkyeer a mɛɛn.

²⁵ Taa a balàbal, mpal mpa mayòb mɛɛn, wɛɛ mɛ, mɛ kàkyayòb, ba abà bàkyàyòb naa ngye kan'tòim.

²⁶ Mɛ kàkyer naa ba bàyòb ikɔb angye, mɛ in'yàfàkyer naa ba bàyòb kya, ntɔn ukwen kan'kwen ngye bàkàl amu ba, anà mɛ in'kal amu ba. »

18

Nkɔör a Yesu

(Mat 26.47-56; Mlk 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Ungo muten abà, Yesu kàkyen anà alɔnki ande u sim a un'lwey bafàbel Sedron. Akun lākàl anà làpanj làmwɛy, waa kàkàbilà kwo anà alɔnki ande.

² Kyekà Yudasi, mbuur kun'yalà, kàkyayòb ikal aki, ntɔn Yesu kàfakyeenà kwo mbalà mbɔɔn anà alɔnki ande.

³ Nde kàkàl kusà a un'lwanj a anitá bun'pɛ andweer a angan anà Amfarisi, waa kàbilà u làpanj anà isüü a mbaa, anà mwina anà an'tà.

⁴ Apan, Yesu kàyòb indiir byanswà byun'yeel, nde kàkyen mper akà ba, anà kafuul naa: « Nà bɛ làyilen? »

⁵ Ba bun'fuur naa: « Yesu, un'nsi Nasàler, » Yesu kàten a ba naa: « Mɛ awà. » Kyeka, uboo a ba, Yudasì, mbuur kun'yalà, kàkal mwo.

⁶ Umpal kàten Yesu a ba naa: « Mɛ awà », ba bàfurà lingo, waa bàbu' u mɛɛn.

⁷ Yesu kàfatuul naa: « Nà bɛ làyilen? » Ba naa: « Yesu, un'nsi Nasàler. »

⁸ Yesu kafuur naa: « Mɛ in'kyàten a bɛ, mɛ awà. Isàkal naa bɛ mɛ làyilen, abun lawey baar bumwey bà bàkyen kàba. »

⁹ Abun yalàkwo ndaa kàten Yesu naa: « Uboo a baar kan'pɛ ngye, mɛ akà umwey kàpiy anki. »

¹⁰ Apan, Simòn Petolà kàkal anà kòm, nde kàswam la kà inkwà, kàkàm la un'tsüüj a undweer a angan, waa la lun'ywaan tsu' là ibaal. Un'tsüüj awà ikòb ande kyàkal Malkusu.

¹¹ Wɛɛ Yesu waa kàten a Petolà naa: « Fuur kòm angye uboo a inkwa a la. Nkye mɛ in'sànwà anki kòb kan'pɛ Taa munwà? »

Yesu bàmun'twaal kusà a An

¹² Apan, ikòj a anjità anà mfum aba, anà aleer a amfum a Ayudà, bàkòr Yesu, waa bun'lal in'sinj.

¹³ Ba bàtun'syen akà An. Nde kàkal ukwà a Kayifa, undweer a angan u mbul awun.

¹⁴ Kyekà Kayifa awà, wà mbuur kàpɛ amfum a Ayudà lwen naa: « Yà mfun naa mbuur mwey ukú'ntòn un'sen a baar. »

Petolà kan'tòn Yesu (Mat 26.69-70; Mlk 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Simòn Petolà anà un'lòjki wumwey bàyilabà Yesu. Undweer a Angan kàkyun'yòb un'lòjki awà. Nde kàbilà mbwo mwey anà Yesu u làpan a undweer a angan.

¹⁶ Simòn Petolà kàkal u nsà, tsütsu' a munàmbwo. Abun, un'lòjki awà kàyòb Undweer a Angan, kàyàtoo nde, kàyàm a un'kaar kàkal un'leer a munàmbwo, waa nde kabiil Petolà.

¹⁷ Apan, un'syàal a un'kaar, un'leer a munàmbwo, kàten a Petolà naa: « Nkye

ngye, ngye sye kawumwey anki uboo a alòjki a mbuur awunà? » Petolà kun'fuur naa: « Aay, kà mɛ anki. »

¹⁸ Asyàal anà aleer bàyòbà bɔl a mbaa a an'kal, waa bàyòrà ya, ntòn mpye yàkyer akal. Petolà sye kàkal paa muywar mbaa anà ba.

Undweer a Angan wàmufuul Yesu (Mat 26.59-66; Mlk 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Apan, un'dweer a angan kàfuul Yesu unsà ndaa iler alòjki anà an'lòj ande.

²⁰ Yesu kun'fuur naa: « Mɛ, mɛ kàteenà kimeey akà baar. Taan lanswà, mɛ kàyilòj à u ndwà a nkòj a Ayudà anà u ndwà a Nzam, ikal bàfàkòj Ayudà banswà. Akundiir mwey wànyayee kàten mɛ watay.

²¹ Ntòn nkye an'fuulà ngye? Fuul baar bàwem ndaa kàten mɛ, ba bàkyayòb ubwanàbwan ndaa kàten mɛ! »

²² Umwey uboo a aleer bàkal paa, umpal kàwem nde mfuur a Yesu ayi, waa kun'kàm mbar, anà muten naa: « Nkye ngye undweer a angan un'fuur abwey? »

²³ Yesu kun'fuur naa: « Isàkal naa mɛ an'ten ube, swan ba. Isàkal naa mɛ an'ten ubwan, ntòn nkye aman'kam ngye mbar? »

²⁴ Apan, An kun'tòim wànyàbàm in'sinj akun'dweer a angan Kayifa.

Petolà kan'fàtòn Yesu (Mat 26.71-75; Mlk 14.69-72; Luk 22.58-62)

²⁵ Utaan nsil alan, Simòn Petolà kàkalà paa, wàmuywar mbaa. Ba bun'fuul naa: « Nkye ngye sye awumwey uboo a alòjki ande? » Petolà waa kàtòn: « Njaa, kà mɛ anki. »

²⁶ Umwey uboo a asyàal a undweer a angan, un'tòn a mbuur awà kàywaan Petolà tsu' ande, kàten naa: « Nkye mɛ kàmɛn anki anà nde uboo a làpan? »

²⁷ Wɛɛ Petolà waa kàfun'tòn. Utaan nsil alan, nkò mwey waa kàbel.

Yesu kusà a Pilatu (Mat 27.1-2,11-14; Mlk 15.1-5; Luk 23.1-5)

²⁸ Apan, ba bàsyen Yesu u ndwà a kuvernöör fà ndwà a Kayifa. Yàkal ututu. Baar bun'twàl bàkyer aton mubilà u ndwà a kuvernöör, nton muköon asà ndür aba làbiin anà ba badi Pak.

²⁹ Abun, kuvernöör Pilatu kàyaman u nsà, waa kafuul naa: « Undiir nà lan'füün be mbuur wà? »

³⁰ Ba bun'fuur naa: « Ilàkal naa mbuur awa uköon akyer ube, bi ilatwääl awa anki. »

³¹ Abun, Pilatu kàten a ba naa: « Lun'wel, lun'tsuül nsaṅ be ṅakwo unsà un'koon abe. » Ba bun'fuur naa: « Bi iköb mutsuül mbuur mbar a ukwa kyatey. »

³² Kyakin, yàkwe ndaa kàten Yesu muswaṅ naa nde kàlakwà aben.

³³ Apan, Pilatu kàfura u ndwà, waa kàswen naa bun'twääl Yesu. Nde kun'fuul naa: « Nkye ngye, ngye awa mfum a Ayudà? »

³⁴ Yesu kàfuur naa: « Nkye ngye an'ten unsà an'kyan angye ṅakwo lée baar asin bamakyaän nton me? »

³⁵ Pilatu kàfuur naa: « Nkye me, me in'wà Un'yudà? Baar a nsi angye anà amfum a angan bamayalà aka me! Inina ngye an'kyer? »

³⁶ Yesu kàfuur naa: « Imwol amé kà kyà meen mà tey. Ilàkal naa kya ikàl kyà meen mà, asyaäl amé balàkyer an'nwään naa baköon an'yalà akamfum a Ayudà. Naa, imwol amé kà kyà meen mà anki. »

³⁷ Apan, Pilatu kàten a nde naa: « Iswanà naa ngye awa mfum? » Yesu kun'fuur naa: « Ngye an'ten ngye ṅakwo naa me in'wà mfum. Me, bàkyer an'bor, waa me kàyi u meen nton mutà imbalà aka ndandaa. Mbuur wanswà awunsà ndandaa afawem ndaa amé. » –

³⁸ Pilatu kun'fuul naa: « Ndandaa inina? »

*Yesu bamutsuül mbar a ukwa
(Mat 27.15-31; Mlk 15.6-20; Luk 23.13-25)*

Ungo a ngok ayi, Pilatu kàfakàman amfum a Ayudà u nsà, waa kàten a ba naa: « Me akà undiir in'men anki

kan'kwo mutsuül mbuur wà mbar a ukwa.

³⁹ Wée asànaa akyà kya ifà abe naa me alàwéeṅy mbuur mwey kun'kyom a Pak, nkye be làkyakwen naa me in'wey mfum a Ayudà? »

⁴⁰ Apan ba banswà bafàsà in'kwen: « Naa, kà nde tey, wée Banabasi! » Kyekà, Banabasi awa kàkal un'dwää baar.

19

¹ Apan, Pilatu kàswen mutwal Yesu anà mukun'kam an'füm.

² Anjita batonṅ nkar a nsyeenà, waa bun'bwä ya kun'tswe. Ba bun'bwä sye kàzak a tsöö.

³ Ba basina tsutsu apà nde, waa bâteenà naa: « Mfum a Ayudà, mbor angye! » Ba bun'kamà mbar.

⁴ Pilatu kàkyer afàtoo, waa kàten a amfum a Ayudà naa: « Làler, me in'kyer alatwääl awa u nsà: be làkyer ayob naa me in'men anki ube kan'kyer nde. »

⁵ Abun, Yesu kàyàtoo wanjabwaar nkar a nsyeenà anà kàzak a tsöö. Pilatu kàten a ba naa: « Le baal! »

⁶ Pa bun'men andweer a angan anà aleer, ba bàsi in'kwen: « Un'beerà u kulunsi! Un'beerà u kulunsi! » Pilatu kàten a ba naa: « Lun'wel anà lun'beerà be ṅakwo u kulunsi, wée aka me, me in'men anki undiir kan'kwo mukun'tsuül mbar a ukwa. »

⁷ Amfum a Ayudà bun'fuur naa: « Bi iwe anà un'koon, mulab un'koon awa, nde akyer akwà, nton nde kàkyeyà uyol naa nde wà Mwan a Nzam. »

⁸ Mpal kawem Pilatu ndaa ayi, nde kàfàman böömà mböön.

⁹ Nde kàfura u ndwà, waa kàfuul Yesu naa: « Ngye, ngye awa un'nsi nà? » Wée Yesu kun'fuur anki akundiir.

¹⁰ Apan, Pilatu kàten a nde naa: « Ngye an'ton mukan'pà mfuur? Nkye ngye ayob anki naa me, me in'we anà iköb mukawey itàkal mukabeerà u kulunsi? »

¹¹ Wée Yesu kun'fuur naa: « Ngye iköb alàkal akyà anki, ilàkal naa Nzam uköon akapà kya. Undiir awun, mbuur awa

kàman'yalà akà ngye, we anà man'be mànjàsöönà. »

¹² Fà apan, Pilatu kàlenà mukun'wey. Wée amfum a Ayudà bàsi in'kweñ: « Isàkal naa ngye amun'wey, ngye kawà un'sam a Sezar anki! Mbuur wanswà afakyey uyol naa nde wà mfum, nde kan'kyey naa nde wà ñankir a Sezar! »

¹³ Mpal kàwem Pilatu ndaa ayi, nde kàsyen Yesu u nsà, kàbwaay u làbay a nsañ, kikal bàfàbel naa « Plase pave » - unsà ebelyo naa « Ngabàtà ».

¹⁴ Kya kyàkal ilà mulöön un'kyom a Pak u midi. Pilatu kàten a Ayudà naa: « Le mfum abe! »

¹⁵ Wée ba bàsemà musà in'kweñ: « Uku! Uku! Un'beerà u kulunsi! » Pilatu kàfàten a ba naa: « Nkye me in'beera mfum abe u kulunsi? » Andweer a angan bàfuur naa: « Bi mfum asin watèy, Sezar mpel. »

¹⁶ Apan Pilatu wa kape awà nton bun'beerà u kulunsi.

*Mbèerà a Yesu u kulunsi
(Mat 27.32-44; Mlk 15.21-32; Luk 23.26-43)*

Apan ba bàsyen Yesu.

¹⁷ Yesu kàisyeeenà kulunsi ande, nde ñakwo, nde kàtoo u nsà a bul nton mukyà ikaal akyà bàfàbel naa « Bòl a un'tswe », unsà ebelyo bàfàbel « Ngolongota ».

¹⁸ Akun ba bun'beerà u kulunsi anà baar, baar bööl: mwey u koo a ibaal, mwey u koo a ikaar, Yesu uboboo.

¹⁹ Pilatu kàson ison udu a kilàbää, waa kàbeerà kya udu a kulunsi. Kya kyàkal anàson naa: « Yesu un'nsi Nasàler, mfum a Ayudà. »

²⁰ Ayudà mböön bàtāñà ison abi, nton ikaal bàbeerà Yesu u kulunsi kyàkal tsutsu a bul, anà ison bya sye bàson unsà ibelyo, unsà ilate anà unsà ingeleki.

²¹ Abun, andweer a angan a Ayudà bàten a Pilatu naa: « Twon an'son naa "mfum a Ayudà", wée son naa: "mbuur wà kàkyey uyol naa nde kàkal mfum a Ayudà." »

²² Pilatu kàfuur naa: « Ayan'son me, me an'son ya. »

²³ Mpal ban'may anità mun'beerà Yesu u kulunsi, ba bàwel ipfey ande, bàsi bya an'kab an'nà, mbuur mbuur kàwel kab làmwey. Làsàsal nà kàzak ande. La làkal anki lànàtsum: ipfey mwey fà du tii u ngyel.

²⁴ Anità bàteenà ba a ba naa: « Wey bi iköön akaam kya, wée bi itööm löb, nton muyob naa nà awal kya. » Nton naa Ndaa Anàson ikwe:

« Ba bàsi ipfey ame an'kab anà ba bàtööm löb nton kàzak ame. »
Byabi indiir bàkyer anità.

²⁵ Baar bàkal tsutsu a kulunsi anà Yesu baba: ngwän, mpäñ a ngwän, Malye un'kyay a Kolopasi, anà Malye un'nsi Makdalà.

²⁶ Yesu kàmen nde ngwän anà un'lonki kàfakweenà nde ukol a nde, nde kàten a ngwän naa: « Un'kaar, le mwan angye wàbaal. »

²⁷ Ungö waa kàten a un'lonki naa: « Le ngwa. » Fà apan, un'lonki kun'wel u ndwà ande.

*Nkweel a Yesu
(Mat 27.45-56; Mlk 15.33-41; Luk 23.44-49)*

²⁸ Ungö a ndaa ayi, nde kàyob naa indiir byanswà byakyakwo itaan, nton Ndaa Anàson ikwe, Yesu kàten naa: « Mfwää yàman'kaar. »

²⁹ Paa làkal anà làbuun anàyol a vin a nyän, ba babām ikaam a ipfey anànwemà unsà vin a nyän alan u nswen a koka a kite bàfàbel naa isop, waa bun'bām kya u mun.

³⁰ Pa kànu nde vin a nyän alà, nde kàten naa: « Yanswà yan'kwo! » Abun, nde kàtsulà un'tswe, waa kàfuur möö.

Nità mwey kan'tuub bel a nsyäärà a Yesu

³¹ Kya kyàkal ilà ayöñà un'kyom a saba. Nton muköön awey ndom isinakalà u kulunsi ilà a saba, nton kya kyàkal ilà a kolàkol, amfum a Ayudà bàkalom mbwo akà Pilatu nton bàbööl ya in'kol anà bàlwom ya.

³² Apan, anjità babböl in'kol a mbuur atätweb anà myà mbuur wäyweel babëerà u kulunsi mbwo mwey a Yesu.

³³ Mpal bākōlā ba apà Yesu, ba bun'men wānjākwa, waa mpa bun'bōl in'kol.

³⁴ Wëe umwey uboo a anjità, kun'kul kwanj u bel a nsyāārā, apan sye an'kil anà an'da waa mayatoo.

³⁵ Mbuur kàmen ya, kàte imbal. Imbal ande kyà ndandaa. Nde, nde akyāyōb naa nde kan'ten ndandaa nton be sye lāsì lākwikilā.

³⁶ Abun, indiir abi byāyi nton Ndaa Anàson ikwe: « Basun'bōl anki akun'kwo ande mwey. »

³⁷ Ntsu' yumwey, Ndaa Anàson iten naa: « Iler aba isākal akā mbuur bākūl ba kwanj. »

Mbiil a ndom a Yesu kan'dii.
(Mat 27.57-61; Mlk 15.42-47; Luk 23.50-56)

³⁸ Ungō a indiir abi, un'lonki a Yesu mwey ikōb ande Yōsefi, un'nsi Alimate, kākyen akā Pilatu u nku, nton bōomā a Ayudā, mulōm mbwo mulwom ndom a Yesu. Pilatu waa kākyyey. Abun, Yōsefi kākālwom ya.

³⁹ Nakādīm sye, mbuur akwā kākyen mukāman Yesu u mpib, kātwal isii an'kilo an'kwem an'tār mā may a usōj mā mir ānjātuūb anā alowe.

⁴⁰ Ba babböl bāwel ndom a Yesu, bālāl ya ikaam a ipfey a lino, bātyan ya may a usōj, asānaa awā ifā a Ayudā bāfādyee ba akū'aba.

⁴¹ Kikal babëerā Yesu u kulunsi lākāl anā lapanj. Uboo a la makāl ana an'dii akūn, mpa amānjātāsā mbuur akikikyey.

⁴² Abun, ba Yesu bun'tōl kwo, nton ngyōōj a Ayudā anā an'dii sye makāl tsūtsu.

20

An'dii a ipol
(Mat 28.1-8; Mlk 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ Ututu a ilā atätweb kyā mpōsā, u kilāpib, Mālye un'nsi Makdalā kākyen an'dii, waa kàmen nkōj yānjālwomā.

² Apan, nde kāwurā ntiin, kākāman Simōn Petolā anā un'lonki kākakweenā Yesu, waa kàten a ba naa: « Mwol bākyyun'lwom kan'dii, bi iyōb anki naa bāmūsā ken. »

³ Petolā anā un'lonki wumwey waa bākyyen an'dii.

⁴ Ba babböl bāwurā ntiin, wëe un'lonki wumwey kāyiwurā anālyan Petolā, waa kākākōlā mbuur atätweb kan'dii.

⁵ Nde kanyee nton muler, waa kàmen ikaam a ipfey a lino byānjātōl u mēen. Wëe nde kabilā anki uboo a an'dii.

⁶ Simōn Petolā kāyun'labā nde, waa kākākōlā sye. Nde kabilā uboo a an'dii, waa kàmen ikaam a ipfey byānjātōl u mēen,

⁷ anā ipfey bāfwe un'tswe a Yesu. Kya kyākāl anki ikal imwey anā ikaam a ipfey a lino, wëe kya kyākāl kyānjābwelā, kyānjātōl ikal asin.

⁸ Apan, un'lonki akwā kākākōlā kusā kan'dii waa kabilā sye. Nde waa kàmen, waa kāsì lākwikilā.

⁹ Nton ba bākāl ānjātāyōb anki Ndaa Anàson ayā itēenā naa Yesu kākyyer alāwiyā uboo a akū.

¹⁰ Ungō apan, alonki bāfurā ndwā aba.

Yesu an'kàmenā akā Mālye a Makdalā
(Mat 28.9-10; Mlk 16.9-11)

¹¹ Mālye kākāl u nsā, tsūtsu' a an'dii, wāmulelā. Umpal kālēlā nde, nde kānye nton muler uboo a an'dii,

¹² nde kàmen akyeey abōl bākyyābwaar ipfey a pēel, bānjābwaay kikal bātōl ndom a Yesu, mwey ntsu' a un'tswe, mwey ntsu' a in'kol.

¹³ Akyeey bun'fuul naa: « Un'kaar, nton nkye alelā ngye? » Nde kafuur naa: « Mwol amē bāmūn'lwom, mē in'yōb anki naa bun'si ken. »

¹⁴ Ungō muten abā, nde kāler ungo, waa kàmen Yesu kākyyāmbār paa, wëe nde kāyōb anki naa awunā nde.

¹⁵ Yesu kàten a nde naa: « Un'kaar, nton nkye alelā ngye? Nā ngye alenā? » Wëe nde kāsii naa un'syāāl a lapanj kākāl, waa

kàtèn a nde naa: « Mwol, isàkal naa ngye kun'lwom, nkyään, ngye kun'si ken, waa mɛɛ in'kun'wal. »

¹⁶ Yesu kàtèn a nde naa: « Malye! » Nde waa kàbulà, kun'fuur unsà Ibelyɔ naa: « Rabuni! », iswanà naa « Un'lonɔ ». »

¹⁷ Yesu kàtèn a nde naa: « Twon aman'ba, nton mɛ nɔtabeenà anki akà Taaràmɛ. Wɛɛ kye n kakyään atɔɔ amɛ naa mɛ an'beenà akà Taaràmɛ awà Taarabɛ sye, akà Nzam amɛ awa Nzam abɛ sye. »

¹⁸ Abun, Malye un'si Makdalà kàkyen akalɔŋki, waa kasam naa: « Mɛ, mɛ an'man Mwol, le ndaa kan'kyään nde. »

Yesu kan'menà akalɔŋki ande

(Màt 28.16-20; Mlk 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Lasisye a ilà nsil aki, ilà atàtweb kyà mpɔsà, alɔŋki bàkàkɔŋ u ndwà, ibeenà byàkal byàŋadubà a in'kanàboo, nton ba bàtiinà bɔɔmà a amfum a Ayudà. Yesu waa kàyi, kàmbar uboboo a ba, waa kàtèn a ba naa: « Duu làkal anà be! »

²⁰ Ungo muten abà, nde kamɛy an'kɔɔ anà bel a nsyäärà ande. Alɔŋki banswà bàkal unsà un'sak muman Mwol.

²¹ Yesu kàfaten a ba naa: « Duu làkal anà be! Asanaa kan'tɔm Taa, mɛ, mɛ sye amàlatɔm. »

²² Ungo a ndaa ayi, nde kaful un'swey, waa kàtèn a ba naa: « Làwel Dweelà In'kye! »

²³ Akà baar abà làsàdwaäl be nkul a man'be abà, ba basawal ndwaäl a nkul. Wɛɛ akà baar mpa làsàdwaäl be nkul, ba ya sye bàsàwal anki. »

Yesu anà Tuma

²⁴ Kyeka Tuma awà bàfàbel Didimɔ, umwey uboo a Bàkwem Aniyweel kàkal anki anà ba umpal kàyi Yesu.

²⁵ Abun, alɔŋki bumwey bun'kyään naa: « Bi kan'man Mwol. » Wɛɛ nde kafuur naa: « Isàkal naa mɛ in'mɛn anki idiim a in'samar kan'kɔɔ ande, isàkal naa mɛ in'kulà anki làpin amɛ kikal a in'samar anà kɔɔ amɛ u bel a nsyäärà ande, mɛ in'sà anki làkwikilà. »

²⁶ Wɛɛ ungo a ilà naan, alɔŋki bàfàkɔŋ u ndwà, Tuma kàkal anà ba. Ibeenà

byanswà byàkal byàŋàsà in'kanàboo.

Yesu kàyi nde, kàmbar uboboo a ba, waa kàtèn a ba naa: « Duu làkal anà be! »

²⁷ Ungo waa kàtèn a Tuma naa: « Sin làpin angye pà, ler an'kɔɔ amɛ. Sin sye kɔɔ angye, fwaar la u bel a nsyäärà amɛ. Wey mukal un'syeel a mbaan, wɛɛ bulà anàlàkwikilà! »

²⁸ Tuma kun'fuur naa: « Mwol amɛ, Nzam amɛ! »

²⁹ Yesu kàtèn a nde naa: « Nkye nton aman'man ngye, waa ngye an'sà làkwikilà? Un'sak mbɔɔn akà baar mpa bàmen, waa bàsi làkwikilà! »

Isin a un'kaan awà

³⁰ Yesu kàkyer idiim asin mbɔɔn u mii a alɔŋki ande abyà mpa bàsɔn uboo a un'kaan awà.

³¹ Indiir abi bàsɔn nton be làsi làkwikilà naa Yesu wà Klistɔ, Mwan a Nzam, naa sye u mbwo a làkwikilà alà, be làkal anà mɔɔ kikɔb ande.

21

Yesu kan'menà akà alɔŋki nsambwaar

¹ Ungo a indiir abi, Yesu kàfàmenà akalɔŋki ande kun'kɔɔl a ewà a Tiberyade. Le, nde kàyàmenà aben akà ba:

² Simɔn Petɔlà, Tuma - bàfàbel naa Didimɔ, Natanayel un'nsi Kana u Ngaliɛ, baan a Zebeday anà alɔŋki bɔɔl bumwey bàkal ikal imwey.

³ Simɔn Petɔlà kàtèn a ba naa: « Mɛ, mɛ awin'kyà in'kalwab nsɔ: » Ba bàten a nde naa: « Bi ikyà anà ngye! » Laa bàtoo ba, bàbilà ba u bwaar, wɛɛ u mpib ayin, ba akundiir bàsiim anki.

⁴ Taan làkal lan'tya, Yesu kàkal anàambar paa kun'kɔɔl a an'dà. Wɛɛ alɔŋki bàyobà anki naa awun Yesu kàkal.

⁵ Apan, Yesu kàtèn a ba naa: « Baan amɛ, nkye be làwe anà undiir adyà? » Ba bun'fuur naa: « Naa. »

⁶ Nde kàtèn a ba naa: « Làtɔɔm an'tey u kɔɔ a ibaal a bwaar, waa be làyàman. » Abun, waa ba bàtɔɔm ma, wɛɛ ba bàkwe anki munaan ma, nton nsɔ yàkal mbɔɔn.

⁷ Apan, un'lonki kàfakweenà Yesu kàten a Petolà naa: « Awà Mwol! » Pa kàwem Petolà naa Mwol kakal, nde kàbwaär ipfey, nton nde kàkal nsapol, waa kàbu kan'dà.

⁸ Alonki bumwey bayi anà bwaar, nton munaan an'tey makal anàpòl a nso: ba bàkal anki kwel a nkankyel, isii a metre nkam mwey.

⁹ Utaan batolà ba u nkankyel, ba bàmèn bol a an'kal a mbaa anà nso'udu, anà mampà.

¹⁰ Yesu kàten a ba naa: « Lètwaäl nso' yumwey uboo a nso'lan'siim be. »

¹¹ Simón Petolà kàbilà u bwaar, kànaan an'tey u meen, ma makal anàpòl a nso' an'kol an'kol: nkam mwey a an'kwem an'tyeen anitär. Itàkal naa ya yàkal un'kàbo, an'tey makaamà anki.

¹² Yesu waa kabel: « Yää, làdi. » Akà un'lonki mwey kàkwe anki mukun'fuul naa: « Ngye, ngye nà? » Nton ba bàkiyoba naa awà Mwol kàkal.

¹³ Abun Yesu kàsin nde, nde kàwel mampà anà nso', waa kakaäb.

¹⁴ Ayi yàkal mbalà yàtär ayà kàmènà Yesu akalonki ande, fà kàwiya nde uboo a aku.

Yesu anà Petolà

¹⁵ Ungo' a udyà, Yesu kàfuul Simón Petolà naa: « Simón, mwan a Ywan, nkye ngye akyan'kwen anàsöön baar bà? » – Nde kàfuur naa: « Inye, Mwol, ngye akyàyob ngye ñakwo naa me in'kyakwen. » Apan Yesu kàten a nde naa: « Sey baan a in'kòk amé. »

¹⁶ U mbalà yàyweel, Yesu kun'fuul naa: « Simón, mwan a Ywan, nkye ngye akyan'kwen? » Nde kàfuur naa: « Inye, Mwol, ngye akyàyob naa me in'kyakwen. » Yesu kàten naa: « Kal nkyeen a in'kòk amé. »

¹⁷ U mbalà yàtär, nde kàten a nde naa: « Simón, mwan a Ywan, nkye ngye akyan'kwen? » Petolà kàmèn ngyeb nton kun'fuul Yesu mbalà yàtär naa: « Nkye ngye akyan'kwen? » Nde kun'fuur naa: « Mwol, ngye mbuur ayob ndaa yanswà,

ngye akyàyob naa me, me in'kyakwen! » Yesu waa kàten a nde naa: « Sey in'kòk amé.

¹⁸ Ndandaa, ndandaa, me akyään: mpal kàkal ngye un'tò, ngye ñakwo kàfabaämà un'kab, ngye kàkyeenà ntsu' yanswà kàkweena ngye. Wée mpal asàbulà ngye un'nün, ngye asayaamà an'koo angye, waa mbuur asin usabäämà un'kab, nde sye usasyeenà ntsu' mpa akwen ngye. »

¹⁹ Kàten nde abà, Yesu kàkwen muswan naa nkweel a Petolà isàkal aben nton mupà Nzam làkoo. Ungo' muten abà, nde kàten a nde naa: « Yan'làb! »

Yesu anà un'lonki kàfakweenà nde

²⁰ Petolà kàler ungo, kàmèn nde un'lonki kàfakweena Yesu - nde akwà kàkàyiir kitòl ande umpal bàkal ba mudyà anà kun'fuul naa: « Mwol, nà asayalà? »

²¹ Mpal kun'mèn Petolà, nde kàfuul Yesu naa: « Mwol, atòl nde, ininà isàkal? »

²² Yesu kun'fuur naa: « Isàkal naa me in'kwen naa nde ukal ana mōō tii mpal in'sàya me, a akà ngye mwo nkye? Ngye, yan'làb! »

²³ Fà apan, làsan lapää akaton naa un'lonki awà usàkwà anki. Kyekà, Yesu kàten anki naa un'lonki awà usàkwà anki, wée nde kàten naa: « Isàkal naa me in'sàkwen naa nde ukal tii mpal in'sàya me, a akà ngye mwo nkye? »

²⁴ Un'lonki nsil awà, wàmutà imbal a indiir abi anà kàsön bya, bi ban'yob naa imbal ande kyà ndandaa.

Ntsulà

²⁵ Yesu kàkyer indiir asin mböön. Yalàkal naa bàsön bya imwey imwey, me in'sii ikal kyàlakal anki musà in'kaan myanswà balàson.

Isal a Antööm Nsäma

Un'kaan a Isal a Antööm wà ndäab a un'kaan a Luka watatweb, Uboo a un'kaan watatweb awa Lasan Anàbwan, nde kasam ndaa yanswà kàkyer Yesu mpal kàkal nde u meen tii mpal kàbeenà nde du. Unsa un'kaan wáyweel wà nde akasamà isal a Yesu bàsàlab Antööm. Nton Yesu bafafun'man anki u mii, wée nde wuboo a alonki u mbwo a Dweelà In'kyeel.

Lasan Anàbwan a Yesu làbilà uboo a un'sen a Ayudà u mbwo a ntööm Petolà asànaa u Yelusàlem, itàkal akà baar mpa abà Ayudà u mbwo a Pol asànaa u Antyosha, u Kolinto, u Filipe.

Uboo a un'kaan awà bàsòn sye ndaa a nkyeen a Pol yisal, nköör ande u Yelusàlem anà ntööl ande u Loma.

U nsemà, Ikoöñ kyàmen mpay mböñ, wée kya kyàyon anki mulen mutoo uboo a ya u mbwo a Dweelà In'kyeel.

Unsa un'lwaan ndaa ayuboo un'kaan awà:

- nsemà a Ikoöñ atàtweb, u Yelusàlem, ungo a mbeenà a Yesu du (1.1-8.3)

- upay Lasan Anàbwan u nsi yanswà (8.4-12.25)

- anà u meen a ntsu' a Mediterane tii u Loma (13.1-28.31).

Lasan alà làpää u meen manswà bàyob u taan alan u mbwo a an'lon anà nteen a Antööm. La là Lasan a Yesu kàkal u Palestin. Dweelà In'kyeel làfàbay alonki mubaäb anà nde taan lanswà unsa Ndaa anà nsyää ande.

Ndaa bàkyään uboo un'kaan a Isal a Antööm ifaswan mbwo akà Ikoöñ mukyer isal ande: Upay Lasan Anàbwan a Yesu Klisto akà baar banswà u meen.

Dweelà In'kyeel bàbön mupà Antööm

¹ Un'sam Tyofil,

Uboo a un'kaan ame wàtätweb, me kasam indiir byanswà kàsemà Yesu mukyer anà mulon

² tii ilä' bun'seen ba ungo mupà nswéen u mbwo a Dweelà In'kyeel akà Antööm kàsööl nde.

³ Yalöm naa ungo a nkweel ande, nde kàyamenà nde ñakwo akà ba nton mukaswan unsa mbwo yà ifà ifà naa ndandaa nde wà anà möö. Nde kàyamenà akà ba ilä' an'kwem an'nà mukakyaän indiir a Imwol a Nzam.

⁴ Ilä' mwey nde kàkal mudyà anà ba, nde kaswen ndaa yi: « Twon lan'lwomà u Yelusàlem, wée làdil iläà kàpe Taa, kab a ngway kàlakyään me.

⁵ Nton Ywan kàyadumà kà an'dà, wée be, be bàyaladumà unsa Dweelà In'kyeel ungo a ilä' ikikye. »

Yesu kan'beenà du

⁶ Apan, baar bayaköñ apà nde bun'fuul naa: « Mwol, nkye taan nsil alà ayàfuur ngye imwol akà Isàel? »

⁷ Yesu kafuur naa: « Kà be anki lan'kwo muyob taan anà ilä' kasi Nzam unsa iköb ande.

⁸ Wée be làsàwal ngwal taan usyetyà Dweelà In'kyeel udu a be. Be làsàkal ambal ame u Yelusàlem, uboo a Yuday lanswà, u Samalya tii u ntsuü' a meen. »

⁹ Utaan kàmay nde muten abwey, laa bun'seen ba, Antööm bàkal mukun'lerà. Itoöm mwey kyun'fwee u mii aba.

¹⁰ Umpal bàkal ba mulerà u du ntsu' kàkyen Yesu, kà imburà, ba bàmen abaal bööl bànambwaar ipfey a pèel bànàmbar apà ba,

¹¹ waa bàten a ba naa: « Baar a Ngalile, nton nkye lan'mbar be apà mulerà u du? Yesu wa bàmalalwom wà mubeenà du, afasyefurà asànaa lun'men be mubeenà. »

Ikyee a Yudasi

¹² Antööm bàlwomà u mon bàfàbel naa mon a in'te a olive, ba bàfurà Yelusàlem. Mon awà wà tsutsu' a Yelusàlem kà isii a kilometre mwey.

¹³ Mpal bàkòlà ba, ba bàläär u suk adu, ikal bàfakòòhà ba. Ba bàkal Petolà, Ywan, Zyak anà Andre, Filipino anà Tuma, Bàtelàmay anà Mátay, Zyak mwan a Alefe, Simón Njanj, anà Yuda mwan a Zyak.

¹⁴ Ba banswà bàkyer afabweyà mbòon ntòn muyamà, anà akaar, anà Màlye ngwàn a Yesu anà atonj ande.

¹⁵ Kà ilà abin, alonji bàkòh bàkal kà isii a nkam a an'kwem mōōl. Petolà kàmbarà uboo a ba, waa katen a ba naa:

¹⁶ « Atonj, yubwanj naa ndaa katen Dweelà In'kyeel uboo Un'kaan ikwe: u mun a David, nde katen kusà ntòn Yudasì mbuur kàtwàal baar ntòn mukor Yesu.

¹⁷ Ntòn nde kàkal umwey uboo a bi, nde sye kàkyer awal kab uboo a isal bipe.

¹⁸ Nde kàsòm meen a ngim kàyalà nde Yesu. Nde kàbù'kwo un'tswe lingyel, ndür ande yàbarà uboboo, in'swà ande myanswà waa myàpää.

¹⁹ Baar a Yelusàlem banswà bàkyer ayob ndaa ayin: lalan bàbeelà ba meen aman u ndaa aba naa "akeldamà", iswanjà naa "meen a an'kil".

²⁰ Wëë, làwem ndaa bàsòn uboo a un'kaan a an'diim: "Wey ndwà ande ikal ipol, mbuur ukoon abilà kwo."

Waa bàfàkwey naa:

"Wey mbuur asin uwel buur ande."

²¹ Abun, bye anà baar bàyikyeenà anà bi taan lanswà kàyilyaanjà Mwol abi Yesu kusà a bi

²² semà ilà'kun'dumà Ywan tii ilà' kàlwomà nde uboo a bi. Lalan mbuur awun ayakal mbal ntòn ngwiiyà a Yesu. »

²³ Ba bàsweñ baar bōōl: Yosefi bàfabeelà naa Barsàbas, bun'pe sye ikob naa Mbuur a balàbal, anà Mátas.

²⁴ Apan ba bàsi ngyamàkà yi: « Ngye, Mwol, ngye akyàyob mpem a baar banswà. Isweñ uboo a atonj bà bàbōōl ngye nà an'sool

²⁵ ntòn muwal uboo a isal a Antōōm ikal kasawey Yudasì ki ntòn mukya ikal kàsōōl nde. »

²⁶ Ungō apan ba bàtōōm lōb, lōb waa làbù'udu a Mátas. Nde mbuur kàtuūb anà Antōōm bàkwem anjimwey.

2

Ngyeel a Dweelà In'kyeel

¹ Ungō apan, mpal kyàkwe ilà' a Pantekot, alonji banswà bàkàkōh ikal imwey.

² Yàmenà naa kà imbuurà, làso làfù' du: la làkàl asànaa un'pob a ngwal akayaa anà akayōōlà ndwà yanswà bàkalà ba.

³ Taan nsil alan, yàmenà anà ndem mwey asànaa ndem a mbaa. Ya yakyer akaabà, waa yàbwee udu a umwey umwey uboo a ba.

⁴ Apan sye Dweelà In'kyeel kàwèl ba banswà, ba waa bàsemà muten unsà ndaa asin yà ifà ifà, mbuur mbuur asànaa Dweelà kàsweñà nde ba muten.

⁵ Kyekà taan nsil alan, Ayudà a mpem anàbwanj bàfù'in'señ myanswà amyu meen, bàkal u Yelusàlem.

⁶ Mpal bàwem ba làso alan, un'señ wanswà kàyi u ntiin. Ba bàkal mubem, ntòn mbuur mbuur kàweemà u ndaa ande ñakwo bàteena ba.

⁷ Ba bàkal unsà lingyoomà anà ubem, waa bàteena naa: « Laler, baar bàyàāmà bà banswà, nkye ba kà baar a Ngàlile anki?

⁸ Iswanjà aben naa bi ikaweemà umwey umwey u ndaa a bul ande ñakwo?

⁹ Uboo abi, bi ibà anà bà Partes, bà Medes, bà Elamit, bi ifàkal u Mezopotami, u Yuday, u Kapados, u Pòn anà kà itiir a nsi a Azi,

¹⁰ u Frizi bàfàbel sye Pamfili, u Ngipiti, u Libi tsutsu' a Siren, u Lomà,

¹¹ u Kret anà Arabi. Bi ibà Ayudà unsà mbōōr abi anà Ayudà unsà inzaam, wëë mbuur mbuur uboo a bi wàmūweemà u ndaa ande ñakwo indiir a kolàkol kan'kyer Nzam. »

¹² Ba banswà bàkal unsà lingyoomà anà isak isak. Ba bàteena ba a ba naa: « Aba iswanjà aben? »

13 Wée bumwey bàsɛɛ anjàlɔkwikilá,
waa bàten naa: « Ba bànyàɔr
ubwanjàbwan! »

An'lonj a Petlà

14 Apan, Petlà waa kàmbarà anà
Bàkwɛn Anjimwey, nde kàten u ndaa a
ngwal a baar mbɔɔn naa: « Abaal a Yuday
anà be banswà lafàkal u Yelusàlem,
làwem ubwanjàbwan ndaa amɛ!

15 Aay, baar bà kàbànyàɔr anki asànaa
làkasii be, ntɔn bi ibà u taan làwà làtutu.

16 Wée papà, ndaa kàkyàän nangɔɔm
Ywel yan'kwo:

17 "Làler ndaa isàlyaan kà ilà' a ntsüü,
mɛ in'sàtsuul Dweelà amɛ udu a mbuur
wanswa,
baan abɛ babaal anà bakaar bàsàtə
ngɔɔm,
mɛ in'sàten kà imanmii akà baan ambey
abɛ
anà u ndwey akà anün abɛ.

18 Ɛɛ, mɛ in'sàtsuul Dweelà amɛ itàkal
udu a asyàäl amɛ babaal anà
bakaar kà ilà' abin,
mɛ in'sàtsuul Dweelà amɛ, ba bàsàtə
ngɔɔm.

19 Mɛ in'sàmɛɛy indiir a ubem untaal u du
anà idiim ungyel udu a mɛɛn: an'kil,
mbaa anà un'swey a un'dinj a
mbaa,

20 taan làsàbulà mpib,
nsöj asàbulà wàtsöö asànaa an'kil
kusa a ilà' a Mwol muyà, ilà' a kolàkol anà
kyàlakoo.

21 Abun, mbuur wanswà asàbel ikɔb a
Mwol asàwà möö."

22 Baar a Isàlɛl, làwem ndaa yi: Yesu
un'nsi Nasàlɛr wà mbuur kàtɔm Nzam
ntɔn be. Nde kàkyer isal a ngwal, indiir a
ubem anà idiim uboo a be asànaa làyɔb
be ñakwo,

23 mbuur awà bàkyer un'yàlà kà an'kɔɔ a
baar abɛ asànaa kàbɔn Nzam itaan unsà
an'kyàn ande. Wée be, be lakyer un'dwa,
lun'beerà u kulunsi u kɔɔ a baar abɛ.

24 Wée Nzam kun'fuur u möö, kun'tsuun
unsà usaay a nkweel, ntɔn yàlakwo anki
naa an'lonj mun'käär uboo a ikɔb a ma.

25 Lalan David kàten nde ntɔn nde naa:
"Mɛ kàmenà Mwol taan lanswà kusà a
mɛ,

ntɔn nde wà u kɔɔ amɛ là ibaal ntɔn mɛ
in'kɔɔn abwa.

26 Ntɔn ndaa ayi, mpem amɛ yà unsà
un'sak anà mun amɛ wàmutwey
ndaa a ntsà. Abun, ndür amɛ sye
isàbɔɔn unsà làkyàn.

27 Ntɔn ngye, ngye mɛ asan'wey anki kà
an'lonj. Ngye asun'wey anki mbuur
angye wàjin'kyeel upɔɔn.

28 Ntɔn ngye mɛ kan'swey mbwo a möö
anà ngye asan'yööl a un'sak u mii a
ngye."

29 Atɔj, wey mɛ alàkyàän alàä' naa
undweer David kàkyàkwà ndandaa,
bàkyun'dyee. An'dii ande mà tsutsu' apà
bi tii ñàbawà.

30 Wée nde kàkal nangɔɔm anà kàkyer
ayòbà naa Nzam kàdi kyàn naa: "Mɛ
in'sàsà ikyee angye u kir a imwol angye".

31 David kàyòb kusà ndaa iyàya ntɔn
ngwiiyà a Klistɔ, nde kàtɛɛnà naa Nzam
asun'wey anki kà an'lonj, nde sye usàwey
anki ndür ande ipɔɔn.

32 Yesu awà, Nzam kàkyun'wiiy, bi
banswà ibà ambal.

33 Abun, Nzam kun'sɛɛn, waa kun'si u
kɔɔ ande là ibaal, nde kan'wal akà Taa
Dweelà Inkyeel kàbɔn nde, waa
kàmun'tyaan. Ayin ya làmanà anà
làweemà be yi.

34 Kuten anjàbwan, David kàbeenà anki
du nde ñakwo, wée nde kàten naa:

"Mwol kàten a Mwol amɛ naa:
Yabwaay u kɔɔ amɛ là ibaal,

35 tii mpal in'sàsà mɛ anankir angye u
ngyel a in'kol angye."

36 Wey un'sɛɛn a Isàlɛl wanswà uyòb
ndandaa naa Yesu akwà be, lun'beerà be
u kulunsi, Nzam kàkyun'sà Mwol anà
Klistɔ. »

37 Ndaa ayi yàpɛ mpay mbɔɔm akà baar
bàwem ya. Ba bàfuul Petlà anà antoöm
bumwey naa: « Atɔj abaal, ininà bi
kan'kwo mukyer? »

³⁸ Petolà waa kafuur abà: « Làbuul mpem abe, wey mbuur mbuur uwel nduüma kà ikòb a Yesu Klistò, nton bàladwaal nkul a man'be abe. Apan be lāsàwal kab a Dweelà In'kyeel.

³⁹ Nton ilāā'kyà be, nton ikyee abe anà nton in'sen a nsi a kwelàkwel usàbel Mwol Nzam abi tsutsu'apà nde. »

⁴⁰ Wée unsà ndaa yà ifà ifà, nde kàkweenà naa ba bakyey ndaa kàteenà nde anà kalòonà nde naa: « Làkaabà a nkool a lingyoomà yi. »

⁴¹ Abun baar bakyey ndaa a Petolà bàwel nduüma. Ilā'akin baar bàbilà uboo a un'tuüb a anàlakwikilà bakàl ka isii a nsaab tär.

Möö a un'tuüb

⁴² Wée ba bàsi mukuünà mulab an'loon a Antööm, mukal un'tuüb ba banswà: ba bàkàbà, bàdyee anà bàyayamà ikal imwey.

⁴³ Mbuur wanswà kàkal u booma, nton Antööm bàkyerà impà anà idiim mböon.

⁴⁴ Anàlakwikilà banswà bakàl ikal imwey, indiir aba byàkal byà ba banswà.

⁴⁵ Ba bàyalà meen anà indiir aba anà mukab bweel ba banswà mbuur mbuur u ngyal ande.

⁴⁶ Unsà ukwen aba, ilā'byanswà ba bàfabweyà u ndwà a Nzam. Unsà un'sak wanswà anà ukoon nkyeer u mpem, ba bàfadyaa ibööl u ndwà aba.

⁴⁷ Ba bàfasyanà Nzam, baar banswà bakyer akweenà. Ilā'byanswà Mwol kàkweyà kà lkoön aba baar kàtswää'nde möö.

3

Nkoon a mbuur anàkwekà

¹ Yàmenà naa ilā'mwey Petolà anà Ywan bakàl mubeenà nton mukàyamà u ndwà a Nzam u taan làtär ungo' a midi.

² Kyekà ilā'byanswà ba bàfatwaalà natoo mwey semà mböör ande, waa bàfun'toolà u munambwo a ndwà a Nzam tsutsu' a ibeenà bàfabel naa « La Beel

Porte » nton nde ulöömà ngim akà baar bàfabilà u ndwà a Nzam.

³ Umpal kamen nde Petolà anà Ywan bàmubilà u ndwà a Nzam, nde kalööm ngim.

⁴ Petolà anà Ywan waa bun'syebà. Petolà kàten a nde naa: « Iler. »

⁵ Mbuur awa kaler ubwanàbwan. Nde kàsii naa nde awal undiir mwey akà ba.

⁶ Petolà waa kàten a nde naa: « Mè ngim yatey, itakal wòl, wée undiir in'wà mè awà mè in'kyer apà wa: Kà ikòb a Yesu Klistò un'nsi Nasàler, mbarà, kyen. »

⁷ Apan nde kun'te mpi u koo ande là ibaal, waa kumbaar. Papan sye in'kol anà nkoon a in'kol ande waa myàtsim,

⁸ nde waa káfumà, kàmbarà, kàsemà mukyà dwaan. Nde kàbilà anà ba u ndwà a Nzam, wàmukyà, mufumà anà musyàhà Nzam.

⁹ Baar banswà bun'men mukyà dwaan anà musyàhà Nzam.

¹⁰ Ba bàkyer ayobà naa wà mbuur afàkal anàbwaay tsutsu' a « La Beel Porte » mulöömà ngim. Muman ndaa yun'yeel, baar bakàl mutèer anà muman booma anàkir.

An'loon a Petolà u ndwà a Nzam

¹¹ Wée nde, nde kàsawey anki Petolà anà Ywan. Un'sen wanswà kàyi wa, kàkoon tsutsu'apà ba u làpan a ndwà a Nzam, ungyel a ta a ndwà a Salömun wàmutèer a booma.

¹² Mpal kamen Petolà abun, nde kàten a un'sen naa: « Abaal a Isàel, nton nkye làkabemà be nton ndaa yan'lyaan yi? Nton nkye lileerà be apoonaa asanaa u ngwal abi itàkal unsà inzaam abi waa bi kambaar mbuur wà? »

¹³ Aay, wà Nzam a Abàlam, wà Izak anà Zakòb, Nzam a bànkàa abi, kan'sà un'syàäl ande Yesu làkoo, Yesu akwà be, làyalà be anà làtön be u mii a Pilatu umpal kàkwen nde mukun'tsuun.

¹⁴ Ee, be, be làkyer aton Nun'kyeel anà wàbalabal, wée be, be lāsööl un'dwää' baar mukun'tswà möö.

¹⁵ Abun be lādwa' anjamöö. Wëe Nzam kun'twey kà ukwà, bi ibà ambal a ndaa ayi.

¹⁶ Ntón lākwikilā amu ikōb a Yesu, ngwal a ikōb aki yan'fuur ngwal ambarā akā mbuur lāmanā be anā lāyōb be wā. Lākwikilā amu Yesu lan'kōr ubwanābwan mbuur wā kusā a be banswā.

¹⁷ Wëe apanā, atōj, mē inkyāyōb naa ntōn ukōon ayōb waa be anā amfūm abe sye lākyer abā akā Yesu.

¹⁸ Wëe Nzam kan'kwey ndaa kāten nde itaan u mun a anangōom ande naa Klistō ande akyer asāman mpay.

¹⁹ Abun, lābuul mpem abe, lāsōom nkāāl abe, ntōn mubiiŋ man'be abe.

²⁰ Apan, Mwol asātwaal panā a duu, waa usātōm mbuur kāsōōl nde kusā ntōn be: Klistō Yesu.

²¹ Wëe apanā, Yesu atākal u du tii mpal isāsōomā ndaa yanswā asānaa kākyaān Nzam u mun a anangōom inkyeel ande itaan.

²² Lalan, unsā ndaa ayi Mōse kāten naa: "Mwol, Nzam abe asālatweey nangoom asānaa mē, nde asākal umwey uboo a un'seŋ abe. Be lākyer asākyey ndaa yanswā usālakyaān nde.

²³ Mbuur wanswā asākōon awem ndaa a nangoom awā bakyer asun'boŋ ka un'seŋ a Nzam."

²⁴ Wëe anangōom bāten semā Sāmweel, ba banswā umwey umwey, bakyer akyaānā ilā abi.

²⁵ Ilāā kāsī Nzam u mbwo a anangōom kyā ntōn be, be sye lābye anā kab uboo a nkwa kadi Nzam anā andweer abe mpal kāten nde a Abālam naa: "Mē in'sāsaak an'bōr manswā u mēen u mbwo a ikyee angye."

²⁶ Abun, Nzam kātwey un'syāāl ande utātweb ntōn be, nde kun'tōm ntōn nde kalasaak anā kalalwom unsā an'kyān abe man'be. »

4

Petolā anā Ywan u lābay a nsan a kōlākōl

¹ Umpal bākāl Petolā anā Ywan mukyaānā un'seŋ a baar, angan, mfum a alēer a ndwā a Nzam anā Asadusi waa bayi.

² Ba bākāl anki un'sak unsā an'lōōŋ aba akā un'seŋ anā mukun'kyāān naa Yesu akyāwiya kà an'lōŋ ntōn muswan naa aku'bakyer asāwiya.

³ Ba waa bakōr, basi u bōlokā tii taantyā, ntōn sisye lākāl anākwo itaan.

⁴ Apan, bāmbōon uboo a baar bāwem ndaa a Antōōm bakyer akyyey ya. Abun abaal anālākwikilā bākōlā kà isii a nsaab tyeen.

⁵ Yāmenā naa taantyā, amfūm a un'seŋ, andweer anā alōōŋ a in'kōon bākōŋ u Yelusālem,

⁶ anā An, undweer a angan, anā Kayifā anā Ywan anā Aleksandre anā baar banswā bākāl u ywar a undweer a angan.

⁷ Ba bāsi Antōōm uboboo, waa bafuul naa: « Unsā ikōb nā itākal kikōb anā be, be lākyerā ndaa ayi? »

⁸ Apan Petolā kākāl anāyōl a Dweelā In'kyeel, waa kāten a ba naa: « Amfūm a un'seŋ anā andweer,

⁹ isākal naa nābawā bākifuulā ntōn ubwan kan'kyer bi ntōn un'bey anā muyōb naa nde kan'kōrā aben,

¹⁰ yubwan naa be anā un'seŋ a Isālel wanswā lāyōb naa unsā ikōb a Yesu Klistō, un'nsi Nasāler, mbuur akwā be, be lun'bēerā u kulunsi anā kātwey Nzam kà ukwā, waa mbuur wā kambar anā ngwal kusā a be.

¹¹ Mbuur awā wā nkōŋ akwā lātōn be atōōŋ anā kābulā un'tswe a twerā a ndwā.

¹² Lalan, ngweel a mōō yatēy unsā mbuur asin, ntōn uboo a baar u mēen pā ikōb a mbuur asin kyatēy u mbwo a kya ban'kwo bi muwā mōō. »

¹³ Baar a lābay a nsan bākāl mubem ntōn bāmen ba uyōl a Petolā anā Ywan anā muyōb naa ba bākāl baar asānaa baar banswā, baar mpa bātāŋ. Ba bāyōb naa ba bāyikalā ana Yesu.

¹⁴ Wée ba bàmenà sye mbuur kàkòrà wà akyàmbar kusà a ba, ba undiir aten kàkàl anki.

¹⁵ Apan ba baswenj mutoo u labay a nsan, waa bàbulà muyääm ba a ba, waa

¹⁶ baten naa: « Inina bi kan'kwo mukyer ana baar ba? Nton baar a Yelusalem banswa bàkyäyob ubwanàbwan naa idiim anàmenà ba bàkyer. Bi ikwo anki muton kya.

¹⁷ Wée ndaa ayi mukoon apää'uboo a un'senj wanswà, bi ikyer atsun a ngwal ba muten akà mbuur mwey kà ikòb a akyey. »

¹⁸ Ba waa bàfabel, batsünj a ngwal muten anà mulonj kà ikòb a Yesu.

¹⁹ Wée Petlà anà Ywan bafuur naa: « Latsul be ñakwo, nkye ya balabal u mii a Nzam, bi mulab ndaa abe anà mubey ndaa a Nzam?

²⁰ Wée bi, bi iwey anki mukyaän indiir kàmen bi anà kàwem bi. »

²¹ Baar a Labay a nsan balab mukasiinà a ngwal, waa bawey. Ba bàsàman anki mbwo mupà ba ntaanàmbar, nton un'senj wanswà kàkàl musyànà Nzam nton ndaa yàlyaan.

²² Abun, mbuur awà kàkòrà nkòr impà kàkàl ayà mbul anàlyan an'kwen an'nà.

Ngyamàkà a anàlèkwilà

²³ Ungò batsuun ba, ba bàkyen akà atonj aba bumwey, waa bakyaän indiir byanswà baten amfum a angan anà andweer aba.

²⁴ Ungò muwem ndaa ayi, ba bàlaal unsà un'tüüb akà Nzam, waa baten naa: « Mwol, ngye, ngye kàkyer du, mēen, ngyal anà indiir byanswà abyà uboo mwo,

²⁵ u mbwo a Dweelà In'kyeel, ngye kàten u mun a nkaa abi David, un'syāäl angye naa:

"Nton nkye nsi yàbilà ya uboo a lingyoomà

anà in'senj myàkyer mya indiir iköön ndonj?

²⁶ Amfum a mēen bàkyer ayöön munwan, baar abyè anà ikòb bàkyer akonj

nton munwan a Mwol anà Klistò ande.

²⁷ Nton, ya ndandaa naa Elodi ana Pons Pilatu bàkonj u bul alà anà angyey anà in'senj a Isàlèl nton muton un'syāäl angye wà in'kyeel, Yesu kàsi ngye an'koo,

²⁸ nton mukyer indiir byanswà kàbon ngye anà kàkwen ngye kusà.

²⁹ Wée apanà, Mwol, kyeej ubwanàbwan ndaa aba yàmbe, ape atsuünj angye mbwo mukyaän ndaa angye unsà uyol.

³⁰ Abun, swan ngwal angye nton nkòr, impà anà idiim byàmenà kà ikòb a un'syāäl inkyeel angye Yesu. »

³¹ Umpal bàmay ba muyamà, ikal bàkal ba mukonj kyàkyer ateer, ba banswà bàyol a Dweelà In'kyeel, waa bakyaän ndaa a Nzam anà uyol.

Aklistò bàkàbà indiir a ba, ba a ba

³² Apan, un'senj a baar bàsi làkwilà bàkal mpem anà möö mwey, akà umwey kàkyey anki naa indiir ande ikàl byànde mpel, wée indiir byanswà byàkal byà un'senj.

³³ Abun, unsà ngwal mboon, Antööm bātē imbal a ngwiya a Mwol Yesu, kab a ngway a kolàkol làkal udu a ba.

³⁴ Kyakin, akà mbuur umwey uboo a ba kàkoon anki undiir. Nton baar bàkal anà an'ywan itakal ndwa, bàkyer ayala, bweel bàyalà ba indiir abin bàkyer atwaalà,

³⁵ anà bàpēē akà Antööm, ungo waa bàkàbà mbuur mbuur u ngyal ande.

³⁶ Apan, Yosefi, Antööm bun'pe ikòb a Barnabas, iswanà naa « Mbuur afàpà un'kanà. » Nde kàkal un'levi, un'nsi Sipriyot,

³⁷ nde kayalà ywan ande, waa kàpē ngim ayin akà Antööm.

5

Ananyas anà Safirà

¹ Wée yàmenà naa mbuur mwey ikòb ande Ananyas, ikòb a un'kyay ande Safirà, ba bàyalà ywan làmwey.

² Ungo' pa, un'tuüb mwey a un'kyay ande, nde kàyeé yar a ngim làmwey, lumwey waa kàsyen, kàkàtol kà in'kol a Antööm.

³ Apan Petolà kàten a nde naa: « Ananyas, nton nkye Satanà uyööl nde mpem angye nton ngye akur Dweelà Inkyeél, waa ayee yar a ngim yan'fà u ngyäälà a ywan?

⁴ Kusà ngye muyalà la, la kà làkal làngye anki? Ungo' ngye muyalà la, ngim ayin kà yàkal kan'koo angye anki? Nton nkye awel ngye an'kyän mukyer ndaa ayin? Ngye kà baar an'kur anki, wée ngye an'kur Nzam. »

⁵ Pa kawem Ananyas ndaa ayi laa kàbu' nde, waa kaku'. Baar banswà bàwem ndaa ayi, booma làkyer akaar.

⁶ Apan atō' laa bàmbarà ba, bun'lal ba ipfey, bun'syen ba u nsà, waa bun'dyee.

⁷ Yàmenà naa ungo' a isii a an'taan an'tär, un'kyay ande waa kàyàbilà, nde kàyob anki ndaa yàlyaan.

⁸ Petolà kun'fuul naa: « Nkyään, ngim làyalà be ywan abe, ayi? » Nde kàfuur naa: « Ee, ayi. »

⁹ Apan Petolà waa kàten a nde naa: « Be làtuüb aben an'kyän musi Dweelà a Mwol? Leer ntääm a baar bàkadyee un'dim angye u munàmbwo, ba sye bàkyer asyen u nsà. »

¹⁰ Nde kàbu' sye kusà a in'kol ande, waa kaku'. Atō' bàyàbilà ba, bun'men ba wànjàkwà, waa bun'syen, bàkun'dyee tsutsu' apà un'dim ande.

¹¹ Apan, baar a ndwà a Nzam banswà bàmen booma mböön anà baar bàwem ndaa ayi.

Impà a ifà ifà

¹² Apan, u mbwo a an'koo a Antööm, idiim anà impà mböön byàkyer amenà uboo a un'sen a baar. Ba banswà sye bàkalà un'tuüb mwey uboo a un'lwaan a an'ta a Salomun.

¹³ Wée aka mbuur asin wà nsà kàkwe anki mutuüb anà ba, wée un'sen kàkyer akanà mböön.

¹⁴ Lalan un'sen abaal anà akaar mböön bàsyé làkwikilà amu Mwol, bàtuübà anà ba.

¹⁵ Ba sye bàtweyà baar an'kyal u mbwo, basyee udu a bitab, taan lumwey udu a bipoy, nton utaan uyàlyaan Petolà, munii ande ufwee itàkal umwey uboo a ba.

¹⁶ Un'sen a baar mböön bàfwee an'bul a tsutsu' a Yelusàlem, bàtwaälà baar an'kyal anà baar bàkal anà dweelà a làbe, ba banswà bàkyer aköörà.

Antööm bàmameey nkwaan

¹⁷ Apan, undweer a angan anà baar banswà bàkal anà nde, baar a un'tuüb a Asadusi, bayöm mpem nton Antööm,

¹⁸ waa bakör, basi u bolokà a baar banswà.

¹⁹ Wée uboboo a mpib, un'kyeey a Mwol kàduub ibeenà a bolokà, waa katwey anà mukàten a ba naa:

²⁰ « Làkyen, làmbär uboo a ndwà a Nzam, waa làkyään akà un'sen ndaa a möö ayi yanswà. »

²¹ Ba bàkyer un'wem: ba bàkyen ututu tutu u ndwà a Nzam, waa bàsemà mulon.

Undweer a angan anà baar bàkal anà nde bàbel baar a làbay a nsan a kolàkol anà un'syàäl a andweer a baan a Isàel, waa bàtöm baar muwal Antööm u bolokà.

²² Wée utaan ban'yà ba u bolokà, ba bamen anki. Ban'furà ba, ba bakyään

²³ anà bàten naa: « Bi bolokà ikàman lànjàduba a kwab kwab, aseey bàkal ka ikal aba kusà a munàmbwo. Wée umpal kan'duub bi, bi mbuur imen anki uboo. »

²⁴ Mpal bàwem ba ndaa ayin, mfum a aleer a ndwà a Nzam anà amfum a angan bàkal kà ubem anà muyweer naa ndaa nà yàyeel antööm.

²⁵ Wée mbuur mwey kayi mukasam naa: « Làler baar làbiil be u bolokà, ba abanà uboo a ndwà a Nzam mukaloonà un'sen ndaa aba. »

²⁶ Apan, mfum a aseey anà asyàäl bàkàwal antööm a duu nton ba bàmenà booma naa mana baar balom in'kul.

²⁷ Ungo batwääl ba, ba batöl u läbay a nsaŋ a koläkol. Mfum a angaŋ kafuul naa:

²⁸ « Nkye bi kälatsuŋ anki mulon ka ikob aki? Wëë be, be lan'yoöl Yelusälem anä an'lon abe, be läkwen muwom an'kil a mbuur awä udu a bi! »

²⁹ Petlä anä Antööm bumwey bafuur naa: « Yubwan mulab Nzam wëë kà baar anki.

³⁰ Nzam a andweer abi kawiyy Yesu akwä lädwa be mpal lun'beerä be u kulunsi.

³¹ Mbuur akwä kaseen Nzam u koo ande lä ibaal asanaa nkum anä Un'tswää a möö nton mupa mbwo aka baar a Isäläl musomä anä muwal ndwääl a nkul a man'be aba.

³² Wëë bi, bi ibä ambäl a ndaa ayi, bi anä Dweelä In'kyeel kape Nzam akä baar bafun'lab. »

³³ Mpal bawem ba ndaa ayin, un'fur a nkyel kaker awal, waa bakwen mukadwa.

³⁴ Wëë käl anä Umfarisi umwey uboo a ba, ikob ande Ngämayel, un'lon a un'koon kafakwenä un'sen wanswä, kaker ambarä, waa kaswen naa batwey ikikye antööm,

³⁵ waa katen a ba naa: « Abaal a Isäläl, läkal kà igyeeŋ nton be ŋakwo unsä undiir läkwen be mukyer akä baar bā.

³⁶ Lalan, itaan a mboon tey, mbuur mwey ikob ande Tewudas kaker ayämenä, waa kakyey uyol naa nde wä un'byääl. Isii a abaal nkam nä bakyer un'lab. Wëë nde bakyer un'dwa, baar banswä bakyer apay. Akä undiir kafäkal anki.

³⁷ Ungo a nde, utaan muson ikob, mbuur mwey un'nsi Ngalile kaker ayämenä, ikob ande Yudas. Nde käsyen un'sen a baar u mpey. Nde sye bakyer un'dwa, baar bakäl anä nde banswä bakyer apay.

³⁸ Wëë apanä, me in'ten a be naa twon lalab, lawey ba bakyen. Isäkal naa an'kyän anä isal aba byan'fä akä baar, bya ikyer ayädiimä.

³⁹ Wëë, isäkal naa bya byan'fä akä Nzam, be läkwe anki mudwa bya, naa tey, be läyanwan sye a Nzam! » Ba bäsyaäl an'kyän ande.

⁴⁰ Abun, ba bābel Antööm, bakäm an'fūm, batsuŋ mutä ikob a Yesu din, waa bawey.

⁴¹ Apan sye, ba bälwomä u läbay a nsaŋ a koläkol unsä un'sak wanswä muman naa bāmatwey an'yol muman ntaan nton ikob a Yesu.

⁴² Abun, ilä byanswa uboo a ndwä a Nzam anä uboo a ndwä a baar, ba bāwey anki mulon anä mupay Lasaŋ Anābwan lä Klisto Yesu.

6

Nsööl a baar nsambwaar

¹ Kä ilä abin, ntal a alonki yäkyer alaar, yämenä naa bā Elenit bakäl anki un'sak anä bā Ebelyo nton akweel adim aba bayobä anki taan lanswä unsä nkäab a indiir a ilä a ilä.

² Lalan Bakwem Anjiweel batüüb ba un'kabo a alonki, waa batän a ba naa: « Kä yubwan anki naa bi iwey ndaa a Nzam nton mukab isaa adyā.

³ Abun, läsööl uboo a be baar nsambwaar abyē anä imbal anābwan bānyol a Dweelä anä an'yeerä, waa bi iyapā isal aki.

⁴ Nton bi, bi iyälab mupä taan abi u ngyamakä anä mulon Ndaa. »

⁵ Nkōŋ yanswä yäkyey an'kyän amä: Ba bäsööl Ityen, mbuur anāyol a läkwikilä anä Dweelä In'kyeel, anä Filipo, Polokor, Nikanor, Timonä, Palāmenas anä Nikolä un'nsi Antyoŋsha kabolä un'yudä unsä inzaam.

⁶ Ba baswen akä Antööm, Antööm bāyamä nton ba, waa basi an'koo.

⁷ Apan, ndaa a Nzam yäpää anāsöönä. Ntal a alonki yäbulä ya mboon a mboon u Yelusälem, un'sen a angaŋ mboon kälāb läkwikilä.

Isal anä nköör a Ityen

⁸ Abun, Ityen kàkàl anàyoł a kab a ngway anà ngwal, nde kàkyera impà anà idiim a kolàkol uboo a un'sen.

⁹ Wée baar amwey uboo a baar a ndwà a nkoŋ a Ayudà bàfabeelà naa aso anàtsunà, anà baar a Siren anà Aleksandri anà Silisi anà Azi, ba bàsemà musyeel mbaan anà Ityen.

¹⁰ Wée ba bàkwe anki muton an'yeerà anà Dweelà kàsyàalà nde muten.

¹¹ Ba bàpée baar nsem nton ba baten naa: « Bi kan'wem, nde wàmubey Mose anà Nzam. »

¹² Apan, ba bàsiinà un'sen anà andweer anà aloon a in'koon, waa bàyi, bàkør Ityen kà imburà, waa bun'syen u làbay a nsan a kolàkol.

¹³ Akun, ba bun'twaäl ambal a loor baten naa: « Mbuur wà usàwey anki muten ndaa a mbe akà ikal abi kyà in'kyeel anà akà Un'koon.

¹⁴ Bi kàwem u mun ande naa Yesu, un'nazorya wà, ayàbwaab Ikal ki anà ayàsoom nkaäl abi kàsiweey Mose. »

¹⁵ Apan baar banswà bàkal mutsul nsan u làbay a nsan a kolàkol, ileer aba byakal akà Ityen, ba bàmen ntabwey ande asànaa ntabwey a un'kyeey.

7

Nteen a Ityen

¹ Mfum a angan kun'fuul naa: « Nkye ndaa ya bàkateenà yi a ngye yà ndandaa? »

² Wée Ityen kàfuur naa: « Aton anà bàtaa, lan'wem. Nzam a làkoo kàyàmenà akà taaràbi Abàlam umpal kàkal nde u Mesopotami, kusà nde mukàkal u Aran.

³ Waa nde kun'sam naa: "Lwomà u bul angye anà ywar angye, kyen bul ala in'yaswan me."

⁴ Abun, Abàlam kàlwomà u bul aba Syaldeyen mukàkal u Aran. Akun, ungo a nkweel a taarànde, Nzam kàyun'tol u nsi làbà be yi nàbà.

⁵ Abun, nde kun'pe anki akà ywan mwey, itàkal itiir a meen, wée nde kun'pe

ilää mukun'pà meen ande anà baan ande ungo a nkweel ande. Wée Abàlam kàkal anki anà mwan.

⁶ Kyakin Nzam kun'kyään naa: "Ikyee ande bàsàkal u nsi a baar asin, ba bàsàbulà aso anà bàsata an'kaal mbul nkam na.

⁷ Wée me in'satsul nsan a nsi ayisàbuul ba aso. Ungo a indiiir abi, ba bàkyer asàtoo anà bàsan'syanà kà ikal aki."

⁸ Ungo apan Nzam kàdi nkwa anà nde, idiim a wa kyàkal nkyeey. Kyakin Abàlam kàkyey nde mwan ande Izak kà ilà kyà naan ungo a mboör ande. Izak sye kàkyer abun akà Yakob, Yakob waa kàkyer akà ankum bà kwem anjyweel.

⁹ Ankum bàyoim mpem nton Yosefi, ba bàkyer un'yälà nton bun'syen Ngipiti. Wée Nzam kàkal anà nde.

¹⁰ Abun, nde kun'lwom uboo a ngyeb, waa kun'pe kab anà an'yeerà kusà a Falawo, mfum a Ngipiti, nde kun'si mfum ikikye u Ngipiti anà udu a ndwà ande yanswà.

¹¹ Wée umpal ayin, ngyal mboon yàbilà u Ngipiti wanswà anà u Kanana. Ngyeb yàkal mboon, bàtaaràbi bàmenà anki isaa adyà.

¹² Mpal kàyob Yakob naa isaa byàkal u Ngipiti, nde kàtom bàtaaràbi u mbalà atàtweb.

¹³ U mbalà yàyweel, nde kàkyer naa aton ande bun'yob, apan Falawo waa kàyob ntsu'kàfu Yosefi.

¹⁴ Ungo apan Yosefi kàtom mukàbel taarànde Yakob anà ywar ande lanswà, ba bàkal baar an'kwem nsambwaar anjityeen.

¹⁵ Apan, Yakob kàtyà Ngipiti, waa kàkàkwà kwo anà bàtaaràbi,

¹⁶ waa basyen u Sishem, batööl uboo a an'lom kàsom Abàlam a ngim akà baan a Amor, taar a Sishem.

¹⁷ Ungo apan, taan kàsi Nzam nton ilää kàpe nde akà Abàlam kyàkal tsutsu mukwo, un'sen kàkyer ayel, baar bàbulà mboon u Ngipiti

¹⁸ tii umpal kàwèl mfum asin imfum u Ngipiti. Nde Yosefi kàsùn'yòb anki.

¹⁹ Mfum awà kàkùr un'sen abi anà kàpe bànkàa abi mpay muswan ba a ngwal mupiy baan a kòò aba ntòn ba bàkù.

²⁰ Umpal ayin bàbör ba Mòse awà kàkal ntwen mbòòn u mii a Nzam. Nde bun'òòñ ngòn tär u ndwa a taarande.

²¹ Mpal bàkun'tòol ba, mwan a Falawò wun'kaar laa kun'wel nde, waa kun'ywaan nka.

²² Mòse bun'lòn unsà an'yeerà a baar a Ngipiti manswà. Nde kàkal un'te baal unsà nteen anà unsà nsyää ande.

²³ Mpal kàkolà nde mbul an'kwem an'nà, ankyän màyi u mpem ande mukàler aton ande baan a Isàlèl.

²⁴ Akun nde kàmen mbuur mwey wàmukyerà mwan a Isàlèl mwey ube, nde kàwèl mbuur bàkyeer ube wà, waa kàdwa Un'ngipiti wa.

²⁵ Abun nde kàsii muswan aton ande naa u mbwo ande Nzam kàlatswà mō, wèe ba bàsáyòb anki.

²⁶ Wèe ilà kyälääb paa, nde an'kàmenà akà ba mpal bàkal ba munwan ba a ba, nde waa katsuun, waa kàten a ba naa: "Abaal, be làbà aton, ntòn nkye làkyerà be ube be a be?"

²⁷ Wèe mbuur akwà kàkyerà un'ton ande ube kàtòn Mòse, waa kàten a nde naa: "Nà kasi mfum anà nteen udu a bi?"

²⁸ Nkye ngye akwen mukan'dwa asànaa kàdwa ngye un'ngipiti ywenà?"

²⁹ Ntòn ndaa ayi, Mòse laa kàtiin nde, waa kàkàbwaay u nsi a Madyani, mper kàbör nde baan abaal bōl.

³⁰ Ungò a mbul an'kwem an'nà, un'kyeey mwey kàkàmenà akà nde u nsye a ipol yà mōñ a Sinayi uboo a làlèm a mbaa a ibwiy.

³¹ Mpal kàmen Mòse abun, nde kàbem mbòòn ntòn iman mii akin. Wèe mpal kàsin nde tsutsu muler naa nkye ikalyaanà, nde kàwem ndaa a Mwol yàmuten naa:

³² "Mè in'wà Nzam a bàtaaranà, Nzam a

Abàlam, a Izak anà wà Yakòb." Mòse kàkyer atèer a bōomà, kàfàkwo anki muler.

³³ Apan, Mwol waa kun'sam naa: "Lwoom idyaar abyà kà in'kol angye, ntòn ikal awà ngye kin mà mēen in'kyeel.

³⁴ Mè kàkyàman mpay a un'sen amè u Ngipiti anà in'tär aba. Lalan mè an'yàtyà ntòn mukatsuun. Kyen apanà, mè inkwen mukatòm u Ngipiti."

³⁵ Mòse awà, ba bàkyer un'ton, waa bàten a nde naa: "Nà kasi mfum anà nteen?" Nzam kàkyer un'tom asanaa mfum anà nteen, u mbwo a un'kyeey akwà kàyamènà akà nde uboo a ibwiy.

³⁶ Nde mbuur awà kàtwey baan a Isàlèl, mukyer impà anà idiim u Ngipiti, u ngyal a tsōò anà u nsye a ipol mbul an'kwem an'nà.

³⁷ Mòse nsil awà kàten a baan a Isàlèl naa: "Nzam ayatwey nangoom mwey asànaa mè uboo a aton abe."

³⁸ Mbuur nsil awà, utaan a nkōñ u nsye a ipol, nde kàkal nkalsà a bànkàa abi anà un'kyeey akwà kàtēenà a nde udu a mōñ a Sinayi, nde mbuur kàwèlà ndaa a mōò ntòn mupà akà bi.

³⁹ Wèe bànkàa abi bàkwen anki mukun'wem, ba bàkyer un'ton, an'kyän aba mäfurà Ngipiti.

⁴⁰ Abun, ba bàten a Alon naa: "Ikyeer bànzam bàyàkal kusà abi, ntòn bi iyob anki naa Mòse akwà kà itwey u Ngipiti nkye kan'bulà."

⁴¹ Apan, ba bàkyer un'tò a ngōomà, waa bàpèe ibòòn akà wa, bàyàkyerà un'kyòm a indiir bàkyerà ba a an'kòò aba.

⁴² Wèe Nzam kape ngo, waa kawey musyähà indiir a du, asànaa bàsōn uboo a un'kaan a anangoom naa: "In'sen a Isàlèl, nkye kà akà mè anki be làpèe ntsür anà ibòòn asin mbul an'kwem an'nà u nsye a ipol?"

⁴³ Wèe be làbwäär nten a Mòlòk anà mbwaar a nzam abe Refan, abi itek làkyer be ntòn be làsyeeel bya làkoo.

Kyakin, me in'sakàlasà aso lyaan
Babilon."

⁴⁴ U nsye a ipol bànkāa abi bàkāl anà nten a imbal. Mbuur kàyāāmā a Mōse kun'sweŋ naa nde ukyer wa asānaa idiim kāmēn nde.

⁴⁵ Umpal bàwēl bàtaa abi ya, ba anà Yōswa bàbiil ya u mēen a in'seŋ kàbōŋ Nzam kusà aba. Ya yàkal kwo tii upanà a David.

⁴⁶ David kàwēl kab angway akà Nzam, waa kàlōm akà nde ikaal mutōŋ ndwà in'kyēel nton ywar a Yakōb.

⁴⁷ Wēe mbuur kun'tōōŋ ndwà Salōmun.

⁴⁸ Wēe Nzam a dudu afàbōōn anki u ndwa batōŋ baar ka an'kōō aba, asanaa kàtēn nde u mun a ŋangōom naa:

⁴⁹ "Du là kir a imfum amē, mēen mā ikaal in'fàsà mē in'kōl amē. Ndwa nà be lan'kwo mutōōŋ mē?

Itàkal naa ikaal nà mē an'kwo muyōōr?

⁵⁰ Nkye kà an'kōō amē anki mākyer indiir abi byanswà?"

⁵¹ Bē, baar a ibway anàbwà un'sey, mpa bàkyey mpem anà an'tsu, be làfàmbāār Dweelà In'kyēel taan lanswà! Bē, be làbà asānaa bànkāa abē.

⁵² Uboo a anangōom banswà, nà bànkāa abē mpa bàmēey nkwaan? Ba bàdwa baar abà bàkyāānà kusà a ngyeel a mbuur a balabal mwey mpel. Wēe ŋàbawà bē, be làmun'yālā anà làmun'dwa.

⁵³ Bē baar làwēl un'kōōŋ u mbwo a akyeey, wēe bē, bē wa làfàlab anki! »

Nkweel a Ityen

⁵⁴ Mpal bàwem ba indiir abi, un'fur a nkyel kàwēl mpem aba, waa bàkwoorà an'din.

⁵⁵ Wēe nde, nde kàkal anàyōl a Dweelà In'kyēel, waa kàsyebà du, kāmēn làkoo a Nzam anà Yesu kàkyàbwaay u kōō a Nzam là ibaal.

⁵⁶ Waa kàtēn naa: « Làler, me in'wàmunanà an'du mājāduub, Mwan a mbuur wāŋàbwaay u kōō a Nzam là ibaal. »

⁵⁷ Apan, ba bàsi in'kweŋ, waa bàdubà an'tsu. Ba banswà waa bun'burà,

⁵⁸ bun'syen u nsà a bul, waa bun'kāmā in'kul. Ambal ipfey aba bàtōōlā kà in'kōl a mwan baal mwey ikōb ande Sol.

⁵⁹ Mpal bàkāl ba mukun'lomā in'kul, Ityen kàyamā naa: « Mwol Yesu, wal dweelà amē! »

⁶⁰ Apan, nde kàbu' an'kōm, waa kàlaal: « Mwol, twon an'talà buur a ube bà udu a ba! » Ungō mutēn abà, nde waa kākū.

8

¹ Wēe Sol kākyer akyey nkweel a Ityen.

Pol kan'mēey Ikōōŋ nkwaan.

Ila'nsil akin nkwaan a ngwal yāsēmā nton Ikōōŋ a Yelusālem. Baar bàkyey ndaa a Nzam banswà bàte upay u Yuday anà u Samālya. Antōōm mpel bàsāsāl.

² Apan, baar a mpem anàbwan bàdyee Ityen, waa bun'lel mbōōn.

³ Wēe Sol kākyer ngwal mudwa Ikōōŋ, nde kàyibilā u ndwà mukōr abaal anà akaar anà mukabiil u bōlokā.

Filipo u Samalya

⁴ Baar abà bàpāā bāyilyaanà ntsu' anà ntsu' mupay Làsaŋ Anàbwan là Ndaa.

⁵ Lalan Filipino kākyen nde bul mwey là Samalya mukyāān ba làsaŋ a Klistō.

⁶ Apan, unsà un'tuūb, in'seŋ a baar myakāl maŋàbāāb u ndaa kàtēnà Filipino nton ba bàweemā anà bàmenà impà kākyerà nde.

⁷ Abun, an'dweelà an'be mākyer atōō akà baar bàkāl anà ma u ndaa a ngwal. Baar anàkwekà anà ikaar bàkyer akōōrā.

⁸ Lalan, un'sak kàkal wāmōōn u bul alan.

⁹ Wēe u bul alan kàfwel anà mbuur mwey ikōb ande Simōn. Nde kàfakyerà inweŋ anà kàbemā ngwal un'seŋ a Samālya. Nde kàkyeyà uyōl naa nde mpel awà mbuur a kolàkol.

¹⁰ Apan, baar banswà, sēmā baan akye tii akà andweer, bun'wemā unsà igyēēŋ kyanswà mutēnà naa: « Mbuur awà wā

ngwal a Nzam ayà bàfàbel naa: "Ngwal a kolàkol." »

¹¹ Ba bun'weemà kà igyēē, ntōn ba bàbēmà inwēj ande taan mbōon.

¹² Wēē umpal bàkyey ba Làsan Anàbwan là ìmfum a Nzam anà ikòb a Yesu Klistò kàlōōnà Filipino, abaal anà akaar bàwēl ndūūmà.

¹³ Simōn ñakwo sye kàsi làkwikilà, waa kàwēl ndūūmà, wēē nde Filipino kun'wēy anki, ntōn nde kàkyer abemà muman idiim anà ndaa a ngwal yàlyaanà.

¹⁴ Mpal ban'wem Antōōm bàkal u Yelusàlem naa baar a Samàlya ban'kyey Ndaa a Nzam, ba batōōm Petolà anà Ywan.

¹⁵ Mpal bàyàkolà ba u Samàlya, ba bàyamà ntōn ba naa ba bàwēl Dweelà In'kyēel.

¹⁶ Ntōn Dweelà In'kyēel kàkal anàtàyàtyà anki akà udu a umwēy uboo a ba: ba badūmà mpel kà ikòb a Mwol Yesu.

¹⁷ Abun, Petolà anà Ywan bàsi an'kò, ba waa bàwēl Dweelà In'kyēel.

¹⁸ Abà kàmen Simōn naa baar bàwēl Dweelà mpal bàsi Antōōm an'kò, nde kàpē Petolà anà Ywan in'naan,

¹⁹ waa kàten naa: « Lan'pē mē sye ikòb, ntōn taan in'yasaa mē baar an'kò ba sye bàwēl Dweelà In'kyēel. »

²⁰ Wēē Petolà kun'fuur naa: « Wēy ngim angye iku' anà ngye ñakwo ntōn ngye akasii naa kab a Nzam bàfàsom a in'naan!

²¹ Uboo a ndaa ayi, ngye akà kitiir, akà yar latey, ntōn mpem angye kà yàbalàbal anki kusà a Nzam.

²² Buul mpem angye, yamà Mwol ntōn u taan lumwēy, nde akyer awem ngyeb unsà an'kyan awà ngye amà.

²³ Mē an'man naa ndandaa ngye awe anà ube bàjàsōōn anà ngye awà un'so a ube. »

²⁴ Waa Simōn kàten naa: « Bē ñakwo làyamà Mwol ntōn mē, ntōn undiir mwēy ukōōn ayà unsà ya yanswà lan'ten bē yi. »

²⁵ Ungō mutà imbal anà mulōj ndaa a Mwol, ba bàfura Yelusàlem. U mbwo ba

bàyipayà Làsan Anàbwan uboo an'bul mbōon mà Samàlya.

Filipo anà mbuur a isal a Etyopi

²⁶ Yàmenà naa un'kyeey a Mwol mwēy kàyaām anà Filipino, waa kàten naa: « Mbarà, kyen ntsū a ngyel, u mbwo ifàtyà semà Yelusàlem tii u Gaza. Mbwo ayi yà ipol. »

²⁷ Apan Filipino waa kàmbarà, kàkyen agyàgyà. Kyekà yol mwēy wà Etyopi, mbuur a isal a kolàkol, isal ande musyal un'naan a Kandase, mfum un'kaar a Etyopi, nde kàfu Yelusàlem ntōn mukàkōimà Nzam.

²⁸ Mpal kafura nde, nde kàkal anàbwaay udu a shar wàmutan un'kaan a ñangoom Yesay.

²⁹ Dweelà waa kàten a Filipino naa: « Sin, kabweey a shar lanà. »

³⁰ Apan, Filipino kàkyà ntiin, waa kàwem mbuur a Etyopi wàmutan u ndaa a ngwal un'kaan a ñangoom Yesay. Filipino waa kun'fuul naa: « Nkye ngye akiyobà ndaa akatanà ngye yi? »

³¹ Nde kàfuur naa: « Mē an'kwo muyòb aben, isàkal naa mbuur kan'buul anki? » Nde kàlōōm Filipino mular anà mubwaay ukol a nde.

³² Itiir a ndaa kàtānà nde kyaki:

« Nde kàkal asànaa un'kòk bàfàsyen kà idwàal, asànaa mwan a un'kòk mpa afàsà ndaa kusà a mbuur awà kun'kòlā in'kà. Lalan nde mun ufàduub anki.

³³ Uboo a làbōōn ande, nde kàwēl anki ibōj.

Nà kan'kwo muten ntōn ikyee ande?

Ntōn mōō ande bàkyer alwom u mēen. »

³⁴ Wēē yol a Etyopi kàfuul Filipino naa: « Mē amabōon, nkyāān, ntōn nà ñangoom ukateenà nde abà? Ntōn nde ñakwo lē ntōn mbuur asin? »

³⁵ Filipino kaduub mun, waa kàsemà kà itiir a ndaa anàson aki, mukun'kyāān Làsan Anàbwan là Yesu.

³⁶ Ba bàkal mulab mbwo aba, waa bàkòlā kà ikal mwēy kyàkal anà an'dà. Yol awà

kàten naa: « Le an'dà, undiir nà kan'koon mukan'duimà? »

³⁷ Apan, Filipino waa kàten a nde naa: « Isàkal naa ngye an'kyey u mpem angye yanswà, ngye an'kwo awel nduüimà. » Mbuur awà waa kàfuur naa: « Mè an'kyey naa Yesu Klistò wà Mwan a Nzam. »

³⁸ Apan nde kàsweŋ mubàm shar ande. Ba bàbòöl, Filipino anà yòl, bàtòlà kan'dà, waa Filipino kun'duimà.

³⁹ Umpal bàtoo ba kà an'dà, Dweelà a Mwol kàsyen Filipino, yòl kàfun'man anki. Wée nde kàláb mbwo ande unsà un'sak.

⁴⁰ Apan, Filipino kàkàmenà u Azot, nde kàyipayà Lásan Anàbwàn kà an'bul manswà kàlyaanà nde tii u Sezare.

9

Mbuul a mpem a Sol

¹ Yàmenà naa utaan alan, Sol kàkwen anki uwey mupà alonki a Mwol mpay a ukwà. Nde kàkàman undweer a angan,

² ntòn mulòm in'kaan mubilà u ndwà a nkòŋ a Ayudà u Damas, isàkal naa nde kan'man baar, itàkal abaal itàkal akaar abà bàlábà Mbwo, nde waa kakòr anà katwàäl u Yelusàlem.

³ Wée mpal kàkàl nde u mbwo tsutsu' a Damas, kà imburà, un'nyän a pèelà kàfù du, waa kun'dinà.

⁴ Nde kàbu' u mēen, waa kàwem ndaa yàmuteenà a nde naa: « Sol, Sol, ntòn nkye an'mēyà ngye nkwaan? »

⁵ Nde kàfuul naa: « Ngye awà nà, Mwol? » Ndaa waa iten naa: « Èè, mè in'wà Yesu akwà ngye, afàmēy ngye nkwaan. »

⁶ Wée mbarà, bilà uboo a bul, bàkyer akakyaän undiir ayàkyer ngye kwo. »

⁷ Abaal kàyilyaanà nde abà, bàkyer atsum mun, ba bàweemà ndaa, wée ba mbuur bàmen anki.

⁸ Sol kasuba u mēen, itàkal naa mii ande myàkàl myànàduub, nde undiir kàmenà anki. Ba bun'te mpi u kòò ntòn mukun'syen Damas.

⁹ Nde kàkàl ilà'itār ukòon aman, ukòon adyà anà ukòon anwà.

¹⁰ Kyekà kàkàl anà un'lonki mwey u Damas ikòb ande Ananyas. Mwol kàkàmenà akà nde unsà imanmii, waa kàten a nde naa: « Ananyas! » Nde kàfuur naa: « Mè awà, Mwol. »

¹¹ Mwol kàten a nde naa: « Kyen uboo a balàbal bàfàbel balàbal a làä, u ndwà a Yudasì, fuul mbuur mwey wà Tarsè ikòb ande Sol. Nde wàmukayamà taan nsil alà,

¹² wée uboo a imanmii, nde kan'man mbuur mwey ikòb ande Ananyas wàmubilà anà kàmusa an'kòò ntòn nde ufaman. »

¹³ Ananyas waa ufuur naa: « Mwol, mè an'wem akà baar mbòon ube banswà kàkyer mbuur awà akà anjin'kyeel angye u Yelusàlem.

¹⁴ Kyakin, apà nde kan'yà anà ikòb bun'pè amfum a angan mukòr baar banswà bàkayamà ikòb angye. »

¹⁵ Wée Mwol kàten a nde naa: « Kyen, ntòn mbuur awà mè amun'sòol asànaa un'syàäl amē musyen ikòb amē kusa a baar mpa abà Ayudà, kusà a amfum anà kusà a baan a Isàlèl.

¹⁶ Mè ñakwo in'yun'swan indiir byanswà usàman nde mpay ntòn mè. »

¹⁷ Ananyas waa kàkyen. Nde kàbilà u ndwà, kun'si an'kòò, waa kàten a nde naa: « Sol, un'tòŋ amē, Mwol kàman'tòm, Yesu akwà kàyàmenà akà ngye u mbwo kàfù ngye, ntòn ngye afàman anà akal anàyòl a Dweelà In'kyeel. »

¹⁸ Utaan nsil alan, indiir imwey asànaa ibal byàbwee fà mii a Sol, laa kàfàman nde. Nde waa kambarà, waa bun'duimà.

¹⁹ Ungò apan nde kàkyer adyà, waa kàwèl ngwal.

An'lon a Sol u Damas

Sol kàkàl ndam a ilà'anà alonki bàkàl u Damas.

²⁰ Itaan a mbòon anki, nde kàsēmà mukyaän uboo a ndwà a nkòŋ a Ayudà naa Yesu wà Mwan a Nzam.

²¹ Apan, baar banswà bàweemà nde bàkàl unsà ubem, waa bàtēenà naa: «

Nkye wunà kà mbuur akwà anki kàmèyà baar bàfàbel ikòb aki kwaan u Yelusàlem? Nkye apà nde kàyi anki ntòn mukòr anà musyen ba akamfum a angan? »

²² Wée Sòl kàkàl ngwal mbòon muswan akà Ayudà bàkàl u Damas naa Yesu wà Klistò.

²³ Ungò a ilà mbòon, Ayudà banswà bàdirà mukun'dwa.

²⁴ Wée Sòl kàyoòb ndaa ayin. Mpib anà mwäänà, ba bàkaseyà ibeenà a bul alà, ntòn mukun'dwa.

²⁵ Abun, alonki a Sòl bun'syen u mpib ntòn mukun'sweey u ntsu' yumwey yà ibäa' a bul. Ba bun'twey uboo a un'ter.

Sòl u Yelusàlem

²⁶ Mpàl kan'kolà nde u Yelusàlem, Sòl kàsi mutuüb anà alonki. Wée ba banswà bàkàl u bòomà, ntòn ba bàkyey anki naa nde akyàbulà un'lonki ndandaa.

²⁷ Abun, Banàbasi waa kun'wel, kun'syen akà Antòòm, waa kasam ndaa kàmèn Sòl Mwol u mbwo anà kàyaäm nde anà nde. Nde kasam sye naa Sòl kàlòj anà uyòl kà ikòb a Yesu u Damas.

²⁸ Sèma apan, Sòl kàkàl anà ba u Yelusàlem anà mulòj anà nuyòl kà ikòb a Mwol.

²⁹ Nde sye kayakyaänà Ayudà bàfateenà Ingeleki anà kàfasaa mbaan anà ba. Wée ba bàlèj anà mukun'dwa.

³⁰ Mpàl ban'wem atòj ndaa ayi, ba bun'syen Sezare, akun ba bun'tòim Tarse.

³¹ U Yuday lanswà, sèma Ngàlile anà Samàlya, Ikòòj kyanswà kyakàl unsà duu, kyàwèlè ngwal, kyàwemà Mwol bòomà, anà kyàyelà u ngwal a Dweelà In'kyeel.

Nkòor a Ènè

³² Yàmènà naa Petolà kàfilyanà ntsu' yanswà, waa kàtyà sye akà baar in'kyeel bàkàl u Lidà.

³³ Nde kàmèn mbuur mwèy kwo ikòb ande Ènè, wànjàbòon udu a ntàj, fà mbul naan nde kàkàl anàkwèkà.

³⁴ Petolà kàtèn a nde naa: « Ènè, Yesu Klistò kàmakòor! Mbarà, bwèlè ntàj angye, ngye njakwo. » Apan sye, Ènè waa kàmbarà.

³⁵ Mpàl bun'mèn baar a Lidà anà baar a Saròn banswà, ba bàbuul mpem aba amu Mwol.

Ngwiiyà a Dòkasi

³⁶ U Yòpè kàkàl anà un'lonki mwèy wà un'kaar ikòb ande Tabità, ikaswanà naa Dòkasi u ndaa aba, waa ifiswanà naa Nsey. Taan lanswà nde kàfakyerà ndaa anàbwan anà kàfabayà anàlambwà.

³⁷ Umpal ayin, nde kàkyer abeel, waa kàkù. Ungò mukun'ywey, ba bun'si u suk adu.

³⁸ Mpàl bàwem alonki a Yòpè naa Petolà wà u Lidà, bul a tsutsu' anà ba, ba bàtòim abaal abòòl ntòn mukun'bel anà muten naa: « Bì kamabòon, ya akà bì lagyàgyà. »

³⁹ Apan, Petolà waa kàmbarà, waa kàkyen anà ba. Umpal kàkolà nde, ba bun'syen u suk adu. Akweel adim bàyi kusà a nde, bàmulèl anà muswan ba inkur anà ipfey a mpye kàfakyerà Dòkasi mpàl bàkàl ba banswà.

⁴⁰ Apan, Petolà kàtwey baar banswà, nde kàbu' an'kòim, kàyamà, waa kàbulà ntsu' yakàl ndom anà muten naa: « Tabità, mbarà! » Nde kàduub mii, mpàl kàmèn nde Petolà, waa kàbwaay.

⁴¹ Abun, Petolà kàsilà kòò ande, waa kun'mbaar. Nde kàbel baar in'kyeel anà akweel adim, waa kun'mèey, wà mòò.

⁴² Baar a Yòpè banswà bàwem ba ndaa ayi, bàmbòon bàsi làkwikilà akà Mwol.

⁴³ Petolà kàkàl ilà mbòon u Yòpè akà un'kwaam a ibaan, ikòb ande Simòn.

10

Imanmii a Kòlònelyo u Sezare

¹ U Sezare kàkàl anà mbuur mwèy ikòb ande Kòlònelyo. Nde kàkàl kapten a ikòj a anjità a Lomà bàfàbel naa « ikòj a Itali. »

² Nde kàkàl anà inzaam, nde anà ywar ande lanswà bàweemà Nzam bòomà. Nde

kàfabayà baar mböön anà kàfayamà Nzam taan lanswà.

³ Ilä mwey, u ntsü a taan làtär ungo a midi, nde kàmen ubwanàbwan unsà imanmii un'kyeey a Nzam mwey kan'yàbilà u ndwà ande, waa kan'ten a nde naa: « Kòlònelyo! »

⁴ Kòlònelyo kun'ler a làä, kun'wem böömà, waa kun'fuul naa: « Mwol, ininà abi? » Un'kyeey waa kun'fuul naa: « Ngyamàkà angye anà nkäab angye yakyàbeenà u mii a Nzam, nde waa kan'yoà ya.

⁵ Wëe apanà, tòm baar u Yöpe mukàbel mbuur mwey ikòb ande Simòn, bafun'bel Petlà.

⁶ Nde afàböön u ndwà a mbuur mwey ikòb ande Simòn, nde wà un'kwaam a ibaan a ntsür. Ndwa ande ya kà un'kool a ngyal a kolàkol. »

⁷ Ungo a nkyeen a un'kyeey kàyun'kyään ndaa ayi, Kòlònelyo kàbel asyàäl ande abööl anà nità mwey kàkal anà inzaam anà kàkal wànàbàäb anà nde taan mböön.

⁸ Ungo mukakyaän indiir byanswà byalyaan, nde katòm Yöpe.

⁹ U taantyà, ba bàkal u mbwo, tsütsü a Yöpe, Petlà kälär kà ikal bàfàyoör mper a midi ntòn muyamà.

¹⁰ Nde kàwem ngyal, waa kàkwen muddyà. Mpal bàkal ba mukun'läämà isaa, nde kàmen imanmii.

¹¹ Nde kàmen du lan'dubà, undiir mwey asànaa yar a ipfey a kolàkol länàbàäm in'sin kà an'twerà man'nà, lan'yàtyà anà lan'yàtolà u mēen.

¹² Uboo a la yàkal anà ntsür a ifà ifà: ntsür a in'kol in'nà, ntsür ifilaan u mēen anà nen a du.

¹³ Ndaa mwey yàten a nde naa: « Petlà, mbarà, dwa anà dyà! »

¹⁴ Wëe Petlà kàfuul naa: « Mwol, ikwo anki akà ikikye, ntòn mē nàtadyà anki undiir wanswà wàlābiin anà wāngyāy. »

¹⁵ Wëe nde an'fawem ndaa mbalà yāyweel: « Ngye, twon an'bel ngingyāy

indiir kan'pööh Nzam. »

¹⁶ Ya yàkolà mbalà tär, ungo apan, undiir awun bàfuul u du.

¹⁷ Petlà kàkal unsà lingyoomà anà muyweerà nde njakwo naa imanmii kàmen nde ki ikaswanà aben. Kyekà taan nsil alan, baar katòm Kòlònelyo bàkal u munàmbwo bàmufulà ndwà a Simòn.

¹⁸ Ba bābel u ndaa a ngwal, waa bāfuul naa: « Nkye Simòn awà bāfabel naa Petlà afàböön apà? »

¹⁹ Apan Petlà kàkal mukayweerà u mpem ande ntòn imanmii akyà kàmen nde ki, Dweelà kàten a nde naa: « Le, baar atär bāmukalenjà.

²⁰ Mbarà, tyà, kyen mbwo mwey anà ba uköön nkyeer, ntòn ba mē, mē amatòm. »

²¹ Undiir awun, Petlà kàtolà nde, waa kàten a baar aban naa: « Le, mē in'wà mbuur lālenjà bē. Ntòn nkye lāyi bē? »

²² Ba bāten naa: « Kaptèn Kòlònelyo kāmītòm. Nde wà mbuur mwey wà balābal anà afātiin Nzam böömà. Nde sye we anà imbāl anàbwan akà un'sen a Ayudà wanswà. Un'kyeey in'kyeel mwey kun'swen naa nde akyer ayabel u ndwà ande, ntòn ngye awem ndaa awà nde aya mukakyaän. »

²³ Apan, Petlà waa kabiil anà kape ikal aböön. Taantyà nde kàkyen anà ba mbwo mwey anà atōn amwey bà Yöpe.

²⁴ Kà ilä kyälāāb, nde kàkolà Sezare. Kòlònelyo awà kàkal mudilà ba, kàbel ywar ande anà asam ande bānkwen.

²⁵ Umpal kàkolà Petlà, Kòlònelyo kàyābwey anà nde, waa kàbu kà in'kol ande ntòn mukun'sà lākoo.

²⁶ Petlà waa kumbaar, kàten a nde naa: « Mbarà, ntòn mē, mē sye in'wà kāmē mbuur. »

²⁷ Apan, Petlà kàkal muyiyāām a Kòlònelyo umpal kàbilà nde u ndwà, waa kàmen baar mböön bākyaāōh.

²⁸ Nde kàten a ba naa: « Bē, bē lākyaāyōb naa wà ikin naa un'yudà mwey utuūb itàkal usin tsütsü apà ungyey. Wëe mē,

Nzam kan'meey naa twon an'ten a mbuur naa nde wà lèbiin itàkal naa ngingyay.

²⁹ Undiir awun, me an'ya me ukoon asà impeen u labeel angye. Wee apanà, me in'kwen muyob nton atom ngye baar muyan'bel. »

³⁰ Apan Kolonelɔ katen a nde naa: « Nàbà ilà'kyàná, me kàkal u ngyamàkà u ndwà amɛ, u taan lātār ungo a midi, wee le, mbuur mwey kakyabwaar ipfey a inyān akyambar kusà a me,

³¹ nde kan'kyāān naa: "Kolonelɔ, Nzam akyawem ngyamàkà angye, anà akyayobà nkāāb angye.

³² Tom baar u Yope mukabel Simon awà bafabeel Petolà. Nde wà u ndwà a Simon, un'kwaam a ibaan a ntsur. Ndwa ande ya kà un'kool a ngyal."

³³ Lagyāgyā, me waa atoom baar muyabel. Ngye, ngye waa akyey muya. Apanà bi, bi banswà ibà kusà a Nzam nton muwem indiir byanswà kaswen Mwol. »

Ndaa a Petolà u ndwà a Kolonelɔ

³⁴ Abun, Petolà kàduub mun muten naa: « Me in'kyayob ndandaa naa Nzam un'kol anayon afakyer anki,

³⁵ wee unsà un'sen wanswà, mbuur afun'man boomà anà afakyer ndaa a balabal, nde akyer afun'kyey.

³⁶ Nde katom ndaa ande akà un'sen a Isàlèl, mukyaān Lāsān Anābwan lā duu u mbwo a Yesu Klistō awà Mwol a baar banswa.

³⁷ Bɛ, bɛ lakyayob ndaa yasemà u Ngalile anà yapāā u Yuday lanswà ungo a nduūmà kalcōnà Ywan.

³⁸ Bɛ, bɛ lakyayob naa Nzam katsuul Dweelà In'kyeel anà kape ngwal udu a Yesu un'nsi Nasàler awà kàyilyaanà mukyer ubwan anà mukoor baar bakal uboo a ikob a Satanà, nton Nzam kàkal anà nde.

³⁹ Anà bi sye, bi ibà ambal a indiir byanswà kakyey nde u meen a Ayudà anà

u Yelusàlem. Nde sye wà mbuur bādwa' ba anà bābeerà ba u kulunsi,

⁴⁰ wee Nzam kun'wiyy kilà'kyātār, waa kun'pe mbwo muyamēnà,

⁴¹ kakun'sen wanswà anki, wee akà bi, bi baar abà kāsōl Nzam kusà asānaa ambal, bi baar kadi ana kanu' ana nde ungo a ngwiya ande uboo a aku.

⁴² Apan Yesu kà iswen mukyaān un'sen anà mutà impal naa Nzam nde kāsōl mukal nkalsa a baar a mōō ana aku.

⁴³ Anangoom banswà bun'teel imbal, muten naa mbuur wanswà asun'wal anà asasa lakwikila amu nde, basun'dwaal nkul a man'be ande u mbwo a ikob a Ikob ande. »

Baar mpa abà Ayudà ban'wal Dweelà In'kyeel

⁴⁴ Umpal kàkal Petolà mutēnà ndaa ayi, Dweelà In'kyeel kàbu' udu a baar banswà baweemà ndaa kalcōnà nde.

⁴⁵ Wee anālākwikilā bānākyey abà bayi mbwo mwey anà Petolà bakal unsà ubem muman naa Dweelà In'kyeel kapaā sye udu a baar mpa abà Ayudà.

⁴⁶ Abun, ba baweemà naa ba bamutēnà u ndaa a ingyey anà bamusyānà Nzam. Apan, Petolà katen naa:

⁴⁷ « Taan alà, nkye we anà mbuur kan'kwo mutsun an'dà a nduūmà akà baar ban'wal Dweelà In'kyeel bā asānaa bi? »

⁴⁸ Apan, nde kāswen naa baduimà kà ikob a Yesu Klistō. Ba bun'lōōm naa nde ubwaay ndam a ilā'apa ba.

11

An'yāām a Petolà anà Ikōōn u Yelusàlem

¹ Antōōm anà aton bakal u Yuday bawem naa baar mpa abà Ayudà sye ban'wal Ndaa a Nzam.

² Wee mpal kabeenà Petolà Yelusàlem, baar bānākyey bakal musà mbaan anà nde.

³ Ba bāten a nde naa: « Ngye an'kabilā u ndwà a baar bākōōn anākyey anà an'kadyā ikal imwey anà ba. »

⁴ Apan, Petolà kàsè mà mukakyaän ndaa yanswà pànsi pànsi asànaa yàlyaan ya. Waa kàten a ba naa:

⁵ « Mè, mè kàkal uboo a Yope muyamà, laa kàkabà mè, waa kàmèn imanmii: undiir mwèy kan'fà du wànjàbàm in'sin a bwelàbwel kà an'twerà man'nà asànaa yar a ipfey.

⁶ Mpal kàsyeebà mè boo awa ubwànjàbwànj, mè kàmèn ntsür a in'kol in'nà, ntsür a ndwànj, ntsür ifilaan u mèn anà nèn a du.

⁷ Apan, mè kàwem ndaa mwèy yàmukan'kyäänà naa: "Petolà, kyen, dwa, dya."

⁸ Wè mè kàten naa: "Aay, Mwol, akà undiir mwèy wà ikin itàkal wànjingyày nàtàbilà anki u mun amè."

⁹ Ndaa yan'fàfà du mbalà yàyweel, yan'fuur naa: "Indiir kàpònà Nzam, twon an'bel bya mbiin."

¹⁰ Ndaa ayi yàkyer abà mbalà tär. Ungò, indiir byanswà byàfurà du.

¹¹ Kyekà taan nsil alan, abaal atär bàyàkolà u ndwà kàkal bi. Ba ban'toöm abà u Sezare.

¹² Apan, Dweelà kan'kyään naa mè in'kyen mbwo mwèy anà ba ukoon nkyeer. Aton bà basyaam bàyan'swà. Bi banswà kàkàbilà u ndwà a mbuur awun.

¹³ Nde kà ikyaän naa un'kyeey kàyàmènà aben u ndwà ande anà kun'kyään naa: "Tòm mbuur mwèy u Yope mukabel Simòn awà bàfàbel naa Petolà.

¹⁴ Nde ayakyaän ndaa yanswà iyàtswà ngye möö anà ndwà angye yanswà."

¹⁵ Pa kàsè mà mè muten, Dweelà kàyàtyà udu a ba asànaa kàyàtyà nde udu a bi u nsemà.

¹⁶ Apan, mè kàyòbà ndaa kàten Mwol naa: "Ywan kàfadumà kà an'dà. Wè bè, bè bàsàladumà u Dweelà In'kyeel."

¹⁷ Abun, Nzam kape kab nsil la asànaa kàpe nde bi umpal kàsi bi làkwikillà amu Yesu Klistò, mè, mè kàkal nà mutsun Nzam? »

¹⁸ Ungò bàwem ba ndaa ayi, ba bàkal a duu, bàsi Nzam làkoo, waa bàten naa: « Abà Nzam kan'pà mbwo sye akà baar mpa abà Ayudà musòomà nkàäl aba anà muwal möö. »

Ikööh a Antyosha

¹⁹ Yàmènà naa anàlàkwikilà bàkyer atà upay mper yanswà nton nkwaan bamèy mpal bàdwa Ityen. Ba bàkàkolà anà u Fenisi, u Shipèlè anà Antyosha. Wè ba Ndaa a Nzam bàyiloonà Ayudà mpel.

²⁰ Wè bumwèy bàkal baar a Shipèlè anà Siren. Umpal bàtòl ba Antyosha, ba bàkyäänà Lasan Anàbwànj là Mwol Yesu akà Angeleki sye.

²¹ Koo a Mwol làkal anà ba, undiir awun baar mboon bàsi ba làkwikilà anà babuul ba mpem aka Mwol.

²² Mpal kyàwem Ikööh a Yelusàlem ndaa ayi, ba bàtòm Banabasi u Antyosha.

²³ Umpal kàtòl nde anà kàmèn nde kab a ngway a Nzam, nde kàmèn un'sak, nde kàlòòm ba banswà mukal uboo a un'tuüb a Mwol u mpem aba yanswa.

²⁴ Nton nde kàkal mbuur mwèy wànjàbwànj, wànjayol a Dweelà In'kyeel anà làkwikilà. Apan, un'kàbo a baar kàyàtuüb anà Mwol.

²⁵ Ungò apan, Banabasi kàkyen Tarsis mukàlèn Sol.

²⁶ Umpal kun'mèn nde, nde kun'twääl u Antyosha. Ba bàkyer mbul mwèy anjun'kiinà musal mbwo mwèy anà mulon ikon a baar uboo a Ikööh. Ya yàkal mbalà atàtweb u Antyosha bàbel ba alonki naa aklistò.

²⁷ Ka ilà abin, anangoom bàfu Yelusàlem bàyàtyà Antyosha.

²⁸ Wè umwèy uboo aba, ikob ande Agabu's, kàkyer ambarà, waa kàkyään u mbwo a Dweelà naa ngyal mboon ikyer ayàbilà u mèn manswà. Ya sye yàkal abun u panà a Kolode.

²⁹ Abun, alonki bàtsul mbar naa mbuur mbuur upè kab kan'kwo nde mupà nton mutòòm aton abà u Yuday.

³⁰ Ba bàkyer abun sye, waa bàtòim an'kab aman akà andweer u mbwo a Banabasi ana Sol.

12

Nkweel a Zyak anà nköör a Petlà

¹ Yàmenà naa utaan alan, mfum Elodi kàsemà mumëey baar a Ikoöñ bàmwey nkwaan.

² Nde kàdwa' Zyak, un'ton a Ywan wàbaal, a kòm.

³ Mpal kàmen nde naa ya yan'pà Ayudà un'sak, nde kàfakör Petlà ilà a mampà iköñ ful.

⁴ Ungö mukun'kòr, nde kun'toom u bòlokà, kun'pè kan'koo a itsun inà bye abyà anitè anà uboo a imwey nton mukun'kaar. Nde kàkwen mukun'sà u labay a nsan u mii a un'sen ungo mukyeeel Pak.

⁵ Petlà bun'käär u bòlokà. Wëe Ikoöñ kyàyon anki musà ngyamakà akà Nzam nton nde.

Ntsuun a Petlà

⁶ Wëe u mpib, kusà a ilà kàbön Elodi mutsul nsan ande u mii a un'sen, Petlà kàkal wànàbööñ uboboo a anitè abööl, wànàbääm an'dwaan mööl. Aseey a bòlokà bàkal u munambwo.

⁷ Wëe kà imbüra, un'kyeey a Mwol mwey waa kàyàmenà, bòlokà waa làpèelà. Un'kyeey kàni Petlà u làbem, kun'wiyy, waa kàten a nde naa: « Mbarà agyàgyà! » Apan, an'dwaan màkal kà an'koo ande waa màbu.

⁸ Un'kyeey kàten a nde naa: « Bàm un'kab angye, bwaar idyäär angye. » Nde waa kàkyer abun. Nde kàfàten a nde naa: « Bwaar ipfey angye, yan'lab. »

⁹ Nde kàkyer atoo, waa kun'lab. Wëe nde kàyöb anki naa ndaa kàkyerà un'kyeey yàkal ndandaa. Nde kàsii naa kya kyà imanmii.

¹⁰ Apan ba bàlyaan ikal a nseey kyàtätweb, bàfàlyaan kyàyweel, waa batöl u munambwo awe anà ibeenà a in'naan ifaler mper a bul. Ibeena aki kyàdubà kya njakwo kusà a ba. Ba waa

bàtoo, bàyikyeenà u balàbal làmwey. Apan, un'kyeey kàsün'wey kà imbüra.

¹¹ Mpal màfurà an'kyän a Petlà, nde kàten naa: « Apanà mē an'yöb naa ndandaa Mwol kàtòim un'kyeey ande, nde kàman'tsuun kà an'koo a Elodi anà akà yinà yanswà kàdiilà un'sen a Ayudà. »

¹² Ungö kàyöb nde abun, nde kàkyen ndwà a Màlye, ngwän a Ywan awà bàfàbel Malakò. Akun, baar mböön bàkyer aköñ anà bàkal muyamà.

¹³ Mpal kàbèerà nde kà ibeenà a munambwo, un'syääł mwey wà un'kaar iköb ande Lode waa kàsin muwem.

¹⁴ Nde kàyöb ndaa a Petlà. Wëe unsà un'sak ande, nde kàduub anki ndwà, nde kàkyen u ntiin nton mukàkyään naa Petlà wànàambar u nsà.

¹⁵ Wëe ba bàten a nde naa: « Ngye awe anà nukon. » Wëe nde kàsi muküünà muten naa yà ndandaa. Apan, ba bàten naa: « Un'kyeey ande ayàkal. »

¹⁶ Wëe Petlà kàsi muküünà mubèerà. Ba baduub ndwa, waa bàbem mpal bun'men ba.

¹⁷ Wëe akà nde, nde kadubà mun a koo nton mukaswan naa ba bàkal a duu, nde kàkyään naa Mwol kàkyer aben mukun'twey u nsà a bòlokà. Nde kàten sye naa: « Kyen kàlakyaän Zyak anà aton bumwey indiir abi. » Apan, nde waa kàtoo, kàkyen mper asin.

¹⁸ Wëe mpal làtyà taan, lingyoomà làbü uboo a anitè, ba bàten ba a ba naa Petlà nkye byàmubweel?

¹⁹ Elodi kàkal muyun'len, wëe nde kun'men anki. Nde kàfuul aleer, waa kàsweñ naa basyen anà badwà. Ungö nde kàlwomà u Yuday, waa kàtyà Sezare. Nde kàkal ndam a ilà kwo.

Nkweel a Elodi

²⁰ Elodi kàkal nkyel mböön akà baar a Tir anà Sidon. Wëe ba bàkal un'tuüb mwey nton mukun'man. An'yaäm a ba anà Balàstus, mbuur kàfaleerà suk a mfum, màkyer abwan. Ungö ba bàkalom

mfum Elɔdi musà duu uboo a ba, ntɔn udyà aba bàfafa nsi a mfum Elɔdi.

²¹ Mpal kyàkwe ilà bàsi ba, Elɔdi kàbwaär ipfey a imfum, laa kàbwaay de kà un'sya, waa kàteenà a ba u mii a un'sen.

²² Apan, un'sen kàten u ndaa a ngwal naa: « Ayi nteen a nzam mwey, wëe kà yà mbuur anki. »

²³ Wëe utaan nsil alan, un'kyeey a Mwol waa kun'dub, ntɔn nde Nzam làkoo kun'pe anki. In'swab myàkyer un'dyà, laa kàkù nde.

²⁴ Apan, Ndaa a Nzam waa yàyel, waa yàpää.

²⁵ Wëe akà Banabasi anà Sol, mpal bàmay ba isal aba u Yelusàlem, ba bàkyer akyà, waa bàsyen anà Ywan awà bàfàbel Malako.

13

Banabasi anà Sol bàmasool, waa bàmatom

¹ Kà Ikoöj a Antyoşa bàkal anà anangoom anà aloon asànaa Banabasi, Simeyo awà bàfàbel Nizyer anà Lusys un'nsi Siren, Manayen un'sam a Elɔdi fà imbey, anà Sol.

² Mpal bàkal ba musyänà Mwol anà mokin mbor, Dweelà In'kyeel kàten naa: « Lasi Banabasi anà Sol ukol, ntɔn mukyer isal kabel me. »

³ Abun, ungo ukin mbor anà uyamà, ba basi an'koo, waa bape mbwo mukyà.

Banabasi anà Sol kà Isan a Shipelè

⁴ Wëe akà Banabasi anà Sol, Dweelà In'kyeel katom nde, ba bàtyà Selusi, akun ba bàwel an'swà mukyà isan a Shipelè.

⁵ Mpal bàtol ba u Salamin, ba bàkyäänà ndaa a Nzam uboo a ndwà a nkoi a Ayudà. Ywan kàkal anà ba sye ntɔn mukabay.

⁶ Ungo mulyaan uboo a isan kyanswà tii u Pafosi, ba bàbweey anà un'kyeer a inwen mwey, nangoom a loor wà un'yudà, ikob ande Bar Yesu,

⁷ nde kàkalà tsutsu a Pawulus Serzyus, mfum a Isan a Shipelè. Nde kàbel

Banabasi anà Sol ntɔn mukakyaän naa nde we anà ngyal muwem Ndaa a Nzam.

⁸ Wëe un'kyeer a inwen Elimasi, ayi mbuul a ikob ande, laa kàton nde, ntɔn nde ndaa aba kakyeyà anki, nde kàlenà naa mfum ukoon akal anà làkwikilà.

⁹ Apan, Sol awà bàfàbel sye Pol, awà kàkal anàyol a Dweelà In'kyeel, kun'paam mii,

¹⁰ waa kàten naa: « Ngye awànyol a an'yeerà anà an'kyän an'be, mwan a ilen, un'yiin a ndaa a balabal yanswà, taan nà ngye asàwey mubääm an'kyän a balabal mà Mwol?

¹¹ Wëe papanà, wem: Mwol akyer akam un'swan, ngye abulà ikwämii, u ndam a an'taan, ngye mwäänà aman anki. » Utaan nsil alan, un'boj anà làpib myun'bweel u mii, nde kàbulà muyoyoolà, wàmuyilen naa mbuur kun'twääl u koo.

¹² Undiir awun, mpal kàmen mfum ndaa yàlyaan yi, nde kàsi làkwikilà, ntɔn an'loon a Mwol màkyer un'bilà ubwanàbwan.

Pol anà Banabasi u Antyoşa a Pisidi

¹³ Pol anà baar bàyikyeenà anà nde, bàwel an'swà u Pafos ntɔn mukyà Perze u Pamfili. Ywan kàkaabà anà ba, waa kàfurà Yelusàlem.

¹⁴ Wëe ba, ba bàlabb mbwo aba: bàlwomà ba u Perze, ba bàkyen Antyoşa u Pisidi. Ilà a saba, ba bàbilà u ndwà a nkoi a Ayudà, waa bàbwaay.

¹⁵ Ungo mutan un'koon anà anangoom, amfum a ndwà a nkoi a Ayudà baloom naa: « Aton, kya isàkal naa be làbye anà undiir aten akà baar ntɔn mukaleel, laten! »

¹⁶ Apan, Pol waa kàambarà, kàswen isii a koo, waa kàten naa: « Be baar a Isàlèl anà be bumwey làfàtiin Nzam boomà, làwem!

¹⁷ Nzam a un'sen a Isàlèl wà, kàsöl bàtaa abi. Nde kàbuul wa wàkolàkol mpal kàkal wa u meen a Ngipiti. Wëe u ngwal a koo ande, nde kun'twey kwo.

18 Wée nde ba kasyen kà isii a mbul an'kwem an'nà mpal bàkal ba u nsye a ipól.

19 Ungö, kàmay nde in'sen nsambwaar u meen a Kanana, nde kakaáb meen mukal un'naan aba

20 kà isii a mbul nkam nà a an'kwem an'tyeen.

« Ungö apan, nde kape nteen tii utaan a n'angwom Samwel.

21 Wée semà apan, ba bàlóm mfum, kyakin Nzam kape nde Sawul, mwan a Kisi, umwey uboo a mbil a Bensamen. Nde kàyaal mbul an'kwem an'nà.

22 Wée ungo, Nzam waa kun'ton, waa kàtwey David mukal mfum aba. Nton nde, nde kàte imbal ki: "Mè aman David, mwan a Yese, mbuur kan'kwen mpem amè, nde ayakyerà ndaa yanswà in'kwen mè."

23 Unsà ikyee ande, Nzam kàtwey Yesu, Un'tswää a möö a Isàlèl, asànaa kape nde ilää.

24 Kusà a ngyeel ande, Ywan kàlön un'sen a Isàlèl wanswà ndüümà a mbuul a mpem.

25 Wée mpal kàkal Ywan mumay isal ande, nde kàteenà naa: "Bèè làsìi naa mè in'wà nà? Mè kà in'wà mbuur làdilà bè anki! Wée làwem: we anà mbuur ayaya ungo amè, mè in'kwe anki musool idyäär kà in'kol ande." »

26 « Atön abaal, baan a ywar a Abalam, anà bè bumwey làfàtiin Nzam böömà, Ndaa a möö ayi bàtóm akà bi.

27 Wée abun, baar a Yelusàlem anà amfum aba, bun'kyey anki Yesu. Wée mpal bun'tsuül ba mbar, ba bàkwey ndaa a an'angwom bàfàtan saba lanswà.

28 Wée, itàkal ba bàmen anki undiir ban'kwo mukun'dwa, ba bàlóm akà Pilatu mulwom möö ande.

29 Ungö bàmay ba mukyer ndaa yanswà bàsön nton nde, ba bun'tool u kulunsi, waa bun'tööl uboo a an'dii mwey.

30 Wée Nzam kun'twey uboo a aku,

31 nde kàyàmenà ilä mböön akà baar abà bàbeenà anà nde, semà Ngälilè tii

Yelusàlem. Nàbawà ba bà ambal ande kusà a un'sen a Isàlèl!

32 Wée bi, bi ikàlakyaäänà Ndaa Anàbwan yi: ilää kape Nzam akà bàtaaràbi,

33 nde kya kan'kolà ubwanàbwan apanà nton bi baan aba, muwiy Yesu, asànaa bàsön uboo a diim làyweel naa:

"Ngye, ngye awà Mwan amè,

Nàbawà, mè amabör."

34 Nzam kun'wiiy uboo a aku, nton nde uköön afàfurà unsà upöön. Abun nde kàten naa:

"Mè in'salapà indiir in'kyeel anà byàndandaa

kàbön mè mupà David."

35 Undiir awun kàfàten nde kà itiir a ndaa asin:

"Ngye asàpà anki mbwo naa mbuur angye wà in'kyeel upöön."

36 Wée, David, utaan ande, nde kàsyääl ukwen a Nzam. Ungö, waa kaku, ba bun'dye kà an'dii a bàtaarànde, nde kàkyer apöön.

37 Wée mbuur kàwiiy Nzam, nde kàpöön anki.

38 Undiir awun, atön, làyob naa u mbwo ande bàkyàlakyaään ndwääl a nkul.

39 U mbwo ande, mbuur wanswà awà wasà làkwikilà atoo wàbalàbal unsà indiir byanswa mpa kakwe un'köön a Mose mukyer.

40 Kyakin, làkal kà igyëen manà ndaa bàten an'angwom iyàlabweel:

41 "Làler, bè baar anàyöl a un'kol,

làkal unsà ubem anà làyaalà,

nton mè in'kyer undiir mpal làwà bè anà möö, undiir mpa lan'kwo bè mukyey isàkal naa mbuur mwey kàmàlakyaään wà!" »

42 Mpàl bàtoo Pöl anà Banabasi, ba bàlööm muyàlön ndaa nsil ayin u saba làlääb.

43 Ungö a nkoñ, Ayudà mböön anà baar bàkyey inzaam a Ayudà, ba bàláb Pöl anà Banabasi. Ba bàyäämà ba a ba, waa

bapɛɛ un'kaay mubaäb anà kab angway a Nzam.

⁴⁴ Ilä' a saba kyälääb, bul lanswà lākākōŋ ntōn muwem Ndaa a Mwol.

⁴⁵ Wɛɛ mpal bāmen Ayudà in'sen ami, ba bāwem un'kol, bātōn ndaa a Pōl, waa bun'beyà.

⁴⁶ Wɛɛ Pōl anà Banabasi bāten a uyōl naa: « Ya yālōm naa ndaa a Nzam bātākyaän bɛ. Wɛɛ, ntōn lan'tōn bɛ ya, bɛ ŋakwo lan'swan naa bɛ lākwe anki muwal mōō a mbul a in'tye. Apanà bi ntabwey abi ibuul akà baar mpa abà Ayudà.

⁴⁷ Abun, Mwol kà iswen aba: "Mɛ ngye kasi pɛelà ntōn baar mpa abà Ayudà, ntōn ngye asyen mōō, tii mper makātsu' mɛn." »

⁴⁸ Wɛɛ mpal bāwem baar mpa abà Ayudà ndaa ayi, ba bāmen un'sak, ba bāsɛmā musà ndaa a Mwol lākoo. Baar banswà basōōl muwal mōō a mbul a in'tye, ba basi lakwikila.

⁴⁹ Abun, ndaa a Mwol yāpāā' kà itiir a nsi akin kyanswà.

⁵⁰ Wɛɛ Ayudà bākakul usey akà akaar anjun'naan bāfasyāŋà Nzam anà akà abyāäl a bul, ba bāsiinà baar mupà Pōl anà Banabasi nkwaan, ba babōŋ kà itiir a nsi aba.

⁵¹ Apan, ba bākyen Ikōn bāmusakōōb un'twà a in'kol aba.

⁵² Wɛɛ akà alōŋki, ba bākāl anāyōl a un'sak anà Dweelà In'kyɛl.

14

Pōl anà Banabasi u Ikōnyum

¹ U Ikōnyum Pōl anà Banabasi bābilà sye u ndwà a nkōŋ a Ayudà, waa bālōŋà. Abun, un'kabō a Ayudà anà Angeleki basi lākwikilā.

² Wɛɛ Ayudà bātōn an'loŋ, waa bāsiinà baar mpa abà Ayudà mutōŋ mpem ambe akà atōŋ.

³ Itākāl abun, ba kwo bākāl ilä' mbōōn bāmulōŋ a uyōl ntōn lākwikilā aba akà Mwol. Nde kapɛ ikōb mukyer impà anà

idiim anà mutà imbal u ndaa a kab angway ande.

⁴ Wɛɛ un'sen a bul waa kākāabà: amwey bābū' a Ayudà, bumwey bābū' a Antōōm.

⁵ Baar mpa abà Ayudà anà Ayudà anà amfum aba, ba bābōn mumɛy ba nkwaan anà mukam ba in'kul.

⁶ Pa bāyōb ba ndaa ayi, ba bākyer akāyee, waa bākyen ntsu' a Likayōni, Listre, Derbɛ anà Likōnya anà an'bul a tsutsu.

⁷ Akun sye, ba bākāl mukyaän Lāsāŋ Anābwan.

Pōl anà Banabasi u Listre

⁸ U Listre kākāl anà ŋākwekā mwey, nde kākāl ikar, sɛmā mbōōr ande, nde kāsākyā anki dwaan.

⁹ Ilä' mwey nde kākāl mulab ndaa kālōŋà Pōl. Pōl kun'paam mii, waa kāmɛn naa mbuur awā kākāl anà lakwikila ntōn nde ukōōra.

¹⁰ Apan, nde katen a nde u ndaa a ngwal naa: « Mbarà, kal anātsim unsà in'kol angye! » Mbuur awā waa kāfumā, waa kākyen.

¹¹ Mpāl bāmen in'sen ndaa kākyer Pōl, ba bāsi in'kwɛŋ kà Ilikōnya, waa bāten naa: « Bānzam ban'bulā baar, waa ban'yātyā mper akà bi. »

¹² Ba bāpɛ Banabasi ikōb a « Zōsi » Pōl bun'pɛ ikōb a « Ērmɛsi » ntōn ndaa yanswà yākāl anà nde.

¹³ Ndwa a nzam a ngan a Zōsi yākāl u nswɛŋ a bul. Nde kātwaäl in'dim a ngōōmā anà in'sin a iful u mināmbwo a ndwā ayi ntōn nde kākwen naa nde anà un'sen, ba bāpɛ ibōōn.

¹⁴ Wɛɛ mpāl bāwem Antōōm ndaa ayi, ba bākaam ipfey aba, waa bākyen u ntiin ntsu' kākāl un'sen a baar, bāmusà in'kwɛŋ

¹⁵ anà muten naa: « Abaal, ntōn nkye lan'kyer bɛ indiir a tub abi? Lāyōb naa bi sye, bi ibā baar asānaa bɛ. Ndaa Anābwan ikālākyaän bi yā naa bɛ lāwɛy itek, wɛɛ bɛ lāyi akà Nzam a mōō awā

kàkyer du, mæen, ngyal a kolàkol anà indiir byanswà abya uboo.

¹⁶ U nkööl yàlyaan, nde kàwëy in'sen myanswà mulab ndaa aba ñakwo.

¹⁷ Itàkal abà, nde kàkööñ anki mutà imbal a ubwan ande, mukàlapà fà du, mbul anà mbenj kà an'panà a bya, mukàlapà isaa anà muyoöl mpem abe a un'sak. »

¹⁸ Wëe itàkal bàten ba ndaa ayi, yàkal mpay antööm mutsun un'sen a baar muköñ akapà iböñ.

¹⁹ Apan, Ayudà bàfù Antyosha anà Ikön, ba bàsi mukuüñà akà un'sen a baar. Un'sen a baar awà kàkyey an'kyañ aba, waa bàte Pöl in'kul ntön mukun'dwa. Ungö ba bakun'wöm u nsa a bul. Ba bàsii naa nde kan'kwà.

²⁰ Wëe mpal bàkakoñ alonki umbil a Pöl, laa kàmbarà nde, kàbilà nde uboo a bul. Taantyà, ba bàkyen Derbe anà Banabasi.

Mfurà Antyosha a Siri

²¹ Ungö bàlönj ba baar Làsanj Anàbwanj u bul alà anà baar mböñ bàbulà ba alonki, ba bafura Listre, Ikön anà Antyosha.

²² Ba bàpëe alonki ngwal anà bàlöömà naa ba bàsi mukuüñà u làkwikilà anà muten naa: « Ilöömà nàa bi itwab ataman mpay mböñ mubila kà imwol a Nzam. »

²³ Ba bàsööl andweer kà Ikoöñ imwey imwey. Ungö muyamà anà mokin, ba bape kà an'köö a Mwol awà bàsi ba làkwikilà.

²⁴ Ungö apan, ba bàsoonà Pisidi mukyà Pamfli.

²⁵ Ungö mulönj Ndaa u Perze, ba bàtyà Atalya.

²⁶ Akun, ba bàwel an'swà, waa bàkyen Antyosha, ikal akyà basi u kab a ngway a Nzam ntön isal bàkyer ba.

²⁷ Mpall bàtol ba, ba bàbel Ikoöñ, bàkyään ndaa yanswà kàkyer Nzam akà ba, anà kaduub nde sye mbwo a làkwikilà akà baar mpa abà Ayudà.

²⁸ Abun, ba bàkal ilà mböñ anà alonki.

15

Nköñ a Yelusàlem

¹ Ndam abaal bàfù Yuday, bàlönj à atön naa: « Isàkal naa be bàlakyey anki asànaa ukaswanj un'köñ a Möse, be làkwë anki muwà möö. »

² Yamena naa an'sye anà mbaan a kolàkol yàkyer abwà uboo a Pöl anà Banabasi asye anà ba. Ba bàtsul mbar naa Pöl anà Banabasi anà ndam a baar bumwey, bàbeenà Yelusàlem akà Antööm anà andweer, ntön mutsul ndaa ayin.

³ Wëe akà ba, Ikoöñ kyape indiir byàkal mfun ntön nkyeen aba, ba bàsoonà Fenesi anà Samàlyà, bàmuyisam mbuul a mpem a baar mpa abà Ayudà. Ndaa ayi yàpëe un'sak mböñ akà atön banswà.

⁴ Mpall bàtol ba Yelusàlem, Ikoöñ anà Antööm anà andweer bawel ba, ba bàsam ndaa yanswà kàkyer Nzam u mbwo anà ba.

⁵ Wëe, ndam a Amfarisi amwey abà bàbula aklistö bàmbarà ntön muten naa baar mpa abà Ayudà bàkyer akyey anà bàkyer aswanj mulab un'köñ a Möse.

⁶ Antööm anà andweer bàkötön ntön muler ndaa ayi.

⁷ Ungö a mbaan a bwelàbwel, Petolà laa kàmbarà nde, waa kàten naa: « Atön abaal, be, be làkyàyob naa semà itaan Nzam kàsööl uboo abe naa u mun amë, baar mpa abà Ayudà bàwem Ndaa a Làsanj Anàbwanj anà bàsi làkwikilà.

⁸ Waa Nzam awà ayob mpem a baar, katëel imbal mukapà Dweelà In'kyeël asànaa akà bi.

⁹ Nde sye nsöön kàsi anki uboo a bi anà ba: nde kàpönj mpem aba ntön làkwikilà aba.

¹⁰ Apanà, ntön nkye lan'lwab be Nzam, lan'sà be buur u bway a alonki, buur mpa bàkwe bàkaabi itàkal bi ñakwo musen?

¹¹ Wëe, ntön ngyeb a Mwol Yesu awà ifàsà bi làkwikilà, bi kàwu' möö sye asànaa ba. »

¹² Abun, un'sen wanswà kàkal a kul, ba bàkal muwem Banabasi anà Pöl bàkal

mukyaänà ba idiim anà impà byanswà kàkyer Nzam akà baar mpa abà Ayudà u mbwo a Antööm.

¹³ Mpal bamay ba muten, Zyak kàwel ndaa, waa kàten naa: « Atɔŋ abaal, lan'wem!

¹⁴ Simɔn kàmiyɔɔb naa u nsemà Nzam kàkyer aben musɔɔl un'sen umwey uboo a in'sen myanswà mpa amyà Ayudà nton muwal ikɔb ande.

¹⁵ Ya yan'bwa balabal asànaa ndaa bàsɔn anangɔɔm naa:

¹⁶ "Mwol kan'ten naa: Ungo' apan, me in'sàkyer asàyàfurà nton musuub ndwà a David ayà yàbù. Me in'sàlɔɔn indiir aya byàtày, me in'sàmbaar ya.

¹⁷ Abun, ndam abaal ayisàsal waa isàlen Mwol, anà baar a in'sen myanswà myàfàtà ikɔb amɛ din.

Ayi nteen a Mwol afàkyer indiir abi

¹⁸ abyà bàyɔb semà itaan."

¹⁹ Kyakin me, me in'kasii naa kà ubwan anki mupà mpay akà baar mpa abà Ayudà ban'buul mpem aba akà Nzam,

²⁰ wɛɛ basòon un'kaan naa ba bàkɔɔn asin tsutsu'apa ngingyà a itek, anà inswem, anà ntsur mpa anàtsul kil anà an'kil.

²¹ Nton, semà nkòol yàlyan itaan, bye anà baar bàfalɔn un'koon a Mɔse u bul lanswà, nton bàfàtan wa ilà'a saba kyanswà u ndwà a nkòŋ a Ayudà. »

Mbar kàtsul nkòŋ a Yelusàlem

²² Abun yan'sòon ubwan naa Antööm anà andweer anà Ikòon kyanswà bàsòl baar uboo aba anà batòim Antyɔsha mbwo mwey anà Pɔl anà Banabasi. Ba bàsòl Yude awà bàfàbel naa Balàsàbasi anà Silasi, baar bàkàl anà ikɔb uboo a atɔŋ.

²³ Ba bape un'kaan mwey awà bàsɔn ba abà:

« Akà be atɔŋ mpa abà Ayudà làfàkal kà Antyɔsha u Siri anà Silisi, Antööm, andweer anà atɔŋ bàmalapà mbor!

²⁴ Bi kan'wem naa baar amwey bàfù uboo a bi, waa bàyàtwaal lingyooma akà be unsà nteen aba anà bàpe mpem abe mpay, wɛɛ bi ba katòim anki.

²⁵ Lalan kàmen bi anà kàkyey bi banswà naa yubwan bi isòl abaal anà bi katòim akà be. Ba bàyà mbwo mwey anà nkween abi Banabasi anà Pɔl.

²⁶ Baar aba bàbòl, bakyayàlà mòò aba nton ikɔb a Mwol abi Yesu Klistɔ.

²⁷ Abun, bi kamalatoöm Yude anà Silasi, ba bàyalakyaän u mun aba ndaa nsil ayi.

²⁸ Yàmenà naa yubwan naa Dwelà In'kyeel anà bi ñakwo, bi kàtsul mukoon akàlatalà buur asin udu a indiir a mfun bi:

²⁹ uton in'twan a ntsur bàfàpà iboon akà itek, anà an'kil, anà ntsur mpa yàñàtsul kil, anà ipasàse. Be làsàlab ndaa ayi, be lan'kyer ubwan. Làkàl ubwan! »

³⁰ Apan ba bàkaabà anà Ikòon, waa bàtyà Antyɔsha. Akun ba bàtuub un'sen a anàlækwikilà, waa bape un'kaan.

³¹ Ungo' ban'tan ba wa, atɔŋ bàmen un'sak, nton wa kape ngwal.

³² Yude anà Silasi, ba ñakwo sye bàkàl anangɔɔm, ba bape an'lwen mboon nton ba bàwel un'kanà anà ngwal.

³³ Ba bàkàl ndam a taan paa, atɔŋ waa bafuur unsà duu akà baar batòim.

³⁴ Wɛɛ Silasi kasàsal paa.

³⁵ Wɛɛ akà Pɔl anà Banabasi, ba bàsàsal u Antyɔsha anà baar asin mboon mulɔɔnà anà mukyaänà Làsan Anàbwan là Ndaa a Mwol.

Nkaabà a Pɔl anà Banabasi

³⁶ Ungo' a an'taan, Pɔl kàten a Banabasi naa: « Tsweenà bi ifurà mukàler atɔŋ kà an'bul manswà kàyilɔɔnà bi Ndaa a Mwol, nton muyòb naa ba kwo bà aben. »

³⁷ Banabasi kàkwen musyen sye anà ba Ywan, awà bàfabeelà sye Malakɔ.

³⁸ Wɛɛ Pɔl kàmen naa kà ubwan anki ba mukya anà mbuur awà kàsawey semà Pamfili anà mpa kàsabay unsà isal aba.

³⁹ Apan, an'sye makal mangwal uboo a ba babool, undiir awun bakaaba ba. Banabasi kawel Malako, waa babila ana nde ka an'swa nton mukya isan a Shipela.

⁴⁰ Wee aka Pol, nde kabol Silasi, waa kakeren ana nde, ungo bun'si aton u kab angway a Mwol.

⁴¹ Nde kayilyaana u Siri ana Silisi nton muyipa Ikoon ngwal.

16

Pol ana Silasi ban'syen Tumate

¹ Pol kakola Derbe ana Listre. Akun, kakal ana un'lonki mwey ikob ande Tumate, mwan a un'kaar un'yuda kabula un'klisto, taarande kakal un'ngelaki.

² Aton aba u Listre ana u Ikon bun'teel imbala anabwan.

³ Pol kakwen mukun'syen. Ungo akun'wal, nde kakeren un'kyey, nton Ayuda bakal kwo bakyer ayoba naa taarande kakal un'ngelaki.

⁴ Ka an'bul bayilyaana ba, ba bayiswana aton mulab ndaa batsul Antoon ana andweer u Yelusalem.

⁵ Abun, Ikoon byabula ngwal unsa lakwikila ana byakweya ntal a aklisto ila a ila.

Imanmii a Pol u Tolowasi

⁶ Dwela In'kyeel kakeren atson mukyaan Ndaa u meen a Azi, abun ba basoon nsi a Filizi ana Ngalatya.

⁷ Mpal batol ba tsutsu a Misi, ba basii mubila u Bitini, wee Dweela a Yesu mbwo kape anki.

⁸ Lalan basoon ba Misi, waa batya Tolowasi.

⁹ U mpib mwey, Pol kamen imanmii: un'nsi Masedwan mwey kakal anambar, waa kun'boon, waa katen naa: « Lyaan u Masedwan, yibay! »

¹⁰ Ungo a imanmii aki, ka imbura, nde kalen bi mukya Masedwan, nton bi kayob naa Mwol kamibel mukakyaan Lasan Anabwan aka baar a mper ayin.

Lidi kan'sa lakwikila amu Mwol

¹¹ U Tolowasi, bi kabilà ka an'swa mukya ipey isan a Samotalasi. Taantyà bi katoò ka an'swa u Neyapolisi.

¹² Fa apan, bi kakeren Filipe, bul a kolakol la itiiir a nsi Masedwan, la lakal nsal a Loma. Bi kakal ndam a taan u bul ala.

¹³ Ila a saba, bi katoò u nsa a bul nton mukya ka un'kool a an'da, nton bi kasi naa bi ikaman ikal a ngyamaka. Bi kabwaay paa, ana kayama ana akaar bakon paa.

¹⁴ Umwey uboo a akaar aba, ikob ande Lidi, bul ande Tyatir, nde kakal un'yaal a ipfey a tsoo, nde kafasyana Nzam. Nde kakeren iweema, waa Mwol kun'duub mpem nton nde uwem ubwanabwan indiir kateena Pol.

¹⁵ Umpal kawel nde nduuma, nde ana ndwa ande, nde ka iboon, waa katen naa: « Kya be lasaman naa me in'wa nalakwikila a Mwol, wey be labila ana lakal u ndwa ame. » Nde kasi mukuuna naa bi ikyey.

Pol ana Silasi u boloka

¹⁶ Ila mwey bi kakal mukya ikal a ngyamaka, un'syaal mwey wa un'kaar kakal ana bwoo a nkwee, nde kayi aka bi. Nde kafakola myee ana kafakyaana baar ndaa iyaya kusa. Isal ande aki kyapee bweel mboon aka ankum ande.

¹⁷ Nde kasema muyilab Pol ana bi. Nde kayikuuba in'kwen, waa kateena naa: « Baar laman be ba, ba ba asyaal a Nzam a Dudu! Ba bamuyalakyaan mbwo a mo!

» ¹⁸ Nde kafakyerà abà ila mboon. Ya yape Pol lakyaamun, lalan kabula nde, waa kaswen dweela alan naa: « Ka ikob a Yesu Klisto, me amaswan, too uboo a un'kaar wa. » La waa latoò taan nsil alan.

¹⁹ Mpal bamen ankum ande naa undiir kafapaa ba ubwan kan'too, ba bakor Pol ana Silasi, waa basyen ka un'syal kusa a anteen.

²⁰ Ba baswen aka amfum a anteen, waa baten naa: « Baar ba, bamuyitwaal linyooma uboo a bul abi. Ba Bayuda,

²¹ ba bàyikyään nkaäl a ingyey mpa ban'kwo bi mulab nton bi ibà baar a Loma. »

²² Un'sen a baar kàmbarà u nkyel nton muton ba, anteen batom mukasol ipfey, waa baswen naa bape an'fui.

²³ Ungo mukadub iki mboon, ba batoom u boloka, waa baswen un'leer a boloka mukasey ubwanabwan.

²⁴ Pa kawel nde nswen ayi, nde kasi u boloka laboboo, waa kabam ibin a in'te ka in'kol aba.

²⁵ Tsutsu'a boboo a mpib, Pol anà Silasi bakal muyama anà mutol an'diim musyaja Nzam. Baar a boloka bumwey bakal muweema ba.

²⁶ Ka imbura, meen mani a ngwal, an'sin an'ta a boloka makyer ater, apan ibeenà byanswa waa byaduba, in'sin a baar a boloka banswa waa myatsuna.

²⁷ Umpal kawiya un'leer a boloka u twaal anà kamen nde naa ibeenà a boloka byanaduba, nde katwey kom ande nton mudwa möö ande, nton nde kasii naa baar a boloka ban'tiin.

²⁸ Wee Pol katen u ndaa a ngwal naa: « Twon an'dwa möö angye, bi banswa ibà paa! »

²⁹ Un'leer a boloka kalom mwinà, kabilà uboo a ndwa u ntiin, waa kabu'a mateer ka in'kol a Pol anà Silasi.

³⁰ Apan, nde katwey u nsà, waa katen naa: « Amwol, ininà me in'kyer muwal möö? »

³¹ Ba bun'fuur naa: « Sà lakwikilà akà Mwol Yesu, waa ngye ayawa möö, ngye anà ndwa angye yanswa. »

³² Abun, ba bun'kyään ndaa a Mwol, anà baar banswa bakal u ndwa ande.

³³ Taan nsil alan u mpib, nde kasyen mukason iwà aba. Ungo apan nde kawel nduuma, nde anà baar ande banswa.

³⁴ Nde kasyen u ndwa ande, kayonja mesa, waa kasaja anà ndwa ande yanswa nton kasi nde lakwikilà amu Nzam.

³⁵ Mpal layaana taan, anteen batom asyaal nton muten a un'leer a boloka naa: « Awey baar ban. »

³⁶ Un'leer a boloka kakyään Pol ndaa ayi, waa katen naa: « Amfum anteen ban'tom ndaa naa balatwey u boloka. Apanà, latoò anà lakyen unsà duu. »

³⁷ Wee Pol katen naa: « Ungo mukikam an'fui u mii a baar ukoon akifuul un'loon, bi Aloma, ba bitoom u boloka. Apanà waa ba bitoom u nsà u nku! Ya ikal anki abwey! Wey ba nakwo bayitwey! »

³⁸ Asyaal bakakyään ndaa ayi akà amfum a anteen. Mpal bawem ba naa ba bakal Aloma, booma waa lawel.

³⁹ Ba waa bayi, baboon, batwey anà baloom mutoo u bul.

⁴⁰ Mpal batoo ba u boloka, ba bakabila u ndwa a Lidi. Ungo mubwey anà aton, ba bape ngwal, waa bakyen.

17

Pol anà Silasi u Tesalonika

¹ Pol anà Silasi balyaan ka Amfipolisi anà Apoloni, ba bakola Tesalonika. Akun Ayuda bakal anà ndwa a nkoñ aba.

² Pol kabilà kwò asanaa nkaäl ande. An'saba an'tar malaab, nde kakal muyaama anà ba nton Ndaa Anason,

³ wamubuul anà muswan naa Klisto kaker alaman mpay anà kaker alawiya uboo a aku. Klisto wà Yesu wa alakyaana me wà.

⁴ Ndam a baar uboo a ba bakye ba, ba batuub anà Pol anà Silasi, anà un'kabò a Angeleki bafasyaja Nzam, anà akaar a nkaay mboon.

⁵ Wee Ayuda bawem un'kol, ba bawel baar a bunabun bambambara ka an'balabal nton musa binkon mboon uboo a un'sen anà lingyooma uboo a bul. Ba bakayol u ndwa a Yason, nton mulen Pol anà Silasi anà mukasyen akà un'sen a baar.

⁶ Ba bamen anki, apan ba bawel Yason anà ndam a aton bakal anà nde, ba batwaal akà abyaa a bul, bamusa in'kwen anà muten naa: « Baar ba ban'twaal lingyooma u meen manswa, wee nabawa ba ban'yakola apa! »

⁷ Yason kawel u ndwà ande. Ba banswà bakwen anki mulab in'koon a Sezar, ba bamuteenà naa we anà mfum asin ikob ande Yesu. »

⁸ Ndaa ayi yàtwàäl lingyoomà akà un'sen a baar anà akà abyaäl a bul.

⁹ Ungo muwal nkwi yà an'koo a Yason anà mà baar bumwey, ba waa bawey.

Pol anà Silasi u Bere

¹⁰ U mpib, aton batom Pol anà Silasi u Bere. Umpal batol ba, ba babila u ndwà a nkoi a Ayudà.

¹¹ Ayudà a Bere bakal anà mpem anabwan akwanaa Ayudà a Tesalonika. Ba bawel Ndaa unsà mansyäär, ba sye bafasyeebà Ndaa Anason ila byanswà nton muyob naa nkye indiir bakyaänà byakal ndandaa.

¹² Baar mboon uboo a ba basi lakwikila, anà akaar angeleki a nkaay, anà abaal mboon.

¹³ Wee mpal bayob Ayudà a Tesalonika naa Pol wamukyaänà ndaa a Nzam sye u Bere, ba bayi nton musa lingyoomà uboo a baar banswà.

¹⁴ Apan, lagyägäy, aton bakaswà Pol u ntsu a ngyal a kolakol, wee akà Silasi anà Tumate, ba basasal paa.

¹⁵ Baar basyen Pol, bakatsu ka Aten. Ungo bayafura ba, ba bakyaän Silasi anà Tumate nsween katoom Pol: nde kalom naa ba bun'lab agyägäy.

Pol ka Aten

¹⁶ Umpal kakal Pol mudila ba ka Aten, mpem ande yalala mbaa muman naa bul la lakal anayol a itek.

¹⁷ Nde kayäämä anà Ayudà anà baar mpa abà Ayudà abà bafasyänà Nzam uboo a ndwà a nkoi a Ayudà, anà baar banswà kabweeyà nde abà ka un'syal ila byanswà.

¹⁸ Ndam a baar a an'yeerà, baar a Epikur anà baar a Stoyi bayäämä anà nde. Amwey batena naa: « Namun awa inina ukwen muten? » Bumwey naa: « Nde ayakal un'loon a banzam a ingyey »

nton nde kakyäänà Lasan Anabwan la Yesu anà ngwiiyà a aku.

¹⁹ Apan waa bun'koir, bun'syen ka un'syal a Arapaze, waa baton a nde naa: « Nkye bi ikyakwo muyob, an'loon na makun ayikyaän ngye mà? »

²⁰ Nton ngye awa mukyaänà bi indiir a ingyey. Bi ikwen muyob naa bya iswanà aben. »

²¹ Abun, baar a Aten banswà anà angyey bafakal ka Aten, taan aba mboon lalyaanà muten itakal muwem indiir aku.

²² Pol kakal umbar uboboo a Arapaze, waa katon naa: « Abaal a Aten, me an'man naa möö abe wanswà wà unsà inzaam.

²³ Nton an'yilyaan me uboo a bul abe anà an'syebà me indiir a in'kyeel abe, me an'man idwà imwey bakyaän naa: "Akà nzam mpa bayob baar!" Wee nde wa lafasyänà be wà anà lakoon ayob be, me amayalakyaän wa.

²⁴ Nzam awa kaker du anà meen anà indiir byanswà abyà uboo, nde wà Mwol a du anà meen, nde ufakal anki uboo a ndwà a nzam ayà bakyer ka an'koo a baar,

²⁵ nde baar bafun'bay anki, asanaa nde ka we anà mfun a undiir aben undiir. Nton nde wà mbuur afapa möö anà un'swey akà baar banswà anà indiir byumwey.

²⁶ Fa mbuur mwey nde kaker in'sen a baar nton ba bakal udu a meen manswà, nde katsul an'mpanà anà ndel a nsi baton ba.

²⁷ Nde kakwen naa baar balen Nzam, taan lumwey naa ba bun'men unsà ilelen aba. Kuten anabwan nde kwel watay anà umwey umwey uboo a bi,

²⁸ nton:

"U mbwo ande, bi ibye anà möö, ibamubar anà mukal."

Ya yà asanaa baton asoon abe amwey naa: "Bi sye ibà itoo ande."

²⁹ Undiir awun, nton ibà bi itoo a Nzam, bi ikwe anki muyweer naa nde

ukal asànaa itek a wɔl, kyà arza anà kyà un'kul kàkyer mbuur unsà an'kyàn ande.

³⁰ Wɛɛ Nzam, ukɔɔn alab taan a ingyɔy, apanà nde wàmubel baar banswà u ntsu' yanswà mubuul mpem,

³¹ nton nde kàkyatsul ila' mwey akyà usàtsuul nde mɛɛn manswà nsan unsà balabal u mbwo a mbuur kàsɔɔl nde, awa kaswen nde idiim mukun'wiyy kà ukwà. »

³² Mpal bàwem ba « ngwiiyà a aku' », baar amwey waa bun'sɛɛ, wɛɛ bumwey bàtɛnà naa: « Bi iyàfawem muten ndaa ayi u mbalà asin. »

³³ Apan, Pɔl waa kàsawey.

³⁴ Wɛɛ ndam a baar bumwey bàbàäb anà nde, ba bàsi làkwikilà: uboo a ba, Denis mbuur a Arobazɛ, anà un'kaar mwey ikɔb ande Damalis, anà baar asin sye.

18

Pɔl u Kɔlinto

¹ Ungo' apan, Pɔl kàlwomà kà Aten, waa kàkyen Kɔlinto.

² Nde kwo kàbwey anà Un'yudà mwey ikɔb ande Akilasi, un'nsi Pɔnt, kàfu Itali itaan a mbɔɔn tɛy anà un'kyay ande Pilàsila, nton Kɔlɔde kàswen naa Ayudà banswà bàkyer atoo u Lomà, nde kàbàäb anà ba,

³ nton nde kàkal akyà isal mwey anà ba, nde kàkal apà ba nton mukyer isal: ba bàkal akyeer a nten.

⁴ Pɔl kàyaäimà kà ila' a saba kyanswà u ndwà a nkɔɔn a Ayudà. Nde kàkyer ngwal naa Ayudà anà Angɛlɛki bàkyey.

⁵ Wɛɛ utaan bàfu Silasi anà Tumàte Masedwan anà bàyakɔlà ba, Pɔl kàpɛ mɔɔ ande wanswà mulɔn Ndaa anà mutà imbàl akà Ayudà naa Yesu wà Klistɔ.

⁶ Ayudà bàsyee mbaan, waa bun'too. Pɔl kàkɔɔb ipfey ande, waa kàten a ba naa: « Wey an'kil abɛ mabu' udu a un'tswe abɛ ñakwo! Mɛ un'bar ankye akwey watɛy. Semà apanà mɛ in'kyà akà baar mpa abà Ayudà. »

⁷ Apan, nde kàtoo akun, waa kàbilà u ndwà a mbuur mwey ikɔb ande Tityus Züstus, nde kàfasyañà Nzam, ndwà ande yàkal yànjàbàäb a ndwà a nkɔɔn a Ayudà.

⁸ Apan, Krispus, un'leer a ndwà a nkɔɔn a Ayudà, kàsi làkwikilà amu Mwol anà ndwà ande yanswà. Bàkɔlinto mbɔɔn bàweemà Pɔl, bàsi làkwikilà anà bàwɛlà nduüimà.

⁹ U mpib mwey, Mwol kàkyään Pɔl unsà imanmii naa: « Twɔn an'man bɔɔmà, lab mukyään, twɔn an'kal a duu.

¹⁰ Nton mɛ, mɛ in'wà anà ngye, akà mbuur mwey ukwe anki mukakyer ube, nton un'sɛn amɛ wà mbɔɔn u bul alà. »

¹¹ Nde kàkyer mbul mwey a ngɔɔn syaam mulɔn ndaa a Nzam uboo a ba.

¹² Wɛɛ umpal kàkal Galyon mfum u Akayi, unsà un'tuüb mwey, Ayudà bàtwaäl lingyoomà nton muton Pɔl.

Apan, ba bun'syen u làbay a nsan,

¹³ waa bàten naa: « Mbuur wà wàmuyisyen baar musyànà Nzam ukɔɔn alab un'kɔɔn. »

¹⁴ Umpal kàlɔduub Pɔl mun, Galyon kàten a Ayudà naa: « Kya ilàkal ndwaäl itàkal ube a kòlòkòl, mɛ in'kyer alawem, oo Ayudà.

¹⁵ Wɛɛ isàkal naa mbaan yà nton ndaa anà ikɔb anà un'kɔɔn abɛ ñakwo, ayin iler bɛ ñakwo. Mɛ, mɛ in'kwen anki mukal nteɛn a indiir abi! »

¹⁶ Apan, nde waa kafuur.

¹⁷ Lalan bàkòr ba Sɔsten, mfum a ndwà a nkɔɔn a Ayudà, waa bun'dub kusà a làbay a nsan. Wɛɛ Galyon indiir abi kàsi anki u mpem.

Mfurà a Pɔl kà Antyɔsha

¹⁸ Pɔl kàfàkal ila' mbɔɔn u Kɔlinto. Ungo, nde kàsawey atɔn, waa kawɛl an'swà nton mukyà Siri anà Pilàsila anà Akilasi, ungo mukɔɔl ntswe ande u Sanshres nton nde kàdi kyàn.

¹⁹ Ba bàtɔl Efeso, Pɔl kàsawey atɔn bàkal anà nde paa. Nde kàbilà nde ñakwo u ndwà a nkɔɔn a Ayudà, waa kàyam anà Ayudà.

²⁰ Ba bun'lööm naa nde ukal ila' mböön apà ba, wée Pól kakyey anki,

²¹ wée nde kásawey nde, waa kàten naa: « Nzam usákwen, me in'kyer afàsyefurà apà be. » Nde kàbilà kà an'swà mukyà Efeso.

²² Nde kàtoo kà an'swà u Sezare. Nde kàtabeena mupa Iköön mbor, waa katya Antyoşa.

²³ Ungo' kàkyer nde ndam a an'taan paa, nde kàkyen anà kàsoonà Ngalàtyà anà Frizi muiyapà alonki banswà ngwal.

Apólósi u Efeso anà u Kólinto

²⁴ Un'yudà mwey ikob ande Apólósi, un'nsi Aleksandri, kàyàkolà kà Efeso. Nde kàkal anjun'yenà, kàyob utwëy ubwanàbwan anà kàkal ngwal u Ndaa Anàson.

²⁵ Nde kàwel un'yenà u mbwo a Mwol, anà mbaimà unsà dwelà, nde kàykyaänà anà kàyilöönà anà nwen indiiir iler Yesu, itakal naa nde kàyob nà ndüüma a Ywan mpel.

²⁶ Nde kàyaäma unsà uyol uboo a ndwà a nkön a Ayudà. Wée Pilàsilà anà Akilasi bun'wem ba, ba bun'wel ukol, nton ba bun'swen ubwanàbwan Mbwo a Nzam.

²⁷ Nde kàkwen mulyaan kà Akayi, aton bun'pe ngwal mukyer abun, ba basön un'kaan akà alonki nton ba bun'wel. Mpál kàtol nde, unsà kab a ngway, nde kàmenà mbuur a ndön akà baar bàbulà anàlakwikilà

²⁸ nton nde kàton Ayudà ipepey a ngwal yanswà u mii a baar: nde kàswenà u mbwo a Ndaa Anàson naa Yesu wà Klisto.

19

Pól u Efeso

¹ Yàmenà naa mpal kàkal Apólósi u Kólinto, Pól, ungo' kàsoonà nde itiir a nsi a myon, nde kàtyà Efeso. Nde kwo kàbwey a ndam a alonki, nde kafuul naa:

² « Nkye be làkyàwal Dwelà In'kyeel umpal labulà be anàlakwikilà? » Ba

bun'fuur naa: « Bi kàwem anki akà làsan làmwey naa we anà Dweelà In'kyeel. »

³ Apan nde kafuul naa: « Nduüma nà be làwel? » Ba naa: « Nduüma a Ywan. »

⁴ Waa Pól kàten naa: « Nduüma a Ywan yà ndüüma a mbuul a mpem, nde kàkyäänà un'sen naa ba bàsi làkwikilà akà mbuur awà ayàya ungo' a nde, iswanà naa Yesu. »

⁵ Ungo' bàwem ba ndaa ayi, ba bàwel ndüüma kà ikob a Mwol Yesu.

⁶ Ungo' kasi Pól an'koo, Dweelà In'kyeel kàyi udu a ba, waa ba bàsemà muten unsà ndaa yà ifà ifà anà mutà ngoom.

⁷ Ba banswà bàkal isii a baar kwem anjiweel.

⁸ Ungo' apan, Pól kàbilà u ndwà a nkön a Ayudà, nde kàteenà anà uyol ngöon tär, wàmuyäma anà musiina baar bàweemà nde naa ba bàkyey ndaa a Imwol a Nzam kàlööjà nde.

⁹ Wée bumwey uboo a ba bàkal baar a un'tswe bwoor, ba bàton musà làkwikilà anà bàsee Mbwo u mii a nkön a baar. Apan Pól kàkaabà anà ba, waa kàwel alonki ukol nton muyaäma anà ba ilà a ilà u ndwà a nkaan a Tiranüs.

¹⁰ Ya abà yakolà mbul yweel, abun baar banswà bàkal kà Azi, Ayudà anà a Angeleki, bàkyer awem Ndaa a Mwol.

Baan a Tseva babaal

¹¹ Nzam kàkyerà impà a ifà asin u mbwo a an'koo a Pól.

¹² Undiir awun, basyee ba ipfey itakal iteenà a ipfey byàböölà ndür ande udu a abey: an'kyal aba waa màwüü, an'dweelà an'be waa màtoo.

¹³ Ndam a Ayudà bàyilyaanà ntsu' yanswà nton mubön an'dweelà an'be uboo a baar, bàbulà sye mutà ikob a Mwol Yesu din anà muten naa: « Me amaswan, too kà ikob a Yesu awa ufàkyään Pól wà! »

¹⁴ Baar bàkyerà abun bà baan a Tseva babaal bànşambwaar. Tseva kàkal Un'yudà, kàkal sye undweer a angan.

¹⁵ Wɛɛ dweelà a làbe kafuur naa: « Mɛ Yesu in'kyun'yob, mɛ in'kyayob naa Pɔl wà nà. Wɛɛ bɛ, bɛ làbà banà? »

¹⁶ Apan, mbuur kàkàl anà dweelà a làbe kabweel u ndür, kàsöön ba banswà u ngwal. Unkiinj kàkù' bɛy, lalan bàtiin ba ndwà ande bànsàpɔl anà iwà u ndür.

¹⁷ Baar banswà bàkàl kà Efeso, Ayudà anà Angeleki, bàkyer ayob ndaa ayi, bɔɔmà waa lawel, ikɔb a Mwol Yesu kyàkàl kyànàsyànà.

¹⁸ Baar mbɔɔn uboo a baar bàbulà anàlakwikila, bayee mukyey ana mukyään nsyàäl aba.

¹⁹ Baar mbɔɔn uboo a baar bàfasyäälà inwen, bàtwääl in'kaan aba, waa bàsyee mya mbaa kusà a baar banswà. Mpàl bàyilà ba ntal a mya, ya yàbü' nsaab an'kwem an'tyeen myà iter a ngim.

²⁰ Undiir awun, unsà ngwal a Mwol, Ndaa yàkyer ayel anà yàkàl ngwal.

Lingyoomà kà Efeso

²¹ Ungo' byàlyaan indiir abi, Pɔl kàwɛl an'kyàn unsà dweelà musoonà Masédwan anà Akayi ntɔn mukyà Yelusàlem, waa kàten naa: « Mɛ insàfur atol paa, mɛ in'kyer aman Lómà sye. »

²² Ungo' mutóm Masédwan abɔɔl uboo a baar basalà anà nde, Tumàtɛ anà Èlastɛ, nde ñakwo kàsàkyer ndam a ilà' kà Azi.

²³ Umpal ayin, lingyoomà a ngwal làkyer atoo ntɔn Mbwo.

²⁴ Kàkàl anà un'kyeer a in'tak mwɛy ikɔb ande Demetrüs, kàfakyerà bikwom a idwà a Artemisi anà arza. Abun asyàäl ande bàwɛlà bweel mbɔɔn.

²⁵ Nde kàtùüb ba anà baar asin bàfakyerà isal inwɛy anà ba, waa kàten naa: « Abaal, bɛ làkyàyob naa ubwan abi bàfàfà unsà isal ki.

²⁶ Wɛɛ bɛ ñakwo làkimanà anà làkiweemà: kànà kà Efeso mpɛl anki, wɛɛ kà isii a Azi kyanswà, Pɔl awà wàmuni an'kyàn a un'sɛn mbɔɔn anà musiinà ba, asànaa ukatɛnà nde, naa bànzam akwà bàfàfà kà an'kɔɔ abi kàbà bànzam anki.

²⁷ Kà nà isal abi mpɛl anki iyàtäy, wɛɛ sye ndwà a nzam abi wàkolàkol wà un'kaar Artemisi ikɔɔn afàyàkal anà làkoo a nzam wa bàfàsyànà wà kà Azi anà u mɛɛn mɔnswà! »

²⁸ Ndaa ayi yapɛ nkyel mbɔɔn akà baar bàwem ya, ba bàsi in'kwen, waa bàten naa: « Artemisi wà nzam un'kaar wàkolàkol wà baar a Efeso! »

²⁹ Bul lanswà làbilà uboo a lingyoomà. Baar mbɔɔn bàkyen u ndwà a itanà, bàkòr Gayüsi anà Aristarkà, baar a Masédwan abɔɔl bàyilyaanà anà Pɔl.

³⁰ Pɔl kàkwem mukamèná kusà a un'sɛn, wɛɛ alɔŋki waa bun'tsüŋ.

³¹ Andweer a isal amwɛy bàkàl asam ande, ba bàtóm baar mukun'lóm naa nde ukɔɔn akàpà ndür ande u ndwà a itanà.

³² Baar baar bàkàl muten a ngwal unsà làkyamun, lingyoomà làkyer abilà uboo a nkòŋ, bàmbɔɔn bàyob anki isin a ndaa bàkòŋ ba.

³³ Apan, baar uboo a un'sɛn bàkyään ndaa ayin akà mbuur mwɛy ikɔb ande Aleksandre awà bàsi Ayudà nkalsà. Aleksandre kàsen kɔɔ udu ntɔn muwɛl ba kusà a nkòŋ.

³⁴ Wɛɛ mpal bàwem ba naa nde kàkàl un'yudà, ba banswà, u mun mwɛy, bàsi in'kwen tsütsü' a an'taan mɔɔl: « Artemisi a Efeso wàkolàkol! »

³⁵ Apan, ungo' mukyäämä un'sɛn, nde kàten naa: « Abaal a Efeso, nà mpa ayob naa Efeso là bul làfàlɛr ndwà a nzam a Artemisi a kolàkol anà itɛk ande kyafü' du anà kyàyàbwà u mɛɛn?

³⁶ Ntɔn ndaa ayi, akà mbuur asà ya mbaan watɛy, làkàl a duu, twɔn lan'kyer agyàgyà.

³⁷ Wɛɛ baar bà, bɛ làmatwaal apà, baar mpa bàkyer ube akà nzam abi wà un'kaar, anà mpa bun'bey.

³⁸ Isàkal naa Demetrüs anà baar kàsàlà nde abà bàkwem mufüün mbuur mwɛy, ye anà mbay a nsan anà nteen: wɛy baar baar bàkàfäüün kwo.

³⁹ Kya isakal naa bɛ làwɛ anà undiir asin mulóm, wɛy un'syal a balàbal ulɔn

wa.

⁴⁰ Naa tɛy, baar báyíwal asànaa baar a lingyoomà ntɔn nkòŋ abi yàŋàbà, ntɔn aka undiir mwey kan'kwo mupà bi ibòŋ ntɔn nkòŋ ayi watɛy. »

⁴¹ Ungo' apan, nde kàpay baar bàkòŋ.

20

Pɔl u Masedwan anà u Ngelesi

¹ Mpal làwu' làso lanswà, Pɔl kàtùüb alonki. Ungo' mukapà ngwal, laa kàsawɛy nde, waa kàkyen Masedwan.

² Nde kàlyaan kà in'tà amin mupà alonki ngwal unsà an'yaäm mbɔɔn. Ungo' nde kàkyen Ngelesi

³ mper kàkyer nde ngɔɔn tär. Nde kàbòŋ muwal an'swà ntɔn mukyà Siri, wɛɛ Ayudà bàdirà mukun'kyer ube. Undiiràwun kàsɔɔm nde an'kyän mufàsoonà u Masedwan.

⁴ Baar bakyen muyisal anà nde tii kà Azi babà: Sɔpatrɔs, mwan baal a Piruüs un'nsi Bere, Aristark anà Sɛgɔn ansi Tesalonikà, Gayuüs un'nsi Derbe, Tumàtɛ anà Tishik anà Trɔfim baar a un'tà a Azi.

⁵ Ba banswà bakyen kusà a bi, ba bàkidil u Tɔlowasi.

⁶ Wɛɛ bi, bi Filipe kàlwomà ungo' a ilà' a mampà ikòòŋ ful, bi kàbilà kà an'swà mukataan ba ungo' a ilà' ityeen u Tɔlowasi, ikal kàkyer bi ilà' nsambwaar.

Ndeer a Pɔl yà ntsüü u Tɔlowasi

⁷ Ilà' atàtweb ungo' a saba, bi kàkàl ikal imwey ntɔn mutsul mampà, Pɔl kàkàl muyäämà anà ba. Ntɔn ya yàlɔm naa nde akyà taanɗyà, nde kàlab an'yaäm ndaay tii uboboo a mpib.

⁸ Minà myàkàl mbɔɔn u suk adu kàkòŋ bi.

⁹ Kyekà, un'tò mwey ikɔb ande Otik, kàkàl wàŋàbwaay u mun a nɛl. Umpal kàkàl Pɔl mulab an'yaäm ndaay, nde kàkuur a twaal. Twaal alà lun'syen nkuur, waa kàbù fà ndwà yàtär udu. Mpal bun'suub ba, nde kàkàl wàŋàkwà.

¹⁰ Pɔl laa kàtòlà nde, waa kàkyà ntiin mper kàkàl un'tò awà. Nde kun'wel kà an'kɔɔ, waa kàten naa: « Twɔn lan'tɛɛr, mɔɔ ande wà mwo! »

¹¹ Ungo' mubeenà, Pɔl, kàtsul làmpà, waa kàdi. Apan, waa kàfàlab an'yaäm tii làtyà taan. Apan, laa kàkyen nde.

¹² Wɛɛ akà un'tò awà, ba bun'syen anà mɔɔ. Ya yàpɛ ngwal mbɔɔn akà baar banswà.

Nkyeen Mile fà Tɔlowasi

¹³ Wɛɛ bi, bi kàwel an'swà kusà mukyà Asosi, bul kàkàwal bi Pɔl, ntɔn nde kàkwen mukyà u mbwo a mɛɛn.

¹⁴ Mpal kàyitaan nde u Asosi, bi kun'wel kà an'swà ntɔn mukyà Mitilen.

¹⁵ Fà apan, bi kàlab mbwo a an'dà taanɗyà, bi kàkàtol tsutsu' a Kyo. Ilà' kyàlääb pa, bi kàsoonà u Samosi. Ungo' a ilà' mwey, bi kàtòl Mile ungo' mukom u Trɔzilyɔn.

¹⁶ Ntɔn, Pɔl kàkwen mulyaan ifan kà Efeso, ntɔn mukɔɔn adwa taan kà Azi: nde kàduül mukal u Yɛlusa'lem ilà' a Pantekot, kya mbwo yalakal.

An'yaäm anà andweer a Efeso

¹⁷ Mpalàbà, u Mile, Pɔl kàtòŋ baar mukàbel andweer a Ikòòŋ a Efeso.

¹⁸ Utaan báyàkɔlà ba apà nde, nde kàten a ba naa: « Be, be làkyayòb naa mɛ anà be in'fàkal aben sɛmà ilà' atàtweb kàtòl mɛ Azi.

¹⁹ Mɛ kasyääl Mwol unsà làbɔɔn lanswà uboo a nsaan anà uboo a in'taam myàfu' u ndiirà a Ayudà.

²⁰ Mɛ kàyee anki akà undiir mwey kan'kwo mukal wàndòŋ ntɔn bɛ. Wɛɛ mɛ kàkyer alakyaän anà kàkyer alalɔŋ u mii a baar anà uboo a ndwà,

²¹ mukyaän Ayudà anà Angeleki mbuul a mpem akà Nzam anà musà làkwikilà amu Mwol abi Yesu.

²² Wɛɛ apana, mɛ, mɛ in'wà anàbäimà anà Dweelà, lalan in'kyà mɛ Yelusàlem, ukɔɔn ayòb naa ndaa nà ikan'bweel kwo.

²³ Wée undiir mwey mpel Dweelà In'kyeel ukan'swanà: u bul lanswà in'sin anà mpay anàkir yàmukan'diilà.

²⁴ Wée akà mē, mē ndōñ mbōon in'paa anki akà mōō amē, undiir mwey awà kan'soñ ubwan wà mulab mbwo amē anà mumay isal kan'pe Mwol Yesu: utà imbàl a Làsan Anàbwan là kab a ngway a Nzam.

²⁵ Semà apanà, mē, mē in'kyayōb naa be ntabwey amē làyafàman anki, be banswà baar abà kàlyaanà mē uboo a be muyikyaän Imwol a Nzam.

²⁶ Lalan, mē, mē an'kwo in'te imbàl nàbawà kusà a be naa umwey uboo abe usadiimà mbwo, nsañ ande ñakwo.

²⁷ Ntōn mē akà undiir mwey kàyeē anki, wēē mē, mē kàlakyāän an'kyān a Nzam manswà.

²⁸ Lakàl kà igyēēñ ntōn be ñakwo anà ntōn làbōl kàlapē Dweelà In'kyeel muler, làkàl aseey a Ikoññ a Nzam kàwēl nde u mbwo a an'kil ande ñakwo.

²⁹ Mē, mē inkyayōb naa ungo' a nkyeen amē, in'kyēñ a nkyel mpa myasawem ngyeb a làbōl myàkyer asàbilà uboo a be,

³⁰ itàkal uboo a itsun abe ñakwo baar bàkyer asàambarà muten ndaa a loor ntōn alonki balab.

³¹ Lalan, làtsim, làyōb naa u mbul tär, mpib anà mwäänà, isal amē kyàkal muten a be anà nsañ u mii.

³² « Waa apanà, mē amalapà kà an'kōō a Nzam anà akà ndaa a kab a ngway ande alye anà ngwal atōñ anà mupà kwal akà baar anàkyeel banswà.

³³ Mē kàsawem anki un'kol ntōn ngim itàkal wōl itàkal ipfey a mbuur.

³⁴ Bē, be ñakwo làkyayōb naa an'kōō mǎ, ma māsāl ntōn indiir kàkal bi abyā ndōñ, mē anà baar bàkal anà mē.

³⁵ Mē kàlaswēñ taan lanswà naa yubwan musal abun ntōn mubay baar abà u ngyal, muyōbà ndaa kàten Mwol Yesu ñakwo naa: "Un'sak afàkal mbōon mupà akwànaa muwal!" »

³⁶ Ungō muten abwey, nde kàbu' an'kōim mbwo mwey anà ba banswà, waa kàyamà.

³⁷ Apan ba banswà waa bàlèl, bun'bweel u bway ntōn mukundūir.

³⁸ Ngyeb aba yāmbōon yāfū' unsà ndaa kàten nde naa ba ntabwey ande bàfàsàman anki. Apan ba bàkun'swà tii kà an'swà.

21

Pōl kan'beenà Yelusàlem

¹ Yāmenà naa ungo' mukaabà anà ba a mpay anà muwal an'swà, bi kàkyen ipey tii u Kōs, taan tyà bi kàkōlā Rōdē, apan bi kàkyà Patara.

² Paa, bi kàmen an'swà māmukyà Fēnesi, laa kàbilà bi, kàkyen bi.

³ Mpal kàtāal bi isan a Shipēle, bi kàsawēy kya u kōō a ikaar, waa kàwēl mbwo mukyà mper a Siri, bi kàtōlā u Tir, ikaal mātwey an'swà buur ama.

⁴ Akun bi kàmen alonki, bi kàbwaay paa mpōsà mwey. U mbwo a Dweelà ba bāten a Pōl naa nde ukōon abeenà Yelusàlem.

⁵ Wēē mpal byakwe ilā' abi, bi kafawal mbwo mukyà. Ba banswà anà akyay aba anà baan aba bàkiswà tii u nsà a bul. Mpal katōl bi kà un'kōōl a an'da, bi kabu' an'kōim, waa kàyamà.

⁶ Ungō mupeel mbōr a ntsūū' anà atōñ, bi kàbilà kà an'swà, wēē ba bàfurà ndwà aba.

⁷ Wēē akà bi, bi kāmāy mbwo abi yanswà semà Tir tii Petōlemayis, bi kàpe atōñ mbōr, waa kàbwaay apà ba ilā' mwey.

⁸ Taan tyà, kàtōo bi, bi kàkyen Sezare. Akun, bi kàbilà u ndwà a Filipino un'paylāsāñ a Làsan Anàbwan, umwey uboo a Nsambwaar, waa bi kàbwaay paa.

⁹ Nde kàkal abà baan akaar ankōr anà. Ba bàfataa ngōom.

¹⁰ Bi kàkal paa ilā' mbōon, umpal kàyi ngangōom mwey kàfū' Yuday ikōb ande Agabūs.

¹¹ Nde kayi akà bi anà kàwēl un'di a lōñ a Pōl, nde kàbām wa kà in'kol anà kà

an'kɔɔ ande ɲakwo, waa kàtɛn naa: « Làwem, Dweelà In'kyeɛl an'tɛn naa mbuur anun'di wà, Ayudà bàsàkyer un'baɪm u Yelusàlɛm asànaa an'baɪm mɛ la, waa basun'yàlā ka an'kɔɔ a angyey. »

¹² Mpal bàwem bi indiir abi, bi ɲakwo anà atɔŋ a bul alan, bi bàbɔɔn Pɔl mukɔɔn abeenà Yelusàlɛm.

¹³ Apan, Pɔl kàfuur naa: « Undiir nà làlɛlā bɛ anà làkaamà bɛ mpem amɛ? Wɛɛ akà mɛ, mɛ an'kyey, kà nà mukan'baɪm in'siŋ mpɛl anki, wɛɛ anà mukwà u Yelusàlɛm ntɔn ikɔb a Mwol Yɛsu. »

¹⁴ Bi bàsàkwo anki musɔɔm an'kyān ande, bi bàkāl akul, waa bàtɛn naa: « Wey ukwen a Mwol bàkāl. »

¹⁵ Ungo' a ndam a ilā, bi bàlɔɔn indiir abi, waa kàbeenà Yelusàlɛm.

¹⁶ Ndam a alɔŋki uboo alɔŋki a Sezare bàkiswà anà bisyeen mukàbɔɔn u ndwà a un'nsi Shipele mwey ikɔb ande Mnason. Nde kàkāl un'lonki fà itaan.

Pɔl kan'kàler Zyak

¹⁷ U ntɔɔl abi u Yelusàlɛm, atɔŋ biwel unsà un'sak wanswà.

¹⁸ Taanɲyà, Pɔl kàkyen anà bi u ndwà a Zyak, ikaì bàkɔŋ andweer banswà.

¹⁹ Ungo' kapɛ nde mbɔr, nde kàkyān pànsi pànsi indiir byanswà kàkyer Nzam akà baar mpa abà Ayudà u mbwo a isal ande.

²⁰ Ungo' mukun'wem, ba bàsi Nzam làkoo, waa bàfuur akà Pɔl naa: « Un'tɔŋ, ngye akimanà, Ayudà nsaab kwe ban'sà làkwikilā, ba banswà ban'pà mɔɔ aba unsà un'kɔɔn.

²¹ Wɛɛ ntɔn ngye, ba bàwem in'ɲūn naa ngye ayilɔŋ ndaa a nkɔɔl, naa Ayudà bàfàkal uboo a baar mpa abà Ayudà bàtɔn Mɔsɛ, anà mukakyaān naa ba bàkɔɔn akyey baan aba anà bàkɔɔn alab nkāāl a Ayudà.

²² Bi waa ikyer aben? Itàkal kaben, ba bàkyer ayàyob naa ngye an'yà.

²³ Undiirāwun, ngye akyer asànaa kaswan bi: bi ibye abà abaal anà bàkyàdyà kyān.

²⁴ Asyen, kadi nkwa anà ba. Fur sye ngim aba ntɔn ba bàkɔɔl ntswe aba. Abun baar banswà bàyàyob ba naa ndaa yanswà bàwem ba ntɔn ngye kàyà ndandaa anki, wɛɛ ngye, ngye ɲakwo sye afàlab Un'kɔɔn.

²⁵ Aka baar mpa abà Ayudà bàbulā aŋalàkwikilā, bi, bi kàkyasɔɔn mbar kàtsul bi: ukɔɔn adyà in'twan ifàfà unsà ibɔɔn bàfàpà akà itek, anà an'kil, anà in'twan mpa bàtsul kil, anà ukɔɔn akyer ipasase. »

²⁶ Apan, Pɔl kàsyen baar abà, waa kadi nkwa anà ba taanɲyà. Nde kàbilā u ndwà a Nzam ntɔn mukyaān ilā isàwà nkwa anà bàsàpà ibɔɔn ntɔn umwey umwey uboo a ba.

Nkōör a Pɔl u ndwà a Nzam.

²⁷ Wɛɛ ilā nsambwaar byakāl tsutsu' mukwo mpal bun'mɛn Ayudà a Azi u ndwà a Nzam. Apan ba bàsi lingyoomā uboo a un'sɛŋ a baar wanswà, waa bun'kɔr,

²⁸ bàkuub in'kwen, waa bàtɛn naa: « Baar a Isàlɛl, kàlayāā libay! Le mbuur akwà ayinwan anà un'sɛŋ anà un'kɔɔn abi, anà ikaì ki unsà ndaa uyilɔŋ nde mper yanswà anà akà baar banswà! Nde sye kàkyàbiil Angeleki uboo a ndwà a Nzam ntɔn mubey ikaì in'kyeɛl ki! »

²⁹ Ntɔn ba bàtwab atàman Trɔfime un'nsi Efeso anà nde uboo a bul, lalan bàsii ba naa Pɔl kun'biil u ndwà a Nzam.

³⁰ Bul lanswà waa lani, un'sɛŋ waa kàyàkɔŋ. Baar bàkɔr Pɔl, waa bun'twey u ndwà a Nzam, apan ba bàdubā ibeenā agyāgyā.

³¹ Ba bàlɛŋà mbwo mukun'dwa, mpal làkàtɔl làsɛŋ akà mfum a aŋitā nsaab a Lomā naa Yelusàlɛm lanswà lan'bilā u lingyoomā.

³² Taan nsil alan, nde kàwɛl aŋitā anà an'kapten, waa kàkyà ntiin mupay un'sɛŋ u mper bàkāl ba. Mpal bàmɛn ba mfum a

anjità nsaab anà anjità, ba bàwey mudub Pól.

³³ Apan mfum a anjità kàsin tsutsu' apà nde, waa kun'kòr, kàsweñ mukun'bàm an'dwaan. Ungo' apan, nde kàkwen muyòb naa nde wà nà anà nde sye ininà kan'kyer.

³⁴ Wée, uboo a un'señ a baar, baar baar bàkàl mukuub in'kweñ. Unsà isak isak aki, mfum a anjità kàsàyòb anki akà undiir mwey. Undiir awun, kàsweñ nde naa Pól bun'syen u Fòrteres a anjità a Lomà.

³⁵ Mpal kàkòlà nde udu a ikaar, anjità bàkyer un'syen ntòn nkyel a un'señ a baar yàkàl mbòon,

³⁶ ntòn un'kàbò a baar kàkàl muyun'lab anà musà in'kweñ naa: « Uku! »

Pól kan'sà un'lon ande

³⁷ U taan balun'biil ba u Fòrteres, Pól kàten a mfum a nsaab naa: « Nkye mbwo ikyàkal me muten undiir mwey a ngye? » Mfum a anjità kun'fuul naa: « Nkye ngye akyàyòb Ingeleki? »

³⁸ Nkye ngye, kà ngye anki awà un'ngipiti awà kàtwàal ipaay mfwen anà kàsyeen adwàà'baar nsaab nà u nsye a ipól? »

³⁹ Pól kàten naa: « Mè? Mè in'wà un'yuda, bul a mè Tarsisi u Silisi, bul làmwey là làkoo. Mè amabòon, mpe mbwo muyääm a un'señ. »

⁴⁰ Mfum a nsaab waa kun'pe mbwo. Pól kàkàl umbäär udu a ikaar, kàkyer isii a kòò, un'señ a baar wanswà waa kàkàl a duu. Apan nde kàkyään ba unsà Ebelyò, waa kàten naa:

22

¹ « Atòñ abaal anà bàtaa, làwem un'lon in'kwen me musà kusà a be apanà. »

² Mpal bàwem ba Pól wàmuten u ndaa a Ebelyò, Ba bàkàl akul. Apan Pól waa kàten naa:

³ « Mè, mè in'wà un'yuda, mè ban'bör u Tarsis a Silisi, wée mè ban'bòñ u bul alà, ban'lon kà in'kol a Ngamalyel asànaa awà

un'kòon a andweer, mè kàkàl anà un'kanà mbòon ntòn Nzam asànaa naa laba be banswa nàbawa.

⁴ Mè awà, mè kàyiin Mbwo ayi ngwal tii u nkweel, mè kàbàm abaal anà akaar in'sin anà katòom u bolokà.

⁵ Undweer a angan anà itsun a andweer bà ambàl amè: mè kàwèl anà in'kaan aka ba ntòn mukya Damas mukòr atòñ bàkàl kwo anà mukasyen Yelusàlem ntòn bape ntaanàmbar.

Pól kan'kyään mbuul a mpem ande (Ian 9.1-19; 26.12-18)

⁶ « Yàmèna naa kàkàl mè u mbwo anà kàtòl mè tsutsu' a Damas, kà imbuura, mper a midi, un'nyän a pèlà mwey kàfu' du, waa kan'dinà.

⁷ Mè kàbù' u meen, umpal kàwem me ndaa mwey itèenà a mè naa: "Sol, Sol, ntòn nkye ayan'meey ngye nkwaan?"

⁸ Mè kàfuur naa: "Mwol, ngye nà?" Nde kàten naa: "Mè, mè in'wà Yesu Nazorye akwà afàmèey ngye nkwaan."

⁹ Baar bàkàl anà mè bàkyàman un'nyän a pèlà, wée ba bàwem anki ndaa a mbuur kàyäämà anà mè.

¹⁰ Mè kàten naa: "Mwol, ininà mè an'kwo mukyer?" Mwol kàten a mè naa: "Mbarà, kyen Damas, bàkyer akasam yinà yanswà kàmaswan Nzam mukyer."

¹¹ Wée un'nyän a pèlà awun kan'dwà' mii, baar bàkàl anà mè ban'nte mpi u kòò tii kàtòl mè Damas.

¹² « U Damas, kàkàl anà mbuur mwey ikòb ande Ananyas, nde kàkàl anà inzaam anà kàlabà un'kòon ubwanàbwan. Ayuda banswà bàkalà paa bun'teela imbal.

¹³ Nde kàkyer ayan'man, waa kàten a mè naa: "Un'tòñ amè Sol, fàman. Taan nsil alan mè waa kàfàman, waa kun'men.

¹⁴ Nde kàten naa: "Nzam a bàtaaràbi kasòl kaa usa ntòn muyòb ukwen ande, muman Nabalàbal anà muwem ndaa itoo u mun ande,

¹⁵ ntòn ngye asàkal mbal ande u mii a baar banswà unsà indiir kàmèn ngye anà kàwem ngye.

¹⁶ Wɛɛ apanà, ininà ngye afidilà? Mbarà, wal nduümà anà mpɔɔŋà a man'be angye mutà ikɔb ande din.

Pɔl akà in'sen myumwey

¹⁷ « Yàmenà naa kàfurà mɛ Yelusàlɛm, ilà mwɛy, mɛ kàkàl muyamà u ndwà a Nzam, waa kàmen imanmii.

¹⁸ Mɛ kàmen Mwol, nde kàten a mɛ naa: "Kyer agyàgyà, too apanà u Yelusàlɛm, ntɔn ba imbàl angye ntɔn mɛ bàyàkyey anki."

¹⁹ Wɛɛ mɛ kàten naa: "Mwol, ba ŋakwo bàkyàyɔb naa mɛ, mɛ kàyisaa baar u bɔlokà anà kàyikamà baar bàkàl anà lākwikilā akà ngye an'fūm uboo a ndwà a nkɔŋ a Ayudà yanswà.

²⁰ Mpal bàdwà mbàl angye Ityen, mɛ ŋakwo kàkàl paa, mukyey baar bun'dwà anà mukaar ipfey aba.

²¹ Wɛɛ nde kàten a mɛ naa: "Kyen, mɛ, mɛ ŋakwo in'yatɔm ukwɛl mper akà baar mpa abà Ayudà." »

Pɔl anà mfum a anjità a Lɔmà

²² Ba bàkàl mukun'weemà tii mpal kàten nde ndaa ayi, ba bàkuub in'kwɛŋ, waa bàten naa: « Lun'lwom u mɛɛn mbuur atub awa, nde ukwe anki mukal anà mɔɔ! »

²³ Ba bàkuubà in'kwɛŋ, bàkaamà ipfey aba anà bàfuumà un'twà u du.

²⁴ Mfum a nsaab kàsweŋ naa bun'biil u forterɛs anà bun'fuul in'loɔn a an'fūm ntɔn nde uyɔb ndaa kàkyer nde ntɔn ba bàsi in'kwɛŋ ntɔn nde.

²⁵ Wɛɛ mpal bun'bàim ba in'sin ntɔn bun'kàim an'fūm, Pɔl kàten a kaptɛn kàkàl paa naa: « Nkye bɛ làbye anà mbwo mukam un'lɔmà an'fūm ukɔɔn un'fuul un'loɔn? »

²⁶ Kaptɛn kàwem nde abwey, waa kàkàkyään mfum a nsaab: « Ngye pà akyer aben? Mbuur awà wà un'lɔmà. »

²⁷ Apan, mfum a nsaab kàyàsin apà Pɔl, waa kun'fuul: « Nkyàn, nkye ndandaa ngye awà un'lɔmà? » Nde naa: « Ɛɛ. »

²⁸ Mfun a nsaab waa kàten naa: « Mɛ, mɛ kàfūr ngim mbɔɔn ntɔn mubulà

un'lɔmà. » Pɔl waa kàten naa: « Mɛ, mɛ un'bar anki, ilɔmà amɛ bàkyer an'bɔr anà kya. »

²⁹ Kà imbuurà, baar bàlun'kam an'fūm ntɔn nde usi ndaa, waa bàtɛ upay. Wɛɛ mfum a nsaab kàwem bɔɔmà naa kyekà mbuur kàbàim nde in'sin wà, wà un'lɔmà.

Pɔl u làbay a nsan a kolàkòl

³⁰ Lalan taantya kàkwen nde muyɔb ubwanàbwan undiir bun'fūm Ayudà, nde kun'sɔɔl isin ntɔn nde usi un'loɔn kusà a ba.

23

¹ Pɔl kàler làbay a nsan a kolàkòl a tɔŋtɔŋ, waa kàten naa: « Atɔŋ abaal, yà unsà an'kyàn a duu mɛ kàsyàal Nzam tii ŋàbawà. »

² Wɛɛ Undweer a ngan Ananyas kàsweŋ baar bàkàl tsutsu apà nde mukun'kam mbar u mun ande.

³ Pɔl kàten a nde naa: « Ubwan a nsà, Nzam ayapà mbar! Ngye an'bwaay mukan'tsuul nsan unsà un'kɔɔn, wɛɛ ngye, ngye awàmubey un'kɔɔn, ngye aswan baar ban'kàim mbar! »

⁴ Baar bàkàl tsutsu apà nde bàten a nde naa: « Ngye awàmuto undweer a angan a Nzam! »

⁵ Pɔl kàten naa: « Atɔŋ, mɛ in'yayɔb anki naa nde wà undweer a angan, ntɔn bàsɔn naa: "Ngye asun'to anki mfum a un'sen angye!" »

⁶ Pɔl kàkyer ayɔb naa Làbay a Nsan a kolàkòl lākàl an'kab mɔɔl: ndam yà Asadusi, ndam yà Amfarisi. Lalan kàkuub nde in'kwɛŋ kusà a ba: « Atɔŋ abaal, mɛ, mɛ in'wà un'mfarisi, mwan a amfarisi. Ntɔn lākyaŋ unsà ngwiiyà a aku, ba bàman'sà u làbay a nsan. »

⁷ Pa kàmay nde mutɛn, mbaan yàbu uboo a Amfarisi anà Asadusi, lalan nkɔŋ yàkaabà ya.

⁸ Ntɔn Asadusi bàfàten naa itàkal ngwiiya ka ukwà, itàkal un'kyeey, itàkal dweelà batey, wɛɛ Amfarisi bàfàkyey naa ba bà mwo.

⁹ In'kwenj myäkyer asöönà mböön, alöön a in'köön amwey uboo a Amfarisi waa bàmbarà, baten a ngwal naa: « Bi akà ndaa mwey yà ube imanà anki unsà mbuur wà. Taan lumwey dweelà lèmwèy aköön sye un'kyeey mwey kun'kyään ndaa! »

¹⁰ Mbaan yàbulà yà ngwal. Nton böömà muman naa ba ban'kwo musay Pöl, mfum a nsaab kàswen anitè ande mutyà anà mukun'lwom uboo a ba anà mukun'syen u forteres.

¹¹ U mpib yäläab paa, Mwol kàyàmenà akà Pöl, waa kàten a nde naa: « Tsim! Ngye an'ta imbal amè apa u Yelusàlem, ngye akyer afàkàtè sye u Lomà. »

Ndiirà nton möö a Pöl

¹² Taan tyà, Ayudà bakyèr adirà, waa bàdi kyan naa ba bàdyà anki anà bànwà anki tii mpal bàsàdwa ba Pöl.

¹³ Baar bàdirà ndaa ayi bàkal anàsöön ankweem an'nà.

¹⁴ Apan, ba bàkàman amfum a angan anà andweer, waa baten naa: « Bi kan'bol un'kaan anà kan'dyà kyan naa bi undiir idyà anki kusà mudwa Pöl.

¹⁵ Wèe akà be apanà, mbwo mwey anà Làbay a Nsan a Kolàkol, làkyen kàlälöm mfum a anitè naa nde kàlatwàäl awà asànaa be làkwèn mulab ndaa ande pansi pansi. Wèe bi, bi indiir byanswà ikyàlön nton mukun'dwa kusà nde muyakolà apa. »

¹⁶ Wèe mwanàmpään a Pöl wàbaal kàwem ndiirà ayi, nde kàkyen forteres, waa kàbilà nton mukyään Pöl naa nde ukàl kà igyèen.

¹⁷ Pöl kàbel umwey uboo a anitè, waa kàten a nde naa: « Lun'syen mwan baal wà akà mfum a anitè nton nde we anà ndaa mukun'kyään. »

¹⁸ Kapten awà kàsyen mwan baal awun akà mfum a nsaab, waa kàten naa: « Mbuur a bolokà Pöl akyer an'bel, waa kan'lööm mukatwàäl mwan baal wà awe anà undiir akakyään. »

¹⁹ Mfum a nsaab kàte mwan baal awun mpi u köö, kun'syen u mpey, waa kun'fuul naa: « Ininà ngye awe awà mukan'kyään? »

²⁰ Nde kun'fuur naa: « Ayudà ban'lwèen naa ba bàyalöm akà ngye naa ngye asyen Pöl nkàswo u Làbay a Nsan a Kolàkol asànaa ba bàkwèn ulab ndaa ande pansi pansi.

²¹ Wèe ngye, ngye twön amakyey, nton anàsöön baar an'kwem an'nà uboo a ba bàkun'diil ndöön u mbwo. Ba bàdi kyan naa ba bàdyà anki anà bànwà anki tii mpal bàyun'dwa ba. Ba ndaa yanswà ban'yöñà, yan'sal nkyeey angye mpel. »

²² Apan mfum a nsaab kàfuur mwan baal awun ungö' akun'swan naa: « Twön an'kyään akà mbuur mwey naa me an'yöb ndaa ayi. »

Pöl akà mfum Filikisi

²³ Ungö' apan, mfum a nsaab kàbel baar bööl uboo a an'kapten, waa kàten a ba naa: « Làsööl anitè nkam yweel, asyeen a mpoonà an'kwem nsambwaar anà anjanwen nkam yweel, nton u taan làwà là mpib ba bàkyà Sezare.

²⁴ Làlöön sye mpoonà nton musyen Pöl nton nde ukàtol unsà ubwan banswà akà kuvernöör Filikisi. »

²⁵ Apan, nde kàsön un'kaan abà:

²⁶ « Kolde Lizyasi akà mwol Filikisi, làköm angye!

²⁷ Mbuur wà, Ayudà bakyèr un'kòr anà bakyèr alun'dwa. Mpàl kàwem mè naa nde wà un'lomà, mè kàkyen anà anitè nton mukun'lwom kan'köö aba.

²⁸ Mè kàkwèn muyöb isin a ndaa bun'füün ba, lalan kun'syen mè kusà a Làbay a Nsan a Kolàkol.

²⁹ Mè, mè kàmen naa ba bun'füün nton ndaa a un'köön aba, wèe akà ube mwey kàkyèr nde batey nton bun'dwa itàkal bun'bàm in'sin.

³⁰ Kan'wem mè sye naa Ayudà bàmulèe untaam, lalà amatööm mè awà anà an'swan mè baar bun'füün naa ba ñakwo bun'füün akà ngye. »

³¹ Anjità balàb ndaa baswen, waa bàwèl Pòl, bun'syen u mpib u Antipatris.

³² Taan̄tyà, ba bàwèy asyeen a mpoona mulab mbwo anà Pòl, waa bàfurà forteres.

³³ Mpal bàtòl ba Sezare, asyeen a mpoona bàpè mfum un'kaan, waa bun'swen Pòl sye.

³⁴ Ungò kàtān̄ nde un'kaan, nde kàfuul naa Pòl wà mbuur a itiir a nsi nà. Mpal kàwem nde naa nde wà mbuur a Silisi,

³⁵ nde kàtēn naa: « Mē in'yawem mpal bàyàyà sye baar bafuūn. » Apan, nde kāswen naa bun'si u lāpan a Elodi.

24

Pòl bàmufulūn

¹ Ungò a ilā ityeen, mfum a angan Ananyas anà andweer anà nkalsà mwey ikob ande Tertulūs, bàtyà ntōn mufuūn Pòl akà kuvernōr.

² Apan, ba babel Pòl. Tertulūs kāsēmā mukun'fūūn abā: « Mwol Filikisi, mbōr angye. Ntōn ngye anà ndaa akūn an'kyer ngye ntōn musyen nsi unsà ubwan banswà, lalan ibà bi uboo a duu anākwo.

³ Taan̄ lanswà anà ntsū yanswà, bi ibāmukōmā ubwan angye.

⁴ Wē mukōn akà adwāal taan̄ mbōn, mē in'tēn ikikye, lalan mē amalōm mukan'wem unsà igyēēn kyanswà asānaa kayōb bi.

⁵ Bi kan'man naa mbuur wà, wà fway, nde wāmuyisà lingyoomā uboo a Ayudā banswà u mēen manswà ntōn nde wà mfum a Banazōrye.

⁶ Nde sye alākwen mubey un'kyēel a ndwà a Nzam, undiir awun bun'kōr bi. Bi bākwen mutsul nsan̄ ande asānaa ukalōmā un'kōn abi,

⁷ wē mfum a nsaab waa kàyun'duum a ngwal yanswà kà an'kō abi.

⁸ Abun, ngye, ngye ñakwo asun'fuul un'loōn, ngye akyer akyey naa ndaa kāmūn'fūūn bi yà ndandaa. »

⁹ Ayudā banswà bākyyey naa ndaa yanswà kàtēn Tertulūs yà abwey.

Pòl kusà a Filikisi

¹⁰ Apan kuvernōr kun'swen musà ndaa, Pòl waa kàfuur abā: « Mē in'kyayōb naa sēmā mbul mbōn ngye afāswan̄ balàbal akà un'sēn abi: undiirawà, waa mē an'sà lākyañ akà ngye, mē in'sà un'loōn amē kusà angye.

¹¹ Ngye an'kwo ayim ubwan̄abwan̄: ilyaan̄ anki ilā kwem anjyweel kàbeenā mē Yelusālem ntōn mukasyañà.

¹² Itàkal u ndwà a Nzam, itàkal u ndwà a nkōn̄ a Ayudā, itàkal uboo a bul, akà mbuur mwey kan'mēn anki musà mbaan̄ anà mbuur itàkal musiinā un'sēn a baar mukyer lingyoomā.

¹³ Ba bākwo anki mukaswan̄ apanā indiir bakan'fūūnā ba.

¹⁴ Wē mē, ndaa in'yōb mē kusà angye ayi: mē in'fāsyaāl Mbwo ayà bāmanā ba naa yà loor. Mē in'fāsyaāl Nzam a andweer abi, Lākwikilā amē là unsà ndaa yanswa basōn uboo a Un'kōn anà uboo a Anangōm.

¹⁵ Lākyañ amē là akà Nzam, ba ñakwo sye bākyyer afākyyey la, naa baar mpa abā balàbal anà baar a balàbal bākyyer asāwiyā.

¹⁶ Lalan mē sye in'fàsā mē ngwal taan̄ lanswà mukal anà an'kyān mpa ban'kwo mubey kusà a Nzam anà kusà a baar.

¹⁷ Ungò a mbul mbōn, mē kàyāfurā u Yelusālem ntōn mubay un'sēn amē anà mupā an'kab.

¹⁸ Apan ba bàyan'man̄ u ndwà a Nzam ungò a mpōn̄ amē: akà nkōn̄ mwey itàkal làso làmwey làkal anki.

¹⁹ Wē Ayudā amwey bà Azi bākāl paa, ba baar balākwo muyāmenā kusà a ngye mukan'fūūn ilàkal naa ba bākāl anà undiir aten a mē.

²⁰ Itàkal ba abā, ba ñakwo bāten̄ ndaa a ube bāmen̄ ba mpal kasi mē un'loōn u Lābay a Nsan̄ a Kolākōl.

²¹ Taan̄ lumwey ndaa mwey mpel kāsī mē umbāār kusà a ba naa: "Yā ntōn ngwiiya a akū lalan baman'fūūn ba ñābawà kusà a bē!" »

²² Filikisi kàkyer ayòb ubwanàbwan ndaa a Mbwo, waa kàsin mutsul ungo' anà muten naa: « Me ndaa abe in'yàtsul mpal uyàtyà mfum a nsaab. »

²³ Apan nde kàsweŋ kapten mwey mukaar Pòl u bɔlokà anà mukun'pà mbwo naa atɔŋ ban'kwo mukun'bay.

Pòl kusa a Filikisi anà Dulàsiye

²⁴ Ungo' a ndam a ilà, Filikisi kàkal anà un'kyay ande Dulàsiye, un'kaar un'yudà, nde kàtòm baar mukàbel Pòl. Nde kakwen mukun'wem ntɔn ndaa a lakwikila unsa Klistò Yesu.

²⁵ Wée mpal kàsèma Pòl muten ndaa mukal anà mòò a balàbal anà nkàän a mpem anà nsan isàya kusa, Filikisi kàwem bɔomà, waa kàten naa: « Apanà ngye an'kwo afurà. Taan làsàkal me in'kyer afasàbel. »

²⁶ Nde kàsii naa Pòl ayun'pà ngim, undiir awun kàfatòmà nde baar mbala mbɔɔn mukun'bel u bɔlokà ntɔn muyàm anà nde.

²⁷ Ungo' a mbul yweel, Filikisi bun'kiir akà Porsyus Festùs. Wée, ntɔn muswan ubwan ande akà Ayudà, nde kàsàwey Pòl u bɔlokà.

25

Pòl kan'lòm akà Sezar

¹ Ungo' a ilà itàr a ngyeel ande kà itiir a nsi akin, Festùs kàbeenà Yelusàlem fà Sezare.

² Amfum a angan anà andweer a Ayudà bayi mufuün Pòl akà nde.

³ Ba bàsi mukuünà mulòm naa nde kakyeer ndam a ubwan mubel Pòl u Yelusàlem. Kuten anàbwan ba bàdirà mukun'dwa u mbwo.

⁴ Wée Festùs kafuur naa bɔlokà a Pòl là u Sezare, anà nde ñakwo kàkal u mbwo mufurà.

⁵ Nde kàkwey naa: « Wey baar a an'yeerà uboo a be bàtùüb anà me, ntɔn bi ityà Sezare. Kya isàkal naa we anà undiir un'be mbuur awà kàkyer, waa ba bun'fuün. »

⁶ Festùs kàkal anàsòön ilà naan aköön kwem apà ba, ungo' waa kàtyà Sezare. Taantyà, nde kàbwaay u làbay a nsan, waa kàsweŋ naa bun'twääl Pòl.

⁷ Mpàl kàyàkolà nde, Ayudà bàfu' Yelusàlem bàkyer un'dinà, waa bun'fuün ndaa a ngwalangwal mbɔɔn, wée ba bàsàswan anki naa ya yà ndandaa.

⁸ Wée Pòl kàsi un'lɔɔn ande, waa kàten naa: « Me akà undiir mwey wà ube in'kyer anki, itàkal unsà Un'kɔɔn a Ayudà, itàkal u ndwà a Nzam, itàkal akà Sezar. »

⁹ Ntɔn mumenà mbuur anàbwan kusa a Ayudà, Festùs kàfuul Pòl naa: « Nkye ngye akyàkwèn mubeenà Yelusàlem ntɔn bàtsul ndaa angye u mii amè? »

¹⁰ Wée Pòl kàfuur naa: « Me in'wà u làbay a nsan a Sezar, nsan amè bakàten kwo. Akundiir mwey wà ube an'kyer me Ayudà watèy asànaa ngye ñakwo ayòb ngye ubwanàbwan. »

¹¹ Isàkal naa ndandaa me kàkyer ube mwey ban'kwo mutwaal ukwà, me ukwa in'tɔn anki. Wée, isàkal naa ndaa ban'fuünà baar ndɔŋ aya yatèy, akà mbuur mwey ukwe anki mukun'pà kà an'kɔɔ aba. Me an'lòm naa Sezar utsul ndaa amè. »

¹² Apan, ungo' mulweeŋ anà ntèen ande, Festùs kàfuur naa: « Ngye an'lòm muman Sezar, ngye akyer akyà kusa a Sezar. »

Pòl kusa a Angilàpà anà Bernis

¹³ Ungo' a ilà, mfum Angilàpà anà Bernis bàyi u Sezare ntɔn mupà Festùs mbɔr.

¹⁴ Ba paa bàkyer ilà mbɔɔn, lalan Festùs kàkyään nde mfum ndaa a Pòl muten naa: « We anà baal mwey Filikisi kàsàwey u bɔlokà. »

¹⁵ Umpal kàbeenà me Yelusàlem, amfum a angan anà andweer a Ayudà bàkyer ayà mukun'fuün, ba bàkwèn naa bun'dwà ndwà.

¹⁶ Me ba kafuur naa: "Kya kà ifà a baar a Lòmà anki mupà mbuur kà an'kɔɔ a baar, isàkal naa kusa ande baar bun'fuün

batey, isàkal sye naa nde un'loón n̄àtàsà anki."

¹⁷ Ba bàyi apà anà mē. Mukwōn afàsà ilā, taan̄tyà mē kàbwaay u lābay a n̄sā, mē kālōm naa bun'twāāl mbuur awun.

¹⁸ Ayiīn ande bàyi ba, ba bāsāmēy anki akà undiir mwey wà ngwal uboo indiir ibe kàyweerà mē.

¹⁹ Undiir mwey bàkāl ba awà anà nde yà mbaan̄ n̄tōn inzaam aba n̄akwo, sin sin n̄tōn mbuur mwey ikōb ande Yēsu, nde kàkyer akwà, wēē Pōl akakyeyà uyōl naa nde we anà mōō.

²⁰ Ya yākāl m̄pay akà mē mutsul ndaa a tub ayi, lalan kàpē mē Pōl lweñ mubeenà Yelusàlem n̄tōn bàkàtsul n̄sā ande kwo.

²¹ Wēē Pōl kālōm naa ndaa ande bàkàtsul kusa a Sezar. Lalan kāsweñ mē naa bun'kāār u bōlokà tii mpal in'sun'tōm mē akà Sezar. »

²² Waa Angilipà kàtēn a Fēstūs naa: « Mē n̄akwo sye in'kwen muwem mbuur awà. » Fēstūs kun'fuur naa: « Ngye ayun'wem nkāswo. »

²³ Taan̄tyà, Angilipà anà Bernis bàyi unsà lāsō lanswà, waa bàbilà u lābay a n̄sā mbwo mwey anà amfūm a n̄saab anà abyāāl a bul. Fēstūs kāsweñ naa bun'twāāl Pōl.

²⁴ Fēstūs kàtēn naa: « Mfūm Angilipà, anà bē banswà lābà pà anà bi, bē lākyun'manà mbuur wà. Un'kabō a Ayudà kàyun'fūūn akà mē, itàkal u Yelusàlem, itàkal apà, bāmūsà in'kweñ naa nde ufākwo anki mukal anà mōō.

²⁵ Wēē akà mē, mē in'sāman anki undiir un'be kàkyer nde n̄tōn nde ukyà an'lon̄. Wēē nde n̄akwo kālōm naa nde ukyà akà Sezar, mē kàtsul naa mē in'kyer un'tōōm awà.

²⁶ Itàkal abwey, mē in'manà anki undiir in'sōōn mē Sezar, lalan, an'kwen mē naa nde usi un'loón u mii a bē, sin sin u mii a ngye Mfūm Angilipà, n̄tōn mē in'wēl undiir asōn ungo' a n̄kōñ ayi.

²⁷ N̄tōn akà mē, ya ikamēnà naa kà yubwan̄ anki naa mē in'tōm mbuur a bōlokà ukwōn aswan̄ ubwan̄abwan̄ ube

kàkyer nde. »

26

Un'loón a Pōl kusa a Angilipà

¹ Angilipà kàtēn a Pōl naa: « Bāmapà mbwo musà un'loón angye. » Apan̄ nde kāsēn kōō n̄tōn musà un'loón ande:

² « Mfūm Angilipà, mē an'man un'sak mbwōn musà un'loón kusa a ngye n̄abawà n̄tōn indiir byanswà bāman'fūūn Ayudà,

³ sin sin ngye akyàyōb ubwan̄abwan̄ nkāāl a Ayudà anà nsyeel a mbaan̄ aba. Kyakin mē amalōm mukan'wem anà igyēēn unsà n̄kāāñ a mpem yanswà.

⁴ « N̄tōn mōō amē, semà imbey, Ayudà banswà bàkyàyōb wà, n̄tōn mē kākāl u Yelusàlem uboo a un'sēñ amē.

⁵ Ba n̄akwo bàkyàyōb fà itaan, ba ban'kwo bātē imbal, kya ba bāsākwen, naa mē in'wà umwey uboo a Ikoōñ a Amfarisi ifālab inzaam abi pānsi pānsi.

⁶ Apanà, mē bāman'fūūn n̄tōn lākyān amē unsà ilāā'kàpē Nzam akà andweer abi.

⁷ In'sēñ abi myanswà myākwem anjiweel myāfāsyāāl Nzam uboo a mukuūnà mpib anà mwāānà n̄tōn muman nkōlā a ilāā'aki. Ōō Mfūm, n̄tōn lākyān alā, Ayudà waa bāman'fūūn!

⁸ N̄tōn nkye mpa lākyeyà bē naa Nzam afāwiy akū?

⁹ Mē n̄akwo, mē kàyweerà naa yubwan̄ munwan a ngwal yanswà anà ikōb a Yēsu Nazōrye.

¹⁰ Undiir nsil awà mē kàkyer u Yelusàlem. Mē kàbiil baar in'kyeēl mbwōn u bōlokà mpal kàwēl mē ikōb akà andweer a angan̄, mē sye kàkyer akyeyà naa badwà.

¹¹ Mē kàyibilà mbalà mbwōn u ndwà a nkōñ a Ayudà yanswà n̄tōn mukapà n̄taan̄am̄bar anà mukasiinà a ngwal yanswà ba mubey lākwikilā aba. Uboo a nkyel amē yanswà, akà ba, mē ba kàyalabà tii kà an'bul a ingyey. »

Pɔl wàmukyään mbuul a mpem ande (Ian 9.1-19; 22.6-16)

¹² « Lalan ila' mwey me kàkyà Damas anà ikòb anàkwo anà isal ban'pe amfum a angan.

¹³ Ɔo Mfum, ila' mwey ntsu' a midi, me kàkal u mbwo, me anà aton baka' anà me, mpal kàmen me un'nyan a pèlā wànàsöönà taan kan'fà du, waa kan'dinà.

¹⁴ Bi banswà kàbu' u meen, waa me kàwem ndaa mwey ikan'kyäänà unsà Ibelyo naa: "Sol, Sol, nton nkye ayan'meey ngye nkwaan? Yà mpay akà ngye muton un'swaan!"

¹⁵ Me kàfuur naa: "Mwol, ngye awa nà?" Mwol waa kan'fuur naa: "Me, me in'wà Yesu akwà ayimeey ngye nkwaan.

¹⁶ Wée mbarà, tsim kà in'kol angye. An'yàmenà me akà ngye nton me kàkyasool kusà mukal un'syään anà mbal unsà indiir kàmen ngye anà unsà indiir in'yafameey me.

¹⁷ Me ngye akyasool uboo a un'sen wà anà uboo a baar mpa abà Ayudà mper amatom me.

¹⁸ Me ngye amatom nton ngye aduub ba mii, alwom ba u mpib anà atwään u pèlā anà akà Nzam fà ikòb a Satanà, nton ba bàwel ndwään a man'be aba anà kwàl uboo a anin'kyeel u mbwo a làkwikilā amu me." »

Pɔl wàmukyään isal ande

¹⁹ « Unsà ayi yanswà, mfum Angilipà, me kàton anki imanmii kyafu' du ki.

²⁰ Wée me kàtalon baar a Damas, u Yelusàlem, kà itiir a Yuday kyanswà, anà akà in'sen mpa abà Ayudà, nton ba babuul mpem anà bape möö aba akà Nzam anà muswan nsöomà ayi u nsyään aba.

²¹ Undiir awun Ayudà ban'kor ba mpal kàkal me u ndwà a Nzam, laa bālen ba mukan'dwa.

²² Wée Nzam laa kan'tii nde, lalan me in'wa me anà möö tii nàbawà, me in'wàmuyitā imbal kusà a ambey anà andweer ndaa bāten anangoom anà Mōse naa ya isàkyer ayà,

²³ muyob naa Klisto kàkyer alāman mpay, naa nde, nde alākal mbuur atātweb mutoo uboo a aku; naa nde akyään pèlā akà un'sen anà akà baar mpa abà Ayudà. »

Pɔl kan'lom Angilipà mubuul mpem

²⁴ Pɔl kàkal musà un'loon ande mpal kàsi Festu's in'kwen naa: « Pɔl, ngye awa njon'kon! Un'yenà angye wà mböon kàmatwään ukon! »

²⁵ Wée Pɔl kun'fuur naa: « Un'byaal Festu's, me kà in'wà njukon anki. Ndaa in'kyäänà me yi yà ndandaa anà yan'kyan anābwan.

²⁶ Nton Mfum awa in'kakyaäänà me unsà uyo' banswà, akyayob indiir abi ubwanābwan. Me in'we anà ibon muyweer naa undiir mwey udiimà nde waty, nton ndaa ayi yālyaan anki kunku, kà ikal anāyee.

²⁷ Mfum Angilipà, nkye ngye afasà làkwikilā akà anangoom? Me in'kyayob naa ngye awe anà làkwikilā. »

²⁸ Angilipà waa kàten a Pɔl naa: « Le, ngye akwen mukan'buul un'klisto! »

²⁹ Nde kàfuur naa: « Me in'kwenà naa itakal naa taan ikikye, naa taan mböon, wey Nzam ukyer naa kà nà ngye mpel anki, wée sye anà baar banswà bàweemà me nàbawà, be làbulā asānaa me uköon in'sin mii. »

³⁰ Mfum waa kāmbarà, anà kuvernör, Bernis anà baar banswà bāteenà nsan.

³¹ Ba bākyen nku, waa bāten ba a ba naa: « Mbuur wà undiir mwey kan'kyer nde waty nton nde uwel ukwà itakal in'sin. »

³² Apan, Angilipà kāsam Festu's naa: « Mbuur wà bākyer alun'wey ilakal naa nde uköon alom muman Sesar. »

27

Pɔl bāmutoṃ Lomà

¹ Mpāl bātsul mbar naa bi iwal an'swà mukyā Itali, ba bāpe Pɔl anà baar a bolokā amwey akà kaptēn mwey ikòb

ande Zulyüs, umwey uboo a itsun a Lomà bafabel naa Itsun a Sezar.

² Bi kàbilà kà an'swà a Adalamit mayilyaanà a kun'kool a Azi, waa kàkyen. Un'nsi Masédwan a Tesalónikà mwey ikob ande Aristark kàkal anà bi.

³ Taan̄tyà, bi kambār u Sidon. Zulyüs kàwela Pól unsà ubwan̄ banswà, nde kun'pɛɛ mbwo mukàler asam ande ban'kwo mukun'bay.

⁴ Kan'lwomà bi apan, bi kàlab kà an'dà, kàlyaan̄ kà un'kool a Shipelè nton un'pob kiyeelà lisà.

⁵ Apan bi kàbwel ngyal a kolàkol tsutsu' a Silisi anà Pamfili, waa kàtolà u Mira a Lisi.

⁶ Akun, kapten kàmen an'swà a Aleksandri màmukya Itali, laa kibiil nde.

⁷ Bi kàkyer ilà mboon nton an'swà mayikyeenà ikye ikye, a mpay yanswà bi, kàkàtol bi tsutsu' a Snide. Nton un'pob kàyee wa lisà, bi kàlyaan̄ u ngyel a isan̄ a Krete, tsutsu' a Salmone.

⁸ Bi kya kàlyaan̄ a mpay yanswà tii kàkàtol bi kà ikal mwey bafabel Bo Pór, tsutsu' a bul lāmwey ikob a la Lasayà.

⁹ Taan̄ lāmwey lābwelābwel lālyaan̄, nkyeen udu a an'dà yabulà yà boomà, nton ilà a ukin udyà a Ayudà kyàkal an̄lyaan̄ itaan, Pól waa kàkyān̄,

¹⁰ kàten naa: « Asam amɛ, mɛ in'manà naa nkyeen udu a an'dà itwaal ube mboon, indiir mboon ikya bwà, kànà isaa anà an'swà mpel anki, wɛɛ anà mōō a baar abi sye. »

¹¹ Wɛɛ mfum a nsaab a Lomà mpem ande kàpɛ akà kapten a an'swà anà akà nan'swà, akwànaa akà ndaa a Pól.

¹² Yumwey ayi: lābun̄ alà lākwe anki naa baar bākāl paa u pan̄a a mpɛ. Lalan baar mboon bākāl ba an'kyān̄ mwey naa ba bālāb mbwo aba anà mulen̄ mukolà Feniksi, lābun̄ lāmwey lā Kret bāduub mper lāfāmīnà taan̄ nton isà ilyaan̄ kwo.

¹³ Kipob kyāfū ngyel, waa kyālyaan̄, apan ba bāsii naa ma mākāl an'kyān̄ an̄ābwan̄, ba bātsuun̄ an'swà, bāsemà muyikyà ukol a isan̄ a Kret.

¹⁴ Wɛɛ ungo a kitaan̄, un'pob a ngwal awà bafabel naa Orakilon, kàfū isan̄ akin, waa kàyabweel,

¹⁵ kāsɛn an'swà, ma mākwe anki munwaan a un'pob, laa kāwey bi naa wa kisɛn.

¹⁶ Bi kàlyaan̄ u ngyel a kisan̄ bafabel Koda, bi kàboin̄ a mpay muwal itiir a un'sen̄.

¹⁷ Ungō mufuur kya uboo, unsà boomà mukàbol kà ansen̄ a Sirt, ba bābām an'swà in'sin̄ asānaa nkwel, waa bātōom loin̄. Ba bālāb muyiwōn̄ abun̄.

¹⁸ Un'pob a ngwal kàkal mukāyisiinà a ngwal, lalan taan̄tyà bātōom ba indiir kan'dà.

¹⁹ Kà ilà kyātār, ba bātōomà anà an'koo aba njakwo indiir a isal a an'swà.

²⁰ Ilā mboon, itàkal taan̄, itàkal mbwaar myāmenà anki, un'pob a ngwal kàkal mboon, lalan mpa kàkal bi anà lākyān̄ muwà mōō.

²¹ An'taan̄ mboon baar badi anki. Apan, Pól kāmbarà uboboo a ba, waa kàten naa: « Ōō asam amɛ, yālākal ubwan̄ naa bɛ lāwem lwen̄ amɛ mukoon ambarà u Kret, nton mukoon ayāman nkweel ayi anà bwà alà.

²² Wɛɛ apanà, mɛ amālalom musà un'kanà, nton akà mbuur mwey uboo a bɛ ukwà anki, wɛɛ an'swà mpel ikya bwà.

²³ U mpib an̄abà, un'kyeey mwey wà Nzam in'wà mɛ uboo ande anà in'fāsyaāl mɛ ayāmenà akà mɛ,

²⁴ waa kan'kyān̄ naa: "Pól, twon an'man boomà! Yubwan̄ naa ngye akāsà un'loon u mii a Sezar, waa Nzam kāmāpā sye mōō a atōn̄ angye abà musabà anà ngye."

²⁵ Lalan, asam amɛ, lākāl ngwal, nton mɛ in'we anà lākwikilā amu Nzam naa ya iyākal balābal asānaa kan'kyān̄ nde.

Un'pob a ngwal udu a ngyal a kolàkol

²⁶ Wɛɛ bi ikàtsüün kà un'kool a isan mwey. »

²⁷ U mpib yà kwem aninà, un'pob kisyen u Adriyatik. Uboboo a mpib, baar a isal a an'swà bàmen asànaa bi kàkal tsütsü a nkankyel.

²⁸ Apan ba bàsii indubà a an'dà a lwan, ba bàmen metre an'kwem an'tär anjinsambwaar. U kikwel, ba bafatoom lwan, waa bàmen metre an'kwem möl aninaan.

²⁹ Ba bàmen boomà naa bi ikyer akaböl udu a in'kul, lalan batoom ba an'loñ an'nà kà an'dà ungo anà bàkal musyäär naa taan layaana.

³⁰ Wɛɛ, baar a isal a an'swà balenà mbwo yanswà mutiin an'swà, ba batöl itiir un'sen kà an'dà anà bàkür naa ba bàkabäm an'loñ kusà a an'swà.

³¹ Pöl kàten a kapten anà anitè naa: « Isàkal naa baar bà bàkal anki uboo a an'swà, be, be lawa anki möö. »

³² Lalan anitè batsul ba in'sin a itiir a un'sen, waa batyeey kya.

³³ Kusà a mwaänà mubalà, Pöl kalöm akà baar banswà mudyà isaa anà muten naa: « Nàbà ilà kyàkwem aninà làdilà be, ukoon adyà anà mpa làkwen be musà akà undiir mwey u mun.

³⁴ Lalan me amàlalom mudyà ndam a isaa nton bya byà ndoñ nton be làwu möö. Akà làtswe a un'tswe a umwey uboo a be làyàkyà anki bwà. »

³⁵ Ungo muten abwey, nde kàwel làmpà, kàkoma Nzam u mii a baar banswà, kàtsul la, waa kàsemà mudyà.

³⁶ Apan, ba banswà bàwel ngwal, waa bàdi sye.

³⁷ Bi banswà uboo a an'swà kàkal baar nkam yweel a an'kwem nsambwaar anjisaam.

³⁸ Ungo muyuur a isaa, ba batyeey buur a an'swà mutoom blè kà an'dà.

Miina

³⁹ Mpal layaana taan, baar a isal a an'swà bàmen anki nkankyel, wɛɛ ma màkal ansen a an'dà anà un'soo, ba

bàbön musiinà an'swà kwo, kya mbwo yalàkal.

⁴⁰ Apan ba batsuun an'loñ, bàwey ma uboo a an'dà, ba batsuun sye in'sin myàfakwaar an'swà. Ungo ba bambaar ipfey kusà a an'swà nton un'pob kasyen kà un'kool a an'dà, kya mbwo yalàkal.

⁴¹ Wɛɛ ba bàkaböl kà ansen màkal uboboo a indek myeel, ba bàsiinà an'swà u nkankyel, usà bateen kà ansen anà bàsàkwo anki mubar, wɛɛ akà ngo a an'swà, ibo a an'dà byàkal mupay ya a ngwal.

⁴² Apan, anitè bàwel an'kyän mudwa baar a boloka nton uman naa umwey uboo a ba utaäb anà utiin.

⁴³ Wɛɛ kapten kàkwen mutswà Pöl möö, waa katsuñ musyäl an'kyän aba. Nde kàswen baar bàyob utaäb mukal baar atätweb mutoom kà an'dà anà musabà u nkankyel.

⁴⁴ Bumwey bàlasabà udu a an'baä anà udu a ikaam a an'swà. Undiirawun, ba banswà batöl nkankyel anà möö.

28

Pöl u Malte

¹ Ungo kàwu bi möö, bi kàyob naa isan aki ikob a kya Malte.

² Anjabul biswen ukwen a ifà asin: nton mbul kàsemà mun anà mpye yàkal mboon, ba bàyobà bol a mbaa a kolàkol, waa bàwel bi banswà ukol a la.

³ Pöl kakaböl ibin a nkön, waa kàtoom kya u mbaa. Nton un'swey a mbaa, iyäy mwey laa kyàyàtoo kya, waa kyundäär u koo.

⁴ Mpal bàmen anjabul ntäy wàmunyon u koo ande, ba baten ba a ba naa: « Ndandaa mbuur wà, wà un'dwää a baar. Nde kan'too anà möö u ngyal a kolàkol, wɛɛ Balàbal kàmupà anki mbwo mukal anà möö. »

⁵ Pöl waa kàfwan ntäy awun u mbaa ukoon awem akà kisaay.

⁶ Baar bàdilà naa nde uyäm, itàkal naa nde uku kà imbura. Wɛɛ ungo mudil

an'taan mböön, ba bàmén naa akà undiir mwey wà un'be kun'yeel anki. Apan ba bàsööm an'kyän, waa bàteenà naa nde wà nzam.

⁷ Tsütsü paa, yàkal anà ndwan a mfum a isan akin, iköb ande Pubiliyüs. Nde kiwel anà kipe ikal aböön u ndwà ande ilä itär unsà isam kyanswà.

⁸ Wée yàmenà naa taar a Pubiliyüs kàkal anàböön, nton nde kàkal anà limpye anà pfulà a pfulà a an'kil. Pöl waa kàkun'ler. U mbwo a ngyamàkà anà nsyeel a an'koo, nde waa kun'koo.

⁹ Ungö apan, anan'kyäl bumwey banswà bàkal uboo a isan aki bayi sye akà nde, waa bàkoo.

¹⁰ Ba bipe lakoo mböön. Mpal kàbilà bi kà an'swà, ba bipe indiir anàkwo nton mbwo abi.

Pöl kan'kolà Lomà

¹¹ Ungö a ngöon tar, bi kàbilà kà an'swà a Aleksandri màkyer isà uboo a isan, u mbil a ma bàsi isii a Dyoskur.

¹² Bi kàtoo u Siraküse, waa kàkal paa ilä itär.

¹³ Fa apan, bi kàyilabà un'kool a an'dà tii kàkàtol bi Regyo. Taantyà, un'pob a mper angyel laa kàyi wa, ungö a ilä byeel bi kàtol Pusoles.

¹⁴ Akun, bi kàbwey anà aton, bà bilööm mukal ilä nsambwaar apà ba. Le, bi Lomà kàkyen abà.

¹⁵ Mpal bàwem aton a Lomà làsan a ngyeel abi, ba bàyiwool u Yà a Apiyüs anà u Trwa Tavern. Mpal kàmen nde ba, Pöl kàkòimà Nzam, waa kàfàwal ngwal.

¹⁶ Mpal kàtol bi Lomà, ba bàpe Pöl mbwo mukal anà ndwà ande anàyen anà njità mwey mukun'kyen.

Pöl u Lomà

¹⁷ Yàmenà naa ungö a ilä itär, Pöl kàbel abyääl a Ayudà. Mpal bàkon ba banswà, nde kàten a ba naa: « Aton abaal, me mbuur mpa kàkyer akà undiir mwey wà ube akà un'sen abi, itàkal akà ikin byäfu akà andweer abi, me ban'kör u Yelusàlem anà ban'pe kà an'koo a Alomà.

¹⁸ Baar abà, ungö akan'fuul un'loön, bàkyer alan'wey nton ba bàmén anki akà ube mwey ban'kwo mukan'twääl ukwà.

¹⁹ Wée Ayudà bàkyer aton, lalan kàlöm me musà un'loön kusà a Sesar, uköön akal anà an'kyän mufüün un'sen amè.

²⁰ Lalà in'löm me mubwey anà muyaäm anà be. Kuten anàbwan, yà nton làkyän a Isàel waa me in'wà anàlal un'sin wà. »

²¹ Ba bun'fuur naa: « Bi, bi kàwel anki akà un'kaan mwey awà kàfu Yuday nton ngye, akà un'ton mwey kàfu anki kwo wa kàyikyään ndaa itàkal muten ube angye akà bi.

²² Wée bi imanà naa yubwan bi iwem u mun angye ñakwo ndaa akayweerà ngye, nton bi ikyayob naa mper yanswà iköön awà ngye ki bàkyer ayiton kya. »

²³ Ba bàpeel ilä mwey mubwey anà nde, ba bayi baar mböön muyun'man u ndwà ande. Unsà an'yääm ande, nde kàkal mutà imbal a Imwol a Nzam. Fà tutu tii sisye, nde kalenjà naa ba bàkyey ndaa kàteenà nde nton Yesu, semà un'koon a Mose anà Anangööm.

²⁴ Baar amwey bàkyey ndaa kàteenà nde, wée bumwey bàkyer aton musà làkwikilà.

²⁵ Apan ba bàkaabà unsà isak isak. Abun, Pöl kàkwey ndaa mwey mpel: « Dweelà In'kyeel kàkal anà iböñ kàkyään nde andweer abe u mbwo a ñangööm Yesay

²⁶ naa:
"Kyen kàmen un'sen wà, un'kyään naa:
Be làkyer asàwem ubwanàbwan, wée be làsàyob anki.

Be làsàler ubwanàbwan, wée be làsàman anki.

²⁷ Nton mpem a un'sen kàkyàbwà bwoor, ba bàkyàkiin an'tsü aba ikà, ba bàkyàdubà mii aba, nton mutsun mii aba muman, an'tsü aba muwem, mpem aba muyob anà ba bàkoon abulà mper in'wà me nton me in'koon aköör ba."

²⁸ Abwey, làyòb naa ngweel a mǝǝ a
Nzam ayi bàtòm akà baar mpa abà
Ayudà: ba, ba bàkyer asàwem! »

²⁹ Ungo bàwem ba ndaa ayi yanswà,
Ayudà waa bàkyen, bamuyisyeel mbaan
a ngwal ba a ba.

³⁰ Abun, Pɔl kàkyer yanswà mbul
yweel u ndwà kàfafurà nde. Nde
kàfawalà baar banswà bàyee mukun'ler.

³¹ Nde kàkyàǎnà ndaa a Imwol a Nzam
anà kàlɔɔnà indiir iler Mwol Yesu Klistɔ,
unsà uyɔl banswà anà u duu.

Un'kaan aka Alma Nsma

Mbul ikikye ungo a nkweel anà ngwiiyà a Klistò, ikamenà naa Ayudà abà babulà anàlakwikilà, asànaa Akilas anà Priska (Isal a Antööm 18.2), bàsemà mupay Làsanj Anàbwanj u Lomà. Kyakin Ikoöñ atàtweb kyakal kya kwo, umpal kàlòonà Pòl u Siri, u Azi Ikikye anà u Ngelesi. Nzam kun'pe buur mukyà « tii u ntsüü a mèn ». Lalan kàkwen nde mukyà Lomà anà Espanye. Ntòn muyöñà nkyeen ande, nde kàsön un'kaan aà kanàlakwikilà a Lomà, « akà be baar làbà u Lomà »

Uboo a un'kaan ande, Pòl akaswanà naa isal ande kyà ntööm a baar mpa abà Ayudà kyà aben, nde kan'tsulà abà: Làsanj Anàbwanj là ngwal ufàsyääl Nzam ntòn mutswà möö a baar banswà abye anà làkwikilà, Ayudà utàtweb, wee sye anà baar mpa abà Ayudà.

Ndaa a ilwanj a Ayudà anà baar mpa abà Ayudà, ntòn muyob naa nkääl a baar mpa abà Ayudà abà babulà anàlakwikilà ikal aben kusà a un'koon a Ayudà, yàkal ndaa a kolàkol utaanj a anàlakwikilà batàtweb. Pòl kàsön ya sye unsà in'kaan ande myumwey asànaa Ngalatya. Apà nde akyeyà u mbalà mwey naa Làsanj Anàbwanj kàtwääl nde là ntòn baar banswà uköon nsööl. Nde wàmubaal naa, Nzam afatswà möö a mbuur wanswà awà afasa mpem akà Nde, itakal naa nde wa nà.

Mbör

¹ Pòl, un'syäl a Klistò Yesu, bun'bel mukal ntööm anà bun'si ukol ntòn mukyään Làsanj a Nzam.

² Làsanj alà, nde kàtèn itaan uboo a in'kaan in'kyeel u mbwo a njangoom ande.

³ Abun, ya yà ntòn Mwan ande, bun'bör unsà ndür kà itoo a David,

⁴ bun'si Mwan a Nzam anà ngwal, u mbwo a Dweelà In'kyeel, ntòn ngwiiyà ande uboo a aku, Yesu Klistò, Mwol abi.

⁵ U mbwo a nde, bi kàwel kab a ngway mukal ntööm ntòn musyen, kà ikob ande, in'sen myanswà mpa amyà Ayudà mukun'kyey u mbwo a làkwikilà,

⁶ in'sen làbà be sye uboo mwo, be baar làwel làbeel a Yesu Klistò,

⁷ - akà atonj banswà abà nkween a Nzam, u Lomà, abà bàwel làbeel a Nzam mukal bà in'kyeel, wey be làwel kab a ngway anà duu byan'fà akà Nzam awà Taarabi anà akà Mwol Yesu Klistò.

Pòl anà aklistò a Lomà

⁸ Me in'takwen mufuur an'toon akà Nzam amè u mbwo a Yesu Klistò ntòn be banswà, ntòn u meen manswà bamuta imbal a làkwikilà abe.

⁹ Nzam awà in'fasyääl me unsà dweelà amè, u mbwo a Làsanj Anàbwanj a Mwan ande, nde wà mbal amè naa me in'fàlatà din taanj lanswà.

¹⁰ Taanj lanswà, unsà ngyamàkà amè, me in'fàlom naa unsà ukwen a Nzam, me in'men ipòl anàbwanj muyà akà be.

¹¹ Unsà ya yanswà, me iwe anà ngyal mukalaman ntòn mukalapà kab a Dweelà ntòn be làkal banàtsim.

¹² Itakal naa u mbwo abe, bi banswà iwel ngwal, amwey anà bumwey, u mbwo a làkwikilà abi banswà, làbe asànaa làmè.

¹³ Atonj, me in'kwen anki mukalawey uköon ayob naa me in'fàkal anà an'kyan muyà akà be, ntòn muwal imbenj imwey akà be, asànaa akà in'sen myumwey mpa imyà Ayudà, wee tii apanà me ipòl nàtaman anki.

¹⁴ Me, me in'we anà nkul a Angeleki asànaa yà baar mpa abà Angeleki, yà anan'yeerà asànaa yà insil.

¹⁵ Kyakin, me in'we anà ngyal mukyään Làsanj Anàbwanj akà be sye baar làbà u Lomà.

Ngwal a Làsanj Anàbwanj

¹⁶ Ntòn me in'we anki anà nswen a Làsanj Anàbwanj, ntòn là là ngwal a Nzam

nton möö a mbuur awe anà lăkwikilă, utătweb akà Un'yudă, ungo akà Ungeleki.

¹⁷ Nton balabal a Nzam lăfămenă u mbwo a la, unsă lăkwikilă ana nton lăkwikilă, asănaa băsön ya naa: « Mbuur awà balabal unsă lăkwikilă akyer asawa möö. »

Man'be a baar mpa abà Ayudă

¹⁸ Apan sye, nkyel a Nzam ifămenă fà du nton muton ukoon inzaam anà nsan a nkool a baar bafakaar ndandaa uboo a ntsuul a nsan a nkool.

¹⁹ Nton undiir ban'kwo muyob akà Nzam, wa afămenă nton ba: Nzam kăkyameey wa.

²⁰ Abun, fà kăkyer Nzam meen, nsyăäl ande yănăsöön ubwan yănăyee, ngwal a mbul a in'tye anà inzaam ande, byăkyer afămenă ubwanăbwan unsă un'yenă u mbwo a isal ande. Abun, baar un'loon baweel anki.

²¹ Nton, itakal naa ba bəyob Nzam, ba nde lăkoo bun'si anki asănaa Nzam, an'toon sye bun'fuur anki. Wɛɛ an'kyän aba măbulă măbunăbun, mpem aba yă unsil yăbilă uboo a lăpib.

²² Ba băkyeyă uyol naa ba bə anayeeră, kyekă ba băbulă anukon:

²³ Ba băsöom lăkoo a Nzam mpa afăsöomă ană itek a mbuur afăsöomă, ană itek a nen, ană ntsur a in'kol in'nă, ană ntsur yăfilaan.

²⁴ Kyakin Nzam kawey nde naa mpem aba ikyer ukwen aba unsă mbiin, nton ya ilwom lăkoo a ndür aba ŋakwo.

²⁵ Ba băsöom ndandaa a Nzam asye a loor, ba bəpə lăkoo ană bəsyăälă undiir băkyer kă ikal a Nkyer awănăsaa, mbul a in'tye. Wöwö!

²⁶ Lalan, Nzam kasolă nde akă ilăän a nswen: Akyay aba bəwey mukal ană abaal, ba băbulă mukal ba a ba.

²⁷ Abaal sye u mper yăba, băpiy nkaäl anăbwan ană un'kaar, ba băbilă unsă ilăän a amwey ană bumwey, mukyer ndaa a nswen a baal ană baal, ană

muwal unsă ndür aba, bweel a balabal nton ndiimă aba.

²⁸ Asănaa mpa bəmen ba naa ndön yatey muyob Nzam, Nzam kasolă akă un'yenă aba aköön an'kyän anăbwan: kyakin băkyeră ba indiir mpa ban'kwo ba mukyer.

²⁹ Ba bənăyol a un'kool anăycon wə ifă, wə lămfəel, wə ngyal a ngim, wə nkyel, wə un'kol, wə ndwăä a baar, wə an'sye, wə impeenă, wə indiir a nswen, anămbămă,

³⁰ anatwee, ayiin a Nzam, anunköön, anuyol, aswesweey, anun'yenă abe, anambeey a aböör aba,

³¹ bəköön un'yenă, bəköön in'koon, bəköön mpem a ukwen, bəköön ngyeb.

³² Itakal naa ba băkyayöb ubwanăbwan ntsuul a nsan a Nzam ayiteenă naa baar băfăkyer indiir abi băkyă ukwă, ba kă nă băfăkyer bya mpel anki, ba băfăkyey sye baar băfăkyer bya.

2

Ntsuul a nsan a Nzam

¹ Abun, ngye, ngye un'loon băsaweel anki, ngye, itakal naa ngye awă nă, ngye mbuur afătsul mbar. Nton, afătsul ngye mbar a mbuur asin, ngye awănăkwelă ngye ŋakwo, nton ngye afăkyer abun, ngye mbuur afătsul mbar.

² Kyekă, bi ikyăyob naa ntsuul a nsan a Nzam ifakal unsă ndandaa ifapă ngo akă baar băfăkyer indiir abin.

³ Nkye ngye akasii, ngye mbuur afătsul nsan a baar ban'kyer ană afăkyer asănaa ba, naa ngye ayăkwelă anki u ntsuul a nsan a Nzam?

⁴ Taan lumwey ngye awămudya un'siina un'naan a ubwan ande, nkăän a mpem ană un'kaay ande. Nkye ngye ayob anki naa ubwan abă bămusiină ngye u mbuul a mpem?

⁵ Unsă mpem bwoor angye, unsă mpem angye mpa ikwen musöomă, ngye awămubel nkyel a kolăkol akă ngye

ɲakwo, ntɔn ila' a nkyel a Nzam, ila' usàmɛɛy nde ntsüül a nsan ande ya balabal,

⁶ ɲde asàfuur mbuur mbuur asànaa akya isal ande:

⁷ mɔɔ a mbul a in'tye akà baar akwà, u mbwo a muküünà aba mukyer ubwan anà mulen ləkoo, ibyāäl anà mɔɔ mpa afātay,

⁸ wɛɛ nkyel anà mfuunà a mpem akà ba akwà, ntɔn mutɔn uwem, bāfālwomà u mbwo a ndandaa anà bāfālab mbwo ikɔɔn balabal.

⁹ Ngyeb mbɔɔn anà bɔɔmà mbɔɔn byāsàkal ntɔn mbuur afàkyer ube, utātweb akà Un'yudà, ungo' akà Ungleki.

¹⁰ Wɛɛ ləkoo, ibyāäl anà duu byāsàkal akà mbuur wanswà afàkyer ubwan, utātweb akà Un'yudà, ungo' akà Ungleki,

¹¹ ntɔn akà Nzam un'kɔɔl anàyon watey.

¹² Baar banswà bàkyer man'be ukɔɔn un'kɔɔn, basàkwà sye ukɔɔn un'kɔɔn. Baar banswà bàkyer man'be uboo a un'kɔɔn basatsüül nsan u mbwo a un'kɔɔn.

¹³ La itàkal naa baar bāfāwem un'kɔɔn abà babalabal kusa a Nzam, wɛɛ baar bāfāsyāäl un'kɔɔn.

¹⁴ Isàkal naa baar mpa abà Ayudà, mpa bayōb un'kɔɔn, abà bāfàkyer balabal ndaa ufaswan un'kɔɔn, un'kɔɔn awà amu ba ɲakwo, ba baar bākɔɔn un'kɔɔn.

¹⁵ Ba ban'swan naa isal ukweenà un'kɔɔn kyanàson u mpem aba, an'kyān aba māmūtà imbal sye, ntsüül a nsan u mpem aba taan lāmwey ikyer afapel, taan lumwey ikyer afawɛɛl.

¹⁶ Ndaa ayin yanwsà isàmenà u mii a mii, umpal usàtsul Nzam nkāäl a baar yanàye u mbwo a Yesu Klistɔ, asànaa awà ya unsà Lāsān Anābwan in'fālɔn mɛ.

Ayudà anà un'kɔɔn

¹⁷ Wɛɛ, ngye mbuur bāfabel Un'yudà, afàsà mpem angye unsà un'kɔɔn anà afāswan ngaal ntɔn Nzam angye,

¹⁸ ngye akyāyōb ukwen ande, un'kɔɔn ande kākyałɔn naa ufàsɔɔl aben ndaa a mfun, ntɔn wa bākyałɔn,

¹⁹ ngye mbuur an'sà kam naa ngye afāsyan ikwāmii, ngye awà pɛɛlā a baar abà uboo a lāpib,

²⁰ un'łɔɔn insil anà wà baar mpa abye anà ngyōōb, ntɔn ngye ngyōōb anà ndandaa an'wal uboo a un'kɔɔn ...

²¹ Inye, ngye awey bāā awà un'łɔɔn a baar asin, ntɔn nkye mpa alɔɔnà ngye, ngye ɲakwo? Ngye afālɔn naa bākɔɔn ayib, ntɔn nkye ngye ɲakwo afāyib ngye?

²² Ngye afātsun baar mutà inswem, ntɔn nkye ngye ɲakwo afātà ngye inswem? Ngye mbuur afāman itek ɲingyāāy, wɛɛ ngye afāwal indiir a ngwal u ndwà a nzam aba!

²³ Ngye afāswan ngaal angye ntɔn un'kɔɔn, wɛɛ ngye afābey Nzam utaan afādwa ngye un'kɔɔn!

²⁴ Abun, ya yanàson naa: « Ntɔn bɛ, ikɔb a Nzam kyanàbey akà in'sen asin. »

²⁵ Ndandaa naa nkyɛɛy ya mfun isàkal naa ngye afāsyāäl un'kɔɔn, wɛɛ, isàkal naa ngye afābey un'kɔɔn anà nkyɛɛy, ngye, ngye awà asànaa mbuur mpa awānàkyey.

²⁶ Isàkal naa mbuur mpa awānàkyey afālab in'kɔɔn, nkye Nzam ayun'kyey anki asànaa nde wānàkyey, itàkal naa nde kà wānàkyey anki?

²⁷ Abun, mbuur mpa awānàkyey u ndūr ande usilabà un'kɔɔn, nde asatsüül nsan, ngye mbuur awe anà un'kaan a un'kɔɔn anà nkyɛɛy, wɛɛ ngye afābey un'kɔɔn.

²⁸ Ntɔn, kà ndaa ifāmenà u mii anki ifàkyer Un'yudà, itàkal idiim ifāmenà u ndūr kyan'kyer nkyɛɛy,

²⁹ wɛɛ ndaa anàye ifàkyer Un'yudà, anà nkyɛɛy ya ya uboo a mpem, nkyɛɛy ifāfà amu Dweelà, kà kà un'kaan anki. Un'yudà a ndandaa awà, lākɔɔ ande afāwal anki akà baar, wɛɛ akà Nzam.

3

¹ Abun, bweel nà Ayudà bye alà? Mfun a nkyeey nkye?

² Mfun yà unsà indiir mböön! Ntön Ndaa a Nzam bàtwab atàpa akà ba. -

³ Ininà? Isàkal naa bàmböön uboo a bà bakàl anki balàä; nkye uköön làä aba ala làyàlwom làä a Nzam?

⁴ Kabwey anki! Wey Nzam bun'yöb naa nde wà ndandaa, mbuur wanswà wà mbuur a loor, asànaa bàsön ya naa: « Yubwan bayöb naa ngye awà balàbal unsà ndaa angye, naa ngye afàwal iböñ isàkal naa bàmatzüül nsan. »

⁵ Wée bi iten aben, isàkal naa un'kool anàyon abi afàsà balàbal a Nzam uköl? Nkye Nzam kà we anà un'kool anàyon anki kidwa nde unsà nkyel ande? Mè in'wàmuten unsà an'kyan a imbuur.

⁶ Kabwey anki! Ntön abun, Nzam mēen nsan asun'tzüül aben?

⁷ Wée, isàkal naa u mbwo a loor amē, ndandaa a Nzam ifàpää mböön ntön làkoo ande, ntön nkye, mē, tii lalà ban'tzüülà ba nsan asànaa mbuur un'be?

⁸ Abun, ntön nkye mpa ban'kwo muten naa: « Wey bi ikyer ube ntön ubwan bàtoo mwo »? Ntön baar amwey bàfibāmà naa bi bàfàlon abwey. Baar aban ban'kwo muwal ntaanāmbar!

Mbuur a balàbal watēy

⁹ Wée ininà? Bi Ayudà, bweel nà bi ifàkal alà? Akà ikikye! Ntön bi bàkyätsul mbar naa baar banswà, Ayudà asànaa Angeleki, bà ungyel a iköb a man'be.

¹⁰ Asànaa bàsön ya naa: « Mbuur a balàbal watēy, itàkal akà mwey,

¹¹ akà mbuur a an'yeerà watēy, mbuur alenà Nzam watēy.

¹² Ba banswà bàkyàbwà ndwan, bàkyàyoö.

Akà mwey afàkyer ubwan watēy, itàkal akà mwey mpel.

¹³ Un'kwaal aba wà asànaa an'dii anàduub,

làlem aba làfàkōn loor, an'te a ntäy mà ungyel a itööm aba.

¹⁴ Mun aba wànyäyol a in'küül anà buul.

¹⁵ In'köl aba myà nswey mupay an'kil,

¹⁶ Nteel a upay anà ngyeb yà u mbwo a ba,

¹⁷ anà mbwo a duu ba bàyöb anki.

¹⁸ Böömà a Nzam akà ikikye u mii a ba latey. »

¹⁹ Kyekà, bi bàkyäyöb naa ndaa yanswà kan'ten un'koon, wa kan'ten akà baar abà u ngyel a un'koon, ntön mun wanswà ukàl wànyäbām anà mēen manswà mənàkwàndwà u mii a Nzam.

²⁰ Wée, akà mbuur mwey usàmenà anki wàbalàbal kusà a nde u mbwo a isal a un'koon, ntön un'koon aswanà na man'be mpel.

Làkwikilà làfàpà balàbal

²¹ Wée apanà, u nsaay a un'koon, balàbal a Nzam làkyer amēnà, un'koon anà anangööm bun'teela imbal.

²² La là balàbal a Nzam u mbwo a làkwikilà amu Yesu Klistö ntön baar banswà bafun'kyey, ntön nsöön yatēy:

²³ ba banswà bàkyer man'be, anà batsüñ làkoo a Nzam.

²⁴ Wée ba batwey bàngway balàbal u mbwo a kab a ngway ande ntön ntsuunà amu Yesu Klistö.

²⁵ Nzam nde kape asànaa iböön muson man'be a baar u mbwo a làkwikilà. Iböön aki iswanà balàbal a Nzam, mpa kape nde ntaanāmbar akà man'be bàkyer itaan,

²⁶ utaan a nkäñ a mpem ande, ntön muswan balàbal ande u taan alà ntön nde ukàl wàbalàbal anà mutwey balàbal a mbuur kan'sà làkwikilà amu Klistö Yesu.

²⁷ Nkye apanà we anà undiir afàkyey uyol? Akà mwey watēy! Ntön nkye? Unsà un'koon nà? Nkye wà isal? Naa, wée kà un'koon a làkwikilà.

²⁸ Bi bàkyäyöb naa mbuur afàtoo wàbalàbal u mbwo a làkwikilà, wée kà u mbwo a isal a un'koon anki.

²⁹ Isàkal abwey, nkye Nzam wà Nzam a Ayudà mpel? Nkye Nde kà wà Nzam a

in'sen myumwey anki? Ya ya ndandaa naa nde sye wà Nzam a in'sen myumwey,

³⁰ nton Nzam wà mwey: Nde asàtwey balàbal baar anàkyey u mbwo a làkwikilà, anà baar mpa abànjàkyey u mbwo a làkwikilà.

³¹ Nkye apanà, ikaswanà naa u mbwo a làkwikilà bi kan'lwom un'koon? Naa, bi kan'pà wa ngwal.

4

Abàlam ṇalàkwikilà

¹ Abun, bi iten aben nton nkaa abi Abàlam? Ininà nde kàwel unsà imbuur?

² Isàkal naa Abalam bun'twey balàbal u mbwo a isal ande, nde kàlakal anà ngyal musen an'pey, wée kà kusà a Nzam anki.

³ Apan, Ndaa Anàson iteenà aben? Abàlam kàsi làkwikilà amu Nzam, kyakin Nzam kun'twey nde wàbalàbal.

⁴ Kyekà, mbuur afàkyer isal mwey, làfur làṇàtɔɔl a làä, kà sànaa kab a ngway anki, wée asànaa nkul.

⁵ Isàkal naa mbuur ufàkyer anki isal, wée nde afàsà làkwikilà akà Mbuur afatwey baar a man'be balàbal, làkwikilà ande làṇàsà un'tal unsà balàbal.

⁶ Kyakin David uteenà nde nton un'sak a mbuur kan'twey Nzam wàbalàbal mukoon alab isal:

⁷ un'sak akà baar bàmadwaäl nkul a an'kyän an'be aba, anà bakyafwe man'be aba!

⁸ Un'sak akà mbuur mpa ufàsyeeel Mwol un'tal a man'be ande!

⁹ Nkye un'sak a kolàkol awà wà nton bànjàkyey mpel, lée wà sye nton baar mpa abànjàkyey? Kyakin, waa bi iten naa: làkwikilà a Abàlam bun'syel asànaa balàbal.

¹⁰ La bun'syeeel taan nà? Kusà lée ungo a nkyeey ande? Naa, kà ungo anki, wée kusà.

¹¹ Ungo amukun'pà, ba bun'si isii a nkyeey asànaa inyem a balàbal kàwel nde u mbwo a làkwikilà, utaaj kàkal nde ṇàtun'kyey anki. Kyakin awà nde taa a

baar banswà mpa abànjàkyey, nton ba sye bàbulà baar a balàbal,

¹² anà taa a bànjàkyey, a baar abà uboo a un'sen a bànjàkyey mpel anki, wée baar ban'lab sye ntäim a làkwikilà a taaràbi Abàlam, kusà mukun'kyey.

Làkwikilà anà iläa a Nzam

¹³ Kà nton u mbwo a un'koon anki, wée u mbwo a balàbal a làkwikilà naa iläa awal kwal a meen bape Abalam, itakal itoo ande.

¹⁴ Isàkal naa kwal alà baar bàfàlab un'koon bawal la, làkwikilà mfun lafakal anki, iläa ifakal anki.

¹⁵ Nton un'koon afàtwaal nkyel. Kyekà, kà ikal ikoon un'koon, mbeey a un'koon sye yatay.

¹⁶ Kyakin, ikyee bàfàbulà u mbwo a làkwikilà, nton ya ikal u mbwo a kab a ngway, nton iläa ikal nton itoo a Abàlam kyanswà, kà nton baar bàfàlab un'koon mpel anki, wée sye baar bàfàlab làkwikilà a Abàlam, awà taaràbi banswà,

¹⁷ asànaa bàson ya naa: « Mè kabuul taa a in'sen mboon. » Nde wà taaràbi kusà a mbuur kàsi nde làkwikilà, Nzam, afàpà aku mōō anà afàbel indiir mpa byàkal akà ikikye asànaa bya byàkyàkal.

¹⁸ Ukoon asà an'kyän ande ukwel a làkyän lanswà, nde kàsi làkwikilà, waa kàbulà « taar a in'sen mboon » asànaa baten ya a nde naa: « Itoo angye isàkal mboon. »

¹⁹ Nde kàkal tsutsu mukolà mbul nkam, wée làkwikilà ande làkal ka paa, itakal naa ndur ande yàkal yàṇàyyoon anà un'kyay ande Saal kàkal ikōb.

²⁰ Ukoon asà mpem bwoor akà iläa, nde kàsi ngwal unsà làkwikilà, waa kasi Nzam làkoo.

²¹ Nton nde kàkyer ayōb ubwanàbwan naa Nzam usàpà iläa, nde akyer afàkolà kya sye, nde we anà ngwal mukwey kya.

²² Kyakin bun'twey ba wàbalàbal.

²³ Kyekà, bàson anki nton nde mpel naa: « Nde bun'twey wàbalàbal. »

²⁴ Wɛɛ ntɔn bi sye, bàsitwey bàbalàbal, bi baar ifàsà làkwikilà amu Nde awà kàwiiy Mwol abi Yesu uboo a aku.

²⁵ Nde bàkyer un'kab ntɔn ibii abi, waa kàwiyà ntɔn mutwey bi bàbalàbal.

5

Möö a duu anà Nzam

¹ Abà, bitwey ba bàbalàbal u mbwo a làkwikilà, bi ibà a duu anà Nzam u mbwo a Mwol abi Yesu Klistɔ.

² Amu nde, bi kan'wal mbwo u làkwikilà, unsà kab a ngway alá ifàkal bi anàtsim uboo a la anà ifàswan bi ngaal unsà làkyan a làkoo a Nzam.

³ Yumwey, bi ifàswan ngaal itàkal uboo a ngyeb anàdiir, bi ikyayob naa ngyeb anàdiir ifàbɔr mukuünà,

⁴ mukuünà afàpà ntsim uboo a nsii, ntsim uboo a nsii ifàbɔr làkyan.

⁵ Kyekà, làkyan làfàkur anki, ntɔn ukwen a Nzam bànyɔl u mpem abi u mbwo a Dweelà In'kyeɛl awà bipe.

⁶ Ntɔn, utaan bàkɔɔn bi ngwal, Klistɔ kàku' ntɔn baar a man'be, utaan làkwe la.

⁷ Yà mpay naa mbuur uku' ntɔn mbuur a balàbal, taan lumwey, yan'kwo ika naa mbuur mwey ukal anà un'kanà mukyey ukwà ntɔn mbuur anàbwan.

⁸ Wɛɛ Nzam afàswan ukwen ande aka bi: Ntɔn, u taan bàkal bi baar a man'be, Klistɔ kàku' ntɔn bi.

⁹ Ntɔn apanà, bi bàkyitwey balàbal u mbwo a an'kil nde, abun, bi sye isàwà möö u nkyel.

¹⁰ Kyakin, isàkal naa bi bàkal ayiin a Nzam, bi bàkyàbulà un'tuüb anà nde u mbwo a nkweel a Mwan ande, awà bi unsà un'tuüb, bi ikyer asàwà möö u mbwo a möö ande.

¹¹ Kà na abwey mpel anki, bi bàfàswan ngaal amu Nzam u mbwo a Mwol abi Yesu Klistɔ, u mbwo ande apanà, bi bàwɛl lɔɔn.

Adam anà Klistɔ

¹² Kyakin, asanaa u mbwo a mbuur mwey man'be màbilà u mɛɛn manswà,

waa ube bàtwaäl ukwà, waa ukwà bàbilà mbuur wanswà ntɔn baar banswà bàkyer man'be.

¹³ Ntɔn, fà nsemà tii un'kɔɔn, man'be màkal u mɛɛn. Wɛɛ, ntaanàmbar yakàl anki ntɔn man'be, un'kɔɔn kàkal anki.

¹⁴ Kyekà, fà Adam tii akà Mɔsɛ, ukwà bàkyer akal, itàkal akà baar mpa bàkyer man'be, akɔɔn ngweem asànaa mà Adam, ifà a mbuur awà ayàya.

¹⁵ Wɛɛ, ye anà nsòon uboo a kab a ngway anà ibii. Ntɔn, isàkal naa u mbwo a man'be a mbuur mwey, bàmbɔɔn bàkyen ukwà, lalan sye, u mbwo a kab a ngway a Nzam, kab a ngway lan'fà akà mbuur mwey, Yesu Klistɔ, lan'sòon ntɔn baar mbɔɔn.

¹⁶ Yumwey, kab a Nzam lan'lyaan man'be a mbuur mwey u mfun: abà, u mbwo a man'be a mbuur mwey, ntsuül a nsa yan'pà ntaanàmbar, kyekà, kab a ngway bàpɛ ungo' a ibii mbɔɔn, lan'lwom ntaanàmbar.

¹⁷ Ntɔn, isàkal naa u mbwo a ibii a mbuur mwey, ukwà bàkyer ayaal, abun sye, u mbwo a Yesu Klistɔ mpel, baar bàfàwal kab a ngway mbɔɔn anà kab a balàbal, bàsàyaal u möö.

¹⁸ Abun, ntɔn ibii a mbuur mwey, mbuur wanswà kàwɛl ntaanàmbar, abun sye, isal a balàbal a mbuur mwey, kyà ntɔn baar banswà bàwɛl balàbal làfàpà möö.

¹⁹ Abun sye, unsà ukɔɔn ngweem a mbuur mwey, baar mbɔɔn bàbulà baar a man'be, ifà imwey sye, unsà unkyeey a mbuur mwey, un'kàbɔ bàbulà bàbalàbal.

²⁰ Kyekà, un'kɔɔn kan'yà ntɔn ibii ibey, wɛɛ, kà ika man'bilà man'be mbɔɔn, kab a ngway lan'sòonà.

²¹ Kyakin, asànaa man'be man'yaal ntɔn ukwà, apan u mbwo a balàbal, kab a ngway làyaal ntɔn möö a mbul a in'tye u mbwo a Yesu Klistɔ, Mwol abi.

6

Ukwà anà möö amu Klistɔ

¹ Apanà, ininà bi iten? Nkye bi ikal tii kunà uboo a man'be ntòn kab a ngway làsööna?

² Naa! Bi kàkyàfurakwà ntòn man'be, bi iyàfàkal aben uboo a man'be?

³ Aben, be lan'diimà naa bi banswà kàwel ndüümà amu Klistò Yesu, nkye unsà nkweel ande ayi, waa bi kàwel ndüümà?

⁴ Unsà ndüümà, bi bidyee u mbwo a nkweel ande mbwo mwey anà nde, ntòn yà asànaa Klistò kàwiyà nde uboo a aku' u mbwo a làkoo a Taa, bi sye iwal möö akuin.

⁵ Ntòn, isàkal naa bi bàkal un'tuüb unsà ukwà ande, bi sye isàkal anà wa u ngwiiyà ande.

⁶ Wey bi iyòb naa: imbuur itaan kàkal bi akyà, bàkyàbèerà u kulunsi anà Nde ntòn mudwa ndür a man'be yi anà bi ikööñ akal aso a man'be.

⁷ Ntòn mbuur awa kan'kwà, nde bamutwey balàbal unsà man'be.

⁸ Kyekà, ntòn bi ban'kwà anà Klistò, bi ban'kyey naa bi isàkal sye u möö anà Nde.

⁹ Ntòn bi ikyàyòb naa Klistò awa kàwiyà uboo a aku', ufàsàkwà anki: ukwà bàfàkal anki anà iköb udu a Nde.

¹⁰ Nde kaku' ntòn man'be, mbalà mwey ipepey. Wée apanà, nde we anà möö, möö ande wà ntòn Nzam.

¹¹ Aba sye be, be lamená asànaa be làkyàkwà unsà man'be, be làwe anà möö ntòn Nzam amu Klistò Yesu.

¹² Lalan, wey man'be makööñ akal anà iköb udu a ndür abe yà ukwà ntòn mufàkyey ilaän a ya.

¹³ Twon lan'pà itiir a ndür abe aka man'be asànaa an'tà a indiir ikööñ balàbal. Wée, lapè möö abe aka Nzam asànaa baar bàwiyà uboo a aku', waa abye anà möö. Lun'pe itiir a ndür abe asànaa an'tà a indiir a balàbal. Labilà unsà isal a Nzam.

¹⁴ Ntòn man'be mäfàsàkal anki anà iköb udu abe, ntòn be làfàkal anki ungyel a un'koon, wée ungyel a kab a ngway.

¹⁵ Ininà abun? Nkye bi ikyer man'be naa ntòn bi bàfàkal anki ungyel a

un'koon, wée ungyel a kab a ngway? Kà abwey anki!

¹⁶ Nkye be làyòb anki naa kya be làsàkal uboo a isal a mbuur asànaa aso ntòn mukun'kyey, be labà aso a mbuur wa làkakyeyà be wà? Itàkal iso a man'be ifàsyen kà ukwà, itàkal iso a nkyeey ifàsyen u balàbal?

¹⁷ Wée bi bàfuur an'toon akà Nzam: kusà be làkal aso a man'be, wée apanà, be làkyàkyey u mpem abe wanswà an'loon a kiin amà balape.

¹⁸ Abun, be làkyàlwomà ungyel a man'be, waa lan'bulà aso a balàbal.

¹⁹ Me in'teenà unsà imbuur, ntòn be sye labà baar. Ntòn, asànaa lapè be itiir a ndür asànaa aso unsà isal a mbiin anà kyalingyoomà abya ifàsyen muton Nzam, abun sye, lapè bya apanà ntòn bya ibulà ungyel a iso a balàbal alà làfàsyen kà un'kyeel.

²⁰ Umpal làkal be aso a man'be, be làkal nsaay kusà a balàbal.

²¹ Be bweel nà làwèl? Nàbawà be labà u nswen, ntòn ntsüü a ma ukwà.

²² Wée apan be làkyàlwomà ungyel a iso a man'be anà làkyàbulà aso a Nzam, be lan'wal bweel làfàsyen kà un'kyeel, waa ntsüü a ya, yà möö a mbul a in'tye.

²³ Ntòn làfur a man'be là ukwà, wée kab a ngway a Nzam là möö a mbul a in'tye amu Mwol abi Klistò Yesu.

7

Un'klistò anà un'koon

¹ Aton, ikamenà naa be lan'diimà - me in'teenà a baar bàyòb un'koon - naa nkye be làyòb anki naa un'koon afàkal anà iköb udu a mbuur nà utaan awà nde anà möö?

² Abun, un'kaar anàbàäl wà un'tuüb, unsà un'koon, anà mbàäl ande utaan awà nde anà möö. Wée nde usàkwà, nde ufàfàkal anki ungyel a un'koon a bór.

³ Abà, isàkal naa nde kan'wal un'dim asin utaan awà mbuur awà anà möö, nde kan'tà inswem. Wée, isàkal naa un'dim kan'kwà, nde kan'bulà nsaay kusà a

un'koon, apan nde uyakal anki njinswem mubulà un'kyay a mbuur asin.

⁴ Abun sye nton be, aton ame, be bakyalasa ka ukwa kusa a un'koon, u mbwo a ndur a Klisto, nton mubulà baar a mbuur asin, Mbuur awa kawiya uboo a aku, nton bi itwey mben nton Nzam.

⁵ Kyakin, utaaj kakal bi unsa in'twan, ilaän a man'be mafu unsa un'koon, masyaälà itiir a ndur abi, nton bi itwey mben nton ukwa.

⁶ Wee apana, kaku bi unsa ikob kyakaära bi ka iso, bi kakyatoo nsaay kusa a un'koon. Nton bi isal ungyel a ikob akuin kyà Dweelà, wee ka ungyel a ikob itaan kyà un'koon anàson anki.

Un'koon anà man'be

⁷ Abun, inina bi iten? Nkye un'koon wa man'be? Ka abwey anki! Wee, yalakal naa un'koon watey, me man'be kalayob anki. Abun, me kalayob anki ngyoöm a mpem, yalakal naa un'koon kateen anki naa: "Twon an'youm mpem."

⁸ Mulab ndaa ayi, man'be mabor amu me ngyoöm a mpem ya ifa ifa u mbwo a nswen. Nton, yalakal naa un'koon ukoon, man'be malakal undiir anakwa.

⁹ Itaan, mpal kakoon un'koon, me kakal anà möö. Wee mpal yayi nswen, man'be mafawal möö,

¹⁰ me waa kaku: nswen yalasyeen u möö, yan'syeen ka ukwa.

¹¹ Nton man'be, u mbwo nsil ayin, laa man'kuir ma, u mbwo a nswen, anà u mbwo a wa, waa kan'pe ukwa.

¹² Abun, un'koon wa in'kyeel, nswen ya in'kyeel, balabal anà ubwan.

¹³ Apan, nkye undiir anabwan kakyatwaal ukwa nton me? Ka ndandaa anki! Wee ma man'be: ma masyaäl undiir anabwan mukan'pa ukwa, nton wa kamenà asanaa man'be anà muswan nkyel a man'be, u mbwo a nswen.

Mbuur anà man'be

¹⁴ Ndandaa, bi bakayob naa un'koon wa wadweelà. Wee me, me in'wa mbuur

a un'son a ndur, bakyan'yala u man'be asanaa un'so.

¹⁵ Nton, me in'fayob anki ayà in'fakyer me: me in'fakyer anki ayà in'fakwen me, wee me in'fakyer ndaa in'faton me.

¹⁶ Abun, isakal naa ayà mpa in'fakwen me, me in'fakyer ya, me an'kyey naa un'koon wa ubwan.

¹⁷ Ka me anki in'kyer abun, wee man'be amà amu me.

¹⁸ Nton me in'kyayob naa amu me, - me in'kwen muten uboo a ndur ame - ubwan batey: ukwen akyer ubwan bamwo, wee me in'kakwo anki mukyer ba.

¹⁹ Kyakin ubwan in'kwen me mukyer, me in'kyera anki, wee ube mpa in'kwen me, me in'wamukyer ba.

²⁰ Kyekà, isakal naa me an'kyer ayà mpa in'kwen me, ka me anki an'kyer, wee man'be amà amu me.

²¹ Apan, me an'man un'koon wa: mpal in'kwen me mukyer ubwan, ube bamanaäm.

²² U mpem ame, me in'faman un'sak nton un'koon a Nzam.

²³ Wee, uboo a itiir a ndur ame, me an'faman un'koon asin wamunwan a un'koon a un'yena ame, wa kaman'buul un'so a un'koon a man'be amà uboo a itiir a ndur ame.

²⁴ Ngyeb aka me! Nà asan'tsuun u ndur a ukwa yi?

²⁵ An'toon aka Nzam u mbwo a Yesu Klisto, Mwol abi! Mutsula, me njakwo in'wa un'so a un'koon a Nzam unsa un'yena, un'so a un'koon a man'be unsa ndur.

8

Möö anà Dweelà a Nzam

¹ Lalan, apana, ikwandwa ifakal anki nton baar abà amu Klisto Yesu.

² Nton un'koon a Dweelà awafapà möö amu Klisto Yesu, kaman'tsuun unsa un'koon a man'be anà ukwa.

³ Nton undiir kakal mpay mukyer unsa un'koon, nton un'son kun'kwaama ngwal, Nzam kaker akyer wa: nton man'be, Nde katoim Mwan ande njakwo u ndur ayà

asànaa ndür a man'be, nde kàpe

ikwàndwà akà man'be unsà un'sòn,

⁴ Kàkyer nde abà nton balàbal ala kàlöömà un'koon lākwey amu bi, bi baar mpa ifàyikyà ungyel a ikōb a un'sòn, wée unsà Dweelà.

⁵ Abun sye, ungyel a ikōb a un'sòn, an'kyān abà mǎfasyāāl imbuur, wée baar abà ungyel a Dweelà, an'kyān abà mǎfasyāāl yin'kyeēl.

⁶ Nton un'sòn afāsyeen kà ukwà, wée Dweelà afāsyeen u mōō anà u duu.

⁷ Nton an'kyān a un'sòn mǎfambaār Nzam, ma mǎfàkal anki ungyel a un'koon a Nzam, ma mākwo anki akà ikikye.

⁸ Kyekà, baar bǎfàkal ungyel a ikōb a un'sòn, ba bākwe anki mupa Nzam un'sak.

⁹ Wée akà bē, bē lābà anki unsà un'sòn, wée unsà Dweelà, isàkal naa ndandaa Dweelà a Nzam wà anà bē. Isàkal naa mbuur watey anà Dweelà a Klistō, nde kà wà mbuur ande anki.

¹⁰ Abun, isàkal naa Klistō wà amu bē, ndür abē, ndandaa, yà ndür anàkwà nton man'be, wée Dweelà wà mōō abē nton balàbal.

¹¹ Isàkal naa Dweelà a Nzam awà kǎwiiy Yesu uboo a aku'wa uboo a bē, mbuur awà kǎwiiy Yesu Klistō uboo a aku'asàpà sye mōō u ndür abē yà ukwà yi, u mbwo a Dweelà ande alà uboo a bē.

¹² Abun, atōŋ amē, bi ibye anà nkul, wée kà yà un'sòn anki nton mukal anà mōō a imbuur.

¹³ Nton, isàkal naa bē lābà anà mōō unsà imbuur, bē lākier asàkwà, wée isàkal naa unsà Dweelà, bē lan'dwa nkaāl abē yà imbuur, apan bē lasàkal anà mōō.

¹⁴ Kyakin, baar abà bǎfasyeen unsà Dweelà a Nzam, ba bā baan a Nzam.

¹⁵ Nton bē lāwel anki dweelà lāmwey lan'kwo mubuul bē asō anà mukàlapà bōomà, wée Dweelà mwey afàlabuul bāŋàywaan nka, waa anà bi ikuub in'kweŋ: « Wōō Taa! »

¹⁶ Dweelà nde ŋakwo afàtā imbal akà dweelà abi naa bi ibà baan a Nzam.

¹⁷ Abun, nton bi ibà baan, bi sye ibà akyee a kwal: akyee a Nzam anà akyee a kwal mbwo mwey anà Klistō, nton bi ban'wal yar unsà mpay ande, bi sye isawal yar unsà lākoo ande.

Lākōō lāyàyà

¹⁸ Mē in'yweerā naa mpay a taan alà ikwo anki anà lākoo alà lāyāmenā amu bi.

¹⁹ Nton, nkyeer yanswà yāmudilā anà nkaāŋ a mpem mēey a baan a Nzam.

²⁰ Nton, nkyeer yanswà yāŋābilā ungyel a ikōb a bunābun, kà unsà ukwen aya anki, wée unsà ukwen a mbuur kāsī ya, wée lākyaŋ lāmwo:

²¹ nton ya sye iyāfàkal anki kà iso a kūūb nton muwal yar a nsaay anà lākoo a baan a Nzam.

²² Abun, bi ikyāyōb naa nkyeer yanswà tii lalà yà unsà mpay asànaa usaay a bōr.

²³ Kà nton ya mpel anki: bi sye, bi baar ibye anà mbeŋ atātweb yà Dweelà, bi ibāmulaal u mpem abi, mudilā ngywaan a nka, ntsūūŋ a ndür abi.

²⁴ Nton bi kākyawà mōō, wée ngweel a mōō ya yà unsà lākyaŋ mpel. Abun, lākyaŋ imanā bi là la kà lākyaŋ anki. Kyekà, uman undiir bāsyeelā lākyaŋ ifàkal nsyeel a lākyaŋ anki: lākyaŋ bǎfàsà abeŋ unsà undiir akamenā?

²⁵ Wée usa lākyaŋ unsa undiir mpa ikamanā bi, yà mudil wa unsà mukuūnā.

²⁶ Ifà imwey sye, Dweelà lāfāyà mukibay unsà gyōōlā abi, nton bi iyōb anki muyamā ubwanābwan, wée Dweelà ŋakwo afāyamā nton bi mulaal unsà ngok mpa ukwo mbuur mutwey.

²⁷ Waa mbuur awà afāleŋ muyōb mpem akyāyōb an'kyān a Dweelà, nton Dweelà afāyamā nton baar in'kyeēl asànaa ukwen Nzam.

²⁸ Bi ikyayōb sye naa indiir byanswà byāfālyaan nton ubwan a baar bākwen Nzam, anà baar kàbel nde nton nswaal ande.

²⁹ Nton, baar abà kāyōb nde kusà, nde ba sye katsūūl mukal bābalàbal kà isii a

Mwan ande, ntɔn naa nde awà ukal nswem uboo a atɔn mbɔɔn.

³⁰ Baar abà kàlɔɔn nde fà itaan, nde kàkyer abel sye, baar kàbel nde, nde ba kabuul bàbalàbal sye, anà ba akwà kàbuul nde bàbalàbal, nde kàkyer asyaṇà sye.

³¹ Abun, ininà bi ifàtɛn ntɔn indiir abi? Isàkal naa Nzam wà anà bi, nà asimbaär?

³² Abun, nde mbuur mpa kàtii Mwan ande ṇakwo, wɛɛ nde kun'kab ntɔn bi banswà, ntɔn nkye mpa kipà nde, mbwo mwey anà Mwan ande, indiir byanswà?

³³ Nà kan'kwo mufüün baar abà kàsɔɔl Nzam? Nzam afatwey baar balabal!

³⁴ Nà asatsuül mbar? Klistɔ Yesu kàkyakwà, waa kafawiyà, nde wa u kɔɔ a ibaal a Nzam, wàmubɔɔn ntɔn bi!

³⁵ Nà asàkaab bi anà ukwen a Klistɔ? Lingyooma, ngyeb, nkwaan, ngyal, làmbwà, kɔm itàkal igɔnsà?

³⁶ Asànaa bàsɔn naa:
« Ntɔn ngye, bi bàkidwa ilà anjukiinà, ba bàfiwal asànaa ntsür bàfàsyen kà idwääl. »

³⁷ Wɛɛ unsà ayi yanswà, bi ibà anàbɔn anàsɔɔnà u mbwo a mbuur awà kikwen.

³⁸ Ɛɛ, ndandaa mɛ an'sà kam naa itàkal ukwà, itàkal mɔɔ, itàkal akyeey, itàkal amfum, itàkal papanà, itàkal taan làsàyà, itàkal ngwal,

³⁹ itàkal ngwal a du, itàkal ngwal a ngyel a mɛɛn, itàkal nkyeer asin, undiir mwey tɛy akaab bi anà ukwen a Nzam bayàmenà amu Klistɔ Yesu awà Mwol abi.

9

Nzam anà un'sɛy kàsɔɔl nde

¹ Amu Klistɔ mɛ in'tɛn ndandaa, mɛ in'kur anki, u mbwo a Dweelà In'kyeel, an'kyan amɛ man'teelà imbal:

² u mpem amɛ, mɛ in'we anà ngyeb mbɔɔn anà usaay mpa bàfàtsü.

³ Ɛɛ, mɛ in'yàkwɛn naa ban'si in'küül, mɛ ṇakwo in'kaabà anà Klistɔ ntɔn atɔn amɛ, itoo amɛ u ndür.

⁴ Ba bà baar a Isàlɛl, abà unsà ngywaan a nkà, làkoo, nkwa, nkɔɔn, ngyamakà, ilää

⁵ anà bàtaa, amu ba, unsà ndür, kàtoo Klistɔ awà udu a ya yanswà, Nzam anàsaak ipepey. Yà abwey!

⁶ Ya ikaswanà anki naa Ndaa a Nzam ibɔn anki. Ntɔn, baar banswà abà akyee a Isàlɛl kà Bà Isàlɛl anki,

⁷ anà, kà akyee a Abàlam banswà anki abà baan ande, ntɔn Nzam kàtɛn a Abàlam naa: « Ngye akyee asàwal u mbwo a Isak. »

⁸ Ikaswanà naa: kà baan a ndür anki unsà imbuur abà baan a Nzam. Baan a Nzam ba baan abà kabɔr nde uboo ilää kun'pɛ nde.

⁹ Ntɔn, ndaa ayi yàkal ilää: « Mɛ in'kyer asàyàfurà u panà atub alà, Saal asàkal anà mwan baal. »

¹⁰ Ka yatsü apan anki, Lɛbɛk sye kàbɔr baan a mbuur mwey mpel, Isak, taarabi.

¹¹ Apan, baan bàkal anki bàṇàtəbɔr anà bàṇàtəkyer anki itàkal ubwan, itàkal ube, ntɔn nswaal a Nzam ikwe, ndaa yàkal kusà a nsɔɔl kàkyer nde

¹² mukɔɔn alab isal a baar, wɛɛ ukwen a mbuur kabel, waa kàtɛn a Lɛbɛk naa: "Bwel asàsyääl un'kɔm",

¹³ asànaa bàsɔn naa: "Mɛ kàkwɛn Yakɔb, anà kàyiin Isawu."

¹⁴ Ininà bi itɛn? Nkye balàbal latey amu Nzam? Kà ndandaa anki! »

¹⁵ Ntɔn nde kàtɛn a Mɔsɛ naa: "Mɛ in'sàsyääm mbuur an'kwɛn mɛ musyääm

anà in'sàpà kab a ngway akà mbuur an'kwɛn mɛ mupà kab a ngway.

¹⁶ Abun, ndaa ayi ifàkal anki ntɔn ukwen itàkal ngwal a mbuur, wɛɛ u nsyääm a Nzam.

¹⁷ Kyakin Ndaa Anàsɔn yàtɛn ya a Falawɔ naa: « Le, mɛ kasi mɛ mfum ntɔn muswan amu ngye ngwal amɛ, ntɔn naa ikɔb amɛ bàkyään kya u mɛɛn manswà. »

¹⁸ Abun, nde afàsyääm mbuur ukwen nde, afàsà mpem bwoor akà mbuur ukwen nde.

Nkyel anà ngyeb a Nzam

19 Wɛɛ abun, ngye ayàtɛn a mɛ naa: « Ntɔn nkye ufinààn nde, ntɔn, akà mbuur mwɛy ukwe anki mumbaär ukwen ande? »

20 Wɛɛ ngye awà nà, mbuur, ntɔn musà Nzam mbaan? Nkye làbuun lan'kwo làtɛn a un'boom ande naa: « Ntɔn nkye kan'kyer ngye abà? »

21 Un'boom, kà wà mfum a tɔm ande anki mukyer a twar nsil alan, làbuun a ibyaäl, itàkal làbuun a isal a bunàbun?

22 Ngye ininà atɛn, isàkal naa Nzam akwen mutwey nkyel ande anà muswan ngwal ande, nde kàkyer asɛn buur anà nkàän a mpem mbɔɔn an'buun a nkyel balɔɔn ntɔn ukwà,

23 ayi yà ntɔn nde mumɛy un'naan a làkoo ande akà an'buun a un'naan ande kusà a an'buun a nsyääm kàlɔɔn nde kusà ntɔn làkoo.

24 Bi ibà baar kàbɛl nde, kà nà uboo Ayudà mpɛl anki, wɛɛ sye uboo a baar mpa abà Ayudà.

25 Asànaa, un'kaan a ɔzɛ utɛɛnà wa naa: Awà mpa kàkal un'sɛn amɛ, mɛ in'sun'beelà un'sɛn amɛ, awà mpa kàkal nkween amɛ, mɛ in'sun'beelà nkwen amɛ.

26 Ikal akyä bātɛɛnà a ba naa: « Bɛ kà làbà un'sɛn amɛ anki », ba bàsabeelà baan a Nzam a mɔɔ.

27 Yesay, u mper yande, kasi un'kwɛn ntɔn Isàlɛl: « Itàkal naa baan a Isàlɛl bakàl asanaa ansɛn a ngyal a kolakol, baar ikikye bàsawà mɔɔ.

28 Ntɔn Mwol asàkwey Ndaa ande yanswà làgyägyä u mɛɛn. »

29 Yesay awà kàtātà ngɔɔm kusà naa: « Isàkal naa Mwol a anità kàsiwey anki ikyee, abà bi kàkyàbulà asànaa Sɔɔɔm, bi kàlakal balàbal asànaa Gɔmɔr. »

Isàlɛl anà ngweel a mɔɔ

30 Apanà, ininà bi ifàtɛn? Ayi: baar mpa abà Ayudà, mpa balɛnà mubulà bàbalàbal, bàkyàwal balàbal lan'fà u làkwikilà,

31 kyekà Isàlɛl awà kàlɛnà un'kɔɔn ntɔn mubulà balàbal, kàsàman anki la.

32 Ntɔn nkye? Ntɔn balàbal alà ba la bàyadilà anki unsà làkwikilà, wɛɛ ba bàsɛi naa bà la bàsawal unsà isal. Ba bayabol aka « un'kul awa afabwiy »,

33 abun, bàsɔn naa:

« Le, mɛ kan'tɔɔl u Siyɔnà un'kul afabwiy, nkɔn ifabwiy.

Wɛɛ mbuur afàsà làkwikilà amu Nde usaman anki nswen. »

10

1 Atɔn, un'làän awà u mpem amɛ anà ngyamakà amɛ akà Nzam ntɔn ba, yà naa ba bàwu' mɔɔ.

2 Ntɔn, mɛ in'wà mbal, ba bye anà uyɔl akà Nzam, wɛɛ kà uyɔl abàkapaa pɛelà anki u ngyɔɔb.

3 Mudiimà balàbal làfàfà akà Nzam anà mulɛn musa là ba ñakwo, ba bafakal anki ungyel a balàbal a Nzam.

4 Ntɔn ntsüü' a un'kɔɔn yà Klistɔ, ntɔn bàpɛ balàbal akà mbuur wanswà awe anà làkwikilà.

Mɔɔ wà ntɔn mbuur wanswà kan'kyey Mwol

5 Nde ñakwo Mɔsɛ kàsɔn ntɔn balàbal lan'fà akà un'kɔɔn naa: « Mbuur asàkwey nswɛɛn ayi, asàkal anà mɔɔ u mbwo a ya. »

6 Wɛɛ, balàbal làfàfà unsà làkwikilà làtɛn abà: « Twon an'tɛn u mpem angye naa: "Nà asàbeenà du?" » Apey yà mutyeey Klistɔ.

7 Itàkal naa: « Nà asàtyà kà un'baan? Nkye apey yà mumbaar Klistɔ uboo a akü? »

8 Wɛɛ wa atɛɛnà aben? « Tsutsu' apà ngye, yà ndaa, u mun anà u mpem angye. » Ndaa ayi, yà ndaa a làkwikilà alà ipay bi làsan.

9 Isàkal naa u mun angye, ngye afàtā imbal naa Yesu wà Mwol, isàkal naa u mpem angye, ngye awe anà làkwikilà naa Nzam kun'wiyy kà ukwà, ngye asàwà mɔɔ.

¹⁰ Kyakin, làkwikilà làfàbuul baar balàbal làfàfà u mpem, anà imbal aki ifàwiiy baar mōō ifàtoo u mun.

¹¹ Ntɔn, Ndaa Anàson iteenà naa: « Mbuur usàsà làkwikilà amu Nde, bàsun'meey anki nswen. »

¹² Abun, nsōōn yatey uboo Ayudà anà Angeleki: ba banswà bà Mwol mwey, awà afàpà indiir ande akà baar banswà bafun'bel.

¹³ Abun, mbuur asàbel ikɔb a Mwol akyer asàwà mōō.

¹⁴ Wée, ba bàyun'bel aben isàkal naa làkwikilà amu nde latey? Ba làkwikilà bàyàsà aben amu nde, isàkal naa ba bàjātun'wem anki? Ba bàyun'wem aben isàkal naa mbuur nātālɔn anki?

¹⁵ Wée ba bàyālɔn aben, isàkal naa ba batōm anki? Yumwey bàsōn ayi: « Myà ubwan in'kol a baar abà bàfàpay Làsan Anàbwan! »

¹⁶ Wée ba banswà bàkyey anki Làsan Anàbwan alà.

¹⁷ Abun, làkwikilà làfàyà unsà ndaa bàfàwem, ngweem ifàfà u mbwo a Ndaa a Klistɔ.

¹⁸ Apan, me in'fuul naa: Nkye ba bàwem anki? Ee, bàkyàwem! Ntɔn, bàsōn naa: « Làbɔl aba làpää u meen manswà, ndaa aba yàtɔl tii u ntsuü'a meen. »

¹⁹ Abun, me in'fuul naa: Aben, baar a Isàlèl bàyòb anki? Utàtweb Mòse kàten naa:

« Me in'yàseen un'kɔl abe akà undiir mpa awà un'sen, me in'yàmbaar nkyel abe akà un'sen akōōn un'yenà. »

²⁰ Yesay kan'kyà kwel muten naa: « Me bàmàkan'man akà baar mpa bàyan'lenà, me kàkàmeeey akà baar mpa ban'lōōmà akà undiir mwey. »

²¹ Wée ntɔn Isàlèl, Nde kàten naa: « Ilà' anjukiinà me an'lée an'kɔɔ akà un'sen anjunkwem anà wànjun'tswe ngwal. »

11

Nzam kàpiy anki Isàlèl

¹ Abun, me in'fuul naa: Nkye Nzam kàpiy un'sen ande? Akà ikikye! Ntɔn me njàkwo iwà un'nsi Isàlèl, itoo a Abàlam, uboo a ywar a Bensàmen.

² Nzam kàpiy anki baar ande kàsōl nde itaan. Imenà naa be làkayobà anki naa Ndaa Anàson nkye iteenà, u mbwo aya kàsi Elya tār ntɔn Isàlèl a Nzam:

³ « Mwol, ba bàkyer adwa anangɔɔm angye, bàpay mesà a ibɔɔn angye, me kàsàsal me mpel, anà ba bàkwen mukan'dwa sye! »

⁴ Wée, Nzam kàmun'fuur aben? « Me kàyee ntɔn me baar nsaab nsàmbwar yà abaal, baar mpa bàsàbwà kà an'bwan kusà a Baal. »

⁵ Yà balàbal utaaj alà, ban'saal baar ikikye kan'sɔɔl Nzam unsà kab a ngway ande.

⁶ Wée, isàkal naa unsà kab a ngway, kà unsà isal anki, iswanà naa kab a ngway kà là kab a ngway anki.

⁷ Apanà, bi ifàten aben? Undiir ulenà Isàlèl, nde wa nātàkaar anki, wée baar bàsōl bàkyer akaar wa, wée akà bumwey, mpem aba yàbulà bwoor,

⁸ asànaa bàsōn ya naa: « Nzam kàpe dweelà a bɔɔmà, mii ntɔn ukɔɔn aman, an'tsu'ntɔn ukɔɔn awem, tii nàbà. »

⁹ David waa kàten sye naa:

« Wey mesà aba ibulà untaam anà an'tey ntɔn ba, ntɔn mbwaeel anà ntaanàmbar ntɔn ba!

¹⁰ Wey mii aba ibu' mpib, tii mpal bàyàfàman ba.

Abōōlà muim ipepey. »

¹¹ Waa me in'fuulà naa: nkye ntɔn mbweel ipepey, waa ba bàselà? Kà ndandaa anki! Wée ntɔn ibii aba, waa Nzam kàpe mōō akà baar mpa abà Ayudà, ntɔn musen un'kɔl a Isàlèl.

¹² Kyeka, isàkal naa ibii aba byàpe un'naan u meen, anà ntyeey aba un'naan a baar mpa abà Ayudà, abun nsuub aba yànjàkwo iyàtwaal un'naan a nkye ifà?

¹³ Me amalakyään, ntɔn be baar mpa labà Ayudà: in'wà me paa, me, ntööm a baar mpa abà Ayudà, me in'fapà làkoo kà isal amè

¹⁴ unsà làkyän musen un'kol. Me in'sii naa me in'yäseen un'kol a atɔŋ amè unsà ndür ntɔn mutswà möö a ndam a baar uboo a ba.

¹⁵ Ntɔn, isàkal naa nsyeel a ba ukol yàfuur un'tuüb a Nzam anà meen, mfurà aba iyàkal aben? Ya isàkal asànaa mfurà a baar fà ukwà tii u möö.

¹⁶ Kyeka, isàkal naa kab atàtwèb là in'kyeel, mfwar yanswà iyàkal in'kyeel, isàkal naa un'swey wà in'kyeel, an'kòkà màyàkal mà in'kyeel.

¹⁷ Wée isàkal naa an'kòkà mamwey bàkyàtsuul, wée ngye, un'te a ɔlive a ndwan, ngye bakòh uboo a an'kòkà màsàsal kà un'te a ɔlive ntɔn badii anà ma u mbwo a un'swey mwey ana u mbwo a inö mwey kya,

¹⁸ twon an'swan ngaal kusà a an'kòkà amàñàtsul. Ngye an'kwo aswen ngaal, wée kà ngye anki aseenà un'swey, wée un'swey akaseenà.

¹⁹ Apan, ngye ayàten naa: « An'kòkà bàtsul ma ntɔn me ban'kòh. »

²⁰ Ye abwey. Bàtsul ba ma ntɔn bwoor a mpem a ba. Wée ngye, unsà làkwilà waa ngye awà paa. Twon an'sen an'pey, wée kal kà igyeeŋ.

²¹ Ntɔn, isàkal naa Nzam kàtii anki an'kòkà màfàtoo ma ñakwo, kal kà igyeeŋ, manà nde uköön asatii, akà ikikye!

²² Ler ubwan anà nsyeel a mii a Nzam: nsyeel a mii akà baar abà bàbü, ubwan akà ngye, isàkal naa ngye awà mulalà uboo a ubwan ba, naa tɛy, ngye sye bàkyer asalwom.

²³ Wée akà ba, isàkal naa ba ban'wey bwoor a mpem aba, ba bàkyer asakɔn, ba sye, ntɔn Nzam we anà iköb mukakɔn mbalà asin.

²⁴ Abun, isàkal naa ngye, ngye kàlwomà unsà un'te a olive a ndwan awà katwey wa ñakwo, waa bakòh unsà un'te

a ɔlive a boo a bul, itàkal naa kà wa anki katwey, ntɔn nkye mpa bàfuur kà un'te a ɔlive a boo a bul an'kòkà amà kàtwey nde ñakwo?

Möö a ntsüü a baar a Isàlèl

²⁵ Ntɔn me inkwen anki, atɔŋ, naa be làköön ayòb ngyee ayi, manà be làyamenà naa be labà anan'yeerà: ndam a baar a Isàlèl, mpem aba isàkal yàñàbwà bwoor mböön tii mpal bàsàbilà baar mpa abà Ayudà banswà uboo a un'seŋ a Nzam.

²⁶ Apan, Isàlèl kyanswà isàwà möö, asànaa bàsòh ya naa:

« Un'tswää a möö asatoo u Siyónà, nde asàlwom ube a Yakòb.

²⁷ Ya isàkal nkwa amè anà ba, mpal in'sàlwom me man'be aba. »

²⁸ Ntɔn Làsan Anàbwan, ba bà ayiŋ a Nzam, ntɔn ubwan abe, wée, ntɔn nsööl a Nzam, ba bànkween ntɔn bànkàa aba.

²⁹ Ntɔn, Nzam ufàduum anki kab a ngway ufapà nde, nde ufàsööm anki mbeel ande.

³⁰ Abun sye, itaan, be Nzam lun'kyeyà anki, apanà, ntɔn unkwem aba, be bàkyàlasyääm,

³¹ abun, uköön unkyeey aba apanà kan'kyer naa Nzam kisyaäm, anà nde usyaäm sye ba banswà.

³² Ntɔn, Nzam kàbäm baar banswà uboo a unkwem ntɔn musyaäm ba banswà.

³³ Öö, indubà a un'naan, a an'yeerà anà a un'yenà a Nzam! Ntsüül a mbar ande ufàgyool anki, mbwo ande ufàkul anki!

³⁴ Asànaa iteenà Ndaa Anàson:

« Nà kàyòb an'kyän a Mwol? Itàkal naa nà kan'kwo mukal un'peel a an'lwen ande?

³⁵ Itàkal naa nà kàtun'pà undiir waa nde kàfun'lööm mfuür awa? »

³⁶ Ntɔn undiir wanswà afu' akà nde, u mbwo a nde, ntɔn nde. Akà nde làkoo a mbul a in'tye! Yà abwey.

12

Möö akün unsà isal a Nzam

¹ Atɔŋ, me amàlaloɔm, kikɔb a nsyaäm a Nzam, làkàb ndür abe asànaa ibɔɔn a mɔɔ, kya in'kyeel anà kyàmupà Nzam un'sak: kya isàkal ngyamàkà a ndandaa ntɔn be.

² Twon lan'lab nsyaäl a meen a mpal ayi, wɛɛ làkàl bànàbulà u nsɔmà a un'yenà ntɔn musà nsɔɔl unsà ukwen a Nzam: undiir anàbwan afàpà nde un'sak anà wàŋàkwo.

³ U mbwo a kab a ngway alà ban'pe, me in'ten akà umwey umwey uboo a be: twon lan'kal anà uyɔl anàsɔɔnà anà uyɔl tii unsà undiir ayɔbà, làyɔbà mbɔɔn ntɔn mutɔn uyɔl, umwey ntɔn isii a làkwikilà alà kun'pe Nzam.

⁴ Asànaa bi ibà itiir mbɔɔn unsà ndür mwey, wɛɛ itiir abi byanswà kà bya isal imwey anki.

⁵ Kyakin, itàkal naa bi ibà mbɔɔn, bi ibà ndür mwey unsà Klistɔ, ntɔn bi ibànàtuüb amwey anà bumwey, asànaa itiir a ndür mwey.

⁶ Bi ibye anà an'kab mäsöön, mulab kab a ngway alà bipe, nkye la là kab a ngɔɔm? Wey bàsyaäl la unsà un'tuüb anà làkwikilà.

⁷ Nà awe anà kab a isal? Wey nde upe mɔɔ ande unsà isal. Umwey usàkal anà kab alɔŋ, wey nde ulɔŋ.

⁸ Nkye wumwey we alà làlèl? Wey nde ulèl. Wey mbuur afàpà, upe ukɔɔn asà un'tal, mbuur asyen, ukyer anà un'kanà, mbuur afàsyaäm, ukyer unsà un'sak.

⁹ Wey ukwen abe bàkɔɔn akal bà mpem ywel. Làsi làyiin akà ube, làbäab anà ubwan:

¹⁰ - ntɔn ukwen a itɔŋ, làkàl anà ukwen mbɔɔn be a be, - ntɔn ibyaäl, làkàl bàtätweb musyañà baar asin,

¹¹ - ntɔn isal a Mwol, làkàl ngwal unsà Dweelà, lun'syaäl asànaa asɔ,

¹² - ntɔn làkyan, làkàl unsà un'sak, - ntɔn mpay, làkàl anà nkään a mpem, làsi mukuünà u ngyamàkà

¹³ - ntɔn ngyal a anjin'kyeel, labay, làkàl anà un'kaay.

¹⁴ Làsaak baar abà bàfàlamɛɛy nkwaan: lasaak, twon lasi in'kuül.

¹⁵ Làsän anà baar abà unsà un'sak, làlèl anà baar bàlèl.

¹⁶ Làkàl anà un'tuüb a ngwal be a be: twon lan'kal anà ngyal a indiir an'kol an'kol, wɛɛ, wey bàlasyeen akà indiir a làbɔɔn. Twon lan'kyey uyɔl naa be làbà anan'yeerà.

¹⁷ Akà mbuur mwey, twon lan'fuur ube kà ikal a ube. Taan lanswà, làlèl mukyer ubwan kusà a baar banswà.

¹⁸ Kya ipol isàkal, naa ba ukwen abe, làkàl a duu anà baar banswà.

¹⁹ Nkween amɛ, twon lan'fuur be ñakwo ube akà ube, wɛɛ làwɛy nkyel a Nzam isal, ntɔn bàsɔn naa: « Mwol kàten naa: "Mfuur a ube yà yàmɛ, me kan'kwo mufur nsyaäl a umwey umwey.

²⁰ Wɛɛ isàkal naa un'yiin a ngye we anà ngyal, un'pe udyà, isàkal naa nde we anà mfyää, un'pe unwà. Ntɔn ngye asàkyer abun, ya yà asànaa an'kal a mbaa ngye akasaa udu a un'tswe ande." »

²¹ Abun, twon an'wey naa ube bàwel ibɔɔn udu a ngye, wɛɛ kal wàŋàbɔɔn kusà a ube mukyer ubwan.

13

Unkyeey akà abyääl

¹ Wey mbuur wanswà ukal anà unkyeey akà amfum abyɛ anà ikɔb, ntɔn, kà kye anà ikɔb anki ikɔɔn afà akà Nzam anà kàkɔɔn asà Nde,

² Abun, mbuur afambaär ikɔb, nde afambaär nsweɛn kàkwɛn Nzam. Baar bàfambaär ya, bàsànaan ntaanàambar udu a ba ñakwo.

³ Apan, antɛn kà baar awem bɔɔmà anki akà baar bàfàkyer ubwan, wɛɛ akà baar bàfàkyer ube. Nkye ngye akwen mukɔɔn awem nteɛn bɔɔmà? Kyer ubwan, waa nde kasyañà.

⁴ Ntɔn, nde wà un'syaäl a Nzam ntɔn mukasiinà mukyer ubwan. Wɛɛ, isàkal

naa ngye afàkyer ube, apan, man bɔɔmà! Ntɔn, kà bunàbun anki awà nde anà kɔm mupà ntaanàambar: nde wà un'syaäl a Nzam ntɔn muswan nkyel ande akà mbuur un'be.

⁵ Kyakin, yubwan mukal anà unkyeey, kà na ntɔn bɔɔmà a nkyel mpel anki, wɛɛ sye, ntɔn an'kyän.

⁶ Kyakin sye làfàfur bɛ iter, ntɔn baar bafàwal bya, ba bà uboo a isal a Nzam ntɔn mukwey kya ubwanàbwan.

⁷ Làpɛ akà mbuur mbuur undiir awà ilɔɔmà mukun'pà: iter, akà mbuur awal iter, ibaa, akà mbuur awal ibaa, bɔɔmà, akà mbuur awal bɔɔmà, làbɔɔn, akà mbuur awal làbɔɔn, ibyää, akà mbuur awal ibyää.

Ukwen a amwey anà bumwey

⁸ Twon lan'kal anà nkul a mbuur, naa tɛy, nkul abɛ, yà mukwen amwey anà bumwey. Ntɔn mbuur afàkwen mbuur wumwey, nde kan'kwey un'kɔɔn.

⁹ Apan, nswɛɛn asànaa: « Twon an'tà inswem, twon an'dwa, twon an'yib, twon an'ɔm mpem », anà yumwey yanswà, yan'bilà unsà ndaa yi: « Ngye asàkwen un'tɔn angye asànaa ngye ñakwo. »

¹⁰ Ukwen bafàkyer anki akà ube mwey akà un'tɔn. Ukwen, yà mukwey un'kɔɔn wanswà.

Làkal kà igyɛɛn ntɔn ngyeel a Klistɔ

¹¹ Làkal kà igyɛɛn muyɔb naa bi ibà mpal nà: làwiya u twaal abɛ. Ntɔn ñàbawà, ngweel a mɔɔ yà tsutsu'apà bi, akwànaa utaan kàsemà bi musà làkwikilà.

¹² Mpib yàbu'itaan, mwaänà wà tsutsu'. Lalan, bi ipiy isal a lapib, bi ibwaar an'tà a pɛlà.

¹³ Wɛy bi iyikyà a swalaa, asànaa u mwaänà answà, ukɔɔn in'kyɔm anàsɔöna anà ngyöör a man, ukɔɔn ndaa a nswen anà ipasàse, ukɔɔn an'sye anà un'kol.

¹⁴ Wɛɛ làbwaär Mwol Yesu Klistɔ, twon lan'pà mɔɔ abɛ unsà ndür ntɔn mupà un'sak akà ilään aya.

14

Ukɔɔn atsuül un'tɔn nsan

¹ Lun'wɛl mbuur awe anà gyöölà unsà làkwikilà, twon lan'ler an'kyän ande pànsi pànsi.

² Làkwikilà a mbuur mwey lun'paa mbwo mudyà undiir wanswà, wɛɛ wumwey, u mbwo a gyöölà, afàdyà ndon mpel.

³ Wɛy mbuur afàdyà, ukɔɔn adyà un'siina mbuur mpa afàdyà anà mbuur mpa afàdyà ukɔɔn atsuül mbuur afàdyà nsan, ntɔn Nzam kàkyun'wal.

⁴ Ngye, ngye awà nà mutsuül un'syaäl abar nsan? Itàkal naa nde wànàtsim, itàkal naa nde wànàbwà, ntɔn Mwol we anà ikɔb mukun'mbaar.

⁵ Akà mbuur umwey, ye anà nsöön uboo a ilä. Akà wumwey, bya byanswà byà mfun. Wɛy mbuur mbuur, amu an'kyän ande ñakwo, ukal anàsà kam.

⁶ Mbuur afàsà ilä un'tal, nde afàkyer ntɔn Mwol. Mbuur afàdyà indiiir byanswà, nde afàkyer ntɔn Mwol, nde afàfuur an'tɔɔn akà Nzam. Mbuur mpa afàdyà bya byanswà afàfuur an'tɔɔn sye akà Nzam.

⁷ Kyakin, kà we anà umwey anki uboo a bi afàkal anà mɔɔ ntɔn nde mpel, kà umwey anki sye afàkwà ntɔn nde ñakwo.

⁸ Ntɔn, isàkal naa bi ibye anà mɔɔ, bi ibà ntɔn Mwol. Isàkal naa bi kan'kwà, bi kan'kwà ntɔn Mwol. Lalan, itàkal naa bi ibye anà mɔɔ, itàkal naa bi kan'kwà, bi ibà ntɔn Mwol.

⁹ Lalan, ntɔn mukal Mwol a aku' anà wà baar a mɔɔ waa Klistɔ kàku' anà kafyefura u mɔɔ.

¹⁰ Wɛɛ ngye, ntɔn nkye atsuülà ngye un'tɔn angye nsan? Abun, bi banswà isàkal kusà a làbay a nsan a Nzam.

¹¹ Asànaa kàten Mwol:

« Mɛ, Mwol in'wà anà mɔɔ, an'kyey naa: baar banswà bàsyebwà an'kɔm kusà ame, ba banswà bàsàsyànà Nzam. »

¹² Abun, mbuur mbuur uboo a bi asàkyer asà un'lon akà Nzam nton nde njakwo.

Nkōn abwiw un'ton

¹³ Bi ikyer awey mutsuul nsan bamwey anà bumwey, wɛɛ lākɛyɛr naa bɛ lākōn akal isin a mbweel a un'ton.

¹⁴ Akà mɛ, mɛ in'kyayōb, mɛ an'sà kam unsà Mwol Yesu naa: undiir a njingyāy watɛy. Wɛɛ undiir a njingyāy wà akà mbuur awà kan'kyey naa wa wà abun.

¹⁵ Isàkal naa un'ton angɛy kan'man ngyɛb nton isaa an'dyà ngye, ngye afàkal anki uboo a ukwen. U mbwo a isaa angɛy, twon an'bwiy mbuur awa kàkweel Yesu.

¹⁶ Wɛy undiir anàbwan nton bɛ ukōn akal nton mutwee bɛ.

¹⁷ Nton, Imwol a Nzam kà kyà udyà anà unwà anki, wɛɛ balabal, duu anà un'sak amu Dweelà In'kyɛɛl.

¹⁸ Mbuur ufasyaāl Klistɔ abà, asànaa un'sɔ, Nzam akyer afun'kyey, baar bàkyer afun'kwen.

¹⁹ Lalan, bi ilab indiir byàfàpà duu anà indiir byàfàton iton.

²⁰ Twon an'dwa isal a Nzam nton isaa. Ndandaa, indiir byanswa byanàpɔnà, wɛɛ yà ube mudyà undiir kan'kwo mukal kyà nton un'ton.

²¹ Yubwan mukōn adyà in'twan, itàkal unwà man bàfayɔr, itàkal undiir asin kan'kwo mubwiw un'ton angɛy.

²² Kaar nton ngye, kusà a Nzam, lākɛwikilà awà ngye alà. Un'sak akà mbuur mpa afàtsuul nsan nde njakwo nton nsōl ande ufasyaāl nde.

²³ Wɛɛ mbuur akadyaa anà nkyɛɛr, nde wànjàkwà ndwà, nton nkāal ande kà yan'fà anki u nsyeel a kam ande unsà lākɛwikilà. Kyekà, undiir wanswà mpa afàfà u nsyeel a kam unsà lākɛwikilà wà man'be.

15

Un'sak nton aton

¹ Bi baar ibà ngwal, bi ikyer asɛɛn gyōlā a baar mpa abà ngwal anà mukōn alɛn ubwan abi njakwo.

² Wɛy mbuur mbuur uboo a bi ulɛn mupà un'sak akà un'ton ande nton mukun'bay muyɛl unsà lākɛwikilà.

³ Lalan, Klistɔ kàlɛn anki indiir byàpɛɛ nde un'sak, wɛɛ, asànaa bàsōn naa: « In'tswe a abweel in'tswe angɛy myàkyàbwà udu a mɛ. »

⁴ Kyekà, indiir byanswà bàsōn kusà byàkal nton an'lon abi, nton naa, u mbwo a mukuūnà anà ndɛɛl yàtwaāl Ndaa Anàson, bi ikal anà lākɛyān.

⁵ Wɛy Nzam a mukuūnà anà ndɛɛl, kàlapɛ mukal un'tuūb uboo a bɛ, asànaa ukwen Klistɔ Yesu,

⁶ nton, u mpem mwey anà u mun mwey, bɛ lāsì lākoo akà Nzam, Taar a Mwol abi Yesu Klistɔ.

Làsan Anàbwan nton baar banswà

⁷ Làkal anà un'kaay bɛ a bɛ, asànaa Klistɔ kàlawɛl nde, nton lākoo a Nzam.

⁸ Abun, mɛ alākɛyān naa, kà ikōb a lāā a Nzam waa Klistɔ kàbulà un'syāal a baar anàkyey, nton mukwey ilāā kàpɛ nde akà bàtaa.

⁹ Akà baar mpa abà Ayudà, ba bàfàpà Nzam lākoo nton nsyāām ande, asànaa bàsōn naa:

« Kyakin, mɛ in'sasyānà uboo a in'sɛn a baar mpa abà Ayudà, mɛ in'sàtɔl diim nton ikōb angɛy. »

¹⁰ Nde kàfàten naa:

« In'sɛn a mpa abà Ayudà, làsān anà un'sɛn ande! »

¹¹ Itàkal sye:

« In'sɛn a mpa abà Ayudà, bɛ banswà làsānà Mwol, in'sɛn myanswà lun'syānà! »

¹² Yesay kàfàten naa:

« Kà itoo a Zesɛ, mbuur akyer asàyà, nde akyer asàmbarà nton muyaal in'sɛn a baar mpa abà Ayudà.

Baar mpa abà Ayudà bàsàsà lākɛyān amu nde. »

¹³ Wey Nzam a lăkyān kălayōōl a un'sak wanswà anà duu unsà lăkwikilà, ntōn bē lăkāl anà lăkyān anāsōōnà u ngwal a Dweelà In'kyēel!

Pɔl we anà ikōb muson

¹⁴ Ntōn bē, atōŋ amē, mē an'kyey ndandaa naa bē lăbà bē ŋakwo lăŋâyōl a ubwan, lăŋâyōl a un'yenà wanswà anà lan'kwo mupà an'lweŋ bē a bē.

¹⁵ Apan, ntōn mufābay an'kyān abē mbāa, mē amālasōōn anà unkir kà ikal byumwey, ntōn kab a ngway kan'pē Nzam

¹⁶ mukal un'syāāl a Yesu Klistō apà baar mpa abà Ayudà, mupà mōō amē wanswà kà isal a Lāsāŋ Anābwan lă Nzam, ntōn naa baar mpa abà Ayudà bābulà an'kab kăkyey Nzam, mănākyyēel amu Dweelà In'kyēel.

¹⁷ Lalan, mē in'we anà ngaal amē amu Klistō Yesu ntōn isal a Nzam.

¹⁸ Ntōn, isàkal naa mē in'we anà undiir atēn, mē in'tēn nà indiir kăkyey Klistō u mbwo amē ntōn musyen baar mpa abà Ayudà kà unkyeey: amu ndaa anà amu isal,

¹⁹ unsà ngwal a idiim anà impà, unsà ngwal a Dweelà a Nzam. Apan, semà Yelusàlem anà ikal a tsutsu' tii u Iliri, mē kăkyāān anākwo Lāsāŋ Anābwan lă Klistō.

²⁰ Wēē mē kăsi ibyāāl mukyāān Lāsāŋ Anābwan nà kà ikal mpa bākāl anātātà ikōb a Klistō din, ntōn mukōōn atōŋ udu a in'bāān kăsi mbuur asin.

²¹ Kyakin mē in'lab ndaa bāsōn naa:

« Baar mpa bakyaān ntōn Nde, bākyyer asāman,
ba akwà mpa bākāl anātāwem musam
ntōn Nde, bākyyer asāyōb. »

Pɔl wāmuyōŋà mukyà Lomà

²² Undiir nsil awun kan'tsuihà mbalà mbōōn muyà akà bē.

²³ Wēē apan, mē in'fàkal anki anà ikal asal ntsu' ayi akà, anà, semà mbul mbōōn, mē in'we anà ngyal mbōōn muyà akà bē,

²⁴ umpal in'yākya mē Espanye. Mē an'sà lăkyān muyālaler utaŋ in'yālyaan mē anà bē mukan'bay mukyà kwo, ungo atāyōl a un'sak, itàkal ikikye, mukal anà bē.

²⁵ Wēē apanà, mē in'wāmukyà Yelusàlem ntōn musyāāl anjin'kyēel.

²⁶ Ntōn, Masēdwan anà Akayi bātsul mbar mukōhà indiir, ntōn mubay anālāmbwà abà uboo a anjikyēel a Yelusàlem.

²⁷ Inye, ba ŋakwo bātsul abun, wēē, kuten anābwan ba bālākyyer abun. Ntōn, isàkal naa baar mpa abà Ayudà bāwel kab unsà indiir in'kyēel aba, ba sye bākyyer afasyāāl unsà indiir a ngyal aba.

²⁸ Umpal in'sàkal mē anāmāy anà anāpà kà imēey indiir ban'bwiy, mē in'yākya Espanye, muyālyaan apà bē.

²⁹ Mē in'kyāyōb naa muyà akà bē, mē in'yāyà anāyōl a nsaak a Klistō.

³⁰ Mē in'lōm akà bē, atōŋ, akà Mwol Yesu Klistō anà u mbwo a ukwen a Dweela, munwan un'tuūb ana mē u mbwo a ngyamākà lāsaa bē akà Nzam ntōn mē,

³¹ ntōn mē in'kōōn akwelà akà baar a Yuday ba mpem bwoor bā, ntōn mbaay in'syen mē u Yelusàlem, anjikyēel bāwel ya ubwanābwan.

³² Abun, mē in'yākōlā apà bē unsà un'sak, kà ukwen a Nzam, anà muyōōr anà bē.

³³ Wey Nzam a duu ukāl anà bē banswà! Yà abwey!

16

Mbɔr abe

¹ Mē amālatōōm Fōbē, mpāāŋ abi, un'syāāl a ndwà a Nzam ayà u Sanshres.

² Lun'wel unsà Mwol, asānaa yan'kwo ya akà anjin'kyēel, lun'bay unsà ndaa yanswà uyàkal nde anà mfun abē. Ntōn nde kākāl un'yee a baar mbōōn anà wā mē ŋakwo.

³ Lape Priskà anà Akila mbōr, mbaay amē unsà isal a Yesu Klistō,

⁴ ba bàkyer alákwà nton mukan'tswà mɔɔ. Kà me mpel anki kàfuur an'tɔɔn, wɛɛ sye Ikoöŋ a baar mpa abà Ayudà.

⁵ Lape sye Ikoöŋ byanswà ifàkoŋ u ndwà aba mbor. Lun'pe nkween amɛ ɛpenet mbor, mbeŋ atàtweb yà Azi nton Klisto.

⁶ Lun'pe Màlye mbor, nde kàsàl mbɔɔn nton be.

⁷ Lape Andronikis anà Yunyas mbor, aboör amɛ anà mbaay amɛ yà bɔlokà. Ba bà abyääl uboo a antoöm, ba sye bàkal amu Klisto kusà amɛ.

⁸ Lun'pe Ampilayatus mbor, mbuur amɛ wàntal uboo a Mwol.

⁹ Lun'pe Luben mbor, un'baay abi amu Klisto anà nkween amɛ Stakis.

¹⁰ Lun'pe Apele mbor, mbuur kàsweŋ inääm ande amu Klisto. Lape baar abà u ndwà a Aristobul mbor.

¹¹ Lun'pe un'boör amɛ Erodyon mbor. Lape baar abà u ndwà a Narsis abà uboo a Mwol mbor.

¹² Lape Trifen anà Trifos mbor, ba bàmɛn mpay nton Mwol. Lun'pe nkween Persis mbor, nde kàdwa ndür unsà isal a Mwol.

¹³ Lun'pe Rufus mbor, awà bàsɔɔl amu Mwol anà ngwàn ande awà wàmɛ sye.

¹⁴ Lape Asynkrit, Felegon, Ermes, Patrobas, Ermas, anà aton abà anà ba mbor.

¹⁵ Lape Filoloke anà Zuli, Nere anà mpääh ande, Olympas anà anjin'kyeel abà anà bà mbor.

¹⁶ Lapeela mbor a ndüür in'kyeel bamwey anà bumwey. Ikoöŋ byanswà byà Klisto byàmàlapà mbor.

Ndeel a ntsüü

¹⁷ Me amalalɔɔm, aton, mukal kà igyɛɛn akà baar bàfàtwaal nkaabà anà bàfàbwiy anàlækwikilà ndwan muton an'lon amà làwɛl be. Làkal u kwɛl an à ba.

¹⁸ Nton baar aban bàfasyääl anki Klisto, Mwol abi, wɛɛ an'bal aba, anà, unsà ndaa aba yà ntsà anà an'yaäm aba mà loor, màfakur baar a làbɔɔn.

¹⁹ Baar banswà bàkyayob unkyeey abɛ. Lalan me in'wà unsà un'sak nton be, wɛɛ

me in'kwen naa be làkal anan'yeerà nton ubwan anà ankɔr nton ube.

²⁰ Yan'sal ikikye, Nzam a duu ayàbwanà Satanà ungyel a in'kol abɛ.

Wey kab a ngway a Mwol abi Yesu làkal anà be!

²¹ Tumate, un'baay amɛ, kàmàlapà mbor, anà Lusyus, Yason anà Sosipatros, aboör amɛ.

²² Me Tertyus in'sonà un'kaan wà, me amàlatoöm mbor unsà Mwol.

²³ Gâyus, mbuur kan'wel, anà Ikoöŋ kyanswà ifàkoŋ u ndwà ande kàmàlapà mbor. Erast, mbuur afàkaar ngim a bul lanswà kàmàlapà mbor, anà un'ton Kartus.

²⁴ Wey kab a ngway a Mwol abi Yesu Klisto làkal anà be banswà! Wöwö!

Lakoo là nton Nzam mpel

²⁵ Bi isyähà Nzam! Nde we anà iköb mukàlapà ngwal asànaa làlɔɔmà Làsan Anàbwan in'fàkyääh me nton Yesu Klisto, mulab ngyoöb kàwɛl bi u ngyoöŋ anàyeɛ a Nzam. Ngyoöŋ ayi yàkal yànyàyeɛ itaan, taan mbɔɔn,

²⁶ wɛɛ apanà, ya bàkyàmɛɛy u pɛɛlà anà u ngyoöb a baar mpa abà Ayudà u mbwo a in'kaan a anangɔɔm anà mulab nswɛɛn a Nzam iköön ntsüü. Ya bàkyàswan akà in'sɛn myanswà, nton mya myàsi làkwikilà amu Nde anà myun'syää.

²⁷ Wey lakoo làkal akà Nzam awà Nde mpel nan'yeerà, u mbwo a Yesu Klisto, u mbul a in'tye! Wöwö!

Un'kaan ataƿtwɔb aka Akɔlint Nsɔma

Pɔl kàbwaay u Kòlinto isii a mbul an'kwem an'tyen anà an'kwem an'twen an'itār. Nde kàtɔŋ Ikoöŋ atàtweb u bul ifàbām an'swà u Ngelesi. Ntsu'a mbul an'kwem an'tyen an'ina, utaan awà nde kà Efeso, nde kàsɔn ukaan a bwelàbwel, mutsun ndaa a ngyeb. Ntɔn yàkal nsyàal a Angeleki: baar a Kòlinto bafàsi naa ngwiiy a mɔɔ a Nzam yà uboo a ngyoöb a dudu, itàkal unsà an'yeerà.

Ungò mupà mbɔr, Pɔl kàfuur an'tɔɔn akà Nzam. Nde kabiil ndaa a un'tuüb anà Klistɔ. Ntɔn mfura ande, nde wamulab ndaa unsà mbwo mbɔɔn.

Yàtàtweb, nde ateenà ntɔn nkaabà aya uboo a un'sen. Nkaabà yan'yà unsà an'kyān an'be amà uboo a isal a antoöm, ungo, unsà Lāsān Anàbwan, kà là ntɔn ndaa an'yeerà a imbuur anki, wɛɛ yà ntɔn mupay Lāsān a kulunsi a Klistɔ.

Mbwo yàyweel yà ntɔn mubilà unsà an'kyān a ndaa a ndandaa: Ndaa utà inswem uboo a bɔr, mukyà ntiin u làbay a nsan, mukyer ipasàse.

Mbwo yàtār yà ntɔn mutuüb unsà ngyamàkà anà Klistɔ, mulab ubwanàbwan nkaāl mubwaay uboo a Ikoöŋ a ngyamàkà, mukal balàbal anà baar banswà, anunaan itàkal anàlambwà.

Mbwo yà ngongò yà ntɔn ngwiiyà a aku. Nsemà a ya yanswà yà musà làkwilà akà Yesu awà kàku anà kàwiya. Abun, Pɔl akwen un'tuüb anà mpeel a an'kab ntɔn atɔŋ abaal anà bakaar abà u Yelusàlem. Ntsu'yanswà Pɔl kàsi Yesu kusà. Akà Klistɔ nde afàwal ndaa kan'kwo nde mukyer ana mukɔɔn akyer. Mukyà kwel, uboo a Ngelesi, ndür iswanà anki ndür mpel, wɛɛ ndür yanswà, baar banswà bā un'tuüb: mbulan'tār, ikoöŋ a un'sen. Iswanà naa ndür a Klistɔ iyàbula

yà làkoo. Pɔl akwen un'tuüb anàbwan a Klistɔ anà Ikoöŋ.

Mbɔr

¹ Pɔl, bun'bel mukal ntööm a Klistɔ Yesu, unsà ukwen a Nzam, anà un'tɔŋ abi Sɔsten.

² Akà Ikoöŋ a Nzam akyà u Kòlinto, akà baar ban'si an'kɔɔ unsà Klistɔ Yesu anà babel mukal an'kyeel, mbwo mwey anà baar banswà bafàtā ikɔb a Mwol abi Yesu Klistɔ dīn, Mwol aba ana wabi, kà ikal kyanswà,

³ akà bɛ, kab a ngway anà duu byan'fà akà Nzam, Taarabi, anà akà Mwol Yesu Klistɔ.

Indiir anàbwan bāwel amu Klistɔ

⁴ Mɛ in'fàfuur an'tɔɔn akà Nzam amɛ taan lanswà ntɔn bɛ, ntɔn kab a ngway a Nzam alà balape amu Klistɔ Yesu.

⁵ Ntɔn, bɛ làkal amu Nde, bānāyɔl a in'naan myanswà, amu ndaa yanswà anà amu ngyoöb yanswà.

⁶ Imbāl akyà bāte ntɔn Klistɔ kyānātsim amu bɛ,

⁷ lalan, akà kab làmwey là kab a ngway làlakɔɔn anki, apaa làyadilā bɛ mɛɛy a Mwol abi Yesu Klistɔ.

⁸ Nde sye ayālapā ngwal tii u ntsuü, ntɔn bɛ làkɔɔn akal anà an'pel kà ilā a Mwol abi Yesu Klistɔ.

⁹ Nzam wā walāā, Nde kàlabel mukal un'tuüb anà Mwan ande Yesu Klistɔ, Mwol abi.

Nkaabà uboo a Ikoöŋ

¹⁰ Atɔŋ, mɛ amālabɔɔn, kà ikɔb a Mwol abi Yesu Klistɔ: bɛ banswà làkal mun mwey, nkaaba ikɔɔn akal uboo a bɛ. Làkal bānātuüb unsà mpem mwey anà unsà an'kyān an'mwey.

¹¹ Abun, atɔŋ amɛ, baar a ndwà a Klɔwe ban'sam naa bɛ làbye anà an'sye uboo a bɛ.

¹² Mɛ in'ten naa: umwey uboo a bɛ ateenà naa: « Mɛ, mɛ in'wā mbuur a Pɔl. » Wumwey naa: « Mɛ in'wā mbuur a Apɔlɔs. » Wumwey sye naa: « Mɛ in'wā

wà Sefas. » Wumwey naa: « Mɛ in'wà wà Klistɔ. »

¹³ Nkye Klistɔ wàṇàkaabà? Nkye Pɔl bun'beerà u kulunsi nton be? Nkye be nduümà làwɛl kà ikɔb a Pɔl?

¹⁴ Mɛ an'fuur an'toon akà Nzam naa mɛ kàdūma anki akà mbuur mwey uboo a be, nà Krispus anà Gāwus mpɛl.

¹⁵ Kyakin, akà mbuur mwey ukwe anki muten naa baladūma kà ikɔb amɛ.

¹⁶ Aa ndandaa, mɛ kadūma sye ywar a Stefanas, mɛ in'manà anki naa mɛ kàfādūma mbuur asin.

¹⁷ Nton Klistɔ kan'tom anki mudūma, wɛɛ mukyāān Lāsān Anābwan, ukoon alab an'yeerà a ndaa, nton kulunsi a Klistɔ lakoon amenà undiir a bunābun.

Yesu Klistɔ, ngwal anà an'yeerà a Nzam

¹⁸ Nton, ndaa a kulunsi yà ukon akà baar ban'diimà mbwo, wɛɛ akà bi baar ibà u mbwo a ntsweel a mōō, ya yà ngwal a Nzam.

¹⁹ Nton bāson naa: « Mɛ in'yādwa an'yeerà a anayeerà, mɛ in'yāpiy un'yenà a anun'yenà. »

²⁰ Abun, wāken ṇan'yeerà? Wāken un'loon a Un'koon? Wāken un'yweer a taan alà? Nkye Nzam kàbuul anki an'yeerà a mɛen ukon?

²¹ Abun, nton mɛen, u mbwo a an'yeerà, māyōb anki Nzam unsà an'yeerà a Nzam, yà unsà ukon a an'loon waa Nzam kàtsul mutswà mōō a baar abyee anà làkwikilà.

²² Ayudà baloomà idiim, wɛɛ Angeleki balenà an'yeerà.

²³ Wɛɛ bi, bi ifalɔn Klistɔ bābeerà u kulunsi, isin a mbweel nton Ayudà, ukon nton baar mpa abà Ayudà.

²⁴ Wɛɛ, akà baar kàbel Nzam, itàkal Ayudà, itàkal Angeleki, Klistɔ wà ngwal a Nzam anà an'yeerà a Nzam.

²⁵ Nton undiir awà ukon a Nzam wāṇāsōōnà an'yeerà a baar, undiir awà gyōōlā a Nzam wāṇāsōōnà ngwal a baar.

²⁶ Lāler, aton, be làbà bānà, be baar làwɛl mbeel a Nzam: uboo a be, itàkal abyāal mboon u mii a baar, itàkal

anangwal mboon, itàkal baar a ywar anābwan mboon batey.

²⁷ Wɛɛ undiir awà ukon u mɛen, Nzam kun'sōōl nton musà anayeerà lingyoomà, undiir a gyōōlā u mɛen, Nzam kun'sōōl nton musà anangwal lingyoomà.

²⁸ Indiiir a bunābun anà ikōōn ndon, indiiir ikōōn paa, Nzam kāsōōl bya nton mutyey ntal a indiiir abyā paa.

²⁹ Abun, akà mbuur mwey ukwe anki mukyey uyol kusà a Nzam.

³⁰ Yà u mbwo, a Nde waa be làbà amu, Klistɔ Yesu, awà kabula nton bi an'yeera māfū akà Nzam, balābal, un'kyeel anà ntsuunà,

³¹ lalan, asānaa iteenà Ndaa Anāson naa: « Mbuur usākwen muswan ngaal, wɛɛ nde uswɛn ngaal unsà Mwol. »

2

An'loon a Pɔl u Kɔlinto

¹ Aton, mɛ ṇakwo, mpal kàyi mɛ akà be, kà yàkāl anki anà uyol a ndaa, itàkal an'yeerà mukalakyāān ngyee a Nzam.

² Nton mɛ kàtsul mukoon ayōb undiir mwey uboo a be, isakoon akal Yesu Klistɔ, anà Yesu Klistɔ awà bābeerà u kulunsi.

³ Lalan kàkāl mɛ sye wagyōōlā ana wābōomà anà wāṇātēer kusà a be:

⁴ ndaa amɛ anà an'loon amɛ mākāl anki anà undiir mwey wāntwetweey anāsà kam, wɛɛ mākāl muswan isal a ngwal anà kyà Dweelà,

⁵ nton làkwikilà abe lakoon akal udu a an'yeerà a baar, wɛɛ udu a ngwal a Nzam.

An'yeerà a Nzam

⁶ Apanà sye, bi ifalɔn an'yeerà mwey akà baar anātsim, an'yeerà mpa amà mɛ mɛen mɛ, itàkal mɛ ntwasà a mɛen mɛ, abà bāsāyaalà.

⁷ Wɛɛ, bi ifalɔn an'yeerà a Nzam māṇāyee akà baar, amà kāyōṇà Nzam itaan kusà a nkyeer nton lakoo abi.

⁸ Akà ntwasà mwey wà mɛen mɛ kāyōb anki ma, nton ba balāyōb ma, ba Mwol a lakoo bulun'beerà anki u kulunsi.

⁹ Wɛɛ, asànaa bàsòn ya naa:
« Indiir mpa kàmèn dii anà mpa kàwem tsù,

indiir mpa kàyweer mbuur u mpem,
indiir kaljòn Nzam ntòn baar
bafun'kwen. »

¹⁰ Abun, Nzam wa kà imɛɛy u mbwo a Dweelà. Ntòn Dweelà afàgyool indiir byanswà, itàkal indiir a ngyelàngyel a Nzam.

¹¹ Nà uboo a baar kan'kwo muyòb indiir abyà uboo a mbuur, naa tɛy dweelà alà uboo ande ñakwo? Ifà imwɛy sye, indiir abyà amu Nzam, akà mbuur mwɛy uyòb anki, naa tɛy Dweelà a Nzam.

¹² Akà bi, bi kàwɛl anki dweelà a mɛɛn, wɛɛ Dweelà afàfà akà Nzam, ntòn bi iyòb an'kab a kab a ngway a Nzam.

¹³ Waa bi indiir abi sye ifàtèn anki unsà ndaa ifàlɔŋ an'yɛɛrà a mbuur, wɛɛ unsà ndaa ufàlɔŋ Dweelà a Nzam, muten indiir a Dweelà unsà ngòk ufàpà Dweelà.

¹⁴ Ntsùr a mbuur ufàwal anki indiir ifàfà akà Dweelà a Nzam. Bya bya ukɔŋ ntòn nde, nde ukwe anki muyòb bya, ntòn bya bàfàyòb unsà Dweelà.

¹⁵ Kyekà, mbuur awe anà Dweelà afàsyeebà indiir byanswà, nde ñakwo mbuur mwɛy tɛy kan'kwo mukun'syeebà.

¹⁶ Ntòn bàsòn naa:
« Nà kayòb an'kyàn a Mwol?
Nà kan'kwo mukun'pà an'lwɛŋ? »

Kyekà bi, bi ibye anà an'kyàn a Klistò.

3

Asyääł a Nzam

¹ Akà mɛ, atɔŋ, mɛ in'kwe anki muyàm anà bɛ asànaa akà baar a dweelà, wɛɛ asànaa akà baar a imbuur, asànaa akà baan ambey abà amu Klistò.

² Mɛ amàlapà an'beel munwà, kà isaa a bwoor anki, ntòn bɛ lalàkwo anki anà bya. Itàkal apanà, bɛ làkwo anki,

³ ntòn tii lalà bɛ làbà unsà imbuur. Ntòn uboo a bɛ un'kol anà an'sye ma mwo, nkye nsyääł abɛ kà yà imbuur anki?

⁴ Mpàl ufàtèn mbuur mwɛy uboo a bɛ naa: « Mɛ in'wà mbuur a Pòl », wumwɛy

naa: « Mɛ in'wà wà Apòlòs! », nkye abun bɛ làfàkyer anki unsà imbuur?

Asyääł a Nzam

⁵ Abun, Apòlòs ininà? Pòl ininà? Asyääł: u mbwo a ba, bɛ làsi làkwikilà. Umwɛy umwɛy kàkyer asànaa an'kab kun'pɛ Mwol.

⁶ Mɛ, mɛ kàkòn, Apòlòs waa kàtsuùl an'dà, wɛɛ Nzam kàkyer ngyɛɛl.

⁷ Kyakin, mbuur afàkòn anà mbuur afàtsuul an'dà, ba ndòŋ yatɛy, Nzam mpɛl awà ndòŋ, ntòn Nde afàsà ngyɛɛl.

⁸ Mbuur afàkòn anà afàtsuul bà mbwo mwɛy, ntòn mbuur mbuur asawal lafur ande unsà isii a isal ande ñakwo.

⁹ Ntòn bi ibà mbaay unsà isal a Nzam anà bɛ làbà ywan ande.

Bɛ sye làbà ndwà utɔŋà Nzam.

¹⁰ U mbwo a kab a ngway kan'pɛ Nzam, asànaa un'tòòŋ anàbwan, mɛ kàsi un'bään, mbuur asin an'yàtɔŋ udu a wa. Wɛɛ, wɛy mbuur mbuur ukàl kà igyɛɛŋ unsà ntòòŋ ande.

¹¹ Wɛy mbuur asin ukòòn afàsà un'bään asin ukòl a un'bään awà paa: Yesu Klistò.

¹² Kyekà, itàkal naa ban'tɔŋ udu a un'bään awà anà wòl, arza, in'kul a ntal, in'te, in'lɛŋ, wɛŋwɛŋ,

¹³ isal a mbuur mbuur ikyer asàmènà. Ilà a nsan isàmɛɛy kya, ntòn kya ifàmènà u mbaa. Mbaa isasi isal a mbuur mbuur ntòn muswan ntal a kya.

¹⁴ Isàkal naa isal a mbuur kàtòŋ udu a un'bään kyan'tsim u mbaa, nde asàwal lafur.

¹⁵ Isàkal naa kya kyan'kunà, nde undiir usàwal anki. Nde ñakwo asawà mɔɔ, wɛɛ asànaa mbuur kan'sorà u mbaa.

¹⁶ Nkye bɛ layòb anki naa bɛ làbà ndwà a Nzam anà Dweelà a Nzam làfàkal uboo a bɛ?

¹⁷ Isàkal naa mbuur kan'dwa ndwà a Nzam, Nzam akyer asun'dwa. Ntòn ndwà a Nzam yà in'kyɛɛl, bɛ làbà ndwà a Nzam ya.

¹⁸ Wɛy mbuur ukòòn akur nde ñakwo: isàkal naa mbuur mwɛy uboo a bɛ akakyeyà uyòl naa nde wà ñayɛɛrà u

méen mà, wëy nde ubulà ñukon, nton mubulà ñayeera.

¹⁹ Nton an'yeera a méen mà, mà ukon kusà a Nzam. Kyakin, bàsòn naa: « Nde afawal anayeera unsà impeenà aba ñakwo. »

²⁰ Anà sye naa: « Mwol akyayob an'kyan a anayeera, nde akyayob naa ma mà bunàbun. »

²¹ Abun, mbuur taan aswan tey ngaal ande udu a baar, nton indiiir byanswà byà be:

²² Pól, Apólos itàkal Sefas, méen, mōō itàkal ukwà, apanà itàkal ungo, bya byanswà byà be,

²³ wëe be, be làbà bà Klisto, anà Klisto wà wà Nzam.

4

Antoöm a Yesu

¹ Abun, wëy bi iwel asànaa asyaäl a Klisto, abye anà buur a an'yee a Nzam.

² Kyekà, undiir a ntsüü bälcomà akà baar abye anà buur abà naa ba bàkal bàlää.

³ Akà mē, mē undiir in'manà anki naa be län'tsüül nsañ, itàkal naa làbay a nsañ a méen mà. Mē in'fàtsüül anki nsañ mē ñakwo.

⁴ Ndandaa, an'kyan amē mà a duu, wëe wa kà undiir atwey mē wabalabal anki. Mwol wà mbuur atsüül mē nsañ.

⁵ Kyakin, twon lan'tsul nsañ kusà a taan alà bàsi, làdil mpal usàyà Mwol. Nde mbuur asàsà u pèlà ndaa anàyeey u lapib anà asàmēey an'kyan anàyeey mà mpem a baar. Apan, mbuur mbuur asàwal akà Nzam nsyànjà yan'kwo akà nde.

⁶ Nton be, aton, waa mē kàswen indiiir abi ifà asin, musyaäl bya akà Apólos anà akà mē ñakwo, nton u mbaan abi, be làlónakà muyob an'kyan amà unsà indiiir abi: « Yà ubwan naa be làkōōn asoobà ndel a Ndaa Anàson. » Wëy naa akà mbuur mwey ukōōn akyey uyol muwëel mbuur mwey anà muton wumwey.

⁷ Abun, nà kasēen? Ininà ngye awe awà mpa kàwël ngye? Isàkal naa ya yà abwey, nton nkye musen an'pëy asànaa ngye wa kàwël anki?

⁸ Be làkyàyuur itaan! Be làbà anjun'naan fà itaan! Be làsemà muyaal ukōōn bi! Ndandaa, mē in'kwen naa be làsemà uyaal, nton bi sye ikwe muyaal mbwo mwey anà be!

⁹ Nton, mē in'sii naa bi antoöm Nzam kàkisà kà ikal a ngōngō, asànaa baar batsüül mbar a ukwà: bi bàkibuul indiiir ataäh nton méen, nton akyeey ana nton baar.

¹⁰ Bi ibà anukon nton Klisto, wëe be, be làbà anayeera amu Klisto, bi ibà bàgyōōl, be làbà ngwal, be làbà unsà ibyāäl, bi bàkimēey nswen.

¹¹ Tii mpal ayi, bi ibye anà ngyal, bi ibye anà mfwaä, bi ibà nsäpöl, bi bipe mpay, bi ibà iwon,

¹² bi kan'man mpay musal a an'kōō abi. Bàmukitoo, bi ibàmusaak, bàmukimēey nkwaan, bi kan'tsim,

¹³ bàmukàyikuür ndaa, bi ibàmuleel. Tii papanà bi kàkyàbulà indiiir a mbin a méen, nkayal a baar banswà.

¹⁴ Mē inkàlasōōnà anki indiiir abi nton mukalameey nswen, wëe nton mukalaweey asànaa baan amē bànkween.

¹⁵ Nton, itàkal naa be làbye anà alcon nsaab kwem amu Klisto, be làbye anki anà bàtaa mbcon. Nton mē in'wà mbuur kalabor amu Klisto Yesu u mbwo a Lasan Anàbwan.

¹⁶ Abun, mē amàlalcom, làláb mbaan amē.

¹⁷ Kyakin, mē kàlatoöm Tumàte, awà mwan amē wànkween anà wàlää unsà Mwol. Nde ayalaycōb in'kōōn amē mya mōō amu Klisto, asànaa in'falcon mē mper yanswà, uboo a Ikōōn byanswà.

¹⁸ Kyekà, muyweer naa mē in'yàyà anki akà be, amwey uboo abe bàyōōl a uyol.

¹⁹ Wëe isàkal naa Mwol kan'kwen, itaan a mbcon tey mē in'kyer ayàyà akà

bɛ. Mɛ kà in'yà'yòb ntwetweey a anuyol bà anki, wɛɛ ngwal aba!

²⁰ Ntɔn Imwol a Nzam kà kyà ndaa anki, wɛɛ kyà ngwal.

²¹ Ininà bɛ làkwɛn? Nkyɛ mɛ in'yi akà bɛ anà an'fui itàkal anà ukwɛn unsà dweelà a labɔɔn?

5

Ndaa a nswen uboo a Ikɔɔn

¹ In'baä myan'too ntsu'yanswà naa ndaa a nswen yà uboo a bɛ, ndaa a nswen mpa anàtaman itàkal uboo a baar mpa abà Ayudà: umwey uboo a bɛ afàkal anà un'kyay a taarànde.

² Wɛɛ bɛ lan'yam a uyol! Nkyɛ bɛ làlákwo anki muwem ngyɛb mbɔɔn anà mulwom uboo a bɛ mbuur kan'kyer undiir awun?

³ Akà mɛ, mɛ paa watɛy u ndür, wɛɛ mɛ in'wà paa u dweelà, mɛ kàtsul itaan nsan a mbuur wa kàkyer undiir awun asànaa mɛ kàkal paa.

⁴ Mpal làsàkɔn bɛ, kà ikɔb a Mwol Yesu, mɛ in'sàkal paa unsà dweelà uboo a bɛ.

⁵ Lun'yàlà mbuur atub awun akà Satanà ntɔn mudwa ndür ande, waa dweelà làsàwà mɔɔ kà ilà a Mwol.

⁶ Undiir akyey uyol watɛy! Nkyɛ bɛ làyòb anki naa: « Kindam a ful ifàsɛn mfwar yanswà »?

⁷ Abun, làpɔnà unsà ful là itaan, ntɔn bɛ làbulà mfwar àkui ikɔɔn ful. Ntɔn Klistò, Pak abi, bapɛel ibɔɔn.

⁸ Abun, wɛy bi ikɔɔn atà un'kyom anà ful itaan, itàkal ful a ube anà lan'kyän an'be, wɛɛ anà mampà ikɔɔn ful, unsà pɛelà anà ndandaa.

⁹ Mɛ kàlasɔɔn unsà un'kaan amɛ, naa twon lan'kal un'tuüb anà baar bafàkyer ndaa a nswen.

¹⁰ An'kyän amɛ kà mà ntɔn baar bafàkyer ndaa a nswen u mɛn mà anki, itàkal anjukaam anà mbuüb, itàkal baar bafàyamà itek, ntɔn, isàkal naa yà abwey, bɛ làkyɛr atoo u mɛn.

¹¹ Mɛ kàlasɔɔn apanà naa twon lan'kal un'tuüb anà mbuur afàtɛn naa nde wà « un'tɔn », isàkal naa nde, njunkaam, itàkal naa afàyamà itek, itàkal un'twee, itàkal un'yòör a man, itàkal mbuüb, mbuur atub awà, twon lan'dyà ikal imwey anà nde.

¹² Ntɔn, nkyɛ ya ndaa amɛ mutsuül baar a nsà nsan? Nkyɛ kà bɛ anki làtsul nsan a baar abà uboo?

¹³ Baar a nsà Nzam asàtsul nsan aba. Wɛɛ, bàsɔn naa: « Lun'boñ mbuur un'be uboo a bɛ. »

6

Nsan uboo atɔn

¹ Isàkal naa umwey uboo abɛ we anà syee anà un'tɔn wumwey, abɛn làkàtsul bɛ la akà antɛn mpa abà balàbal, akwànaa akà anjin'kyeel?

² Nkyɛ bɛ làyòb anki naa anjin'kyeel bàsàtsuül mɛn nsan? Isàkal naa bɛ làsàtsul nsan a mɛn mà, nkyɛ bɛ làkwo anki mutsul binsan a bunàbun bi?

³ Nkyɛ bɛ làyòb anki naa bi isàtsul nsan a akyeey? Waa nsan a mɔɔ wà isikɔɔn?

⁴ Abun, mpal làbà bɛ anà nsan atub ayi, nkyɛ bɛ làfàwal baar a bunàbun uboo a Ikɔɔn mutsul ya?

⁵ Mɛ in'tɛnà a nswen abɛ. Nkyɛ akà njan'yeerà mwey uboo a bɛ watɛy mutsul nsan uboo a atɔn ande?

⁶ Wɛɛ, nkyɛ un'tɔn akàfui un'tɔn ande akà baar bakɔɔn làkwikilà?

⁷ Kiin mutàkal anà nsan uboo a bɛ, iswanà naa bɛ lan'kwà ndwà. Ntɔn nkyɛ mpa làfàkyey bɛ ikwàndwà? Ntɔn nkyɛ mpa làfàkwɛn bɛ naa bàlapfiy?

⁸ Wɛɛ bɛ, bɛ làfàkyɛr ube anà làfàpfy baar asin. Bɛ ya làfàkyɛr akà atɔn abɛ!

⁹ Abun, nkyɛ bɛ làyòb anki naa baar mpa abà balàbal bàsàwal anki kwal a Imwol a Nzam? Twon bàlakur: itàkal baar bafàkyɛr ndaa a nswen, itàkal anjitek, itàkal anjinswem, itàkal abaal bàfàbulà akaar, itàkal abaal bàfàkal anà abaal,

¹⁰ itàkal mbuüb, itàkal anjàlámfeel, itàkal ayoör a man, itàkal abweel a in'tswe, itàkal anunkaam bàsàwal anki kwal a Imwol a Nzam.

¹¹ Laler indiir bakàl amwey uboo a be. Wée be bàkyàlasoŋ, wée be bàkyàlabuul bānjīn'kyeel, wée be bàlatwey babalābal kà ikōb a Mwol Yesu Klistō anā u mbwo a Dweela a Nzam abi.

Mpeel a ndür nton làkoo a Mwol

¹² « Me in'we anā ikōb mukyer indiir byanswà », wée indiir byanswà ndōŋ byatey. « Me in'we anā ikōb mukyer indiir byanswà », wée me in'kyey anki naa undiir mwey kan'yaal.

¹³ « Isaa byà nton an'bal, an'bal mā nton isaa. » Nzam asādwa amwey asānaa wumwey. Wée ndür kà yà nton mukyer ndaa a nswen anki, wée nton Mwol, Mwol wà nton ndür.

¹⁴ Kyeka, Nzam, mbuur kàwiiy Mwol, Nde asiwiiy sye unsà ngwal ande.

¹⁵ Nkye be làyōb anki naa ndür abe yà itiir a ndür a Klistō? Apan, nkye me an'kwo in'wel itiir a ndür a Klistō nton mubuul bya itiir a ndür a ndaa a nswen? Akà ikikye!

¹⁶ Nkye be làyōb anki naa mbuur usātuüb anā un'kaar a pasàse, ba ban'bulà ndür mwey? Nton bāten naa: « Ba bābōōl bàsābulà ndür mwey. »

¹⁷ Wée mbuur awà un'tuüb mwey anā Mwol, nde sye wà dweela làmwey anā nde.

¹⁸ Làtiin ipasàse. Man'be asin asin manswà ukyer mbuur mā u nsà a ndür ande. Wée mbuur afàkyer ndaa a nswen afàkyer man'be u ndür ande ñakwo.

¹⁹ Nkye be làyōb anki naa ndür abe yà ndwà a Nzam a Dweela Inkyeel awà amu be anā kan'fà akà Nzam nton be, anā be làfàkal anki bābe ñakwo?

²⁰ Wée be bàkyer alasom a ntal mbōon. Lun'si Nzam làkoo u mbwo a ndür abe.

7

Mfuul nton bōr

¹ Nton ndaa lan'sōōn be, yà ubwan naa mbuur ukōōn abāāl.

² Nton mukōon abwà unsà ñingyāy, wey baal wanswà ukal anā un'kyay ande, un'kaar wanswà ukal anā un'dim ande.

³ Wey un'dim ukwey buur ande akà un'kyay ande, anā un'kaar ukyer sye abun kusa a un'dim ande.

⁴ Un'kaar ikōb kyatey u ndür ande ñakwo, wée un'dim ande awe anā kya. Ifà imwey sye, un'dim, ikōb kyatey u ndür ande, wée un'kyay ande awe anā kya.

⁵ Wée be twon lan'tsun umwey anā wumwey, nā isàkal naa, unsà ukwen umwey anā utaŋ làmwey là ikikye, nton be làpe taan unsà ngyamākà, waa làfàfurà kà un'tuüb, manā naa Satanà uyàsyāāl ukōon nkāŋ a mpem abe mukālabwiy.

⁶ Ndaa amàlakyāān me yi, yà an'kyān mpel me an'pā, wée ya kà yà nswēēŋ anki.

⁷ Me in'kwen naa abaal banswà bakal asānaa me, wée mbuur mbuur we ana kab a nsōōn kun'pe Nzam, umwey nton là, wumwey nton lanà.

⁸ Apanā, me in'ten a ampfwe anā akweel adiŋ naa yà ubwan mukal anāyēn, asānaa me.

⁹ Wée isàkal naa ba nkāāŋ a mpem yatey, wey ba bābāāl, nton yà ubwan mubāāl, akwānaa muwulà mbaa a làmfeel.

¹⁰ Wée akà baar abāŋābāāl, me amālaswan, kà me anki, wée Mwol: wey un'kaar ukōōn akaabà anā un'dim ande,

¹¹ isàkal naa nde kàkyàkaabà, wey nde ukōōn afābāāl, itàkal naa nde uyōŋà a un'dim ande. Wey un'dim sye ukōōn awey un'kyay ande.

¹² Akà bamwey, me in'ten abā, kà Mwol anki: isàkal un'tōŋ abaal we anā un'kyay mpa awà ñalàkwikilā, wée un'kaar awà kan'kyey mukal anā nde, wey nde ukōōn akun'wey.

¹³ Ifà imwey sye, isàkal naa un'kaar we anā un'dim mpa awà ñalàkwikilā, wée

baal awà kan'kyey mukal anà nde, wey nde uköön akun'wey.

¹⁴ Nton, un'dim mpa awà nàlákwikilà kan'bulà anjin'kyeel u mbwo a un'kyay ande, anà un'kyay mpa awà nàlákwikilà kan'bulà anjin'kyeel u mbwo a un'dim ande wà nàlákwikilà. Isàkal naa kabwey tey, baan abe bàyakal mbiin, kyekà ba ba banyikyee.

¹⁵ Wée, isàkal naa mbuur mpa awà nàlákwikilà kan'kwen mudwa bór, wey nde ukyer abun! Un'ton wàbaal itàkal wun'kaar kà wà nàtèen anki unsà indiir abi. Nzam kàlabeel nton be làkal unsà duu.

¹⁶ Abun, un'kaar, ngye ayob aben naa ngye asàtswà un'dim angye möö? Itàkal un'dim, ngye ayob aben naa ngye asàtswà un'kyay angye möö?

Mukal unsà mbeel a Nzam.

¹⁷ Abun, wey mbuur mbuur usyen möö ande unsà kab alà kun'pè Mwol, asànaa kàkal nde utaan kun'bel Nzam. Ayi nsweeñ amè unsà Iköön byanswà.

¹⁸ Nkye mbuur mwey kàkal anàkyey utaan bun'bel? Wey nde uköön aye nkyeey ande. Nà mpa kàkal anàkyey utaan bun'bel? Wey bàköön un'kyey.

¹⁹ Nkyeey yundiir a bunàbun, uköön nkyeey wundiir a bunàbun, wée undiir a mfun wà mulab nsweeñ a Nzam.

²⁰ Wey mbuur mbuur ukàl asànaa kàkal nde utaan bun'bel.

²¹ Nkye ngye kàkal un'so utaan babel? Twon an'kyeer. Wée, itàkal naa ngye an'bulà nsaay, syaal iso angye.

²² Nton, un'so babel uboo a Mwol, nde wà nsaay a Mwol. Ifà imwey sye, mbuur babel wà nsaay, nde wà un'so a Mwol.

²³ Mbuur mwey kàkyàfur ntal a nkwi y nton be. Twon lan'fàbulà aso a baar.

²⁴ Aton, wey mbuur mbuur ukàl kusa a Nzam asànaa kàkal nde utaan bun'bel.

Ampfwe anà akweel adim.

²⁵ Nton ankör, me nsweeñ a Mwol yatèy: me an'kyän in'pà, an'kyän a mbuur mwey ban'kwo musà làkyän, u nsyääm a Mwol.

²⁶ Nton mpay a taan alà, me in'manà naa yubwan naa mbuur mbuur ukàl asànaa awà nde.

²⁷ Nkye ngye awà nàtèen anà un'kaar? Twon an'len mukaabà. Nkye ngye kawà nàtèen anki anà un'kaar? Twon an'len un'kaar.

²⁸ Isàkal naa ngye an'baäl, ngye akyer anki man'be. Isàkal naa ankör un'kaar kan'baäl, nde man'be ukyer anki. Wée baar banyàbaäl bye anà buur a ndür mböön, wée me in'kwen naa be làköön akal anà buur a ndür abà.

²⁹ Aton, me in'kwen muten abà: taan lan'bulà ikoko. Sema apanà, wey mbuur wanswà awe anà un'kyay ukàl asànaa nde wa watèy,

³⁰ baar bàlèlè asànaa ba bàlèlè anki, baar bàsanà asànaa ba bàsanà anki, baar bàsoomà asànaa ba undiir watèy,

³¹ baar bàsyäälà indiir a meen mà asànaa ba bya bàsyäälà anki. Nton meen mà abà, mà mulyan.

³² Me in'kwen anki naa be làkal anà nkyeer. Mpfwe möö ande wanswà wa unsà indiir a Mwol: nde afàlen naa nde Mwol un'sak kun'pà aben.

³³ Wée, baal anàbaäl an'kyän mà unsà indiir a meen, nde alenà naa nde un'kyay ande un'sak kun'pà aben,

³⁴ anà mpem ande yà nàkaabà. Ifà imwey sye, un'kaar ankör asànaa un'sye, an'kyän ande mà unsà indiir a Mwol, nton nde ukàl nün'kyeel u ndür anà u dweelà. Wée un'kaar anàbaäl an'kyän ande mà meen, nde afàlen naa nde un'dim ande un'sak kun'pà aben.

³⁵ Me an'ten me abà, nton ubwan abe nàkwo, kà nton mukàlalee untaam anki, wée nton be làkyer undiir anàbwan, anà be làkal anàbaäb a Mwol, u mpem abe wanswà.

³⁶ Isàkal naa un'to mwey kan'man naa nde ukwe anki mukàl mpem kusa a

ɲàtántuüm ande, isàkal naa nde wàɲàyɔl a ilàän mukal anà nde anà indiir byamulab mbwo a bya, wɛy nde ukyer ayukwen nde. Nde ukyer anki man'be: wɛy ba babääl.

³⁷ Wɛɛ, mbuur kan'tsul u mpem ande, uköön akun'siinà a ngwal, unsà ukwen ande banswà, muwal an'kyän muköön atuüb ndür a ɲàtántuüm ande, nde kan'kyer ubwan.

³⁸ Abun, mbuur kan'baäl ɲàtántuün ande, nde kan'kyer ubwan, wɛɛ mbuur mpa kun'baäl kan'kyer ubwan aɲàsöönà.

³⁹ Un'kaar wàɲàtuüb anà un'dim ande taan lanswà awà nde anà möö. Isàkal naa un'dim kan'kwà, nde kan'bulà wà nsaay mubääl mbuur ukwen nde, wɛɛ uboo a Mwol mpel.

⁴⁰ KyeKà, kà an'kyän amɛ, nde ayàkal unsà un'sak mböön, isàkal naa nde kan'kal asànaa awà nde. Mɛ sye, mɛ in'we anà an'kyän mukal anà Dweelà a Nzam.

8

In'twan bafälääm itek

¹ Ntön ndaa ayà iler in'twan bafälääm itek, bi banswà ikyàyöb naa bi iwe anà ngyööb. Ngyööb ifàpà ngaal, wɛɛ ukwen bakyer afatɔɲ.

² Isàkal naa mbuur mwɛy akasii naa nde ayöb undiir mwɛy, nde ɲàtáyöb anki asànaa bàkyer ayöb.

³ Wɛɛ isàkal naa mbuur akwen Nzam, Nzam akyun'yöb.

⁴ Abun, nkye ngye an'kwo adi in'twan bafälääm itek? Bi ikyàyöb naa itek u meen kyà undiir a bunàbun anà nzam asin watɛy, Nzam wà mwɛy.

⁵ Ntön, ndandaa bye anà indiir bafàbel naa bänzam, itàkal u du, itàkal u meen, asànaa bänzam anà bàmwol bà mböön,

⁶ wɛɛ akà bi, Nzam wà mwɛy, Taa anà Nkyer a indiir byanswà anà möö abi wà ntön Nde, anà Mwol mwɛy, Yesu Klistɔ. Indiir byanswà bàkyer u mbwo a Nde anà bi ibà anà möö u mbwo a Nde.

⁷ Wɛɛ baar banswà ngyööb yatɛy. Bamwɛy bàkyàyii u nsyàäl aba yà itek tii ɲàbawà, mudyà in'twan a iböön asànaa naa ndandaa mya bälääm itek, anà an'kyän aba mà gyöölà, manàbwa ɲingyây.

⁸ KyeKà, bya kà isaa ifàsin bi tsütsü a Nzam anki: isàkal naa bi idi anki bya, bi undiir ayàkyà bwà watɛy, isàkal naa bi kan'dyà bya, undiir aɲàsöön iyàwal bi watɛy.

⁹ Wɛɛ làkal kà igyɛɛɲ naa nsaay abɛ ayi iköön abulà mbwo a mbweel ntön aɲagyöölà.

¹⁰ Ntön, isàkal naa ngye bàmaman, ngye mbuur awe anà ngyööb, u mesà uboo a ndwà a nzam a itek, nkye an'kyän ande iyun'syen anki, nde ɲagyöölà, mudyà in'twan bälääm mupà iböön akà itek.

¹¹ Abun, ɲagyöölà awà, ntön ngyööb angye, wà un'tɔɲ awà kàku Klistɔ ntön nde.

¹² Mukyer man'be abun akà atɔɲ abɛ anà muyööl mpem aba yà gyöölà, be làbàmukyer man'be akà Klistɔ.

¹³ Kyakin, isàkal naa isaa mwɛy ibwiy un'tɔɲ amɛ, mɛ in'yàfàdyà anki akà ikikye in'twan ntön muköön abwiy un'tɔɲ amɛ.

9

Mbwo anà isal a ntööm

¹ Nkye mɛ kà in'wà mbuur a nsaay anki? Nkye mɛ kà in'wà ntööm anki? Nkye mɛ kun'men anki Yesu, Mwol abi?

² Isàkal naa akà baar bumwɛy mɛ kà in'wà ntööm anki, wɛɛ ntön làbà be unsà un'tuüb a Mwol, iswanà naa ndandaa mɛ in'wà ntööm.

³ Un'kal amɛ kusà a baar bafan'pel awà:

⁴ Nkye bi ikwe anki mudyà anà munwà?

⁵ Nkye bi ikwe anki musyen un'klistɔ a un'kaar, asànaa antööm bumwɛy, atɔɲ a Mwol anà Sefas?

⁶ Nkye mɛ mpel anà Banàbà ibye anà mbwo muköön asal?

⁷ Nà afàsal isal uboo a ità a ngim ande ñakwo? Nà afàkòn un'te a vin, ukòon adyà imbenj a wa? Itàkal naa, nà afàdii bol a ngòomà ukòon anwà an'beel a bol a ngòoma alan?

⁸ Nkye unsà imbuur mpel me in'teenà indiir abi? Nkye un'kòon sye ufàten anki abwey?

⁹ Kyekà, unsà un'kòon a Mòse bàsòn naa: « Twon an'baïm mun a ngòomà utaaj udyaarà wa imbenj. » Nkye Nzam we anà ngyeb a ngòomà?

¹⁰ Nkye nde uteenà anki ntòn bi mpel? Ee ya bàsòn ntòn bi, ntòn mbuur afàlem anà mbuur afàtswà imbenj bàkal anà làkyàn muwal kab aba.

¹¹ Isàkal naa bi kàkòn indiir a dweelà ntòn be, nkye ya ndaa a kolakol naa bi ibwe indiir a meen mà uboo a be?

¹² Isàkal naa baar bumwey bafasyaäl iköb aki udu a be, ntòn nkye mpa ikal kya kyànàsoöna akà bi?

Wee bi, bi kàsyääl anki iköb aki. Bi ifàkanj mpem ntòn indiir byanswà, naa tey, bi iyàkal asànaa kyà ntòn Làsanj Anàbwanj a Klistö.

¹³ Nkye be layöb anki naa baar bàfàsal isal u ndwà a Nzam, ndwà a Nzam ifadii, naa baar bàfàsal u mesà bàfàpà iboon, ba bye anà kab aba unsà undiir bàfàpà baar?

¹⁴ Ifà imwey, Mwol kàswenj baar bàfàkyään Làsanj Anàbwanj naa udyà aba bà unsà Làsanj Anàbwanj.

¹⁵ Wee me, me kàsàsyääl anki akà iköb mwey uboo a bya. Kà ntòn mulöm bya anki ntòn me, waa me an'son un'kaan wà. Ubwanj me in'yerakwà! Akà mbuur mwey tey kan'kwo mulwom làkoo ame alà!

¹⁶ Akà me, ukyään Làsanj Anàbwanj kà undiir muswanj ngaal anki, ntòn kya isal ban'pe a ngwal: ngyeb akà me isàkal naa me Làsanj Anàbwanj in'kyään anki!

¹⁷ Kya ilàkal naa isal aki me ñakwo kàsööl, me in'kyer alàwal làfur. Wee, ntòn an'kyàn amà màfù anki akà me, kyakin me in'wà mukolà buur ban'pe.

¹⁸ Apan làfur ame làken? La là ntòn mukyaän Làsanj Anàbwanj là ngway, ukòon asyääł iköb kan'paa Làsanj Anàbwanj alà.

Ukyään Làsanj Anàbwanj

¹⁹ Ndandaa, itàkal naa me in'wà nsaay kusà a baar banswà, me kàkyer naa me in'bulà un'so a baar banswà, ntòn musyen baar mboon akà Mwol.

²⁰ Me kàkal uboo a Ayudà asànaa un'yudà, ntòn muwal Ayudà, uboo a baar abà u ngyel a un'kòon asànaa mbuur awà ungyel a un'kòon, - wee me ñakwo in'wà anki ungyel a un'kòon, - ntòn muwal baar abà ungyel a un'kòon,

²¹ uboo a baar bàkòon un'kòon asànaa me an'kòon un'kòon, - kyeka me in'kòon anki un'kòon a Nzam, ntòn Klistö wà un'kòon ame, muwal baar bàkòon un'kòon.

²² Me kàbulà ñàgyöölà ntòn anàgyöölà, ntòn muwal anàgyöölà. Ntòn baar banswà me kàbulà indiir byanswà ntòn mutswà möö a amwey uboo a ba.

²³ Kyekà, indiir abi byanswà, me in'fàkyer ntòn Làsanj Anàbwanj ntòn me in'wel kab uboo mwo.

Ntiin a un'klistö

²⁴ Nkye be layöb anki naa anantiin, uboo a iboon, ba banswà bàfàtsuma ntiin, wee umwey mpel afàwal undiir a ntal? Làtsumà ntiin ntòn muböj.

²⁵ Anan'taam a ngwiw banswà bàfàkanj mpem unsà ya yanswà, ba bàfàkyer ntòn muwal mpà ifàtay, wee bi, ntòn mpà mpa ifàtay.

²⁶ Abun, me in'tsumà anki ntiin anàdubà mii, me in'kam anki iki a bunàbun.

²⁷ Wee me infàpà ndür ame mpay, me infàbuul ya asànaa un'so. Kya naa tey, ungo mukyaän làsanj akà bumwey, me ñakwo in'kòon awal iböj.

10

Igyeen ntòn nzam a itek

¹ Atɔŋ, me in'kwen naa be làyob ndaa yi: bànkāa abi banswà bàkal ungyel a un'boŋ, ba banswà bàtsul ngyal,

² anà ba banswà bàwel nduümà a Mɔsɛ uboo un'boŋ ana uboo a ngyal.

³ Ba banswà bàdyee isaa a dweelà,

⁴ anà ba banswà bànwēe kɔɔb a dweelà làmwēy, ntɔn ba bànwēe unsà un'kul a dweelà kàykēenà anà ba, un'kul awun kàkal Klistɔ.

⁵ Wɛɛ, Nzam kàkal anki un'sak anà bàmbɔɔn uboo a ba, lalan bàkū ba u nsye a ipɔl.

⁶ Ndaa ayi yanswà yà ntɔn naa ya ikal mbaan, ntɔn bi ikɔɔn alenj ube asànaa bàlenjà ba.

⁷ Twon lan'bulà baar a itek, asànaa bumwēy uboo aba, kyakin bàsɔn naa: « Un'sɛŋ kan'bwaay ntɔn mudyà anà munwà, waa ba bàmbarà ntɔn mutaam. »

⁸ Bi sye ipà anki ndür abi mukyer ndaa a nswɛn, asànaa bàkyerà bumwēy uboo a ba: kà ilä imwēy mpel bàkū baar nsaab an'kwem mɔɔl anjitar.

⁹ Bi twon kun'sii Klistɔ, asànaa bàkyer bumwēy uboo a ba: ntäy yàkyer adwa.

¹⁰ Twon lan'ñünün asànaa bàñünün bumwēy uboo a ba: un'dwää kàkyer adwa.

¹¹ Kyekà, indiir abi byàyeel ba ntɔn bya ikal mbaan, bya bàsɔn ntɔn mulɔŋ bi, bi baar ibà u taan a ntsüü.

¹² Abun, wēy mbuur akasii naa nde wà umbäär, ukal kà igyɛɛŋ ntɔn nde ukɔɔn abwà.

¹³ Ndeb mwēy tɛy ifàyeel be ayà mpa ifàyeel mbuur. Nzam wà lää, nde upà anki mbwo naa bàlasii yàñàlyaan ngwal abɛ. Anà ndeb, nde ayälɔɔn sye mbwo mutoo amu ya anà ayàlapà ngwal mukan mpem.

¹⁴ Kyakin, nkween amɛ, làtiin muyamà itek.

¹⁵ Mɛ in'yaämà anà be asànaa a baar abyɛ anà an'kyän anàbwanj: làtsul be ñakwo ndaa in'tɛnà mɛ.

¹⁶ Kɔɔb a nsaak alà ifàsaak bi udu a la, nkye la làfisà anki unsà un'tuüb anà an'kil a Klistɔ? Làmpà ifàtsul bi, nkye la làfisà anki unsà un'tuüb anà ndür a Klistɔ?

¹⁷ Ntɔn làmpà là làmwēy mpel, bi banswà ibà ndür mwēy mpel: ntɔn bi banswà ifàkab làmpà mwēy alan.

¹⁸ Wɛɛ làler baar a Isàlɛl, baar bàfàdyà in'twanj bàpɛ ibɔɔn, nkye ba un'tuüb watɛy anà mɛsà a ibɔɔn?

¹⁹ Ininà mɛ in'kwen mutɛn? Nkye in'twanj bàpɛ ibɔɔn akà itek lɛɛ itek bya ñakwo ibyɛ anà mfun?

²⁰ Naa! Wɛɛ, asànaa ibɔɔn aba bàkyàpà akà insɔŋà, kà akà Nzam anki, mɛ in'kwen anki naa be làbilà unsà un'tuüb anà insɔŋà.

²¹ Bɛ làkwo anki munwà mbalà mwēy ya u kɔɔb a Mwol anà u kɔɔb a insɔŋà. Bɛ làkwo anki mudyà mbalà mwēy ya u mɛsà a Mwol anà u mɛsà a insɔŋà.

²² Nkye bi ikwen mumbaar un'kol a Mwol? Nkye bi ibyɛ anà ngwal yan'lyaan yà Nde?

Yanswà ntɔn làkɔɔ a Nzam

²³ « Byanswà bàkyàpà mbwo mukyer », wɛɛ kà bya byanswà anki ibyɛ anà ndöŋ. « Byanswà bàkyàpà mbwo mukyer », wɛɛ kà bya byanswà anki byafàtɔŋ.

²⁴ Wey mbuur ukɔɔn alenj ubwanj ande ñakwo mpel, wɛɛ ulɛŋ sye ubwanj a baar bumwēy.

²⁵ Indiir byanswà bàfàyalà u yà, làdi bya làkɔɔn asà mfuul ntɔn mukɔɔn atay an'kyän,

²⁶ ntɔn bàsɔn naa: « Mɛɛn anà indiir byanswà abyà uboo, bya Mwol. »

²⁷ Isàkal naa mbuur mpa awe anà làkwilà kàmàlabel anà be lan'kyey mukyà, làdi indiir byanswà kalapà nde, ukɔɔn asà mfuul ntɔn mukɔɔn atay an'kyän.

²⁸ Wɛɛ, isàkal naa mbuur an'tɛn abɛ naa: « Mi in'twanj myan'fà unsà ibɔɔn bàpɛ akà itek », twon lan'dyà wa, ntɔn mbuur kalawēy anà ukɔɔn atay an'kyän.

²⁹ Apà mè in'teenà anki ntòn an'kyàn abe, wée mände.

Ntòn nkye an'kyàn a mbuur asin itsuul ma nsaay amé nsañ?

³⁰ Isàkal naa mè in'fàfuur an'toon ntòn isaa in'fadya mè, ntòn nkye in'bula mè mbuur atwee ntòn undiir an'fuur mè an'toon?

³¹ Abun, itàkal naa bε lākyer adyà, itàkal naa bε lākyer anwà, itàkal undiir wanswà lākyer bε, lākyer wanswà ntòn lākoo a Nzam.

³² Twon lan'kal kyà ntòn mbuur: itàkal ntòn Ayudà, itàkal ntòn Angeleki, itàkal ntòn Iköön a Nzam.

³³ Kyakin, mè ñakwo in'fākyer ngwal mupà un'sak akà baar banswà unsà indiir byanswà, kà ntòn mulen ubwan amé anāyen anki, wée ntòn ubwan a baar mböön, ntòn ba bàwu' mōö.

11

¹ Lan'yoöl, asànaa mè ñakwo in'fäyoöl mè Klistö.

Baal anà un'kaar kusà a Nzam

² Mè amàlakan: bε lāfäyobà mè unsà indiir byanswà anà mulab nswéen asànaa kälälön mè.

³ Apanà, mè in'kwen naa bε lāyob abà: Klistö wà mfum a mbuur wanswà, baal wà mfum a un'kaar, Nzam wà mfum a Klistö.

⁴ Baal wanswà afāyamà, itàkal afàtà ngööm, un'tswe wāñāfwee, nde afàpà nswen akà mfum ande.

⁵ Wée un'kaar wanswà afāyamà, itàkal afàtà ngööm, un'tswe wà ipöl, nde afàpà nswen akà mfum ande, ntòn yà asànaa ntswee ande yāñākööl.

⁶ Isàkal naa un'kaar ufwee anki un'tswe, wey bun'kööl ntswe! Wée, isàkal naa yà nswen ntòn un'kaar bun'tsul itàkal bun'kööl ntswe, wey nde ubwäär itāmbalà!

⁷ Abun, baal ufwee anki un'tswe ande, nde wà ifà anà lākoo a Nzam, wée un'kaar wà lākoo a baal,

⁸ Ntòn, kà baal anki batwey amu un'kaar, wée un'kaar bātwey amu baal.

⁹ Baal bun'kyer anki ntòn un'kaar, wée un'kaar bun'kyer ntòn baal.

¹⁰ Lalan, un'kaar akyer abwaar isii a iköb kà un'tswe ande, ntòn akyeey.

¹¹ Apan, un'kaar ukaabà anki anà baal, baal sye ifà imwey akà un'kaar, uboo a Mwol.

¹² Ntòn, isàkal naa un'kaar bun'twey amu baal, baal sye un'kaar kāmubör, yanswà yan'fà akà Nzam.

¹³ Lātsul bε ñakwo, nkye yubwan naa un'kaar uyamā Nzam uköön afwe un'tswe?

¹⁴ Nkye meen ñakwo ifälälön anki naa lākoo latey akà baal mukal anà ntswe a bwelābwel?

¹⁵ Kyekà yà lākoo akà un'kaar, ntòn ntswe bun'pε musyāäl asānaa itāmbalà.

¹⁶ Wée isàkal naa mbuur akwen mutön nkāäl ayi, bi ifa aki kyatey, itàkal kà Iköön a Nzam sye.

Isaa a Mwol

(Mat 26.26-29; Mlk 14.22-25; Luk 22.15-20)

¹⁷ Ntòn ndaa iläab yi, mè alakan anki, ntòn nkön lāfàsà bε, ya ifälakyer anki ubwan, wée ube.

¹⁸ Musemà, mè an'wem naa ye anà nkaabà uboo a bε umpal lāfàsà bε nkön, mè an'kyey ikikye naa yà ndandaa:

¹⁹ yākäl ubwan naa nkaabà ikäl uboo a bε, ntòn muyob naa bānà abà anālāk wikilā a ndandaa.

²⁰ Wée umpal lāfākal bε u nkön, bε kà isaa a Mwol anki lāfadyà.

²¹ Ntòn, utaan adyà, mbuur mbuur afādūül muwal isaa anāsöön uköön ayobā bumwey. Abun, umwey we anà ngyal, umpal wumwey wāmuyör.

²² Nkye bε ndwà yatey ntòn mudyà anà munwà? Itàkal naa, nkye bε lābeyā Iköön a Nzam anà lākwen mumēy baar bāköön undiir nswen? Ininà mè alakyaän? Nkye mè in'kyer alasyañà? Aay, u ndaa ayi, mè alāsyāñà anki.

²³ Ntòn, le an'löön kāwel mè akà Mwol anà kälälön mè: Mwol Yesu, u mpib bun'yalà, nde kāwel lāmpà,

²⁴ ungo mufuur an'toon, nde kàtsul la, waa kàten naa: « Yi yà ndür amé, ayà ntòn be, làkyerà abà muyobà mé. »

²⁵ Nde kàkyer abun, nde kàwèl kòob, ungo udyà muten naa: « Kòob là, là Nkwa akün unsà an'kil amé. Làkyer abun taan lanswà làyanwaa be, ntòn muyobà mé. »

²⁶ Ntòn, taan lanswà làdyaa be làmpà alà anà lànwaa be kòob alà, be làwàmukyaän nkweel a Mwol, tii mpal usyefurà nde.

²⁷ Lalan, mbuur wanswà asàdyà làmpà itàkal asànwà kòob a Mwol ukòon akal wànjàpòjà, nde asakal wànjàlèl kusa a ndür anà an'kil a Mwol.

²⁸ Wey mbuur mbuur uler mpem ande ñakwo kusà mudyà làmpà alà anà munwà kòob alà.

²⁹ Ntòn mbuur adyaa anà anwaa ukòon asà ndür nsòöl, wàmudyà anà wàmunwà mbar ande ñakwo.

³⁰ Kyakin, uboo a be bàñukyal anà aṇatoo bà mbòon, anà ndam yumwey yakyàkwà.

³¹ Isàkal naa bi kan'syebà bi ñakwo, bi nsan bálitsüül anki.

³² Wée Mwol afitsüül nsan ntòn mukifuur u mbwo, ntòn bàkòon akitsüül mbar mbwo mwey anà meen.

³³ Kyakin, aton amé, utaan làfàtùüb be ntòn mudyà, làdìl bamwey anà bumwey.

³⁴ Isàkal naa mbuur we anà ngyal, wey nde udi u ndwà ande, ntòn nkòñ abe ikòon akàlatwàal ntaanàambar. Ntòn indiir byumwey, mé insàlòon utaan in'sàyà mé.

12

An'kab a Dweelà In'kyeel

¹ Aton, mé in'kwen naa be làkal anà ngyòob ntòn ndaa iler indiir a Dweelà.

² Be làkyàyoòb naa umpal làkal be baar mpa abà Ayudà, bálasyeenà ukòon ayòb, ntsu akà bānzam a itek abà nkiin.

³ Kyakin mé alàkyaaän naa: aka mbuur mwey tɛy awà kan'kwo muten u mbwo a Dweelà a Nzam naa: « Wey Yesu ukal

wànjàküül! » Mbuur mwey tɛy kan'kwo muten naa: « Mwol Yesu! », isàkòon akal Dweelà In'kyeel.

⁴ An'kab a kab a ngway mà mbòon, wée Dweelà nsil wa.

⁵ Isal byà mbòon, wée Mwol nsil wa.

⁶ Nsyaäl yà mbòon, wée Nzam nsil wa afàkyer indiir byanswà amu baar banswà.

⁷ Amu mbuur mbuur Dweelà afàmenà u mbwo a kab ntòn ubwan a baar banswà.

⁸ Dweelà afàpà akà mbuur umwey ndaa a an'yeerà, akà wumwey, Dweelà nsil awà afàpà ndaa a ngyòob,

⁹ Dweelà mwey nsil awà afàpà akà umwey làkwikilà, akà wumwey ikòb mukòor anukyal.

¹⁰ Dweelà afàpà ngwal akà umwey mukyer impà, akà wumwey kab mutà ngòom, akà wumwey musà nsòöl unsà an'dweelà, akà wumwey muten ndaa a ifà ifà, akà wumwey ntòn mubaal ndaa ya.

¹¹ Dweelà nsil mwey awà mpel afàkyer indiir abin byanswà, mupà akà mbuur mbuur kab a nsòon, asànaa ukwen nde.

Ndür mwey, itiir mbòon

¹² Ndür yà mwey, itàkal naa itiir byà mbòon. Wée itiir a ndür byanswà, itàkal naa bya byà mbòon, bya ikyerà ndür mwey mpel. Abà, ya sye yà asànaa Klistò.

¹³ Ntòn, bi banswà kàwèl nduümà unsà Dweelà mwey mpel amu ndür mwey mpel, itàkal Ayudà itàkal Angeleki, aso itàkal baar a nsaay, bi banswà kànu' unsà Dweelà mwey awunà.

¹⁴ Abun, ndür kà yànjàkyer anki itiir mwey mpel, wée yà itiir mbòon.

¹⁵ Isàkal naa làkòl lan'ten naa: « Asànaa mé ka in'wa kòò anki, mé uboo a ndür watɛy », nkye la làkyer ayàlwomà mukal itiir a ndür?

¹⁶ Isàkal naa tsu' lan'ten naa: « Asànaa mé ka dii anki, mé ka in'wa uboo a ndür anki », nkye la làkyer ayàlwomà mukal itiir a ndür?

17 Yalàkal naa ndür yanswà ikàl dii, ngweem ilàkal ken? Yalàkal naa ya yanswà ikàl tsu; uson baliweema ken?

18 Wée Nzam kàsi itiir itiir unsà ndür, asànaa kàkwen nde.

19 Yalàkal naa byanswà ikàl itiir mwey mpel, ndür yalàkal ken?

20 Apà, itiir byà mböon, wée ndür ya mwey mpel.

21 Dii taan aten tēy a koo naa: « Me mfun a ngye yatey », itàkal un'tswe uten a in'kol naa: « Me mfun abe yatey. »

22 Kyekà, itàkal itiir a ndür ifàmenà naa bya byà gyöölà gyöölà, bya byà mfun,

23 abyà ifàman bi naa ndöñ a mböon byatey u ndür, akà bya bi ifàpà nsyañà anàsöönà. Abyà ifàman bi naa bya ntwen yatey, bi bya ifàlööñ ubwanàbwan,

24 kyekà, itiir abye anà ntwen, byàfàkal anki anà mfun mulöon bya. Wée Nzam ndür kàboom naa nsyañà mböon ikàl akà itiir abyà ifàmenà naa bya ndöñ byatey:

25 ntön nkaabà iköön akal u ndür, wée itiir byanswà ikàl ngyal mwey bamwey anà bumwey.

26 Isàkal naa itiir imwey kyà anà usaay, itiir byanswà byan'kab usaay aban. Isàkal naa itiir imwey bàmusyàñà, itiir byanswà byan'san anà nde.

27 Kyekà, be làbà ndür a Klistö, umwey umwey wà itiir a ndür ande.

28 Kyakin, uboo a Ikoön, Nzam kàsi bàtätweb antööm, bàyweel anangööm, bàtar alöon, ungo'apan, kab a impà, kab a nköör, là mbaay, là ntwasà, anà kab muten ndaa a ifà ifà,

29 Nkye ba banswà bà antööm? Nkye ba banswà bà anangööm? Nkye ba banswà bàkyer afàlön? Nkye ba banswà bàfàkyer impà?

30 Nkye ba banswà bye anà kab a nköör? Nkye ba banswà bàfàten ndaa a ifà ifà? Nkye ba banswà bàfàbaal ndaa?

31 Abun, làkal anà ngyal a ngwal yan'kab masöönà ndöñ. Ungo'apan, me in'yàlaswan mbwo yan'söön ubwan.

13

Ukwen

1 Isàkal naa me an'ten amu ndaa a baar ana ya akyeey, wée isàkal naa me ukwen batey, me in'wà asànaa ishabà ifàsà làso itàkal ngun ifàsà làso.

2 Isàkal naa me in'we anà kab mutà ngööm, muyob ngyee yanswa ana la ngyöob yanswà, isàkal naa me in'we anà làkwikilà lanswà lan'kwo mutsum myon, wée isàkal naa me ukwen batey, me in'wà wà bunàbun!

3 Isàkal naa me an'kab indiir ame byanswà aka anangyal, itàkal naa me an'pà ndür ame u mbaa ntön muwal nsyañà, wée isàkal naa me ukwen batey, akà undiir mwey in'wal me watey.

4 Ukwen bà nkaäñ a mpem anà ubwan, ba un'kol anàyon watey, bàfàswan anki ngaal, bàfàkyey anki uyol,

5 bàfàkyer anki ndaa iköön ndöñ, bàfàlen anki bweel a ba ñakwo, bàfàwem anki nkyel, bàfàfuur anki ube,

6 bàfàsan anki unsà ndaa iköön balàbal, wée bàfàsan unsà ndandaa.

7 Ukwen bàfàfwe indiir byanswà, bàfàsà làkwikilà unsà indiir byanswà, bàfàsà làkyan unsà indiir byanswà, bàfàsen buur a indiir byanswà.

8 Ukwen bàfàkwà anki. Nkye ngööm? Ya ikyer asàwà. Nkye ndaa a ifà ifà? Ya ikyer asàtsü. Nkye ngyöob? Ya ikyer asàwà.

9 Ntön ngyöob abi ya ndam, ngööm abi ya ndam.

10 Wée mpal isàyà yàñàkwo, undiir a ndam akyer asàtsü.

11 Mpal kàkal me umbey, me kàfatèenà asànaa umbey, me kàfasii asànaa umbey, me kàfayweerà asànaa umbey. Wée mpal kàbulà me undweer, me kàwey indiir byanswà byà imbey.

12 Apanà, bi imanà unsà làman abunaa, wée ilà kyàpaa isàman bi u mii a mii. Apanà, ngyöob ame ya itsu, ilà kyàpaa,

mɛ in'sayɔb ubwanɔ̃bwan asanaa Nzam kan'yɔb nde.

¹³ Abun, apana indiir bya indiir itar: lakwikila, lakyān anā ukwen, wɛɛ, wā kolakol uboo a bya, ukwen.

14

An'kab a Dweelà In'kyɛl

¹ Lalen ukwen, lakal anā un'kana nton indiir a Dweelà, sin sin ngɔɔm.

² Nton, mbuur afayām unsā ndaa mpa bafayɔb baar, ufayām anki anā baar, wɛɛ anā Nzam. Nton akā mbuur mwey ufayɔb anki ndaa ande. Kyekā, u ngwal a Dweelà, nde afakyaān indiir anayee.

³ Wɛɛ mbuur afatā ngɔɔm afayām anā baar nton mutɔɔn anā mupā ngwal.

⁴ Mbuur afayām u ndaa mpa bafayɔb baar, afatɔɔn nde ɔakwo, wɛɛ mbuur afatā ngɔɔm afatɔɔn nkoōɔn.

⁵ Mɛ in'kwen naa bɛ banswā lāten u ndaa mpa bafayɔb baar, wɛɛ mɛ inkwen mbɔɔn naa bɛ lāsōōnā mutā ngɔɔm. Mbuur afatā ngɔɔm kan'sōōn mbuur afayām u ndaa mpa bafayɔb baar, nā isakal naa nde kan'baal ya nton mutɔɔn lakwikilā a Ikoōɔn.

⁶ Atɔɔn, bi itāsii apana naa mɛ in'yalaler anā mɛ in'yaīm anā bɛ u ndaa mpa bafayɔb baar, nkye mɛ in'sakal mfun nā akā bɛ, isakal naa ndaa amɛ yalatwāāl anki itakal imɛɛy, itakal ngyōōb, itakal ngɔɔm, itakal an'loɔɔn?

⁷ Abun, ya yā ifā imwey asanaa indiir a ikwen, asanaa saay a mfun itakal naa nkwaay: Isakal naa bya ikatoo anki byānsōōn, abun baar bayayɔb aben naa saay a mfun anā nkwaay ininā itɛɛnā?

⁸ Abun, isakal naa saay a mfun latwey anki ndaa ubwanɔ̃bwan, nā kan'kwo muyōɔn nton itā?

⁹ Ya ye abun sye nton bɛ: isakal naa lālem abɛ latweyā anki ndaa a un'yenā, baar bayayɔb aben ndaa lātɛɛnā bɛ? Bɛ lāyayām amu un'pob.

¹⁰ U mɛɛn mā ndaa a ifā ifā yā mbɔɔn, wɛɛ akā mwey tɛy uboo a ya ikōōn mbuul.

¹¹ Abun, isakal naa mɛ in'yɔb anki mbuul a ndaa, mɛ in'yakal ungyey akā mbuur ayāāmā, mbuur ayāāmā ayakal ungyey akā mɛ.

¹² Abun bɛ sye, nton bɛ lāfakal anā ngyal mbɔɔn yā indiir a Dweelā, lālen mukal abyā byānsōōnā, wɛɛ bya ikāl nton ntōōɔn a Ikoōɔn.

¹³ Kyakin mbuur afayām u ndaa a ingyey akyer ayamā nton muwal kab abaal ndaa ayin.

¹⁴ Isakal naa mɛ an'yamā u ndaa a ingyey, dweelā amɛ lakayamā, wɛɛ un'yenā amɛ ubɔr anki undiir.

¹⁵ Waa mɛ in'kyer aben? Mɛ in'sayamā unsā Dweelā, wɛɛ mɛ in'sayamā sye anā un'yenā, mɛ in'satɔl an'diim unsā Dweelā, wɛɛ mɛ in'satɔl an'diim sye anā un'yenā amɛ.

¹⁶ Nton, isakal naa ngye an'sā nsaak anā Dweelā mpel, nkye mbuur awā uboo a baar bakōōn ngwem, an'kwo uten naa: « Abwey » unsā ngyamakā angye yā an'tɔɔn? Nton nde uyɔb anki ndaa atɛɛnā ngye.

¹⁷ Yā ndandaa naa mfuur a an'tɔɔn angye yā ntsa, wɛɛ mbuur wumwey uyel anki unsā lakwikilā ande.

¹⁸ Mɛ an'fuur an'tɔɔn akā Nzam nton in'yaāmā mɛ u ndaa a ingyey yanālyaan bɛ banswā,

¹⁹ wɛɛ uboo a Ikoōɔn, mɛ in'kwen muten ngɔk tyeen unsā un'yenā amɛ, nton mulɔɔn bumwey sye, akwānaa ngɔk nsaab kweem unsā ndaa a ingyey.

²⁰ Atɔɔn, unsā an'kyān, twon lan'kal ambey. Ndandaa, lakal ambey nton ube, wɛɛ nton an'kyān, lakal andweer.

²¹ Unsā un'kɔɔn bāsōn naa: « Mwol kan'ten naa: Aka un'sɛɔn wā, Mɛ in'sāten u mbwo a baar a ndaa asin anā u mbwo a mun a angyey.

Itakal abun, ba mɛ bāsan'wem anki." »
²² Abun, ndaa mpa bafayɔb baar yā idiim nton baar mpa abā anālakwikilā, wɛɛ kā nton anālakwikilā anki. Ngɔɔm yā idiim

nton anàlèkwikilà, wée kà nton baar mpa abà anàlèkwikilà anki.

²³ Isàkal naa Iköön kyan swà kyan'köñ, anà baar banswà bàyàm u ndaa a ingyey, isàkal sye naa baar asin itàkal baar bàkööñ lèkwikilà bà mwo, nkye ba bàyàten anki naa be làbà anà ukon?

²⁴ Mper yumwey, isàkal naa ba banswà bàmutà ngwom, mbuur asin itàkal mbuur akööñ lèkwikilà kan'bilà kwo, nde ayàman naa ba banswà bàteenà a nde anà bàtsuulà nde mbar.

²⁵ Indiir anàyeey u mpem ande imenà u mii, nde ayàkoma Nzam anà ayàkyään naa Nzam wà uboo a nde, nde ayàtùb ntabwey ande anà meen, nde ayàkoma Nzam anà ayàkyään naa ndandaa Nzam wà uboo a be.

Swalaa uboo a Iköön

²⁶ Aton, bi itsulà aben? Utaan lèfàkion be, mbuur mbuur uboo a be an'kwo mutol diim, mutwaal an'lon itàkal imeey, muten ndaa a ingyey itàkal mubaal ya: wey ya yanswà ikal nton muton Iköön.

²⁷ Isàkal naa baar bàyàm u ndaa a ingyey, wey abööl itàkal atar mpel bàyàm, anà bàkyer umwey ungo a wumwey, anà mbuur abaal ya ukal.

²⁸ Isàkal naa un'baal watay, wey un'ton ukal a duu uboo a nkön, wey nde uyam a nde nakwo anà a Nzam.

²⁹ Akà anangwom, wey abööl itàkal atar bàwel ndaa, wey bumwey bàsyebà.

³⁰ Isàkal naa umwey uboo a nkön kan'wal imeey, wey mbuur ayäämà ukal a duu.

³¹ Be banswà lan'kwo mutà ngwom, wée mbuur mbuur utaan ande, nton baar banswà balonakà anà bàwel ngwal.

³² An'dweelà a anangwom mà ungyel a anangwom.

³³ Nton Nzam kà wà Nzam a lingyoomà anki, wée Nzam a duu.

Asànaa bàfàkyer ya uboo a Iköön byanswà byà anjin'kyeel,

³⁴ wey akaar bàkal a duu uboo a nkön: ba mbwo bape anki muten. Wey ba balab ayà iteenà Un'koon.

³⁵ Isàkal naa ba bàkwen muyob undiir mwey, wey mbuur mbuur ufuul un'dim ande u ndwà. Nton ya nswen naa un'kaar usi ndaa uboo a nkön.

³⁶ Nkye ndaa a Nzam yafu akà be? Nkye ya be mpel làwel?

³⁷ Isàkal naa mbuur asii naa nde wà nangwom itakal wanadweelà, wey nde ukyey naa indiir in'kalasoonà me bya nswen mwey ya Mwol.

³⁸ Wée isàkal naa mbuur mwey ukyeyà anki ya, iswanà naa Nzam kun'yob anki.

³⁹ Kyakin, aton ame, lèkal anà ilèem mukal anangwom, twon lan'tsun mbuur muten unsà ndaa mpa bàfayob baar.

⁴⁰ Wée, wey indiir byanswà ikal u mbwo anà byaswalaa.

15

Ngwiiyà a Yesu

¹ Aton, me alayöob Lasan Anàbwan kalakyään me, alà làwel be, alà làpe be möö amu la,

² anà u mbwo a la be làsawà möö isàkal naa be lan'kaar la asànaa kalakyään me, kya naa tey, be làlāsà lèkwikilà a bunabun.

³ Me katalalon indiir atätweb kàwel me nakwo naa: Klistò kaku nton man'be abi, asànaa iteenà Ndaa Anàson.

⁴ Nde bàkyer un'dyee, waa kàwiyà kà ilà kyàtär.

⁵ Nde kàyamèna akà Petolà, ungo akà Bàkwem Aniyweel.

⁶ Ungo apan, nde kàyamèna umbàla mwey akà aton anàsoön nkam tyeen. Bàmboon uboo a ba bye anà möö tii papanà, bamwey bàkyàkwà.

⁷ Ungo nde kàkàmèna akà Zyak, anà akà antööm banswà.

⁸ Ungongò a ba banswà, nde kàyamèna akà me sye, me mwan mpa kàkolà nsoñ.

⁹ Ntɔn mɛ in'wà wà ikikye uboo a an'toöm, mɛ in'kwe anki ban'bel ntööm, ntɔn mɛ kàmɛɛy Ikoöŋ a Nzam nkwaan.

¹⁰ Wɛɛ in'wà mɛ abà, mɛ in'wà ntɔn kab a ngway a Nzam, anà kab a ngway ande alá akà mɛ lakál anki labunàbun. Wɛɛ mɛ kasál anàsöön ba banswa: ka mɛ anki, wɛɛ kab a ngway a Nzam alá amu mɛ.

¹¹ Kyakin, itàkal mɛ, itàkal ba, undiir ikyäänà bi awà, undiir làsi bɛ lakwikilà.

¹² Isàkal ban'kyään naa Klistɔ kàwiya uboo a aku; ntɔn nkye bamwɛy uboo a bɛ ban'kwo ba muten naa ngwiya a aku yatɛy?

¹³ Isàkal naa ngwiya a aku yatɛy, abwɛy Klistɔ kàwiya anki,

¹⁴ isàkal naa Klistɔ kàwiya anki, an'loŋ abi mà mabunàbun, lakwikilà abɛ sye là labunàbun.

¹⁵ Apan, imenà naa bi ibà ambál a Nzam baloor, ntɔn bi kàtwaál imbal asin muten naa Nzam kàwiya Klistɔ, wɛɛ nde kun'wiya anki, kya isàkal naa ndandaa aku bafàwiya anki.

¹⁶ Isàkal naa aku bafàwiya anki, Klistɔ sye kàwiya anki.

¹⁷ Ntɔn, isàkal naa Klistɔ kàwiya anki, lakwikilà abɛ là labunàbun, tii lalà bɛ làbà uboo a man'be.

¹⁸ Abun sye, baar bàku amu Klistɔ bàkyàkyàbwà.

¹⁹ Isàkal naa bi kàsi làkyàn abi amu Klistɔ ntɔn mɔö awà mpel, bi ibà baar a ngweel a ngyeb anàsöön baar banswà.

²⁰ Wɛɛ yà ndandaa naa Klistɔ kàwiya uboo a aku anà wà mben atàtweb uboo a baar bàku.

²¹ Ntɔn, u mbwo a mbuur mwɛy ukwà waa bayi, abun u mbwo a mbuur mwɛy sye ngwiya a aku waa yàyi.

²² Ifà imwɛy baar banswà bafàkwà amu Adam, amu Klistɔ sye baar banswà basàwal mɔö,

²³ wɛɛ mbuur mbuur kà un'lwaan ande: semà akà Klistɔ, ungo, baar abà amu Klistɔ, utaan a ngyeel ande.

²⁴ Apan, ntsüü waa isàya, mpal usàfuur nde imwol akà Taa Nzam, ungo mudwa imfum kyanswà, iköb kyanswà, ngwal yanswà.

²⁵ Ntɔn nde akyer ayaal, tii mpal usàsa nde ayiin ande banswà ungyel a in'kol ande.

²⁶ Un'yiin a ntsüü basàdwà wà ukwà.

²⁷ Ntɔn, nde indiir byanswà kàsi ungyel a in'kol ande. Wɛɛ utɛenà nde naa: « Indiir byanswà bya ungyel a in'kol », iswanà naa mbuur kun'syeel bya ungyel a in'kol mwo watɛy.

²⁸ Umpal naa indiir byanswà ban'sà ungyel a Klistɔ, apan Mwan ñakwo asàkal ungyel a mbuur kun'syeel indiir byanswà ungyel, ntɔn Nzam ukál ya yanswà amu baar banswà.

²⁹ Yalàkal naa kà abwɛy anki, baar bafàwal nduüma ntɔn aku; ininà balàlɛŋ? Isàkal yà ipepey naa aku bafàwiya anki, ntɔn nkye bafàwal ba nduüma ntɔn ba?

³⁰ Wɛɛ bi ñakwo, ntɔn nkye taan lanswà ibà bi u mpay?

³¹ Wɛɛ mɛ in'fàkwà ila byanswà, yà ndandaa sye, atɔŋ, naa bɛ làbà uyol amɛ amu Yesu Klistɔ, Mwol abi.

³² Ininà mɛ kalàwal munwan a ntsür u Ifeso isàkal naa mɛ kakál unsa imbuur? Isàkal naa aku bawiya anki, wɛy bi idi anà inu; ntɔn nkàswo bi ikyer akwà.

³³ Twon balakür: isam ibe ifàbwiy nkaäl anàbwan.

³⁴ Làfuur an'kyàn ubwanàbwan, làwɛy mukyer man'be. Ntɔn bamwɛy Nzam bàyob anki, mɛ ya an'ten ntɔn nswen abɛ.

Ndür a baar bàwiya

³⁵ Wɛɛ mbuur mwɛy ayàten naa: « Aku bàyàwiya aben? Ndür nà ba bàyàfurà ayà? »

³⁶ Insil! Ngye, imben afàkon ngye, kya mumɛn itwab afàtakwà.

³⁷ Undiir afàkon ngye, kà un'tɛ awà uyàmen anki, wɛɛ imben a ipol, kyà blɛ itàkal kyà undiir asin.

³⁸ Ungo, Nzam kun'pà ndür, asànaa ukwen nde anà akà imbenj imbenj a ndür akya ñakwo.

³⁹ Akà ndür mwey balàbal yatey anà yumwey: ye anà nsöön uboo a ndür a baar, yà ntsür, yà nen, yà nsö.

⁴⁰ Ye anà ndür a du anà ndür a meen, un'nyañ a ya wà nsöön,

⁴¹ umwey un'nyañ a taan, umwey wà nsöñ, umwey wà mbwaar. Mbwaar mwey wà nsöön a mbwaar wumwey unsà un'nyañ.

⁴² Ya ye abwey sye ntön ngwiiyà a aku: bàfàkòn ndür ifàpòon, ifàwiya ndür mpa ifàpòon.

⁴³ Bàfàkòn ndür a nswen, ifàwiya unsà làkoo, bàfàkòn unsà gyöölà, ifàwiya anjàyol a ngwal.

⁴⁴ Bàfàkòn ndür a ntsür, ifàwiya ndür a dweelà. Isàkal naa ye anà ndür a ntsür, ye anà ndür a dweelà sye.

⁴⁵ Kyakin, bàsòn naa: « Adam, mbuur atàtweb, kàkal ntsür a mbuur, Adam wà ntsüü wà mbuur a dweelà afàpà möö. »

⁴⁶ Wée undiir wàtàtweb, wà ntsür a mbuur, ungo, mbuur a dweelà.

⁴⁷ Mbuur atàtweb kàfù u meen, mbuur wàyweel kàfù du.

⁴⁸ Baar a meen bà ifà imwey anà mbuur bàboom a tòm, baar a du bà ifà imwey anà mbuur kàfù du.

⁴⁹ Ifà imwey naa bi kàbwaär ifà a tòm, bi isàbwaar sye ifà a mbuur a du.

⁵⁰ Atön, ndaa in'ten me ayi: in'twan anà an'kil màkwe anki mubilà kà Imwol a Nzam, itàkal undiir afàpòon ufawal anki undiir mpa afàpòon.

⁵¹ Wée me inkwen mukàlakyaän ngyee mwey. Bi banswà isàkwà anki, wée bi banswà ikyer asàsòomà,

⁵² u mbalà mwey, kà imburà imburà u saay a mfunj. Ntön saay a mfunj a ntsüü làkyer asàbèer, aku' bàkyer asàwiya anà ndür aba mpa isàpòon, wée bi, bi ikyer asàsòomà.

⁵³ Kyakin, yà naa ndür ifàpòon ibwaär

ndür mpa ifàpòon, ndür ifàkwà ibwaär ndür mpa ifàkwà.

⁵⁴ Utaan ndür ifàpòon ayi isàbwaar ya ndür mpa ifàpòon, anà ndür ifàkwà isàbwaar ya ndür mpa ifàkwà, abun isàkwo ndaa bàsòn naa: « Iboñ kyan'min ukwà.

⁵⁵ « Ukwà, kyàken iboñ angye?

Ukwà, kyàken iköb angye? »

⁵⁶ Ukwà ngwal a ba man'be, ngwal a man'be, un'kòon.

⁵⁷ Wée bi ifuur an'tòon akà Nzam, nde mbuur afàpà iboñ u mbwo a Mwol abi Yesu Klistò.

⁵⁸ Kyakin, atön amè bànkwen, làkal ngwal, làkal anàtsim, làpe möö taan lanswà unsà isal a Mwol, làyob naa isal abe unsà Mwol kà kyà bunàbun anki.

16

Ngim bàkòjà ntön Ikööh a Yelusàlem

¹ Ntön ndaa a an'kab bàkòjà ntön anin'kyeel, be sye làláb nswéen kàpe me akà Ikööh a Ngalàtyà.

² Kà ilà' atàtweb kyà mpòsà wanswà, wey mbuur mbuur usi ukol u ndwà ande undiir kàkwe nde muyee ntön mukòon adil ngyeel amè mukon an'kab.

³ Utaan in'yàkal me akun, me in'yàtom baar làyasool be anà in'kaan ntön musyen an'kab abe u Yelusàlem.

⁴ Isàkal naa yà ubwan sye naa me ñakwo in'kyen, ba bàsàkyà anà me.

An'kyàn a Pòl muyilyaan

⁵ Me in'yàya akà be musoonà Masédwan, ntön me in'yàlyaan kwo.

⁶ Taan lumwey me in'yàkal ndam a ilà itàkal panà a mpyee lanswà apà be, ntön be lan'pe indiir byan'kwo me mulab mbwo amè.

⁷ Mbalà ayi me in'kwen anki, mukàlaman taan alyaan me mpel, me in'kwen mubwaay anà be ndam a ilà, isàkal naa Mwol an'pà mbwo.

⁸ Wée me in'yàbwaay u Efeso tii kà un'kyom a Pantekot,

⁹ ntɔn mbwo a kolàkɔl yan'dubà ntɔn me mukyer isal a ngwal, itàkal naa ayiinj bà mbɔɔn.

¹⁰ Isàkal naa Tumàte kan'yà, làkyer naa nde ukàl anà duu uboo a be, ntɔn nde afàkyer isal a Mwol asànaa me.

¹¹ Abun, wey mbuur ukɔɔn un'bey. Lun'pe byànjàkwɔ ntɔn nde uyàfurà apà me, ntɔn me anà atɔn ibà mukun'dilà.

¹² Ntɔn un'tɔn abi Apɔlɔs, me kun'leel muyà akà be anà atɔn bumwey, weɛ nde ukwen anki akà ikikye muyà apanà, nde asàyà mpal usàman nde mbwo.

Nswɛɛn anà mbɔr a ntsüü

¹³ Làkàl kà igyɛɛn, làkàl anàtsim unsà làkwilà, làkàl anà un'kanà, làkàl ngwal.

¹⁴ Làkyer indiir abe byanswà unsà ukwen.

¹⁵ Atɔn, nswɛɛn yumwey ayi: be làkyàyɔb naa Seràfan anà ywar ande bà baar atàtwɛb mubuul mpem kà Akayi. Ba bàpe mɔɔ aba musyàal anin'kyɛl.

¹⁶ Làkyey, baar atub abà anà mbuur wanswà akääbà isal aba anà mpay aba.

¹⁷ Me in'we anà un'sak muman Seràfan, Fortúnatùs anà Akayikuš. Ba bàfwe nkɔɔn abe,

¹⁸ ntɔn ba bàleel me anà be. Làyɔb mukan baar atub abà.

¹⁹ Ikoön a Azi byamalapà mbɔr. Akilas anà Priskà, anà Ikoön ifàkɔn u ndwà aba bamàlatɔm mbɔr mbɔɔn unsà Mwol.

²⁰ Atɔn banswà bamalapa mbɔr. Làpɛel mbɔr be a be unsà ndüür a in'kyɛl.

²¹ Mbɔr ayi yà kɔɔ amɛ njakwo, me Pɔl.

²² Isàkal naa mbuur ukwen anki Mwol, wey nde ukàl anàküül!

Mwol abi, yà!

²³ Wey kab a ngway a Mwol Yesu làkàl anà be.

²⁴ Me be banswà in'kyàlakwen amu Yesu Klistɔ.

Un'kaan wàyyeel aka Akɔ̃lint Nsɔ̃ma

Un'kaan wàyyeel akà baar a Ebelyɔ, Pɔl wa kàsɔ̃n umpal kadiimà un'kaan kàsɔ̃n nde kusà. Wa Titɔ kàsyen. Un'kaan wàyyeel awà, nde kakab abà: Sema kab làtátwɛb tii lànsambwaar, ma màtɛɛnà ntɔn un'tuüb a Pɔl mpa kàkal balabal anà baar mpa bàkwen isal ande u Kòlinto. Sema kab lànaan tii làwà mà màtɛɛnà kiin a ndaa aya kàkal Pɔl aya. Ma itɛɛnà naa: ndaa an'kab amà bàyilà kà Ikoöŋ a Angeleki, u Masɛdwan anà akà Azi Minöör ntɔn Ikoöŋ akyà u Yelusàlem. Sema kab làkwem tii làkwem anitār, ma màtɛɛnà ntɔn nkyeen a Pɔl u bul a Kòlinto ntɔn muswan isal a Nzam kàkyer nde. Mfun a un'kaan wàyyeel awà ya ntɔn muduub un'lwaan a ndaab a ndaab: ndaa ayàyalaaŋ, ndaa ayà apanà, ndaa ayà iyàya. Ba ya bàyàman unsà ngyeel kàpɛ nde ilää. Un'kaan awà nde kàmay unsà làkyàn anà mulom akà baar a Kòlinto muman un'sak unsà kab a ngway a Nzam, unsà ukwen anà un'tuüb anà nde.

Mbɔr

¹ Pɔl, ntööm a Klistɔ Yesu unsà ukwen a Nzam, anà un'tɔŋ Tumàtɛ, akà Ikoöŋ a Nzam akyà u Kòlinto, anà akà anin'kyeel banswà abà u Akayi wanswà.

² Wey Taarabi Nzam anà Mwol Yesu Klistɔ bàlapɛ kab a ngway anà duu.

Pɔl kan'fuur an'toon akà Nzam

³ Nsaak ikal akà Nzam, Taar a Mwol abi Yesu Klistɔ, Taa a nsyääm anà Nzam a ndeel yanswà,

⁴ nde afaleel bi unsà mpay abi yanswà, ntɔn mukipà ngwal mulɛel baar abà u mpay mbɔɔn, u mbwo a ndeel ayà ifàwal bi ñakwo akà Nzam.

⁵ Ntɔn, asànaa ifàman bi mpay mbɔɔn amu Klistɔ, abun sye u mbwo a Klistɔ, ndeel abi ya mbɔɔn.

⁶ Isàkal naa bi ibà uboo a mpay mbɔɔn, ya ntɔn ndeel abɛ anà ngweel a möö abɛ. Isàkal naa bi ibà anàleel, ya ntɔn naa be sye làwɛl ndeel ntɔn be làkwe mukan mpem anà muküünà, ifà imwey a mpay ifàman bi.

⁷ Abun, bi ibye anà làkyàn a ngwal akà be, ntɔn bi ikyayob naa làmanà be mpay mbwo mwey anà bi, be sye làwalà ndeel mbwo mwey anà bi.

⁸ Atɔŋ, ntɔn bi ikwen naa be làyob naa mpay anàdiir nà bi kàbweey ayà kà Azi: ya yaku kir, yàŋàlyan ngwal abi ukwel, lalan ilwom ya làkyàn mufàkal anà möö.

⁹ Bi kàmen amu bi ñakwo naa bàmitsüül mbar a ukwà. Ntɔn bi iköön afasa làkyàn amu bi ñakwo, wɛɛ amu Nzam afawiiy aku.

¹⁰ Nde mbuur kàduum bi kukwà abà anà akyer afasiduum. Bi kan'sa làkyàn amu nde: nde bi akyer afasiduum.

¹¹ Be sye làkyabilà mwo u mbwo a ngyamàkà abɛ ntɔn bi. Abun, kab a ngway alisàwal bi u mbwo a ngyamàkà a baar mbɔɔn, làsàbulà, ntɔn bàmbɔɔn, an'toon ntɔn bi.

¹² Ntɔn, ngaal abi yimba a an'kyàn abi aki: u meen, sin sin akà be, bi kàkal unsà ndandaa anà unsà un'kyeel a Nzam, kà nà an'yeerà a imbuur anki, wɛɛ u mbwo a kab a ngway a Nzam.

¹³ Kyakin, bi indiir asin be ifàlasöön anki, nà indiir làfàtan be anà làyob be. Wɛɛ me an'sà làkyàn naa be làsàyob anàkwo,

¹⁴ ntɔn be làyob ndam: bi ibà ngaal abɛ, asànaa làbà be ya bi kilà a Mwol Yesu.

¹⁵ Unsà kam alan, mɛ kàkwen mutalyan akà be ntɔn mukàlaweel kab a ngway làyweel,

¹⁶ anà, fà apà be, mɛ in'kyen Masɛdwan, anà fà Masɛdwan mufyefurà akà be, ntɔn muwal akà be indiir in'yàkal mɛ abyà mfun mukyà Yuday.

¹⁷ Umpal kàsi mɛ un'yon awà, nkye mɛ kàkyer upool? Itàkal naa nkye nswaal amɛ yà yimbuur, nton ya ikal umbalà mwey « inye » anà « ɲaa »?

¹⁸ Nzam awà làä, wà mbal: Ndaa itɛɛnà bi a bɛ kà yumbalà mwey « inye » anà « ɲaa » anki.

¹⁹ Nton Mwan a Nzam, Klisto Yesu awà kalakyaän bi, Silave, Tumate anà mɛ, kàkal anki « inye » anà « ɲaa », wɛɛ amu nde yà « inye » mpel.

²⁰ Abun, ilää a Nzam byanswà, byàmɛn « inye » a bya amu nde. Kyakin mbwo ande sye bi ifatɛn naa « yabwey » akà Nzam nton làkoo ande.

²¹ Wɛɛ, mbuur afapà bi anà bɛ ngwal amu Klisto anà kisi an'koo, wà Nzam,

²² nde mbuur kibɛɛrà inyem ande sye anà kabiil Dweelà u mpem abi asànaa mboöl a indiir anàbwan abyà iyàya.

²³ Akà mɛ, mɛ an'wal Nzam mbal udu a mɔɔ amɛ: nton mukalatii waa mɛ mpa kayafurà u Kolinto.

²⁴ Kà nton muyaal làkwikilà abɛ anki, wɛɛ bi ibà mbaay nton un'sak abɛ, nton làkwikilà waa bɛ lan'tsim.

2

¹ Nton, akà mɛ, mɛ an'tsulà abà: Mɛ in'yàfurà anki akà bɛ unsà ngyeb.

² Isàkal naa mɛ amàlasà u ngyeb, nà afàsampà un'sak? Nkye kà mbuur awà kàpɛ mɛ ngyeb anki?

³ Akin isin a ndaa a un'kaan amɛ, mutiin naa u ngyeel amɛ, mɛ in'kɔɔn aman ngyeb akà baar balaŋpà un'sak. Ndandaa, mɛ an'kyey, nton bɛ, naa un'sak amɛ wà wàbɛ banswà sye.

⁴ Abun, uboo a mpay anàdiir, anà u mpem a ngyeb anà nsaŋ mbɔɔn, mɛ kalasoon kà nton mukalapà ngyeb anki, wɛ nton bɛ làyob naa ukwen nà mɛ in'we abà nton bɛ.

Ndwääl a nkul a mbuur kan'kyer ube

⁵ Isàkal naa mbuur kàkal isin a ngyeb, nde kà mɛ usi anki u ngyeb, wɛɛ bɛ

banswà, taan lumwey ndam, mukɔɔn asweey.

⁶ Nton mbuur atub awà, ubwan pɛl làkal là baar mbɔɔn,

⁷ lalan, apanà, lun'dwääl nkul anà lun'pɛ ngwal, manà nde ubilà u ngyeb anàdiir.

⁸ Kyakin sye mɛ amàlalɔm, muswan ukwen abɛ akà ande,

⁹ nton, kalasoon mɛ sye, mɛ kàkwen mukalasi naa nkye unkyeey abɛ unsà indiir byanswà wàŋakwo.

¹⁰ Mbuur lan'dwääl bɛ nkul, mbuur in'dwääl mɛ sye nkul! Isàkal naa mɛ kàdwääl nkul, ikal sye naa mɛ kàkal anà ipol mukyer abun, mɛ kàkyer nton bɛ, kusa a Klisto,

¹¹ nton Satanà mukɔɔn akikur, nton bi ikyayob an'kyän ande.

Nkyeer a Pol u Tolwas

¹² Utaan kàkolà mɛ Tolwas nton mukyaän Lasaŋ Anàbwan là Klisto, itàkal naa Mwol kan'duub mbwo a kolàkol,

¹³ mpem amɛ yàkal anki a duu, nton mɛ un'ton amɛ Tito kun'mɛn anki. Abun laa kàsawey mɛ, waa kàkyen Masedwan.

¹⁴ Wey an'tɔɔn makal akà Nzam afisyeŋ taan lanswà unsà iboŋ ande u mbwo a Klisto anà u mbwo abi, afatsul may a uson a ngyoob ande u mper yanswà.

¹⁵ Nton bi ibà nton Nzam, uson anàbwan a Klisto, nton baar bafàwà mɔɔ anà nton baar bafadiimà,

¹⁶ nton bamwey uson a ukwà bafasyen kukwà, nton bumwey, uson a mɔɔ bafasyen u mɔɔ. Abun, nà kan'kwo unsà isal atub aki?

¹⁷ Abun, bi kibà anki asànaa baar bumwey bafayalà ndaa a Nzam, wɛɛ unsà ndandaa, kikob a Nzam, kusa a Nzam, unsà Klisto waa bi iyäämà.

3

Nkwà akün

¹ Nkye bi ifasemà musweeŋ bi ɲakwo? Itàkal naa nkye bi iwe anà mfun, asànaa

bumwey, yà in'kaan musweeɲ ntɔn be, itàkal myàfà akà be?

² Wée be làbà un'kaan abi, bàsɔn uboo a mpem abi, awà bàyòb anà bàtāɲ baar banswà.

³ Inye, yà ndandaa naa be làbà un'kaan a Klistɔ bàsɔn ntɔn isal abi, bàsɔn anki anà tiin, wée anà Dweelà a Nzam a mǝǝ, kudu a mesà a nkɔɲ anki, wée udu a mesà a in'twan, udu a mpem.

⁴ Lalà kam iwà bi alà kusà a Nzam u mbwo a Klistɔ.

⁵ Bi ikyey anki uyɔl naa bi ɲakwo kan'kwo mukyer undiir mwey u ngwal abi ɲakwo, wée ngwal abi yan'fà akà Nzam.

⁶ Nde sye mbuur kibul bànàkwo mukal asyàal a Nkwà akuɲ, kà ntɔn un'kaan anki, wée ntɔn Dweelà, ntɔn un'kaan akyer afàdwa, wée Dweelà afàpà mǝǝ.

⁷ Kyekà, isàkal naa isal a ukwà, bàsɔn a ngɔk udu a in'kul kyàpè làkoo, abun baar a Isàlèl bakwe anki musyebà mbɔɔn ntabwey a Mɔsɛ ntɔn làkoo làkal u ntabwey ande, làkoo mpa làlām.

⁸ Ntɔn nkɛ isal a Dweelà mpa ikal kya anà làkoo anàsòònà?

⁹ Isàkal naa isal ifàpà ntaanàmbar kyàkal anà làkoo, ntɔn nkɛ isal a balàbal mpa iwal kya làkoo anàsòònà?

¹⁰ Abun, undiir kàkal anà làkoo kàwɛl anki làkoo, ntɔn làkoo anàbà lànàsòònà.

¹¹ Ntɔn, isàkal naa undiir mpa afàlam kàpè làkoo, aben undiir afàlam mpa upà wa làkoo anàsòònà?

¹² Ntɔn bi ibye anà làkyān atub alà, waa bi iwe anà làkyān a mbɔɔn.

¹³ Bi ikyer anki asànaa Mɔsɛ kàfafwee ntabwey ande a ipfey a swaa ntɔn baar a Isàlèl bakɔɔn aman ntsuú a un'nyāɲ mpa afàlam.

¹⁴ Wée, un'yenà aba kàkal anàbwa làpib, tii ɲàbawà, kya bàsàtan Nkwà Itaan, làpib alà là kapaa. La ɲàtāl womà anki, ntɔn la làsàyaalà amu Klistɔ.

¹⁵ Inye, tii ɲàbawà, taan lanswà bàfàtan ba Mɔsɛ, làpib là u mpem aba.

¹⁶ Wée mbuul a mpem akà Mwol mpɛl ifàlwom làpib.

¹⁷ Ntɔn Mwol wà Dweelà, ikal awà Dweelà a Mwol, ikal ayà nsaay.

¹⁸ Bi banswà, baar ibye anà ntabwey anàlwom làpib, bi iwàmumɛɛy làkoo a Mwol, bi ibà anàsòòmà unsà isii nsil aki, anà làkoo lànàsòòn kolàkol taan lanswà u mbwo a Mwol, awà Dweelà.

4

Un'naan a Dweelà anà an'buun

¹ Ntɔn sye, u mbwo a nsyāām, bi ban'kaar isal aki bi ikwamà anki.

² Wée bi kan'tɔn an'yee a nswen, bi, bi ifàsyāāl anki impeenà anà bi ifàbubūnà anki Ndaa a Nzam, wée mumɛɛy ndandaa ubwanàbwan, waa bi ifàswɛɛɲ bi ɲakwo u nsyeebà a mbuur wanswà kusà a Nzam.

³ Isàkal naa apà Làsan Anàbwan abi lànàfwe, la lànàfwe ntɔn baar bàfadiimà,

⁴ ntɔn baar bakɔɔn làkwikilà, waa nzam a meen mà kàsi làpib unsà un'yenà ntɔn baar bakɔɔn aman kyɛɛy a Làsan Anàbwan alà làkoo a Klistɔ, awà imɛɛy a Nzam.

⁵ Ntɔn, kà bi ɲakwo anki bi ifàkyāān, wée bi ifàkyāān naa Yesu Klistɔ wà Mwol anà bi ɲakwo ibà asyāāl abe ntɔn Yesu.

⁶ Ntɔn Nzam awà kàten naa: « Pɛlà làsanyāɲ uboo a làpib! », wa Nde ɲakwo kànyāɲ u mpem abi, ntɔn ngyòòb a làkoo ande ipɛ kyɛɛy u ntabwey a Klistɔ.

⁷ Wée, un'naan awà, bi wa ifàsyen unsà an'buun, ntɔn ngwal anàsòònà ayi ikal yà Nzam, wée kà ya bi anki.

⁸ Bi ibà anàkūūnà mper yanswà, wée bi kibà anàbwanà anki, unsà lingyoomà, wée bi ilwom anki làkyān,

⁹ bakyer afileb, wée bàfikaar anki, bakyer afidub, wée bàfimaay anki,

¹⁰ taan lanswà ndūr abi ye anà nkweel a Yesu ntɔn naa mǝǝ ande ukal sye wānāmènà u ndūr abi.

¹¹ Kyakin, taan lanswà, bi anamöö, bàkiyalà kukwà nton Yesu, nton möö a Yesu sye umenà u ndür abi yukwà.

¹² Abun, ukwà bàmukyer isal amu bi, wëe möö amu bë.

¹³ Kyekà, asanaa ibà bi anà Dweelà mwey la, dweelà a làkwikilà, abun bàsòn naa: « Më kàsi làkwikilà, kyakin kàyäm më », bi sye, bi kan'sà làkwikilà, kyakin waa bi iyäämà.

¹⁴ Nton bi ikyà'yòb, mbuur kàwiiy Mwol Yesu, nde sye akyer afàsiwiiy anà Yesu, waa usisà anà bë tsutsu' apà nde.

¹⁵ Nton indiir abi byanswà byàyi nton bë, nton kab a ngway làbey, waa làsweey an'toon a baar mböön nton làkoo a Nzam.

Möö unsà làkwikilà

¹⁶ Kyakin, bi iyon anki, itàkal naa amu bi, imbuur a nsà kyàmütay ikye ikye, imbuur a boo ifàbulà kyàkūn ilà' a ilà.

¹⁷ Nton, mpay mböön imanà bi yi, yikaay anà yàlyan, kusà a làkoo a kolàkol là mbul a in'tye kilöönà mpay mböön ayi.

¹⁸ Abun, isin a an'kyan abi kà kyà unsà indiir byafàmenà anki, wëe unsà indiir mpa bafàman. Indiir bafàman byafàlam anki, wëe undiir mpa bafàman byafàlam mbul a in'tye.

5

¹ Bi ikyà'yòb ubwanàbwan, isàkal naa ndwà abi u meen yà nten yan'kwà, bi iwe anà ndwà, ntöön a Nzam, ndwà a mbul a in'tye, u du, mpa bàtöñ kan'koo a mbuur.

² Abun sye bi ibà mufuur koo, unsà ngyal anàdiir mubwaar, udu a yumwey, ndwà abi yà du,

³ yubwan naa bimen bànàbwaar, kà bànsàpòl anki.

⁴ Nton, bi baar ibà uboo a nten ayi, bi kan'fuur koo, kan'sil a buur. Nton bi ikwen anki isòl ipfey, wëe ibwäär ipfey udu a kyumwey, nton undiir afàkwà, möö kun'min.

⁵ Nzam ñakwo kilöön mukal abun, nde kipe Dweelà ande asànaa mbööl.

⁶ Lalan bi ibà anà'yòl a làkyan taan lanswà. Bi ikyà'yòb naa utaan ibà bi uboo a ndür yi, bi ibà u nsà a ndwà abi, ukwèl a Mwol,

⁷ nton bi ifàkyà unsà làkwikilà, kunsà mëey anki.

⁸ Ndandaa, bi ibà anà'yòl a làkyan anà bi iyàkwen mulwomà u ndür yi, nton mukàkal apà Mwol.

⁹ Lalan sye bi ikyer ngwal mukun'pà un'sak, itàkal naa bi ibà u ndür ayi, itàkal naa bi kan'too amu ya.

¹⁰ Nton, bi banswà ikyer asàkàmenà kusà a làbay a nsan a Klistò, nton mbuur mbuur uwèl kab a indiir kàkyer nde, itàkal amubwan, itàkal amube, utaan kàkal nde u möö a ndür ande.

Un'tüüb anà Nzam u mbwo a Klistò

¹¹ Abà iyòb bi böömà a Mwol, bi ifàsyääl mbwo yanswà naa baar bàkyey. Kusà a Nzam, bi ibà anàmenà ubwanàbwan. Më in'sii naa më sye in'wà anàmenà ubwanàbwan unsà an'kyan abe.

¹² Apan, bi iyafàsween anki bi ñakwo akà bë, wëe bi ikwen mukàlapà ipòl bë mukal bàngaal nton bi, nton bë làkwe mupà mfuur akà baar bafàsà ngaal aba unsà indiir ifàmenà u mii, wëe kà byà boo a mpem anki.

¹³ Kyakin isàkal naa bi kàkal insil, bi kya kàkal nton Nzam, isàkal naa bi ikàmenà asànaa anjun'yenà, yà nton bë.

¹⁴ Ukwen a Klistò bàmikòr, bi baar ikyeyà naa ndandaa mbuur mwey kàku' nton baar banswà, lalan baar banswà bàkyàkwà.

¹⁵ Nde kàku' nton baar banswà, nton anamöö baköön afàkal anà möö nton ba ñakwo, wëe nton mbuur awà kàku' anà kàwiya nton ba.

¹⁶ Kyakin, fà apanà bi ifà'yòb anki kà mbuur mwey unsà imbuur. Isàkal naa bi kà'yòb Klistò unsà imbuur, apanà bi ifun'yòb anki abun.

¹⁷ Abun sye, isàkal naa mbuur wà amu Klistò, nde kan'bulà ikyeer akūn. Indiir

itaan byan'lyan, le, indiir byanswa
byan'bulà byàkùn.

¹⁸ Indiir byanswà ifàfà akà Nzam, nde
mbuur kàfuur un'tuüb abi anà nde u
mbwo a Klisto anà kipe isal mufuur
un'tuüb.

¹⁹ Ntòn, Nzam kàkal amu Klisto, kàfuur
un'tuüb a mēen anà nde ñakwo, mukoon
alab ibii a baar anà musa amu bi ndaa
mufuur un'tuüb.

²⁰ Abun, bi iba akyeey ntòn Klisto. Ye
asànaa Nzam nde ñakwo abeelà u mbwo
a bi: Kikob a Klisto, bi kàmàlaboon, wēy
bē lafuur un'tuüb anà Nzam.

²¹ Mbuur mpa kakyer man'be, Nzam
kun'talà buur a man'be abi, ntòn amu
nde bi ibulà bàbalàbal kusa a Nzam.

6

¹ Ntòn bi ibà abaay ande, bi kàmàlaleel
mukoon awal kab a ngway a Nzam a
bunàbun.

² Ntòn nde an'ten naa:
« Utaan anàbwan, mē kakyer awem,
kila' a ngweel a mōō, mē kakyer abay. »
Le, apanà là taan anàbwan. Le, apanà
kyilā' a ngweel a mōō.

³ Bi ikwen anki, itàkal kaben, mubōōl
mbuur kyà, ntòn bàkōōn apel isal abi.

⁴ Wēē akà bi, unsà ya yanswà, bi
iswēēnà bi ñakwo naa ndandaa bi ibà
asyaāl a Nzam

u mbwo a mukuūnà mbōōn
amu mpay mbōōn,

amu an'kyà,
amu bōōmà anàdiir,

⁵ amu iki,
amu an'bolokà,
amu lingyoomà,
amu yōōn,

amu nkōōn a twaal,
amu nkiin a isaa,

⁶ u mbwo a pēel,
u mbwo a ngyōōb,
u mbwo a nkāāñ a mpem,
u mbwo a ubwan,
u mbwo a Dweelà In'kyeēl,
u mbwo a ukwen a ndandaa,
⁷ u mbwo a ndaa a ndandaa,
u mbwo a ngwal a Nzam,

inwāān abi byānwāān anà byigyēēn,
yà mukyer ndaa a balàbal u mii a Nzam,

⁸ amu lākoo anà nsaal,
amu in'tswe anà nsyāñà,
bāfiwal asànaa anātwee,
kyekà bi ibà bāndandaa,

⁹ bāfiwal asànaa biyōb anki,
kyekà bākiyōb ubwanàbwan,
bāfiwal asànaa akū,

kyekà bi ibà anà mōō,
bāfiwal asànaa baar abuntaanàambar,
kyekà bi kākū anki,

¹⁰ bāfiwal asànaa anangyēb,
kyekà taan lanswà bi ibà kun'sak,
bāfiwal asànaa anàlāmbwà,
kyekà bi ifākyer anin'naan mbōōn,
bāfiwal asànaa bi undiir watey,
kyekà bi ibye anà indiir byanswà!

¹¹ Atōñ a Kolinto, bi kàyām anà bē u
nsaay yanswà, bi kaladuub mpem abi
kolàkol.

¹² Bi kaladubà anki mpem abi, wēē bē
liduüb mpem abē.

¹³ Apanà sye, mē in'ten a bē asànaa akà
baan amē, bē sye lāduub mpem abē
kolàkol!

Igyēēn akà baar mpa abà Ayudà

¹⁴ Twon lan'tuüb anà baar bàkōōn
lākwikila. Un'tuüb na kan'kwo mukāl
uboo a balàbal anà ube? Un'tuüb na
uboo a pēelà anà lapib?

¹⁵ Nkwà nà ayà uboo a Klisto anà
Belyar? Isam nà akyà uboo a ñalākwikilā
anà mbuur mpa awà ñalākwikilā?

¹⁶ Undiir nà wun'tuüb uboo a idwà a
Nzam anà banzam a itek? Ntòn bi, bi ibà
idwà a Nzam a mōō asànaa kàten Nzam
ñakwo naa:

« Mē in'sàkal anà in'sàlyan uboo a ba,
mē in'sàkal Nzam a ba, ba bàsàkal un'sēn
amē. »

¹⁷ Kyakin,
« Latoo uboo a baar aban, lākāl ukol,
twon lan'ba akà undiir mwey wāñingyāy,
waa mē in'salawal.

¹⁸ Mē in'sàkal taa ntòn bē
waa bē lasàkal baan abaal anà bakaar
ntòn mē. » Mwol anangwal yanswà.

7

¹ Nkween amē, nton bi kan'kaar ilää' a tub abi, bi iponà bi ñakwo u ñingyāy yanswà yà ndūr anà yà dweelā. Wey bi imay mubulā anjin'kyeel unsà bōomā a Nzam.

Un'sak a Pōl

² Lipē ikal u mpem abē! Bi mbuur ube kākyer anki, bi mbuur kātay anki, bi undiir a mbuur kādūum anki.

³ Kā nton mukalapēl anki waa me in'teenā abwey, nton me ya kākyaātāten: be lābā u mpem abi unsà ukwā anā u mōō.

⁴ Lākyañ amē lā mbōon amu be, me in'we anā uyōl mbōon nton be, me in'wā anjāyōl a ndeel, me in'wā unsà un'sak mbōon uboo a mpay abi yanswā.

⁵ Kyakin, utaaj ban'kolā bi u Masēdwan, bi kānyām anki, bi kābwey a mpay yifā ifā: ngwiyy u nsā, bōomā uboo abi.

⁶ Wē Nzam, mbuur afāleel bāñālābōōn, nde kālēel bi u mbwo a ngyeel a Tito,

⁷ kā nā u mbwo a ngyeel ande mpel anki, wē u mbwo a ngwal kāwel nde akā be, nde kākyer isaam nton ukwen abe bā ngwal. Nde kiyām ngyal abe yā ngwal, yā nsaaj abe, yun'kanā abe nton me. Ya yanswā yāfan'pā un'sak anjāsōōnā.

⁸ Inye, isākal naa un'kaan amē kālape ngyeb, me in'kyeerā anki. Yālātākal naa me in'kyeer, nton me imanā naa un'kaan awā kālape ngyeb u taaj lāmwey,

⁹ apanā me an'man un'sak, kā nton ngyeb abe anki, wē nton nsōomā kan'bōr wa. Nton ngyeb abe yākal unsā ukwen a Nzam. Kyakin, akā bi, be lāsāman anki akā ube mwey.

¹⁰ Nton, ngyeb unsā ukwen a Nzam ifābōr nsōomā ayā ifāsyen u ngweel a mōō anā ifāwey anki ipōl akā nkyeer. Wē ngyeb nton mbaāb a meen mā, ifābōr ukwā.

¹¹ Laler apā undiir kābōr ngyeb akā be unsā ukwen a Nzam: mukuūnā nā! ndwāäl a ube nā!

ntōōn a ube nā!

bōomā nā!

ilāān nā!

un'kanā nā!

ntaanjāmbār nā! Unsā ndaa ya yanswā be ñakwo lākyaameey naa be lābā akuun amu ya.

¹² Abun, isākal naa me kākyer alasōōn, kā nton mbēey anki, itākal kā nton mbuur kākyer ube anki, itākal kā nton mbuur bāmukyer ube anki, wē nton muswan kusā a be, u mii a Nzam, un'kanā abe nton bi.

¹³ Awā undiir kilēel.

Bi kā nā ndeel anjāyen mpel kāwel anki, bi kāsāj anjāsōōnā muman un'sak anā Tito nton lun'tōol be mpem.

¹⁴ Nton, isākal naa kusā a nde, me kāsweñ ngaal nton be, be me nswen lan'mēey anki! Wē, asānaa ifākyaān bi be ndandaa taaj lanswā, lalan ngaal kāsweñ bi nton be kusā a Tito yāmenā naa yā ndandaa,

¹⁵ ukwen ande akā be bāñāsōōn mbōon, sin sin nde usāyōbā unkyeey abe banswā, nton be lun'wēl unsā bōomā anā mātēer.

¹⁶ Me in'wā unsā un'sak musā lākyañ amē amu be.

8

Mbwiyy a indiir nton Ikōōñ a Yuday

¹ Aton, bi ikwen naa be lāyōb kab a ngway alā kape Nzam akā Ikōōñ a Masēdwan.

² Itakal naa ba bākal u mpay mbōon, wē un'sak aba kākāl mbōon, lalan bāpe ba indiir anjāsōōnā, itakal naa ba bāñālāmbwā anjādiir.

³ Me in'wā mbāl: asānaa bāān aba, itakal anjāsōōnā, u mpem aba wanswā,

⁴ unsā mbōon yanswā, ba bilōōm, asānaa kab a ngway, mubilā unsā isal mutōm mbaay akā anjin'kyeel a Yuday.

⁵ Ba bāpe yāñālyan an'kyāñ abi: ba bāpeel ba ñakwo, kusā akā Mwōl, ungo' akā bi, u mbwo a ukwen a Nzam.

⁶ Kyakin kālēel bi Tito mumay akā be isal a nkāāb aki, asānaa kāsēmā nde kya.

⁷ Wɛɛ, ntɔn bɛ lɔbɔ anɔyɔl mbɔɔn a indiir byanswà, làkwikilà, kab a ndaa, ngyöb anà mbàimà yà ifà ifà anà yukwen làwɛl bɛ akà bi, làkal sye banyayɔl a nkaäb ayi.

⁸ Mɛ kà nswɛɛn anki alapaa: wɛɛ alayäamà mɛ mbàimà a baar asin, mɛ amalapà ipol mumɛy naa ukwen abɛ bā ndandaa.

⁹ Ntɔn bɛ làkyayöb kab a ngway a Mwol abi Yesu Klisto: nde mbuur kàkal nɔn'naan, nde kabula nɔlambwa, ntɔn bɛ, ntɔn, u mbwo a làmbwà ande, bɛ làbulà anin'naan.

¹⁰ An'kyän amɛ ntɔn nkaäb amà: yubwan naa bɛ làsi mukuünà, ntɔn bɛ làbà bātātweb, kà ntɔn mukyer mpɛl anki, wɛɛ sye ntɔn muwal an'kyän mukyer isal a nkaäb aki semà mbul kalyan.

¹¹ Wɛɛ apà, làmaay, mukyer wa, abun nswaal abɛ yānābwan ika balabal sye mumay unsà ukwen abɛ.

¹² Isàkal naa an'kyän mā ndandaa ubwan, Nzam afakyey kab alà paa, ukɔɔn aler undiir mpa awà paa!

¹³ An'kyän abi kà mupfiy anki ntɔn un'sak a baar bumwɛy, wɛɛ ntɔn nsöön iköön akal uboo a bɛ.

¹⁴ Apanà làbà bɛ anà un'naan, bɛ lan'kwo mubay baar ban'kɔɔn wa. Ntɔn sye, ilā lāsakɔɔn bɛ wa anà ba basàkal anà wa, ba basàlabay. Abun, nsöön isàkal anki uboo a bɛ.

¹⁵ Kyakin basöñ naa:

« Mbuur kàbwe mbɔɔn kàwɛl anki byanäsöön,
mbuur kàbwe ikikye, undiir kàkɔɔn anki.
»

Titò anà atɔn ande

¹⁶ Mɛ an'fuur an'tɔɔn akà Nzam awà, kan'sa u mpem a Titò un'kana nsil awa amu bi ntɔn bɛ.

¹⁷ Titò kakyey ndööm abi, unsà un'kanà wanswà, waa kàkyen mper akà bɛ unsà ukwen ande nɔkwɔ.

¹⁸ Mbwo mwɛy anà nde, bi ban'tɔm un'tɔn awà bafakan Ikoön byanswà ntɔn isal ande unsà Lāsān Anābwan.

¹⁹ Yà sye naa, Ikoön byun'sööl mukal un'baay abi u nkyeen uboo a nkaäb ayi, isal ifakyer bi ntɔn làkoo a Mwol nɔkwɔ anà muswan an'kyän abi mānābwan.

²⁰ Bi ika kigyɛn mutiin an'pel unsà nsaäl a un'kabɔ a ngim ibà bi anà buur awa.

²¹ Ntɔn bi, bi ilenà mukyer ubwan, kusa a Mwol mpɛl anki, wɛɛ kusa a baar sye.

²² Mbwo mwɛy anà ba, bi ban'tɔm un'tɔn abi, awà ifakye bi un'kanà ande mbala mbɔɔn, anà kan'faswan wa anāsöönà, ntɔn nde kan'sà kam akà bɛ.

²³ Abun, Titò wà mbuur afātuüb anà mɛ unsà làkwikilà anà un'baay amɛ unsà isal apà bɛ. Ntɔn atɔn bumwɛy ban'tuüb mbwo anà nde, ba bā antööm a Ikoön, ba bafasal ntɔn làkoo a Klisto.

²⁴ Kusa a Ikoön, laswen naa bɛ làbye anà ukwen, naa bi kàkal anà ibɔn muswan ngaal kusa a ba.

9

Nkaäb ntɔn atɔn

¹ Mfun yatɛy naa mɛ aläsöön ntɔn mbaay akà anin'kyeel.

² Mɛ in'kyayöb an'kyän anābwan abɛ, waa mɛ kāswen ngaal ntɔn bɛ kusa a baar a Masɛdwan. Mɛ kakyään naa: « Akayi wānāyöñà fà mbul kalyan », anà un'kanà abɛ kawiyy nkaäb a Ikoön mbɔɔn.

³ Apan, mɛ amalatööm atɔn naa uyɔl in'we mɛ abà ntɔn bɛ bākɔɔn akal babunabun unsa ndaa ayin, ntɔn bɛ làkal banyayöñà, asānaa katen mɛ.

⁴ Abun, mɛ in'yāman bōomà, isàkal naa baar a Masɛdwan ban'yà anà mɛ, anà ba bāmen naa bɛ bānātāyöñà anki, naa mpem ifalasyeel bi ibulā nswen abi, mukɔɔn aten naa yà bɛ.

⁵ Abun, mɛ kāmɛn naa yubwan mulɔm akà atɔn abà mufwel akà bɛ kusa a mɛ ntɔn muköñà an'kab abɛ, isal a an'kab làpɛ bɛ iläa kusa. Kyakin, ma iyàkal

mànjàyoŋà utaan in'yàya me, anà
iyàswan naa be làfàpà unsà un'sak, wée
kumpem un'be anki.

⁶ Apan, làyoòb naa: mbuur afàkòn
ikikye, afàbwo sye ikikye, mbuur afàkòn
mbòòn, afàbwo sye mbòòn.

⁷ Wey mbuur mbuur upe asànaa
kan'tsul mpem ande, kunkyeer anki,
itàkal unkaak a ngwal anki, ntòn Nzam
afàkwèn mbuur afàpà unsà un'sak.

⁸ Nzam we anà ikòb mukàlayòòl a
an'kab a ngway mifà ifà, ntòn u taan
lanswà anà unsà ndaa yanswà, be làwèl
indiir làbà be abyà mfun, anà làfàkal anà
indiir anàsòòhà ntòn isal anàbwan
kyanswà,

⁹ asànaa bàsòn naa:
« Nde kàkyer akab, nde kàpe akà
anàlàmbwà,
balàbal ande lipepey. »

¹⁰ Kyekà mbuur afàpà nkòòn akà un'koòn
anà làmpà adyà, asàlapà sye nkòòn, nde
asàbuul ya mbòòn, anà asàyeel mbenj a
balàbal abe.

¹¹ Abun, be làyàkal anin'naan ntòn nkààb
yanswà, nkààb ifàbòr an'tòòn akà Nzam,
u mbwo a bi.

¹² Ntòn, isal a nkààb aki kà iyàkal ntòn
mumay ngyal anin'kyeel mpel anki, wée
musweey ngyamàkà a an'tòòn mbòòn akà
Nzam.

¹³ Mpàl bàyàman ba ntal a isal aki, ba
bàyàsà Nzam làkoo ntòn unkyeey
làswanà be ntòn Làsanj Anàbwanj a Klistò,
anà ntòn nkààb abe akà ba anà akà baar
banswà.

¹⁴ U ngyamàkà aba ntòn be, ba
bàyalaswanj ukwen aba, ntòn kab a
ngway anàsòòh kàlape Nzam.

¹⁵ An'tòòn akà Nzam ntòn kab ande lifà
asìn.

10

Pòl anà isal ande

¹ Mè, Pòl, mè an'lòm akà be, unsà làbòòn
anà ubwanj a Klistò, - bàà mè in'fàkal
unsà un'kaay u mii abe, wée wànjàtsim
mpal in'fàkal mè ukwel,

² mè amàlabòòn: twon làman'siinà a
ngwal utaan in'yakal mè paa, ntòn ndaa a
ngwal in'kwo mè muswanj akà baar
bafàsi naa nsyeel a mpem abi yunsà
imbuur.

³ Ndandaa, bi ibà baar, wée bi ifànwàn
anki unsà ndür.

⁴ Ntòn an'ta ifànwàn bi amà kà
mimbuur anki, wée ngwal ama yan'fà
akà Nzam ntòn mubwiy ikal a ngwal. Bi
ifàpay an'yweerà an'be,

⁵ anà ngwal yanswà ifàmbàär ngyòòb a
Nzam. Bi ifàkòr an'kyàn manswà ntòn
ma ikyey Klistò.

⁶ Bi ibànjàyoŋà mupà ntaanàmbar akà
unkwem banswà, umpal làsamèy be
unkyeey abe wànjàkwo.

⁷ Làler indiir asànaa ibyà bya. Isàkal
naa we anà mbuur akakyeyà uyòl naa
nde wà Klistò, wey nde uyweer anà uyòb
naa: bi sye ibà bà Klistò asànaa nde!

⁸ Abun, itàkal naa mè in'we anà uyòl
anàsòòhà ikye unsà ikòb kipe Mwol ntòn
mutòj, kà ntòn mudwa anki, mè nswen
in'yàman anki.

⁹ Mè in'kwen anki mukal anà ifà mupà
be bòomà unsà in'kaan amè,

¹⁰ ntòn, bàfàten naa: « In'kaan ande
myàfàkal ngwal anà myàfàpà bòomà, wée
umpal awà nde paa, nde wàgyòòlà, ndaa
ande ndòj yatèy. »

¹¹ Wée mbuur akatèenà abwey, uyòb
ubwanj naa: asànaa ibà bi unsà in'kaan
abi ukwel, bi sye iyàkal abun u nsyàäl abi
utaan iyàkal bi uboo a be.

¹² Ndandaa, bi ikwe anki musi a baar
bumwey abà bafàsweej ba ñakwo. Ba bà
insil: ba bàfàwal ba ñakwo asànaa isii
musi a ba ñakwo.

¹³ Wée akà bi, bi iyàlyanj anki isii unsà
ngaal ifàswanj bi, wée bi, bi iyàsyàäl isii a
ndel a isal kisyeele Nzam, mukitwàäl sye
tii akà be.

¹⁴ Ntòn, bi ilyanj anki ndel abi, asànaa
bi kàyi anki akà be. Ndandaa bi ibà baar
atàtweb bàtòl apà be anà Làsanj Anàbwanj
là Klistò.

¹⁵ Abun, bi ngaal anàsöönà ifàswan anki unsà isal a mbuur asin, wée bi ibye anà làkyan naa làkwikilà abe làsàyel, bi iyàfàyel anàsöönà uboo a be, unsà ndel a isal abi,

¹⁶ mukyaän Làsan Anàbwan uboo a itiir abyukwel anà be, mukoon aswan ngaal unsà isal bàkyer u ywan a baar asin.

¹⁷ Apan sye, bàsön naa: « Wey mbuur aswanà ngaal, uswen ngaal ande unsà Mwol. »

¹⁸ Abun, kà bàfàkyey mbuur afàswéen nde ñakwo anki, wée mbuur awà ufàswéen Mwol.

11

Pɔl anà antööm a loor

¹ Aa! Me amàlaboon mukan mpem nton undiir akamenà asànaa kikon ame! Ndandaa, làkaj mpem nton me!

² Me in'we anà un'kol nton be, un'kol kan'fà akà Nzam, nton me kàlateel ntüün a baal mwey mpel, nton mukalaswan akà Klisto asànaa un'kaar mpa anàtàyob baal, wàñàpɔnà.

³ Wée, me in'we anà booma muman naa an'kyan abe itay anà ukwen abe nton Klisto bàdiimà, asànaa ntay kakuir nde Eva u mbwo a impeenà ande.

⁴ Kyakin, be làkyer akyeyà ubwanàbwan naa mbuur mwey uyàlakyään Yesu a nsöön a Nde akwà kàlakyään bi. Be làfàkyey sye muwal dweelà anà làsan a nsöön a Dweelà anà Làsan Anàbwan làwèl be akà bi.

⁵ Kyekà, me in'sii naa me kin'wà kimbuur anki kusà a antööm akwà bàfàkyey naa ba ba baar a baar.

⁶ Isàkal naa me in'kwò anki unsà tweey, wée me in'we ana ngyöb. Bi bàkyalaswan yanswà ubwanàbwan amu indiir byanswà.

⁷ Nkye me kàkyer man'be mutyà me ñakwo nton be làlär, umpal kàlakyään me a ngway Làsan Anàbwan a Nzam?

⁸ Me kàmay un'naan a Ikoön byumwey, muwal làfur akà ba nton musyäl be.

⁹ Umpal kàkal me akà be, anà kàkal me anà ngyal a undiir, me kàpe anki buur ame kan'koo a mbuur mwey, nton aton bàfù Masedwan ban'pe undiir wanswà kàkal me awà mfun. Unsà ya yanswà, me kàkal kigyey mukoon akal buur nton be, me in'yàlala abun ubwanàbwan.

¹⁰ U mbwo a ndandaa a Klisto ayà amu me, me an'kyey naa: kà mbuur mwey watay kan'duum ndaa a làkoo ayi kitiir a Akayi.

¹¹ Nton nkye? Nton me be kàlakwen anki? Nzam akyayob!

¹² Abun, me in'yàlala mukyer asànaa in'kakyerà me apanà, nton mudubà mbwo akà baar balenà mbwo mukyey uyol naa ba bà asànaa bi!

¹³ Nton baar aban bà antööm a loor, baar a isal a loor banyayee ungo a antööm a Klisto.

¹⁴ Wa kundiir a ubem anki: Satañà ñakwo afayee amu un'kyeey a pèla.

¹⁵ Abun, kundiir a kolàkol anki nton asyäl ande bayee uboo a asyäl a balabal. Ntsüü aba isàkal asànaa isal aba.

Mpay kàmen Pɔl.

¹⁶ Me an'fàfuur, mbuur twon an'si naa me in'wà ñukon. Itàkal abwey, làkyey naa me in'kal ñukon, nton me sye in'kyey ndam a uyol.

¹⁷ Ayà in'kwen me muten, kasànaa ukwen Mwol anki, wée asànaa ñukon, nton ya yà nton muswan ngaal.

¹⁸ Nton bàmboon bàfàswan ngaal unsà ndaa a imbuur, me sye in'swan ngaal.

¹⁹ Be anan'yeerà, be làfàkyey baar bàkoon an'yeerà ukoon apeen.

²⁰ Abun, be làfàkan mpem naa balabuul aso, balameey ntaan, balapfiy, balasaal, balakam mbar u ntabwey.

²¹ Me in'wà u nşwen muten naa: bi kàswen naa bi iba anagyöla.

Kyekà, mbuur usàkyer kyäl muten, - me in'ten asànaa ñukon - me sye in'kyer kyäl muten.

²² Nkye ba bà Bebelɔ? Anà mɛ sye. Nkye ba bà Bisàlɛl? Anà mɛ sye. Nkye ba bikyee a Abàlam? Anà mɛ sye.

²³ Nkye ba basyàäl a Klistɔ? Mɛ in'ten asànaa ɲukɔɲ, mɛ in'wà anàsöön ba! Ntɔn, mɛ kàmen mpay anàsöönà, mɛ kàbilà bɔlokà mbalà mbɔɔn, mɛ ban'dub anàsöönà mbɔɔn, mbalà mbɔɔn mɛ kàbweey a igɔnsà a ukwà.

²⁴ Ayudà ban'kàm iki an'kwem an'tär anjiwà mbalà tyeen,

²⁵ an'fùm mbalà tär, in'kul mbalà mwɛy, mɛ kàminà kan'dà mbalà tär, mɛ kàkyer mwäähà mwɛy anà mpib mwɛy uboo a ngyäl.

²⁶ Mbalà mbɔɔn mɛ kàkäl u nkyeen kin'kol, mɛ kàbweey a igɔnsà mbɔɔn: igɔnsà a ngyäl, igɔnsà a baar abɛ, igɔnsà a atɔɲ a itoo amɛ, igɔnsà a baar mpa abà Ayudà, igɔnsà uboo a an'bul, igɔnsà u nsye a ipɔl, igɔnsà udu a ngyäl anà igɔnsà uboo a atɔɲ a loor,

²⁷ amu yöön anà mpay mbɔɔn, mbalà mbɔɔn ukɔɔn twaal, amu ngyäl anà mfyää, mbalà mbɔɔn amu nkin a isaa, amu mpɛy anà lãmbwà.

²⁸ Ukɔɔn aler indiir byumwɛy, buur amɛ bilä a ilä bà nkyeer ntɔn iköön byanswà.

²⁹ Nà awe anà gyöölà, waa mɛ in'köön gyöölà? Nà kan'bwà u man'be, waa mɛ in'köön akyeer?

³⁰ Isàkal naa mɛ in'swan ngaal, mɛ ngaal in'swan unsà gyöölà amɛ.

³¹ Nzam, Taar a Mwol Yesu, awàɲasaak ntɔn mbul a in'tye, akyäyöb naa mɛ loor in'taa anki.

³² Mpal kàkäl mɛ u Damas, kuvernöör kàkäl un'kyeey a mfum Arɛtas kàsi aseey u minãmbwo a bul ntɔn mukan'kor.

³³ Wɛɛ, u mbwo a mun a nɛl a ibää a lãpan, laa ban'tyeey ba uboo a un'ter, waa mɛ kàsɔrà kan'kɔɔ ande.

¹ Nkye yubwan muswan ngaal? Naa, ndoɲ yatey! Wɛɛ apanà, wɛy mɛ in'ten ntɔn ndaa kan'swen Mwol u imanmii anà u imɛɛy.

² Mɛ in'yöb mbuur mwɛy amu Klistɔ awà, yan'lyan mbul kwem aninà, bun'syeen tii u du làtär, nkye yàkäl amu ndür ande? mɛ in'yöb anki, nkye yàkäl u nsà a ndür ande? mɛ in'yöb anki, Nzam ayöb ya.

³ Ndandaa, mɛ in'yöb naa mbuur awà, - nkye yàkäl amu ndür ande? nkye yàkäl anki amu ndür ande? mɛ in'yöb anki, Nzam ayöb ya, -

⁴ bun'syen tii u paladiso, waa kàwem ndaa mpa bàfàbuul, ndaa mpa bàpɛ mbuur mbwo muywel ya.

⁵ Ntɔn mbuur atub awunà mɛ in'swan ngaal, wɛɛ ntɔn mɛ, mɛ ngaal amɛ in'yàswan nà unsà gyöölà amɛ.

⁶ Yälàkal naa mɛ in'kwen muswan ngaal, mɛ kälàkal anki ɲukɔɲ, ntɔn mɛ kälàten ndandaa. Wɛɛ mɛ an'tɔn mukyer abun, ntɔn mukɔɔn aman amu mɛ an'kyän anàsöön amà bàfàman ba itàkal bàfàwem ba akà mɛ.

⁷ Apan sye, ntɔn mɛ in'köön ayɔl a uyɔl ntɔn kàwel mɛ imɛɛy kyan'söön ubwan, ban'si itoor u ndür, asànaa un'kyeey a Satanà bàsööl mukan'dub anà mukan'duba mbwo mukyey uyɔl.

⁸ Mɛ kàböön Mwol mbalà tär ntɔn mukan'lwom itoor aki.

⁹ Wɛɛ nde kan'fuur naa: « Kab a ngway amɛ lan'kwo akà ngye, ntɔn ngwal amɛ ifàmenà yàɲàkwo unsà gyöölà. » Abun, unsà un'sak wanswà, mɛ in'yàswan ngaal amɛ unsà gyöölà amɛ, ntɔn ngwal a Klistɔ ikäl amu mɛ.

¹⁰ Kyakin un'sak amɛ wamu gyöölà, amu in'tswe, amu in'siinà, amu nkwaan anà amu böömà anàdiir ntɔn Klistɔ. Ntɔn umpal in'wà mɛ unsà gyöölà, apan sye in'wà mɛ anà ngwal.

Nkyeer a Pɔl ntɔn Bækolinto

¹¹ Le mɛ an'bulà ɲukɔɲ! Bɛ lan'siinà a ngwal, bɛ baar lãlan'teel imbal. Ntɔn,

12

Iman mii a Pɔl

itàkal naa me in'wà undiir a bunàbun, me kin'wà anki u ngyel a antoöm abà bāfāmēnà naa ba ba udu.

¹² Idiim abya ifaswan naa mbuur wà ntööm byāmenà uboo abe: nkāāj a mpem unsà ndeb yanswà, idiim, impà anà isal a ngwal.

¹³ Undiir nà be mpa lāwel asānaa ikoōj byumwey, nà me mukōon akal buur ntōn be? Lan'dwāāl nkul ntōn nkōōn a balābal ayi!

¹⁴ Le, me in'wà tsutsu' muyà akà be mbalà yātār, anà me in'yàkal anki buur abe: ntōn me in'lenà anki indiir abe, wē be ñakwo. Kà buur a baan anki musà indiir ukōl ntōn aboōr, wē aboōr ntōn baan.

¹⁵ Ntōn me, me in'pà indiir amē byanswà anà me ñakwo wanswà ntōn be. Isàkal naa me in'fàlakwen mbōon, nkye me bāyan'kwen ikikye?

¹⁶ Itàkal naa me kàkal anki buur ntōn be, wē baten naa me in'wà ikur baar, waa me kàlakōr u mbwo a impeenà.

¹⁷ Aben, nkye me kàkyer alapfiy u mbwo a umwey uboo a baar kàlatōōm me?

¹⁸ Me kālōm akà Titō muyà akà be, anà me kātōm mbwo mwey anà nde un'tōj awà lāyōb be. Nkye Titō kàkyer alapfiy? Nkye nde anà me, bi kàkal anki an'kyān an'mwey, anà mulab mbwo mwey?

¹⁹ Fà itaan, nkye be lāsii naa bi ifātwey balābal bi ñakwo kusà a be? Naa, bi ifāyām kusà a Nzam, amu Klistō. Indiir abi byanswà, nkwen amē, byà ntōn lāk wikilā abe lāyel.

²⁰ Abun, bōomà amē bā naa, umpal in'yàyà me, me in'kōōn ayālanan asānaa in'kwen me, naa be sye lākōōn akan'man asānaa lākwen be. Me in'manà bōomà naa me in'yātaan uboo a be: an'sye, un'kol, nkyel, isūr, ntwee, itetēen, in'tswe anà lingwoomà.

²¹ Me imanà bōomà naa in'yāfàyà me, Nzam amē ayāmēy nswen kusà abe, anà me in'lel ntōn bāmboon abà bākyer

man'be kusà anà mpa bābuul mpem u ñingyāāy, u ndaa a nswen anà unsà induumà bākyer ba.

13

Nswēēj a ntsūū anà mbor

¹ Yi mbalà yātār in'yà me akà be.

Asānaa bāsōn ya naa: « Ndaa yanswà bāyātsul unsà imbāl a baar bōōl itàkal atār. »

² Me kākātātēn kusà, asānaa umpal kayi me mbalà yāyweel, me in'fāfuur ya ñābawà mpa in'wà me paa, akà baar bākyer man'be kusà anà akà bumwey: isàkal naa me an'fàyà, me akà mbuur mwey in'sāyee anki,

³ ntōn be lālēnà isii naa Klistō afāyām amu me. Nde kà wāgyōōlā anki kusà a be, wē nde afāswan ngwal amu be.

⁴ Ndandaa, nde bun'beērā u kulūnsi unsà gyōōlā ande, wē nde we anà mōō u ngwal a Nzam. Bi sye ibà bāgyōōlā amu nde, wē bi isàkal anà mōō anà nde u ngwal a Nzam ntōn be.

⁵ Lāpēl be ñakwo, lāler naa nkye be lābā uboo a lāk wikilā, lāler be ñakwo ubwanābwan. Nkye be lāfākayōbā anki naa Yesu Klistō wā amu be? Nà isàkal naa be lākōōn awal ibōj unsà ndeer ayi.

⁶ Apan, me an'sà lākyañ naa be lākyer asāyōb naa bi, bi kābū anki kusà a ndeer ayi.

⁷ Bi ifāyāmā Nzam naa be lākōōn akyer akà ube mwey. Bi ikwen anki mumēy ibōj abi, wē muman naa be lan'kyer ubwan, itàkal naa bi ikamēnà bāñāk wāndwā.

⁸ Ntōn bi ikōb mumbāār ndandaa kyatēy, wē bi iwe anà ikōb mukōlā kya mpel.

⁹ Wē bi ibà unsà un'sak, taan lanswà ibà bi bāgyōōlā anà lābā be aṅangwal. Waa bi ikalōomā u ngyamākā abi naa be lābulā bāñākwo.

¹⁰ Kyakin, amālasōōn me ndaa ayi yanswà umpal in'wà me ukwel, ntōn umpal in'sāyà me, ya ikōōn amēnà naa

ndaa amɛ yà bwoor musyääł iköb kan'pe
Mwol ntɔn mutɔŋ, kà ntɔn mudwa anki.

¹¹ Atɔŋ, lakał unsà un'sak, lāsāl ntɔn
mukwo, lapeel ngwal be a be, lakał
an'kyān an'mwey, lakał unsà duu, waa
Nzam a ukwen anà duu uyàkal anà be.

¹² Lapeel mbɔr u mbwo a ndüür
in'kyeel.

Anjin'kyeel banswà bāmālapà mbɔr.

¹³ Wey kab a ngway a Mwol Yesu Klistɔ,
ukwen a Nzam, anà un'tuüb a Dweelà
In'kyeel byàkal anà be banswà.

Un'kaan aka Angalátya Nsáma

U mbul wà nkam tär kusà a mboör a Yesu Klisto, Baselete Golwa anàsin tii ka Azi Minöör (nàbawà bàfàbel naa Türki a Azi), ba bàbwaay paa. Itoo aba, Angalàtyà, bàwel itiir a meen a bul bàfàbel naa Ankara. Bumwey bàya Làsànj Anàbwanj u ngwal a ntööm Pöl unsà nkyeen a isal ande yàyweel anà yàtär (Ian 16.6; 18.23).

Baar bumwey bàyilabà ntööm Pöl. Baar abà bàyiloonà naa aklisto mpa abà itoo a Ayudà, bàlab un'koon a Ayudà anà ba sye bàkyer akyey. Wée akà Pöl, nde kàmen naa ndööm atubàyi ya balàbal yatèy a Làsànj a Yesu Klisto: ya yàsyee aklisto a Ngalàtyà unsà iso a dweelà. Mpal kàwem nde, mbalà yumwey kà Èfeso, naa baar abà bàmenà naa ban'kyey ndaa a anankir ande, nde kasöön un'kaan mwey wàngwal.

Pöl kàkyer mbalà tär ntòn mufuur atonj abà u mbwo a « Làsànj Anàbwanj »:

- Nde wàmutaswanj ndaa ayà kan'man nde uboo a möö ande njakwo asànaa: mbuul a mpem ande, mbwo kàwel nde u Ndwa a Nzam a Yelusàlem, naa aklisto mpa abà itoo a Ayudà, bàfàlab tày un'koon a Ayudà, nde kàngwenj anà ntööm Petolà ntòn mbar bàtsul musyàäl un'koon awà. Pöl wà mukyey a iköb naa nde wà ntööm, anà wà mundyär ngwalàngwal naa buur abà sye Mwol kun'pè.

- Nde wàmuswanj u mbwo a in'kaan a Nkwà Itaan naa, möö watèy mulab un'koon a Ayudà, wée wàmusà làkwikilà akà Yesu Klisto mpel.

- Mumay, nde wàmuloöm naa wèy Dweelà a Nzam ukäär möö abe, ntòn Dweelà afàbör ndaa akuñ yifà ifa, sin sin ukwen.

- Iköönj imwey imwey, un'klisto umwey umwey uwem làboöl alà anà akyey la ungyel a mpem, ntòn mulwomà unsà iso.

Mbör

¹ Pöl, ntööm, kà unsà ngwal a baar itàkal u mbwo a mbuur mwey anki, wée u mbwo a Yesu Klisto anà Taa Nzam awà kun'wiyy uboo a aku,

² anà atonj banswà abà anà me, me an'pà mbör akà Iköönj abyà u Ngalàtyà:

³ Wèy kab a ngway anà duu a Taaràbi Nzam anà Mwol Yesu Klisto byàkal anà be.

⁴ Klisto kàpe möö ande njakwo ntòn man'be abi, ntòn mukigyöör u meen an'be mà, unsà ukwen a Nzam, awà Taaràbi.

⁵ Wèy làkoo làkal anà nde mbul a in'tye! Wöwöö.

Làsànj Anàbwanj là làmwey mpel.

⁶ Me in'wà unsà ubem muman naa be làba nswey musaköb mbuur awa kàlabel u mbwo a kab a ngway a Klisto, ntòn mulab Làsànj Anàbwanj länsoön.

⁷ Naa, Làsànj Anàbwanj asin länsoön latey, wée bà anà baar uboboo abe bàkwen mukàlatwàäl lingyoomà anà musööm Làsànj Anàbwanj abar là Klisto.

⁸ Wée njàbawà, isàkal naa we anà mbuur mwey, itàkal bi, itàkal sye naa un'kyeey kan'fà du, kàmàlakyään Làsànj Anàbwanj länsoön anà la akwà kàlakyään bi, wèy njakaan kun'käär!

⁹ Bi kàkyàten ya itaan, me ya an'fàten apanà naa: isàkal naa we anà mbuur mwey kan'yà mukàlakyään Làsànj Anàbwanj länsoön anà la akwà làwèl be, wèy njakaan kun'käär!

¹⁰ Ntòn, apanà, nkye me in'wàmulenj ubwanj akà baar lee akà Nzam? Naa nkye, me in'kwenj musà làböönj akà baar? Ilàkal naa me alakwen musà làböönj aka baar, me alàfàkal anki un'syàäl a Klisto.

Pöl kàbulà aben ntööm

¹¹ Ntòn, atonj, me alakyaän naa: Làsànj Anàbwanj kàlakyään me, la kà là an'kyän a mbuur a meen anki.

¹² Ntón la kà mbuur kan'pe anki, itàkal naa mbuur kan'lööñ, wée u mbwo a imëey a Yesu Klistó.

¹³ Ntón, bē lākyaŋwem itaan nkaäl kàkal mē ayà uboo a iyudà: naa sye un'fur a nkyel nà mē kàkal awà, umpal kàmëeyà mē Ikööñ a Nzam nkwaan ntón mupay kya.

¹⁴ Mē, mē kàkyen usà unsà iyudà, mulyaan bàmboon uboo a nkööl amē anà uboo a láfuun amē u mbwo a un'kanà amē ntón nkaäl a ankaa amē.

¹⁵ Wée Nzam, unsà kab a ngway ande, nde kan'sööl fà an'bäl a maa anà kan'bel mukun'syaäl, nde kàmen naa yà ubwan

¹⁶ nde kan'mëey Mwan ande, ntón mē in'kyään Làsan Anàbwan ande akà baar mpa abà Ayudà, ukoon alab an'lwen a mbuur,

¹⁷ itàkal mubeenà Yelusàlem ntón mukabweey anà baar abà babulà antööm kusa a mē, mē kàkyen Arabi. Ungō apan mē kàfurà Damas.

¹⁸ Ungō a mbul tär, mē kàbeenà Yelusàlem ntón mukabweey anà Petolà. Mē kàkyer ilà kwem anjityeen apà nde.

¹⁹ Mē kàmen anki ntööm asin, nà Zyak mpel, un'ton a Mwol.

²⁰ Ya amàlasöön mē yi, mē an'ten u mii a Nzam, kà loor anki.

²¹ Apan, mē kàkyen itiir a Silya anà Silisi.

²² Wée Ikööñ a aklistó abyà u Yuday byàyöb anki ntabwey amē.

²³ Bya byàwem mpel naa: « Mbuur akwà kàyimëeyà bi nkwaan semà itaan, nàbawà nde wàmuyiloon lāk wikilà alà kàsi nde mukuünà mudwa la, »

²⁴ Wée bya byasyee Nzam lakoo ntón mē.

2

Pól anà antööm bumwey ban'bwà mun mwey

¹ Ungō a mbul kwem anjina, mē kàfàbeenà Yelusàlem anà Banabas, mē kàsyen sye anà Tito.

² Kyekà, mē kàbeenà ntón imëey kàwel mē, anà mē ba kasam Làsan Anàbwan

in'fàlloon mē akà baar mpa abà Ayudà. Mē la sye kàyisaamà u mpey akà andweer a Ikööñ, manà naa isal kàkyer mē anà in'yàkyer mē apanà iköön akal ndöñ.

³ Wée ya yàmenà naa itàkal Tito, un'geleki kàyisala anà mē, bun'siina anki a ngwal muwal nkyëey,

⁴ itàkal abwey, aton abe abà báyàbilà uboboo abi, bätwääl ipaay unsà nsaay abi yan'fà akà Yesu Klistó, ba bākwen mukibuul aso a un'koon.

⁵ Wée bi, bi kàkyey anki iso a baar aban akà ikikyey, itàkal mutuüb anà ba u kitaan, ntón ndandaa a Làsan Anàbwan yàkal ipepey ntón bē.

⁶ Baar bākāl asànaa bāntal, bākāl kaben, mē kwo watey. Ntón Nzam ufàler anki ntabwey a baar. Wée akà mē, ba sye ban'swen anki akà undiir mwey a ngwal.

⁷ Kyekà, ba bākyaaman naa mē ban'pe buur a Làsan Anàbwan ntón baar mpa abà nàkyey, asànaa bāpe akà Petolà ntón baar anàkyey.

⁸ Ntón mbuur kàkyer naa Petolà ukal ntööm ntón baar anàkyey, mbuur nsil sye wa kàkyer naa mē in'kal ntööm ntón baar mpa abà Ayudà.

⁹ Umpal báyöb Zyak, Petolà anà Ywan abà bākāl asànaa an'ta a Ikööñ, naa kab a ngway alà bāpe akà mē, ba bipe an'koo, mē anà Banabas, muswan un'tuüb uboo a ba anà bi, ntón bi ikyen akà baar mpa abà Ayudà, wē ba bākyaan akà baar anàkyey.

¹⁰ Yälöm naa bi ikyer undiir mwey mpel: muyöbà anàlambwà. Mē wa sye kàkyàkyer agyägä.

Pól kan'ñan Petolà

¹¹ Wée mpal kàyi Petolà kà Antyosha, mē kàtön ndaa ande u mii a baar, ntón nde kàkal anà ikwàndwà.

¹² Ntón, kusa a ngyeel a baar abà kàtöm Zyak, nde kàdyee ikal imwey anà baar mpa abà Ayudà. Wée mpal báyàkolà ba, nde kàkaabà anà baar mpa abà Ayudà, waa kàkal u mpey, ntón nde kàmen boomà a Ayudà aban.

¹³ Ayudà bumwey bàbilà uboo a pfùrà ande, kyakin Banabas nde ñakwo sye kàbilà uboo a pfùrà alá.

¹⁴ Wée mpal kàmen me naa nkaäl aba yàkal anki balàbal anà Làsan Anàbwan, me kàten a Petolà u mii a baar banswà naa: « Isakal naa ngye mbuur awa Un'yudà, nkaäl angye yà asànaa yà baar mpa abà Ayudà, kà yà Ayudà anki, aben ngye akaswanà baar mpa abà Ayudà naa ba bàkal nkaäl mwey ya anà Ayudà? »

Ayudà anà baar mpa abà Ayudà, mōō bāfàwà unsà làkwikilà.

¹⁵ Bi, bi ibà Ayudà fà mboör, wée bi kà ibà baar mpa abà Ayudà anki, baar a man'be bà.

¹⁶ Mpalabà, bi kan'yòb naa akà mbuur a balàbal mwey watèy naa nton nde afàlab isal a un'koon, wée unsà làkwikilà amu Yesu Klistò mpel. Bi, bi sye kàsi làkwikilà amu Yesu Klistò, nton bi ikàl bàbalabal unsà làkwikilà amu Klistò, wée kà unsà isal a un'koon anki. Nton, akà mbuur mwey usàkal anki balàbal unsà isal a un'koon.

¹⁷ Wée, isakal naa bi kàlenà mukal bàbalabal amu Klistò, bi sye bàmèna naa bi ibà baar a man'be. Nkye Klistò kàlakal un'syaäl a man'be? Ikwo anki akà ikikye.

¹⁸ Kyakin, isakal naa me an'fàton ya akwà kàbwaab me, abun, ikaswanà naa me in'wà un'beey a un'koon.

¹⁹ Nton yà u mbwo a un'koon wa me kàku unsà un'koon, nton me in'kal anà mōō amu Nzam. Me, me in'wà anàbèerà u kulunsi anà Klistò,

²⁰ me in'we anà mōō, wée kà me anki, Klistò awe anà mōō amu me. Nton mōō ame wà imbuur, wa wa unsà làkwikilà, làkwikilà amu Mwan a Nzam awa kan'kwen ana kape mōō ande nton me.

²¹ Me in'piy anki kab a ngway a Nzam bwà. Nton, kya isakal naa yà unsà mbwo a un'koon mbuur kan'kwo mukal wabalabal umii a Nzam, abun Klistò kàku wà bunàbun.

3

Un'koon lée làkwikilà

¹ Õ insil a Angalatyà! Nà kàlalō? Kyekà, Yesu Klistò awa bàbèerà u kulunsi bun'swen u mii a be.

² Me alàsà mfuul mwey mpel: Nkye be Dweelà làwel nton làsyàälà be un'koon lée nton làwem be Làsan Anàbwan anà làsi be làkwikilà amu là?

³ Aba, nkye be labà insil? Utàtweb be làsemà a Dweelà, nkye nàbawà be làkwen mukatsu' a ndür?

⁴ Nkye mboon a mpay lamen be yàkal yà bunàbun? Ikwo anki naa ya ikàl yà bunàbun!

⁵ Mbuur afàlapà Dweelà anà afàkyer impà uboo a be, nkye nde bya afàkyer nton làfàlab be Un'koon lée, nton làwem be làsan a làkwikilà?

⁶ Nton Abàlam kàkal anà làkwikilà amu Nzam, kyakin kàmèna nde wabalabal.

⁷ Làyòb abun naa: baar abyè anà làkwikilà bà baan a Abàlam.

⁸ Aba sye, Ndaa Anàson yatèn naa Nzam asàkyey baar mpa abà Ayudà, nton làkwikilà aba. Kyakin bàsam ba Làsan Anàbwan alá kusà akà Abàlam naa: « In'sen myanswà myàsàwal nsaak amu ngye. »

⁹ Kyakin, baar abà anà làkwikilà ban'wal nsaak mbwo mwey anà Abàlam, anàlàkwikilà.

¹⁰ Nton, asyaäl a un'koon banswà bà unsà un'kuül. Nton bàsòn naa: « Wey ñakaan udi mbuur wanswà afàkoon asà muküünà mukwey ndaa yanswà bàsòn uboo a Un'kaan a un'koon. »

¹¹ Ya ndandaa naa akà mbuur mwey wabalabal watèy kusà a Nzam u mbwo a un'koon, nton bàsòn naa: « Mbuur a balàbal asàkal anà mōō nton làkwikilà. »

¹² Kyekà, un'koon labèen latey ana làkwikilà, asànaa itèenà Ndaa Anàson naa: « Mbuur asàkwey nswèen a un'koon awà, asàkal anà mōō amu wa. »

¹³ Klistò kàfür nton mukitwey unsà un'kuül a un'koon, nde ñakwo kàbulà un'kuül nton bi, nton bàsòn naa: « Wey

ukal anàkùül mbuur wanswà ban'beera kà un'te. »

¹⁴ Yà abun naa lásaak a Abàlam lāsàtōōl aka baar mpa aba Ayuda u mbwo a kab a ngway a Yesu Klisto, naa bi banswà isàwal Dweelà kape Nzam ilää u mbwo a làkwikilà.

Un'koon anà ilää

¹⁵ Aton, mbar bi itàten unsà imbuur: isàkal naa kyañ kason mbuur là u mbwo a la, akà mbuur mwey ukwe anki mulwom itàkal mukwey undiir uboo a la.

¹⁶ Abun, ilää bape akà Abàlam anà akà ngyaäl ande, baten anki naa: « anà akà akyee ande » asànaa ya iler un'kabò, wée nton mbuur mwey mpel unsà itoo a Abàlam, ikaswanà naa Klisto.

¹⁷ Abun, le an'kyan ame: kyan a balabal, Nzam la kadi kusa. Un'koon kàsàyà ungo a mbul nkam nà a an'kwem an'tar, ukwe anki mudwa kyan alá. Naa tey, ilää aki isàbulà undiir a bunabun.

¹⁸ Nton, isàkal naa kwal bafawal u mbwo a Un'koon, abun ifàkal anki naa u mbwo a ilää. Wée kyekà ilää aki Nzam kya kape akà Abàlam unsà kab a ngway ande.

¹⁹ Apanà, mfun a un'koon nkye? Wa kàyi nton muswan ube a baar, tii kunà usàyà ikyee a Abàlam awà bape ilää. Ilää aki akyeey bàkyään u mbwo a mfurboo mwey.

²⁰ Kyekà, nkalsà awà kà wà nton mbuur mwey mpel anki, wée Nzam wà mwey.

Isin a Un'koon

²¹ Abun, nkye Un'koon afambäär ilää a Nzam? Naa, akà ikikye! Wée yalàkal naa Un'koon we anà ikòb apà mōō, abun balabal sye lalàfà u mbwo a wa.

²² Wée Ndaa Anàson yàkyàsà meen manswà ungyel a ikòb man'be. Kyakin, unsà làkwikilà amu Yesu Klisto, ilää waa isàkwo akà anàlàkwikilà.

²³ Kusà a ngyeel a làkwikilà, bi kàkal atsuüh a un'koon, tii umpal lalàmenà làkwikilà alá.

²⁴ Kyakin, un'koon kàkal un'leer abi tii u ngyeel a Klisto, nton bi ikal babalabal u mbwo a làkwikilà.

²⁵ Wée, ungo a ngyeel a làkwikilà, bi ifàkal anki kà an'kōō a un'leer awà.

²⁶ Nton be banswà, be labà baan a Nzam u mbwo a làkwikilà amu Yesu Klisto.

²⁷ Inye, be banswà abà làwel nduüma amu Klisto, be làkyàbwaar Klisto.

²⁸ Kyakin, Un'yudà itàkal Un'geleki ufàkal anki. Un'tsuüh itàkal un'nsaay ufàkal anki. Baal itàkal un'kaar ufàkal anki. Nton be banswà labà mwey amu Yesu Klisto.

²⁹ Kya isàkal naa be labà baar a Klisto, be labà itoo a Abàlam anà anàkwal unsà ilää.

4

Ngye afàkal anki un'so, wée mwan

¹ Me in'ten abà: isàkal naa un'kyee a kwal wà mwan umbey, nde nsōōn watey anà un'tsuüh, itàkal naa nde wà nkum a indiir byanswà,

² wée nde wà ungyel a baar bafakaar indiir ande anà baar abyee anà buur a bya, tii mpal isàkwo ilà kasi taarànde.

³ Bi sye, mpal kàkal bi ambey, bi kàkal atsuüh.

⁴ Wée umpal làkwe taan, Nzam kàtōm Mwan ande: bun'bor akà un'kaar mwey, bun'bor ungyel a un'koon,

⁵ nton mutsuun baar bàkal ungyel a un'koon, nton bi ibulà baan anàywaan nkà.

⁶ Nton labà be baan, Nzam waa kàtōm Dweelà a Mwan ande uboo a mpem abi, Dweelà afàsà un'kwen naa: « Aba » iswanà naa Taa!

⁷ Kyakin, ngye afàkal un'tsuüh anki, wée mwan. Ngye sye awà ikyee asànaa amà an'yila a Nzam.

Nkyan a Pol

⁸ Itaan, umpal mpa layobà be Nzam, be làkalà atsuüh a itek, kuten anàbwan bya kà bānzam anki.

⁹ Wée mpalàbà lan'yòb bẹ Nzam, anà nde sye kàmàlayòb, aben lan'fàfurà bẹ akà indiir ikòòn ngwal anà byànswen abyà ifàyaal mēen? Nkye bẹ lākwen mufàbulà atsuūj a bya?

¹⁰ Bẹ, bẹ lāfàkyeel ubwanjābwanj ilā, nsoj, an'panj anà mbul!

¹¹ Bẹ, bẹ lāman'pà bōomā: nkye isal kākyer mē amu bẹ ikyà bwà?

¹² Atōj, mē amālabōon, lābulà asānaa mē, ntōn mē kākyaābulà asānaa bẹ. Akà ube mwey lan'kyer bẹ batey.

¹³ Bẹ lākyaāyòb ubwanjābwanj naa u mbalà atātweb kālakyaān mē Lāsān Anjābwanj, mē kākāl anà ukyal.

¹⁴ Ukyal abà bākāl nsii ntōn bẹ. Wée bẹ lan'saal anki, lan'piy anki. Kyekà, bẹ lan'wel asānaa un'kyeey a Nzam, asānaa Klisto Yēsu.

¹⁵ Abun, wāken un'sak kākāl anà bẹ? Ntōn mē amālateel imbal ki: kya bẹ lālākwo, bẹ lālāswaam mii abe ntōn mukan'pà!

¹⁶ Nābawā, nkye mē an'bulà njankir abe ntōn amālakyaān mē ndandaa?

¹⁷ Ukwen anjāsōōn abà akà bẹ kà bā mpelāmpel anki, wée ba bākwen mpel mukalakaab anà mē, ntōn bẹ lābāāb anà ba.

¹⁸ Yubwanj muswanj ukwen abyē anà imbal anjābwanj taanj lanswā, wée kà nà utaanj kākāl mē apà bẹ mpel anki,

¹⁹ baan amē, abà in'fākamanà mē un'swanj abor tii umpal usāmenà Klisto amu bẹ.

²⁰ Apanà, mē in'kwen mukal apà bẹ, ntōn mulōōn ntēen amē akà bẹ, ntōn mē in'yòb anki naa mē ininà in'kyer ntōn bẹ!

Agar anà Saal

²¹ Lan'kyāān, bẹ baar lākwen mukal u ngyel a un'kōon: nkye bẹ lāfāwem anki ndaa ufātēn un'kōon awà?

²² Ntōn bāsōn naa Abālam kàbōr baan abaal bōōl: mwey a un'syāāl un'kaar, mwey a un'kaar a nsaay,

²³ mwan baal a un'syāāl un'kaar bun'bōr unsā imbuur. Wée mwan baal a un'kaar a nsaay bun'bōr u mbwo a ilāā.

²⁴ Apà kye anà ikōk a ndaa: abun, akaar abà bā nkwā yweel. Mwey, Agar, kàfū mōj a Sinayi, kan'bōr un'tsuūj:

²⁵ ntōn mōj a Sinayi wā kà Arabi. Agar awà afwāān Yelusālem a njābā ntōn la lā un'tsuūj anà baan ande.

²⁶ Wée Yelusālem a du lā nsaay, la lā maa abi,

²⁷ ntōn bāsōn naa:

« Man un'sak, un'kaar ikōb, ngye mbuur mpa kàbōrā!

Sà in'kwej a un'sak, ngye mbuur mpa kàyōb usaay a in'swanj!

Ntōn baan a un'kaar awà bāwōm bā mbōon,

akwānaa baan a un'kaar awe anà un'dim. »

²⁸ Wée bẹ, atōj, asānaa Isak bẹ lābā baan a ilāā.

²⁹ Wée, asānaa mwan bābōr unsā imbuur kāmēey mwan bābōr unsā Dweelā nkwaan, ya sye yā balābal njābawā.

³⁰ Wée Ndaa Anjāsōn itēenā aben? Abà: « Bōj un'syāāl un'kaar anà mwan ande, ntōn ikwe anki naa mwan a un'syāāl un'kaar uwel kwal mbwo mwey anà mwan a un'kaar a nsaay. »

³¹ Kyakin, atōj, bi kà ibā baan a un'syāāl un'kaar anki, wée bi ibā baan a un'kaar a nsaay.

5

Twon an'piy insaay angye bwā

¹ Klisto kitsuuj ntōn bi ikāl baar a nsaay bāndandaa. Lākāl anjātsim, twon lan'fākāl uboo a mpay a isō.

² Mē, Pōl, mē amālākyaān naa: isākāl naa bẹ lābāmukyey bẹ a bẹ, abun Klisto ufākāl anki anà ndōj akà bẹ.

³ Mē an'fātēn naa mbuur wanswā akyey naa bun'kyey, wey naa nde ukwey un'kōon wa wanswā.

⁴ Bè, bè làbà anàkaabà anà Klistò, isàkal naa bè lan'buñà balàbal abe anà un'koon. Abun kab a ngway lafàkal anki amu bè.

⁵ Wée akà bi, làkwikilà abi là naa: bi kan'sà làkyàn a ngwalàngwal u mbwo a Dweelà, ntòn bi imenà baar mwey bābalābal.

⁶ Kyakin, mbuur awà amu Yesu Klistò, itàkal nkyeey, itàkal ukoon nkyeey, ndaa a ngwal mwo yatey. Wée ndaa akolàkol, yà mukal anà làkwikilà u mbwo a ukwen.

⁷ Bè, bè làyikaamà ntiin ubwanàbwan, wée nàbawà, nà kāmàlakyekà mbwo naa bè làkōñ akyey ndandaa?

⁸ An'kyàn a tub àmà kà man'fà anki aka Nzam awà kàlabel.

⁹ Bafaten naa: « Kindam a ful ifàfuubà mfar yanswa. »

¹⁰ Mè, mè in'we anà làkyàn akà Mwol ntòn bè: bè làsàwal anki an'kyàn asin. Wée mbuur afàlatwāāl ipaay, nde asàwal ntaanāmbār, itàkal naa nde wà kà nà.

¹¹ Akà mè, aton, isàkal naa mè in'wà mufiilōñ ndaa iler nkyeey, ntòn nkye bāfimeey ba mè nkwaan? Abà, ukon a kulunsi bāfàkal anki!

¹² Wey ba bakal anàwal mfēel, ba baar bāfàsà lingyoomà uboo abe.

¹³ Ntòn bè, aton, bè bālabel mukal baar a nsaay. Kà ya akwà yānātuūb anà imbuur anki. Wée wey bè làkāl anà ukwen ntòn mubay bè a bè.

¹⁴ Ntòn ukwen a un'koon wanswà wà unsa ndaa mwey yi: « Ngye asàkwen un'ton angye asānaa ngye ñakwo. »

¹⁵ Wée isàkal naa bè, bè làbāmutàtā anà mukākaam bè a bè, làkāl kà igyēēñ, naa tey, bè làyādwa ndūr bè a bè.

Ikōb a Dweelà

¹⁶ Lan'wem: wey ngwal a Dweelà yālasen, waa bè mpa làyāfākwey ndaa ikwen ndūr.

¹⁷ Ntòn ndūr, amu ngyal a ya, ifākyey anki Dweelà - anà Dweelà sye ufākyey anki ndūr, uboboo a ba ye anà ibōōr - ntòn, indiir làkwen bè mukyer, bè làkōñ akyer bya.

¹⁸ Wée isàkal naa Dweelà wà muyalasyen, bè lafàkal anki ungyel a un'koon.

¹⁹ Kyakin, bākyāyōb isal a ndūr: ndaa a nswen, ñingyāy anà ipasāsē,

²⁰ itek, ingan, un'yiin, ful a nkyel, nkir, nkaabà, itsumbuun, un'kol, an'sye,

²¹ ilāān, ngyōōr a man, in'kyom, anà indiir a tub byabi. Mè amālanaan an'tsu' asānaa kàlakyāān mè naa: baar bāfāsyaāl bya, bāsàwal anki Imfum a Nzam.

²² Wée le mbeñ a Dweelà: ukwen, un'sak, duu, nkāāñ a mpem, ubwan, nkyeer anàbwan, làkwikilà,

²³ làbōōñ, ntsiim. Un'koon ufàton anki indiir abi!

²⁴ Baar abà amu Klistò, bākyābēerā ndūr aba anà ngyal anà ilāān aya u kulunsi.

²⁵ Isàkal naa bi ibà unsà Dweelà, wey Dweelà sye kisen.

²⁶ Wey bi ikōñ akal anà uyol, iwey un'swey anà un'kol uboo a bi.

6

Lāsēen buur abe bè a bè

¹ Aton, isàkal naa umwey uboo a bè kan'kyer ibii, wey bè anin'kyeel lun'suub unsà làbōōñ lanswà. Kal kà igyēēñ: nkye ngye sye akwe anki abū' unsà ndēb?

² Lāsēen buur abe bè a bè, abun bè làsàkwey un'koon a Klistò.

³ Ntòn, mbuur usasi naa nde wà mbuur a mfun, kyekà nde wà ipfal, nde kan'kur nde ñakwo.

⁴ Wey mbuur mbuur usyeebà isal ande ñakwo. Isàkal naa nde aswan ngaal ntòn kya, nde ya aswan ntòn nde mpel, wée kà ntòn mbuur asin anki.

⁵ Ntòn mbuur mbuur asàtōōm buur ande, nde ñakwo.

⁶ Wey mbuur awà ban'lon Ndāa, upē ndam a indiir ande byanswà akà un'loon ande.

⁷ Twon lan'kur bè ñakwo: Nzam ufākyey anki naa bun'se. Mbuur wanswà asābwo indiir kākōñ nde.

⁸ Mbuur afàkòn ntòn ndür ande ñakwo, asàbwo sye bya ifàbòr ndür: mböön. Mbuur afàkòn ntòn Dweelà, asàbwo bya ufàbòr Dweelà: möö a mbul a in'tye.

⁹ Wey bi ikyer ubwan uköön ayön, ntòn, utaän anàbwan, bi ikyer asàbwo, isàkal naa bi iyön anki.

¹⁰ Abun, ibà bi pà anà taan, wey bi ikyer ndaa anàbwan ntòn baar banswà, sìn sin baar ibà bi anà ba làkwikilà lamwey.

Nswëëñ a ntsüü' anà mbor

¹¹ Lälér isön an'kol an'kol bi, me amàlasöön kà an'koo amé ñakwo.

¹² Bye anà baar bafàkyey uyol unsà ndür, ba bà baar bafàkwen mukàlasiinà a ngwal ntòn bälakyey. Ba bākwen anki naa bameey nkwaan ntòn kulunsi a Klistò.

¹³ Ntòn baar nsil aban bafàkyey naa bakyey, ba un'koon bafàsyääl anki. Ba bafàkwen naa bälakyey ntòn ba bàswen ngaal ntòn ndür abe.

¹⁴ Akà me, ñaa, ngaal amé yà unsà kulunsi a Mwol abi Yesu Klistò. Ntòn amu la, meen manàbëera u kulunsi ntòn me, asànaa me ntòn meen.

¹⁵ Kyakin, ndaa a ngwal kà nkyëey anki, itàkal uköön nkyëey: wëë ndaa a ngwal yà mukal ikyeer akuñ.

¹⁶ Akà baar banswà bafàsyääl nswëëñ, wey duu anà ubwan a Nzam màkal anà ba, anà udu a Isàlél a Nzam.

¹⁷ Fà apanà, wey mbuur mwey uköön akameey an'kyeey, ntòn me in'we anà inyem a Yesu u ndür amé.

¹⁸ Wey kab a ngway a Mwol abi Yesu Klistò làkal anà dweelà abe aton banswà. Wöwöö.

Un'kaan aka Bɛfɛs Nsɛma

Uboboo a mbul nkam atātweb utaan abi là, Ndwà a nkōōj a aklisto yàbulà mbōōn agyāgyā kà Azi Minōōr, njàbawà bàfàbel Türki a Azi. Ikōōj byàkal un'tuüb umwey, wɛɛ Ikōōj a Efeso kyàkal anà làkoo anàsōōnà. Abun, ntōōm Pɔl kàkyer mbul tār uboo a un'seɲ awà utaan a nkyeen yātār yisal ande (Màt 19.1-20.1). Un'kaan akà Bɛfeso kab là 3.1 anà u kab là 4.1, ntōōm Pɔl kakàl u bɔloka mpal kàsōōn nde baar a Efeso. Undiir awun ban'sa ba un'kaan awa mbwo mwey anà in'kaan bàfàbel naa « iso », anà in'kaan kàsōōn nde baar a Filipe, Filemɔ anà Kòlɔsay.

Ngwal a an'loɔj ande ikaswanà naa yà ntɔn kab a atāāj amwey lan'sōōn ikōj a bul. Isin a ndaa kyan'kyān a mbul a in'tye a Nzam ikwen mà « mutuüb indiir byanswà abyà u du anà u mɛen kan'kɔɔ a mfum mwey, Klisto ».

Fà nsemà tii u ntsulà, an'loɔj a un'kaan awà mànjàkab itiir byeel byàkolàkol:

Kà itiir kyātātweb, ungo kan'man nde ubwan a Nzam kàkyer nde akà bi u mbwo a Yesu Klisto, un'sōōn wàmukyaän isin a ndaa, muswan naa Nzam kàtuüb aben baar mpa abà Ayudà anà Ayudà un'seɲ mwey wa, un'seɲ ande.

Kà itiir kyāyweel, ntōōm wàmulɔm akà atāāj a in'kaan ande naa ba bàkal uboo a un'tuüb awà unsà ubwan a mōō akuñ, un'tuüb umwey anà Yesu Klisto. Abun, ya ibɔr ndaa a balabal unsà un'tuüb abà ba awa ana baar bumwey, unsà ikōj a aklisto, unsà bɔr, unsà Ikōōj.

Muswan un'seɲ a Nzam, ntōōm wàmusyaäl idiim, idiim itār: kyà ndür, Ikōōj awà Yesu Klisto un'tswe, kyà ndwà awà Yesu Klisto un'kul a twerà. Kyakin, imenà naa un'tuüb watey isàkal naa

aklisto mbàäb a ndandaa anà yà ipepey yatey akà Mwol aba.

Mbɔr

¹ Pɔl, ntōōm a Yesu Klisto unsà ukwen a Nzam, akà baar abà u Efeso abà bà Nzam anà bàlää amu Yesu Klisto:

² Wey kab a ngway anà duu a Taaràbi Nzam anà Mwol Yesu Klisto màkal anà bɛ.

Indiir anàbwan kipe Nzam u mbwo a Klisto

³ Nsaak ikàl akà Nzam, Taarà Mwol abi Yesu Klisto! Nde kisaak mukipà nsaak a dweelà yanswà u du amu Klisto.

⁴ Kusà a nkyeer a mɛen, Nzam kisōōl itaan mukal bānde u mbwo a Klisto, ntɔn bi ikàl bà in'kyeel anà ikōōn an'pel u mii ande. Unsà ukwen ande,

⁵ Nzam kilōōn kusà mukal iywaan nkà ande u mbwo a Yesu Klisto, mulab ukwen ande unsà ubwan ande.

⁶ Abun, wey bi isyājà Nzam ntɔn kab a ntsà kipe nde amu Mwan ande wānkween.

⁷ Amu nde, u mbwo a an'kil ande, bi kàkyàtoo unsà iso, amu nde, bàkidwāäl ibii abi, mulab un'naan a kab a ngway a Nzam,

⁸ alà kikaäb nde lānàsōōnà, mukipà an'yeerà manswà anà un'yenà wanswà.

⁹ Nde kipe mbwo muyōb ngyee a ukwen ande, ngyee kālōōn nde kusà unsà ubwan ande, amu Klisto,

¹⁰ ntɔn mukolà ya u taan a ntsuü: un'tuüb amu Klisto, nkyeer yanswà ayà u du anà ayà u mɛen.

¹¹ Amu nde sye, bi kàwel kab làbi unsà an'kyān a mbuur afāsyeɲ bya byanswà unsà ukwen ande, bi bisōōl kusa,

¹² ntɔn musyājà làkoo ande, bi baar kàsi làkyān kusà amu Klisto!

¹³ Amu nde sye, bɛ làkyāwem ndaa a ndandaa, Làsan Anàbwan làfalatswà mōō. Amu nde sye, bɛ làsi làkwikilà anà bàlasi inyem a Dweelà In'kyeel bàpɛ ilää;

¹⁴ mboöl a kwal abi tii u ntsuun abi yà ntsuü ayà isàwal bi, ntɔn nsyājà a làkoo ande.

Ngyamàkà a Pòl

¹⁵ Kyakin, me sye, fà kàwem me làkwikilà abe amu Mwol Yesu anà ukwen abe ntòn anjin'kyeel banswa,

¹⁶ me in'fayon anki mufuur an'toon ntòn be, umpal in'fàlata me din u ngyamàkà ame.

¹⁷ Wey naa Nzam a Mwol abi Yesu Klisto, Taa anàlakoo, kalape dweelà a an'yeerà anà là imeey ntòn be lun'yob ubwanàbwan,

¹⁸ wey nde uduub mpem abe u peela ande, ntòn be làyob naa làkyan nà alà mwo unsà làbeel ande, naa un'naan a làkoo ande wà aben, kwal ufàlakaab nde anà anjin'kyeel,

¹⁹ unkaak a ngwal a kolàkol nà nde we awà ntòn ubwan abi, bi anàlakwikilà. Ngwal ande ayi, nde ya kàtwey unsà unkaak a ngwal ande wanswà,

²⁰ nde ya kàpe akà Klisto mpal kun'wiiy nde uboo a aku, anà kun'bwäy u koo ande là ibaal u du,

²¹ udu a imfum kyanswà, ikob kyanswà, unkaak a ngwal wanswà, imwol kyanswà anà ikob kyanswà ban'kwo mutà din, kà nà u meen mà mpel anki, wee sye anà u meen amà isàya.

²² Inye, Nzam kasi indiir byanswà ungyel a in'kol a Yesu anà nde kun'pe akà Ikoön ntòn mukal un'tswe a indiir byanswà.

²³ Ikoön kya kyà ndür ande, nde awà ufayööl Nzam ñakwo a barbar.

2

Fà ukwà tii u möö

¹ Be, be làkal bànàkwà ntòn ibii anà man'be abe,

² amà làkyerà be umpal làyilabà be nzam a meen mà, Mwan a mfum awà afyekyeka uboboo a du anà meen, dweelà làfàsal apanà uboo a baar a un'tswe ngwal.

³ Bi banswà sye, bi bàkal un'lwaan mwey anà baar abà, fà itaan, mulabà

ngyal a ndür abi, bi bàkyerà ukwen aya, balabà an'kyan aya. Unsà imbuur, bi bàkalà baan a nkyel asanaa baar bumwey.

⁴ Wee, ntòn Nzam wànyayol a ngyeb, anà nde kikwen unsà ukwen a kolàkol,

⁵ umpal kàkal bi bànàkwà ntòn ibii abi, nde kipe möö anà Klisto Yesu - yà unsà kab a ngway waa be làwü möö,

⁶ anà nde, nde kiwiiy anà kibwäy u du, amu Yesu Klisto.

⁷ Kyakin, u mbwo a ubwan ande ntòn bi amu Klisto Yesu, nde kàkwen muswan u mbul a in'tye ayà isàya, un'naan a kolàkol wà kab a ngway ande.

⁸ Abun, yà unsà kab a ngway waa be làwü möö, u mbwo a làkwikilà. Be làkyer anki akà undiir, wee la là kab a Nzam.

⁹ Ya kàyan'fà anki unsà isal, ntòn mbuur uswen ngaal.

¹⁰ Ntòn nde kikyey, nde kiyilà amu Klisto Yesu, ntòn isal anàbwan kàlön Nzam kusà, ntòn bi ikolà bya.

Un'sen mwey amu Klisto Yesu

¹¹ Kyakin, làyobà naa utaan itaan be làkal anà idiim a baar mpa abà Ayudà u ndür abe, be baar balabeelà baar mpa abà anàkyey, akà baar bàfàkyey uyol naa ba bànàkyey, ntòn ba bye anà idiim a nkyey bàkyer baar u ndür aba.

¹² Làyobà naa utaan alanà, be làkal anki anà Klisto uboo a be, be làkwe anki mukal baan a Isàlèl, be làkal angyey u nkwa yanswà yà ntòn ilä, ukoon làkyan anà ukoon Nzam u meen.

¹³ Wee apanà, u mbwo a un'tüüb abe anà Klisto Yesu, be baar làkalà ukwel, be làkyàbulà tsutsu u mbwo a an'kil a Klisto.

¹⁴ Abun, nde wà duu abi: nde kàbuul Ayudà anà baar mpa abà Ayudà un'sen mwey. U mbwo a ndür ande, nde kàbwaab ibà a nkaabà akyà un'yiin.

¹⁵ Nde kàdwa un'koon anà nsween awa anà nsyäl awa. Abà, nde kàkwen naa fà Un'yudà anà mbuur mpa awà Un'yudà,

nde ukyer mbuur mwëy wàkùn, mubiil duu,

¹⁶ anà mutuüb ba bàbööl ndür mwëy, anà kàfuur un'tuüb aba anà Nzam. U mbwo a kulunsi, nde kadwà iyiin.

¹⁷ Nde kàyi mukyään duu akà bē baar làkal ukwel, anà duu akà baar bàkal tsütsü.

¹⁸ Kyakin, u mbwo a nde, amwëy anà bamwëy, unsà Dweelà mwëy mpel, bi ibye anà mbwo mukolà apà Taa.

¹⁹ Abun, bē làfàkal anki angyey, itàkal alyaan a mbwo, wëe bē làbà anàbul mbwo mwëy anà anin'kyeel, baar a bōr a Nzam.

²⁰ Bē, bē bàkyàlabiil unsà ntōōn, un'bään a ya antōōm anà anangōom, anà Klistō Yesu nde ñakwo wà nkōn a twerà.

²¹ Yà u mbwo ande, waa ndwà yanswà yàmutsim anà yàmuyel ntōn mubulà idwà in'kyeel unsà Mwol.

²² Amu nde, bē sye làbà mbwo mwëy bàñàbilà uboo a ntōōn ntōn mubulà ndwà a Nzam u mbwo a Dweelà.

3

Isal a Pōl ntōn baar mpa abà Ayudà

¹ Kyakin, mē Pōl, mbuur a bōlokà a Klistō Yesu ntōn bē, bē baar mpa làbà Ayudà,

² mbalà yumwëy, bē làkyàwem naa Nzam, unsà ngyeb ande, kan'pē buur naa an'kyān ande màkwe ntōn bē,

³ anà, u mbwo a imëy, nde kan'mëy ngyee, asànaa kàsōn mē ya ikikye kusà.

⁴ Lan'tan bē, bē lan'kwo làmēn naa un'yenà nà mē in'we awà muyōb ngyee a Klistō.

⁵ Ngyee ayi Nzam ya kàmëy anki akà baar a ngyaāl yàlyaan, asànaa kan'swan nde ya apanà, u mbwo a Dweelà, akà antōōm in'kyeel ande anà anangōom:

⁶ baar mpa abà Ayudà bàmakyey unsà kwal nsil alà, baar a ndür mwëy nsil ayi, bàñàtuüb unsà ilāā nsil aki, amu Klistō Yesu, u mbwo a Làsan Anàbwan,

⁷ mē kàkyàbulà un'syāāl u mbwo a kab a kab a ngway kan'pē Nzam musyāl unkaak a ngwal ande.

⁸ Mē in'wà kimbuur uboo a anikyēel banswà, nde kan'pē kab a ngway mukyään un'naan a Klistō wà ipepey akà baar mpa abà Ayudà,

⁹ anà musà unsà pēelà naa Nzam afàkwey aben ngyee yàkal anàyeē fà itaan amu nde, nde Nkyer a indiir byanswà.

¹⁰ Ntōn, fà apanà, Amfum anà Anikōb u du, bàyōb an'yeerà a Nzam mà ifà ifà, u mbwo a Ikōōn,

¹¹ asànaa mbōōn a mbul a in'tye kàkwey nde amu Klistō Yesu, Mwol abi.

¹² Abun, amu nde, u mbwo a làkwikilà ande, waa bi ban'sà mpem anà kam anàkwo musin tsütsü apà Nzam.

¹³ Abun sye, mē amàlalom naa twon lan'kwamà ntōn mpay in'manà mē ntōn bē: ya yà làkoo abē.

Ukwen a Klistō

¹⁴ Lalan, in'fàbwà mē an'kōim kusà a Taa.

¹⁵ Ikōb a bōr lanswà, u du anà u mēen, ifàfà amu nde,

¹⁶ mulab un'naan a làkoo ande, wëy nde kàlape ngwal, u mbwo a Dweelà ande, ntōn imbuur abē akyà uboo ikal anàtsim,

¹⁷ wëy nde ubwääy Klistō u mpem abē u mbwo a làkwikilà, wëy bē làkal bàñàsà in'swëy anà bàñàtsim unsà ukwen,

¹⁸ waa bē làkal anàkwo muyōb, mbwo mwëy anà anin'kyeel banswà, naa ngyamà, uteer, bwel, iminà byà aben,

¹⁹ anà muyōb ukwen a Klistō ban'sōōn ngyōōb yanswà, ntōn bē làkal bàñàyuur tii muwal ngyōōl a Nzam yanswà.

²⁰ Apanà, akà nde akwà, u mbwo a unkaak a ngwal afàsal amu bi, kan'kwo mukyer indiir byàñàsōōn indiir byanswà ifàlom bi itàkal ifàyweer bi,

²¹ wey ləkoo ləkāl akà nde uboo a Ikoöñ anà amu Klisto Yesu, akà nyaäl yanswà, u mbul a in'tye! Wöwöo.

4

Un'tüüb a Ikoöñ amu Klisto

¹ Abun, me Pöl, mbuur a bolokà nton Mwol, me amàlaboon, làpe mōō abe akà làbeel làwèl be,

² unsà làböön lanswà, duu, anà nkääh a mpem. Làkäähà mpem be a be unsà ukwen.

³ Lasi ngwal mukaar un'tüüb a Dweelà u mbwo a duu.

⁴ Ndür ya mwey anà Dweelà wà mwey, abun sye Nzam kalabeel unsà làkyän làmwey mpel,

⁵ Mwol mwey, làkwikilà làmwey mpel, ndüümà mwey mpel,

⁶ Nzam mwey, Taarà a baar banswà, awà udu a baar banswà, afàsal u mbwo a baar banswà, anà afàkal amu baar banswà.

⁷ Wée mbuur mbuur amu bi kàwèl kab a ngway asanaa kà isii a kab a Klisto.

⁸ Kyakin bàtèenà naa:

« Nde kàbeenà du,
nde kàkòr baar a bolokà,
nde kàpe an'kab akà baar. »

⁹ Kyekà, « Nde kàbeenà », ikaşwanà aben? Imenà naa nde sye kàtatyà tii u ngyel a meen.

¹⁰ Mbuur awà kàtyà, mbuur nsil wa sye kàbeenà du anàlyaan du lanswà, nton muyööl indiir byanswà.

¹¹ Wà nde nsil wa kàbuul amwey antööm, bumwey anangööm, apaay Làsan Anàbwan, aseey anà alöön,

¹² nton mupà an'in'kyeel inwääh byanàkwo mukwey isal nton muton ndür a Klisto.

¹³ Tii kunà isàbulà bi banswà un'tüüb mwey unsà làkwikilà ana unsa ngyööb a Mwan a Nzam, unsà indweer, asanaa Klisto unsà ngyööl ande.

¹⁴ Abun, bi ifasàkal anki asanaa ambey, bàjàsek, bàjàtātööm tööm a un'pob a

an'loön a baar a loor anà impeen aba mubwiy baar ndwan.

¹⁵ Wée, mukyaän ndandaa unsà ukwen, bi isàyel unsà indiir byanswà ntsu' akà Klisto awà un'tswe.

¹⁶ Ya u mbwo ande waa ndür yanswà ayà swalaa, yanàtüüb ubwanàbwan u mbwo a nkön aya, nton mupà mbwo akà itiir a ndür imwey imwey musal isal a kya, nton muyel anà muton ya njakwo unsa ukwen.

Mōō uboo a Klisto

¹⁷ Le ayà in'ten me anà in'tà me imbal kà iköb a Mwol: twon lan'fàkal asanaa baar mpa abà Ayuda, nton un'yena aba ndöñ yatey.

¹⁸ An'kyän aba mà u mpib anà ba sye bà angyey u mōō a Nzam, nton nköön a ngyööb ifàtwaal bwoor u mpem aba.

¹⁹ Unsà nköön a an'kyän aba, ba bàkyabilà unsà ipasàse anà bàkyapà mōō aba unsà njingyäy iköön ntsuü' anà unkaam.

²⁰ Wée be, be Klisto làlönàkà anki abunà,

²¹ kya isàkal naa ndandaa be làkyàwem naa bàyäm nton nde, isàkal naa nde balalön, unsà ndandaa ayà amu Klisto,

²² làpiy nkaäl abe yà itaan anà làkööb imbuur abe kya itaan akyà ifàbwà u mbwo a ngyal a loor.

²³ Wey be làfurà bàküin unsà dweelà a un'yenà abe,

²⁴ anà làbwaär mbuur akuin, awà bàkyer asanaa kàkwen Nzam unsà balabal anà un'kyeel abyà ifàfà u ndandaa.

²⁵ Abun, be làbà anàlwomà unsà loor: wey mbuur mbuur uten ndandaa akà mbäab ande, nton bi ibà aton bi a bi.

²⁶ Nkye be làbà u nkyel? Twon lan'kyer man'be, twon lan'kal u nkyel tii mpal làkaminà taan.

²⁷ Twon lan'pà ipol akà ilen.

²⁸ Wey mbüüb uköön afayib, wée nde usi ngwal musal unsà làä'kà an'koo ande njakwo, nton nde umen undiir akab akà mbuur awe anà ngyal awa.

²⁹ Wey ndaa a nsoor iköön atoo u mun abe. Wee, kya ngyal isàkal, làten ndaa anàbwan, yan'kwo muton anà mupà kab a ngway akà baar bàweemà ya.

³⁰ Twon lan'pà Dweelà In'kyeel ngyeb, Dweelà kalasi Nzam asànaa inyem, nton ilà a ntsuun.

³¹ Wey naa itsumbuun, umpor, nkyel, an'sye anà in'tswe, bya byanswà byadiimà amu be anà ube banswà.

³² Làkal bànàbwan be a be, làkal anà nkaäh a mpem, làdwaäl nkul be a be, asànaa kaladwaäl Nzam amu Klisto.

5

Ukal uboo a peela

¹ Làlāb Nzam, nton be làbà baan ukwen nde.

² Làkal unsà ukwen, asànaa Klisto kikwen nde anà kape nde möö ande ñakwo akà Nzam nton bi, asànaa an'kab anà iboon asànaa may a uson anàbwan.

³ Itàkal ipasase, ñingyay ifà ifà, ngyal a indiir byanswà, ikal anki akà ikikye uboo a be, ya ikal abun sye nton anin'kyeel.

⁴ Kà yà ubwan anki muten indiir inan anà unsil itàkal iteteen, wee yà ubwan mufuur an'toon taan lanswà.

⁵ Nton, làyob ubwanàbwan naa mbuur wanswà afakyer ipasase, ndaa a nswen itàkal unkaam - ikaswanà naa itek - usawal anki kwal unsà Imwol a Klisto ana kya Nzam.

⁶ Akà mbuur mwey twon kàmàlakur unsà ndaa a bunàbun: nton indiir abi byafakawool nkyel a Nzam udu a anin'tswe ngwal.

⁷ Abun, twon lan'tuüb a baar a tub abà.

⁸ Itaan, be làkalà u làpib, wee nàbawà be làbà peela amu Mwol. Làkal asànaa baan a peela.

⁹ Nton imben a peela kya: ubwan, balàbal anà ndandaa,

¹⁰ Lasööl ndaa ifapa un'sak akà Mwol.

¹¹ Twon lan'bilà unsà isal a mpib iköön ndon, wee làtwey bya u len.

¹² Nton indiir bàfakyer baar abà u nku, yà nswen musam bya.

¹³ Wee indiir byanswà ufameey peela, byafamenà kà ipol,

¹⁴ nton undiir anàmeey wanswà wà peela. Kyakin bàfaten naa:

« Wiya, ngye mbuur awaböönà, mbarà uboo a aku, waa Klisto usatà inyañ amu ngye. »

¹⁵ Làkal kà igyeen unsà nkaäl abe, twon lan'menà asànaa be làbà insil, wee làkal baar a an'yeerà,

¹⁶ abà bàfasyaäl taan alà ubwan, nton ilà byà ibe.

¹⁷ Abun, twon lan'kal asànaa baar bàköön un'yenà, wee làyob ubwanàbwan naa ukwen a Mwol bà aben.

¹⁸ Twon lan'yor man, ma màfàbwiyy baar ndwan. Wee làkal anàyol a Dweelà.

¹⁹ Làleel be a be u mbwo a an'diim a nsyàñà ana an'diim a ikwen. Latöl an'diim anà lun'syàñà Mwol u mpem abe wanswà.

²⁰ Utaan lanswà, nton indiir byanswà, làfuur an'toon akà Nzam Taa kà ikob a Mwol abi Yesu Klisto.

Akyay anà adim

²¹ Be baar làfàpà Klisto làzir, làkal unsà làböön be a be.

²² Akaar, lawem adim abe asànaa làfawem be Mwol.

²³ Nton un'dim wà mfum a un'kaar, asànaa Klisto awà nde Mfum a Ikoön, nde wà un'tswaä a möö a Ikoön akyà ndür ande ñakwo.

²⁴ Wee, asànaa Ikoön ifàsà kya Klisto làkoo, wey akaar sye bàwem adim aba unsà ndaa yanswà.

²⁵ Adim, lakwen akyay abe asànaa Klisto kàkwen nde Ikoön anà kape nde möö ande ñakwo nton kya.

²⁶ Abà, nde kàkwen mubuul kya kya in'kyeel anà mupon kya u mbwo a an'dà anà u mbwo a Ndaa.

²⁷ Nde kakwen naa kya ikal asànaa nde ñakwo, ntsà, ukoon kitwan, itàkal un'boö,

itàkal too lāmwey. Nde kākwen naa Ikōōn ande ikal kyà in'kyeel anà ikōōn an'pèl.

²⁸ Undiirawun, un'dim akyer akwen un'kyay ande asànaa ndür ande ñakwo. Mbuur afākwen un'kyay ande, afākwen sye nde ñakwo.

²⁹ Ntōn, akà mbuur mwey watey afàyiin ndür ande ñakwo, wée nde akyer afādii anà afàlōon ya ubwanàbwan asànaa ufākyer Klistō ntōn Ikōōn ande.

³⁰ Nkye bi kà ibà itii a ndür ande anki?

³¹ « Kyakin baal asàwey taarànde anà ngwān, waa usākābāāb anà un'kyay ande. Ba bābōōl bāsābulà ndür mwey. »

³² Ngyee ayi yà yākolākōl: mē, mē an'ten naa ya yà ntōn Klistō anà Ikōōn.

³³ Itàkal naa abà, wey mbuur mbuur uboo a bē ukwen un'kyay ande asànaa nde ñakwo, wey un'kaar upē un'dim ande làzir.

6

Baan anà aboör

¹ Baan, lapē aboör abē làzir, unsà Mwol, ntōn ya ndaa a balābal.

² « Sà lākoo akà taarānà anà akà ngwa », yà nswēēn atātweb aye anà ilāā:

³ « ntōn ngye akāl unsà un'sak anà u mōō a bwelābwel u mēēn. »

⁴ Bē, aboör, twon lan'pā mpem a nkyel akà baan abē, wēē labōn mukapà an'lōōn anābwan anà an'lwen man'fà akà Mwol.

Asō anà ankum

⁵ Asō, lapē ankum abē u mēēn mā làzir unsà bōōmā anà mātēē, u mpem a lābōōn, asànaa bē lābāmuweemā Klistō,

⁶ kà nà u mii aba mpel anki, asànaa bē lākwen mumēnà bānābwan u mii a baar, wēē asànaa asō a Klistō mukyer ukwen a Nzam, fā mpem aba.

⁷ Lasyāāl unsà mpem anābwan, asànaa bē lābāmusyāāl Mwol, wēē kà baar anki.

⁸ Lāyōb naa mbuur mbuur asāwal kà an'kōō a Mwol bweel a ubwan abà kākyer nde, itàkal un'sō, itàkal mbuur a nsaay.

⁹ Wē bē, ankum, lākyer sye ifà imwey akà ba. Twon lāmapà unkiin, ntōn bē lākyaōb naa bē anà ba, lāwe Mwol nsil wa u du anà nde ufāsà anki nsōōl uboo a baar.

An'tà ufàpà Nzam

¹⁰ Mumay, lāwel ngwal abē unsà Mwol anà unsà ikōōb a ngwal ande.

¹¹ Lābwaār an'tà a Nzam, ntōn bē lākāl anākwo munwaan anà ikikyer a ilēn.

¹² Bi inwaan anki ngwi y a an'kil anà in'twan, wēē anà Amfum, Anikōōb, Anālāyaal u mēēn a mpib, anà an'dweelā an'be amā u du.

¹³ Kyakin, lābwaār an'tà a Nzam manswā, ntōn bē lāwel ibōōn kà ilā'ibe anà lākāl anātsim ungo mukyer indiir byanswā.

¹⁴ Lātsim, lābwaār ndandaa asànaa un'di a lōn, balābal asànaa undiir afātii itōl,

¹⁵ anà un'kanā akyaān Lāsān Anābwan là duu asànaa idyaār kà in'kōl.

¹⁶ Udu a indiir byanswā, lākwey lākwikilā asànaa lābāā lāfādim mbaa a mba yanswā ufalom Mbuur un'be.

¹⁷ Mumay, lāwel mpā a ngweel a mōō anà kōm a Dweelā, ikaswanā naa ndaa a Nzam.

¹⁸ U mbwo a ngyamākā yanswā anà ndōōm, lāyamā taan lanswā unsà Dweelā. Lātyeel an'taan unsà mukūūnā u ngyamākā ntōn anin'kyeel banswā,

¹⁹ anà ntōn mē sye, ntōn Nzam usi u mun amē ndaa an'kwo mē musyāl ntōn mukyaān a ngwal ngyee a Lāsān Anābwan.

²⁰ Itàkal naa apanā mē in'wā u bōlōkà, mē in'wā un'kyeey a Lāsān Anābwan alā. Lāyamā ntōn mē in'kyāān la anà un'kanā wanswā, ukōōn bōōmā.

Mbōr a ntsūi

²¹ Mē in'kwen bē sye lāyōb naa mōō amē wā aben, anà ayā in'fākyer mē. Tishik, un'tōn awā in'fākwen mē, un'syāāl a lāā unsà Mwol, ayālakyāān Lāsān lanswā.

²² Undiiràwun wa me amàlatööm awà,
ntɔn nde kàlasam naa bi kà ibà aben anà
kalape un'kana.

²³ Wey Taa Nzam anà Mwol Yesu Klisto
bàpe duu, ukwen anà làkwikilà akà atɔŋ
banswà.

²⁴ Wey kab a ngway a Nzam làkàl akà
baar banswà bafakwen Mwol abi Yesu
Klisto unsa ukwen mpa bafabi.

Un'kaan aka Afilipe Nsɔma

Bulà a Filipe là bul atàtweb uboo a Erɔp alà kàlɔŋ Pɔl Làsan Anàbwan, u prɔvense a itaan là Lomà u Masɛdwan. Nde kàtɔŋ Ikoõŋ u bul a Filipe unsà ndyaan ande yà yweel. Baar bamwey baten naa nde kàkal u bɔlokà ungo a mbul mbɔɔn kà Efeso, nde kàkyà Sezare a Lomà. Ntɔõm kàsõõn baar a Filipe un'kaan mwey wun'sak ntɔɔn an'kab bun'tõõm ba umbwo a Epafrodi, itakal naa nde ñakwo kàkal unsà mpay. Nde kàkwen mukapà un'kanà mukal balàbɔõn amu Klisto anà mukɔɔn abwa unsa ndeb a an'loɔŋ a lor màyiyywolà uboo a ikõŋ aba. Nde wàmupà un'kanà akà baar a Filipino mukal bànàtsim unsà làkwikilà aba anà muler un'tuüb anàbwan uboo a ba, muswan mbaan a làbɔõn anà dweelà isal bye ifafà amu Yesu Klisto. Pa bàdiilà ba mukun'man, Epafrodi, ntɔõm a baar a Filipino anà Tumàte, un'baay a Pɔl, bàkar un'tuüb awà uboo a ntɔõm Pɔl anà ikõŋ a baar a Filipino. Ungò nde wàmusà baar a Filipino ngwalàngwal unsà ikyeen akà baar bàkɔõn làbɔõn akà Làsan a ndandaa. Nde wàmukyaänà baar a Filipino ntɔn ba balab nkàäl ande, muler mper a isin a mɔɔ a iklisto: ikaswanà naa mubulà balàbal a Yesu Klisto. Kutsu, un'kaan wà mupà un'kanà, an'tɔɔn anà mbɔr. Un'kaan awà bàbeelà naa « un'kaan a un'sak » ntɔn ntsu anà ntsu ikasaama ndaa awa. Un'sak awa wa unsa làbɔõn amu Klisto.

Mbɔr

¹ Pɔl anà Tumàte, asyaäl a Klisto Yesu.

Anà anin'kyeel banswà abà amu Klisto Yesu u Filipe anà aseey anà asadidi:

² Wey Taarabi Nzam anà Mwol Yesu Klisto balape kab a ngway anà duu.

An'tɔɔn anà ngyamàkà

³ Mɛ in'fàfuur an'tɔɔn akà Nzam amɛ u mbala yanswa in'fayɔba mɛ be,

⁴ taan lanswà uboo a ngyamàkà amɛ ntɔn be banswà, mɛ in'fayɔn anki muyamà unsà un'sak,

⁵ ntɔn kab làfàwal be unsà Làsan Anàbwan, semà ilà atàtweb tii ñabà.

⁶ Wɛɛ mɛ an'sà làkyan naa mbuur kàsɛmà amu be isal anàbwan aki akyer asàlab ntsuü a kya tii ilà usayà Klisto Yesu.

⁷ Ya yà balàbal naa mɛ in'kal anà an'kyan a tub amà akà be banswà, ntɔn be làbà u mpem amɛ, be baar làfàwal kab uboo a kab a ngway alà ban'pe, itakal apanà in'wà mɛ u bɔlokà itakal mpal in'fànwaän mɛ Làsan Anàbwan anà in'fateel mɛ la imbal.

⁸ Inye, Nzam wà mbal amɛ naa mɛ in'fakwen be banswà mbɔɔn unsà ukwen a Klisto Yesu.

⁹ Waa mɛ in'fayamà abà: wey ukwen abe balalà muyel mbɔɔn unsà ngyoõb anà nsɔõl yanswà,

¹⁰ ntɔn be làyɔb musɔɔl indiir a ndõŋ. Abun, be làsàkal bànàpɔŋà anà ukɔɔn an'pel kà ilà a Klisto.

¹¹ Be làsàkal bànàyɔl a imben a balàbal kyan'fà akà Klisto Yesu ntɔn bi, unsà làkoo anà nsyähà a Nzam.

Klisto wà mɔɔ

¹² Atɔŋ, mɛ in'kwen naa be làyɔb: indiir byan'yeel, byàpe mbwo akà Làsan Anàbwan mukyà usà.

¹³ Kyakin, u làpan a kuvernɔõr, itakal u mper yanswà, bàkyayɔb naa mɛ in'wà u bɔlokà ntɔn Klisto,

¹⁴ anà atɔŋ mbɔɔn bàkyàwal ngwal unsà Mwol u mbwo a bɔlokà amɛ, ba bàfakwey kyääl mulɔŋ Ndaa a Nzam ukɔɔn bɔɔmà.

¹⁵ Ya ndandaa, baar amwey bàfakyer unsà un'kol anà isür, wɛɛ bumwey bàfàlɔŋ Klisto unsà an'kyan anàbwan.

¹⁶ Baar abà bàkyer unsà ukwen, ntɔn ba bàkyayɔb naa isal amɛ apà kyàmunwaän Làsan Anàbwan.

17 Wɛɛ baar bafàkyään Klistɔ unsà isür, an'kyän aba man'be, ba bàkwen mukwey mpay anàsöönà u bolokà amɛ.

18 Wɛɛ, undiir watɛy! Undiir awà ndöŋ wà naa u mbwo yanswà, itàkal unsà an'kyän an'be itàkal unsà ndandaa, bàmukyaäänà Klistɔ. Waa mɛ an'man un'sak ntɔn ya. Inye, mɛ in'yàlala muman un'sak ntɔn ya.

19 Ntɔn mɛ in'kyàyoɓ naa yayin yanswà isàkal ntɔn ngweel a möö amɛ, u mbwo a ngyamakà abɛ anà mbaay a Dweelà a Klistɔ Yesu.

20 Undiir indilà mɛ anà in'saa mɛ làkyän u mpem amɛ wanswà, wà naa aka undiir mwey uköön an'mɛɛy nswen, wɛɛ Klistɔ uwel làkoo u ndür amɛ, apanà anà utaaj lanswà, unsà kam lanswà, itàkal u mbwo a möö amɛ, itàkal u mbwo a ukwà amɛ.

21 Ntɔn mɛ, möö wà Klistɔ, ukwà bà bweel.

22 Wɛɛ isàkal naa ukal anà möö u mɛɛn mà, yan'pa mbwo mutwey mbeŋ unsa isal amɛ, mɛ in'yoɓ anki naa mɛ ininà in'sool.

23 Ndaa yweel yan'naanà mper anà mper: mɛ in'we anà ngyal mukyà anà mukal anà Klistɔ, ntɔn ya yan'söön ubwan,

24 wɛɛ yan'söön ndöŋ mböön mukal u mɛɛn pà ntɔn bɛ.

25 Apan sye, mɛ an'sà kam, mɛ in'kyàyoɓ naa mɛ in'kyer ayàlam anà in'yàlala mukal tsütsü apà bɛ banswà ntɔn mukàlabay mukyà usà anà muman un'sak a làkwikilà abɛ.

26 Abun, umpal in'yafurà mɛ apà bɛ, ngaal abɛ amu Klistɔ Yesu ifàsöönà.

Uköön akwamà unsà ngwiɣ

27 Wɛɛ itàkal kà aben, làsyen möö abɛ asànaa làkwen Làsan Ajàbwan a Klistɔ, ntɔn, isàkal naa mɛ amàyalaler, itàkal naa mɛ in'yi anki, mɛ in'wem làsan naa bɛ lan'tsim unsà dweelà làmwey la, làbàmunwaan mbwo mwey unsà mpem mwey ntɔn làkwikilà amu Làsan Ajàbwan.

28 Twon lan'man ayiŋ abɛ böömà: kya isàkal idiim ntɔn mbweel aba anà ngweel a möö abɛ. Ya yanswà yan'fà aka Nzam.

29 Ntɔn Klistɔ, nde kalapɛ kab a ngway kà nà mukun'sà làkwikilà mpel anki, wɛɛ muman an'kaal sye ntɔn nde.

30 Apanà, bɛ làbàmunwaan ngwiɣ nsil ya lan'men bɛ munwaan anà ifàkamwanà mɛ asànaa làyoɓ bɛ.

2

Làböön a Klistɔ

1 Abun, isàkal naa un'tüüb abɛ anà Klistɔ afalapà ngwal, ndeel unsà ukwen ande, anà un'tüüb anà nde u mbwo a Dweelà, ngyeb anà ubwan uboo a bɛ,

2 apan, làyoöl mpem amɛ a un'sak mböön mukal mun mwey, ukwen mwey, an'kyän an'mwey anà un'tüüb mwey.

3 Twon làkyer aka undiir mwey unsà isür, itàkal unsà làkoo làköön ndöŋ, wɛɛ, anà làböön, lawel atɔŋ asànaa ba ban'söön bɛ ñakwo.

4 Wey mbuur uköön aler ndaa ande ñakwo mpel, wɛɛ nde uler sye ndaa a baar bumwey.

5 Làkal anà ifà a tub aki amu bɛ, ifà kyàkal amu Yesu Klistɔ:

6 Nde mbuur kakàl asànaa Nzam, nde kàwel anki wa asànaa undiir agyoor mukal balàbal anà Nzam.

7 Wɛɛ nde kàkööb ya yanswà kakàl nde ayà,

waa kàbulà asànaa un'so, asànaa baar,

ntabwey ande asànaa yà mbuur,

8 nde kàtyeey nde ñakwo anà kàsweŋ unkyeey

tii kà ukwà, itàkal ukwà a kulunsi.

9 Kyakin Nzam kun'sen nde u dudu u mbwo a kab a ngway

anà kun'pɛ nde iköb kyan'söön iköb byanswà,

10 ntɔn naa kà iköb a Yesu, an'bwaan manswà màbu an'koim u du, u mɛɛn anà ungyel a mɛɛn,

11 anà ndaa yanswà yàtɛ imbal naa:

« Yesu Klisto wà Mwol! »
nton lakoo a Taa Nzam.

An'pɛɛlā u mɛɛn

¹² Kyakin, nkween amɛ, bɛ baar lāfàkal anunkyeey taan lanswà, lākal abun kà nà u mii amɛ mpel anki, wɛɛ anàsöönà apanà mpa in'wà mɛ paa! Lāsyaäl ngweel a mɔ̃ abɛ unsà bɔɔmà anà matɛɛr,

¹³ nton wà Nzam afàsal uboo a bɛ anà afàlapa ngyal mukwen anà mukyer ndaa yanswà asànaa kàlön nde unsà ukwen ande.

¹⁴ Lākyer indiir byanswà ukoon in'nyün anà mbaan,

¹⁵ nton bɛ lākoon akal anà pɛl, lākal ankɔr anà bānāpɔŋà, baan a Nzam bākɔ̃n ube uboo a baar abɛ bā mɛɛn mā abyɛ anà an'kyān an'be. Uboo aba bɛ lābāmupà in'nyān asànaa ndem a mbaa u mɛɛn

¹⁶ nton bɛ lamɛɛy ndaa a mɔ̃. Abun, bɛ lāsàkal ngaal amɛ kà ilā usayà Klisto, nton kà abunābun anki mɛ kāsāl anà kamen ntaan.

¹⁷ Wɛɛ, itàkal naa mɛ an'tyanà asànaa man itàkal may udu a iboon anà isal a lākwikilā abɛ, mɛ in'wà unsà un'sak anà musan anà bɛ banswà.

¹⁸ Wɛɛ itàkal bɛ sye, lākal kà un'sak mutuüb anà mɛ.

Tumàtɛ anà Epafrodit

¹⁹ Amu Mwol Yesu, mɛ in'wɛ anà lākyaän mukalatoöm Tumàtɛ itaan a mboon tɛy, nton mɛ in'wel ndɛɛl unsà lāsān abɛ uyan'twääl nde.

²⁰ Nà nde mpel afàkab an'kyān anà mɛ, anà afāman mpay ndandaa nton ubwan abɛ.

²¹ Nton baar banswà bāfālɛn ubwan aba ŋakwo, wɛɛ kà bā Yesu Klisto anki.

²² Kyekà, bɛ lākyaäyɔb naa Tumàtɛ kākyašwan lāā ande: asànaa mwan anà taarānde, nde kābāāb anà mɛ unsà isal a Lāsān Anābwan.

²³ Kyakin mɛ in'wɛ anà lākyaän mukalatoöm awà umpal in'yayɔb mɛ naa ndaa amɛ yan'tsu'aben.

²⁴ Mɛ in'wɛ anà lākyaän unsà Mwol naa mɛ ŋakwo in'kyer ayālaler itaan a mboon tɛy.

²⁵ Wɛɛ apanà, mɛ in'manà naa yā mfun naa mɛ alātööm un'ton amɛ Epafrodit, mbuur ifàsal bi anà ifānwaan bi ità anà nde, mbuur awa lan'tööm bɛ mukambay unsà indiir kākāl mɛ abyā mfun,

²⁶ nton nde kākāl anà ngyal mboon mufalaman bɛ banswà anà nde kāmɛnà mpay mboon u mpem nton lawem bɛ lāsān a ukyal ande.

²⁷ Inye, nde kākāl anà ukyal, tsütsü' mukwà, wɛɛ Nzam kun'wem ngyeb, kà nde mpel anki, wɛɛ mɛ sye, nton mɛ mukoon aman ngyeb udu a ngyeb.

²⁸ Lalan mɛ an'kyer lāgyägyä' mufalatoöm awà, umpal lāyuman bɛ, bɛ lākal unsà un'sak, anà mɛ in'kōön akal anà ngyeb mboon.

²⁹ Lun'wel unsà un'sak wanswà unsà Mwol anà lakōma baar a tuh aba.

³⁰ Nton nde kākyer alakwa nton isal a Klisto: nde kāsī mɔ̃ ande unsà igōnsà nton mukan'pà mbaay lālākwo bɛ ŋakwo mukan'pà.

3

Balābal u mii a Nzam

¹ Mumay, aton amɛ, lākal kà un'sak unsà Mwol. Kà mpay anki akà mɛ mufuur indiir akwà kāsōn mɛ, anà bya byā ubwan nton bɛ.

² Lākal kà igyɛɛn akà mbwà, akà baar a isal abɛ anà akà bānākyey a loor.

³ Wɛɛ kiin a baar bākyey bā bi, nton bi ifāsyaäl Nzam unsà Dweelā, bi ibye anà ngaal mukal amu Klisto Yesu, wɛɛ kà uboo a ndür abi ŋakwo anki,

⁴ itàkal naa mɛ ŋakwo an'kwo in'si mpem amɛ u ndür. Isàkal naa mbuur asin akwen mupà mpem ande amu nde ŋakwo, mɛ, mɛ an'kwo in'kyer yānasöönà.

⁵ Nton mɛ ban'kyey kà ilā kyānaan ungo' a mboör amɛ. Mɛ in'wà un'nsi Isālel, u mbil a Bensāmen, Un'nsi Ebelyo mwan a Bebelyo, umfarisi unsà un'koon,

⁶ ntɔn un'kanà, mɛ kàmɛɛyà Ikoöŋ nkwaan. Ntɔn balàbal alá uboo a un'kɔɔn, akà pɛl mwey latey amu mɛ.

⁷ Wɛɛ indiir abi byanswà byakal bweel ntɔn mɛ, apanà mɛ bya in'manà asanaa bwà ntɔn Klistɔ.

⁸ Inye, undiir wanswà mɛ in'kamana asànaa wà bunàbun musi a ubwan abà: ngyöb a Klistɔ Yesu, Mwol amɛ. Ntɔn nde, indiir byanswà byà bwà anà in'faman bya asànaa nkayal, ntɔn muwal bweel: Klistɔ

⁹ anà mumenà amu nde, ukɔɔn akal anà balàbal amɛ lan'fà unsà un'kɔɔn, wɛɛ lan'fà unsà làkwikilà amu Klistɔ, balàbal lan'fà akà Nzam u mbwo a làkwikilà.

¹⁰ Mɛ in'kwen muyöb Klistɔ, ngwal a ngwiiyà ande anà un'tuüb u mpay ande, mubulà asànaa nde unsà ukwà ande,

¹¹ ntɔn mutol, kya mbwo isàkal, u ngwiiyà a aku.

Ntiin ntɔn muwal iböŋ

¹² Iswanà anki naa mɛ kàkyàwal indiir abi byanswà, itàkal naa mɛ kàkyàkwo. Wɛɛ mɛ in'wàmulab ntiin amɛ ntɔn mɛ in'wɛl bya, ntɔn mɛ ñakwo sye Yesu kàkyaan'wal.

¹³ Atɔŋ, mɛ in'sii naa mɛ ñatàwal anki akà undiir mwey. Wɛɛ mɛ in'fàkyer undiir mwey mpɛl: mudiimà indiir abyà ungo anà muduül indiir abyà kusa.

¹⁴ Abun, mɛ in'wà mukaamà ntiin tii u ntsüü, ntɔn mɛ in'wɛl mban a mbeel a Nzam fà du u mbwo a Klistɔ Yesu.

¹⁵ Bi banswa, baar anàtsim unsa Dweelà, ifayweer abun. Apan sye, isàkal naa bɛ làwɛ anà undiir asin làyweerà, Nzam akyer ayàlamɛɛy wa.

¹⁶ Itàkal kà aben, kà ikal ban'kolà bi ki, wɛy bi ilalà mukya mbwo mwey.

¹⁷ Atɔŋ, bɛ banswà lalàb mbaan amɛ, anà làsi iler abɛ akà baar bafàlab mbaan ayi.

¹⁸ Ntɔn, bàmboɔn, u mbwo a nkaäl aba, bà ayiij a kulunsi a Klistɔ, asànaa in'fàten mɛ a bɛ mɛbalà mbɔɔn anà in'fafuur mɛ apanà ana nsaarj u mii:

¹⁹ ntsüü aba isàkal ukwà, nzam aba wà an'bal aba, làkoo aba ba bafàsà unsà indiir a nswen aba, an'kyan aba mà unsà indiir a mɛɛn.

²⁰ Wɛɛ aka bi, bi ibà baar a du, ntsü uyàfà Un'tswää a möö abi ikadilà bi, Mwol Yesu Klistɔ.

²¹ Apan, nde asàsoom ndür abi yà nswen ntɔn mubuul ya asànaa ndür ande yà làkoo, u mbwo a ngwal ande ifun'pà mbwo musà indiir byanswà ungyel a iköb ande.

4

¹ Abwey, atɔŋ amɛ bà nkween, mɛ in'wɛ anà ngyal mbɔɔn mukàlaman! Bɛ làbà un'sak anà mbaan amɛ! Abun, atɔŋ amɛ, làtsim ubɔɔ a möö abɛ anà Mwol.

Ndɛɛl

² Mɛ an'lɛɛl Ivodi anà mɛ an'lɛɛl Sentisha mukal an'kyan an'mwey unsà Mwol.

³ Anà ngye sye, un'baay amɛ wàndandaa, mɛ amalɔm mukabay, ntɔn ba bänwään mbwo mwey anà mɛ ntɔn Làsarj Anàbwan, sye, anà Klɛma anà abaay amɛ bumwey, iköb aba byà ubɔɔ a un'kaan a möö.

⁴ Taarj lanswà, làkal kà un'sak unsà Mwol. Mɛ an'fàfuur: làkal kà un'sak!

⁵ Wɛy baar banswà bayöb ubwan angɛ. Mwol wà tsütsü.

⁶ Twon lan'kyeer a bunàbun, wɛɛ unsà ipöl kyanswà, u mbwo a ngyamàkà anà u mbwo a ndööm anà an'tɔɔn, làswɛŋ ngyal abɛ akà Nzam.

⁷ Abun, duu a Nzam alá lan'lyaan un'yenà wanswà, làyàkaar mpem abɛ anà an'kyan abɛ amu Klistɔ Yesu.

⁸ Atɔŋ, mumay, làsi an'kyan abɛ unsà indiir a ndandaa, byà ibyaäl, byàbalàbal, byàñapɔŋà, byà ukwen, byàñasyañà, byàñabwan, anà byàlàkoo.

⁹ Indiir lalɔŋàkà bɛ, làwɛl bɛ anà làwem bɛ akà mɛ, làsyaäl bya. Waa Nzam a duu uyàkal anà bɛ.

Pɔl kan'fuur an'tɔɔn akà Afilipo

¹⁰ Mɛ kàmɛn un'sak mbɔɔn unsà Mwɔl ntɔn lafasa bɛ an'kyàn abɛ amu mɛ: Inye, bɛ làkàl anà an'kyàn amà, wɛɛ bɛ làkàl anki anà ipɔl muswan ma.

¹¹ Mɛ in'tɛɛnà anki abwɛy naa ntɔn mɛ an'kwà nkyàän a indiir, ntɔn mɛ kàlɔŋàkà mukal anà un'sak a indiir in'wà mɛ abyà.

¹² Mɛ in'kyàyoɔb mukal u làmbwà anà mukal unsà indiir mbɔɔn. Mɛ kàlɔŋàkà mukal anàyuur anà mukal u ngyal, mukal unsà indiir mbɔɔn asànaa u ngyal.

¹³ Mɛ an'kwo mukyer indiir byanswa amu mbuur afan'pà ngwal.

¹⁴ Apan sye, bɛ làkyer ubwan muwal kab unsà mpay amɛ.

¹⁵ Bɛ làkyayɔb, bɛ, Afilipo: u nsemà a Làsan Anàbwan, umpal kàlwomà mɛ u Masɛdwan, akà Ikoön imwɛy kyan'si anki u kab, nà bɛ mpɛl.

¹⁶ Ntɔn mpal kàkàl mɛ u Tesalɔnika, mbalà mbɔɔn bɛ lan'toöm indiir kàkàl mɛ abyà mfun.

¹⁷ Ikaswanà anki naa mɛ in'wàmulen kab, wɛɛ mɛ in'kalɛnà naa bweel abɛ bàbɛy.

¹⁸ Abun, mɛ an'kyey naa mɛ kàkyàwal indiir byanswà lan'toöm bɛ. Bya byan'soön mbɔɔn. Apanà mɛ an'yɔl a un'sak ntɔn Epafrodit kàman'twääl nde an'kab abɛ: may a usɔŋ anàbwan, ibɔɔn kan'kyey Nzam anà kya kyàmupà un'sak.

¹⁹ Nzam amɛ akyer ayàkolà ngyal abɛ, asànaa awà un'naan ande unsà làkoo amu Klistɔ Yesu.

²⁰ Wɛy làkoo làkàl akà Taaràbi Nzam u mbul a in'tye. Yà abwɛy.

Mbɔr a ntsüü

²¹ Lape mbɔr akà ŋin'kyeel wanswà amu Klistɔ Yesu. Atɔŋ abà anà mɛ bàmalatööm mbɔr.

²² Anjin'kyeel banswà bàmalapà mbɔr, sin sin baar a ndwà a Sɛzar.

²³ Wɛy kab a ngway a Mwɔl Yesu Klistɔ làkàl anà dweelà abɛ.

Un'kaan aka Akɔlɔsay Nsɔma

Kolɔsay lakaɔ bul mwey la Azi Minɔɔr, nɔba bafabel naa Turki, tsutsu a Efeso ka isii a kilometre nkam yweel. Ikaɔwanɔ naa Pol bul ala kaɔol anki aka ikikye. Epafra, un'nsi Kolɔsay nde nɔkwo, umwey uboo a asyaal ande, kakaɔ mbuur atatweb musyen Lasaɔ Anɔbwan kwo.

Abun, Pol kakaɔ mbuur a boloka mbala yumwey u Loma. Epafra kayi mukun'kyaan naa baar a Kolɔsay babila uboo a an'lonɔ a akyaan a an'lonɔ akuɔ. Akyaan aba bayilonɔ naa muyob Nzam ana muwa mɔɔ, batakoma bangwal a an'dweela, ukyey nkyeey ana nswenɔ a ngwalangwal, unsa ndaa iler isa adya, man ... Pa bun'kyaan ndaa a mpay ayi, ntɔom kasoon baar a Kolɔsay mukayɔɔb naa mɔɔ ufapa Nzam amu Yesu Klisto wanɔkwo mbɔɔn a mbɔɔn. Nde waa katoom mbala yumwey a Tishik ana Onesim. Un'kaan awa wanɔkab itiir itar:

Itiir atatweb kyamuswan ikɔb a Klisto: nde wa udu a ngwal a an'dweela yanswa, ana nde mpel awa Mfum a Ikoon.

Itiir kyayweel: ntɔom wamusaa baar a Kolɔsay unsa igyeen nton ibii a baar asin bamuyipay aka ba.

Itiir kya ntsuu kyamuswan nkaal a mɔɔ akuɔ yan'kwo mukal unsa un'tuub ana Klisto, uboo a ikoon a Klisto kyanakwo, uboo a bor itakal uboo a baar banswa.

Ntsula yamuswan akyeey a mbɔɔn a mbɔɔn ana mbor anason u kɔɔ a ntɔom nɔkwo.

An'lonɔ an'be man'kwo masoom ifa ana isin a panɔ lamwey ana lumwey. Wee ma mun'tuub mwey: ma mafapa aklisto mpiim unsa lakwikila aba amu Klisto mwey. Kyakin, ntään a un'kaan aka baar a Kolɔsay ya ndaa mwey yipepey: ya

ifatɔn ngwalngwal ikɔb a ngyee a Klisto, nde mbuur afabeen aso a an'dweela.

Mbor

¹ Pol, ntɔom a Yesu Klisto, unsa ukwen a Nzam, ana un'ton Tumate awa tsutsu apa me, me an'pa mbor

² aka anin'kyeel aba u bul a Kolɔsay aba aton abi unsa un'tuub aba amu Klisto: wey kab a ngway ana duu a Nzam, Taarabi, makaɔ ana be!

Ngyamaka a an'ton

³ Bi ifuur an'ton aka Nzam, Taar a Mwol abi Yesu Klisto, unsa ngyamaka mpa ifayon bi mupa aka nde nton be.

⁴ Bi kawem lakwikila abe amu Yesu Klisto ana ukwen laba be aba nton anin'kyeel banswa.

⁵ Bya byan'fa unsa lakyaa ala u du nton be, lakyaa layob be u mbwo a ndaa a ndandaa aya Lasaɔ Anɔbwan ala lakola aka be.

⁶ La lapaa u meen manswa, waa labor imben, ifa imwey sye ufakyer nde amu be fa ila lawel be ana layob be kab a Nzam unsa ndandaa ande,

⁷ asanaa naa kalalonɔ Epafra. Nde wa un'baay a isal ifakwen bi, un'syaal a laa wa Klisto.

⁸ Nde mbuur kikyaa naa ukwen na Dweela we aba uboo a be.

⁹ Kyakin, aka bi, fa ila kawem bi aba, bi kayon anki muyama nton be. Bi kan'lom aka Nzam mukalapaa, u mbwo a Dweela ande, an'yeera ana un'ena nton muyob ukwen ande.

¹⁰ Abun, be lasakal ana nkaal anakwo aka Mwol nton mukun'pa un'sak taan lanswa. Amu ya, be lasakyer ndaa anabwan, lasabor mben ifa ifa ana lasakal u ngyoob a Nzam ya ndandaa.

¹¹ Ngwal a lakoo ande isalabuul bangwal amu ya yanswa, nton be lakwe mukan mpem u ndaa yanswa ana lasi mukuuna tii u ntsuu unsa un'sak.

¹² Lafuur an'ton aka Taa awa kalasi banakwo muwal kab uboo a kwal a anin'kyeel u peela.

¹³ Nde kitsu' mōō unsà ikōb a mpib anà nde kibiil uboo a imwol a Mwan ande wankween.

¹⁴ Amu nde bi ibà anàbeen, man'be abi manàdwaäl.

Imbuur anà isal a Klisto

¹⁵ Mwan awà wà idiim a Nzam mpa bàfàman u mii. Nde wà Mwan atàtweb u nkyeer yanswa,

¹⁶ ntōn indiir byanswà bàkyer amu nde, u du anà u mēen, abyà ifàmenà anà mpa byàfàmenà, An'kir Imwol, Amfum, Anikōb anà Anangwal, indiir byanswà bàkyer amu nde anà ntōn nde,

¹⁷ anà nde wà kusà a indiir byanswà, amu nde indiir byanswà byà kà ikal abyà.

¹⁸ Nde wà un'tswe a ndūr ayà Ikōōh, un'bään wàtātweb uboo a aku, ntōn muwal ikal atātweb, amu indiir byanswà.

¹⁹ Ntōn Nzam kākwen naa inzaam ande kyanswà iyōōl Mwan ande,

²⁰ anà u mbwo a nde, nde ufuur un'tuūb ande anà indiir byanswà, u mēen anà u du, musà duu u mbwo a an'kil a kulunsi ande amu nde anà ntōn nde.

²¹ Kyekà, itaan be lākāl angyey anà ayiij a Nzam unsà an'kyān anà unsa isal abe byà ube.

²² Wēe apanà, Nzam kan'fuur un'tuūb ande anà be u mbwo a ndūr a imbuur a Mwan ande yaku' ntōn mukalamēey bānjn'kyeel kusà ande, ukōōn too anà an'pēl.

²³ Wēe ilōōmā naa, u mbwo a lākwikilā, be lākāl bāngwal anà bānātsim, ukōōn akal bānākaabā anà lākyañ a Lāsān Anābwan alà lāwem be, alà bàkyāñ aka ikyeer kyanswà u mēen, anà amu la, mē, Pōl, akyabulā un'syāäl.

Isal a Pōl ntōn Ikōōh

²⁴ Mpalābā, mē an'man un'sak unsà mpay an'fuur mē ayà ntōn be, ntōn mē in'wāmukolā u ndūr amē nkōōn ayà u mpay anāsōōn a Klistō, ntōn ndūr ande ayà Ikōōh,

²⁵ ntōn kya, mē akyābulā un'syāäl u mbwo a buur kan'pē Nzam ntōn be: mukyāñ ubwanābwan ndaa a Nzam,

²⁶ ndaa yākāl ngyee fā itaan anà kāmēey nde mpalābā akā anjīn'kyeel ande.

²⁷ Nde kākwen mukaswan naa un'naan a lākoo nà awà uboo a ngyee ayi ntōn baar mpa abā Ayudā: Klistō amu be, iswanā naa be lābye anà lākyañ muwal kab unsà lākoo a Nzam.

²⁸ Nde awà bi ifakyañ, ifāweey anà ifālōh mbuur wanswà unsà an'yeerā manswà, ntōn mubuul mbuur wanswà ukāl anāyel amu Klistō.

²⁹ Kyakin in'fāsāl mē anà in'fānwāan mē anà un'swey a ngwal ande awà afāsāl a unkaak a ngwal amu mē.

2

¹ Abun, mē in'kwen be lāyōb naa bwoor a itā nà mē in'fānwāan ntōn be, ntōn baar a Lawōdisē, anà ntōn baar banswà mpa abānātaman akā ikikye,

² abā, mē in'kwen naa mpem aba ikāl yā un'kanā, anà ba bākāl bānātuūb unsà ukwen, bābilā uboo a un'naan ande wanswà, bāyōl a un'yenā ntōn bāyōb ngyee a Nzam, ikaswanā naa Klistō.

³ Un'naan a an'yeerā anà ngyōōb byānāyee amu nde.

⁴ An'tēn mē abā ntōn mbuur ukōōn akalakur a ntweey a ntsa ya loor.

⁵ Ntōn itākāl naa unsà imbuur mē tsutsu' watēy ana be, wēe unsà dweelā, mē in'wā anà be, mē in'wā unsà un'sak muman naa be lābānātsim unsà lākwikilā amu Klistō.

Klistō mpēl afāpā mōō

⁶ Abun, asānaa lākyyey be Klistō Yesu asānaa Mwōl, lākāl un'tuūb anà nde.

⁷ Abā, lākāl anāsā in'swey anà anātōh amu nde, lākāl anātsim unsà lākwikilā asānaa bālālōh la, anà lākāl bānāsōōn unsà ngyamākā a an'tōōn.

⁸ Lākāl kà igyēēh, ntōn mbuur ukōōn akalalēē mbwaar a ntweey a ntsā, wēe ya kàyā ndandaa anki, anà an'yeerā a loor

màfàfà unsà imbuur, anà unsà ngwal ifàyaal meen, wée kà akà Klistò anki.

⁹ Ntòn ngyööl a Nzam yanswà yà u ndür ande,

¹⁰ anà be, be làbà anà yòl amu mbuur awà un'tswe a Imfum kyanswà anà Iköb kyanswà.

¹¹ Amu nde sye waa bàlakyey, kà nkyey ayà ufàkyer kò a mbuur anki, wée nkyey a Klistò ayà ifàtsuun imbuur abi kya man'be.

¹² Be bàladye anà nde u ndüümà, bàlawiyy sye anà nde, u mbwo a làkwikilà amu unkaak a ngwal a Nzam awà kun'wiyy uboo a akü.

¹³ Be, be baar abà làkal anàkwà ntòn mbii abe anà ukòon nkyey a ndür abe, Nzam kàlapè möö anà nde. Nde kidwääl nkul a mbii abi yanswà.

¹⁴ Nde kàdwà un'kòon a ikwàndwà abi anà nswèen awa, nde kapiy wa, waa kàbèerà wa u kulunsi.

¹⁵ Abun, Amfum anà Anjökòb, nde kasi ipol ipol, kameey iban u mii a baar banswà, kasi unsà un'lwaan a ibon a kulunsi.

¹⁶ Abun, wey naa akà mbuur mwey ukòon akalatsüül mbar ntòn isaa anà man, itàkal ntòn un'kyom, ntòn mukyeel nsön akün, itàkal saba:

¹⁷ Abin byanswà byà munii a indiir byàlàyà, wée ndandaa abya yà amu Klistò.

¹⁸ Twon lan'pà mbwo naa bàlatsüül mbar akà baar bàfàmenà naa ba bà baar a làbòon ana bafasa ngyamaka aka akyey. Ba bànbàbilà afwee unsà imeey aba ñakwo. Ntòn an'kyän a imbuur aba, ba bànyam a uyol bàkòon ndön.

¹⁹ Ba kà bànbàbàb anki akà Klistò awà un'tswe. Kyeka, u mbwo a un'tswe waa ndür yanswà ifàwal isaa anà yàntüüb a den den a an'kòr anà nkòn, anà in'tay unsà ngyeel aya ufun'pà Nzam.

Ukwà anà ukal anà Klistò

²⁰ Kya isàkal naa be làkü anà Klistò, anà làkyàtsunà unsà indiir byàfàyaal meen

mà, ntòn nkye lan'fàkyey be nswèen asànaa be làfàkal kà an'kò a meen:

²¹ « Twon an'dya undiir wà », « Twon an'kyee undiir wunà », « Twon an'ba wà ».

²² Nswèen ayi yà ntòn indiir abyà ifàtay ungo musyàal bya. Ya yà nswèen anà an'loon a imbuur.

²³ Inye, nswèen ayi ifàmenà asànaa ya ye anà an'yeerà, ntòn ya ifàlom naa mbuur mbuur usi ngyamàkà asànaa ukwen mpem ande, anà làbòon a loor, anà upè ndür ande ñakwo mpay. Wée ya ndön yatey, ntòn ya ifàpà ilàän a ndür mpel.

3

¹ Abun, isàkal naa be làkyàwiya anà Klistò, làlèy indiir a du, ikal awà Klistò, awà wànbàbwaay u kò a ibaal a Nzam.

² Làpè an'kyän abe unsà indiir a du, wée kà unsà byàmeen anki.

³ Ntòn, be làkyàkwà, möö abe wànyàye uboo a Klistò, amu Nzam.

⁴ Mpal usàmenà Klistò awà möö abe, apan, be sye làsàmenà anà nde, unsà làkoo ande.

Möö itaan anà wàkùn

⁵ Làdwà indiir a meen byanswà u möö abe: ipasàse, ñingyây, ilàän, làmfèel, anà unkaam abà itek.

⁶ Indiir a tub abi ifàgyool nkyel a Nzam udu a baan un'tswe ngwal.

⁷ Le nkaäl làkal be anà ya, mpal làkal be uboo a möö awun.

⁸ Wée mpalàbà, be sye, làkòob indiir abi byanswà: nkyel, itsumbuun, ful, ntwee anà ndaa a kòorà abyà byàfàtoo u mun abe.

⁹ Twon lan'kur be a be, ntòn be làkyàkòob imbuur abe kyà itaan anà nsyàal akya,

¹⁰ anà be làkyàbwaar mbuur akün awà afàbwool taan lanswà uboo a ngyöob asanaa isii a Nkyer ande.

¹¹ Abun, mbuur mpa awà Un'yudà itàkal naa Un'yudà ufàkal anki, itàkal bànyàkyey anà bàkòon anàkyey, itàkal

mbuur a mbuur anà kimbuur, itàkal un'so anà mbuur a nsaay, wɛɛ Klistɔ: nde wà ya yanswà amu baar banswà.

¹² Ntɔn bɛ làbà anàsɔɔl, bà in'kyeɛl, bànkwen akà Nzam, abun làkal anà mpem anàbwan, mpem a ngyeb, ukwen, làbɔɔn, anà nkaäñ a mpem.

¹³ Làkal anà nkaäñ a mpem bɛ a bɛ, kya isàkal naa umwey uboo a bɛ we anà ikɔk a ndaa anà wumwey, làdwaäl nkul bɛ a bɛ, asànaa kàladwaäl Klistɔ, làkyer abun sye bɛ a bɛ.

¹⁴ Unsà ya yanswà, làkal anà ukwen, wa wà asànaa un'sinj a ngwal ufalatuüb.

¹⁵ Wey duu a Klistɔ làyaal mpem abɛ, duu alà bàlabel bɛ banswà ntɔn mutɔñ ndür mwey. Làyɔb mufuur an'tɔɔn.

¹⁶ Wey ndaa a Klistɔ anà un'naan aya wanswà ikal amu bɛ! Làlɔñakà anà làweey amwey anà bumwey unsà an'yeerà manswà. Làtɔɔl Nzam an'diim u mpem abɛ wanswà anà mfuur an'tɔɔn, u mbwo a an'diim, ikwen, anà an'diim ufàpà Dweelà.

¹⁷ Undiir wanswà lan'kwɔ bɛ muten itàkal mukyer, làkyer wa ka ikɔb a Mwol Yesu, unsà mfuur an'tɔɔn akà Taa Nzam u mbwo a nde.

Nkääł akuñ uboo a bɔr

¹⁸ Akaar, lawem adim abɛ, asànaa abà ukwen a Mwol.

¹⁹ Abaal, lakwen akyay abɛ, twon lan'kal anà itsumbuun akà ba.

²⁰ Baan, làkal anà unkyeey akà aboör abɛ unsà indiir byanswà, ntɔn ya ifàpà un'sak akà Mwol.

²¹ Bàtaa, twon lan'pà baan abɛ unkiin, manà ba bàkɔɔn ayàkal anà un'kanà.

²² Asɔ, làkal anà unkyeey akà ankum abɛ unsà indiir byanswà u mɛɛn pà. Làkyer abun, kà nà u mpal bàlaseyà ba anki, asànaa bɛ làlɛnà mupà un'sak akà baar, wɛɛ kà unsà mpem yweel anki, ntɔn bɛ làfàtiin Mwol bɔɔmà.

²³ Itàkal naa isal abɛ akyey kyà kà aben, làkyer kya u mpem anàbwan, ntɔn Mwol, wɛɛ kà ntɔn baar anki.

²⁴ Làyɔb naa bɛ làsàwal làfur akà Mwol, la là kwal kàlɔɔn nde ntɔn anikyɛɛl. Ntɔn Nkum a ndandaa làsyääl bɛ wà Klistɔ.

²⁵ Mbuur mpa awà balàbal asàwal làfur a nkɔɔn a balàbal ande, un'kol anàyɔɔn watɛy.

4

¹ Ankum, làkyer balàbal anà nkɔɔn a nsɔɔn akà asɔ abɛ, làyɔb naa bɛ sye, bɛ làbye anà Nkum mwey u du.

Nkääł akà baar abà u nsà

² Lasi muküüna u ngyamàkà, amu ya, làkal kà ikyɛɛn anà làfuur an'tɔɔn akà Nzam.

³ Mpal làyamà bɛ, làyamà sye ntɔn bi ntɔn Nzam kipe ipol anàbwan mulɔñ ndaa ande, mukyääñ ngyee a Klistɔ, yà ntɔn ya in'wà mɛ u bɔlokà,

⁴ ntɔn mɛ in'sam ya ubwanàbwan asànaa an'kwo mɛ musam ya.

⁵ Abà, làkal anà an'yeerà unsà nkääł abɛ akà baar mpa abà aklistɔ, anà làsyääl taan.

⁶ Wey an'yaäm abɛ màkal màñàbwan taan lanswà, màñàsà mun, anà nkwaar mufuur akà mbuur wanswà.

Mbɔr a ntsüü

⁷ Tishik, un'tɔñ wànkween, un'syääł mwey wàlää, un'baay amɛ unsà isal a Mwol, akyer ayàlasam làsan amɛ lanswà.

⁸ Mɛ, mɛ amàlatoöm awà abun ntɔn mukàlasam làsan abi anà mukàlaleɛl.

⁹ Onesim, un'tɔñ wàlää anà nkween, umwey uboo a bɛ, wàmuyà mbwo mwey anà nde. Ba bàyàlasam indiir byanswà ikalyaanà kà.

¹⁰ Aristark, awà u bɔlokà anà mɛ, kàmàlatoöm mbɔr mbɔɔn, anà Malako sye, un'tɔñ a Barnabas. Bɛ làkyàwal nswɛɛn ntɔn nde : isàkal naa nde kan'ya akà bɛ, lun'wel ubwanàbwan.

¹¹ Yesu awà bàfàbɛl Yüstüs, kàmàlatoöm mbɔr. Ba mpel uboo a Ayudà abàmusal anà mɛ ntɔn Imwol a Nzam. Ba bàkal ndeɛl ntɔn mɛ.

¹² Epafras, nde sye wà umwey uboo abe,
un'syaal a Klisto mpa afayon munwaan
ita u ngyamakà ande, nton be lakal
banatsim, banabwan, anà nton muswan
ngyool a an'kyan a ukwen a Nzam
banswa.

¹³ Me amun'teel imbäl ki naa nde afasal
ngwal mbon nton be, nton baar a bul a
Lawodise anà bà bul a Yelapolis.

¹⁴ Luka, un'ngan, un'saam abi anà
Demas bamalatööm mbor.

¹⁵ Ape aton aba u bul a Lawodise mbor,
anà Nemfa, anà Iköön ifaköön u ndwà
ande.

¹⁶ Mpal lasamay be mutan un'kaan
ame, lakyer mbwo yanswà naa batän wa
sye u Iköön a Lawodise. Latän sye anà wa
akwà asafà Lawodise.

¹⁷ Abun, lun'kyään Arship naa: « Tà
mpi isal kawel ngye unsà Mwol, nton
ngye akwey kya ubwanabwan. »

¹⁸ Le mbor a koo ame Pol yayi: Layoba
naa me in'wà u bolokà. Wey kab a ngway
a Nzam lakal anà be!

Un'kaan ataƿtwɔb aka Atsalnika Nsma

Un'kaan wātātweɓ awà akà aklisto a Ikoön a Tesalnika, labun a Masedwan, amu ewà Eze, ntööm Pɔl kàson unsà un'tuüb anà Silave anà Tumatè. U tātweɓ, Pɔl kàlon baar a Tesalnika mutiin inswem, mukal anà ukwen ba a ba, musal ntɔn indiir aba byà mfun. Ungo, nde kabaal naa baar in'kyeel bafàkwà kusà a mfurà a Mwol bayapiy anki, ba bàkyer asàwiyà uboo aku'utaan usàmenà Klisto kusà a Mwol a imwol ande kyanswa. Nde kayɔɔb sye naa Yesu asàya kà imburà, wée ba twon ban'kal u nkyel. U ntsuü, nde kabaal naa mɔɔ aba uboo a Ikoön akal aben. Kiin a ndaa kàten Pɔl akà ba ya naa: « Bè, làláb isal abe. »

Mbɔr

¹ Mè Pɔl, Silave anà Tumatè.

Bi ban'pà mbɔr akà Ikoön a Atesalnika akyà kyà Taa Nzam, anà kyà Mwol Yesu Klisto, wey kab a ngway anà duu makal anà bè.

Mɔɔ anà làkwikilà a Atesalnika

² Bi ifayon anki mufuur an'toon akà Nzam ntɔn bè banswà mpal ifàlatà bi din uboo a ngyamàkà abi.

³ Bi ifayɔbà kusà a Taaràbi Nzam isal ufātwey nde làkwikilà abe, akyà ukwen abe, anà kyà mukuünà ifàfà unsà làkyan abe amu Mwol abi Yesu Klisto.

⁴ Bi ikyayɔb, aton ukwen Nzam, naa nde kàlasɔɔl.

⁵ Ntɔn, mpal kalakyaän bi Làsan Anàbwan, làkal anki u ndaa mpel, wée sye unsà ngwal a Dweelà In'kyeel, anà kam anàkwò. Bè làkyayɔb naa ifà abi byàkal aben uboo a bè, ntɔn ubwan abe.

⁶ Apan bè, bè làláb nkaäl abi anà ya Mwol, mukyey Ndaa uboo mpay anadiir, anà un'sak kan'fà akà Dweelà In'kyeel.

⁷ Abun, bè làkyàbulà mbaan ntɔn anàlàkwikilà banswà u bul a Masedwan anà Akayi.

⁸ Kyakin, fà akà bè, kà nà ndaa a Mwol mpel anki yàpää amu Masedwan anà amu Akayi, wée anà làsan a làkwikilà abe amu Nzam làkyer apää ntsu'yanswà, waa bi undiir afàten watèy.

⁹ Ntɔn ba ñakwo bàmutà imbal naa bè bi liwel aben mpal kàyi bi akà bè, anà bè làwèy aben itek ntɔn musyäl Nzam a mɔɔ anà wàndandaa,

¹⁰ anà làdilà Mwan ande kan'fà du, Nde akwà kàwiyà uboo a aku, Yesu awà kitsuunà u nkyel a Nzam ayà tsutsu' muya.

2

Isal a Pɔl u Tesalnika

¹ Atɔn, bè ñakwo làkyayɔb naa ngyeel abi akà bè kà yàkal yà bunàbun anki.

² Wée, ungo mukipà mpay anà mukito u bul a Filipe, asànaa làyɔb bè, Nzam kipe ngwal mukalakyaän Làsan Anàbwan ande, uboo a ngwiya a kolàkol.

³ Ntɔn, ndeel abi kàyanàbwaay anki udu a ndiimà, itàkal udu a an'kyan a njingyay, itàkal u mbwo a an'kyan a loor.

⁴ Wée Nzam kàkyisyeabà anà kàkyiman bànàkwò mukyaän Làsan Anàbwan, kyakin bi ya ifakyaän anki ntɔn mupà un'sak akà baar, wée akà Nzam awafàler mpem abi.

⁵ Kyakin, bè làkyayɔb, Nzam wà mbal abi, naa bi kàsyääl anki akà ikikye ndaa alwab baar, itàkal an'kyan muwal bweel.

⁶ Bi kàlen anki làkoo a baar, itàkal akà bè, itàkal akà bumwey,

⁷ itàkal naa bi ibà antööm a Klisto, bi kàlasiinà anki a ngwal mukal ungyel a ikɔb abi. Wée bi bakal anàyɔl a labɔon uboo a bè, asànaa maa ufàbööb nde baan ande.

⁸ Ntɔn bi kàkal anà ukwen mbɔon akà bè, bi kamen naa ya ubwan bi kalape kà nà Làsan Anàbwan a Nzam mpel anki,

wɛɛ anà mɔɔ abi ɲakwo, ntɔn bɛ lɔbɔ bɔntal akà bi.

⁹ Atɔɲ, bɛ lɔkyàkayɔbà mpay anà yɔɔn abi: bi kàsàlɔ mpib anà mwääñà ntɔn mukɔɔn akal buur akà umwey uboo abɛ, waa bi kàlakyaän Lásan Anàbwan a Nzam.

¹⁰ Bɛ lɔbɔ ambal anà Nzam sye: nkàäl abi kusà a bɛ, anàlɔkwikilà, yàkal yà in'kyeel, yàbalabal, ikɔɔn an'pɛl.

¹¹ Bɛ lɔkyayob naa bi bàkyerà aben akà umwey umwey uboo a bɛ. Bi kàkyer asànaa taa anà baan ande ɲakwo,

¹² mukàlaleel, mukàlapà ngwal, anà mukàlaloöm mukal anà nkàäl anàkwo a Nzam awà kàlabel u Imwol ande anà u lakoo ande.

¹³ Kyakin, akà bi, bi ifàfuur an'tɔɔn akà Nzam taan lanswà: mpal bàlakyaän bi ndaa a Nzam, bɛ lɔkyer awem anà lɔkyey ya, kà asànaa ndaa a mbuur anki, wɛɛ asànaa ndaa a Nzam, ntɔn ya yà ndandaa. Kyakin, ya ifàsal ngwal amu bɛ anàlɔkwikilà.

¹⁴ Atɔɲ, bɛ lɔyweel Ikoön a Nzam abyà u Yuday, amu Klistɔ Yesu. Ntɔn mpay nsil ya làmen bɛ akà atɔɲ abɛ ɲakwo, ba sye bàmɛn ya akà Ayudà.

¹⁵ Ba bà baar bàdwa Mwol Yesu anà anangɔɔm, anà bimɛɛy nkwaan. Nzam un'sak watɛy anà ba. Ba bɔnankir a baar banswà!

¹⁶ Ba bàfàkyer ngwal mukiduüb mbwo muyääm anà baar mpa abà Ayudà manà naa ba bàwu mɔɔ. Abun, ba bàmukwey man'be udu a man'be aba taan lanswà, anà u ngöngö, nkyel a Nzam ikyer asabweel.

Pɔl akwen mufàman baar a Tesalònika

¹⁷ Wɛɛ akà bi, atɔɲ, bi kàkyer akaabà anà bɛ taan làmwey, itàkal naa bi ifàmɛɛn anki, bɛ lɔbɔ u mpem abi. Bi kàkal anà ilɛɛm mukàlaman, anà bi kàkyer ngwal mbɔɔn mukwey ya.

¹⁸ Bi kàkwen muyà akà bɛ: mɛ ɲakwo, Pɔl, kàsi mbalà mbɔɔn. Wɛɛ Satanà laa kiduüb nde mbwo.

¹⁹ Abun, nà, isàkal naa kà bɛ anki, abà lɔkyän abi, un'sak abi, anà ngaal isàkal mpà a lakoo abi kusà a Mwol Yesu umpal usàyà nde?

²⁰ Ɛɛ, bɛ lɔbɔ lakoo anà un'sak abi.

3

¹ Kyakin, bi kàkwe anki mukan mpem, waa bàyweer naa yubwan bi isàsal bi mpɛl u bul a Aten.

² Bi kàmàlatööm un'tɔɲ abi Tumàtɛ, mbaay abi unsà isal a Lásan Anàbwan a Klistɔ, ntɔn mukàlaleel anà mukàlapà ngwal unsà lɔkwikilà abɛ,

³ ntɔn, akumwey uboo a bɛ ukɔɔn akwelà unsà mpay anàdiir yi. Ntɔn bɛ lɔkyayob bɛ ɲakwo naa bi bibel ntɔn mpay ayi.

⁴ Mpàl kàkal bi apà bɛ, bi kàlaweey naa bi bàkyer asimɛɛy nkwaan. Abun ya sye yan'menà asànaa lɔyob bɛ ya ubwanàbwan.

⁵ Asànaa mɛ kàfàkwo anki mukan mpem, mɛ kàtööm Tumàtɛ ntɔn muyob naa lɔkwikilà abɛ là aben. Bɔɔmà amɛ lakal naa mana Un'lweb kalalweb, anà isal kàkyer bi ikyà bwa.

⁶ Apà, Tumàtɛ kan'yàfurà kàfù nde akà bɛ, anà kàmipà lásan anàbwan là lɔkwikilà abɛ anà lukwen abɛ. Nde kan'ten naa bɛ lɔfayɔbà bi taan lanswà anà lɔbɔ anà ngyal mufiman asànaa ibà bi sye anà ngyal mukàlaman.

⁷ Apan, atɔɲ, bi kan'wal ndeel amu bɛ, u mbwo a lɔkwikilà abɛ, uboo a ngyeb anàdiir abi yanswà anà mpay abi.

⁸ Apanà, bi kan'fàyaabà, ntɔn bɛ lɔbɔ anàtsim unsà un'tuüb abɛ anà Mwol.

⁹ Bi Nzam abi ifun'kömà aben u ndaa abɛ, ntɔn un'sak wanswà làmipà bɛ kusà ande?

¹⁰ Mpib anà mwääñà, bi ifalòm akà nde unsà mukuünà ntɔn nde kipe mbwo mufàlaman anà mukwey undiir akɔɔn u lɔkwikilà abɛ.

¹¹ Wey Nzam nde ɲakwo, anà Mwol Yesu biduub mbwo muyà akà bɛ!

¹² Wey Mwol uyeeł anà ukwey ukwen làbà be abà be a be anà akà baar banswà, asànaa ifalakwen bi.

¹³ Wey nde upe ngwal u mpem abe, ntòn wa ukal win'kyeel anà wàbalàbal kusà a Taaràbi Nzam, umpal usàya Mwol abi Yesu anà anjin'kyeel ande banswà. Wówöö.

4

Un'kyeel uboo Ikööñ

¹ Abun, aton, be làkyer alonàkà akà bi naa nkaäl abe ikał aben mupà Nzam un'sak, be sye làfàkyer abun. Apanà, bi kàmàlaloöm anà kàmàlaleel kikob a Mwol Yesu, falakyerà yànàsöönà.

² Ntòn, be làkyàyoob nswëen kalape bi, nswen yafu akà Mwol Yesu.

³ Ukwen a Nzam hà naa be làbulà anjin'kyeel: wey be latòn induuma.

⁴ Wey umwey umwey uboo a be uyob muwal un'kaar unsà un'kyeel anà ibyaäl,

⁵ ntòn mukoon akal ungyel a iköb a làmfel asànaa bafàkyer baar mpa abà Ayudà mpa bayob Nzam.

⁶ Unsà ndaa ayi, wey mbuur ukoon akyer un'ton ande ube anà akoon akun'kur, ntòn Mwol afàpà ntaanàambar unsà indiir abi byanswà, asànaa kàten bi anà kalaweey bi itaan.

⁷ Ntòn Nzam kibeel anki ntòn bi ikał uboo a ngingyây, weë kibeel mukal uboo a un'kyeel.

⁸ Kyakin, mbuur apiy nswëen ayi, kà mbuur anki nde kan'piy, weë Nzam, Nde awà afalapa Dweelà In'kyeel ande.

⁹ Ntòn ukwen a aton anà aton, mfun mukàlasöön yatëy, ntòn be ñakwo Nzam kàkyàlalon naa be lakał anà ukwen be a be.

¹⁰ Anà be làfàkyer abun akà aton banswà u bul a Masédwan lanswà. Aton, bi kàmàlaleel, falakyerà yànàsöönà!

¹¹ Làkał anà ngyal mukal anà möö a duu: wey mbuur mbuur ukyer indiir ande ñakwo anà udi mben a isal a an'koo ande ñakwo, asànaa kalaswen bi.

¹² Abun, nkaäl abe iyakal yibyaäl kusà a baar mpa abà aklisto, waa be mpa làyakal anà mfun a mbuur.

Ngyeel a Mwol

¹³ Aton, bi ikwen naa be làyoob ndandaa ntòn aku, ntòn be làkoon akal u ngyeb asànaa baar bumwey bàköön làkyän.

¹⁴ Ntòn, isakal naa bi ibye anà làkwikilà naa Yesu kàkyàkwà anà kàkyàwiya, bi kan'sà làkwikilà sye naa Nzam, u mbwo a Yesu, asàsyen baar bàku amu Yesu.

¹⁵ Le, undiir iteenà bi a be kan'fà u Ndaa a Mwol: baar bàsakal anà möö uboo a bi umpal usaya Mwol, basafwel anki baar bàku.

¹⁶ Ntòn nde ñakwo, Mwol, u ndaa a ngwal anà u ndaa a mfum a akyeey, anà say a mfun a Nzam, Mwol ñakwo asyetyà fà du, baar bàku amu Klisto bàsàwiya bàtätweb,

¹⁷ ungo, bi baar a möö abà isasaal, Nzam asiseen anà ba uboo a itööm, ntòn mukàbwey anà Mwol u du. Abun bi isakal ipepey anà Mwol.

¹⁸ Làleel be a be u mbwo a ndaa ayi.

5

¹ Aton, ntòn an'taan anà ilä, mfun mukàlasöön yatëy.

² Ntòn be ñakwo làkyàyoob ubwanàbwan naa ilä a Mwol isàya asànaa mbuüb uboo a mpib.

³ Mpal bàsàten baar naa: « Jo, indiir byanswà abyà u du, byà kà ikyeen! », apan, kà imburà, iban a mpay isàbwà udu a ba asànaa in'swan udu a un'kaar anayöm. Akà mbuur mwey usàsrà anki.

⁴ Weë be, aton, be kalàbà uboo a làpib anki, waa ilä iyàlataan asànaa mbuüb.

⁵ Ntòn be banswà làbà baan a peela, baan a mwaänà: bi kibà baar a mpib anki, itakal bà làpib anki.

⁶ Kyakin, wey bi ikoon aböön asànaa baar bumwey, weë bi ikał kigyëen anà u làböön.

⁷ Baar bàfàbööñ, bàfàbööñ u mpib,
in'nweel a man, bàfàyör u mpib.

⁸ Ntön bi ibà baan a mwaäna, bi ikal
bàlábööñ, bàñàbwaar làkwikilá anà
ukwen asànaa kàzak ibeenà, anà làkyàn
a möö asànaa mpà ibeenà.

⁹ Ntön Nzam kisööl anki naa nkyel ande
yibweel, wée muwà möö u mbwo a Mwol
abi Yesu Klistö,

¹⁰ awà kàku ntön bi, ntön itàkal bàmmöö
itàkal bàñàkwà, bi ibilà mbwo mwey anà
nde, uboo a möö.

¹¹ Kyakin, làlèl be a be anà làpèl
ngwal be a be, asànaa làfàtàkyer be.

¹² Atön, bi kàmàlaloöm mukan baar
bàfàsal uboo a be, baar, unsà ukwen a
Mwol, bàfàlaler anà bàfàlaweey.

¹³ Lape làzir anà ukwen, ntön isal aba.
Làkal a duu uboo a be.

¹⁴ Atön, bi kàmàlalel, làweey
anunkwem, làpè ngwal akà baar anàyon,
làbay anagyöölà, làkän mpem akà baar
banswà.

¹⁵ Làkal kikyeeñ, wey mbuur uköon
afuur ube unsà ube, wée taan lanswà
làkyer ubwan uboo a be anà akà baar
banswà.

¹⁶ Làkal kun'sak taan lanswà.

¹⁷ Làyamà uköon ayon.

¹⁸ Làfuur an'töon akà Nzam unsà ndaa
yanswa, ntön ba ukwen ande akà be amu
Klistö Yesu.

¹⁹ Twon lan'düüb mbwo a isal a Dweelà
In'kyeel,

²⁰ twon lan'bey ndaa a anangöom,

²¹ wée làsyeebà indiir byanswà: làkäär
yàñabwan,

²² làtön yàmbe yanswà.

²³ Wey nde ñakwo Nzam a duu kàlabuul
bàñukiinà anin'kyeel, wey dweelà abe, möö
abe anà ndür abe byàkal byàñàtii
ubwanàbwan, ntön bya ikööñ akal anà
an'pel umpal usàya Mwol abi Yesu Klistö.

²⁴ Nde mbuur kàlabel wà làä, nde
mbuur asàkwey ya.

²⁵ Atön, làyamà sye ntön bi.

²⁶ Lape atön banswà mbor u mbwo a
ndüür a itön.

²⁷ Mè amàlaböon kiköb a Mwol: làtäñ
un'kaan wà akà atön banswà.

²⁸ Wey kab a ngway a Mwol abi Yesu
Klistö làkal anà be.

Un'kaan wa¹yweel aka² Ba³t⁴sal⁵nika⁶ Ns⁷ma⁸

Un'kaan a Pól wáyweel akà
Bàtesalònika⁹ afuurà ndaa bāten uboo a,
un'kaan watatweb: ngyeel a Mwol unsa
lākoo. Nton bāmbōon bāfākyey uyol naa
ngyeel ayi yākyākwo itaan, un'kaan awā
akwen mudwa an'kyān an'be amā.

Kiīn a ndaa

Asanaa unsa un'kaan wātātweb, Pól,
Silāve anā Tumātē ban'pā mbōr akā baar
ban'sōōn ba un'kaan 1.1-2.

Wa wājakab mbwo yweel: Mbwo
yātātweb yānyāamā unsa ngyōōb. Yā
nsemā, nde asōnā ikōñ a ngwal, itākal
naa mpay a nkwaan: nde an'tuūb anā
an'lon unsa ntsuul a ndaa a Nzam taan
usāmenā Mwol Yesu. Ikal kyāyweel ikanā
lākwikilā a aklistō nton muyōb balābal a «
ilā a Mwol » anā muyilon. Mbwo yāyweel
yā ndaa mupā ngwal. Mbwo yā ntsūū yā
ntōn mbōr a Pól anā musā kōō. Un'kaan
wayweel wa aka Bātesalònika ntsūū awa,
yā balābal asānaa un'kaan wātātweb.
Nde wa kāsōn ntsū a mbul 51 itākal 52
utaan abi la. Wa kalāb mbwo nsil ya ayā
kun'kaan wātātweb. Mbeel ayi yā nton bi
iduub mii anā iyamā Nzam awā Taarābi:
« Itsuun bi unsube » (Matay 6.13).

Mbōr

¹ Pól, Silāve anā Tumutē.

Bi ban'pā mbōr akā Ikōōñ akyā kyā Taa
Nzam anā kyā Mwol Yesu Klistō:

² Wey Taarābi Nzam anā Mwol Yesu
Klistō bālapē kab a ngway anā duu!

Nsan mpal usāyā Yesu

³ Atōñ, taan lanswā bi ikyer afuur
an'tōon akā Nzam nton bē. Yubwan naa
bi ikyer abun, nton lākwikilā abē lāmuyel
mbōon, anā ukwen a umwey umwey
uboo a bē akatōñ bumwey bāsōōnā.

⁴ Kyakin ifāswan bi ngaal uboo a Ikōōñ
a Nzam nton mukuūñā abē anā lākwikilā
abē unsa nkwaan ana mpay anādiir
lāmanā bē.

⁵ Abā ya ikameeyā ntsūūl a nsan a
Nzam yābalābal, nton bē lāmenā
bāñākwo nton Imwol a Nzam akyā
lāmanā bē mpay.

⁶ Ya yā balābal naa Nzam ufuur ngyeb
anādiir akā baar bāfālapā unkiñ,

⁷ anā nde afāpā, akā bē baar lāmanā
mpay, ngyōōr anā akā bi, umpal a imeey a
Mwol Yesu fā du anā akyeey ande
bunkaak a ngwal.

⁸ Nde asāyā uboo a lālem a mbāa nton
mupā ntaanāmbār akā baar mpa bāyōb
Nzam anā mpa bāfākyey Lāsān Anābwan
a Mwol abi Yesu.

⁹ Ntaanāmbār aba isākal bwā a mbul a
in'tye, ukwel kusā a Mwol anā lākoo ande
lāngwal,

¹⁰ mpal usāyā nde muwal lākoo amu
anjin'kyeel ande anā itāāñ amu
anālākwikilā, kyekā bē lākyey imbal abi.

¹¹ Kyakin bi ikayamā taan lanswā nton
bē, nton Nzam abi kālābuul bāñākwo
mukal uboo a mbeel kālasi nde, anā, u
mbwo a ngwal ande, nde kālābay
mukwey ngyal abē mukyer ubwan anā
lākwikilā lāfāmēnā unsa isal.

¹² Abun, bē lasāsyāñā ikōb a Mwol abi
Yesu anā nde sye akyer asālasyāñā,
asānaa lākwēn kab a ngway a Nzam abi
anā lā Mwol Yesu Klistō.

2

Umbarā a ntsūū

¹ Atōñ, nton ndaa iler ngyeel a Mwol
abi Yesu Klistō anā nkōñ abi apā nde, bi
kāmālābōm:

² isākal naa imeey mwey kyāngōom,
itākal ndaa a mbuur mwey, itākal ndaa a
un'kaan mwey bāmēey naa yāfū akā bi,
yāmālākyāñ naa ilā a Mwol kyā kyāyā
itaan, twon lan'dūūl musā lingyoomā
unsā an'kyān abē itākal muman bōomā
ntōn ya.

³ Wey akà mbuur mwëy uköön akàlabwiy ndwan, itàkal kaben. Ntön kusa a ilä'aki muya, baar mböön bàtwab atàpiy làkwikilà anà anjufur a nkyel awà un'kyabwà, utwab atàmenà,

⁴ nde mbuur afàmbarà anà afàmbäär undiir wanswà bafabel naa Nzam itakal naa undiir wanswà bafasa lakoo. Nde afakabwaay tii u ndwa a Nzam anà mukyään nde ñakwo naa nde wà Nzam.

⁵ Nkye be làfàkayobà anki naa me kàkyàlakyään ndaa ayin utaan kàkal me tsutsu'apà be?

⁶ Apanà, be làkyàyo'b undiir akun'taa mpi ntön nde uyàmenà nà utaan kàyo'jà Nzam ntön nde.

⁷ Ntön ngyee a ube yàkyàsè mà musal. Yan'sal nà mulwom mbuur akataa wa mpi,

⁸ apan mbuur un'be waa usàmenà, mbuur usàdwa Mwol Yesu u mbwo a un'swey a mun ande, ana asun'buul undiir a bunàbun u mbwo a in'nyaän a ngyeel ande.

⁹ Mbuur un'be asàya u ngwal a Satanà, nde asàkyer isal a ngwal byifà ifà, impà, idiim a loor,

¹⁰ anà mbwo yanswà mpa ayà balàbal ntön mukur baar bàdiimà mbwo, ntön ba bàwel anki ukwen a ndandaa abà balawiiy mōō.

¹¹ Kyakin Nzam katoömà nde ngwal a ndiimà ntön ba bàsi làkwikilà u ndaa a loor,

¹² ntön baar banswà mpa bàsi làkwikilà amu ndandaa, wëe bàmen un'sak ntön ndaa mpa ayà balàbal, bàwel ntaanàmbar.

Be bàlasööl ntön muwà mōō

¹³ Atön, akà bi, bi ikyer afuur an'töön akà Nzam taan lanswà ntön be, nkween a Mwol, ntön Nzam kàlasööl fà nsemà, ntön be làwu' mōō u mbwo a Dweelà afàkyeël anà u mbwo a làkwikilà amu ndandaa.

¹⁴ Ntön ya sye, nde kalabel u mbwo a Làsan Anàbwan kàlakyaän bi, ntön be làwel kab unsà lakoo a Mwol abi Yesu Klistò.

¹⁵ Kyakin, atön, làkal anàtsim anà làkaär an'loön kalape bi, itàkal u mun, itàkal unsun'kaan.

¹⁶ Wey Mwol abi Yesu Klistò nde ñakwo, anà Taaràbi Nzam, awà kikwen, anà u mbwo a kab a ngway ande, kipe ndeël a mbul a in'tye anà làkyän anàbwan,

¹⁷ bàlaleel anà balape ngwal amu isal kyanswà anà ndaa anàbwan yanswà.

3

Làyamà ntön bi

¹ Abun, atön, làyamà ntön bi, ntön ndaa a Mwol ipää agyàgyà, anà ya iwel lakoo asànaa iwà ya akà be,

² ntön bi isorà akanankyel anà akà baar abe, ntön ba banswà làkwikilà latëy.

³ Wëe Mwol wà làä: nde ayàlapà ngwal anà ayàlatii ukwel a Mbuur un'be.

⁴ Bi ifàsà mpem akà Mwol ntön be, ntön be làfàkyer indiir ifàlaswan bi, anà be làsàlala mukyer bya.

⁵ Wey Mwol ulöön mpem abe ntön mukwen Nzam anà unsà nkääj a mpem a Klistò!

Ndöj a isal

⁶ Atön, bi bàmalaswan kà iköb a Mwol Yesu Klistò: làkal ukwel a un'tön awe anà mōō a ñingyây anà mpa afàlab an'loön làwel be akà bi.

⁷ Be, be ñakwo làkyàyo'b ubwan naa be bi lilab aben: bi kàkal anki anà mōō a ñingyây uboo a be.

⁸ Bi kadi anki mampà a mbuur màngway, wëe, unsà mpay anà ngyöön, u mpib anà u mwäänà, bi kàsàl ntön muköön akal buur akà umwey uboo a be.

⁹ Iswanà anki naa bi kàkal anki anà iköb muwal mbaay abe, wëe bi kàkwen mukal mban lan'kwò be mulab.

¹⁰ Kyakin, mpal kàkal bi aka be, bi kalape nsweën yi: « Mbuur mpa akwen musal, wey nde uköön adyà sye! »

¹¹ Kyekà, bi iweemà naa uboo a be bye anà abwal, isal aba nà uyibilà u ndaa a baar asin.

¹² Akà abwal aban, bi kan'pà nswɛɛn anà ndɛɛl yi kikɔb a Mwol Yesu Klistɔ: wey ba bàsàl unsà duu anà badi isaa a mpay aba ñakwo.

¹³ Akà bɛ, atɔŋ, twon làn'yɔn mukyer ubwan.

¹⁴ Isàkal naa mbuur ulàb anki nswɛɛn kan'pà bi uboo a un'kaan wà, lun'syebà ubwanàbwan, twon lan'kal un'tuüb anà nde, ntɔn nde umen nswen.

¹⁵ Wɛɛ, twon lun'wel asànaa un'yiin, lun'weey asànaa un'tɔŋ.

Nsaak anà mbɔr

¹⁶ Wey Mwol a duu, kàlapɛ duu nde ñakwo taan lanswà anà u mbwo yanswà. Wey Mwol ukal anà bɛ banswà.

¹⁷ Mbɔr yi yan'kɔɔ amɛ ñakwo Pɔl. Mɛ in'fàsà kɔɔ unsà un'kaan umwey umwey in'fàsɔn mɛ.

¹⁸ Wey kab a ngway a Mwol abi Yesu Klistɔ làkal anà bɛ banswà.

Un'kaan ataƿtwɔb aka Tumaƿt Nsɔma

Un'kaan atàtweb akà Tumàte Pɔl kàsɔn ka isii a 64 - 65 ungo a Yesu Klistɔ, u Masɛdwan a Filipe.

Pɔl kàmɛn mpay ntɔn Ikoõn kàsɛmà nde u Efeso, anà baar kàyisala nde anà ba. Mpay ande yà naa u Efeso yàkal anà ndwà a nzam a itek anà an'loɔn a loor. Kyakin kàkwɛn nde muswan isal ande akà mbuur a balàbal, wàṇàbuul mpem, awà kan'kwo mutuub anà nde ntɔn mukyer isal mulɔn Ikoõn a Nzam.

Isal abi nde kàkyer a Tumàte, un'loṅki ande wà làä. Taarànde kàkal Ungeleki, ngwàn kàkal Un'yudà awà kàbulà un'klistɔ. Pɔl kàkwɛn naa Tumàte udubà mun a baar a an'loɔn a loor anà ulɔn Ndaa a ndandaa. Baar bàkwɛn mukyer isal a ikyɛn, ba ban'sɔɔl isal a ntsà, muswan nkàäl a asyàäl anà aseey. Tumàte kàkal umbey. Pɔl kàkwɛn naa baar bàkɔɔn un'bey, wɛɛ nde ukàl mbaan.

Un'kaan awà wàṇàyilà abà: - 1.1-2: Mbɔr - 1.3-11: An'loɔn a bunàbun mà Un'kɔɔn - 1.12-20: Imbal ande - 2.1-3.13: Mɔɔ a Ikoõn - 3.14-4.5: An'loɔn a loor - 4.6-6.19: Asyàäl a Nzam - 6.20-21: Ntsulà.

Mbɔr

¹ Mɛ Pɔl, ntɔõm a Klistɔ Yesu unsà nswɛɛn a Nzam awà Un'tswää a mɔɔ abi anà Klistɔ Yesu awà làkyàn abi.

² Akà ngye Tumàte, mwan amɛ wàndandaa unsà làkwikilà: Wey Taaràbi Nzam anà Mwol abi Klistɔ Yesu bape kab angway, ndwää a nkul anà duu.

Ikyɛn ntɔn an'loɔn a loor

³ Mulab nswɛɛn kape mɛ umpal kàlwomà mɛ u Masɛdwan, sàkal u Efeso, ntɔn mutsun baar bamwey mukɔɔn alɔn ndaa asin

⁴ anà mukɔɔn alab in'sim anà in'lwaan mpa ifàtsu: mya myàfàtwaal nsyeel a

mbaan kikal mulab ukwen a Nzam abà bàfàkwɔ unsà làkwikilà,

⁵ Isin a nswɛɛn ayi kya ukwen bàfàfà u mpem anàpɔṇà, unsà an'kyàn anàbwan anà làkwikilà a ndandaa.

⁶ Bumwey basawey indiir abi, waa bàdiimà mbwo, bàkyàbulà muyisà in'lon ikɔõn ndɔn.

⁷ Ba bàfàkyey uyɔl naa ba bà alɔɔn a Un'kɔɔn, wɛɛ ba bàyɔb anki itàkal indiir bàfàten ba, itàkal ntɔn ndaa bàfàkyään ba a uyɔl banswà.

⁸ Bi ikyàyɔb naa Un'kɔɔn wà ubwan isàkal naa wa ban'syàäl u mbwo anàbwan.

⁹ Làyɔb naa Un'kɔɔn bàkyer anki ntɔn ṇabalàbal, wɛɛ ntɔn anjɔnkweɛm anà baar un'tswe ngwal, ntɔn baar mpa bàfàlab in'kɔɔn, baar abye anà mpem a kɔɔrà anà anaman'be, ntɔn baar bàfàbey Nzam anà indiir in'kyeel, ntɔn baar bàfàdwa bàtaaràba anà bàngwàn, ntɔn adwää baar anà

¹⁰ baar a ṇingyäy, ntɔn abaal bàfàbir ba a ba anà akaar bàfàbir ba a ba, ntɔn atɛel a yà a asɔ anà anjaloor, ntɔn anjimbäl a loor anà baar bàfàkyer undiir asin mpa ufàlab an'loɔn in'kyeel.

¹¹ An'loɔn amà mà uboo a Làsan Anàbwan alà ban'pe, alà làfũ akà Nzam a làkɔɔ.

An'kɔɔn ntɔn ubwan a Nzam

¹² Mɛ kan'fuur an'tɔɔn mɔɔɔn akà Mwol abi Klistɔ Yesu awa kan'pe ngwal anàkwɔ, ntɔn nde kan'si mpem mpal kan'wel nde unsà isal ande,

¹³ mɛ mbuur kàkal ṇambeey, ṇameey a nkwaan anà un'too a in'tswe. Wɛɛ nde kan'wem ngyeb, ntɔn mɛ kàyɔbà anki indiir kàkyerà mɛ ntɔn mɛ kàkal anki anà làkwikilà.

¹⁴ Kab a ngway a Mwol abi làkal anàsɔõnà akà mɛ, anà làkwikilà anà ukwen abà amu Klistɔ Yesu.

¹⁵ Ayi ndaa a làkwikilà ban'kwo baar banswà musà u mpem anà bàkyey ya naa Klistɔ Yesu kàyi u mɛɛn ntɔn mutswà

bàjan'be banswà möö. Më, më in'wà wàtätweb uboo a ba.

¹⁶ Wëë nton abà, më ban'wem ngyeb, naa amu më, mbuur atätweb, Klisto Yesu uswen nkääñ a mpem ande yanswa, asànaa mbaan nton baar basàsà lakwikilà amu nde nton möö a mbul a in'tye.

¹⁷ Akà Mfum a mbul a in'tye, mpa afàkwà, mpa afàmenà u mii, awà nde mpel Nzam, wëy nsyäñà anà làkoo ikal anà nde ipepey! Abwey!

¹⁸ Mwan amë Tumàte, le nswëen amapà më asànaa ngööm bàte itaan nton ngye. Wëy ndaa ayi ikal ngwal a ngye unsà ità angye kyà ntsà,

¹⁹ kaar làkwikilà anà an'kyän anàbwan. Bumwey bàkyàpiy an'kyän amà. Abun làkwikilà aba sye làkyàkyà bwà.

²⁰ Uboo a baar abà bà Imenë anà Aleksandre abà kakab më akà Satanà nton ba balonkà muköon afàbey.

2

Nswëen nton ngyamàkà

¹ Kusà a indiir byanswà, më kan'swan naa bàtwab atàsà ndööm, ngyamàkà, mböön, an'töon nton baar banswà,

² nton amfum, anà baar abye anà iköb, nton bi ikal anà möö anàtölà mpem, wà duu unsà inzaam anà uyöl banswà.

³ Abi indiir a ntsà ufàkyey Nzam awà Un'tswäa a möö abi,

⁴ awà akwen naa baar banswà bàwü möö anà batöl muyöb ndandaa.

⁵ Nton Nzam wà mwey, mfurboo mwey mpel uboo a Nzam anà baar, baal Klisto Yesu,

⁶ awà kàpë möö ande nàkwo asànaa nkwiyy nton baar banswà. Abun, nde kàtë imbäl, umpal làkwe taan.

⁷ Nton abun më, më Nzam kan'si mukal un'kyeey anà ntööm, un'loon a baar mpa abà Ayudà unsà làkwikilà anà ndandaa. Më in'tà anki loor, wëë më an'ten ndandaa.

⁸ Abun, mëë in'kwen naa abaal bàyamà kikal kyanswà, bàsëen an'koo in'kyeel u du, uköon nkyel anà an'sye.

⁹ Nton akà akaar, wëy ba bàbwaär ipfey anàbwan mpa ipà nswen, iköon akal anà ntwen mböon. Wëy ba bàköon aton ntswe, bàköon abwaar indiir a wöl, an'yak, itàkal ipfey a ntal mböon,

¹⁰ wëë, isal anàbwan byan'kwo nton akaar bàfàkyäan inzaam.

¹¹ Wëy un'kaar uwel an'lwën a duu anà unkyeey wanswà.

¹² Më, më impà anki mbwo akà un'kaar mulon, itàkal muwal iköb udu a abaal. Wëy nde ukal unsà duu.

¹³ Nton ya yà naa bàtəboom Adam kusà, Eva ungo.

¹⁴ Waa kà Adam anki bàkü, wëë un'kaar, ungo bun'kü, nde kabü u man'bë.

¹⁵ Itàkal abun, nde asàwà möö u mbwo a mböör a baan, isàkal naa nde wà uboo a làkwikilà, ukwen, un'kyeel anà unsà làböön.

3

Aseey a Iköön

¹ Ndaa yi yà ndandaa: kya mbuur usàkal anà ngyal a isal a ikyeey a Iköön, nde kan'sool isal a ntsà.

² Un'kyeey a Iköön akal mbuur aköön ifà ibe, un'dim a un'kyay mwey mpel, mbuur mpa awà ngaal, mbuur a duu, nambwäär anàbwan, nun'kaay, mbuur kan'kwo mulon,

³ mpa awà un'yöör a man anà un'nwäan a ngwiyy, wëë nde akal mbuur a làböön anà nun'tüüb, mbuur mpa afàkwen ngim mböon.

⁴ Wëy nde ukal anàkwo muaal ndwà ande nàkwo anà mukyer naa baan ande bàkal unsà unkyeey anà làzir lanswà.

⁵ Lalan, kya mbuur uyöb anki muler ndwà ande nàkwo, nde ayakwo aben muler Iköön a Nzam?

⁶ Nde ukwo anki mukal mbuur akün unsà mbuul a mpem, naa tey, nde

ayàseèn an'pey, waa uyàwal mbar asànaa kàwèl ileŋ.

⁷ Wey sye naa baar abà u nsà a Iköön bun'teel imbal anàbwan, nton nde uköön abwà u nswen anà unsà intaam a ileŋ.

Asyàäl a Iköön

⁸ Ifà imwey sye, asyàäl bàkal baar a làböön anà bà mpem mwey. Ba bàkal anki ayöör a man anà baar bàfàkal anà ilään a bweel a nswen.

⁹ Wey ba bakaär ngyee a làkwikilà unsà an'kyän anàbwan.

¹⁰ Yubwan naa bàtwab atàsi, ungo, isàkal naa undiir un'be bàmen anki amu ba, apan waa ba basal.

¹¹ Akaar sye bàkal baar a làböön, mpa bàfàtwee, baar a duu, bàfasyeel mpem unsà indiir byanswà.

¹² Asyàäl a Iköön abaal bàkal adim a un'kyay mwey mpel anà bàkyer ayöb muyaal baan aba anà ndwà aba ñakwo.

¹³ Nton asyàäl bàfàkyer isal aba ubwanàbwan bàfàwal làkoo anà uycl byan'fà unsà làkwikilà amu Klisto Yesu.

Ngyee a kòlākōl

¹⁴ Amasöön me indiir abi, nton me an'sà làkyän naa me in'kyer ayàlaler ungo a kitaan.

¹⁵ Itàkal abun, kya me in'sàlam muya, ngye akyer ayàyöb naa nkääl angye ikal aben u ndwà a Nzam, ayà Iköön a Nzam a möö, ta a ndwà anà un'käär a ndandaa.

¹⁶ Uköön mbaan, Ngyee unsà inzaam yà kòlākōl! Klisto: kàyàmenà asanaa mbuur, Dweelà In'kyeel kun'twey wàbalàbal, nde kàyàmenà akà akyeey a Nzam. Nde bàkyään akà in'seŋ myumwey, bun'si làkwikilà u meen, nde bun'seen unsà làkōō!

4

An'loōŋ an'be

¹ Dweelà làteena ubwanàbwan naa kan'taan a ntsüü, amwey bàsàpiy

làkwikilà nton mulab an'dweelà a loor ana an'loōŋ man'fa aka insöŋà.

² Mpem yweel a baar a loor isabwiy ndwan. An'kyän aba manàbwà bwoor.

³ Baar aban bàfàtsun baar mutà bōr anà mudyà isaa byumwey. Wē Nzam bya kàkyer nton anàlàkwikilà abà bàyöb ndandaa ubwanàbwan bàdi bya unsà mfuur a an'töön.

⁴ Nton indiir byanswà kàkyer Nzam byanàbwan, undiir a piy bwà watēy isàkal naa wa ban'wal unsà mfuur a an'töön,

⁵ nton wa wàŋàkyeel u mbwo a Ndaa a Nzam anà ngyamàka.

Un'syàäl a Klisto Yesu wàŋàbwan

⁶ Kyaän indiir abi akà atōŋ: abun ngye ayàkal un'syàäl a Klisto Yesu wàŋàbwan, wàŋàyuur a ndaa a làkwikilà anà an'loōŋ a ntsà kàlāb ngye ubwanàbwan.

⁷ Tōn nsim mpa ifàlab làkwikilà, itanà a anūn akaar. Wē loŋakà inzaam.

⁸ An'taam mupà ndür ngwal mà mfun unsà indiir ikikye, wē inzaam kyà mfun unsà indiir byanswà. Nton kya ifàpà ilää a möö anàbà anà kyà möö ayàya.

⁹ Ndaa ayi yà ndandaa ayà ban'kwo baar banswà musyeel mpem.

¹⁰ Lalan, isàkal naa bi imanà mpay anà inwaanà nton ya, nton bi kàkyàsà làkyän amu Nzam a möö awà Un'tswää a möö a baar banswa, sin sin anàlàkwikilà.

¹¹ Swan indiir abi anà loŋ bya.

¹² Wey mbuur mwey uköön abey imbey angye! Wē ngye kal mbaan akà anàlàkwikilà u nteen, u nkääl, unsà ukwen, u làkwikilà, anà u mpem anàbwan.

¹³ Apà in'yàya me, sà mukuünà mutan Ndaa Anàson, muleel anà mulōŋ.

¹⁴ Twon an'bey kab a ngway alà amu ngye, alà bape u mbwo a ngōōm anà nsyeel a an'kōō a andweer.

¹⁵ Pà mpem angye unsà indiir abi, pà möö angye wanswà unsà isal angye, waa

baar banswà bàyàman naa isal angye kyàmukya usà.

¹⁶ Kal kà igyeeṅ ntɔn ngye ṅakwo anà ntɔn alɔɔṅ angye. Kal anàtsim unsà indiir abi byanswà. Kya ngye asàkyer abun, ngye ayàtswà mɔɔ angye ṅakwo anà wà baar bàfaweem.

5

Nsyääl ntɔn anàlakwikilà

¹ Twon anà a ngwal baal anànuṅ, wée un'leel asànaa taaràṅà. Awel atɔ asànaa atɔṅ,

² andweer akaar asànaa bàmaa, asyee asànaa ampäṅ, unsà mpem anàbwan.

³ Asyàṅà akweel adim, akweel adim abà bāndandaa anàyen.

⁴ Wée, isàkal naa un'kweel un'dim mwey we anà baan itàkal atil, wey ba bàtwab atàlɔṅkà musyāäl làkwikilà aba u ndwà aba ṅakwo anà mufuur ibay akà abòör aba. Awà undiir ufàkyey Nzam.

⁵ Un'kweel un'dim a ndandaa awà anàyen, afasa lakyān ande amu Nzam. Nde afàsiṅ akuuṅà u ndööm anà u ngyamaka mpib anà mwāṅà.

⁶ Wée, wunà akwà afàsyāäl ilāān a ndür, nde wāṅàkwà itaan, itàkal naa nde wà anà mɔɔ.

⁷ Le indiir atsunṅ ngye ba, ntɔn ba bàkɔṅn apel.

⁸ Isàkal naa mbuur ufàbay anki atɔṅ ande, sin sin baar a ndwà ande, nde kan'kɔɔb làkwikilà ande, nde kan'söön mbuur akɔṅn làkwikilà unsà ube.

⁹ Muson ikɔb a un'kaar unsà itsunṅ a akweel adim, nde akal anàkòlā mbul an'kwem an'syaam, anà kàkāl un'kyay a un'dim mwey mpel.

¹⁰ Wey nde ukāl un'kaar awà bàyòb isal ande byà ntsà: kàbɔɔṅ baan ande ubwanàbwan, kàfawalà baar u ndwà ande, kàfayweyà in'kol a anàlakwikilà, kàbayà anangyeb anà kàfakyerà undiir wanswà wāṅàbwan.

¹¹ Wée akà akweel adim abà asyee, twon an'kyey mukason. Ntɔn, umpal

ifàsenà ilāān a ndür aba, ya ifasiinà mufabāäl, waa bàkɔɔb Klistɔ,

¹² abun, ba ban'bwà unsà ikwāndwà ntɔn ban'bey ba kyāān aba làtātweb.

¹³ Apan sye, ntɔn ubwal, ba bàfàlɔṅkà muyikyà ndwà a ndwà. Yan'söön ube, ba kà nà abwal mpel anki, wée sye baar a iteteeṅ anà bà mun ipɔl.

¹⁴ Abun, me in'kwen naa akweel adim abà asyee bàtɛ bɔr, bàbör baan, bàyaal ndwà aba anà bàkɔṅn apà abör mbwo atwee.

¹⁵ Ntɔn amwey amu ba bàfuratadiimà mbwo ntɔn mulab Satanà.

¹⁶ Isàkal naa ṅàlakwikilà mwey we anà akweel adim u ywar ande, wey nde kabay, waa buur bàkɔṅn akal udu a Iköön, ntɔn Iköön ikwe mubay akweel adim abà ndandaa anàyen.

¹⁷ Andweer bàfàler Iköön ubwanàbwan ban'kwo muwal nsyāṅà mbalà yweel, sin sin ba akwà bàfàwal buur a kolàkol unsà Ndaa anà an'loṅ.

¹⁸ Abun, Ndaa Anàson iteeṅà naa: « Twon an'bām mun a ngɔɔmà utaan undyarà wa mbeṅ » anà: « Un'syāäl an'kwo muwal làfur ande. »

¹⁹ Twon an'kyey mfūūn ntɔn un'dweer ukɔṅn imbal a baar bɔöl itàkal atār.

²⁰ Baar ban'kyer man'be, anà u mii a baar banswà, ntɔn bumwey sye bāmen bɔɔmà.

²¹ Mē amalɔɔm umii a Nzam, u mii a Klistɔ Yesu anà u mii a akyeey in'kyeel: lab indiir abi ukɔṅn nkyeer anà ukɔṅn un'kol anàyɔṅ.

²² Twon an'düül musà mbuur an'kɔɔ, twon an'bilà unsà man'be a mbuur asin. Ngye ṅakwo kal wāṅàpòṅà.

²³ Wey munwà an'dà mpel, wée nwà sye ndam a man, ntɔn kwiyy angye anà an'kyal angye taan lanswà.

²⁴ Man'be a baar amwey mäfàmenà kusà mutsul mbar, wée akà bumwey, ma mäfàmenà ungöngö.

²⁵ Abun sye, isal a ntsà byàkyer afàmenà, itàkal bya akwà mpa

byàfàmenà agyà byàkwo anki musin
akalà byànyèe.

6

¹ Wey baar banswà abà aso bàkyey naa
ankum aba ban'kwo muwal nsyāñà
anàkwo, nton mbuur ukōñ abey ikōb a
Nzam anà an'loñ abi.

² Isàkal naa ankum aba bà anàlākwlà,
ba bàkwo anki mukabey naa nton ba bà
aton. Wée, wey ba basyāāl anāsōñ
ubwan, nton baar bàwal bweel a nsyāāl
aba yāñābwan bà anàlākwlà anà
nkween. Indiir abi loñ bya anà swan bya.

An'loñ a loor anà in'naan a ndandaa

³ Isàkal naa mbuur kan'loñ ndaa asin,
anà kan'kōñ alab ndaa a ndandaa a
Mwol abi Klisto Yesu anà an'loñ a
inzaam,

⁴ nde wānyāyol a uyol, wà insil, wà
nukyal nton nsyeel a mbaan anà ngwiy a
ngok, indiir byàfàtwaal un'kol, an'sye,
in'tswe, an'kyān an'be,

⁵ anà mbaan mpa ifātsu uboo a baar
anun'yenà anàkala, mpa abye anà
ndandaa. Ba bàfasi naa inzaam kyà
mbwo muwal bweel.

⁶ Yà ndandaa naa inzaam kyà bweel a
kolàkol akà mbuur afāman un'sak unsà
indiir awe nde abya.

⁷ Nton bi kàtwaāl anki akundiir mwey
u meen mà, bi sye ikwe anki mufāsyen
undiir kan'fà mwo.

⁸ Abun, isàkal naa bi ibye anà isaa anà
ipfey, bya byan'kwo nton bi.

⁹ Wée akà baar bàfàkwen mukal
anin'naan, bà bàfābwa u ndeb, unsà
untaam, anà unsà in'lāñ mbōñ myā
upool anà myube, amyā ifāmiin baar u
mpay anà kukwà.

¹⁰ Nton ukwen a ngim bisin a mpay
yanswà. Bamwey bàbilà afwee mwo,
bàkyādiimà mbwo a làkwikilà, anà
bàkyāpēel usaay mbōñ ba ñakwo.

¹¹ Wée ngye, mbuur a Nzam, tiin indiir
abi, waa alen balabal, inzaam, làkwikilà,
ukwen, nkāñ a mpem, duu.

¹² Nwan ità anābwan kyà làkwikilà.
Kaar mōō a mbul a in'tye awà babel
mukyey mpal kàte ngye imbal a ntsà kyà
làkwikilà u mii a ambal mbōñ.

¹³ Mē amaswan u mii a Nzam awà
afapà mōō akindiir byanswà, anà u mii a
Klisto Yesu awà kàte imbal ande kyà ntsà
u mii a Ponsi Pilatu naa:

¹⁴ Lab nswēñ ukōñ mbiin anà ukōñ
pel, tii mpal usyemenà Mwol abi Yesu
Klisto.

¹⁵ Mēenà ayi isàkal u taan kasi ñun'sak,
awà nde mpel udu a indiir byanswà,
Mfum a amfum, Mwol a amwol.

¹⁶ Nde mpel mpà afàkwà, awà afàkal u
pēlā mwey mpa kan'kwo mbuur mwey
musin tsutsu apà la. Akà mbuur mwey
kun'men anki anà ukwō anki
mukun'man. Lakoo ana ngwal a mbul a
in'tye ye anà nde! Wōwōo!

¹⁷ Aswen anin'naan a meen mà bàkōñ
aseen an'pey anà bàkōñ asà làkyān aba
unsà in'naan mpa myàfalam, wée amu
Nzam, awà afipà un'kabo a indiir, nton bi
imen un'sak unsà bya.

¹⁸ Aswen ba bàkyer yāñābwan, bàkal
anin'naan unsà isal a ntsà, bàkal
anun'kāāb, anun'tūūb.

¹⁹ Abun, ba bàsàkōñ un'naan a ntsà
anà wāngwal nton taan làsàya ungo, nton
musāwal mōō a ndandaa.

²⁰ O Tumate, kaar ubwanābwan an'loñ
manswà bape. Tiin an'yaām makōñ
ndōñ anà mpa mafaalab làkwikilà, anà
mbaan ayà un'yenà un'be.

²¹ Baar amwey abà bàswen ngaal naa
ba bye anà un'yenà un'be awà, ba
bàkyādiimà mbwo a làkwikilà. Wey kab
a ngway a Nzam làkal ana ngye!

Un'kaan wa¹yw¹l aka¹ Tuma¹t¹ Ns¹ma¹

Un'kaan wáyweel akà Tumàte Pól sye kàsòn, ungo¹ a un'kaan wàtátweb akà Tumàte anà un'kaan akà Titò, kisii a mbul 66 ungo¹ a Yesu Klistò, u Masedwan a Filipe.

Pól wa kàsòn ntòn mupà nswèen akà amfum a Ikoöñ, muswan naa andweer a baar, akaar, ambey anà asyää̀l bàkal aben. Nde kàkwen mufàbwey a Tumàte ntòn nde kàmèn naa nkweel ande ya tsùtsu, kyakin kàkwen nde naa Tumàte usàwal nswèen a ntsüü ntòn Ikoöñ kusà a an'loön a loor.

Pól kàkwen mukwey baar unsà lækwikilà utaan a nkwaan. Nde akaswanà sye ukwen muman Tumate, ntòn nde kàbulà u mpay: baar banswà bàkal anà nde bàkyer un'tiin. Nde kàkwen mböön musyen Malakò, ntòn nde kun'bay unsà isal ande.

Unsà un'lwaan ndaa ayuboo a un'kaan awà ayi: - 1.1-5: Mbör anà nsyää̀nà - 1.6-2.13: Un'kanà anà làä - 2.14-4.5: An'loön a loor - 4.6-18: Pól anà Tumàte.

Mbör

¹ Mè Pól, ntööm a Klistò Yesu unsà ukwen a Nzam, asànaa ilää̀ a möö akyà amu Klistò Yesu.

² Aka Tumate, mwan amè wànkween: wey Taa Nzam anà Mwol abi Klistò Yesu bape kab a ngway, mpem a ngyeb anà duu.

An'töön anà ndeel ntòn làä

³ Mè an'fuur an'töön mböön akà Nzam, awà in'fàsyääl mè unsà an'kyän anàbwan, asànaa bàfun'syää̀l ànkaa amè. Taan lanswà, mpib anà mwää̀nà, mè in'fatà din u ngyamàkà amè.

⁴ Mè insàyòbà nsaan angye, mè in'fàkal anà ngyal akaman mböön, ntòn mè in'kal anàyòl a un'sak.

⁵ Mè in'fàyòbà sye lækwikilà a ndandaa awà ngye alà, lækwikilà làtwab atàkal a nkaanà wun'kaar Lowis anà ngwa Onis. Mè an'sà kam naa la là amu ngye sye.

⁶ Lalan mè amàfayòb naa: fèl mbaa a kab a Nzam awà ngye alà semà mpal kasi mè an'kò.

⁷ Ntòn Dweelà kan'pè Nzam kà là làbòomà anki, wèe Dweelà a ngwal, là ukwen anà là nkää̀n a mpem.

⁸ Twon an'man nswen mutà imbal a Mwol abi, twon an'man sye nswen ntòn mè, mbuur a bòlokà ntòn nde. Wèe ngye, man mpay mbwo mwey anà mè ntòn Làsan Anàbwan, unsà ngwal a Nzam,

⁹ awà kitsu möö anà kibel mukal un'sen ande, kà ntòn isal abi anki, wèe ntòn mböön ande nàkwo anà kab a ngway ande, kab a ngway bipe amu Klistò Yesu kusà a an'taan a mbul a in'tye.

¹⁰ Kab a ngway alà lan'yàmenà apanà u mbwo a ngyeel a Un'tswää̀ a möö abi Klistò, awà kàdwa ikòb a ukwà anà kàmèy möö a mbul a in'tye u mbwo a Làsan Anàbwan.

¹¹ Ntòn Làsan Anàbwan alà ban'si ba un'kyeey, ntööm anà un'loön.

¹² Lalan an'fuur mè a mpay ayi. Wèe mè nswen a ya yatey, ntòn mè in'kyàyòb naa lækwikilà amè là amu nà, làkyän amè là naa nde we anà ikòb mukaar indiir kan'pè nde tii ilä̀ kya.

¹³ Lab mbaan a ndaa in'kyeel ayi kàwem ngye akà mè unsà lækwikilà anà ukwen abà unsà Klistò Yesu.

¹⁴ Kaar an'loön manswà amà bape, u mbwo a Dweelà In'kyeel awà amu bi.

¹⁵ Ngye akyàyòb naa baar a Azi banswà bàkyan'tiin, asànaa Fizyel anà Ermözyel.

¹⁶ Wey Mwol utòl ngyeb ande mböön udu a ndwà a Onesifor, ntòn nde kan'leel mbalà mböön, kàsàman anki nswen a in'sin amè.

¹⁷ Wèe, pa kàtòl nde Lomà, nde kan'len làgyägyä, waa kan'mèn.

¹⁸ Wey Mwol kun'pè mbwo muman ubwan apà Mwol kà ilä̀ kya. Mbuur asin

watey ayob ubwanàbwan asànaa ngye
 ñakwo indiir kan'kyeer nde u Efeso.

2

Nità anàbwan a Klisto Yesu

¹ Abun, ngye, mwan baal ame, wal
 ngwal angye u kab a ngway alà amu
 Klisto Yesu.

² Ndaa kawem ngye akà mē u mii a
 ambaal mbōon, loŋ ya akà baar a lāā
 ban'kwo mulōŋ ya sye akà baar asin.

³ Wal kab a mpay lāngye asànaa nità
 anàbwan a Klisto Yesu.

⁴ Akà nità mwey tēy afakōŋà indiir a
 mēen mā isàkal naa nde akwen mupà
 un'sak akà mbuur kun'biil kà isal.

⁵ Abun sye unsa an'taam a unūūn, akà
 ŋan'taam mwey uwal anki ndā isàkal naa
 nde ulab anki in'kōon a unūūn.

⁶ Kab a isaa atatweb latakya akà
 un'lem.

⁷ Yob ndaa an'ten mē: Mwol ayapà
 un'yenà unsà indiir byanswà.

⁸ Un'yobà Yesu Klisto awà kàwiyà uboo
 a aku, awà mbuur a itoo a David, mulab
 Lasan Anàbwan ame

⁹ alà in'kamanà mē mpay tii
 mukambāām in'sin asànaa un'dwāā. Wē
 Ndaa a Nzam kà yānābāām anki!

¹⁰ Lalan an'kaāŋ mē mpem aya yanswà
 ntōn bānāsōol, ba sye bāwel mōō, awà
 amu Klisto Yesu, anà lākoo a mbul a
 in'tye.

¹¹ Ndaa a ndandaa ban'kwo musà
 lākwikilā ayi:

« Kya bi isàkwà anà nde, bi isàkal sye anà
 mōō anà nde.

¹² Kya bi isaman mpay anà nde, bi isāyaal
 anà nde.

Kya bi isun'tōn, nde sye akyer asitōn.

¹³ Kya bi isākōon akal bālāā akà nde, nde
 wà wālāā taan lanswà, ntōn nde
 ukwe anki mutōn nde ñakwo. »

Un'syāāl anākyey

¹⁴ Yobà indiir abi, kyey u mii a Nzam
 naa yà ubwan muwēy an'sye ntōn ngōk
 ikōōn ndōŋ, naa tēy ma idwa mōō a baar
 bāweemà ma.

¹⁵ Sà ngwal ngye ñakwo mumenà u mii
 a Nzam asànaa mbuur anàtsim, un'syāāl
 mpa awe anà nswen, awà afalōŋ aswalaa
 Ndaa a ndandaa.

¹⁶ Twon an'bilā unsà an'yāām ikōōn
 ndōŋ anà mpa mālālab lākwikilā. Baar
 bāfābilā afwee amu ma, bāfākātsu unsà
 imbuur.

¹⁷ Ndaa aba yà asànaa inkyār anāfuūnà
 ifādyà in'twan. Imenē anà Filetos bā
 abun.

¹⁸ Ba bākyaŋwēy ndandaa, bāmudwa
 lākwikilā a baar muten naa ngwiiyà
 yākyāyā itaan.

¹⁹ Itākal abun, an'sin a ngwal kāsī
 Nzam mānātsim, mānāsà inyem a ndaa
 yi: « Mwol akyāyob bānde » anà sye: «
 Wey mbuur wanswà afatà ikōb a Mwol
 din, utōn an'kyān an'be. »

²⁰ Uboo a ndwà a kolākōl, kà nà indiir a
 wōl anà arza mpel byāfākal, wē byāfākal
 sye anà byā in'te anà byā tōm. Byātātweb
 ntōn ibyāāl, byumwēy ntōn nsyāāl a
 bunābun.

²¹ Abun, isàkal naa mbuur mwey
 kan'pōŋ nde ñakwo mukaabà anà indiir
 abi, nde asàkal undiir mwey ntōn ibyāāl,
 wà in'kyeel, wāndōŋ akà Un'loŋ,
 wāñākwo ntōn isal anàbwan.

²² Tiin ilāān a ndūr a itō, waa alen
 bālābal, lākwikilā, ukwen, duu anà baar
 abà bāfābel Mwol u mpem.

²³ Wē, ntōn mbaan ikōōn ndōŋ anà yà
 upool, yob naa ya ifābōr ngwiy.

²⁴ Kyekà, un'syāāl a Mwol ukwe anki
 munwan, wē nde akal mbuur bākwen
 baar banswà, mbuur ayōb mulōŋ, anà
 mukan mpem.

²⁵ Wey nde ulwen asyeel a mbaan unsà
 duu: taan lumwēy Nzam ayapà mbwo
 musōoma anà muyōb ndandaa,

²⁶ muyāfurà unsà an'kyān anàbwan,
 mutoo kà an'tey a ilen awà kākāār unsà
 isō ntōn mulab ukwen ande.

3

Ilā a ntsūū

¹ Yòb naa kà ilá' a ntsüü isàkal anà an'taan a mpay.

² Ntón baar bàsàbulà anjünguur, asam a ngim, anjangaal anà anjuyol, bàsatoo Nzam, anjun'tswe ngwal akà aböör aba, baar mpa bàfàfuur an'toon, mpa abye anà inzaam,

³ anaköörà, bàkööñ ngyeb, anankaabà, bàkööñ nkaäñ a mpem, anankyel, ayiin a yàñàbwan,

⁴ ayääl a baar, anakii, ikwàmii ntón uyol, asam a ilään a ndür, akwànaa asam a Nzam,

⁵ inzaam aba isàkal kyà nsà mpel, wée ba bàsàtón un'kanà a kya. Ape ngo' baar aban.

⁶ Amwey uboo a ba bàfàbilà u ndwà a ndwà, waa bàfàkur akaar a mpem a bcool bcool, bàñàyol a man'be, bàñàkwelà unsà an'tey a ilään a ndür byà ifà ifà,

⁷ ba bàmulonàkà taan lanswà, wée ba bàfàkwo anki akà ikikye muyöb ndandaa.

⁸ Asànaa Yanes anà Yambres bàmbäär ba Mose, abun sye baar aban bàfàmbäär ba ndandaa, ntöb aba yàñàkalà, làkwikilà aba ngwal latey.

⁹ Wée ba bàsàkyà anki kwel, ntón unsil aha bàsàmenà akà baar banswà asànaa bamena unsil bakàl akà baar aba babööl.

Nswëñ a ntsüü

¹⁰ Wée akà ngye, ngye kalàb pànsi pànsi an'loon amé, nkaäl amé, ntwaan amé, làkwikilà amé, nkaäñ a mpem amé, ukwen amé, mukuünà amé,

¹¹ nkwaan amé, mpay yan'yeel u Antyösha, u Ikón, anà u Listre. Nkwaan nà mpa kàkàñ mē mpem! Unsà ya yanswà, Mwol kan'tsü möö.

¹² Kyekà, baar bànswà bàfàkwen mukal unsà inzaam amu Klisto Yesu bàkyer asameey nkwaan.

¹³ Wée akà baar abe anà anjaloör, ba bàsàlala unsà ube taan lanswà, mukur baar bumwey anà ba nàkwo bàkyer asakur.

¹⁴ Wée ngye, tsim unsà indiir kàlonàkà ngye anà kakyey ngye naa bya bya

ndandaa: ngye akyàyöb mbuur kalon bya.

¹⁵ Ngye akyàyöb Ndaa Anàson yà In'kyeel semà imbey angye: ya ye anà iköb mukapà an'yeerà ifàtwaal ngwèel a möö u mbwo a làkwikilà amu Klisto Yesu.

¹⁶ Un'kaan wanswa wànàson u ngwal a Nzam we anà ndöñ mulon, muton, mulöñ, muswan mbwo a balàbal,

¹⁷ ntón mbuur a Nzam ukal wànàkwo anà ukal anà indiir mukyer isal anàbwan.

4

¹ Me amälööm u mii a Nzam anà u mii a Klisto Yesu awa asaya mutsul mbar a baar a möö anà aku, kà iköb a mēey ande anà kyà Imwol ande,

² kyaän Ndaa unsà mukuünà, itàkal utaan anàbwan, itàkal utaan a làbe, ton, ñan, leel, anà lon unsà nkaäñ a mpem yanswà.

³ Ntón taan mwey làkyer asàya, alà mpa bàsàkwen baar amwey muwem an'loon a ndandaa, wée ba bàsàlab ilään a ndür aba nàkwo anà bàsawalà aloon mböon abà bàsàkyäänà ndaa ayà ikwen an'tsü aba muwem.

⁴ Ba basaduba an'tsü aba akà ndandaa, waa bàsàbulà ntsü akà nsim a bunàbun.

⁵ Wée ngye, kaar duu unsà indiir byanswà, bām mpem unsà mpay, kyer isal angye kyà un'paylāsan, kyer ubwanàbwan isal angye kyānswà.

Taan amé làkyà lan'kwo

⁶ Wée akà me, me bàkyan'kab itaan asànaa iboon, taan amé làkyà lan'kwo.

⁷ Me kánwään ngwiyy anàbwan, mē kāmāy ntiin amé, mē akyākaar làkwikilà.

⁸ Semà apanà nda' a iböñ amé yàmukandilà: nda' usan'pà Mwol, nteen a balàbal, Ilà' kya, kà nà mē mpel anki, wée sye anà baar banswà bàsàkwen mēey ande.

Nswëñ a ntsüü

⁹ Sà ngwal muyan'man làgyägyä.

¹⁰ Ntɔn Demas kàkyan'tiin, kàkyàkwen ubwan a mɛɛn anàba. Nde kàkyen Tesalonikà. Kresens kàkyen Ngalàtyà, Titɔ kàkyen Dalmàtyà.

¹¹ Lukà mpɛl awà anà mɛ. Un'wɛl Malakɔ, yà anà nde, ntɔn nde wà ndɔŋ mbɔɔn ntɔn isal.

¹² Mɛ katɔm Tishik u Efeso.

¹³ Mpal ayaya ngye, ntwàäl kàzak a mpye kàsàwɛy mɛ u Tolàwas kà an'kɔɔ a Karpɔs, anà in'kaan, sin sin myà ibaan a ntsüü.

¹⁴ Wɛɛ, Aleksandre, un'tsul a ngol, kan'kyeer indiir ibe mbɔɔn. Mwol asun'fuur asànaa ayà nsyàäl ande.

¹⁵ Ngye sye kal kà igyɛɛn anà nde, ntɔn nde kakyer atɔn a ngwal an'loɔŋ abi.

¹⁶ Umpal kàsi mɛ un'lɔn amɛ wàtətweb, akà mbuur mwey kan'bay anki, baar banswà bàkyer an'tɔn. Wɛy bàkɔɔn aláäh ya.

¹⁷ Mɛ, mɛ Mwol kan'bay, waa kan'pɛ ngwal, ntɔn mukyaän Ndaa ubwanàbwan, waa baar mpa abà Ayuda banswà bàkyer awem ya. Nde kàn'tsu' mɔɔ u mun a ntaamà.

¹⁸ Mwol asàkyer an'tswà mɔɔ kusà a nkyeer ambe yanswà, waa usan'biil unsà ubwan banswà uboo a Imwol ande kyà du. Wɛy ləkoo ləkəl anà nde u mbul a in'tye! Wöwöo!

Mbɔr a ntsüü

¹⁹ Ape Piskil anà Akilas mbɔr, anà ndwà a Onesfor sye.

²⁰ Elastɛ kàsàsaal u Kɔlinto. Mɛ Tolɔfim kàsun'wɛy u Mile anà ukyal.

²¹ Sà ngwal muyà kusà a panà a mpye. Obulus, Pudens, Linüs, Kɔlodyà anà atɔŋ banswà bàmatɔöm mbɔr.

²² Wɛy Mwol ukəl anà dweelà angye!

Wɛy kab angway a Nzam ləkəl anà bɛ!

Un'kaan aka

Tit

Nsma

Un'kaan wà Pól kason aka Tito awà kaşala ana nde. Un'kaan awa ana in'kaan watatweb ana wayweel kason Pól aka Tumate bafabel naa « in'kaan a aseey ».

Uboo in'kaan ami, Pól akapaa an'lwen aka Tito asanaa kape nde aka Tumate naa nde aler aben Ikoon a aklisto abyà u nsemà. Anuyenà bafakyey naa un'kaan aka Tito bason ungo a ntoo a Pól u boloka u mbalà yayweel kisii a 64 - 65 ungo a mboor a Yesu. Tito kakal un'ngelaki, waa kabulà un'klisto. Pól kun'syen u Yelusalem nton mukabwey anà andweer a Ikoon kwo. Wee Andweer a Ikoon bamwey bakweena naa bakyey aklisto mpa abà Ayuda nton muwà mōō.

Ungo a mbaan, andweer bape Pól ibaal musal uboo a baar mpa abà Ayuda mukoon alab un'koon awà. Abun sye, Tito bun'kyey anki. Pól kasun'wey u Kret nton musool anà musà andwer kan'bul manswa kwo.

Pól kun'swanà naa ba bakal anà indweer anà balab an'loon a ndandaa. Wey ba bakoon akal baar a man'be, wee baar a nkaal anabwan, bayob ndandaa. Mbuur ukwo anki muwà mōō u mbwo a nsyaal ande, wee u mbwo a lakwikila ande amu Yesu Klisto mpel. Nton lakwikila lafapa mōō anapona anà inzaam.

Unsa un'lwaan ndaa ayà uboo a un'kaan awà ayi: - 1.1-4: Mbor - 1.5-16: An'yila a Ikoon a Kret anà ita a nsyeel a mbaan - 2.1-15: Nswen nton itsun a ifa ifa anà isin a ya - 3.1-11: Ukyer yanabwan anà isin a ya - 3.12-15: Mbor a ntsuu.

Mbor

¹ Me Pól, un'syaal a Nzam anà ntööm a Klisto Yesu nton musyen baar kasool Nzam unsà lakwikila anà unsà un'yenà a ndandaa asanaa inzaam iloomà kya,

² unsà lakyan a mōō a mbul a in'tye kape Nzam ilaa, Nzam awà mpa afata loor. Nde kya kape kusà a an'taan a mbul a in'tye,

³ anà u taan kasi nde, nde kaswen Ndaa ande uboo a an'loon amà ban'pe mulab nswen a Nzam awà Un'tswaa a mōō abi.

⁴ Akà Tito, mwan ame wà ndandaa unsà lakwikila abi là un'tuub: Wey Taarabi Nzam anà Un'tswaa a mōō abi Klisto Yesu bape kab a ngway ana duu.

Isal a Tito u Kret

⁵ Isakal naa me kasawey u Kret, ya nton naa ngye asamay an'yila masaal anà musà andweer a Ikoon u bul lanswa mulab nswen kape me.

⁶ Undweer akal mbuur akoon ube, un'dim a un'kyay mwey mpel, akal anà baan analakwikila mpa ban'kwo mukafuun naa ba bye anà nkaal ambe anà anjunkwem.

⁷ Nton un'kyeen a Ikoon akal mbuur akoon ube, nton nde wà un'leer a isal a Nzam: nde ukal anki mbuur afaboon baar ndaa, nankyel, un'yoor a man, nangwiw, mbuur afalen bweel a nswen,

⁸ wee nde akal nun'kaay, un'sam a ndaa anabwan, nan'kyan anabwan, mbuur a balabal, nun'kyeel, nankaa a mpem,

⁹ wanabaa a Ndaa asanaa balon ya, nton nde ukwe muleel unsà an'loon a ndandaa anà muton asyeel a mbaan.

¹⁰ Nton baar mboon banun'tswe ngwal, anà naloor, sin sin uboo a Ayuda analakwikila.

¹¹ Ngye akyer atsum mun. Ba bamutwaal lingyooma uboo a an'ywar anjiina, muyiloon indiiir mpa byan'kwo mulon, nton muwal bweel a nswen.

¹² Umwey uboo a ba, nangoom aba nakwo, katen naa: « Taan lanswa Bakret ba naloor, nstuir a mpor, abwal bafakwen na udyà mpel. »

¹³ Aki imbal a ndandaa. Lalan, anan a ngwal, nton ba bakal anà lakwikila a ndandaa

¹⁴ anà ba bàkɔ́ɔ́n alab in'sim a Ayudà anà nswɛɛŋ a baar ifàpà ndandaa ngo.

¹⁵ Indiir byanswà byàŋàpɔ́ŋà akà baar abàŋàpɔ́ŋà. Wɛɛ akà baar mpa bàŋàpɔ́ŋà anà bàkɔ́ɔ́n làkwikilà, undiir mwey wàŋàpɔ́ŋà watɛy, ntɔ́n un'yenà anà an'kyàn aba mánàtáy.

¹⁶ Ba bàfàkyey naa ba bàkyun'yòb Nzam, wɛɛ ba bàkyun'tɔ́n u nsyaál aba. Ba bà baar a ŋingyääy, bun'tswe ngwal anà bàkwe anki akikikye mukyer undiir anàbwan.

2

An'lɔ́ɔ́ŋ a balàbal

¹ Wɛɛ akà ngye, lɔ́ŋ indiir byàfàlab an'lɔ́ɔ́ŋ a balàbal.

² Wey anuìn abaal bàkàl baar a nkwaam, bàlábɔ́ɔ́n, bàŋàtɔ́ɔ́l mpem, baar a ndandaa unsà làkwikilà aba, unsà ukwen anà unsà nkääŋ a mpem.

³ Ifà imwey sye, wey andweer akaar bàkàl asànaa baar inkyeel: bàkɔ́ɔ́n akal anàtwee anà anweel a man. Wey ba bàlɔ́ŋ ndaa anàbwan,

⁴ ntɔ́n ba bàlweŋ asye mukwen adim aba anà baan aba,

⁵ bàkàl baar a nkwaam, bàŋàpɔ́ŋà, bàler ndwà aba ubwanàbwan, bàkyer ubwan, bàkàl anà làbɔ́ɔ́n akà adim aba, ntɔ́n mbuur ukɔ́ɔ́n abey Ndaa a Nzam.

⁶ Alweŋ sye atò bàkàl anà nkwaam unsà ndaa yanswà,

⁷ unsà indiir byanswà. Mɛɛy ngye ñàkwo naa ngye awà mbaan a isal a ntsà: mpòòŋ a an'lɔ́ɔ́ŋ, ibyää, l,

⁸ ndaa a balàbal ayà mpa ban'kwo musyeel mbaan, ntɔ́n ukɔ́ɔ́n aman undiir un'be muten a bi, wey un'yiin uwel un'ter a nswen.

⁹ Wey aso bàkàl anà unkyeey akà ankum aba unsà indiir byanswà, wey ba bape un'sak anà bàkɔ́ɔ́n asà mbaan anà ba,

¹⁰ itàkal muyib akà undiir aba umwey, wɛɛ bàswɛŋ taan lanswà naa ba bà bàlää,

ntɔ́n mupà làkoo akà an'lɔ́ɔ́ŋ a Nzam, Un'tswää'a mɔ́ɔ́ abi.

¹¹ Ntɔ́n, kab a ngway a Nzam alà ntwà a ngweel a mɔ́ɔ́ a baar banswà làkyer amɛnà.

¹² Kab a ngway a Nzam alà làfilɔ́ŋ muwey nsyaál ambe anà ngyal a indiir a mɛɛn mà, ntɔ́n mukal u taan alà unsà nkwaam, unsà balàbal anà unsà inzaam,

¹³ apà ikadilà bi làkyàn anàsòòná ubwan anà ilà' làsàmenà làkoo a Nzam abi wàkolàkol anà Un'tswää'a mɔ́ɔ́ Yesu Klistɔ́.

¹⁴ Nde kàpɛ nde ñakwo ntɔ́n bi, ntɔ́n mukitsuun unsà an'kyàn an'be manswà anà mupɔ́ŋ un'sɛŋ mwey mukal wànde, wàŋàpà mɔ́ɔ́ ande ntɔ́n isal a ntsà.

¹⁵ Tɛn indiir abi, pà an'lweŋ anà ñan unsà ikɔ́b kyanswà. Wey mbuur ukɔ́ɔ́n abey!

3

Nkää l a aklistɔ́

¹ Ayɔ́ɔ́b anàlàkwikilà bàkàl anà unkyeey akabyääl anà akamfum a nsi, bàkyer awem, bàkal anà ukwen mukyer ndaa anàbwan,

² bàkɔ́ɔ́n atwee akà mbuur mwey, bàtiin ngwiy, bàmenà anukanà, bàswɛŋ duu taan lanswà akà baar banswà.

³ Ntɔ́n bi sye itaan, bi kàkal ipool, baar a un'tswe ngwal, baar anàdiimà mbwo, aso a ngyal a ifà ifà anà un'sak a ifà ifà, kàkal uboo a kɔ́ɔ́rà anà un'kol, baar a ŋingyây u mii a baar, bi kàyiinà bi a bi.

⁴ Wɛɛ, umpal bàmenà ubwan a Nzam, Un'tswää'a mɔ́ɔ́ abi anà ukwen ande ntɔ́n baar,

⁵ nde kitsu' mɔ́ɔ́, kà ntɔ́n bi kàtakyer isal a balàbal anki, wɛɛ ntɔ́n ngyeb ande ñakwo, u mbwo a an'dà a mboör akuñ anà yà Dweelà In'kyeel.

⁶ Dwelà In'kyeel awà, Nzam kun'pay mbɔ́ɔ́n udu a bi u mbwo a Un'tswää'a mɔ́ɔ́ abi Yesu Klistɔ́,

⁷ ntɔ́n nde kitwey bàbalàbal u mbwo a kab a ngway ande, unsà làkyàn, bi ibulà awɛel a mɔ́ɔ́ a mbul a in'tye.

⁸ Ndaa ayin yà làkwikilà.

Mε in'kwen naa ngye asi mukuūnà
unsà indiir abi, ntɔn baar banswà bāfàsà
làkwikilà amu Nzam, bàsöönà mukyer
isal a ntsà. Indiir abi byà byàntwen anà
byàndöŋ akà baar.

⁹ Wεε, tiin mbaan a ipool, nsim a
an'ywar, an'syee, ngwiŋ ntɔn un'kɔɔn,
ntɔn indiir abi ndöŋ byatey, bya byà
bunàbun.

¹⁰ Mbuur afàtwaal nkaabà, un'lwom
ungo a lwεŋ atàtweb anà làyweel:

¹¹ muyoɔb naa mbuur a tub awà
wàŋàdiimà mbwo anà wun'be, nde
afàpεel ikwàndwà nde ŋakwo.

Nswεεŋ a ntsüü'

¹² Umpal in'satööm mε Artemas itàkal
Tishik, kyer ngwal muyan'taan u
Nikɔpɔlis. Ntɔn mε kàbɔn naa mε
in'yàkal kwo u paŋà a mpye.

¹³ Sà un'kanà mupà Zenas awà mbak
anà Apɔlɔsi indiir abà ba abyà mfun u
nkyeen aba, ntɔn ba bàkɔɔn akal anà
nkyääh a undiir.

¹⁴ Babi ŋakwo sye bàkyer alɔŋàkà
mubilà afwee unsà isal a ntsà, ntɔn
mukwey ngyal a gya, anà mukɔɔn akal
abwal.

¹⁵ Baar banswà abà anà mε bàmapà
mbɔr. Ape asam abi aŋàkwikilà mbɔr.
Wey kab a ngway làkal anà be banswà!

Un'kaan aka Filem Nsɔma

FilemƆ wà un'kaan kàn'soónà ikökö unsà in'kaan myanswa kàsöön Pɔl baar. Nde kàtöim wa sye akà Apyà, bàfàsi naa nde wà un'kyay a FilemƆ, akà un'ton abi Arship, anà akà Iköön ifàkōñ u ndwà a FilemƆ. Anan'yeerà bàfàsi naa Pɔl un'kaan awà kàsön u mbul an'kwem an'syaam anjsyaam ungo ukwa a Yesu Klisto, umpal kàkal nde u bɔlokà u Loma.

Išin kàsön Pɔl un'kaan awà akà FilemƆ kyakāl mutswa möö a Onesim, mwan ande unsà dweelà. Onesim wà un'so a FilemƆ awa kun'tiin. Pɔl kun'swen mbwo umpal kàkal nde u bɔlokà nton nde kasi làkwikilà amu Yesu Klisto. Pɔl kàkwen naa Onesim ufura akà FilemƆ asanaa un'klisto ana mbuur anàsoma. Mfuura ande kwo yun'twaäl ntaanàambar. Mbuul a ikob Onesim yà naa « mfun ». Ikaswanà naa kusa Onesim kàkal anki mfun akà FilemƆ, wée apanà nde kan'bula mfun. Pɔl we anà ukwen mböön nton Onesim anà we anà lazir sye akà FilemƆ. Pɔl ukasonà kan'kwo ande nàkwo naa nde we anà ukwen mufura akà FilemƆ, undiir wanswà kàköön awal nde nton an'yilà a Onesim. Wée Pɔl akayöbà FilemƆ sye naa möö ande nàkwo wà nkul ufuur nde akà nde. Pɔl kan'sà làkyän naa FilemƆ ayàpà nkul a ifà imwey. Un'kaan awà wànyilà abà:

- 1.1-3: Nsemà a un'kaan anà mbor
- 1.4-7: An'toon anà ngyamàkà
- 1.8-22: Pɔl an'böön FilemƆ nton Onesim
- 1.8-22: Mbor a ntsüü anà nsaak.

Mbor

¹ Pɔl, mbuur a bɔlokà nton Yesu Klisto anà un'ton abi Tumate, bi ban'pà mbor akà ngye FilemƆ, nkween abi anà un'baay abi,

² anà akà un'ton abi wà un'kaar Apyà, anà akà Arship awà afànwaan ità imwey

anà bi, anà akà un'tuüb awà afàkōñ u ndwà angye.

³ Wey Taarabi Nzam anà Mwol Yesu Klisto bálape kab a ngway anà duu!

Ukwen anà làkwikilà a FilemƆ

⁴ FilemƆ, me in'fapà an'toon akà Nzam amé taan lanswà, anà in'fata din u ngyamàkà amé,

⁵ nton me in'fawem lasan a làkwikilà angye akà Mwol Yesu anà ukwen angye akà anin'kyeel banswà.

⁶ Me kälöm akà Nzam naa làkwikilà làbà bi un'tuüb, ngye anà me, làkäl ngwal amu ngye, nton la laswen ubwanàbwan ubwan banswà ibà bi abà nton Klisto.

⁷ Un'ton, me kàmen un'sak anà ngwal mböön, nton, u mbwo a ukwen angye, ngye kàkwaam mpem a anin'kyeel.

Pɔl kan'sà ndööm nton Onesim

⁸ Lalan, itàkal naa me in'wà nsaay amu Klisto mukaswan buur angye,

⁹ wée me in'kwen mukasà ndööm yi kà ikob a ukwen. Inye, me Pɔl, in'wà un'nün anà in'wà apanà u bɔlokà nton Yesu Klisto,

¹⁰ me amalön nton Onesim, awà kàbulà mwan amé unsà dweelà apà u bɔlokà.

¹¹ Kusà, nde kàkal anki ndöñ akà ngye, wée apanà nde wà ndöñ akà bi, akà ngye asanaa akà me.

¹² Me amafuur awà, nde wà asanaa mpem amé nàkwo.

¹³ Me in'làkwen mukun'kaar tsütsü apà me nton nde kan'syäl kà ikal angye umpal in'wà me u bɔlokà nton Lasan Anàbwan.

¹⁴ Wée me inkwen anki mukyer abun uköön ukwen angye, nton ngye aköön akyer ubwan a ngwal, wée unsà mpem anàbwan.

¹⁵ Taan lumwey nkaabà angye anà Onesim u kitaan yàkal mbwo ngye mukal ipepey anà nde.

¹⁶ Nton apanà nde kà afàkal un'so mpel a mpel anki, wée nde kan'soön un'so: nde wà un'ton a nkween. Nde wà ndöñ

mbɔɔn akà mɛ, wɛɛ nde kan'soöŋ sye
ndöŋ mbɔɔn akà ngye, asànaa mbuur,
asànaa un'tɔŋ angye amu Klistɔ!

¹⁷ Abun, isàkal naa ngye afan'wal
asànaa un'tɔŋ angye unsà làkwikilà,
un'wel sye asànaa alan'wal ngye.

¹⁸ Isàkal naa nde ibii kà nà kakyer,
itakal naa nde we anà nkul angye, wɔm
ya yanswà udu un'tswe amɛ.

¹⁹ Mɛ, Pɔl, an'sɔn kà an'kɔɔ amɛ nàkwo,
mɛ in'kyer asafuur ya. Ndöŋ yatey akà
mɛ mukayɔɔb naa ngye sye, ngye awe
anà nkul amɛ, nkul ya mɔɔ angye nàkwo!

²⁰ Inye, un'tɔŋ, nkyeer ubwan aban
ntɔn Mwol: kwaam mpem amɛ ntɔn
ukwen a Klistɔ.

²¹ Ya ntɔn unkyeey angye waa mɛ
amasoöŋ: mɛ in'kyayob naa ngye
ayàkyer byànàsöŋ indiir amalɔm mɛ bi.

²² Apanà sye, ndöŋ ikal aböŋ: mɛ
an'sà làkyän naa, ntɔn ngyamàkà abɛ,
itaan a mbɔɔn tɛy, bāyan'fuur ba akà bɛ.

Mbɔr a ntsüü

²³ Epafra, un'tɔŋ awà u bɔlokà anà mɛ
ntɔn Yesu Klistɔ, kàmapà mbɔr.

²⁴ Atɔŋ bàfàsal anà mɛ bàmapà mbɔr
sye: Malakɔ, Aristark, Damas anà Lukà.

²⁵ Wey kab a ngwal a Mwol Yesu Klistɔ
làkal anà bɛ.

Un'kaan aka Bibily Nsma

Un'kaan aka Bebelyo wà umwey wà bwel anà wà ndoŋ uboo a nkwa' akuñ. Mbuur kàson wa bàyob anki. Bàmboon bàfasi naa un'klisto mwey Un'yuda kàson wa. Wa akwen mupà aklisto bàdiima mbwo ngwal anà mutà làkwikilà aba mpi. Abà, wa wàmumëy ba nsöönà a isal a Klisto unsà indiir byanswà iler ngweel a möö.

Un'dim a ndaa

Nsemà a un'kaan mwey yàbwelàbwel imëyà nkääl ipepey ya imëy a Nzam amu Mwan ande (1.1-4), ndaa yan'laäb yàñàkaab ngyaäl yweel yà kolàkol.

Ngyaäl yàtätweb yàmuswan uteer a Yesu. Nde kà nà wà udu akyeey (1. 5,2.1) anà wàñàsöön Mose (3.1, 4.13) anki, wëe nde wà undweer a ngan kà un'lwaan a Melkisedek (4.14 7.28). Yumwey ayi: Nde kàkàb nde ñakwo asànaa iboon, waa kàbulà mfurbo u nkwa' mwey yàkuñ (8.1,10.18).

Ngyaäl yàyweel (10.19, 13.19) yà mupà baar ngwal mukal uboo a làä (10.19, 39). Anàlàkwikilà bà itaan, fà Abel anà Abàlam, bàfawal asànaa mbaan a làkwikilà. Yà ubwan sye musà ileer aka Yesu ntòn muyob mukan mpem unsà nsii asànaa nde (12.1, 13). Mutsulà, yà ubwan mulen duu uboo iton anà mukoon adiima kab a ngway a Nzam (12.14,13.19).

Un'kaan awà ban'may a nsaak anàmbo.

Fà itaan, baar bàkal anà kerker naa un'kaan awà Pòl kàson. Lwom ntsüü awa, un'kaan awa wanswà wà nsöön anà in'kaan ande. Itàkal naa kà nà kàson wa, nde wà mbuur ayob Ingeleki ubwanàbwan. Nde wà kàson kusà a mbul 70. Nde wà kàson aklisto bàkal unsà lingyooma ana balenà mupiy làkwikilà a ndüümà aba. Ba babeelà «

Bebelyo », taan lumwey ntòn mfa a mfuur a ngyamàkà a « nkwa' itaan », nkwa' a Sinay. Ba kà Ayudà anki, wëe ba bàkyàyoòb Ndaa Anàson ubwanàbwan, ndaa ayà bàyëe din mbalà mboon.

Kà ikal a iboon mboon byà ndwà a Nzam a Yelusàlem, un'söön kàkiir « iboon » imwey mpel kyà Yesu, nsab a Ngweel a möö ana yà möö uboo a « nkwa' akuñ ». Ungo' apan, ngyamàkà mwey yà ubem isàten naa Klisto wà « undweer a ngan, mesà a iboon anà iboon ». Mulaab nsemà a un'kaan awa, indiir byanswà Nzam katen amu mwan ande Yesu. Ya yan'bwà balàbal asànaa naa nsemà a Làsan anàbwan kàson Ywan (Ywan 1.1,18). Yesu Klisto wà ndaa a Nzam « mwey mpel anà yipepey » anà Nzam « undiir asin wàten watëy » (Ywan a Kulunsi, 1587). Mbiilà u ngyee a ndaa ayi yà ngyee iköön ntsüü, taan lumwey yà mpay, ya bweel taan lanswà.

Ukyà kwel

Un'kaan aka Bebelyo afàsà mfà a mfuur iköön ntsüü uboo a nkwa' itaan anà nkwa' akuñ. Yesu wa ngan unsà un'lwaan a ifa asin wà Melkisedek, wëe kà asànaa Alon anki.

Nzam kàyäämà u mbwo a Mwan ande

¹ Itaan, Nzam kàyäämà anà ankaa abi, mbalà mboon, u nteen yà ifà ifà, u mbwo a anangoom.

² Wëe apanà, u panà a ntsüü ibà bi là, nde kàyääm anà bi u mbwo a Mwan awa kàsi nde ñakwal a indiir byanswà, u mbwo a nde sye nde kàkyer mën manswà.

³ Mwan awa wà pèelà a làkoo ande anà idiim muswan naa Nzam wà aben, anà nde afàkaar indiir byanswà unsà ngwal a ndaa ande. Ungo' mupon man'be a baar, nde kàkàbwaay u du u koo a ibaal a Nzam anàsöön ngwal yanswà.

⁴ Mwan kàbulà wàñàsöön akyeey, waa Nzam kun'pe ikob anàsöönà kyà ba.

Mwan a Nzam wàṅàsöö̀nà akyeey

⁵ Kyakin, nde kàtèn anki akà ikikye akà un'kyeey mwëy naa:

« Ngye awà Mwan amë,
më amàbör ṅàbà. »

Anà sye:

« Më in'yàkal Taarànde
anà nde ayàkal Mwan amë. »

⁶ Wëë, umpal ubiil nde nswëm u mën,
nde kan'ten naa:

« Wëy akyeey a Nzam banswà bun'kōmà.
»

⁷ Ntòn akyeey, nde kan'ten naa:

« Nde akyeey ande afabuul an'dweelà,
anà asyàäl ande làlem a mbaa. »

⁸ Wëë ntòn Mwan, nde kan'ten naa:

« Kir angye là imwol, Nzam, làṅàsà ntòn
mbul a in'tye,

ngye imwol angye afàyaal a swalaa.

⁹ Ngye kàkwen balàbal anà kàyiin ube,
kyakin Nzam, Nzam angye,
kàtsüül nde may a un'kyom
aṅàsöö̀n atōṅ angye. »

¹⁰ Nde an'fàtèn sye naa:

« Inye, Mwol, u nsemà ngye kàsi in'baän
a mën,
du là isal a an'kōw angye.

¹¹ Bya byàkyer asàkwà, wëë ngye, ngye
awe anà mōö.

Bya byanswà byasanün asànaa ipfey,

¹² ngye asabwelà asànaa ufàbwelà kàzak,
ngye asasōm asànaa ipfey.

Wëë ngye, ngye awà ifà imwëy, mbul
angye isàwà anki. »

¹³ Nzam kàtèn anki akà un'kyeey ande
mwëy naa:

« Bwaay u kōw amë là ibaal,
tii mpal in'sàsà më ayiin angye
ungyel in'kōl angye. »

¹⁴ Kyekà akyeey bà an'dweelà unsà isal a
Nzam. Nde afatōm musyàäl baar bàsàwal
kwal a mōö.

2

Mōö mwëy wà kōlākōl

¹ Kyakin, bi ikyer alab ubwanàbwan
ndaa kàwem bi, ntòn bi ikōön adiimà
mbwo.

² Ntòn, isàkal naa ndaa bàkyään akyeey
yàmenà naa yà ndandaa, isàkal naa
mbëëy yanswà anà unkwëem banswà
bàkyer awal ntaanàmbar aṅàkwō,

³ apan, bi ṅakwō iyàsōrà aben, isàkal
naa bi kan'bi mōö a tub àwà, mōö kàsēmà
Mwol ṅakwō mukyään, anà baar bàwem
wa biswen ntal awa.

⁴ Nzam kàmëy naa imbal aba kyàkal
kyà ndandaa u mbwo a idiim, impà, ndaa
ubem yà ifà ifà, anà unsà an'kab a
Dweelà In'kyeel mənàkab asànaa kàkwen
nde ṅakwō.

Ndaa yanswà Nzam kàpë akà Mwan

⁵ Nzam kàsi anki mën amà iyà, amà
itēnà bi, ungyel a in'kōl a akyeey.

⁶ Kyakin kà ikal mwëy, mbuur mwëy
kàtë imbal abà:

« Mbuur wà nà ntòn ngye un'si mii?

Itàkal naa mwan a mbuur ntòn ngye
akun'ler?

⁷ Utaan ikikye, ngye kun'tyeey ungyel a
akyeey,

ngye kun'bwää̀ làkoo anà ibyàäl,

⁸ ngye kàsi indiir byanswà ungyel a in'kōl
ande. » Mukun'sà indiir byanswà
ungyel a in'kōl, nde kàwëy anki akà
undiir mwëy ukōön akal ungyel a
ikōb ande. Kyekà, apanà bi
ṅatàman anki naa bya byanswà
byànàsà ungyel a ikōb ande.

⁹ Wëë bi kan'man abà: ungò akun'tyeey
ikikye ungyel a akyeey, apanà, Yesu
bàmun'bwää̀ làkoo anà ibyàäl, ntòn ukwà
abà kàmën nde mpay. Abun, u mbwo a
kab a ngway a Nzam, nde kàkū̀ ntòn baar
banswà.

¹⁰ Yàkal ubwan akà Nzam awà ntòn nde
anà u mbwo a nde abyà indiir byanswà,
kàkwen musyen un'kabō a baan u làkoo
ande. Kyakin, yàbwen naa nde usyen
Yesu, un'baän a mōö aba, ukal wàṅàkwō,
u mbwo a mpay.

¹¹ Ntòn, mbuur afàpōṅ anà bənàpōṅ, ba
banswà bàfū̀ ntsu mwëy. Kyakin nde
nswen yatëy mukabel atōṅ ande,

12 umpal kàten nde naa:

« Mɛ in'yakyaän lāsən a ikɔb angye akà atɔŋ amɛ,

mɛ in'kyer ayasyāñà uboo a nkōŋ. »

13 Nde kàten sye naa:

« Mɛ in'yàsà mpem amɛ amu nde. »

Waa kàfàkwey naa:

« Le mɛ, mɛ anà baan kan'pɛ Nzam. »

14 Ntɔn baan abà bye anà undiir mwey wà un'tuüb, an'kil anà in'twan, ifà imwey sye, Yesu kàbulà asànaa ba, nde kàbwaär ndür a imbuur. Abun, u mbwo a nkweel ande, nde kàkwaam ngwal a mbuur kàkäärà ukwà, iswanà naa Ilenj.

15 U mbwo a ba, nde kàtsuunj baar banswà, bàkàl uboo a iso u mōō aba wanswà ntɔn bōōmà a ukwà.

16 Ntɔn, nde kayi anki mubay akyeey, wɛɛ nde kayi mubay ywar a Abàlam.

17 Kyakin, yālōm naa nde ubulà asànaa atɔŋ ande unsà indiir byanswà, ntɔn mubulà undweer a angan bāñàyɔl a ngyeb anà wàbalàbal unsà isal ande kusà a Nzam, ntɔn mudwa man'be a un'sɛŋ ande.

18 Apanà, nde kan'kwo mubay baar abāñāsii, ntɔn nde ŋakwo bàkyer un'sii unsà mpay kāmɛn nde.

3

Yesu kan'sōōn Mōse

1 Kyakin, atɔŋ in'kyɛɛl, bɛ baar lābye anà kab unsà lābeel a du, lāsì an'kyān abe amu Yesu awà ntōōm anà undweer a angan a lāk wikilà ifakyaän bi.

2 Nde wà lāā akà mbuur kun'si, asànaa kàkàl Mōse, udu a ndwà a Nzam yanswà.

3 Yāmɛnà naa lākoo a Yesu lāñāsōōn lā Mōse, asànaa un'tōōŋ a ndwà, wɛ anà ibyaäl anāsōōn ndwà ya ŋakwo.

4 Abun, ndwà yanswà yɛ anà un'tōōŋ aya, kyekà Nzam wà un'tōōŋ a indiir byanswà.

5 Kyekà Mōse kàkàl un'syāäl a lāā u ndwà a Nzam yanswà, ntɔn mutà imbal a indiir kàlāten Nzam ungo.

6 Wɛɛ Klistɔ wà lāā asànaa Mwan, kà un'tswe a ndwà a Nzam. Ndwà ande ya yà bi, isàkal naa bi ban'kaar kam anà lākyaän amu nde abyà ifàswan bi ngaal.

Duu a Nzam ntɔn anālāk wikilà

7 Kyakin, asànaa utɛnà Dweelà In'kyɛɛl:

« Njàbà, isàkal naa bɛ lan'wem ndaa ande,

8 twon lan'bām mpem abɛ asànaa utaŋ bun'mbäär, ilā bun'sii u nsye ipol.

9 Akun ankaa abɛ ban'lenj un'swey anà bàkyer an'sii,

itàkal naa ba bàkyāman isal kàkyer mɛ

10 mbul an'kwem an'nà.

Kyakin kàwem mɛ nkōōl ayin nkyel,

waa mɛ kàten naa: "mpem aba yāmubwà ndwanj taan lanswà,

ba bàkwɛn anki muyōb undiir kādilà mɛ akà ba."

11 "Kyakin, uboo a nkyel amɛ, mɛ kàdi kyān naa:

Ba bàsàbilà anki kà ikal a ngyōōr kālōn mɛ ntɔn ba!" »

12 Atɔŋ, lākàl kà igyɛɛŋ, wɛy akà umwey uboo a bɛ ukōōn akal anà mpem a mbe mpa aye anà lāk wikilà ayà ikun'syɛɛnà mutɔn Nzam a mōō.

13 Wɛɛ, ilā byanswà, lāpɛɛl ngwal bɛ a bɛ, itàkal naa taan mbōōn ban'kwo mutɛn naa « njàbawà », ntɔn akà umwey uboo a bɛ man'be mākōōn un'kur musà mpem ande bwoor.

14 Kyakin bi ibāñātuüb a Klistɔ, isàkal naa bi kan'kaar tii u ntsuü, kam alà kun'si bi u nsemà.

15 Kyakin, bāten naa:

« Isàkal naa njàbawà bɛ lan'wem ndaa ande,

twon lan'bām mpem abɛ asànaa bàkyer ataaràbɛ umpal bun'pɛ ba ngo. »

16 Abun, bànà bāmbäär Nzam, ungo bàwem ba ndaa ande? Nkye kà baar banswà kàtwey Mōse u Ngipiti anki?

17 Anà bànà nde kàwem nkyel mbul an'kwem an'nà? Nkye kà baar bàkyer man'be anki, waa bàku u nsye ipol?

18 Abun, bàna nde kàdyeel kyān, muten naa: « Ba bàsàbilà anki kà ikaḷ a ngyöör kälön me ntōn ba. » Nkye kà akà baar bàtōn mukun'kyey anki?

19 Bi kan'man naa baar abà bàkwe anki mubilà kà ikaḷ a ngyöör ntōn ba bakāl anki anà lākwikilā amu Nzam.

4

1 Abun, ntōn ilāā kàpe Nzam mubilà u ngyöör ande kyà kapaa, wey bi ikaḷ kà igyēē ntōn umwey uboo a be ukōōn asàkal u nsà.

2 Ntōn bi sye, bi kàwel Lāsān Anàbwan asànaa ba. Wē ndaa bàwem ba yape anki bweel, ntōn umpal bàwem ba ya, ba bàsi anki lākwikilā amu ya.

3 Kyakin, bi baar kàsi lākwikilā, bi ibilā unsà ngyöör ayà kàten nde naa: « Uboo a nkyel amē, mē kadi kyān naa: Ba bàsàbilà anki uboo a ngyöör amē! » Nde kàten abun, itàkal naa nde isal ande kàmay fà nkyeer a mēen.

4 Ntōn bāten kà ikaḷ mwey uboo a Ndaa Anàson ntōn ilā kyānsāmbwaar naa: « Nzam kàyoör kà ilā kyānsāmbwaar unsà isal ande byanswà. »

5 Unsà ya bàfàten naa: « Ndandaa ba bàsàbilà anki u ngyöör amē! »

6 Yan'menà ubwanàbwan naa baar bumwey bàkyer abilā u ngyöör ayi. Kyeka, bàtātweb bàwem Lāsān Anàbwan babilā anki mwo, ntōn unkwēem aba.

7 Kyakin, Nzam an'fàsà ilā asin ubeelā nde « nàbà ». Nde kàten ntōn kya ungōngō, u mbwo a David, unsà ndaa bàtān kusà naa:

« Nàbà, isàkal naa be lan'wem ndaa ande, twon làn'bām mpem abe. »

8 Abà, yalàkal naa Yōswa kàpe ngyöör akà un'sen, Nzam kalàfàten anki, ungo'a indiir abi, ntōn ilā asin.

9 Abun, yalàfasaal ngyöör mwey, ngyöör a saba ntōn un'sen a Nzam.

10 Ntōn mbuur awà kabilā u ngyöör ande, nde sye wāmuyöör unsà isal ande, asànaa Nzam kàyoör nde unsà kyānde.

11 Abun, wey bi iduül mubilà u ngyöör ayi, ntōn akà mbuur mwey ukōōn abwà unsà unkwēem asànaa baar a Isàlèl.

12 Ntōn ndaa a Nzam ye anà mōō, ya ya ngwal anà yan'söön kōm lanswà u mpōr. Ya ifàbilā tii kà ikaḷ mukaab mōō anà dweela, in'kwo anà usō. Nde afasyeebà pānsi pānsi an'kyān a mpem a mbuur.

13 Akà ikyeer mwey ikwe anki mubaan kà ileer ande. Indiir byanswà byānsāpōl anà byānāmēy u mii a mbuur isàtāāl bi in'lōn.

Yesu, undweer a angan a dudu

14 Kyakin, ntōn bi ibye anà undweer a angan a dudu awà kalyaan u du, Yesu, Mwan a Nzam, wey bi ikaär ubwanàbwan lākwikilā ifàkyān bi.

15 Abun, bi ibye anà undweer a angan kan'kwo mukiwem ngyeb ntōn gyōōlā abi. Nde bàkyer un'lwab ndaa amu indiir byanswà asànaa bi, wē nde man'be kàsàkyer anki.

16 Abun, wey bi isin anà kam anà lākyañ tsutsu' a kir a imwol a kab a ngway, ntōn Nzam kiwem ngyeb anà bi iwel kab a ngway kusà a nde ntōn mukibay u taan a taan.

5

1 Undweer a ngan wanswà bàfun'wal uboo a baar, bàfun'sōol ntōn musyāāl Nzam ntōn ubwan a baar. Isal ande kyà mupà an'kab anà ibōōn ntōn man'be.

2 Ntōn nde nàkwo sye we anà gyōōlā asànaa baar banswà, lalan nde wānàkwo muyob baar mpa bàfàyob anà bàfàbwà ndwan.

3 Ntōn gyōōlā alā, nde akyer apà ibōōn kà nà ntōn man'be a un'sen mpel anki, wē ntōn mānde nàkwo sye.

4 Yumwey, mbuur ufàpēel anki isal aki nde nàkwo, kya bàfàwal u mbwo a labeel a Nzam, asànaa yàkal ya akà Alōn.

5 Kyakin, itàkal Klistō kàsàpēel anki nde nàkwo lākoo mubulā undweer a angan. Nde la kàwel akà mbuur awà kàten a nde naa:

« Ngye awà Mwan amɛ,
mɛ aman'bɔr nàbà. »

⁶ Ntsu' yumwey, nde kàtɛn naa:

« Ngye awà ngan a ipepey
unsà un'lwan a Melkisedek. »

⁷ Unsà mɔɔ ande u mɛɛn, Yesu kàsi
ngyamàkà anà ndɔɔm, anà in'kwen anà
nsaan, akà mbuur kàkwe mukun'tswà
mɔɔ unsà ukwà, ntɔn ya Nzam kàkyer
un'wem ntɔn unkyeey ande.

⁸ Itàkal naa nde kàkal Mwan a Nzam, u
mbwo a mpay kàmɛn nde, nde kàlɔnàkà
unkyeey.

⁹ Abun, nde kàkɔlà wànàkwo, waa
kàbulà isin a ngweel a mɔɔ ipepey ntɔn
baar banswà bafun'kyey.

¹⁰ Kyakin, Nzam kun'si nde undweer a
angan uboo a un'lwan a Melkisedek.

Igɔnsà muwey làkwikilà

¹¹ Unsà ndaa ayi, bi ibye anà indiiir
mbɔɔn muten, wɛɛ yà mpay mubaal ya,
ntɔn bɛ làkyàbulà anà undàär muyòb.

¹² Semà itaan, bɛ làlàkal alɔɔn, wɛɛ bɛ
lan'fàkal anà ngyal naa bàlɔlɔn indiiir
atàtweb byà ndaa a Nzam. Bɛ làkyàkɔlà
kà ikal mukal anà ngyal a bɛɛl, akwànaa
isaa a bwoor.

¹³ Mbuur awà u mun a bɛɛl tii mpalàbà,
ukwe anki mulab an'kyàn unsà ndaa a
balàbal, ntɔn nde wà mwan un'kye.

¹⁴ Wɛɛ isaa a bwoor byà ntɔn andweer.
U nsyàäl aba, ba bàkyàsà nsɔɔl aba unsà
yànàbwan anà yàmbe.

6

¹ Kyakin, bi iwey an'loɔn a nsemà mà
Klistɔ, bi ilɛn ma akwà man'kwo ntɔn
andweer, ukɔɔn afurà unsà indiiir a
un'baän asànaa: mubuul mpem, muwey
isal byàfàtwaal ukwà anà mukal anà
làkwikilà amu Nzam,

² an'loɔn a ndüüma anà màsyeeel an'kɔɔ,
ngwiiyà a aku' anà ntsüül a nsan ipepey.

³ Ler ndaa iyàkyer bi, isàkal naa Nzam
an'pà mbwo.

⁴ Ya ikwe anki naa baar abà bàwɛl
pɛɛla, bawem ntsa a kab a du, batüüb a
Dweelà In'kyɛɛl,

⁵ bàlɛɛr ndaa a Nzam yànàbwan anà
ngwal a mɛɛn amà isàya,

⁶ anà bàkyàbwà, ba bàkwe anki
mufàbuul mpem, ntɔn mufàfuur Mwan a
Nzam u kulunsi ntɔn mbuul a mpem aba
anà mukun'mɛɛy nswen u mii a baar.

⁷ Umpal ifànwà mɛɛn an'dà a mbul
màfànɔ udu a ma mbalà mbɔɔn anà
màfàtwey in'te a mfun ntɔn baar bafàkɔn
ma, ma ifàwal nsaak akà Nzam.

⁸ Wɛɛ, isàkal naa ma màfàtwey nà
ibwiy a nsyɛɛnà anà mikyɛɛl, ndòñ ama
yatey, itaan tɛy bàkyer ayàküül ma anà
bàyàsà ma mbaa.

⁹ Wɛɛ akà bɛ, nkween amɛ, itàkal naa bi
kan'tɛn abwey, bi kan'sà kam naa bɛ làbà
u ntsu' anàbwan, ntsu' a ngweel a mɔɔ.

¹⁰ Ntɔn, Nzam wà balàbal. Nde
ufàdiimà anki isal abɛ anà ukwen làswɛn
bɛ ntɔn ikɔb ande umpal làsyàäl bɛ
an'in'kyɛɛl anà làfàlab bɛ mukasyàäl.

¹¹ Wɛɛ, ngyal abi yà naa mbuur mbuur
uboo a bɛ uswen mbàimà nsil ya tii u
ntsüü, ntɔn làkyàn abɛ làkwe
ubwanàbwan.

¹² Abun, twon lan'kwaam ngwal abɛ,
wɛɛ làyweel baar abà u mbwo a làkwikilà
unsà mukwüünà, anà bàwal kwal a ilä'ä
kàpɛ Nzam.

Kiin ilä'ä a Nzam

¹³ Umpal kàpɛ Nzam Abàlam ilä'ä, nde
kàdi kyàn u mbwo a nde nàkwo, ntɔn
mbuur anàsòòn nde kàkal anki.

¹⁴ Nde kàtɛn naa:

« Ndandaa, mɛ in'sayòöl a nsaak anà
in'sapà in'lwaan a baar mbɔɔn! »

¹⁵ Kyakin, Abàlam kàdil unsà
muküünà, waa kàwɛl undiiir kun'pɛ
Nzam ilä'ä.

¹⁶ Kyeka, baar bàfàdyà kyàn bàfàkyer
kà ikɔb a mbuur anàsòòn ba nàkwo, anà
mumay mbaan yanswà, ba bàfàduül
musà mbööl a kyàn.

¹⁷ Abun, Nzam kàkwen muswan ubwanàbwan akà anàkwà a ilää naa an'kyan ande ifàsòomà anki, kyakin kàmëey nde kya u mbwo a kyan.

¹⁸ Abun, bye anà indiir byeel mpa byàfàsòomà, u mbwo a bya, ikwe anki akà ikikye naa Nzam ute loor. Bya byàmítwääl ndeél yàngwal, akà bi baar kàwey indiir byanswà ntòn mukaar làkyan alá biböön.

¹⁹ Akà bi, làkyan là asànaa löh a möö abi, làngwal anà lànàbām ubwan, la làfàbilà ungo a rido,

²⁰ ikal kàbilà Yesu kusà a bi ntòn bi. Nde kabulà undweer a angan wa mbul a in'tye kà un'lwaan a Melkisedek.

7

Melkisedek, mfum anà ngan

¹ Melkisedek awà kàkal mfum a Salem anà ngan a Nzam a Dudu. Nde mbuur kàkàbwey anà Abàlam, umpal kàfù Abàlam ità u ntsu kàwel nde iböñ udu a amfum, waa kun'si an'koo.

² Abàlam kun'pe mwey unsà indiir kwem kàwel nde kà ità kàböñ nde. Mutàsèrà, ikòb a Melkisedek iswanà naa « mfum a balàbal ». Nde sye wà mfum a Salem, iswanà naa « mfum a duu ».

³ Nde wà mbuur aköön taarànde, itàkal ngwän, itàkal un'lwaan, itàkal nsemà, itàkal ntsüü a möö, wëe nde wà asànaa Mwan a Nzam, nde wà ngan ipepey.

⁴ Làtääh kolàkol a mbuur awà, waa undweer a mbuur Abàlam kun'pe mwey unsà kwem a indiir kàwel nde.

⁵ Kyekà, un'koon apaa nswëen akà Alevi abà angan muwal mwey unsà kwem akà un'sen a Isàlèl, iswanà naa akà atonj aba abà baar a ywar a Abàlam.

⁶ Wëe Melkisedek mbuur mpa kàkal mbuur a ywar a Levi, nde kàwel mwey unsà kwem akà Abàlam anà nde kàsi njilää an'koo.

⁷ Kyekà, mukoon asà mbaan, mbuur awà udu afàsà mbuur awà ungyel an'koo.

⁸ Kyekà, baar a ywar a Levi bafàwal mwey unsà kwem, ba bà baar akwà, wëe Melkisedek wà mbuur bàte imbal naa nde we ana möö.

⁹ Mumay, bi ban'kwo muten naa: Levi mbuur afawalà mwey unsà kwem kàkyer apà mwey unsà kwem u mbwo a Abàlam.

¹⁰ Ntòn, itàkal naa nde kàkal anàtun'bör anki, nde kàkal asànaa wà paa amu nkaa ande Abàlam, umpal kàbwey nde anà Melkisedek.

¹¹ Yalàkal naa isal bafàkolà u mbwo a ingan a alevi, ntòn kya kya kiin a Un'koon bape akà un'sen, yalàfàkal anki anà ndöñ mutwey ngan asin unsà un'lwaan a Melkisedek, akwànaa mukun'sool uboo a un'lwaan a Alon.

¹² Ntòn, nsòomà a ingan ifàtwaal nsòomà a un'koon.

¹³ Wëe indiir abi byanswà byàtëenà ntòn mbuur awà mbuur a mbil asin, uboo a ya akà mbuur mwey kàtakyer anki ingan u mesà a iboon.

¹⁴ Ntòn bàkyayöb ubwanàbwan naa Mwol abi kàfù u mbil a Yuda, mbil mpa kàten Möse indiir ntòn ingan.

Ngan asin asànaa Melkisedek

¹⁵ Yan'menà u lej naa we anà ngan asin kàtoo asànaa Melkisedek.

¹⁶ Nde kabulà anki ngan ntòn nswëen a un'koon a ikyye imbuur, wëe u mbwo a ngwal a möö mpa afàkwà.

¹⁷ Ntòn bàte imbal ki ntòn nde: « Ngye awà ngan ipepey unsà un'lwaan a Melkisedek. »

¹⁸ Abun, un'koon watàtweb bàkyàdwa, ntòn wa kàkal anki ngwal anà ndöñ

¹⁹ anà kàsyen anki akà mbuur mwey u nköölà. Wëe u ntsu yumwey làkyan anàsöön ubwan làkyàya. U mbwo a la, bi ifàsin tsutsu apà Nzam.

²⁰ Apà làkal anà kyan a Nzam. Baar bamwey bàbulà angan ukoon kyan a tub alá.

²¹ Wëe Yesu kabulà ngan unsà kyan, mpal kàten Nzam a nde naa: « Mwol kàdi kyan,

nde usàsòòm anki ndaa ande:

"Ngye awà ngan a mbul a in'tye." »

²² Kyakin, Yesu kàbulà mboöl a nkwa ànàbwan.

²³ Yumwey, angan a alevi bàkal mbòon nton ukwà bapèe anki mbwo mukal ipepey unsà isal.

²⁴ Wée, nton Yesu wà mbul a in'tye, ingan ande kyà ipepey.

²⁵ Kyakin, nde kan'kwo mutswà mōō ipepey baar bàfàsin tsutsu' apà Nzam u mbwo a nde. Nton nde we ana mōō taan lanswà nton muyamà nton ba.

²⁶ Yesu wà undweer a angan awà kan'kwo anà bi, wànjìn'kyèl, twan latey, ube batey, wànjàkaabà anà baar a man'be, bun'seen u dudu u du.

²⁷ Nde kà wà anki asànaa andweer a angan bumwey bafapà ibòon ilà byanswà, utatweb nton man'be aba ñakwo, ungo' nton un'sen. Wée nde isal aki kàkyer ipepey mbalà mwey mupà nde ñakwo.

²⁸ Andweer a angan abà bàfàsà Un'koon bà baar a gyōlā. Wée ndaa a kyañ baten ungo' a un'koon yasi Mwan mwey wànjakwo mbul a in'tye.

8

Yesu, undweer a angan

¹ Kyekà, le kiin a indiir iteenà bi alà: Bi ibye anà undweer a angan a tub awà, nde mbuur kàkàbwaay u koo ibaal a kir a imwol a làkoo a Nzam.

² Nde wamukyer ingan ande kà idwà anà nten a ndandaa kàkyer Mwol, wée mpa kàkyer mbuur.

³ Undweer a angan bàfun'sà nton mupà an'kab anà ibòon akà Nzam. Abun, yà ndoñ naa nde sye ukal anà undiir mwey mupà.

⁴ Kya nde kàlakal u meen, nde kàlakal anki itàkal ngan, nton angan bà paa, ba bàfapà an'kab mulab nswèen a Un'koon.

⁵ Wée ba, ingan aba bàfakyer uboo a idwà akyà ikwom, munii a idwà a ndandaa akyà u du, asànaa nswèen a

Nzam kàwel Mōse nton muton nten a nkoñ:

« Indiir byanswà ngye ayàkyer asànaa baswen bya u du a mōñ. »

⁶ Wée apanà, Yesu kan'wal isal anàsòon ubwan, nton nde wà mfurbo a nkwa anàsòon ubwan, yan'bwaay udu a ilàa' anàsòon ubwan.

⁷ Nton, yàlakal naa nkwa atàtweb yàkal anki anà an'pel, ndoñ yàlakal anki mukiir yàweel.

⁸ Kyekà, muswan naa nkwa atàtweb ye anà an'pel, Nzam ateenà a un'sen ande naa:

« Ilà byàmuyà,

abyà in'yàdyà mè nkwa akūn

anà un'sen a Isàlèl anà wà Yudà.

⁹ « Wée, ya isàkal anki asànaa nkwa kadi mè anà ankaa aba mpal kate mè mpi u koo nton mukatwey u Ngipiti.

Nton ba ñakwo bàlām anki uboo a nkwa amē, abun, mè sye wakape ngo.

¹⁰ « Nton, le nkwa in'sàdyà mè anà un'sen a Isàlèl ungo' a ilà abin ayi:

mē in'sàsà in'koon amē unsà an'kyān aba, mè in'sàson mya u mpem aba:

Mē in'sàkal Nzam aba, ba bàsàkal un'sen amē.

¹¹ Akà mbuur mwey usàkal anki anà ndoñ mukyaān mbāāb ande itàkal un'ton ande

muten naa: "Un'yob Mwol!"

Nton baar banswà bàkyer asan'yob, semà umbey tii akà undweer.

¹² Nton mè in'sàdwa nkul a ibii aba, mè in'fàsàyobà anki man'be aba. »

¹³ Abun, Mwol kàbel nde nkwa ayi naa nkwa akūn, iswanà naa yàtātweb nde kàbuul undiir itaan. Kyekà, undiir usàbulà wà itaan anà usànuñ, wà wà tsutsu' muyaalà.

9

Ngyamàkà a meen anà yà duu

¹ Nkwà yàtátweb yàkál anà nswéen nton ngyamàkà anà idwà a meen.

² Kyakin bàmbaar nten mwey yànjàkaab itiiir byeel. Kyàtátweb bàbeelà naa « ikal in'kyeel », uboo byàkál anà ikolà mutol mwina, mesà anà mampà in'kyeel.

³ Ungó a rido làyweel, kyàkál itiiir bàbeelà naa « ikal anàsöön in'kyeel ».

⁴ Uboo kwo byàkál mesà a wól nton musà tswà mbaa anà un'bol a nkwa wanjàbwää wanswa ana wól. Uboo awa làkál làbuun a wól uboo ala mane, anà unsok a Alon wanjàfulà, anà an'tär a nkwa.

⁵ Udu a un'bol, bàkál ikwom a bàsherube a làkoo, munii a an'paab aba kàfawwe nkumà a un'bol awà bàfasyäälà nton ndwääl a man'be. Wée, apanà kà taan muyäim pansi pansi nton indiiir abi anki.

⁶ Ungó musà indiiir byanswà abun, angan bàfabilà taan lanswà uboo a itiiir kyàtátweb nton mukolà isal aba.

⁷ Wée, kà itiiir kyäyweel, undweer a angan mpel kàfabilà mbalà mwey u mbul mwey. Nde kàfasyeenà iboon an'kil nton ibii ande ñakwo anà byà un'sen.

⁸ Dweelà In'kyeel wamuswan naa mbwo a idwà anàsöön in'kyeel ñatàduub anki, isàkal naa nten atátweb yà kàpaa.

⁹ Kya kyà isii nton taan alà. Kya iswanà naa an'kab anà iboon bàfàpà kwo, makwo anki mupon mpem a mbuur afàsà ngyamàkà a tub ayi.

¹⁰ Nton, bya byàkál indiiir iler udyà, unwà anà upon ndür. Ya yàkál nswéen a imbuur bàbwäy a ngwal tii utaan a nkwa akün.

¹¹ Kyekà, Klistò kàyi asànaa undweer a angan nton mukipà indiiir kiweel nde u mbwo a nten a kolàkol anà yànjàkwo, nten mpa bàton anà an'koo a baar, iswanà naa mpa ayà yà meen mà.

¹² Nde kàbilà ipepey kà ikal anàsöön in'kyeel, kà nà an'kil a ntab itàkal mà

in'to a ngoomà anki, wée anà an'kil ande ñakwo, waa kibeem mbalà mwey ipepey.

¹³ Nton, isàkal naa an'kil a in'dim a ntab anà mà in'to a ngoomà anà isàkal naa un'twà a ngoomà un'kyay bàfàtyaan udu a baar a ñingyay màkyer afàkyeel nton mupon ndür aba,

¹⁴ kamanà an'kil a Klistò, nde mbuur, u mbwo a dweelà a mbul a in'tye kàkàab nde ñakwo akà Nzam asànaa iboon iköön too, waa mpa isapon mpem a isal abi byànjàkwà nton musyäl Nzam a möö!

¹⁵ Nton ya, Klistò wà mfurbo a nkwa akün, nton baar kàbeel Nzam bàwel kwal a mbul a in'tye alà kape nde ilää. Ba ban'kwo muwal la, u mbwo a ukwà ande abà bàbeen baar bàkyer man'be unsà nkwa atátweb.

¹⁶ Nton ikal awà un'kaan a kwal, yà ubwan bàmen naa un'söön awa akyàkwà.

¹⁷ Nton, wa afàbulà ndandaa ungó a ukwà a un'söön awa. Isàkal naa anawa we anà möö, wa ndon ufàkal anki.

¹⁸ Kyakin, mpal yàsemà nkwa yàtátweb, an'kil màkyer atyanà.

¹⁹ Umpal kàmay Mose mukyään nswéen yanswà akà un'sen wanswà asànaa uloomà Un'koon, nde kàwel an'kil a in'to a ngoomà, myà in'dim a ntab, anà an'dà, waa kàfwaan ma udu a un'kaan a Un'koon anà udu a un'sen wanswà u mbwo a kòkà a isop anàbäim in'kà a in'kok myätsöö.

²⁰ Nde kàten naa: « Mà an'kil a nkwa kàdira Nzam ana be. »

²¹ Nde kàfwaan sye an'kil udu a nten anà udu a indiiir byanswà byà ngyamàkà.

²² Nton, Un'koon ateenà naa indiiir byanswà bàkyer apon anà an'kil. Isàkal naa an'kil ityanà anki, ndwääl a man'be sye yatay.

²³ Isàkal yà ndon naa indiiir byàkál isii a indiiir a du byàlaponà abunà, abun, indiiir a du byanjakwo byàlaponà u mbwo a iboon byànjàsöön ubwan.

²⁴ Nton, Klistò kàbilà anki uboo a idwà bàkyer kà an'koo a baar, idwà akyà

ikwom kyàndandaa, wée nde kàbilà u kiin a du, ntòn nde umenà apanà kusà a Nzam ntòn bi.

²⁵ Ka ntòn nde upé nde ñakwo mbalà mbòon anki, asànaa undweer a angan kàfabilà nde mbul wanswà u idwà anà an'kil mpa ama mande.

²⁶ Kya yàlakal abwey, Yesu kalàman mpay mbalà mbòon semà un'baän a meen. Wée apanà, mbalà mwey ya mpel, u ntsüü a an'taan, nde kàyàmenà ntòn mudwa man'be u mbwo a ibòon ande ñakwo.

²⁷ Mbuur wanswà akyer akwà mbalà mwey mpel, waa ungo'nsan iyà.

²⁸ Abun sye, Klistò kàpè nde ñakwo mbalà mwey mpel ntòn mubiin man'be a un'kabò a baar. Nde asàmenà mbalà yayweel, ka ntòn mulwom man'be anki, wée ntòn mutwaal ngweel a mōō akà baar bun'dilà.

10

¹ Un'koon wé anà munii a indiir anàbwan abya iyaya, wée ka isii a indiir a ndandaa anki. Kyakin wa ukwe anki akà ikikye musyen u nkoölà baar bafàsin apà Nzam: wà kalàkwo aben anà ibòon ifa imwey bafapa ipepey mbul anà mbul?

² Kya yàlakal naa baar bafàsà ngyamakà ayi bàpònjà ipepey u mbalà mwey, ba balàfakal anki anà an'kyan a man'be.

³ Wée, imenà naa u mbwo a ibòon abi, bafàfuur man'be kà an'kyan mbul wanswà.

⁴ Ntòn, itàkal kà aben, an'kil a in'dim a ngoomà anà mà in'dim a ntab ifalwom anki man'be.

⁵ Kyakin, umpal kalàbilà nde u meen, Klistò kàten a Nzam naa:

« Ngye kàkwen anki ibòon anà an'kab, wée ngye kàbom ndür amé.

⁶ Ngye kàkyey anki ntsür anàfub anà ibòon ntòn man'be.

⁷ Apan, mé kàten naa: "Mé an'yà mé ñakwo akà ngye, ntòn mukyer ukwen angye,

asànaa bàsòn ya ntòn mé unsà un'kaan ibaan a ntsür." »

⁸ Nde waa utaten naa:

« Ngye kàkwen anki ibòon, an'kab, ntsür anàfub, ibòon ntòn man'be, bya ngye un'sak byape anki. »

Kyekà, ibòon abi bafàpà asànaa uloomà Un'koon.

⁹ Kyakin nde waa kàten naa:

« Le, mé an'yà mé ñakwo ntòn mukyer ukwen angye. »

Nde kalwom ndaa yàtätweb ntòn musà yàyweel.

¹⁰ Yà unsà ukwen abà waa bi kàpònjà u mbwo a an'kab a ndür a Yesu Klistò, mbalà mwey ipepey.

¹¹ Wey ngan wanswà umbarà ila byanswà ntòn mukolà isal ande, mbalà mbòon nde upé ibòon nsil abin, abyà mpa byan'kwo akà ikikye mulwom man'be.

¹² Wée akà Klistò, ungo mupà ibòon mwey mpel ntòn man'be, nde kàkyabwaay ipepey u koo ibaal a Nzam.

¹³ Apanà nde wàmudilà kwo naa Nzam usi ayiin ande ungyel a in'kol ande.

¹⁴ Abun, u mbwo a an'kab mwey amà mpel, nde kàbuul bànjakwo ipepey baar ufàpònjà nde unsà man'be.

¹⁵ Apan, Dweelà In'kyeel wàmukiteelà imbal sye. Ntòn nde kàtaten naa:

¹⁶ « Mwol kàten naa: "Le nkwa in'sadyà mé anà ba ungo a ila abin:

Mé in'sàson nsweej amé u mpem aba, mé in'sàbaab ya unsà an'kyan aba.

¹⁷ Mé in'fàsàyobà anki man'be aba anà ibii aba. »

¹⁸ Kyekà, ikal bafàdwaäl nkul a man'be, ndònj an'kab mafàkal anki ntòn man'be.

Làkwikilà anà nkään a mpem

¹⁹ Kyakin aton, bi ibye anà nsaay mubilà kà ikal a in'kyeel anàsöönà u mbwo a an'kil a ibòon a Yesu.

²⁰ Apanà bi ibye anà mbwo akuñ anà yà mōō kiduub nde u rido, iswanjà naa u mbwo a ndür ande.

21 Bi ibye anà undweer a angan a kolàkol bàsi kà un'tswe a ndwà a Nzam.

22 Abun, wëy bi isin apà Nzam anà mpem a balabal, wànyàyl a làkwikilà, mpem anàpɔ̀nà unsà ibii kyanswà kyà an'kyàn anà ndür anàsɔ̀n a an'dà anàpɔ̀nà.

23 Wëy bi ikal bànàtsim unsà làkyàn ifàkyään bi, ntɔ̀n Nzam wà lãä unsà ilãä ande.

24 Wëy bi ikyeɛn bi a bi, ntɔ̀n bi ipèel ngyal akwen anà yàkyer isal anàbwan.

25 Bi twon ban'tiin nkoɲ abi, asànaa bàyii baar bumwëy. Wëe, wëy bi ipèel ngwal, ntɔ̀n bɛ làkimanà naa Ilã a Mwol kyamusin.

26 Ntɔ̀n, isàkal naa bi ibàmukyer man'be a kɔ̀rà ungõ muyòb ndandaa, ibɔ̀ɔn kyan'kwo mulwom man'be ifàkal anki.

27 Wëe yan'saal nà mudil u bɔ̀ɔmà nsan anà un'fur a mbaa isàkwiiy baar a un'tswe ngwal.

28 Mbuur usàbey Un'kɔ̀ɔn a Mɔ̀se bàkyer un'dwa ukɔ̀ɔn ngyeb, isàkal naa baar abɔ̀ɔl itàkal atàr ban'tà imbal ntɔ̀n ube ande.

29 Bɛ lasii naa ntaanàmbar akolàkol nà mpa kan'kwo muwal mbuur afàdyà Mwan a Nzam un'siinà, afàbey an'kil a nkwa u mbwo a ma kàpɔ̀nà nde anà afàto Dweelà a kab a ngway?

30 Ntɔ̀n bi ikyun'yòb mbuur awà kàten naa:

« Mɛ in'sàfuur ube udu ube, mɛ in'sàfur mbuur mbuur ntɔ̀n isal ande! »

Waa kàfàten sye:

« Mwol asàten nsan a un'sen ande. »

31 Yà ndaa a bɔ̀ɔmà mbɔ̀ɔn mubwà kà an'kɔ̀ɔ a Nzam a mɔ̀ɔ.

32 Wëe làyɔ̀bà ilã abe byàtátweb mpal làwɛl bɛ pɛlã a Nzam: bɛ làkyey muman mpay anwaan ngwiya a ngwal.

33 Mpal mwëy bàlatõ anà bàlameey nkwaan u mii a baar, mpal yumwëy bɛ làmɛnà mpay mbwo mwëy anà baar bàkàl u mpay a tub ayi.

34 Inye, bɛ làwɛl kab unsà mpay a baar a bɔ̀lokà anà bɛ làkyer akyey unsà un'sak naa bàgyɔ̀ɔr indiir abɛ, ntɔ̀n bɛ làkyàyòb naa bɛ làbye anà un'naan anàsòɔn ubwan awà afalam.

35 Abun, twon lan'piy làkyàn abɛ, ntɔ̀n la làfàtwaal bweel a kolàkol.

36 Ntɔ̀n, bɛ làbye ana ndoɲ a mukuüna ntɔ̀n naa, ungõ mukolà ukwen a Nzam, bɛ làwɛl indiir kàpɛ nde ilãä.

37 Ntɔ̀n, basòɔn naa:

« Lan'sal taan ikikye, ikikye mpel, mbuur awà ayà, akyer ayàya, nde uyàkyer anki itaan.

38 Apan, mbuur awà balabal kusà amɛ asàkal wàmɔ̀ɔ u mbwo a làkwikilà, wëe isàkal naa nde an'furà ngõ, mɛ in'sàkal anki anà un'sak amu nde.

39 Bi, bi kà ibà baar afurà ngõ anki ntɔ̀n mukadiimà, wëe bi ibà baar a làkwikilà ntɔ̀n muwà mɔ̀ɔ.

11

Làkwikilà

1 Làkwikilà là kam mukal anà undiir awa unsa làkyàn, mbwo muyòb ndandaa a undiir mpa bàfàman.

2 U mbwo a la, andweer bàwɛl imbal anàbwan.

3 U mbwo a làkwikilà, bi ikyàyòb naa mɛɛn manswà mánàyoɲà u mbwo a ndaa a Nzam, abun, indiir byàfàmenà u mii byàfàfà unsà indiir mpa byàfàmenà.

4 U mbwo a làkwikilà, Abel kàpɛ ibɔ̀ɔn anàbwan akà Nzam kyanàsòɔn kyà Kayin. Ntɔ̀n kya, Nzam kun'twey wàbalabal, anà kun'tɛel imbal nde njakwo ntɔ̀n an'kab ande. Ntɔ̀n la, nde wàmuteɛnà tii njàbà itàkal naa nde kàkyàkwà.

5 U mbwo a làkwikilà, Enɔ̀k bàkyer un'swaam ntɔ̀n nde ukɔ̀ɔn aman ukwà. Bafafun'man anki, ntɔ̀n Nzam kàkyer un'swaam. Kusà a nswaam ande, nde kàwɛl imbal naa Nzam kàkyer un'kyey.

6 Kyekà, ukɔ̀ɔn làkwikilà, akà mbuur mwëy ukwe anki mupà Nzam un'sak,

nton mbuur afàsin tsutsu' apà Nzam, akyer asà làkwikilà naa Nde wà paa anà Nde afàpà làfur akà baar bàfun'lenj.

⁷ U mbwo a làkwikilà, Nòwà kàwem ngweey a Nzam nton indiir mpa anàtaman. Nde ya kàwel anki asànaa un'taàm, waa kàtònj an'swà nton ywar ande làwù mōō. Abun, nde kàtsuul meen ntaanjàmba, waa kàbulà njakwal a balàbal làfàya u mbwo a làkwikilà.

⁸ U mbwo a làkwikilà, Abàlam kàkyey làbeel a Nzam awà kun'swenj mukya nsi ayà kàlakàwal nde kwal, nde kàkyen ukoon ayòb naa nde ken ukyà.

⁹ U mbwo a làkwikilà, nde kàkàbwaay asànaa ungyey u meen a ilàä. Nde kàbwaaya u nten asànaa Isak anà Yakob sye, baar bàkal unsà ilàä nsi kya.

¹⁰ Nton nde kàdilà bul làkal anà in'baän a ngwal amya kayònjà ana kàtònj Nzam njakwo.

¹¹ U mbwo a làkwikilà Saal, nde njakwo sye, itàkal naa mbul ande yàkal yànjàyaan, nde kàbulà wànjàkwo mubor, nton Nzam awà kàpe ilàä aki wà wàlàä.

¹² Kyakin sye, fà akà mbuur mwey mpel, awà kàkal anàun tsutsu' mukwà, bàbör un'kàb a baar asànaa mbwaar a du, asànaa an'sen a labun a ewa, mpa ban'kwo mutan.

¹³ Yà unsà làkwikilà, baar abà banswà bàku' ukoon awal indiir bape ilàä, wèe ba bya bàmen mpel anà bàpe bya mbor ukwel. Anà ba bàyob naa ba bà angyey anà alyaan u meen.

¹⁴ Nton, baar bàfàten abwey, ba bàfàswan ubwanàbwan naa ba bàmulen nsi.

¹⁵ Yàlàkal naa ba bàfàyobà anà nkyeer nsi bàlwomà ba, ba bàlàwal ipol mufurà kwo.

¹⁶ Kuten anàbwan, ba bàkal anà ngyal mukal anà nsi yan'soon ubwan, iswanà naa nsi a Du. Kyakin, nswen yatèy naa ba bàbeel Nzam naa Nzam aba nton nde kaloon bul mwey.

¹⁷ U mbwo a làkwikilà, umpal bun'sii, Abàlam kàkab Isak, mwan baal ande mwey mpel, asànaa iboon, nde mbuur kàwel ilàä,

¹⁸ anà kàten Nzam a nde naa:

« Bòr angye làsàkal làmboon u mbwo a Isak. »

¹⁹ Nde kàmen naa Nzam we anà ikòb muwiiy un'ku, lalan Nzam kun'fuur nde mwan ande anà mōō asànaa kye anà ikok a ndaa, ndaa a ngwiiya.

²⁰ U mbwo a làkwikilà sye, Isak kàsaak Yakob anà Isawu muyilà ndaa isàya ungo.

²¹ U mbwo a làkwikilà, Yakob, kusà a nkweel ande, kàsaak baan a Yosefi umwey umwey. Nde kàtsuüm u nswen a unsok ande, waa kàkoma Nzam.

²² U mbwo a làkwikilà, Yosefi u ntsuü a mōō ande, kàkyään ntoo a baan a Isàlèl anà kàpe nswen naa ba bàsàkyer aben nton in'kwo ande.

²³ U mbwo a làkwikilà, Mose, ungo a mböör ande, aböör ande bun'yee ngon tar. Nton bàmen ba ntwen a mwan aba, ba bàmen anki boomà mubey un'koon a mfum.

²⁴ U mbwo a làkwikilà, Mose, mpal kàbulà nde undweer, kàtònj bun'beel mwan baal a mwan un'kaar a Falàwo.

²⁵ Nde kakwen muman mpay mbwo mwey anà un'sen a Nzam, akwànaa mukal kà un'sak nton taan làmwey là man'be.

²⁶ Nde kàmen naa muman nswen asànaa Klistò ya un'naan anàsoon ntal akwànaa in'naan a Ngipiti, nton mii ande myàkal muler bweel alà làyà.

²⁷ U mbwo a làkwikilà, nde kàlwomà u Ngipiti ukoon aman boomà a un'fur a nkyel a mfum. Nde kàkal anàtsim asànaa nde kàmenà Nzam mpa bàfàman.

²⁸ U mbwo a làkwikilà, nde kàswaal Pak anà kàswen musir an'kil kà ibeenà a ndwà nton un'dwää ukoon aba baan abaal a nswem ba Isàlèl.

²⁹ U mbwo a làkwikilà, ba bàtsul ngyal a wenwen asànaa u meen anàyom. Wèe umpal basii baar a Ngipiti mutsul, ba bàkyer aminà.

³⁰ U mbwo a làkwikilà, ibà' a Yeliko byàkyer abwà, ungo' a un'seɲ muywola bya ila' nsambwaar.

³¹ U mbwo a làkwikilà, Rayab, un'kaar a pasàse, kàku' anki anà baar mpa abà anàlàkwikilà, nton nde kàwel aseey unsà ubwan.

³² Ininà mē in'fàten? Taan làkyer ayan'kōn muyaām pānsi pānsi nton Ngidyon, Barak, Samson, Zefte, David, Samwel anà anangwom,

³³ u mbwo a làkwikilà ba bàwel ibōn udu a imwol mbōn, bàsyaāl balàbal unsà isal, bàwel indiir bapeel ilāā, bàdubà min a ngwom,

³⁴ bàdim ngwal a mbaa, bàsora u mpor a an'kom, bàbulà anangwal ungo' a gyōlā, bàbulà anangwal unsà ità, bàbōn anitā angyey.

³⁵ U mbwo a làkwikilà, akaar bàfaman aku' aba u mbwo a ngwiiyà, waa bafuur abà.

Bamwey bamēy nkwaan. Ba bàkyer aton naa batsuon, nton ba bàwel ngwiiyà anàsōon ubwan.

³⁶ Bumwey bàkyer atoo, bakām an'fūm, babām in'sin, waa batōm u boloka.

³⁷ Bumwey sye bàkyer atà in'kul, batsutsul a si, badwà' a kom. Ba bàkyer ayōō, bàbwāārà ibaan a in'kok itàkal ibaan a ntab. Ba batsuon indiir mbōn, bamēy nkwaan, bape mpay.

³⁸ Nton meen mafaal anki ubwan nton ba. Ba bàbulà muyōō' u nsye a ipol, u myon, uboo a mōō anà u mfwoo a meen.

³⁹ Ba banswà, isàkal naa ba bàwel imbal anàbwan nton làkwikilà aba, wē ba bàsàwal anki indiir kape Nzam ilāā.

⁴⁰ Nton Nzam kàbōn undiir anàsōon nton bi, ba bàlākōlā anki bànjākwo ukōon bi.

12

Ntiin a mukuūnà

¹ Akà bi sye, baar ibànjàdina a un'kàbō a ambal, wey bi iwom undiir wanswà akapaa buur u dwaan abi, sin sin man'be

māmīnāām mā, anà bi itsumà unsà mukuūnà ntiin bāmīlōm.

² Wey mii abi iler aka Yesu mpel, nde mbuur kàswaal làkwikilà anà afàkōlā la. Nde katon un'sak kakal nde awa, waa kàkyey kulunsi ukōon aman nswen a nkweel a tub ayi anà kàbwaay u kōō ibaal a kir imwol a Nzam.

³ Inye, làyōbà mbuur awà kākān mpem kusà a mbaan a tub ayinà yà baar a man'be, nton be làkōon ayon anà làkōon akwamā.

⁴ Nton ngwiw abi anà man'be, be njatānwaan anki tii an'kil ityanā.

⁵ Anà be làkyadiimà ndeel kàlape Nzam asānaa akà baan:

« Mwan amē, twon an'bey ngweey a Mwol,
twon an'kwaam ndur isàkal naa nde wamukapela.

⁶ Nton Mwol afaweey mbuur ukwen nde, nde afakam an'fūm mwan wanswà ufawal nde asānaa mwan ande. »

⁷ Mpay lamana be yi ya nton musuub be. Nzam afalawal asānaa baan. Nkye we anà mwan mpa ufun'weey taarānde?

⁸ Isàkal naa be ntaanjāmbaarfàwal anki asānaa bàfàwal baan banswà, iswanā naa be làbà baan a mbō, kà baan a bōr anki.

⁹ Bi bakal anà ataarābi bāmēen: ba bafipaa ntaanjāmbaarfàwa ana bi ba bafapaa làzir. Waa kamanà Taa a dweelā, nkye bi bun'wem anki nton muwal mōō?

¹⁰ Ataarābi bipē ntaanjāmbaarfàwa u taan ikikye, asānaa bàkweenā ba njakwo. Wē Nzam afipā ntaanjāmbaarfàwa nton ubwan abi, nton bi ikal bājin'kyeel asānaa Nde.

¹¹ Mpal ifàwal bi ntaanjāmbaarfàwa, ya kà ifakal un'sak anki u taan alan, wē ngyeb. Wē ungōngō, ya ifatwey mbeɲ a duu anà yabalabal akà baar bàfàwal ya.

Nswēɲ anà ngweey

¹² Kyakin, làseen an'kōō abi mājāyon anà an'bwaan abi mājākākweeɲ.

¹³ Làbol myāy aswalaa nton in'kol abi, nton làkol ibweel làkōon abōō, wē la làkōrā.

¹⁴ Låkyer ngwal mukal unsà duu anà baar banswà, anà mukal unsà un'kyeel. Nton, un'kyeel usàkoon, mbuur mwey asàman Mwol watèy.

¹⁵ Lakål kà ikyeen naa mbuur mwey uköön akal u nsà a kab a ngway a Nzam, naa akà un'swey mwey wàbuul uköön amen, uköön ayel nton mutwaal lingyoomà anà mutay baar mböön.

¹⁶ Lakål kà ikyeen naa akà anàningyay mwey itàkal un'bèey mwey uköön akal, asànaa Isawu kàyalà nde inswem ande nton bisaa.

¹⁷ Nton, be làkyàyoòb naa ungo, umpal kàkwen nde muwal nsaak a taarànde, nde bàkyer un'piy, anà nde kàmen anki ipol musööm an'kyan a taarànde, itàkal naa nde ya kàlen anà nsaaj u mii.

¹⁸ Be, be làsin anki apà indiir ban'kwo muba, asànaa mון anà mbaa anàlèemà, làpib, mpib, un'pob a ngwal,

¹⁹ saay a mfun anà làso a ndaa. Baar bàwem unkiin awà, bàkwen anki mufawem wa.

²⁰ Nton ba bàkwe anki mukan mpem nton nswèen yi: « Mbuur wanswà asàba mון, itàkal ntsür, bàsun'dwa a in'kul. »

²¹ Ndaa ayi yakal ya böömà mböön, waa Mose kàten naa: « Me in'wà unsà böömà mböön anà mateer! »

²² Wèe be, be làkyàsin tsütsü apà mון a Siyonà anà apà bul a Nzam a möö, Yelusàlem a du, anà nsaab a nsaab a akyeey

²³ abà kà un'kyöm. Be, be làkyàsin apà nköj a baan a nswem, abà iköb aba byànàson u du, ya Nzam, un'tsüül a nsa a baar banswà, anà ya an'dweelà a baar a balàbal bàbulà bànakwo.

²⁴ Be, be làkyàsin apà Yesu, mfurbo a nkwa akuin, anà ya an'kil ande mafàten ubwanàbwan manasöön mà Abel.

²⁵ Lakål kà ikyeen, twon lan'ton muwem mbuur awà ayaämà anà be. Nton, isàkal naa ba bàsörà anki u ntajàmbar umpal bàtön ba muwem

mbuur kàweeyà ba u meen, abun, bi sye isàsörà anki, isàkal naa bi, bi kan'pà ngö akà mbuur awà kiweeyà fà du.

²⁶ Nde mbuur kàni meen utaaj alanà u mbwo a ndaa ande, wàmupà iläa'ki apanà: « U mbalà asin, me in'yafàni kà nà meen mpel anki, wèe sye anà du. »

²⁷ Ngök yi, « umbalà a asin », ikyaänà ndiimà a indiir byanswà byafànini u meen bàkyer, nton waa isàsaal nà indiir mpa byafàni.

²⁸ Nton bi ifàwal imwol mpa kyafànini, wey bi ikäär kab a ngway alà. U mbwo a la, wey bi isyäl Nzam mukun'pà un'sak, unsà unkyeey anà böömà.

²⁹ Nton Nzam abi wà mbaa ifàkuun.

13

Nswèen ifà ifà

¹ Làláb mukwen be a be.

² Twon lan'diima muwal baar ubwan. Nton ya, bàmböön bàwel akyeey uköön ayob.

³ Làyobà baar abà u bölokà, asànaa be làbà u bölokà sye anà ba. Làyobà baar abà unsà mpay, nton be sye làbye anà ndür asànaa ba.

⁴ Wey bör lakål lalakoo akà baar banswà anà mbiin iköön akal udu a itab, nton Nzam asàtsul mbar a baar a inswem ana ba ipasase.

⁵ Wey ukwen a ngim bàköön abilà u nkääl abe, làkyey undiir làwà be awa, nton Nzam ñakwo kàten naa: « Me insawey anki, me in'saköb anki akà àkikye! »

⁶ Kyakin, bi iten unsà kam lanswà naa: « Mwol wà un'baay amè, me böömà undiir mwey in'sàman anki. Ininà mbuur kan'kwo mukan'kyer? »

⁷ Làyobà baar balayaalà, balakyaänà ndaa a Nzam. Làyobà naa möö aba kàkal aben anà nkweel aba yakal aben, anà làyweel làkwikilà aba.

⁸ Yesu Klistö wà ifà imwey, yweenà, ñabà, anà mbul a in'tye.

⁹ Twon lan'pà mbwo naa an'loɔŋ ingyey mà ifà ifà malabwiy ndwan. Nton ya ubwan naa mpem ikal ngwal u mbwo a kab a ngway, wɛɛ kà u mbwo a isaa mpa byàpɛ akà bweel mwɛy akà baar bafasyaal ya asanaa un'koon.

¹⁰ Bi ibye anà mesà a iboon, wɛɛ angan bafasal uboo a idwà ikɔb adyà isaa bapɛ an'kab kyatey.

¹¹ Nton in'twan a ntsur, ayà ufasyen undweer a angan an'kil amya uboo a idwà nton ndwaaal a man'be, mya bafafub u nsà a bul.

¹² Kyakin Yesu sye kaku' u nsà a bul, nton mubuul baar ban'in'kyeel u mbwo a an'kil ande ɲakwo.

¹³ Abun, bi ikyà u nsà a bul mukabwey anà nde, anà mukyey musen un'ter a nswen kamen nde.

¹⁴ Nton u meen pà bi ibye anki anà bul ipepey, wɛɛ bi ibamulen bul layaya.

¹⁵ U mbwo a Yesu, wɛy bi ipɛ akà Nzam, ukoon ayon, nsyaŋà abi asanaa iboon, iswanà naa an'kab a ndaa ifatoo u mun a baar bafasyaŋà ikɔb ande.

¹⁶ Twon lan'diimà mukyer ndaa anabwan anà mutà ibay, nton iboon a tub abi byafapa Nzam un'sak.

¹⁷ Lakal anà unkyeey akà antwasà abɛ, lapɛ lazir, nton ba bafaler mɔɔ abɛ, nton ba basatal un'lon awa akà Nzam. Abun, ba ban'kwo musal anà un'sak, kà unsà unun anki, undiir mpa uyakal u bweel abɛ.

¹⁸ Layama nton bi, nton bi ibye anà kam mukal anà an'kyan anapɔŋà anà bi ikwen mukal anà nkaal anabwan unsà indiir byanswa.

¹⁹ Mɛ amalalom, lakyer ya apanà, nton Nzam ukyer naa mɛ in'yafura agyagya akà bɛ.

Ngyamàkà

²⁰ Wɛy naa Nzam, awà ntwà a duu anà kawiiy uboo a aku' Mwol abi Yesu, awà kabulà undweer a aseey a in'kok, u mbwo a an'kil a nkwa mwɛy ya mbul a in'tye,

²¹ wɛy nde kalabuul banakwo mukyer yanswa yanabwan nton mukyer ukwen ande, wɛy nde ukyer amu bi undiir ufakyey nde, u mbwo a Yesu Klistɔ, akà nde lakoo lakal mbul a in'tye. Wowo!

Mbor a ntsüü

²² Atɔŋ, mɛ amalalom, lawem unsà nkaan a mpem ndaa a mpeel a ngwal yi! Nton mɛ amalasoon ikoko.

²³ Layob naa un'ton abi Tumate bakyun'tsuun. Isakal naa nde kan'ya lagyagya, mɛ in'yalaler anà nde.

²⁴ Lapɛ antwasà abɛ mbor anà anin'kyeel banswa. Baar abà kà Itali bamalapà mbor.

²⁵ Wɛy kab a ngway a Nzam lakal anà bɛ banswa!

Un'kaan a Zyak Nsima

Un'kaan a Zyak we anà un'lwaan a nswen mwey bàpɛ « akà ikòŋ a baan a Nzam bàpää u meen. » Zyak kan'son akà aklisto nton muswan nkaäl a ube aba ba a ba anà baar mpa abà Ayuda.

Itiir a ndaa abyà uboo byimwey ungo a imwey ukoon alab un'lwaan anàbwan. Zyak wàmuten utàtweb ndaa iler an'yeerà: ma màfàfà akà Nzam anà ma bàfàlòm akà nde unsà làkwikilà lanswà. Unsa ya yanswa, an'lwen ama ma nton làmbwà anà un'naan, nsii anà ndeb, an'loŋ anàbwan mà Nzam u mbwo isal. Un'soon a un'kaan awà wàmuten unsà mukuüna nton un'kol anàyoŋ awa uboo a Ikoöŋ. Ungo, nde wàmuswan isin a ndaa akyà ban'kwo baar muyòb unsà un'kaan ande awà asànaa: un'tuüb awà uboo a làkwikilà anà isal. Uboo a itiir a ndaa a ifa ifa, nde wàmuswan ube ufakyer làlem. Ungo, nde wàmuswan an'yeerà a ndandaa uboo a isin a ndaa. Nde wà munyaaŋà unsa mukuüna baar bàfàtwaal an'sye, anà bàfàkyey uyol nton mutsuül aton aba nsaŋ, anà nde wàmuten unsà mukuüna nton anjun'naan, nton an'kyeey bàfàmey ba baar a isal aba. Mumay, nde wàmuswan nkaän a mpem, ngyamàkà, mukuüna.

Ndööm kan'sà un'kaan awà akà aklisto yulen: ka mukyey Lasan Anàbwan la Yesu anki, wèe làkwikilà làmenà mbwo asin. Nton, « làkwikilà làkoon isal lànàkwà. »

Mbör

¹ Mè Zyak, un'syaäl a Nzam anà Mwol Yesu Klisto, an'pà mbör akà in'sen myàkwem anjiweel myàpää u meen manswà.

Mpay anà làkyän

² Aton amɛ, làwel unsà mpem anàbwan nsii yanswà ifàlayeel,

³ nton be làkyàyoŋ, isàkal naa làkwikilà abɛ làngwal kusà a nsii, nsii ayi ifàlabuul bàŋàtsim mböön.

⁴ Wèe, wey naa mukuüna abɛ usyal ubwanàbwan, nton be làkal bàŋàmaay anà bàŋàkwo, ukoon too.

⁵ Isàkal naa umwey uboo a be an'yeerà matɛy, wey nde ulòm ma akà Nzam awà afàpà akà baar banswà u mpem anàbwan ukoon an'pel.

⁶ Wèe, wey nde ulòm anà làkwikilà, ukoon asà nkyeer. Nton mbuur afàsà nkyeer wà asànaa ibo a an'dà a ngyal ufàsen un'pòb.

⁷ Mbuur a tub awà twon kan'si naa nde asàwal undiir aka Mwol,

⁸ nton nde wà bolà a bolà anà we amà an'kyän mööl unsa ndaa ande yanswa.

⁹ Wey un'ton awà nàlambwà umen un'sak umpal kun'seen Nzam,

¹⁰ anà jun'naan umen un'sak umpal kun'tyeey Nzam, nton nde asàlyaan asànaa iful a an'yan.

¹¹ Nton taan lan'yàsenà anà ipar a mbaa a mwäna ande, kyan'kuun kite, iful akyà kyan'bwa, anà ubwan a kya ban'wà. Mbwo mwey sye usàkal jun'naan unsà isal ande.

¹² Un'sak akà mbuur afànwaa unsà nsii, nton, isàkal naa nde kan'boŋ, nde asàwal mpà a möö ayà bàbön mupà akà baar Bàfun'kwen.

Nzam anà nsii

¹³ Mbuur twon kan'ten, isàkal naa nde kan'bwa unsà ndeb, naa: « Ndeb amɛ yi yan'fà akà Nzam ». Nton Nzam ukwe anki naa ube bun'lweb, anà nde njakwo ufàlwab anki mbuur.

¹⁴ Mbuur mbuur afàbwà u ndeb a ngyoöm a mpem ande njakwo, waa ya yun'syen anà yun'bwiy.

¹⁵ Ngyoöm a mpem isàpfey, ya ifàbör man'be. Man'be màsàyel, ma màfàbör ukwà.

¹⁶ Aton amɛ bankwen, twon lan'bwà ndwan:

¹⁷ kab a ntal lanswà anà kab anàkwo lanswà mǎfǎfà du, akà Taa a pɛɛlà. Amu nde nsɔɔmà yatey, itàkal naa taan lan'nwaan anà nsɔɔh.

¹⁸ Nde ñakwo kàkwen mukipà mɔɔ u mbwo a ndaa ande yàndandaa, nton bi ikal bàtātweb unsà ikyeer ande byanswà.

Ngweem anà nsyǎäl a Ndaa a Nzam

¹⁹ Aton amɛ bankwen, be làkyàyɔb naa be làbà anjun'yenà. Wey naa akà mbuur mwɛy ukɔɔn akal anà uley muwem, wɛɛ nde ukal anà uley muten anà muwem nkyel,

²⁰ nton nkyel a mbuur ifàkyer anki balàbal a Nzam.

²¹ Kyakin, làpiy làbiin lanswà anà un'fur a nkyel, làwel unsà làbɔɔn lanswà ndaa a Nzam bàkɔn u mpem abɛ, nton ya yan'kwo mukàlatswà mɔɔ.

²² Wɛɛ làsyǎäl ndaa, kà nà muwem ya mpel anki, naa tɛy be làbàmukur be ñakwo.

²³ Kyakin, isàkal naa mbuur kan'wem ndaa a Nzam, wɛɛ nde ya usyǎäl anki, nde wà asànaa mbuur akalera unsà laman ana kan'man ntabwey ande asànaa awà nde.

²⁴ Ungo'kan'may nde muler, nde kan'kyà anà abwà adiimà naa nde kàkal aben.

²⁵ Wɛɛ mbuur afàsà mii ande ubwanàbwan unsà Un'kɔɔn anàkwo, Un'kɔɔn a insaay, anà afàsyǎäl wa, kà nà uwem wa mpel anki, wɛɛ usyǎäl wa, mbuur awun asàkal mbuur a un'sak unsà ndaa usakyer nde.

²⁶ Isàkal naa mbuur mwɛy afàsi naa nde we anà inzaam, wɛɛ nde ufàkyekyekà anki ntɛɛn ande, nde afàkur mpem ande ñakwo: inzaam ande kyà bunàbun.

²⁷ Inzaam a ndandaa anà ikɔɔn too u mii a Taa Nzam aki: ubay itii anà akweel adim unsà mpay aba, anà mukal unsà

igyɛɛn nton mukɔɔn abwà unsà làbiin a mɛɛn mà.

2

Un'kol anàyon

¹ Aton amɛ, be baar làbye anà làkwikilà amu Mwol abi wàlakoo, Yesu Klistɔ, twon lan'kal anà un'kol anayon.

² Abun, bi itàsi naa mbuur mwɛy kan'yàbilà uboo a nkoɔn abɛ, nde kan'bwaar mper a wol anà ipfey anàbwan, anà isàkal sye naa nàlambwà mwɛy kan'bwaar ipfey a mbiin kan'yàbilà,

³ isàkal naa be lan'duül muwal mbuur kan'bwaar ipfey anàbwan, ana lan'ten a nde naa: « Ngye, bwaay pà kà ikal anàbwan ki », wɛɛ akà nàlambwà, be lan'ten naa: « Ngye, kyen kakal umbär kunà. » Mbalà yumwey naa: « Kyen kaswen kunà kà ikal in'fàsà mɛ in'kol. »

⁴ Nkye abun be kà un'kol anayon lan'kyer anki? Nkye be kà làbà ambak a kɔɔrà anki?

⁵ Aton amɛ bankwen, làwem: nkye anàlambwà kà Nzam kasɔɔl anki u mii a baar nton mukabuul anin'naan unsà làkwikilà anà muwal kwal a Imwol akyà kàpɛ nde iläa' mupà akà baar bàfun'kwen?

⁶ Wɛɛ be, be làduum làkoo a anàlambwà. Nkye kà ñin'naan anki bàfàlapà mpay? Nkye kà ba anki sye bàfàlasyen u làbay a nsan?

⁷ Nkye kà ba anki bàfàbey ikɔb a ntwen bàfàbel udu a be?

⁸ Inye, isàkal naa be làfàlab kiin a Un'kɔɔn, asànaa itɛɛnà Ndaa Anàson naa: « Ngye asàkwen mbäab angye asànaa ngye ñakwo », be làfàkyer ubwan.

⁹ Wɛɛ isàkal naa be làfàkyer un'kol anayon, be làfàkyer man'be, anà Un'kɔɔn afàlatsüül mbar nton be làfàbey wa.

¹⁰ Nton, isàkal naa mbuur mwɛy afàlab Un'kɔɔn wanswà, wɛɛ nde afàbey ikal imwey, apan nde afàbey wa wanswà.

¹¹ Ntɔn, Nzam kàtɛn naa: « Twon an'ta inswem », nde sye kàtɛn naa: « Twon an'dwa ». Isàkal naa ngye atɛ anki inswem, wɛɛ ngye an'dwa mbuur, yɔb naa ngye an'bey Un'kɔɔn.

¹² Latɛn anà làkyer asànaa baar bafatsuul nsan̄ aba u mbwo a un'kɔɔn afàpà insaay.

¹³ Ntɔn, Nzam usàwem anki ngyeb mpal usàtsul nde nsan̄ a mbuur mpa afàwem baar bumwey ngyeb. Wɛɛ ngyeb ifàwal iboŋ u ntsuul a nsan̄.

Làkwikilà anà isal

¹⁴ Atɔŋ amɛ, ndoŋ nà mbuur muten naa: « Mɛ in'we anà làkwikilà », isàkal naa nde isal byatɛy? Nkye làkwikilà alà lan'kwo lun'tsu' mɔɔ?

¹⁵ Bi itàwal naa un'tɔŋ mwey wàbaal itàkal wun'kaar, kà we anà undiir a bwaar itàkal wàdyà anki ilà byanswà,

¹⁶ wɛɛ umwey uboo a bɛ utɛn a nde naa: « Kyen unsà duu, bwaar ipfey a mpye anà dyà ubwan̄abwan̄ », wɛɛ nde akà undiir mwey kun'pɛ anki ntɔn ndür ande, apan ndoŋ nà?

¹⁷ Ya yà abwey sye ntɔn làkwikilà: isàkal naa la lan'kɔɔn isal, la là undiir anàkwà la ŋakwo.

¹⁸ Wɛɛ mbuur mwey asàtɛn naa: « Ngye, ngye awe anà làkwikilà, wɛɛ mɛ, mɛ in'we anà isal! Nswen̄ làkwikilà angye làkɔɔn isal! Wɛɛ akà mɛ, mɛ in'sàswan̄ làkwikilà amɛ u mbwo a isal amɛ.

¹⁹ Nkye ngye afàsà làkwikilà naa Nzam wà mwey? Yà ubwan̄. In'son̄a sye myàfàsà làkwikilà anà myàkyer afàtɛr! »

²⁰ Insil a mbuur, nkye ngye akwen muyɔb naa làkwikilà làkɔɔn isal ndoŋ latey?

²¹ Nkye taarabi Abàlam bun'twey anki wàbalàbal u mbwo a isal ande, mpal kàkàb nde mwan ande Isak udu a mesà a ibɔɔn?

²² Ngye an'man naa làkwikilà anà isal ande byan'kyà mbwo mwey: ntɔn isal ande, làkwikilà ande lan'menà lánàkwò.

²³ Abà, ndaa bàsɔn yi unsà Ndaa Anàsɔn yàkyer akwo: « Abàlam kàsi làkwikilà akà Nzam, waa Nzam kun'twey wàbalàbal. » Anà bun'beelà un'sam a Nzam.

²⁴ Bɛ lan'man naa mbuur an'kwo, bun'twey wàbalàbal ntɔn isal, kà nà ntɔn làkwikilà mpel anki.

²⁵ Ya yàkal abun sye ntɔn Rayab, un'kaar a pasàsɛ. Nkye kà ntɔn isal ande anki waa nde kàtoo wàbalàbal, ntɔn kàwɛl nde akyeey a Isàlɛl anà katwey nde mbwo asin?

²⁶ Asànaa ndür ikɔɔn un'swey yàŋàkwà, abun sye, làkwikilà làkɔɔn isal lánàkwà.

3

Làlem

¹ Atɔŋ amɛ, twon lan'kal bàmbɔɔn mulɔŋ. Bɛ làkyàyɔb naa nsan̄ abi alɔɔŋ isàkal yà ngwal.

² Ntɔn bi banswà ifàtà an'pfürà. Isàkal naa mbuur mwey ufàtà anki pfürà unsà ntɛɛn ande, nde wà mbuur mwey wàŋàkwò anà wàŋàtsim muyaal ndür ande yanswà.

³ Isàkal naa bi kan'bàim un'sin̄ u mun a mpoonà ntɔn ya ilàb ukwen a bi, bi kan'kwo sye iyaal ndür aya yanswà.

⁴ Làler sye an'swà: itàkal naa ma mà uteer mbɔɔn, anà in'pɔb a ngwal myàsiinà ma, kà indiir imwey kyan'swà bafàbel naa kuvernay laa isyen kya ma mper ukwen kapten.

⁵ Ifà imwey sye, làlem là kitiir a ndür imwey. Wɛɛ la lye anà uyɔl muten ndaa akolàkol.

Làsii làmwey asànaa kimbaa ifàkuun̄ kya ndwan̄ a kolàkol!

⁶ Làlem sye là mbaa. La là kiin a ube banswà, La là uboo a itiir a ndür abi anà lafasa labiin u ndür yanswa, lafakuun̄ mɔɔ abi wanswà. La ŋakwo sye lánàkun̄a a mbaa a nsye a mbaa.

⁷ Mbuur kan'kwo mukwaam ntsür a umpɔr, itàkal nen, itàkal ntày, itàkal nso.

⁸ Wée akà mbuur mwey ukwe anki mukwaam làlem! La là bolà a bolà, là undiir mwey wà ube anà lànàýòl a idyà ifàtwaal ukwà.

⁹ U mbwo a la, bi ifàsaak Mwol anà Taa. Anà u mbwo a la sye, bi ifaküül baar abà kàkyer Nzam kà ifà ande.

¹⁰ Nsaak anà un'küül yàfàtoo mun nsil nà wa. Atɔŋ amɛ, ya ikwo anki mukal abà!

¹¹ Nkye ntwà a an'dà ifàtwey an'dà a ntsà anà màbuul mun nsil nà wa?

¹² Atɔŋ amɛ, nkye un'te a fige afàbɔr mbeŋ a ɔlive, itàkal un'te a vin nkye afàbɔr mbeŋ a fige? Ifuunà a an'dà a mun ikwo anki sye itwey an'dà a ntsà.

An'yeerà màfàfà du

¹³ Nà awe an'yeerà anà un'yenà uboo a be? Wey naa nde usweŋ ma unsà nkàäl anà làbɔɔn anà an'yeerà ande.

¹⁴ Wée, isàkal naa be, be làbà anà mpem anàýòl a un'kol a buul anà dweelà a an'sye, twon lan'swan ngaal, twon lan'pà ndandaa mpay u mbwo a loor abe.

¹⁵ An'yeerà amà kà man'fà du anki, ma mà màmeen, mà ntsur, min'sɔŋà.

¹⁶ Nton ikal akyà un'kol anà an'sye, an'pfurà anà ube bà ifà ifà byà paa sye.

¹⁷ Wée an'yeerà a du màŋàtápɔŋà, ungo mà duu, mà làbɔɔn, mà un'tuüb, màŋàýòl a ngyeb anà mbeŋ anàbwan, mpa amye anà un'kol anàýɔŋ anà mpem yweel.

¹⁸ Imbeŋ a balabal kyanàkɔn unsà duu akà baar bàfàkyer ndaa a duu.

4

Làsin apà Nzam

¹ Nkir anà ngwiy uboo abe yan'fà ken? Nkye kà nton ilaän byàfànwaa uboo a ndür abe anki?

² Be làfayom mpem anà be làfàwal anki undiir. Be làbà adwää anà anun'kol, anà be làkwe anki muwal iboŋ. Be làfànwaa anà làfàtwal an'sye. Be undiir watey, nton be làfàlom anki.

³ Kya be làsàlom, be làfàwal anki undiir, nton ndɔɔm abe yà ube: nton indiir làfàlom be, be bya làfàsyääl nton ilaän abe.

⁴ Be anjinswem! Nkye be làyob anki naa ukwen a indiir a meen bà un'yiin a Nzam? Abun, mbuur usàkwen mukal un'sam a meen, nde kan'bulà un'yiin a Nzam.

⁵ Nkye be làsii naa abunàbun waa Ndaa Anàson iteenà naa: « Nzam akwen unsà un'kol Dweelà kàsi nde amu bi. »

⁶ Wée Nzam afipa kab a ngway lànàsöön, nton Ndaa Anàson iten naa: « Nzam afàmbäär anun'yol, wée nde afaswan ubwan ande akà anàlàbɔɔn. »

⁷ Abun, làpe mɔɔ abe akà Nzam, wée làmbäär ilen, waa kya isàtiin ukwel apà be.

⁸ Làsin tsutsu' apà Nzam, waa nde usàsin tsutsu' apà be. Be baar a man'be, làywey an'kɔɔ abe, anà làpɔŋ mpem abe, baar a mpem yweel!

⁹ Làyweer mpay abe, làsi un'saabà anà làlel. Wey naa an'se abe màbulà ilel anà un'sak abe ubulà ngyeb!

¹⁰ Làkal anà làbɔɔn kusà a Mwol waa nde usàlaseen.

Twon an'tsuul un'tɔŋ nsan

¹¹ Atɔŋ, twon lan'twe be a be. Mbuur afàtwe un'tɔŋ ande, itàkal naa afàtsul nsan ande, nde wàmusaal Un'kɔɔn anà mutsuül wa mbar. Kyekà isàkal naa ngye an'tsuül Un'kɔɔn mbar, ngye afàkal anki un'syää a wa, wée ngye awà nteen.

¹² Mbuur mwey mpel afàpà un'kɔɔn anà nde mpel sye awà nteen. Nde mpel kan'kwo mutswà mɔɔ anà mudwa wa. Ngye, ngye awa na mutsuül mbaäb angye mbar?

Làtön uyol

¹³ Abun, be baar làfàten naa: « Nàbà, itàkal naa nkàswà, bi iyàkyà bul là. Bi kwo ikàkyer mbul mwey, bi isàkàtā an'yà, anà bi isàkàwal ngim. »

¹⁴ Wée be, be làyob anki akà ikikye naa nkàswà mɔɔ abe asàkal aben, nton be

làbà asànaa un'swey kan'menà, ungo a kitaan kan'fàyaala.

¹⁵ Le, be làlâten naa: « Isàkal naa Mwol kan'kwen, bi isàkal anà mōō anà bi isàkyer abà itàkal abunà. »

¹⁶ Wée apanà be làbamuswan ngaal unsà uyol abe. Uyol atubàbà bube.

¹⁷ Abun, isàkal naa mbuur mwey akyàyoḃ mukyer ubwan, wée isàkal naa nde ba ukyer anki, apan nde kan'bwà unsà man'be.

5

Anjun'naan, ngyeb akà be!

¹ Abun, be anjun'naan, làlel anà in'kwen, nton mpay iyàya udu a be!

² Un'naan abe wàṇàpōon, ipfey abe in'swab myàkyàdyàdyà.

³ Wōl abe anà ngim abe yàṇàbwà an'tār, an'tār ama māsàlatēel imbal ibe, ma māsàdyà in'twan abe asànaa mbaa. Be làkyàkōṇà in'naan u ntsūi' a taan!

⁴ Le, be làkyàton mufur baar bāfàsal uboo a an'ywan abe. Lafur aba alà làmusà in'kwen, anà Nzam, Mwol anitā, akyàwem in'tār a abweel abà.

⁵ Mōō abe u meen kan'kal anàyoḃ a indiir a ntwen anà un'sak. Ndūr abe làkyabuul may may asànaa ntsūr adilā ilā mukyel un'kwaal.

⁶ Be làpe ntaanàmbar anà làdwa' mbuur a balàbal. Nde in'peen kàlasi anki.

Nkääṇ a mpem

⁷ Abun, atōṇ, làkal anà nkääṇ a mpem tii u ngyeel a Mwol. Laler un'lem a an'ywan: nde afàdil imbeṇ a mfun ifàtoo u meen ukōon ayon tii mpal usàwal nde mbeṇ atàtweb anà yàngōṇgō.

⁸ Be sye, làkal anà nkääṇ a mpem. Làkal anà mpem anàtsim nton ngyeel a Mwol ya tsutsu.

⁹ Atōṇ, twon lan'kal anà buul u mpem be a be, nton mutiin mukal kusà a làbay a nsan. Le, nteen wà u mun a mbwo!

¹⁰ Atōṇ, unsà ndaa iler mpay anà nkääṇ a mpem, mbaan alab ya ya anangōom abà bāten kà ikōb a Mwol.

¹¹ Laler: bi ifakan anàmun'kuūnà. Be làkyàwem làsan a nkääṇ a mpem a Yoḃ anà be làkyàyoḃ ndaa kun'kyer Mwol, nton Mwol wàṇàyoḃ a mpem a ukwen anà ngyeb.

¹² Wée unsà ya yanswà, atōṇ amē, twon lan'dyà kyaṇ itàkal u du, itàkal u meen, itàkal kà aben. Wey naa: « Inye » abe làkal inye anà « Aay » abe làkal aay, nton be làkōon akwelà u mbar a Nzam.

Ngyamàkà nton abey

¹³ Nkye umwey uboo a be wà unsà mpay? Wey nde uyamà. Nkye nde wà unsà un'sak? Wey nde utōl an'diim.

¹⁴ Nkye wà anà mbuur uboo a be awe anà ukyal? Wey nde ubel andweer a Ikōōṇ, nton ba bun'si u ngyamàkà, waa ungo bun'tsuul may udu a un'tswe ande kà ikōb a Mwol.

¹⁵ Ngyamàkà a làkwikilā isàkōor un'bey, Mwol akyer asumbaar. Isàkal naa nde we anà man'be, bākyerā asun'dwāal ma.

¹⁶ Làkyey man'be abe be a be anà làyama be a be, nton be làkōorà. Ngyamàkà a mbuur a balàbal ifàsal ngwal mboon.

¹⁷ Eli kàkal mbuur asànaa bi, nde kàyamà unsà mukuūnà naa mbul ukōon anō, wa sye kàṇō anki u meen isii a mbul tār a ngon syaam.

¹⁸ Ungō, kàfàyamà nde, mbul kàkyer anō, meen mātwey imbeṇ ama.

¹⁹ Atōṇ amē, isàkal naa umwey uboo a be wàṇàbwà ndwan, ukwel anà ndandaa, wée mbuur asin kàmun'fuur,

²⁰ Làyoḃ naa ufuur mbuur a man'be u mbwo kàwey nde, ya mutswà mōō ande kà ukwà, anà mubiin un'kàbō a man'be.

Un'kaan ataṭweb wa Petṭla Nsṃma

Un'kaan ataṭweb a Petṭla wà un'kaan a un'seṇ awà batōm aka klistō aba ban'buul mpem benàben kitiir a nsi a Azi Minṣōr, ṇàbà Türki. Baar a itiir a nsi aki bàkal baar a mpem a ube. Un'kaan awà akwen mupà làkyān aba un'kanà: uman mpay mbwo mwey anà Klistō nton muswan mbaan akanankir aba. « Ukyer ubwan » sye taanṇ lanswà, amà man'kyān ande myilā anà ilā. Un'kaan awà wàṇàkab itin inà. Itin kyàtātweb kyà muswan an'kyān a Nzam amà makalōmā naa mbuur mbuur ukāl win'kyeel, alā lafapa mbwo a ngyōōb a mōō a dudu unsà idiim anàbwan kyà « nkōṇ a mōō ». Itiir kyà yweel kyāmuswan mbaan a nkāāl, ayà amu Klistō, nton mukal mbuur anàbwan, un'so anàbwan itàkal un'kaar anàbāāl wàṇàbwan. Itiir kyàtār kyà nton muyōb làkyān a ikōṇ anàbà, yōb naa Nzam wà mbak a baar a mōō anà bāṇàkwà. Itin kyanà kyà nton muwal ilāā anàbwan nton baar anāmēē nkwaanṇ kyekà ba bàfàkyer ndaa anàbwan. Ntsulā ifàpà baar anàyeel un'kanà asānaa atō anà asyee mukal bāṇàtsim ubwanàbwan. Yanswà ifātsu' unsà mbor a ntsuū. Nkye un'kaan awà wà ntōōm a Petṭlā? Amwey bàfàkyer akyey. Bamwey bàfasi naa waa wun'kaan a un'lonṇki mwey unṅō a mbul nkam yimfum a Petṭlā. Itàkal naa abà, ikaswanà naa waa batōōm « baar bàkātōṇ unsi asin » ikōōn ubwan nton ba. Kyekà, ndaa ayi yābulà ikal a kab a Nzam. Kyakin, abà ba bāṇàbilā afwee u mēen, ba ban'kwo muswan nsōōn aba anà mutà imbal a Lāsāṇ, lāsāṇ anàbwan là Nzam. Bi ibà baar ban'kwō musōōm nkāāl a ikōṇ unsa mbaan ana ukwen a un'tōṇ, mōō abi wàṇàpà akà Klistō. Wà Klistō afàpà an'kyān a mpay ifāman bi, unsà nkāāl anàbwan abi, unsà làkyān

abi. Abun un'sōōn wāmuswan Ikoōṇ umbwo a idiim a isin: bàkyer udu a Klistō « nkōṇ a mōō », aklistō bà nkōṇ a mōō a ndwà a dweelā mwey. Unsà ndaa iler un'seṇ a Isàlel u mōṇ a Sinayi, ba bāṇàsà « un'lwaan anàsōol, ikōṇ a mfum a angan, un'seṇ a Nzam, un'seṇ awà wānde ». Ba bambāl akà baar a ukwen a Nzam. Un'kaan awà batōm sye aka aklistō a Bitini. Kyeka, u nsemà a mbul nkam, kàkal anà mfum a Bitini ikōb ande Plinē le Zōne. « Babilōn ». Nḡe akasii unsa an'kyān ande naa ba bàkal indiir abunābun anà babāmā ndaa ambe yifā ifā akà atōṇ aba mpa abà Ayudà, anà bamēey nkwaanṇ. Kyakin ntōōm wà mukyer mbwo yanswà mufakwey un'kanà nton munaan an'kyān aba amu imbuur a Yesu Klistō awà mpay aba. U ngyamàkà a an'diim ilāāb mbor, Petṭlā wamufuur an'kyān ande mitāāṇ naa Nzam ba mōō katsu' aben anà kape aben làkyān a mōō umbwo a ukwà anà ngwiiyā a Yesu Klistō. Asānaa Klistō, ba bàkal anà làbōōn u ndaa ande umbwo a nkāāl aba ana nsyāāl aba kusà a mpay. An'lweṇ a nsyāāl bapee u ndaa iler isal a mbuur mbuur, nkāāl uboo a asyāāl anà alōṇ, làbōōn uboo abāāl, mōō uboo a Ikoōṇ anà nkāāl kusà a baar mpa abà Ayudà. U kab lātyeen, un'sōōn wāmupà ndam a nswēēṇ akandweer, amfum a Ikoōṇ, atō anà anàlākwikilā banswà: ba bàkal anàtsim unsà mpay, bàsi làkyān unsà ilāā a Nzam! Un'kaan an'tsu' unsà mbor.

Isàkal naa atāāṇ a un'kaan wà ban'sà mukūūnà unsà làkwikilā aba, itàkal naa mpay yà mwo, yà sin sin nton imbal akyà ban'kwo ba mutà u mēen: kyakin, ilōōmā naa mōō aba wanswà, nkāāl aba yanswà « iten isal anàbwan a Nzam », nton baar mpa abà Ayudà bāyōb isal anàbwan aba anà bàsyāṇà Nzam kila' usāyā nde.

Mbor

¹ Mɛ Petolà, ntööm a Yesu Klisto, an'pà mbor akà baar kàsööl Nzam, bafàkal u nsi a ingyey anà bàkyapää u Pɔn, Ngalátyà, Kapadɔs, Azi anà Bitini,

² Taa Nzam kàlasööl kusà asànaa kàkwen nde, u mbwo a un'kyeel a Dweelà, ntɔn bɛ lakaal anà unkyeey akà Yesu Klisto anà bànàpɔnà u mbwo a an'kil ande.

Wey kab a ngway anà duu makal mbɔɔn anà bɛ!

Làkyàn a möö

³ Wey nsaak ikaal akà Nzam, Taa a Mwol abi Yesu Klisto! Unsà ngyeb ande yàkolàkol, nde kipe möö akün ntɔn bi ikaal anà làkyàn a möö u mbwo a ngwiiyà a Yesu Klisto uboo a aku,

⁴ ntɔn mudil kwal alà kàlɔɔn Nzam ntɔn baar ande. Kwal alà lakwe anki latay, itàkal làbu ngingyây, itàkal làpiy ntwen a la bwà. Nde wàmulɔɔnà la u du ntɔn bɛ,

⁵ bɛ baar ukatii nde kà unkaak a ngwal ande u mbwo a làkwikilà, ntɔn ngweel a möö ayà isàmenà kà ilà a ntsüü.

⁶ Kyakin, bɛ làbànàyɔl a un'sak, itàkal naa u kitaan bɛ làbà u ngyeb u mbwo a nsii ifà ifà.

⁷ Ntɔn ntal a làkwikilà abɛ lànàsii yan'söön ntal a wɔl alà làfàtay itàkal naa la ban'fuh u mbaa. Lakwikilà alà làsàwal nsyànà, lakoo anà ibyää umpal usamena Yesu Klisto.

⁸ Bɛ làfakwen Yesu Klisto ukɔɔn akun'man. Apana sye bɛ làbamusà làkwikilà amu nde itàkal naa bɛ nàtuman anki, anà bɛ làbàmufuur a un'sak ifà asin anà wàlakoo,

⁹ ntɔn bɛ lan'wal isin a làkwikilà abɛ: ngweel a möö abɛ.

¹⁰ Anangɔɔm bälɛn anà bàbaal pànsi pànsi ngweel a möö ayi, anà ba bàtɛ ngɔɔm ntɔn kab a ngway alà kàlɔɔn Nzam ntɔn bɛ.

¹¹ Ba bälɛnà naa panà nà, naa sye ndaa nà isàkal asànaa kàkyään Dweelà a Klisto kàkal uboo a ba, umpal kàkyään nde mpay isàkal akà Klisto kusà anà làkoo ande làsàyà ungo.

¹² Nzam kàmɛy akà anangɔɔm naa isal aki kà kyàkal ntɔn ba nàkwo anki, wɛɛ ba kya bàkyerà ntɔn bɛ. Ntɔn, apanà indiir ibi, alɔɔn a Làsan Anàbwan bälakyaäänà bya u mbwo a ngwal a Dweelà In'kyeel kàtööm Nzam fà du. Akyeey, ba nàkwo bàkwen musà ileer aba unsà bya.

Làkal unsà möö a in'kyeel

¹³ Kyakin, làyɔnà an'kyàn abɛ ntɔn isal, làkal unsà làbɔɔn, làsi làkyàn abɛ lanswà unsà kab a ngway alà bälàtwàäl kà ilà a mɛy a Yesu Klisto.

¹⁴ Asànaa baan a unkyeey, twon lan'lab ilään a ndür làkal bɛ akyà umpal làkal bɛ anàdiimà,

¹⁵ wɛɛ ifà imwey asànaa mbuur kàlabel wà in'kyeel, wey bɛ làkal bà in'kyeel unsà nkaäl abɛ yanswà,

¹⁶ ntɔn, bàsɔn naa: « Bɛ làsàkal bà njin'kyeel, ntɔn mɛ in'wà anjin'kyeel. »

¹⁷ Wɛɛ isàkal naa bɛ làfabeel naa Taa, mbuur awà afàtsul nsan, ukɔɔn un'kol anàyɔn akà mbuur wanswà unsà isal ande, làkal unsà bɔɔmà sye umpal làbà bɛ pà u mɛen.

¹⁸ Làyɔb naa kà unsà indiir anàkwa anki, asànaa ngim, itàkal wɔl, waa bälabeen unsà nkaäl a ube làwɛl bɛ akà ataarabɛ.

¹⁹ Aay, bɛ bälabeen unsà an'kil a ntal a Klisto, asànaa mwan a un'kok akɔɔn too itàkal làbiin,

²⁰ awà bàtööm kusà mutàkyer du anà mɛen, anà bun'swɛn kà ilà a ntsüü ntɔn bɛ.

²¹ U mbwo a nde, bɛ làfàsà làkwikilà amu Nzam awà kun'wiiy uboo a aku, anà kun'pɛ làkoo, ntɔn làkwikilà anà làkyàn abɛ makal amu Nzam.

²² Bɛ làpɔn möö abɛ u mbwo a unkyeey akà ndandaa, ntɔn bɛ làkwen bɛ a bɛ ukɔɔn akal ayà mpem yweel. Wey ukwen a mpem a pɛelà anà bà ipepey bàkal uboo a bɛ.

²³ Ntɔn bɛ bälabor u möö akün, kà u mbwo a imbɛn kyan'kwo mukwà anki, wɛɛ u mbwo a imbɛn mpa kyan'kwo

mukwà, unsà ndaa a Nzam ayà mǝǝ anà yà mbul a in'tye.

²⁴ Ntɔn:

mbuur wanswà wà asànaa un'len
anà yòm,
anà làkoo ande lanswà là asànaa iful a
un'len,
un'len usà yòm, iful ande kyan'bwà,

²⁵ wée ndaa a Mwol yà mbul a in'tye.
Kyekà, ndaa ayi, yà Làsan Anàbwan alà
balakyaän.

2

Ngyeel u mbwo a ngweel a Ndaa

¹ Abun, làpiy nkyel yanswà, an'kwaar a
ube manswà, mpem yweel yanswà,
un'kol wanswà, anà ntwee yanswà.

² Lànu beel anàpɔnà là Ndaa asànaa
baan a kɔɔ, ntɔn u mbwo a la, be làyel
ntɔn ngweel a mǝǝ.

³ Kyakin, « be lan'kyey naa Mwol wà
ubwan. »

⁴ Làsin tsutsu apà nde, nkɔn a mǝǝ ayà
bàpiy baar, wée ya yànsɔɔl anà yàntal
kusa a Nzam.

⁵ Be njakwo làbilà asànaa nkɔn a mǝǝ u
ntɔɔn a Ndwa ufàkal Dweelà, ntɔn
mukyer itsun a angan a Nzam, ntɔn
mukun'pà ibɔɔn in'kyeel abyà ufàkyey
Nde u mbwo a Yesu Klistɔ.

⁶ Ntɔn basɔn u Ndaa Anàson naa:
« Le, mɛ an'sà nkɔn a twerà u Siyɔn,
nkɔn a ntal ayà kàsɔɔl mɛ.
Mbuur awà asà làkyän amu ya, usàman
anki nswen akà ikikye. »

⁷ Abun, ibyääł kye akà be anàlækwikilà,
wée akà baar mpa abà anàlækwikilà,
« nkɔn ayà bàpiy atɔɔn,
yàbulà nkɔn a isin, nkɔn a twerà.

⁸ Ya yà nkɔn mwey bàfàbol baar,
un'kul mwey afàbwi baar. »
Baar abà bàfàbwà ba, ntɔn ba bàkyàton
musà làkwikilà amu Ndaa. Awà undiir
kakwe mukayeel.

⁹ Wée be, be làbà itwà anàsɔɔl, itsun a
angan amfum, un'sen in'kyeel, un'sen
kàwel Nzam ntɔn mukal wànde. Nde

kàlabel mutoo u làpib anà muman pèelà
ande là ubem, ntɔn be làkàkyään isal
ande byà iban.

¹⁰ Itaan, be làkal anki un'sen, wée
apanà, be làbà un'sen a Nzam. Be baar
mpa làwel nsyääm, wée apanà, be
làkyàwal nsyääm a Nzam.

Làkal asànaa asyääł a Nzam

¹¹ Ankwen amɛ, mɛ amàlaleel, asànaa
alyaan a mbwo anà angyey, twon lan'kal
anà ilään a ndur abyà ifànwaan ità anà
mǝǝ abɛ.

¹² Làkal anà nkääl anàbwan kusà a
baar mpa abà Ayudà, ntɔn, unsà undiir
nsil awà bàfàlatwee ba naa be làbà baar
abe, ba bamen isal abɛ byanàbwan ana
ba bàsi Nzam làkoo kà ilä usà yà nde.

¹³ Làkal anà unkyeey akà imfum a
mɛen kyanswà, ntɔn Mwol, itàkal akà
mfum awe anà ikɔb a dudu,

¹⁴ itàkal akà an'kuvernɔɔr ufàton nde
mupa ntaanàambar aka baar abɛ ana
musyänà baar bàfàkyer ubwan.

¹⁵ Ntɔn ba bà ukwen a Nzam naa be
làkyer ubwan ntɔn mudùba min a insil
mpa bàyob akà undiir mwey.

¹⁶ Làkal asànaa baar abyɛ anà insaay,
ukɔɔn asyääł kya asànaa nkumà ntɔn
mufwe nkyel abɛ, wée làkyer asànaa
asyääł a Nzam.

¹⁷ Làpɛ ibyääł akà baar banswà,
lakwen atɔn abɛ, làyob ikɔb a Nzam,
lun'syänà mfum.

Mbaan a mpay a Klistɔ

¹⁸ Asyääł a ndwà, làkal anà unkyeey
mbɔɔn akà ankum abɛ, kànà akà
bànàbwan anà bàduu mpel anki, wée anà
akanjitswumbuun.

¹⁹ Abun, yà ubwan mbɔɔn mukyey
mpay bàfipà ukɔɔn isin aya, ntɔn
musyänà Nzam.

²⁰ Abun, làkoo nà mukan mpem naa
bàladub ntɔn ibii lan'kyer be? Wée isàkal
naa be lan'man mpay ntɔn ubwan
lan'kyer be, la là kab a ngway u mii a
Nzam.

²¹ Kyekà, yà ntòn ya waa bàlabel, ntòn Klistò sye kàkòòm mwaänà ntòn be, nde kàlaswenj mbaan ntòn be làlàb nkaäl ande.

²² Nde kàkyer anki man'be, ndaa a an'kwaar sye yàtoo anki u mun ande,

²³ nde kàfuur anki in'tswe, mpal bun'tò in'tswe. Wée mpal bun'pè ba mpay, nde kànjàn anki, wée ya yanswà nde kàpè akà mbuur afàtsul nsan a balàbal lanswà.

²⁴ Nde kàsyen buur a man'be abi nde njakwo tii u kulunsi, ntòn bi kàkù anà man'be abi njakwo, ntòn bi ikàl anà möö ntòn balàbal, nde kàlakòor u mbwo a iwà ande.

²⁵ Ntòn be làdiimà mbwo asànaa in'kok, wée apanà, be lan'furà akàun'kyeenj a in'kok anà un'leer a möö abe.

3

Akaar anà adim aba

¹ Be akaar sye, làkal anà unkyeey akà adim abe, ntòn isàkal naa bye anà abaal bumwey uboo aba làkwikilà latey unsà ndaa a Nzam, waa ba bàsà làkwikilà u möö aba ntòn nkaäl anjàbwanj yà akyay aba,

² unsà nkaäl anjàpònjà anà yà làzir abe.

³ Wey ntwen abe iköön akal nà u nsà mpel asànaa: ntswee anàtonj, an'yak a wol anà ipfey a ntal,

⁴ wée, wey ntwen abe ikàl yànyàyee uboo a mpem, ntwen iköön mböön yà dweelà a làböön anà làduu, yà ntal a kolàkol u mii a Nzam.

⁵ Kyakin mbalà yumwey, yayi yàkal mbwäär a akaar in'kyeel abà bàsi làkyàn amu Nzam, abà bàkal anà unkyeey akà adim aba,

⁶ asànaa Saal kàsi nde làböön akà Abalam anà kun'bel nde naa mwol ande, nde mbuur làbà be baan ande bakaar, mukyer ndaa anjàbwanj anà muköön akal unsà böömà.

⁷ Be adim sye, làkal anà nkaäl a un'tuüb unsà ngwem anà làyöb nsöön a bwaäl alye a akaar. Lasi akyay abe làzir, ntòn ba, asànaa be, ba bà anjakwal a kab a

ngway a möö, waa akà ndaa mwey iköön asà lingyoomà uboo a ngyamàkà abe.

Nkyeer a ubwanj

⁸ Mumay, làkal an'kyàn an'mwey ma, làkal anà ngweem a ngyeb, làkwen be a be, làkal anà nsyääm anà làböön.

⁹ Twon làfuur ube udu a ube, itàkal in'tswe udu a in'tswe, wée làsaak, ntòn bàlabel ntòn nsaak, ntòn muwal kwal a nsaak.

¹⁰ Kyakin,

« Wey mbuur akwen möö anà ilà anjàbwanj,

ukàl unsà igyeej muten ndaa a mbe anà mutà loor,

¹¹ uwey ube anà ukyer ubwanj, ulenj duu anà ukàl uboo a la unsà mukuüna.

¹² Ntòn mii a Mwol myà udu a baar a balàbal,

anà an'tsu' ande mà ipol ntòn muwem ngyamàkà aba,

wée ntabwey a Mwol ifapà ngò akà baar bàfàkyer ube. »

¹³ Nà asàlakyer ube, isàkal naa be làbà ngwal mukyer ndaa anjàbwanj?

¹⁴ Itàkal naa be làbà muman mpay ntòn làfàkyer be ndaa a balàbal, làyöb naa be làbà unsà un'sak. Twon lan'man böömà a baar bumwey anà twon lan'kal udu udu.

¹⁵ Wée làpè làkoo akà Klistò taan lanswà asànaa Mwol uboo a mpem abe. Làkal ngwal taan lanswà mufuur ndaa anjàbwanj akà baar banswà bàkwen muyöb làkyàn alye anà be.

¹⁶ Wée ya ikàl abà unsà duu anà làzir. Làkal anà an'kyàn anjàbwanj ntòn baar bàfàlatwee, anà bàfàman naa nkaäl a Klistò uboo abe yatèy, waa ba bàsàman nswen.

¹⁷ Isàkal naa ba bà ukwen a Nzam, yan'söön ubwanj muman mpay ntòn ubwanj làfàkyer be, akwànaa mukyer ube.

¹⁸ Kyakin, Klistò nde njakwo, kàmen mpay mbalà mwey ya, ntòn man'be a baar, nde mbuur aköön man'be, waa kàlakweel, be baar a man'be, ntòn

mukàlapà akà Nzam. Nde bun'dwa' unsà ndür ande yà imbuur, wëe bun'fuur u möö unsà ngwal a Dweelà In'kyeel.

¹⁹ Kyakin kàkyen nde mukàlɔŋ itàkal naa an'dweelà màkal uboo a bɔlókà,

²⁰ akà baar bàtɔŋ mukyey, umpal kàkàŋ Nzam mpem - kà ilà kàtɔŋà Nɔwà an'swà amà bàbilà baar ntal ikikye, banswà bàkal baar naan mpa bàku' uboo a an'dà.

²¹ Kya kyàkal idiim a nduümà akyà ifàlatswà möö papanà: kya kà kyà ntɔn mpööŋ a làbiin a ndür anki, wëe ntɔn unkyeey akà Nzam unsà an'kyàŋ anàbwan, nde afàlatswà möö u mbwo a ngwiiyà a Yesu Klistɔ,

²² awà kàkyen du, wà u kɔɔ a ibaal a Nzam, anà bàpe sye akà nde muyaal udu a akyeey, anikɔb anà anangwal.

4

Möö akün

¹ Abun, asànaa Klistɔ kàmen nde mpay u ndür ande, be sye làkal anàtsim unsà an'kyàŋ nsil ma, ntɔn mbuur awà kàmen mpay u ndür ande, kàkyakaab anà man'be,

² mpalàbà, wëe nkàäl abe, unsà ilà byan'saal unsi a meen pà, ikàl asànaa abà ukwen a Nzam, wëe kà asànaa abà ukwen a baar anki.

³ Be sye ladwà taan mbɔɔn mukyer ndaa ayà ifàpà un'sak akà baar mpa abà Ayudà, mukal uboo a pfurà, unsà ilàän a ndaa a mbe, unsà ngyöör a man, unsà in'kyom, u nweel a man anà u ngyamàkà a itek.

⁴ Apanà, ba bà muman ndaa mwëy yà ubem naa be lan'fàtɔn mukyer ndaa a nswen kà imëey mbwo mwëy anà ba, anà ba sye bà mukalabey.

⁵ Wëe ba bàsàmëey nkyeer aba u mii a mbuur awà kan'kwo mutsul nsan a baar a möö anà bàjàkwà.

⁶ Kyakin Làsan Anàbwan alà bàsam itàkal akà baar anàkwà: abun, itàkal naa ba bàsapà ntaanàambar ntɔn nkàäl bàkal

ba ayà u meen, asànaa naa baar banswà, wëe unsà ngwal a Dweelà, ba ban'kwo mukal anà möö ufàpà Nzam.

⁷ Ntsüü' a ndaa yanswà yà tsutsu. Kyakin, làkal anà an'yeerà anà imbämdir a Dweelà ntɔn be làyamà.

⁸ Kusà aya yanswà, làkal anà ukwen a ngwalàngwal be a be, ntɔn ukwen bàfàdwa nkul.

⁹ Làkal ana mbaay be a be, ukɔɔn asà nkyeer.

¹⁰ Wëe mbuur mbuur usi kab a ngway kàwël nde akà Nzam ntɔn ubwan a baar bumwëy ukɔɔn anjünün. Abun, be làsàkal anà nkàäb anàbwan yan'kab a Nzam mà ifà ifà.

¹¹ Wëe mbuur awe anà kab ntɔn mulɔŋ, nde u lɔŋ ndaa a Nzam. Wëe mbuur awe anà kab ntɔn mubay baar bumwëy, nde ukyer a ngwal ayà kun'pe Nzam. Wëe naa unsà ya yanswà, làkoo làfurà akà Nzam, u mbwo a Yesu Klistɔ. Wëe naa làkoo anà ngwal byàkal ipepey akà nde. Wöö'wöö!

Mbiilà u mpay a Klistɔ

¹² Ankwen ame, twon lan'man ndaa yà ubem isàkal naa be làbà muman mpay, asànaa naa ya yà ndaa mwëy yà ingyey.

¹³ Wëe be làkal unsà un'sak itàkal naa be làbà muman mpay mbwo mwëy ana Klistɔ, ntɔn be làsaman un'sak mbɔɔn umpal làsamenà làkoo ande akà baar banswà.

¹⁴ Isàkal naa bàsàlato ntɔn be làbà alɔŋki a Klistɔ, be làbà baar un'sak, ntɔn Dweelà a làkoo, Dweelà a Nzam wuboo a be.

¹⁵ Wëe naa akà mbuur mwëy amu be ukɔɔn awal ntaanàambar, naa ntɔn nde kàkyer adwa, kàkyer ayib, kàkyer undiir mwëy wà ube, anà kàbilà sye u ndaa abar.

¹⁶ Wëe isàkal naa mbuur mwëy an'man mpay naa ntɔn nde wà un'klistɔ, nde twon an'man nswen, wëe wëe nde upe Nzam làkoo ntɔn kan'wal nde ikɔb a un'klistɔ.

¹⁷ Taan a nsan lan'kwo, ya itàtwab akà bi baan a Nzam. Abun, isàkal naa ya

isàtwab akà bi, wée ya isàkal aben akà baar bàfàtòn Làsàn Anàbwan a Nzam?

¹⁸ Asànaa iteenà Ndaa Anàson:

« Isàkal naa mbuur a balàbal möö asàwà a mpay yanswà,

nkye isàkal akà mbuur un'be anà mbuur a man'be? »

¹⁹ Kyakin, wey baar bàfàman mpay asànaa abà ukwen a Nzam, bàpe möö aba akà Nkyer, nde mbuur a làbööñ, anà ba bàsi mukuünà mukyer ubwan.

5

Uler làból a in'kòk a Nzam

¹ Kyakin, me an'pà un'kanà akà andweer a Iköñ abà uboo a be. Me sye in'wà un'dweer asànaa ba, anà in'wà mbal a mpay a Klistò, me mbuur in'we anà kab a làkoo alà làsàmenà. Le undiir in'looma me aka ba:

² Làdii làból a in'kòk kàlape Nzam, twon làler la a un'kaak a ngwal wanswà, wée unsà mpem anàbwan asànaa ukwen Nzam, twon lan'kyer ntòn mulen bweel, wée unsà ukwen.

³ Twon làyaal baar abà bàlape muler a un'kaak a ngwal abe, wée làkal mbaan ntòn in'kòk.

⁴ Kyakin, be làsàwal mpà a làkoo mpa isàbi ubwan aya akà ikikye umpal usayà Nkum a aseey.

⁵ Mbwo mwey, be atò anà asye, làkal anà unkyeey akà andweer. Anà be banswà, làkal anà làbööñ unsà nkaäl abe, be a be, ntòn « Nzam afàtòn anun'yo, wée nde afàswan ubwan ande akà anàlàbööñ. »

⁶ Abun, làsi làbööñ ungyel a koo a ngwal a Nzam, waa nde usàlaseen taan kasi nde,

⁷ làpe nkyeer abe yanswà akà nde, ntòn nde mbuur afàlabon.

⁸ Làduub mii abe, làkal unsà igyeen! ntòn nankir abe, ilen, wàmuyilen asànaa nkwee a umpor ayilen mbuur adyà.

⁹ Lumbäär, làkal anàtsim unsà làkwilà abe. Làyob naa mpay nsil yayi bàpe akà aton abe abà u meen.

¹⁰ Nzam, anangyeb yanswà awà kàlabel unsà làkoo ande là mbul a in'tye u mbwo a Klistò, nde nàkwo asàlapà ngwal ungo a kitaan làsàman be mpay, nde akyer asàlatsiim, asàlatsüimà udu a in'bään a ngwal.

¹¹ Wey iköb ikal anà nde mbul a in'tye! Wöö wöö!

Mbör a ntüü

¹² Me kàlasöön bingok bi u mbwo a Silàve, awà in'fàwal me asànaa un'ton a làä, ntòn mukàlaleel anà mutà imbal naa yà unsà kab a ngway a Nzam làndandaa waa be làbanàtsim.

¹³ Ikön a aklistò akya pà u Babilon, kyàmàlatööm mbör, anà Malakò, mwan amé.

¹⁴ Làpeel mbör a un'kaay a aton be a be. Wey duu làkal anà be banswà làbà amu Klistò!

Un'kaan waꞑyweel waꞑ Petꞑlaꞑ Nsꞑmaꞑ

Un'kaan a Petolà wáyweel bàtòm anki itàkal akà Ikoöñ a bul làmwéy, itàkal naa akundweer a isal mwey, itàkal naa akaklisto bàpää u meen. Waa wun'kaan a un'sen anà waa sye wasànaa kyän a dweelà. Ndaa a ngwal awa yà ntòn munwaan a baar bàfiipay ngyeb an'lon a nsöön a Làsan, làsan anàbwan là Nzam. Ndaa a mfun Ungö a mbor a nsemà, indiir itar bye muyiläab. Wàntàter wàmunyem unsà ndaa iler làböön bàwel akà Nzam anà unsà imbal a baar abà bamen Mwol. Wayweel muton a ngwal isal a alwön a loor bàfakwaar mbwo a ndaa ndandaa anà yà balabal. Wàtar uton ndaa mwey unsà nten a ba: ba bàfàten naa ngyeel a Klisto isàkal anki. Petolà kàfuur naa isàkal naa ya yan'kyer itaan, yànton nkaähàmpem a Nzam. Mbor a ntsu yàmupà un'kanà anà ngwal akà baar awà bàtòm waa anà akun'tääh a un'kaan awà wanswà. Mëen màkõñ anki aka ikikye anà baar bafakõñ a kwaar Làsan. Un'kaan a Petolà wáyweel wà un'kaan a ndaa: waa wàmupà un'kanà akà aklisto mukya usà unsà ngyöob a Mwol, nton mukoon a tóomà ndwan umbwo a an'lon anàtà mbeen anà màböomà. Asoön itàkal atääh a bible bamwey bàfàten naa un'kaan awà wà ntööm Petolà kusa a ukwà nde u mbul wà an'kwem an'syaam aninà ungö a Yesu Klisto. Itàkal naa abà, undiir kan'söön uboo awa, yà ngyeel a Mwol. Ngö a nsöön a ngyeel a Mwol ayi, wà undiir mwey akà baar mpa abà Ayudà anà aklisto binkyé mubey ya. Abun, un'kaan wàmuyöob naa ngö a nsöñ umii a Mwol kà ndaa a ngwal anki, wëe nkaäh a mpem ande ayà yaay bàpe akà baar banswà nton muwal möö anà musöom nkaäl.

Un'kaan awà, wàmusa an'kyän unsà in'kaan a Nkwà itaan asànaa Nkwà akuñ. Aba yàkal ndaa a ngywoolà a ntabwey a Mwol, amu ya Petolà wànàtà din.

Mbor

¹ Me Simon Petolà, un'syaäl anà ntööm a Yesu Klisto.

An'söön baar abà bàwél làkwikilà anàbwan asànaa bi unsà balabal a Nzam abi anà Un'tswää a möö Yesu Klisto.

² Wey kab a ngway ana duu makal mböon anà be, u mbwo a ngyöob a Nzam anà Yesu, Mwol abi!

Làbeel anà nsööl a Nzam

³ Abun, ngwal a du yipe kab aya yanswà yà ndöñ nton möö anà inzaam, nton bi iyöb mbuur kibel unsà làkoo ande ñakwo anà ngwal ifàsal.

⁴ Kyakin, bi kàwel an'kab a ntal akolàkol amà bipe ilääh, nton, u mbwo a ma, be làwél kab unsà inzaam, be baar balagyöör unsà làbiin ufàdii ilääh a meen.

⁵ Kyakin, làsi ngwal abe yanswà mukwey làkwikilà unsà nkaäl anàbwan, unsà nkaäl anàbwan, làsi ngyöob,

⁶ unsà ngyöob, nkaäh a mpem, unsà nkaäh a mpem, imbaändir, unsà imbaändir, inzaam,

⁷ unsà inzaam, un'tüüb a aton a aton, unsà un'tüüb a aton a aton, ukwen.

⁸ Nton, isàkal naa be làbye anà nkaäl ayi yàmboon, ya iyàlasiina musal anà muyel unsà ngyöob a Mwol abi Yesu Klisto.

⁹ Wëe akà mbuur aköñ bya, nde wà ikwàmii, nde akyer afàbàba: nde uyöb anki naa nde wànàponà unsà man'be ande mà itaan.

¹⁰ Kyakin, aton, fàlasye ngwal nton mutà làbeel abe mpi anà nsööl abe. Abun, waa böomà abwà mpa bàkal akà ikikye.

¹¹ Kyakin, waa mbiilà abe unsà Imwol a mbul a in'tye kyà Mwol anà Un'tswää a möö abi Yesu Klisto isàkal yànàduub kolàkol.

¹² Kyakin, me in'wey anki mufàlayöob indiir abi, itàkal naa be bya làkyäyöb anà

bɛ lɔ̀bà anàtsim unsà ndandaa ayà
bàlapɛ.

¹³ Wɛɛ mɛ in'sii naa yàbalàbal muwiy
an'kyàn abɛ u mbwo a ngyɔɔb amɛ umpal
in'wà mɛ uboo a ipfey a ndür ki.

¹⁴ Ntɔn mɛ in'kyàyɔb naa taan muwey
ipfey a ndür aki làmuyà u ntiin, asànaa
kan'swɛɲ Mwol abi Yesu Klistɔ.

¹⁵ Wɛɛ mɛ, mɛ in'sàsà ngwal naa ungo a
nkyeen amɛ, bɛ làyɔbà an'loɔɲ amà taan
lanswà.

Ndaa a anangɔɔm yan'kwo amu Klistɔ

¹⁶ Abun, kà ntɔn mulab nsim a ntwan
anki waa bi kàlakyaän ngyeel a Mwol abi
Yesu Klistɔ unsà ngwal ande yanswà, wɛɛ
ntɔn kàmen bi uteer ande u mii abi
ɲakwo!

¹⁷ Ntɔn nde kàwɛl ibyää̀l anà làkoo akà
Taa Nzam, umpal kàtɛn nde a nde unsà
làkoo ande làkolàkol naa: « Wà, wà
mwaan amɛ wànkwen, awà kási mɛ
un'sak amɛ amɛ nde. »

¹⁸ Ndaa ayi yafu du, bi ɲakwo kàkyer
awem ya, umpal kàkal bi anà nde u mɔɲ
in'kyeel.

¹⁹ Abun, bi ibye anà ndaa a bwoor
yàɲangɔɔm. Bɛ làkal anà iboɲ musà mii
abɛ udu aya asànaa mwin afalɛemà kà
ikal a làpib, tii umpal làyaanà taan anà
uyàsɛnà mbwaar a tutu uboo a mpem
abɛ.

²⁰ Kusà aya yanswà, làyɔb abà: akà
mbuur mwey ukwe anki nde ɲakwo mutà
itàkal mubaal ngɔɔm ayà uboo a Ndaa
Anàson.

²¹ Kyakin, ngɔɔm kà ifàfà anki akà
ikikye unsà ukwen a mbuur, wɛɛ unsà
ngwal a Dweelà In'kyeel waa baar bàyàm
kà ikɔb a Nzam.

2

Alɔɲ a loor (Yud 4-13)

¹ Asànaa bàkal anangɔɔm a loor uboo a
un'sɛɲ a Isàlɛl, abun sye, bàsàkal alɔɲ a
loor uboo a bɛ. Ba bàsàbiil an'loɔɲ an'be a

ntwan, tii mutɔn Un'loɔɲ awà katsu mɔɔ.
Kwel a mbɔɔn tɛy, ma màsabwiy ndwan.

² Baar mbɔɔn bàsàlab mbweel a ndwan
aba. Ntɔn ba, mbwo a ndandaa isàbulà
undiir mwey wàɲàbɛy.

³ Unsà kuüb a ngim, alɔɲ a loor abà
bàsàwal indiir abɛ u mbwo ndaa a ntsà.
Wɛɛ ntɔn ba, fa itaan, ntaanàmbar aba
kwel yatey anà ukwà aba bàyàfàdil anki.

⁴ Ntɔn, Nzam kàwɛy anki akyeey
bàkyer man'be, wɛɛ nde katɔɔm u nsye a
mbaa, bàɲàbàm an'dwaan ntɔn mudil
mbar.

⁵ Nde sye kàwɛy anki taan là itaan, wɛɛ
nde kàyee Nɔwà, mbuur wànaan uboo a
baar bàsɔrà unsà ukwà, nde mbuur
kàlɔɔɲà balàbal umpal kàdwa Nzam baar
abɛ kà an'dà umpal kànɔ mbul a ikul.

⁶ Ungo apan, nde kàpɛ ntaanàmbar akà
an'bul a Sodòm anà Gòmɔr anà ma
mabulà un'twa ntɔn muswan mbaan akà
baar abɛ abà bàsàyà ungo.

⁷ Wɛɛ nde katsu Lot mɔɔ, mbuur a
balàbal awà kàwɛm ngyeb ntɔn isal
anɲingyây byà atɔɲ ande.

⁸ Ntɔn mbuur a balàbal awà kàkal
umwey uboo a ba, nde kàkyer amanà anà
kàkyer awemà: ilà ungo ilà, mpem ande
yàkyer ayɔɔ ntɔn isal aba byà ɲingyây.

⁹ Abun, Mwol an'kwo ulwom u nsii
baar a balàbal anà usi ukɔl baar mpa abà
bàbalàbal ntɔn mukapà ntaanàmbar kà
ilà a nsan.

¹⁰ Ntaanàmbar ayi yà sin sin ntɔn baar
bàfàkwɛn ɲingyây. Ba bàfàlab ilään a
ndür aba anà bàfàbɛy ikɔb a Nzam.

Alɔɲ a loor abà bye anà gyoɔr anà
uyɔl, bɔɔmà akà ba batɛy mubweel baar
a làkoq a du in'tswe.

¹¹ Itakal akyeey ban'lyaan ikɔb anà
ngwal udu a ba, bàfàtɛn anki ndaa a
nswen akà ba u mii a Mwol.

¹² Wɛɛ ba bà asànaa ntɕur a insil
ifàkwɛl àna ifàkwà unsa intaam. Ba
bàfàto indiir mpa bàyɔb ba. Ba bàkyer
asàpɔɔn asànaa ufàpɔɔn ntsur.

¹³ Abà, ba bàsàwal làfur a un'kol
anàyɔɲ aba. Un'sak aba wàmukyer ndaa

a nswen kà imeey.

¹⁴ Mii aba myànyàl a inswem, ba bàfàlwab anki mukyer man'be, ba bàfàlwab baar mpa abàjàtsim. Ba bakyátoò lápaan a ngyal a ngim. Un'kuül a Nzam wà udu a ba!

¹⁵ Ba ban'wey mbwo a swalaa, ba ban'yiin nton mulab mbwo a Balam mwan a Bósor, awà kàbu' unsà ndeb a làfur làkòon balàbal,

¹⁶ wée nde kàwèl làfur a un'tswe bwoor ande: ntsur a nkiin mwey wa isal kasi ndaa asànaa mbuur, abun, ukon a njangoom awà waa bàwu.

¹⁷ Baar abà bà asànaa ntwà mpa ifàtwey an'dà anà an'toob ufisyeen un'pob. Ba bàkyaaloon ikal u dijàdin a mpib.

¹⁸ Abun, unsà an'lon abà mànyàyam a uyl anà màbunabun, ba bàfàlwab baar ban'sorà benàben kà an'koo a baar abye anà mōō un'be.

¹⁹ Ba bafasyeel ilāā nton mukapà insaay, wée, kyekà ba ñakwo bà aso a ilāān ifatwāal ukwà, nton mbuur wanswà wà un'so a undiir awà afun'yaal.

²⁰ Abun, isàkal naa baar bàsora kà an'koo a mbiin a meen u mbwo a ngyoob a Yesu Klisto, Mwol anà Un'tswāā a mōō abi, ban'fabwà anà bamafayaal unsà mbiin a meen, mpay aba yàngōngō yan'soon yàtātweb.

²¹ Nton yalàkal ubwan akà ba mukoon ayob mbwo a balàbal, wée kàmuyob ya anki, waa ungo bàfaton nsween a in'kyeel ayà bàtōm.

²² Ya yayeel asànaa kyàten itim asànaa ayà ya: « Mbwa kan'fàfurà kà ilwo ande » naa sye: « Ngul un'kyay bamun'ywey làbenàben, kan'fàbibimà uboo a antwar. »

3

Ilāā a ngyeel a Mwol

¹ Asam amē, wà wun'kaan wàýweel alàsoōn mē. Uboo a mya myemyeel, mē

an'lom akà ngyoob abe nton muwiy amu be nsyaal a balàbal muyweer.

² Làyobà ndaa bàten anjangoom in'kyeel kusà anà nsween a antoōm abe, nsween a Mwol anà Un'tswāā a mōō.

³ Layob kusà naa: kà ilā a ntsuū, baar a nkaal ambe bàsàkyer ayà, waa bàsàlase,

⁴ bàsàten naa: « Kyàken ilā a ngyeel ande? Nton, fà bàku'ataa, akà nscoomà mwey yi yatey. Ndaa yanswà yà ifà imwey fà bàkyer meen! »

⁵ Unsà nteen aba ayi, ba ban'diimà naa fà itaan itaan, làkal anà du. Anà meen matoo unsà an'dà, ma mà uboboo a an'dà unsà ngwal a Nzam.

⁶ U mbwo a ma sye, meen mà itaan màminà uboo a an'dà.

⁷ Unsà ndaa iler du anà meen a ñabà, Ndaa nsil ya yamadil nton mbaa, kà ilā a nsan, anà ukwà a baar abe.

⁸ Asam amē bànkwen, we anà undiir mwey mpa lan'kwo be mukyāārà mpiim: nton akà Mwol, ilā mwey kyà asànaa nsaab mwey yà mbul, anà nsaab mwey yà mbul yà sànaa ilā mwey.

⁹ Akà Mwol ngo a nsōn yatey mukwey ilāā ande, asànaa bàfāsii bamwey naa nde asàkyer itaan, wée nde we anà nkaān a mpem nton be, nton nde ukwen anki naa bamwey bàku, wée, naa baar banswà bàbuul mpem aba.

¹⁰ Wée ilā a Mwol isàya asànaa mbuūb. Ilā làsàdubà du, làso làsàkal làkolàkol, indiir anàbāāb ikyer asàkaabà, meen anà isal ama màsàkal u nsan.

¹¹ Mpal isàpāā indiir abi byanswà, be làsàkal baar a nkye ifà! Mōō in'kyeel nà! Làzir nà akà Nzam!

¹² Be, be baar làkadilā anà làkanaana ngyeel a ilā a Nzam, ilā làsàyaalà du anàkunà anà indiir anàbāāb ikyer asàyaalà!

¹³ Bi ihà mudilā du akūn anà meen, akūn asànaa akya ilāā ande, ikal laba bàbalàbal.

¹⁴ Kyakin, asam amē, unsà ndiil ayi, làkyer ngwal nton nde kàlamen unsà duu

anàkwo anà làkõn an'pel.

¹⁵ Anà làyob ubwanàbwan naa nkaän a mpem a kolàkol a Mwol, yà nton möö abe! Yà unsà an'kyän amà, waa Pòl, un'ton anà un'sam abi, kàmalasõn asànaa amà an'yeerà kun'pe Nzam.

¹⁶ Ndaa ayi nde ya kan'ten sye unsà in'kaan myanswà kàsõn nde: Ye anà ndaa yumwey yà bwoor muyob uboo a in'kaan ami, insil anà baar bàkõn un'yenà la bàfakwaar ba an'kyän a mya, asànaa bàfakwaar ba an'kyän a In'kaan myumwey nton ba ñakwo bàbu'ndwan.

¹⁷ Wëë be, ankwen amë, asànaa lan'yob be kusà, làkal unsà igyëë, twon lan'lab abëëy abà bàfadiimà mbwo anà twon lan'piy làkyän abe!

¹⁸ Wëë làyel unsà kab angway anà ngyöob a Mwol anà Un'tswää a möö abi Yesu Klistò. Wëy làkoo làkal akà nde fà ñàbà tii mbul a in'tye. Wöö wöö.

Un'kaan ataƿtwɔb wa Ywan Nsɔma

Un'kaan atɔtweb wà Ywan bàtɔm anki itakal aka ikoŋ mpel, itakal aka mbuur afàler ikoŋ. Wa afabiil kà indubà nton muyòb naa ukwen a un'ton bà aben, anà musà kà igyeen aklisto bamwey abà ban'ton muman naa Yesu wà asànaa: « Klisto » awa kasòl Nzam.

Un'dim a ndaa

Nsemà yà ntsà. An'kyàn ande manswà mà unsà « ndaa ifàpà mɔɔ ». Nde wàmusà kam naa un'baän a un'tuüb anà Nzam wa udu a mwan ande Yesu Klisto, anà udu a imbal a an'toöm. Un'kaan awa we abya itiir byeel byakolakol.

Itiir kyà tɔtweb kyà naa: Nzam wà pɛlɛ. Mukal unsà pɛlɛ, un'kaan awa wàmulom naa bàsyàl nswɛɛn a ukwen.

Itiir kyáyweel kyà nton ukwen amwey anà bumwey.

Un'kaan awa akwen muswan lèkwikilà anàbɔn. Wa alɔmà ngyamàkà nton baar bàfàler isal ibe anà muyòb naa Mwan a Nzam mpel afàsyen u ngyòòb a ndandaa naa Nzam wà nà.

Ndaa atɔtweb ikyäänà lāsɔn anàbwan là nà, wɛɛ apà yà nton: « Ndaa ayà ifàpà mɔɔ » u mbwo a ngyòòb anàsòön. Ya yà ndaa akün yun'tuüb anà Nzam, anà Mwan ande, anà anangwom, anà aton.

Unsà an'kyàn a wa ñakwo, un'kaan a Ywan wàtɔtweb wàmufitanà lāsɔn anàbwan là Ywan. Ukwen a mbääb bàsyefurà uboo a un'kaan wáyweel anà wàtär, amyà myàfu akà mbuur bàfàbel naa « un'dweer ». Abun, nkye in'kaan ami myà un'sòön umwey wa? Yà mpay mukyey.

Ndaa a mɔɔ

¹ Ndaa ifàpà mɔɔ yàkal fà nsemà. Bi kàwem ya. Bi kàmen ya u mii abi ñakwo. Bi kàsyeèbà ya, anà an'kɔɔ abi màbà ya.

² Nton mɔɔ kàkyer ayàmenà, anà bi kàkyer un'man, bi kun'teel imbal anà bi kalakyaän mɔɔ a mbul a in'tye awa kàkal apà Taa anà kàyàmenà nton bi.

³ Ndaa kàmen bi anà kàwem bi, bi ikyäänà ya akà bɛ sye, nton bɛ sye làkal unsà un'tuüb anà bi. Kyekà, un'tuüb abi wà un'tuüb ibà bi awa anà Taa anà Mwan ande Yesu Klisto.

⁴ Isakal naa bi kalasòönà indiir abi, yà nton un'sak abi ukal wànàkwo.

Nzam wà pɛlɛ

⁵ Le lāsɔn kàwem bi akà Yesu Klisto anà ikalakyaänà bi: Nzam wà pɛlɛ, anà amu nde làpib latey.

⁶ Isakal naa bi iswanà ngaal naa bi ibà un'tuüb anà nde, wɛɛ mɔɔ abi wà unsà làpib, bi ibà baar a loor, bi ifàsyääl anki ndandaa.

⁷ Isakal naa mɔɔ abi wà uboo a pɛlɛ, asànaa nde ñakwo wà uboo a pɛlɛ, bi ibà uboo un'tuüb bi a bi, anà an'kil a Yesu, Mwan ande, màfàpɔn man'be abi manswà.

⁸ Isakal naa bi iswanà ngaal naa bi man'be matey, bi ban'bwiy bi ñakwo ndwan, anà ndandaa yatey amu bi.

⁹ Wɛɛ, isakal naa bi ban'kyey man'be abi, Nzam wà làä anà balabal: nde asidwääl man'be abi anà asipòön unsà indiir byanswà mpa abya balabal.

¹⁰ Isakal naa bi ikyeyà uyol naa bi man'be kàkyer anki, bi bun'buulà mbuur a loor, anà ndaa ande yatey amu bi.

2

Mbaay a Yesu

¹ Baan amɛ, amàlasòön mɛ indiir bi yà nton bɛ làkòön akyer man'be. Wɛɛ isakal naa mbuur kan'kyer man'be, bi ibye anà nkalsà tsutsu apà Taa, Yesu Klisto, awa balabal.

² Nton nde wà mbuur kàkyey mukal ibɔon nton man'be abi, kà nton bi mpel anki, wɛɛ sye nton baar a meen manswà.

Nswɛɛn a ukwen

³ Bi ibye anà an'kyān a ndandaa naa bi iyob Klisto, isàkal naa bi ifàkyey nswēn ande.

⁴ Isàkal naa mbuur an'ten naa: « Mē in'kyun'yob », wē nde ufàkyey anki nswēn ande, nde wà mbuur a loor, ndandaa amu nde yatey.

⁵ Wē, mbuur akyeyà ndaa ande, amu nde, ukwen a Nzam a ndandaa bānyol, apan, bi ban'kyey naa bi ibà amu nde.

⁶ Mbuur awà ukyeyà uyol naa nde wà amu Klisto, wey nde ñakwo ulab mbwo kàkyenà nde.

⁷ Ankwen amē, mē kà nswēn akuin anki amàlasōon, wē nswēn itaan ayà làwēl bē fà nsemà. Nswēn yà itaan ayi, yà ndaa ayà làwem bē.

⁸ Wē yà nswēn akuin mē alàsōon, ya yà ndandaa amu nde anà amu bē, nton mpib yan'lyaan, taan lan'yaanà.

⁹ Mbuur awà ukyeyà uyol mukal uboo a pēlā, wē nde ayiina un'ton ande, tii kunà nde wà uboo a mpib.

¹⁰ Mbuur awà akwen un'ton ande, nde wà uboo a pēlā, akà undiir mwey tey amu nde kan'kwo mukun'bwiy.

¹¹ Wē, mbuur awà uyiina un'ton ande wà uboo a mpib anà nde uyob anki naa nde akyà ken, nton mpib yan'dubà mii ande.

¹² Baan amē, mē amàlasōon naa: bāmàladwāal nkul nton ikob a Yesu Klisto.

¹³ Ataa, mē amàlasōon, nton bē làkyayob mbuur awà fà nsemà. Baan atō, mē amàlasōon, nton bē làwēl ibon kusà a Un'be.

¹⁴ Baan amē, mē kàkyer alasōon, nton bē làkyun'yob Taa.

Ataa, mē kàkyer alasōon, nton bē làkyun'yob mbuur awà fà nsemà.

Atō, mē kàkyer alasōon, nton bē làbà ngwal: ndaa a Nzam ifabwaay uboo a bē anà bē làkyàwal ibon kusà a Un'be.

¹⁵ Abun, bē twon lan'kwen mēn, itàkal indiir abyà uboo a mēn. Isàkal naa

mbuur akwen mēn, ukwen a Taa amu nde batey.

¹⁶ Nton undiir wanswà awà uboo a mēn: ilaān a ndur, ukwen a mii, uyol unsà indiir mpa byàfàfà akà Taa, wē ifàfà u mēn.

¹⁷ Kyeka, mēn māmulyaan anà indiir abyà uboo. Wē mbuur afàkyer ukwen a Nzam afàkal mbul a in'tye.

Un'yiin a Klisto

¹⁸ Baan amē, lalà là taan a ntsūū. Bē làkyer awem, bākyāānà naa un'yiin mwey wà Klisto akyer ayà, kyekà semà apanà ayiina a Klisto bāpaa mbōon. Apan bi ban'yob naa lalà là taan a ntsūū.

¹⁹ Baar abà bātoo akà bi, wē ba bākāl anki bābi. Yālākāl naa ba bākāl bābi, ba bālābwaay anà bi. Wē ba bākyer alwomà amu bi nton ya imenà ndandaa naa ba kà bābi anki.

²⁰ Wē akà bē, bē bālasi an'kōō akà anin'kyeel, anà bē banswà làkyayob ya.

²¹ Isàkal naa mē amàlasōon, kà nton muten anki naa bē ndandaa làyob anki, wē nton bē làkyayob naa akà loor làmwey làfàfà anki u ndandaa.

²² Apan, nà awà mbuur a loor, nkye wà mbuur awà utonà naa Yesu wà Klisto? Ler, un'yiin a Klisto, nde mbuur afaton mukyey Taa anà Mwan.

²³ Mbuur wanswà afaton Mwan, Taa sye watēy amu nde. Mbuur afàkyey Mwan, ayob Taa sye.

²⁴ Kyakin, wey ndaa làwem bē fà nsemà ibwaay amu bē. Isàkal naa ndaa làwem bē fà nsemà yan'bwaay amu bē, bē làsàkal amu Mwan anà amu Taa.

²⁵ Le ilāā kasi nde ñakwo: mōō a mbul a in'tye.

²⁶ Indiir abi mē kàlasōon nton baar bāfālen mukalabwiy ndwan.

²⁷ Wē akà bē, Dweelà awà làwēl bē akà Klisto, kan'bwaay amu bē. Abun, ndon yatey naa mbuur ufālalon. Nton Dweelà ande wāmukālalonà indiir byanswà: nde wà ndandaa, nde loor ufātā anki, nde kālalon naa bē lan'bwaay amu nde.

²⁸ Abun, baan amɛ, lɔ̀bwaay amu nde, ntɔn taan uyamenà nde, bi iyàkal bɔ̀nàtsim, ntɔn mukɔ̀n asàkal anà̀yɔl a nswen kusa a nde.

²⁹ Ntɔn bɛ lakyayɔb naa nde wà balàbal, làyɔb naa mbuur wanswà afàsyàal balàbal, bàmbɔr amu nde.

3

Baan a Nzam

¹ Taaràbi kikwen mbɔ̀n, lalan kipe nde kab: bi bibeelà baan a Nzam, ndandaa bi ibà abwɛy! Kyakin, mɛn miyɔb anki, ntɔn ma mà̀yɔb anki Nzam.

² Ankwen amɛ, semà apanà bi ibà baan a Nzam, wɛɛ ayà isàkal bi nàtàmɛnà anki. Bi ikyà̀yɔb naa umpal usàmɛnà nde, bi isàkal asànaa nde, ntɔn bi isuman asànaa awà nde.

³ Mbuur wanswà an'sà làkyàn amu nde, wàmupòò̀n nde ñakwo asànaa Yesu Klistò ñakwo wà̀nàpò̀nà.

⁴ Mbuur awà an'kyer man'be, an'kyer sye ube, ntɔn man'be mà ube.

⁵ Wɛɛ bɛ làkyà̀yɔb naa nde kàyàmɛnà ntɔn mulwom man'be, amu nde man'be matey.

⁶ Mbuur wanswà awà amu nde ufàkyer anki man'be. Mbuur wanswà afàkyer man'be, wàmuswan naa nde kun'men anki anà kun'yɔb anki.

⁷ Baan amɛ, mbuur twon kàlabwi ndwan! Mbuur awà afàkyer ndaa a balàbal, wà balàbal, asànaa Klistò ñakwo wà balàbal.

⁸ Mbuur afàkyer man'be wà mbuur a ilɛ̀n, ntɔn ilɛ̀n afàkyer man'be fà nsemà. Mwan a Nzam kàyàmɛnà ntɔn mudwa isal a ilɛ̀n.

⁹ Mbuur awà bàbɔr amu Nzam, ufàfàkyer anki man'be, ntɔn mbɛ̀n ande yan'bwaay amu nde, nde ufàkwo anki mukyer man'be, ntɔn Nzam wà Taarànde.

¹⁰ Le undiir afàpà nsoòn ubwanàbwan uboo a baan a Nzam anà baan a ilɛ̀n: mbuur wanswà mpa afàkyer balàbal,

itàkal mpa afàkwen un'tɔ̀n ande, kà wà mwan a Nzam anki.

¹¹ Ntɔn alà làsan làwem bɛ fà nsemà: wɛy bi ikwen bi a bi.

¹² Wɛy bi ikò̀n akyer asànaa Kayin awà kàkal mbuur a Un'be, waa kàdwa utɔ̀n ande. Ntɔn nkye kun'dwa nde? Ntɔn isal ande byàkal byà ibe, wɛɛ byà un'tɔ̀n ande byàkal byà balàbal.

¹³ Atɔ̀n, twon lan'man ndaa yà ubem, isàkal naa mɛn mà̀màlayiɛ̀n.

¹⁴ Bi, bi ikyà̀yɔb naa bi bàfù kà ukwà tii uboo a mò̀, ntɔn bi ifàkwen atɔ̀n. Mbuur mpa awà anà ukwen, wà uboo a ukwà.

¹⁵ Ntɔn mbuur awà un'yiiɛ̀n a un'tɔ̀n ande wà un'dwàà. Anà bɛ làkyà̀yɔb naa akà un'dwàà mwɛy awe anà mò̀ a mbul a in'tye amu nde watɛy.

¹⁶ Le, apanà bi ban'yɔb ukwen: Yesu Klistò kàpɛ mò̀ ande ntɔn bi. Bi sye ikyer asànaa nde, bi ipà mò̀ abi ntɔn atɔ̀n.

¹⁷ Isàkal naa mbuur u mɛn mà we anà indiir mbɔ̀n, nde umɛn un'tɔ̀n ande u mpay, wɛɛ nde kun'kàà̀n mpem, ukwen a Nzam ban'kwo mukal aben amu nde?

¹⁸ Baan amɛ, wɛy bi ikò̀n akwen nà u ndaa anà làlem mpel, wɛɛ unsà isal anà u ndandaa.

Làkyàn kusa a Nzam

¹⁹ Abun, bi waa isàyɔb naa bi ibà baar a ndandaa, anà mpem abi waa isàkal yà duu kusa a Nzam.

²⁰ Ntɔn, itàkal naa mpem abi yàmukifüünà, bi ikyà̀yɔb naa Nzam kan'soòn mpem abi anà nde akyà̀yɔb indiir byanswà.

²¹ Atɔ̀n amɛ bànkwen, isàkal naa mpem abi ikifuünà anki, bi ibye anà làkyàn kusa a Nzam.

²² Abun, bi isàwal undiir wanswà isàlɔm bi akà nde, ntɔn bi ban'kyey nswɛɛn ande anà bi ifàkyer ukwen ande.

²³ Le nswɛɛn ande: bi musà làkwikilà kà ikòb a Mwan ande Yesu Klistò anà bi ikwen bi a bi, asanaa kiswen nde.

²⁴ Mbuur afàsyàal nswɛɛn ande wà wà Nzam, anà Nzam wà amu nde. Apan, bi

ban'yob naa nde wà uboo a bi, u mbwo a Dweelà kipe nde.

4

Dweelà a Nzam anà libör

¹ Ankwen amɛ, twon län'sà lăkwikilă akà baar bākakyeyā uyol naa ba bye anà Dweelà, wɛɛ lasii, ntɔn muyob naa nkye an'dweelà amà akà ba man'fà akà Nzam, ntɔn anangoom a loor mbɔɔn bākypāā u mɛɛn.

² Apan bɛ lan'yob Dweelà a Nzam: dweelà lanswà lan'kyey naa Yesu Klistɔ kàyi u ndür, nde wà wà Nzam.

³ Wɛɛ mbuur wanswà afatɔn mukyey Yesu, akà nde Dweelà a Nzam watɛy, wɛɛ dweelà a un'yiin a Klistɔ: bɛ lăkyāwem naa nde awà akyer asāyā, anà apanà, nde kākypāyā itaan u mɛɛn.

⁴ Wɛɛ bɛ, baan amɛ, bɛ baan a Nzam, bɛ lăkyāwal iböŋ kusà a anangoom aban, ntɔn Dweelà awafasal uboo a bɛ wà wangwal anāsōōn dweelà lăfāyaal mɛɛn.

⁵ Ba bā baar a mɛɛn. Ba sye bāfātɛn ndaa a mɛɛn, mɛɛn waa māfāwem.

⁶ Wɛɛ bi, bi ibā baan a Nzam. Mbuur awà ayob Nzam, wāmukiweemā. Mbuur mpa awà wà Nzam, kiweemā anki. Apan, bi ban'yob Dweelà a ndandaa anà dweelà lăfābwiy ndwanj.

Nzam wà ukwen

⁷ Abun, atɔŋ amɛ, wɛy bi ikwen bi a bi. Ntɔn ukwen bāfāfā akà Nzam, anà mbuur wanswà afākwen, bun'bör amu Nzam anà nde akyun'kwen.

⁸ Wɛɛ, mbuur mpa afākwen kàyob anki Nzam, ntɔn Nzam wà ukwen.

⁹ Apan, lăler, ukwen a Nzam bāfāmenā aben uboo a bi: Nzam kătōm Mwan ande mwey mpel u mɛɛn, ntɔn bi iwel mōō u mbwo a nde.

¹⁰ Le, ukwen ininā: kà bi anki kākwen Nzam, wɛɛ nde kikwen, waa kătōm Mwan ande asānaa ibɔɔn ntɔn ndwāäl a man'be abi.

¹¹ Ankwen amɛ, isàkal naa Nzam kikwen abun, bi sye, ikwen bi a bi.

¹² Akà mbuur mwey kătāāŋ anki Nzam. Isàkal naa bi ban'kwen bi a bi, Nzam wà amu bi, anà ukwen ande amu bi bāŋākwo.

¹³ Unsà yayi, bi ifatà imbal naa bi ibā amu nde, anà nde amu bi: nde kipe Dweelà ande.

¹⁴ Anà bi, bi kākyer un'tāāŋ, waa bi ifatà imbal naa Taa kătōm Mwan asānaa Un'tswāā'a mōō a mɛɛn.

¹⁵ Mbuur wanswà afatà imbal naa Yesu wà Mwan a Nzam, Nzam wà amu nde, nde wà amu Nzam.

¹⁶ Waa bi, bi ban'yob anà ban'sà lăkwikilă naa Nzam akyikwen.

Nzam wà ukwen. Mbuur awà uboo a ukwen wà amu Nzam, anà Nzam wà amu nde.

¹⁷ Undiir ulenjà ukwen anākwo uboo abi, wà naa bi ikal anāyol a lăkyān kà ilā' a nsan. Bi isàkal abwey, ntɔn mōō abi u mɛɛn mā wà asānaa awà wānde.

¹⁸ Bɔɔmā batɛy uboo a ukwen. Ukwen anākwo bāfāpiy bɔɔmā, ntɔn bɔɔmā bafāyā mpal bāfādil ntaanāmbār. Anà mbur afāman bɔɔmā ukwen ande kà bāŋākwo anki.

¹⁹ Akà bi, bi ikyer afākwen, ntɔn Nzam kătwaḅ atikwen.

²⁰ Isàkal naa mbuur an'tɛn naa: « Mɛ in'kwen Nzam », wɛɛ nde an'yiinjā un'tɔŋ ande, nde wà mbuur a loor, ntɔn mbuur mpa ukwen un'tɔŋ awà ukāmanā nde, ukwe anki mukwen Nzam mpa ukāmanā nde.

²¹ Anà, le nswɛɛŋ ban'kwo bi mukaar akà nde: mbuur awà akwen Nzam, wɛy ukwen sye un'tɔŋ ande.

5

Iböŋ u mɛɛn

¹ Mbuur awà an'sà lăkwikilă naa Yesu wà Klistɔ, bamubör amu Nzam, anà mbuur awà akwen Taa, mbuur afāpā mōō, nde afākwen sye mbuur bābör amu Nzam.

² Muyob naa bi ikwen baan a Nzam, bi ikwen Nzam anà isyāäl nswɛɛŋ ande.

³ Ntɔn mukwen Nzam yà mukwey nswɛɛn ande. Nswɛɛn ande ayi buur batey,

⁴ ntɔn mbuur wanswà bàbɔr amu Nzam, wà nɔbɔn u mɛɛn. Anà mbwo muwal ibɔn u mɛɛn yà làkwikilà abi.

⁵ Nà awà nɔbɔn u mɛɛn, isàkɔn akal mbuur afàsà làkwikilà naa Yesu wà Mwan a Nzam?

Imbàl ntɔn Yesu Klistɔ

⁶ Yesu Klistɔ wà mbuur kàyi u mbwo a an'dà anà an'kil, kà nà unsà an'dà mpɛl anki, wɛɛ unsà an'dà anà an'kil, anà Dweelà ataa imbàl, ntɔn Dweelà wàndandaa.

⁷ Abun, ba batàr bàmutà imbàl,

⁸ dweelà, an'dà anà an'kil, bya byatàr byà mwey.

⁹ Isàkal naa bi ban'kyey imbàl a baar, imbàl a Nzam kyà kyàkolàkol, ntɔn kya kyà imbàl a Nzam, nde imbàl aki kàtɛ ntɔn Mwan ande.

¹⁰ Mbuur awe anà làkwikilà akà Mwan a Nzam, nde we anà imbàl aki amu nde nɔkwo. Wɛɛ mbuur akɔn làkwikilà, Nzam afun'buul mbuur a loor, ntɔn nde làkwikilà latey unsà imbàl kàtɛ Nzam ntɔn Mwan ande.

¹¹ Le imbàl ki: Nzam kipe mɔɔ a mbul a in'tye, wɛɛ mɔɔ wà amu Mwan ande.

¹² Mbuur awe anà Mwan we anà mɔɔ, mbuur awà akɔn Mwan a Nzam, nde mɔɔ watey.

Mɔɔ a mbul a in'tye

¹³ Amàlasɔn mɛ indiir abi yà ntɔn naa bɛ làyɔb naa bɛ labye anà mɔɔ a mbul a in'tye, bɛ baar làbye anà làkwikilà kà ikɔb a Mwan a Nzam.

¹⁴ Apan, làkyàn iba bi alà kusà a nde lalà: isàkal naa bi ban'lɔm undiir asànaa aba ukwen ande, nde akyer afiwem.

¹⁵ Anà, isàkal naa bi ikyàyɔb naa nde akyer afiwem, bi ibye anà làkyàn naa bi ban'wal undiir kan'lɔm bi akà nde.

¹⁶ Isàkal naa mbuur an'man un'tɔn ande wàmukyer man'be, man'be mpa ifàtwaal ukwà, wey nde uyamà, waa Nzam usun'pà mɔɔ, isàkal naa ndandaa

man'be kan'kyer nde mun'syen anki kà ukwà. Wɛɛ mye anà man'be mɔfàsyen mbuur kà ukwà, kà ntɔn man'be a tub amà anki mɛ in'tɛɛnà muyamà.

¹⁷ Ube banswà bà man'be, wɛɛ man'be manswà ifàsyen anki kà ukwà.

¹⁸ Bi ikyàyɔb naa mbuur wanswà awà bàbɔr amu Nzam ufàfàkyer anki man'be, ntɔn Mwan a Nzam nde nɔkwo akyer afun'tii. Wɛɛ Un'be kun'kyer anki akà undiir mwey.

¹⁹ Bi ikyàyɔb naa bi ibà baan a Nzam, wɛɛ mɛɛn manswà mɔ ungyel a imwol a Un'be.

²⁰ Bi ikyàyɔb naa Mwan a Nzam kàkyàyà anà kipe un'yɛnà ntɔn muyɔb Nzam a ndandaa. Abun, bi ibà uboo a Ndandaa, amu Mwan ande Yesu Klistɔ, Nde wà Ndandaa, nde wà Nzam anà mɔɔ a mbul a in'tye.

²¹ Baan amɛ, làkàl bɛ nɔkwo ukwel anà itek.

Un'kaan waꞑyweel waꞑ Ywan

Mbɔr

¹ Mɛ undweer, an'söön Un'kaar kàsööl Nzam anà baan ande abà in'kwen mɛ u pɛɛla a ndandaa. Ka nton mɛ mpel anki, wɛɛ sye akà baar banswà abye anà ngyöb a ndandaa,

² nton ndandaa ayà uboo a bi, anà isàkal ipepey anà bi.

³ Kab a ngway, ngyeb anà duu amà man'fà akà Taa Nzam, anà akà Yesu Klistɔ, Mwan a Taa, màyàkal anà bi nton bi ikal anà möö unsà ndandaa anà ukwen.

⁴ Mɛ kàmen un'sak mböön muman, baan angye bumwey: möö aba ban'pà u mbwo a ndandaa, asànaa nswɛɛn kàwɛl bi akà Taa.

⁵ Apà, Un'kaar, mɛ amàlom apanà, mɛ kà nswɛɛn akuñ kàlasöön anki, wɛɛ ya akwà awà bi ayà fà nsemà: wey bi ikwen bi a bi.

⁶ Ler naa ukwen bà nkye: naa bi ipe möö abi u mbwo a nswɛɛn ande. Asànaa nswɛɛn lāwem be fà nsemà, nton be lālāb mbwo ayin.

⁷ Nton abwiiy mböön bàkyàpää' u mɛen: ba lākwikilā bāfāsà anki u ngyeel a Yesu Klistɔ unsà imbuur. Yà unsà yayin waa bāyōb un'bwiiy anà un'yiin a Klistɔ.

⁸ Lākal kà igyɛɛn be ŋakwo, nton bweel a isal abi bākōön akyà bwà, wɛɛ be lāwɛl bweel anākwo.

⁹ Mbuur wanswà mpa awà uboo a an'lōɔŋ a Klistɔ, wɛɛ akwen ukyà kwɛl, nde un'tuüb watɛy ana Nzam. Mbuur awà uboo a an'lōɔŋ amà, wàŋātuüb anà Taa anà Mwan.

¹⁰ Isàkal naa mbuur an'yà akà bɛ, anà kàlatwāäl anki an'lōɔŋ amà, twon lun'wɛl, twon lun'pɛ mbɔr sye.

¹¹ Nton mbuur awun'pà mbɔr, nde an'bulà un'yöb ande unsà isal ande byà ibe.

Nswaal a ndeer

¹² Mɛ in'yafakal anà indiir mböön mukalasöön, wɛɛ mɛ inkwen anki muson unsà lākay a un'kaan anà tin. Nton mbalà yumwey mɛ in'yà akà be anà muten unsà ndaa a duu, abun un'sak abi asàkal wàŋākwo.

¹³ Mbɔr yi yan'fà akà baan a mpääŋ angye wàŋàsɔol.

Un'kaan waṭṭar wa Ywan

Mbɔr

¹ Mɛ undweer, an'söön Gäyus, awà in'kwen mɛ unsà pɛlà a ndandaa.

² Nkwen amɛ, mɛ in'kwen naa ngye aboŋ unsà indiir byanswà, akal ubwan, anà un'swey a möö angye ukyen usà.

³ Abun, mɛ kàsàŋ mbɔɔn, ntɔn atɔŋ bàyi pà bàmutà imbal a ndandaa ikamenà u möö angye: ngye, ngye awà uboo a ndandaa.

⁴ Un'sak amɛ wà mbɔɔn muwem naa möö a baan amɛ wà uboo a ndandaa.

⁵ Un'sam, ngye awa walää unsà indiir akyerà ngye ntɔn atɔŋ, itàkal ntɔn angyey.

⁶ Ba bàtɛ imbal a un'kaay angye kusà a Ikoöŋ. Ngye asàkyer ubwan mukapà indiir byanswà abà ba abyà mfun ntɔn nkyeen aba, asànaa ukwen Nzam.

⁷ Yà ntɔn ikɔb a Yesu waa ba bàwɛl mbwo mukya, ukɔɔn akyyey aka undiir mwɛy akà baar mpa abà Ayudà.

⁸ Abun, abà buur abi mukaar baar a tub abà, anà bi mukal abaay ntɔn ndandaa.

Dyɔterfɛs anà Demetriyus

⁹ Mɛ kàsöön Ikoöŋ undiir mwɛy, wɛɛ Dyɔterfɛs awà akwen muyaal indiir byanswà, nde bi ufiwal anki.

¹⁰ Mpal in'yàya mɛ sye, mɛ in'kyer ayàsà kà imɛy nsyaäl ande, nde mbuur afàpay làsaŋ a làbe ntɔn bi: kà nà ntɔn abwɛy mpɛl anki, nde kàkyer atɔn nde ŋakwo muwal atɔŋ abà bàlyaaŋ. Baar abà bàlàwal atɔŋ abà, nde ba kàkyer atsun anà kàkyer aboŋ kà Ikoöŋ.

¹¹ Un'sam amɛ, twon an'lab ube, wɛɛ lab ubwan. Mbuur afàkyer ubwan wà wà Nzam, mbuur afàkyer ube uyob anki Nzam.

¹² Wɛɛ, ntɔn Demetiris, mbuur wanswà afun'tɛɛl imbal aŋàbwan. Ndandaa ŋakwo yàmutà imbal ntɔn nde. Wɛɛ bi

sye, bi kun'tɛɛl imbal, anà ngye akyàyöb naa imbal a bi kyà ndandaa.

Mbɔr a ntsüü

¹³ Mɛ in'yakal anà indiir mukasöön, wɛɛ mɛ in'kwen anki mukyer anà tin anà inzar.

¹⁴ Ntɔn, mɛ in'sii mukaman itaan a mbɔɔn tɛy anà bi, bi ikyer asàyaïm u ndaa a duu.

¹⁵ Wɛy duu làkal anà ngye.

Atɔŋ angye bàmapà mbɔr. Mbɔr akà asam, akà mbuur mbuur ukɔl.

Un'kaan a Yude Nsɔma

Un'kaan a Yude kà wà nà ntɔn Ikɔɔn mwey mpel anki, itàkal ntwasà mwey, wɛɛ ntɔn aklistɔ banswà. Ndaa awa ya asànaa ayà unsà un'kaan a Petɔlà wáyweel: mya myàmyeel myàmunwaan anà baar abà bàyikyäänà an'loɔn an'be, ma mà ntɔn ipasàse.

Ungo a nsemà, un'söön wàmunwaan a ngwal yanswà anà akyään a an'loɔn a loor abà bàbilà uboo a Ikɔɔn, anà wa wàmuswan ntaanàmbar aya bàsàwal ba banswà. Akà anàlèbɔɔn, ba bàmalɔɔm mukal bàjàtsim unsà làkwikilà. Un'kaan an'tsu unsà làkoo « akà Nzam mwey, Un'tswää a möö abi amu Yesu Klistɔ. »

Isakal naa un'kaan awa wamumɛɛy nkääl a ngwal a loor, wa sye wàmuswan ubwanàbwan làbaay anà làkyän a làbà aklistɔ amu Nzam, amu Yesu Klistɔ anà u mbwo a Dweelà In'kyeel.

Mbɔr

¹ Yude, un'syaäl a Yesu Klistɔ, anà un'tɔn a Zyak.

Akà baar kàbel anà kàkwen Taa Nzam, anà bayee ntɔn Yesu Klistɔ.

² Wey kab a ngway, duu anà ukwen byàkäl mbɔɔn anà be.

Alɔɔn a loor (2Pe 2.1-17)

³ Asam amɛ, abun mɛ kàkäl anà ilɛem mukaləsöön ntɔn ndaa iler möö abi banswa. Kyeka, mɛ an'man naa ya ndoɔn mukaləsöön un'kaan awa ntɔn mukalapà un'kanà be munwaan ntɔn làkwikilà alà basasye ipepey aka anjikyee.

⁴ Ntɔn bye anà baar abe bàkyàbilà kunku uboo abe. Ba bàkyàkwaar kab a ngway a Nzam abi ntɔn mubuul la ndaa a nswen. Abun, ba bàfàtɔn Nkum abi mwey mpel, Mwol Yesu Klistɔ. Ntaanàmbar a baar abà, bàsɔn fà itaan.

⁵ Mɛ in'kwen mukalayɔɔb, itàkal naa be làkyàyɔb indiir byanswà, Mwol, ungo mutswà un'sen ande möö u Ngipiti, kàdwa baar bàkal anà mpem a bwoor.

⁶ Akyeey mpa bàkäär ibyaäl aba, wɛɛ bàwey ndwà aba nɔkwɔ, nde ba kayee ipepey bàjàbām in'sin u làpib, ntɔn Ilà a kolàkol kyà nsan.

⁷ Layɔbà Sɔdɔm anà Gɔmɔr anà an'bul a tsutsu: asànaa akyeey, baar abà bàbilà afwee mukyer ipasàse anà ndaa a ngingyây. Ba bàlenà mutuüb ndür anà akyeey kàtɔm Nzam. Ba bàmuuur a ntaanàmbar a mbaa a mbul a in'tye, anà ya ya ntɔn muwey baar banswà.

⁸ Ifà imwey sye, baar abanà, unsà ukɔn aba, ba bàfàsà làbiin u ndür, bàfàbey imwol anà bàfàtɔ anàlèkoo.

⁹ Kyekà, itàkal Mishel, mfum a akyeey, umpal kàsi nde mbaan anà kànüün nde ndür a Mɔsɛ anà ilen, nde kun'to anki in'tswe, wɛɛ nde kàtɛn naa: « Wey Mwol kape ntaanàmbar! »

¹⁰ Wɛɛ baar abanà bàfàbey indiir byanswà mpa bàyɔb ba, anà indiir byanswà bayɔb ba unsà imbuur asànaa an'kyän a ntsür ikɔɔn un'yenà, u mbwo abyà ba bàfàkyà ukwà.

¹¹ Ngyeb akà ba, ntɔn ba bàláb mbwo a Kayin. Ntɔn ukwen a ngim, ba bàbilà unsà ibii asànaa Balam, ba bàku ntɔn un'tswe bwoor abà asànaa Kɔrɛ.

¹² Ba ba baar bàfatay isaa a iboöl abe, ntsu bàfàkyɔm ba anà bàfàyoöl ba an'bal ukɔɔn nswen. Ba bà asànaa in'boɔn ifiikya a in'pob anà mpa myàfàpà mbul. Ba bà ifà imwey anà in'te mpa myàfàbɔr akà imben mwey, itàkal naa u panà myàfàfulà in'te. Abun, mya myànàkwà mbalà yweel, in'swey myànàtsuum.

¹³ Ba bà asànaa ibɔ a an'dà byànkyl byà ngyäl abyà ifàful nswen aba. Ba bà asànaa mbwaar ifiikya kyà a kyà, anà nde kàkyàlɔn ikal a ipepey uboo a dindin a mpib ntɔn ba.

¹⁴ Akà ba sye isàkwo ngɔɔm a Enɔk,

mbuur wà nsambwaar fà Adam ayà iten
naa: « Le, Mwol asàtwaal nsaab anà
nsaab akyeey ande,

¹⁵ nton mutsul nsaŋ a baar banswà.

Nde asàpà ntaanàambar akà baar a
man'be banswà, nton ndaa aba yà ube
mubey Nzam. Nde asàpà ntaanàambar
nton isal aba byà ibe byanswà bàkyer ba
akà nde ukoon inzaam, anà nton ndaa a
bwoor baten baar a man'be akà nde.

¹⁶ Baar abà ba baar bàkoon un'sak, isal
aba in'tar anà in'tar, ba bàfàlab an'kyan
aba mabe. Ba bàfàten ndaa mwey yà uyo
anà bàfàlwaab baar nton muwal bweel.

¹⁷ Wee aka be, asam ame, layoba ndaa
bàlakyään antoom a Mwol abi Yesu Klisto
kusa.

¹⁸ Ba bàlakyään naa: « Utaan a ntsüü,
bàsàkal anà anasèe anà möö aba asàkal
asànaa abyà ilään a mbe aba. »

¹⁹ Be lan'man baar bàfitwääl nkaabà,
an'kyan aba mà an'kyan a meen, Dweelà
akà ba watey.

²⁰ Wee be, asam ame, làláb muton möö
abe udu a làkwikilà abe là in'kyeel.
Layamà unsà Dweelà In'kyeel.

²¹ Làbwaay unsà ukwen a Nzam, làsi
làkyan abe unsà ubwan a Mwol abi Yesu
Klisto nton möö a mbul a in'tye.

²² Baar abà an'ker an'ker, lawem ngyeb.

²³ Bamwey latsu möö mukagyoor u
mbaa, bumwey lawem ngyeb anà booma:
twon lan'sin apà ba, itàkal muba ipfey
aba byanàtay a làbiin a ndür aba.

Nsyänà a ntsüü

²⁴ Akà mbuur kan'kwo mukàlatii nton
be lakoon abwa anà nde kalakäär
umbäär kusa a lakoo ande ukoon an'pel
unsà un'sak mboon,

²⁵ akà Nzam mwey un'tswää a möö abi
u mbwo a Mwol abi Yesu Klisto. Wey
làkoo, uteer, unkaak a ngwal anà iköb
byakäl anà nde, fà itaan, papanà, tii mbul
a in'tye! Wöö wöö.

Imġy a Ywan Nsma

Un'söön a un'kaan wà ikòb ande Ywan. Un'klistò kasoo nsi a ngwal waa kàkàbwaay kà isan a Patmòs. Nde wàmusam naa Dweelà In'kyeel kàkyer un'wal kà « ilà a Mwol ». Nde kàbilà unsà lingyooma a ndwey a isak isak, ya ifa ifa, anà yà ngwal. Wĕĕ u ntsuü; ya yàbulà yà duu. Ndaa a imĕĕy ayà uboo, ya muyob nsim a baar.

Un'kaan awà wànjàkab itiir isyaam: - 1.1-8: Isin a ndaa: Fà ngòk atàtweb yà un'kaan bi kan'yob naa kya kya imĕĕy a Nzam, unsà ingeleki apòkalipsis ikaswanà naa "imĕĕy". Kya kyan'fà akà Yesu Klistò ntòn un'tàäh umen ubwan anàkwò. - 1.9-3.22: Itiir kyàyweel kyàmuswan imĕĕy mwey kya ubem kya « mwan a mbuur ». Ba bàmusun ndaa a Klistò akà Ikòöh nsambwaar abyà u Azi minöör. - 4.1-11.18: Kà itiir kyàtär, Ywan bàmusyen du. Nde wàmuman idiim iban mböön. - 11.19-20.15: Itiir kyànà kyan'semà u nduub a idwà a Nzam kya du. Kya kyàmusun ikwàndwà a ube ifa ifa anà baböömà. - 21.1-22.5: Kà itiir kyàtyeen, nsi akün yànjàpĕelà anà yànjàbay mbaa u mbwo a Nzam anà un'tò a un'kòk. - 22.6-21: Ntsulà: baar banswà abà uboo a ndaa ayi, ban'ten naa: « Inye, wey ya iyi! »

Un'sak akà mbuur atanà un'kaan wà!

¹ Un'kaan wà we anà imĕĕy kàwĕl Yesu Klistò. Nzam kya kun'pe ntòn nde uswen akà asyàäl ande ndaa ayà iyà benàben. Yesu ya kàkyään akà un'syàäl ande Ywan u mbwo a un'kyeey ande.

² Ywan wà mbal a indiir byanswà kàmen nde: Ndaa a Nzam anà imbal a Yesu Klistò.

³ Un'sak akà mbuur akatanà anà akà baar bàweemà ndaa a ngööm ban'son

uboo kwo anà bafàkaar ya. Ntòn taan là tsutsu mukwo.

Mbör akà Ikòöh nsambwaar

⁴ Ywan akà Ikòöh nsambwaar abyà kà Azi:

Kab a ngway anà duu màkal anà bĕ. Ma man'fà akà mbuur kàkal, awà paa anà uya, anà akà an'dweelà nsambwaar amà kusà a kir a imwol,

⁵ anà akà Yesu Klistò, mbal afàkolà ndaa yanswà, nswem uboo a aku; mwol a amfum a mĕĕn.

Akà mbuur afikwen, nde kitwey uboo a man'be abi u mbwo a an'kil ande,

⁶ nde kibuul itsun a angan ntòn musyàäl Taarànde Nzam. Wey làkoo anà ngwal ikal anà nde u mbul a in'tye! Yà abwey.

⁷ Le, nde wàmuyà uboo a un'böh. Baar banswà bàkyer asun'man, itàkal baar akwà bun'pful: in'sen myanswà myà mĕĕn isàsà un'saabà ntòn nde. Inye, yà abwey.

⁸ Mwol, Nzam Ajangwal, kan'ten naa: « Mĕ in'wà wàtätweb anà wàntsüü; mbuur awà paa, awà kàkal anà uya. »

Ywan anà imanmii a Yesu

⁹ Mĕ un'ton abe Ywan, mbuur kätüüb mbwo anà bĕ unsà ngyeb, unsà imfum anà mukuünà amu Yesu. Mĕ kàkal kà isan a Patmòs ntòn Ndaa a Nzam anà imbal a Yesu.

¹⁰ Ilà a Mwol, Dweelà làkyer an'wal, mĕ kàwem ndaa a ngwal ungo a mĕ asànaa mfun,

¹¹ yàmuten naa: « Undiir wanswà amanà ngye, son wa uboo a un'kaan anà tòm wa akà Ikòöh nsambwaar: akà Efeso, akà Smirne, akà Pergam, akà Tyatir, akà Sardes, akà Filadelfi anà akà Lawodise. »

¹² Mĕ kàkyer abulà ntòn muyob mbuur awà kàyäämà anà mĕ. Apan mĕ kàmen in'te a minà nsambwaar myà wol.

¹³ Uboboo a myà kàkal anà mbuur mwey asànaa mwan a mbuur, akyàbwaar mwel anà un'kab a wol anàbām kà itol.

¹⁴ Un'tswe anà ntswe ande yàkal yà pēel asànaa ipfey a pēel, asànaa mbul a pēel. Mii ande myàkal asànaa làlem a mbaa,

¹⁵ in'kòl ande asànaa ishabà bàfàbel naa brònze anàyir a mbaa, ndaa ande asànaa làso a iwòl.

¹⁶ U kòw ande là ibaal, nde kàkal anà mbwaar, mbwaar nsambwaar. Kòm anàsye làyatoo u mun ande. Mun ande kàkal asànaa taan là paa in'nyān u ngwal ande yanswà.

¹⁷ Mpal kun'men mē, mē kàbū kà in'kòl ande asànaa mbuur anàkwà. Nde kàsi kòw ande là ibaal udu a mē, anà muten naa: « Twon an'man bōomà! Mē in'wà mbuur atatweb anà wantsuū,

¹⁸ anà wà Mōō. Mē kàkyer akwà, wēē le, mē in'we anà mōō a mbul a in'tye. Nsab a ukwà anà an'lon yà u kòw amē.

¹⁹ Abun, sòn indiir byanswà an'man ngye anà indiir isàya ungo a bya.

²⁰ Ngyee a mbwaar nsambwaar amen ngye u kòw amē là ibaal anà in'te a minà nsambwaar myà wòl ayi: mbwaar nsambwaar yà akyeey a Ikōōn nsambwaar, in'te a minà nsambwaar myà Ikōōn nsambwaar. »

2

Un'kaan akà Ikōōn akyà u Efeso

¹ « Sòn akà un'kyeey a Ikōōn akyà u Efeso abà: "Le ndaa ukatēnà mbuur kan'kaar mhwàar nsambwaar u kòw ande là ibaal, awa afakya uboo a ndem a mbaa nsambwaar yà wòl:

² Mē in'kyayòb nsyaäl angye, isal angye anà mukuünà angye. Mē in'kyayòb sye naa ngye afàkyey anki baar a nkyel, naa ngye kàsii baar abà bàfàkyey uyol naa ba bà antoöm, wēē ba kà bà antoöm anki, anà ngye kàmēy loor aba.

³ Ngye awe anà mukuünà, ngye kàmen mpay nton ikòb amē anà ngye kàyōn anki.

⁴ Wēē undiir mpa in'wà mē un'sak anà ngye awà: ngye kàkyāpiy ukwen angye bānsemà.

⁵ Yòbà naa ngye kàfū ken muyàbwà abà. Tà an'kyān anà fuur nsyaäl angye yà itaan. Naa tēy, mē in'yālwom làlem a mbaa angye kà ikal ala.

⁶ Wēē undiir anàbwan nton ngye awà: ngye afàton nsyaäl a Anikolayit asànaa mē.

⁷ Wey mbuur awe anà an'tsu uwem ndaa ukatēnà Dweelà akà Ikōōn!

« Akà mbuur awà asàwal ibōn, mē in'sun'pà mbwo mudyà mbeñ a un'te a mōō awà uboo a paladiso a Nzam." »

Un'kaan akà Ikōōn akyà u Smirne

⁸ « Sòn akà un'kyeey a Ikōōn akyà u Smirne naa: "Le ndaa kan'ten mbuur wà Tatweb ana wà Ngōngō, mbuur awa kaku anà kàfàwiyà:

⁹ Mē in'kyayòb ngyeb anàdiir angye anà làmbwà angye - itàkal naa ngye awà nūn'naan, anà un'siinà a baar bàfàkyey uyol naa ba bà Ayudà, mpa bàtàkal ba Ayudà: Ba bà ndwà a nkōn a Satanà!

¹⁰ Twon an'man bōomà nton mpay asàman ngye. Le, ilen asàtōm amwey uboo a bē u bōlokà nton musi bē, ba bàsàlamēy nkwaan ilà kwem. Kal wà swalaa tii kà ukwà, waa mē in'sabwāā mpà a mōō. »

¹¹ « Wey mbuur awe anà an'tsu uwem ndaa ukatēnà Dweelà akà Ikōōn! »

« Mbuur asàwal ibōn usàman anki mpay a nkweel yàyweel. »

Un'kaan akà Ikōōn akyà u Pergam

¹² « Sòn akà un'kyeey awà kà Ikōōn akyà u Pergam naa: Le ndaa ukatēnà mbuur awe anà kòm anàsye:

¹³ Mē in'kyayòb naa ngye afàkal ken: kà ikal alà Kir a imwòl a Satanà. Wēē ngye akyandāār ana ikòb amē, ngye kàtōn anki làkwikilà amē, itàkal mpal bàdwa ba Antipas, mbal amē wà swalaa, u bul abē, kà ikal ufàbwaay Satanà.

¹⁴ Wēē mē, mē in'we anà pēl làmwēy nton ngye: akà ngye bye anà baar bàkyānāām a an'lon a Balam awà

kālweŋà Balak naa nde baan a Isàlèl kabwiy aben: nde kasiinà ba mudya in'twan bafàlääm akol anà mukyer ipasàse.

¹⁵ Akà ngye sye bye anà bumwey bàkyàbääb a an'loŋ a Anikolayit.

¹⁶ Abun, buul mpem angye, naa tɛy, mɛ in'yà akà ngye benàben alá ntɔn munwan anà ba anà kɔm làfàtoo u mun amɛ. »

¹⁷ « Wey mbuur awe anà an'tsu'uwem ndaa ukatɛnà Dweelà akà Ikööh! »

« Mbuur asàwal iboŋ, mɛ in'sun'pà mane anàye, mɛ in'sun'pà un'kul a pɛel. Udu awa kyanàson ikɔb akuin mpa uyob mbuur isàkɔn akal mbuur kan'wal kya. »

Un'kaan akà Ikööh akyà u Tyatir

¹⁸ « Sɔn akà un'kyeey a Ikööh akyà u Tyatir naa: Le ndaa utɛnà Mwan a Nzam, mbuur awe anà mii asànaa làlem a mbaa anà in'kol asànaa brɔnze anàlɛɛ. »

¹⁹ Mɛ in'kyayob isal angye, ukwen angye, làkwikilà angye, nsyaäl angye anà mukuünà angye. Isal angye byà ntsü' byan'söön byatätweb.

²⁰ Wɛɛ mɛ in'we anà pel làmwey ntɔn ngye: ngye akyàpà mbwo akà Yesàbèl, un'kaar awà afàten naa nde wà nɔngɔm anà afàbwiyy asyaäl amɛ ndwan mukalɔn naa ba bàkyer ipasàse anà bàdi in'twan bafàlääm akol.

²¹ Mɛ kun'wey taan mubuul mpem ande, wɛɛ nde ukwen anki mutoo unsà ipasàse ande.

²² Le, mɛ in'yun'wɔm udu a itàb anà in'yun'tööm ngyeb anàdiir, nde anà baar ufàtā nde abà inswem, isàkal naa ba bàsɔm anki nsyaäl aba.

²³ Yumwey, mɛ in'sàdwa baan ande. Abun, Ikööh byanswà waa byàsàyob naa mɛ in'wà mbuur in'fayob an'kyan anà ngyal a baar. Mbuur mbuur uboo a bɛ mɛ in'sun'pà asànaa iyà nsyaäl ande. »

²⁴ « Wɛɛ akà bɛ baar làbà u Tyatir mpa làbilà unsà nkääl a ube ayi anà làkɔn

alen indubà a Satanà asànaa bàtɛnà ba, mɛ buur asin in'fàlakwey anki.

²⁵ Wɛɛ undiir làwe bɛ awà, làkäär wa ubwanàbwan tii mpal in'sàya mɛ.

²⁶ Akà mbuur asàwal iboŋ anà asàkaar nsyaäl amɛ tii u ntsü', mɛ in'sun'pà ikɔb udu a in'sɛn.

²⁷ Nde asayaal a un'an a ibeenà asànaa bafàbɔl an'buun amà bàbɔm anà tɔm. »

²⁸ « Ikɔb aki mɛ nɔkwɔ kya kàwɛl akà Taaràmɛ. Mɛ in'sun'pà sye mbwaar a tutu. »

²⁹ « Wey mbuur awe anà an'tsu'uwem ndaa utɛnà Dweelà akà Ikööh! »

3

Làsan bàtɔm akà Ikööh a Sardes

¹ « Sɔn akà un'kyeey a Ikööh akyà u Sardes: Mbuur awe anà an'dweelà nsambwaar mà Nzam anà mbwaar nsambwaar atɛnà aba: Mɛ in'kyayob nsyaäl angye: ngye akyàtoo làpaan naa ngye awe anà mɔɔ kyekà ngye awà un'ku! »

² Kal kà igyɛɛn! Kaar ubwanàbwan undiir an'saal ngye awà kusà wa mukwà ipepey. Ntɔn mɛ in'sàman anki nkääl angye yànbwan u mii a Nzam amɛ.

³ Abun, yobà ya yanswà kàwɛl ngye anà kàwem ngye, kaar ya, waa akyey man'be angye. Isàkal naa ngye mii aduub anki, mɛ in'sàya asànaa mbub, ngye asàyob anki naa taan nà mɛ in'sàyakuum.

⁴ Itàkal abà, uboo a Sardes, ngye awe anà ndam a baar mpa bàbi ipfey aba. Ba bàkyer asàkan'swà, bānābwaar ipfey a pɛel, ntɔn ba bānākwo. »

⁵ « Abun, mbuur asàwal iboŋ, asàbwaar ipfey a pɛel. Mɛ in'sàbiin anki ikɔb ande uboo a un'kaan a mɔɔ. Mɛ in'fasayoba ikɔb ande kusa a Taaràmɛ anà kusà a akyeey ande. »

⁶ « Wey mbuur awe anà an'tsu'uwem ndaa utɛnà Dweelà akà Ikööh! »

Un'kaan akà Ikööh a Filadelfi

⁷ « Sɔn akà un'kyeey awà kà Ikööh akyà u Filadelfi naa:

« Nun'kyeel anà wà Ndandaa, mbuur afàkaar nsab a mfum David, awà afàduub, wée mbuur asàbām watey, awà afàbām, wée mbuur asàduub watey, kan'ten naa: »

⁸ Mē in'kyayōb nkaäl angye. Mē kàduub ibeenà kusà a ngye, wée akà mbuur mwēy ukwe anki mubām kya. Ngye ngwal a mbōon yatey, wée ngye kalāb ndaa amē, ngye ikōb amē katōn anki.

⁹ Le, mē amapà baar a ndwà a nkōñ a Satanà, baar bāfāten naa ba bā Ayudà, wée ba kà Ayudà anki, ntōn ba bāfāta loor. Le, mē in'kyer asatwaal ntōn ba bāyābwà an'kōm kusà a ngye, waa ba basayōb naa mē ngye akyakwen.

¹⁰ Ntōn kalāb ngye ndaa amē unsà mukūūnà, mē sye in'kyer asatīi mpāl isayà nsii u mēen manswà, nsii ayà basāsà ntōn baar a mēen.

¹¹ Mē in'wà tsūtsū' muya. Kaar ubwanābwan undiir awà ngye awà, manà mbuur asin uyāgyōr mpà a ibōñ angye. »

¹² « Mbuur asāwal ibōñ, mē in'sun'sà ta uboo a idwà a Nzam amē, nde ufāsātoō anki akà ikikyē. Mē in'sāsōn ikōb a Nzam amē udu a nde, anà ikōb a Yelusālem lākūn, bul alà lan'fà du akà Nzam amē, anà ikōb amē kyākūn. »

¹³ « Wēy mbuur awe anà an'tsū, uwem ndaa uteenà Dweelà akà Ikōōñ! »

Un'kaan akà Ikōōñ akyà u Lawōdisē

¹⁴ « Sōn akà un'kyeey a Ikōōñ akyà u Lawōdisē naa:

« Le ndaa uteenà Amen, mbāl a lāā anà wāndandaa, mbuur kākyer Nzam indiir byanswà u mbwo a nde:

¹⁵ Mē in'kyayōb nkaäl angye. Mē in'kyayōb naa ngye awà un'lēy. Ngye alākāl akà mp̄yē itākāl akà mbaa!

¹⁶ Wēē ngye mbaa yatey, mp̄yē yatey, ngye awà un'lēy, kyakin mē in'kyer asalwo!

¹⁷ Ntōn ngye akatēenà naa: "Mē in'wà nūn'naan, mē akyatā bweel, mē ndōñ a undiir asin yatey." Wēē ngye ayōb anki

naa ngye awà mbuur a ngyeb, wānsyāām, nālāmbwà, ikwāmīi anà wānsāpōl.

¹⁸ Kyakin mē amalōm naa ngye asōm akà mē wōl anāyir u mbaa ntōn ngye abulà nūn'naan, anà ipfey a pēel ntōn mubwaar ntōn nswen a nsāpōl angye ikōōn amēnà, anà un'nō ntōn musōñ mīi angye anà ngye afurà muman.

¹⁹ Mē, mē in'fāñān anà in'falōōn baar banswà in'fakwen mē. Abun, kal anà mbāmā, buul mpem angye.

²⁰ Le, mē awà u munāmbwo, in'wāmubēerā. Isākāl naa mbuur an'wem ndaa amē anà an'duub ibeenà, mē in'sābilā u ndwà ande, mē in'sādyā anà nde, nde anà mē. »

²¹ « Akà mbuur asāwal ibōñ, mē in'sun'pā mbwo mubwaay anà mē u kir a imwol amē, asānaa mē sye kāwēl mē ibōñ anà kākābwaay mē anà Taarāmē u kir a imwol ande. »

²² « Wēy mbuur awe anà an'tsū, uwem ndaa uteenà Dweelà akà Ikōōñ! »

4

Nkōmā u du

¹ Ungō apan, mē kāmēn ibeenà anāduub u du.

Ndaa atātweb yāten a mē, asānaa mfun, ayi: « Yalāār pā, waa mē aswan ndaa iyāyā ungo. »

² Apan sye Dweelà waa kan'wēl. Wēē le, u du kwo lākāl anà kir a imwol, mbuur mwēy kākāl wāñābwaay udu ala.

³ Mbuur kākāl anābwaay kākāl asānaa in'kul a ntāl amyā bāfābel naa yaspe anà sardwan, kir a imwol lākāl uboo a unkwāl a mbul awà kākāl asānaa un'kul a ntāl awa bāfābel naa emēōde.

⁴ Umbil a kir a imwol makāl anà an'kir asin mā imwol an'kwem mōōl anjīnā: andweer an'kwem mōōl anjīnā bākāl bāñābwaay udu a mā, bākāyābwaar ipfey a pēel anà mpā a imfum a wōl kun'tswe aba.

⁵ In'nyāñ anà ndaa anà idum myāyatoo u kir a imwol. Ndem a mbaa

nswambwaar ayà an'dweelà nsambwaar mà Nzam yàmuleemà kusà a kir a imwol.

⁶ Kusà a Kir a imwol kàkal sye anà ngyal a kolàkol wà tsek tsek asànaa talàtal.

Uboboo a kir a imwol anà ukol bye anà ikyeer a mōō inà byànyàyl a mii kusà anà ungo.

⁷ Ikyeer kyàtātweb ifà akya asànaa ntaamà, kyàyweel asànaa un'to a un'kok, kyàtar asànaa ntabwey a mbuur, kyàna asànaa inkaak kyàmuyifumà.

⁸ Umwey umwey uboo a ikyeer a mōō byà inà kàkal anà an'paab, an'paab an'syaam mànyàyl a mii u mbil anà uboo a ma. Mpib anà mwaänà bya byàfàyon anki mukyään naa:

« In'kyeel, in'kyeel, in'kyeel, Mwol, Nzam a ngwal yanswà,

mbuur kàkal, awà paa anà ayà. »

⁹ Taan lanswà byàpɛɛ ikyeer abi làkoo, nsyājà anà nkōmà akà mbuur kan'bwaay u kir a imwol, akà mbuur awe anà mōō a mbul a in'tye,

¹⁰ andweer an'kwem mōōl anjina bābwee an'kōm kusà a mbuur kan'bwaay u kir a imwol. Ba bàkalà musyājà Namōō a mbul a in'tye anà mutōm mpà aba yà imfum kusà a kir a imwol anà muten naa:

¹¹ « Mwol, Nzam abi, ngye an'kwo muwal làkoo, ibyāäl anà ngwal.

Nton ngye mbuur kàkyer indiir byanswà, ngye kakwen naa bya ikal, bya sye waa byàmenà. »

5

Un'kaan anà un'to a un'kok

¹ U kōō a ibaal a mbuur kan'bwaay u kir a imwol, mē kāmēn un'kaan anàson uboo anà u nsà, wànjābām a inyem nsambwaar.

² Apan, mē kāmēn un'kyeey a ngwal wāmulaal in'kwey u ndaa a ngwal naa: « Nà kan'kwo mulwom inyem anà muduub un'kaan? »

³ Wēē, itàkal u du, u mēēn anà u ngyel a mēēn, akà mbuur mwey kàkwe anki muduub anà muler un'kaan u boo.

⁴ Mē kàkyer alel mbōōn muman naa akà mbuur mwey kāmēnà anki awà kan'kwo muduub un'kaan anà muler wa u boo.

⁵ Wēē umwey uboo a andweer kàtēn a mē naa: « Twon an'lel. Le, nde kàwēl ibōij, nde wà ntaamà a un'sey a Yudà, u mbil a David, nde asàduub un'kaan anà inyem awa byānsambwaar. »

⁶ Apan, mē kāmēn un'to a un'kok asànaa wànjādwa an'yatoo u boboo a kir a imwol anà ikyeer inà anà u boboo a andweer. Wa kàkal anà mbwan, mbwan nsambwaar anà mii, mii nsambwaar amyà an'dweelà nsambwaar kàtōm Nzam u mēēn manswà.

⁷ Un'to a un'kok waa kāsīn nton muwal un'kaan u kōō a ibaal a mbuur kan'bwaay u kir a imwol.

⁸ Mpal kàwēl nde un'kaan, ikyeer inà anà andweer an'kwem mōōl anjina bābu an'kōm kusà a un'to a un'kok. Umwey umwey kàkal anà isyāj anà an'kōōb a wōl mànyàyl a may a usōy. Ayi yà ngyamàkà a baar in'kyeel.

⁹ Ba bàkal mutōl diim akūn: « Ngye an'kwo muwal un'kaan anà muduub inyem awa.

Nton ngye bākyer adwa, waa u mbwo a an'kil angye,

nton Nzam, ngye kàbēēn

baar a in'sey myanswà, ndaa yanswà, mbil yanswà anà nsi yanswà.

¹⁰ Abun, ngye kàkyer imwol anà angan nton Nzam.

Ba bàsāyal mbul a in'tye u mēēn. »

¹¹ Ungō apan, mē kāmēn anà kàwēn ndaa a akyeey mbōōn anà ikyeer anà andweer bānjādinà kir a imwol. Ba bàkal nkam a nsaab anà nsaab a nsaab.

¹² Ba bàkal muten u ndaa a ngwal naa:

« Un'to a un'kok awà bādwa kan'kwo muwal un'kanà, un'naan, an'yeerà anà ngwal, ibyāäl, làkoo anà nsaak! »

¹³ Apan mē kàfàwem indiir byanswà kàkyer Nzam u du, u mēen, udu a ngyal a kolàkol anà indiir byanswà abyà uboo kwo byàmutoł an'diim naa:

« Akà mbuur kan'bwaay u kir a imwol anà akà un'to a un'kòk, wēy nsaak, ibyāāl, lākoo anà ngwal byakāl u mbul a in'tye! »

¹⁴ Ikyeer byànà waa byàteenà naa: « Yà abwey! » Andweer bābū an'kòim, waa bàkōmà.

6

Inyem

¹ Ungō apan mē kàmen un'to a un'kòk wàmuduub inyem kyàtātweb, mē kàwem umwey uboo a ikyeer a mōō kan'ten u ndaa a idum: « Yà! »

² In'kaler, kyekà mpoonà a pēel kàkal. Mbuur kàlār udu a wa kàkal anà utà. Ba bun'pē mpā a imfum. Nde kàkyen wànàbōñ nton mukàwal ibōñ.

³ Mpal kàduub un'to a un'kòk inyem kyàyweel, mē kàwem ikyeer kyàyweel kyan'ten naa: « Yà! »

⁴ Apan mpoonà asin wànōō waa kàyàtoo. Mbuur kàlār udu a wa bun'pē ikōb mugyōōr duu a mēen nton baar bàkūkuūl mbey. Ba bun'pē kōm a kolàkol.

⁵ Mpal kàduub un'to a un'kòk inyem kyàtār, mē kàwem ikyeer kyàtār kyan'ten naa: « Yà! » In'kaler, mpoonà a piil kàyàtoo. Mbuur kàlār udu a wa kàkal anà undiir musi buur u kōō ande.

⁶ Mē kàwem asànaa ndaa uboboo a ikyeer a mōō byana yamuten naa: « Kilo mwey kyà blē nton lāfur a ilā mwey, bilo itār byà orze nton lāfur a ilā mwey. Wēē twon an'ba may anà vin. »

⁷ Mpal kàduub un'to a un'kòk inyem kyàna, mē kàwem ikyeer a mōō kyàna kyan'ten naa: « Yà! »

⁸ In'kaler, mpoonà wà an'dà a sakàsak mà kàkaa kan'yàtoo. Mbuur kàlār udu awa ikōb ande « ukwà ». An'lon mākyer ayun'swà. Ba bapē ikōb udu a yar lāmwey unsà an'yar an'nà mà mēen, nton

mudwa baar a kōm, a ngyal, a fway anà a ntsūr a nkyel a mēen.

⁹ Mpal kàduub un'to a un'kòk inyem kyàtyeen, mē kàwem ungyel a mēsà a ibōōn akōl a baar bādwa nton ndaa a Nzam ana imbal bakal ba akya.

¹⁰ Ba bāsi in'kwen u ndaa a ngwal: « Un'lon in'kyeel anà wàndandaa, mpal nà ngye asàtsul nsañ anà asàfuur mfuur a an'kil abi akà baar a mēen? »

¹¹ Apan, bapē mvwel a pēel akà umwey umwey uboo a ba anà bāten a ba naa ba bàkāj mpem ikye tii mpal usàkwo un'tan a baar wanswà kāsāl aba ikal imwey anà wà atōñ aba abà badwā asànaa ba.

¹² Ungō apan, mpal kàduub un'to a un'kòk inyem kyàsyaam, mēen mākyer atēer a ngwal, tañ lābulā lāpiil asànaa ngōōr bākyer a in'kà a ntsūr, nsōñ wanswà kābulā asànaa an'kil.

¹³ Mbwaar yafu du yabū u mēen, asànaa un'pōb a kolàkol kan'ni un'te a fige waa an'fige man'bwà.

¹⁴ Du lākyer ayaalā asànaa un'kaan anàdinà, myōñ myanswà anà isañ byakāl byànāl womà kà ikal abyā.

¹⁵ Amfum a mēen, abyāāl, amfum a anitā, anin'naan, anangwal, baar banswà, asō anà baar a nsaay, bākāyee uboo a mōō anà uboo a nkōñ u myōñ.

¹⁶ Ba bāteenà a myōñ anà nkōñ naa: « Lābū udu a bi, lifwee kusà a mbuur kan'bwaay udu a kir imwol anà kusà a nkyel a un'to a un'kòk.

¹⁷ Nton ilā a kolàkol kyà nkyel aba kyan'kwo. Nà kan'kwo mutsim? »

7

Asyāāl a Nzam ban'wal inyem ande

¹ Ungō apan, mē kàmen akyeey anà bā umbāār kà antwerà a mēen man'nà. Ba bakal muta in'pōb a mēen myā in'na mpi, nton akà un'pōb mwey ukōōn alyaan udu a mēen, udu a ngyal itakal udu a un'te mwey.

² Mē kàmen un'kyeey asin kan'too ntsū lāfāsēnà tañ. Nde kākāār inyem a Nzam

a mōō u kōō ande. Nde kāsī in'kwēj u ndaa a ngwal akā akyeey anā abā bāwēl ikōb mupā mēen anā ngyāl mpay:

³ « Twon lan'kyer ube akā mēen, akā ngyāl itākal akā in'te kusā bi mutāsā inyem u ntabwey a asyāāl a Nzam abi. »

⁴ Apan mē kàwem un'tal a baar abā basi inyem: Nsaab nkam mwey an'kwem an'nā anjīnā kà in'señ a Isālel myanswā.

⁵ Nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Yudā, nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Luben, nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Gad,

⁶ nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Aser, nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Neftali, nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Mānasi,

⁷ nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Simeyō, nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Levi, nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Isakar,

⁸ nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Zabālōn, nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Yōsefi, nsaab kwem anjyweel kà un'señ a Bensāmēn.

Un'kàbō a baar bāfū mper yanswā

⁹ Ungō apan, in'kālēr, mē kāmēn un'kàbō a baar bā nsi yanswā mpa ban'kwo mutāñ, bā mbil yanswā, bā in'señ myanswā anā bā ndaa yanswā. Ba bākālā kusā a kir a imwol anā kusā a un'tō a un'kōk, bākyabwaar mvwēl a pēel anā an'lan kà an'kōō.

¹⁰ Ba bāsyeē in'kwēj naa: Ngweel a mōō ye akā Nzam abi kan'bwaay u kir a imwol anā akā un'tō a un'kōk.

¹¹ Akyeey banswā bākāl bāñākōōñ umbil a kir a imwol, andweer anā ikyeer byānā bābū an'kōim, bātsūūim u mēen, waa bāsyañā Nzam.

¹² Ba bāteēnā naa:
« Yā abwey! Nsaak, lākoo,
an'yeerā, an'tōōn,
ibyaāl, unkaak a ngwal anā ngwal
bye akā Nzam abi wā mbul a in'tye!
Yā abwey. »

¹³ Umwey uboo a andweer kan'fuul naa: « Bānā baar ban'bwaar mvwēl a pēel bā, ba ban'fā ken? »

¹⁴ Mē kun'fuur naa: « Mwol amē, ngye akyāyōb ya! » Nde waa kātēn a mē naa: « Ba ban'fā u nkwaan mbōōn. Ba bākyāsōñ mvwēl aba, ba ya bākyābuul yā tsek tsek unsā an'kil a un'tō a un'kōk.

¹⁵ Lalan aba ba kusa a kir a imwol a Nzam ntōn mukun'kōma mpib anā mwāānā u idwā ande. Mbuur kan'bwaay u kir a imwol akyer asafwee u nten ande.

¹⁶ Ba bāfāsāwem anki ngyal anā mfwāā, taan anā myāānā ala myāsabol anki.

¹⁷ Ntōn un'tō a un'kōk kan'bwaay u kir a imwol asākal un'kyeēñ aba, nde asasyen u ntwā a an'dā anwā. Nzam asākōōm lāsaañ lanswā là mii aba. »

8

Inyem kyā nsambwaar

¹ Mpal kàduub un'tō a un'kōk inyem kyā nsambwaar, kà isii a minūt an'kwem an'tār, du lākāl a kul.

² Abun mē kāmēn akyeey nsambwaar bāfākāl kusā a Nzam. Ba bapē mfunj, mfunj nsambwaar.

³ Un'kyeey asin kàyāmbar tsutsū a mēsā bāfāsā tswā mbāa. Nde kākāl anā lālōñā a wōl ala bafasa tswa mbāa. Bun'pē tswā mbōōn ntōn nde upē la anā ngyamākā a anjīn'kyeēl banswā udu a mēsā a wōl amyā kusā a kir a imwol.

⁴ Un'diñ a tswā, mbwo mwey anā ngyamākā a anjīn'kyeēl, kābeenā kusā a Nzam fā kōō a un'kyeey.

⁵ Apan, un'kyeey kàwēl lālōñā alan, kàyōōl la anā mbāa yākāl udu a mēsā bāfāsā tswā mbāa, waa kātōōm la u mēen. Apan sye ipar byākyer abwā, lāsō a ndaa lākyer atōō, minyā myākyer amēnā anā mēen mākyyer ani.

Mfunj syaam yātātweb

⁶ Akyeey nsambwaar abā bākāārā mfunj nsambwaar bāyōñā mubēerā ya.

⁷ Umpal kàbɛɛrà un'kyeey wàtátwɛb mfun, mbul a in'kul anà mbaa yàjàtùùb anà an'kil yabù u mɛn. Ndam mwey unsà tār yà mɛn yàwulà mbaa, ndam mwey unsà tār yà in'te yàwulà mbaa, anà nkay ambu yanswà yàwulà mbaa.

⁸ Un'kyeey wàyweel kàbɛɛrà mfun. Undiir mwey asànaa mɔŋ a kolàkol anàyaal mbaa bàtɔm u ngyal. Itiir mwey unsà itār byà ngyal kyàbulà an'kil.

⁹ Ndam mwey unsà tār yà indiir a mɔɔ byakal uboo a ngyal yàkyer akwà anà ndam mwey unsà tār yà an'swà yàkyer abwabà.

¹⁰ Un'kyeey wàtār kàbɛɛrà mfun. Mbwaar mwey wàkolàkol awàkàlɛmà asànaa mwina a kolàkol kàfù du waa kayabwa. Wa kabù udu a ndam mwey unsà tār yà mwey a kolàkol anà udu a ntwà a an'dà mbɔɔn.

¹¹ Mbwaar awà ikɔb awa « Absinte ». Ndam mwey unsà tār yà an'dà yàbulà buul, anà baar mbɔɔn bàkyer akwà ntɔn bānù ba an'dà a buul amà.

¹² Un'kyeey wàna kàbɛɛrà mfun. Ndam mwey unsà tār yà taan, ndam mwey unsà tār yà nsɔŋ anà ndam mwey unsà tār yà mbwaar yàkyer atay. Abun, ndam mwey unsà tār yà pɛlā aya yàbulà yàkùù: ndam mwey unsà tār yà mwāānà yàkyer adiimà anà yà mpib sye ifà imwey.

¹³ Apan, kàfaler mɛ, mɛ kàmen inkaak kyàmuten u ndaa a ngwal naa: « Ngyeb! Ngyeb! Ngyeb akà baar a mɛn mpal akyeey atār bamwey bàsàbɛɛrà ba mfun aba! »

9

Un'kyeey wàtyeen kan'bɛɛrà mfun

¹ Un'kyeey wàtyeen kàbɛɛrà mfun. Mɛ kàmen mbwaar mwey kabù u mɛn fà du. Bun'pɛ nsab a fu a un'baan.

² Nde kàduub fu a un'baan. Un'din mwey kàtoo kwo asànaa un'din a yaan a mbaa a kolàkol. Taan anà un'pob màkyer apiir.

³ Mpay yàkyer atoo uboo a un'din awun, waa yàpāā u mɛn. Ba bapɛ ikɔb asànaa ikɔb a nye a mɛn.

⁴ Nde kàten a ma naa ma màkɔɔn akyer ube akà iteerà a mɛn, akà nkay a mbu itàkal akà un'te mwey, wɛ akà baar mpel abyɛ anà inyem a Nzam.

⁵ Ba bapɛ anki mbwo mukadwa, wɛ mukapà unkiin mpel ngɔn tyen. Usaay abà paa bà asànaa usaay a lānye lāfàtā la mbuur.

⁶ Ka ilā abin, ba bàsālɛŋ ukwà, wɛ ba, ba bàsàman anki ba. Ba bàsàkwen naa ba bakù, wɛ ukwà bakyer asatiin.

⁷ Mpay ayi yàkal asànaa mpoonà anàlɔɔn ntɔn ità. Udu a in'tswe aya yàkal asànaa mpà a ibyaal yà wɔl, anà ntabwey aya yàkal asànaa ntabwey a baar.

⁸ Ya yàkal anà ntswe asànaa ntswe a akaar, anà an'din aya màkal asànaa an'din a ntaamà.

⁹ Itɔl aya byāmenà asànaa byānàyeɛ u kwam a ishabà, anà lāso a an'paab aya lākal asànaa lāso a an'pusupusu a mpoonà mbɔɔn yāmudūūl ità.

¹⁰ Mpay ya yàkal anà in'kyel a nsyeenà asànaa myà nye. Yà unsà in'kyel aya waa ya yàkal anà ikɔb mukyer baar ube ngɔn tyen.

¹¹ Kà un'tswe aya, ya ye anà mfum, un'kyeey a un'baan. Ikɔb ande Abado unsà Ebelyɔ, anà Apɔlyɔ unsà Ingeleki.

Un'kyeey wàsyāam kan'bɛɛrà mfun

¹² Ngyeb yàtátwɛb yàkyālyaan. Ungō aya, ngyeb yweel asin yàkyer afāyà.

¹³ Ungō, un'kyeey wàsyāam kàbɛɛrà mfun. Mɛ kàwem ndaa mwey yan'fà kà an'twɛrà man'nà mà mɛsà a ibɔɔn mà wɔl amà kusa a Nzam.

¹⁴ Ndaa yan'ten a un'kyeey kàkal anà mfun naa: « Atsuun akyeey banà abà bānābām, tsutsu a ngyal a kolàkol, Efrat. »

¹⁵ Waa bàtsuun akyeey ba banà, abà bālɔɔn ntɔn taan alà, ilā aki, ngɔn awà anà mbul awà ntɔn mudwa imwey uboo a itiir itār byà baar.

¹⁶ Ban'kyään un'tal a anjita aba bafalaar udu a mpoonà: ba bàkal nkam yweel ya nsaab nsaab.

¹⁷ Abun, unsà imanmii, me kàmen mpoonà anà baar balàärà udu aya: ya yàkal yànjàbwää inkur a kwam kyà tsöö asànaa mbaa, kyà bule asànaa safir anà kyà sufre. In'tswe a mpoonà ya myàkal asànaa myà ntaamà. Mbaa, un'din anà sufre myàyatoo u mun aya.

¹⁸ Ntaanàmbar ayi yàtär: mbaa, un'din anà un'twà a mbaa yàyatoo u mun a mpoonà, ya yàdwa'itiir imwey uboo a itiir itär byà baar banswà.

¹⁹ Ntòn iköb a mpoonà kyà u mun anà kà in'kyel aya. Ntòn in'kyel aya myà asànaa ntäy. Mya mye anà in'tswe myàfàsyääl ya ntòn mukyer baar ube.

²⁰ Kyekà baar bàsäl, baar mpa bàkü' u ntaanàmbar ayi, ba bàwey anki nkaäl aba. Ba bàwey anki muköma insonà anà itek a wöl, byà arza, byà brönze, byà in'kul anà byà in'te, abyà mpa byan'kwo muman, itàkal muwem, itàkal mukyà dwaan.

²¹ Ba bàsöomà anki sye ntòn ba bàwey anki mudwa baar, mukyer inwen, mukyer ipasàse anà muyib.

10

Un'kyeey anà kikaan

¹ Ungo' apan, me kàmen un'kyeey asin wàngwal kàyàtyà fà du. Nde kàkal anàfwe itööm mwey anà unkwäl a mbul kà un'tswe ande. Ntabwey ande yàkal asànaa taan anà in'kol ande myàkal asànaa an'ta a mbaa.

² Nde kakaära kikaan anàduub. Nde kàtöl lāköl ande là ibaal udu a ngyäl anà lāköl ande là ikaar u meen.

³ Nde kasi in'kwen a ngwal, asànaa ntaamà awàmunan. Ungo' a nde musà in'kwen, ipar nsambwaar byàsi in'dum.

⁴ Mpal byàmay ipar muböl, me kalàkwen muson, wëe me kàwem ndaa yan'fà du yàmuten a me naa: « Yee indiir

byan'ten ipar nsambwaar, twon an'son bya. »

⁵ Apan, un'kyeey awà kàmen me wànàmbar udu a ngyäl anà udu a meen kàsen kōō ande là ibaal u du.

⁶ Nde kadi kyän là, u mbwo a mbuur awe anà möö a mbul a in'tye, awà kàkyer du, meen, ngyäl anà indiir abyà uboo mwo: « Taan afädil latey!

⁷ Umpal usàbëerà un'kyeey wànsambwaar mfun, apan Nzam asàkwey ngyee ande, asànaa kàkyään nde ya akà asyäl ande anangöom. »

⁸ Ungo' apan, ndaa ayà kàwem me fà du yàfàten a me abà: « Kyen kawel kikaan anàduub kà an'kōō a un'kyeey awà umbäär udu a ngyäl anà udu a meen. »

⁹ Me kàsin tsütsü' apà un'kyeey, waa kun'lööm mukan'pà kikaan kya. Nde kan'fuur naa: « Wal kya anà dya kya: wa asàkal buul ntòn kwiyy angye, wëe u mun angye wa asàkal ntsà asànaa bwey. »

¹⁰ Me kàwel kikaan akin kà an'kōō a un'kyeey, waa kadi kya. U mun amë kya kyàkal ntsà asànaa bwey. Wëe ungo' mumin kya, kya kyàbulà buul ntòn kwiyy amë.

¹¹ Apan, baten a me naa: « Ngye akyer afatà ngöom udu a in'sen, nsi, ndaa anà amfum mböon. »

11

Ambäl bööl bà Nzam

¹ Bafan'pà wenwen lāmwey asànaa un'an musu bwel, waa baten a me naa: « Mbarà, kasi idwà a Nzam anà mesà a iböon, anà tan baar bafaköma kwo.

² Wëe, wey uköl nsà a ndwà a Nzam, twon an'si ya, ntòn ya bàkyàpà akà baar mpa abà Ayudà. Ba bàsàndyäär bul in'kyeel ngon an'kwem an'nà anjiyweel.

³ Me in'satöm ambäl amë bööl, bānjābwaar mpiir, ba bàsàtā ngöom ilā nsaab mwey nkam yweel an'kwem an'syaam.

⁴ Ambaḷ abà bābōōl bā in'te a olive myeel ana mina myeel amya myafambar kusà a Mwol a mēen.

⁵ Isakal naa mbuur mwēy akwen mukyer ba ube, mbaa laa itoo ya u mun aba, waa iwuul ayiinj aba. Inye, mbuur wanswà akwen mukyer ba ube, nde asàkwà abà.

⁶ Ba bye anà ikōb mudubà du, ntōn mbul ukōōn anō umpal bàtaa ba ngōom. Ba sye bye anà ikōb musōom an'dà mabulà an'kil anà mupà mēen ntaanāmba ya ifà ifà, taan lanswà bākwen ba.

⁷ Wēē mpal bàsāmāy ba mutà imbaḷ, ntsūr awà kan'too kà un'baan akyer asānwaan anà ba. Wa asāwal ibōij udu a ba anà akyer asadwa.

⁸ Ndom aba yāsàkal anāyāānà u balàbal a kolàkol là bul a kolàkol, alà bāfābel Sōdōm anà Ngipiti unsà idiim, ikaḷ bābēerà Mwol aba u kulunsi.

⁹ Baar a in'seṇ myanswà, mbil yanswà, ndaa yanswà anà nsi yanswà bàsaleerà ndom aba ilā itār a ndam anà bàsàpà anki mbwo naa badyee.

¹⁰ Baar a mēen bāmusaṇ. Ba bāmukyōm unsà un'sak anà bāmupeel an'kab, ntōn anjāngōom abà bābōōl bāmēey baar a mēen nkwaan mbōon.

¹¹ Wēē, ungo a ilā itār a ndam, un'swey a mōō kàfū akà Nzam kabilà uboo a ba anà ba waa bambara. Mateer māwel baar baleera.

¹² Ba bāwem ndaa mwēy yāngwal u du yāmuswan ba naa: « Lālār pà! » Ba waa bālār du uboo a itōōm, u mii a ayiinj aba.

¹³ Taan nsil alan, mēen mākyer ani. Itiir imwēy uboo a itiir kwem kyà bul kyàkyer abwabà, baar nsaab nsambwaar bākū unsà ntēer a mēen ayi. Baar bàsāl bābū mateer anà bāpē làkoo akà Nzam a du.

¹⁴ Mpay yāyweel yan'lyaan. Wēē làkal kà igyēē, yātār yà tsutsū muya.

Un'kyeey wānsambwaar kan'bēerà mfun

¹⁵ Apan, un'kyeey wānsambwaar kàbēerà mfun. Ndaa a ngwal mbōon yāfū

du, waa yātēenà naa: « Apanà imwol a mēen kyà akà Mwol abi anà akà Klisto ande. Imwol aki isàlam ipepey! »

¹⁶ Andweer an'kwem mōōl anjina abà bābwaay udu a an'kir aba mā imwol kusà a Nzam, bābū anjātsuūm, waa bākōmā Nzam

¹⁷ ana muten naa:

« Mwol, Nzam a Ngwal Yanswà, ngye awà, anà kākāl, bi kāmākōmā ntōn ngye kāsyaāl ngwal angye yàkolàkol ntōn mubwaāy Imwol angye.

¹⁸ In'seṇ myākier ambara a nkyel, wēē apanà nkyel angye yan'menà, taan a nsaṇ a akū lan'kwo, taan ayāfur ngye asyāāl angye anjāngōom anà bāngye banswà bāfākyey ikōb angye, ambey anà andweer, anà taan mudwa baar bāfātay mēen! »

¹⁹ Idwà a Nzam, u du, waa kyādubà, un'bol a nkwa waa kāmēnà kwo. Apan, indiir mbōon byākier amēnà: minyā, làso a ndaa, ipar, ntēer a mēen anà mbul a in'kul.

12

Un'kaar, dalāgo anà mwan

¹ Idiim mwēy kyàkolàkol kyāmēnà u du: un'kaar mwēy wānābwaar taan kākāl anà nsōij ungyel a in'kol anà mpà a imwol a mbwaar kwem anjiweel udu a un'tswe.

² Nde kālābōr mwan, waa nde kāsyeey in'kwēj ntōn in'swan.

³ Apan, idiim asin kyāfāmēnà u du: dalāgo a kolàkol lāngō lākāl amya in'tswe nsambwaar anà mbwan kwem, anà mpà a imwol udu a un'tswe umwēy umwēy.

⁴ Nde kākōjā anà un'kyel ande ndam mwēy amu ndam tār yā mbwaar a du, waa kātōom ya u mēen. Nde kāmbar kusà a un'kaar awà kālābōr, ntōn mudyā mwan ande pa uyātoo wa.

⁵ Kyekà, un'kaar awà kābōr mwan baal, awà asàkal un'kyeey a in'seṇ myanswà anà un'an a ibeenà. Mwan ande bun'syen akà Nzam anà akà kir ande là imwol.

⁶ Apan, un'kaar awà kàtiin u nsye a ipol, kà ikal kun'lōōn Nzam ntōn bun'dii kwo ilā'nsaab mwey a nkam yweel a an'kwem an'syaam.

⁷ Apan, ità mwey kyàkyer asemà u du. Mishel anà akyeey ande bānwāān anà Dalāgo. Dalāgo sye anà akyeey ande kānwāān anā ba.

⁸ Wēe dalāgo kabōñ anki. Mishel anà akyeey ande bākyer abōñ u du.

⁹ Ipfur a dalāgo bun'tōom u nsà. Wa wā ntāy wā itaan, bāfābel naa ilen anà Satana, awà afālwab baar banswà. Wa bun'tōom u mēen, mbwo mwey anà akyeey awa.

¹⁰ Ungō apan, mē kāwem ndaa mwey yāngwal u du, yāmuten naa:

« Lalà là taan a ngweel a mōō, là unkaak a ngwal anà là imwol a Nzam abi! Apanà ikōb kyà kà an'kōō a Klistō ande.

Ntōn nde kātōom un'fūūn a atōñ abi u nsà,
nde mbuur kāfūūnà ba kusà a Nzam abi,
mpib anà mwāānà.

¹¹ Wēe atōñ abi bāwel ibōñ udu a wa u mbwo a an'kil a mwan a un'kōk anà u mbwo a ndaa bāteel ba imbal. Ba bākōōb mōō aba, ba bākyey ukwà.

¹² Kyakin, wēy un'sak ukal u du.

Wey be baar lāfākal u du lāsāñ!

Wēe ngyeb akà be u mēen anà u ngyal!

Ntōn ilen kyan'yātāyà akà be, kyanāyōl a un'fur a nkyel:

Kya ikyāyōb naa taan akyā lan'sal ikikyē.

¹³ Mpal lāmen dalāgo naa bāmūtōom u mēen, laa lākālab la un'kaar awà kābōr mwan baal.

¹⁴ Wēe un'kaar kāwel an'paab, an'paab mōōl mā nen a kolākōl ntōn mufumā tii kà ikal balōōn ntōn nde u nsye a ipol, ntōn bun'dii kwo mbul tār anà ndam, ukwel anà mii a ntāy.

¹⁵ Apan, ntāy kālwe an'dà mbōōn asānaa mwey a kolākōl ungō a un'kaar, ntōn ibō byun'syen.

¹⁶ Wēe mēen māyi mubay un'kaar: ma māduub mun ama anà mamin ngyal awà kālwe dalāgo.

¹⁷ Uboo a un'fur a nkyel a dalāgo akà un'kaar, la lākānwaan a ndam a baan a un'kaar yasā, ba baar bāfālab nswēēñ a Nzam anà bye anà imbal a Yesu.

¹⁸ Ungō apan dalāgo lākāmbar kà un'kōol a ngyal.

13

Ntsūr awà kan'too u ngyāl

¹ Apan, mē kāmēn ntsūr mwey kan'too u ngyal a kolākōl. Wa kākāl anà mbwan, mbwan kwem anà in'tswe, in'tswe nsambwaar. Udu a mbwan mwey mwey, wa kābwāār mpà a imwol, anà udu a in'tswe awa byākāl anà ikōb mubey Nzam.

² Ntsūr awà kāmēn mē kākāl asānaa nkwe, an'bwar awa makāl asanaa an'bwar a ntsūr awābāfābel naa urs anà mun awa asanaa mun a ntaama. Dalāgo kun'pe ngwal ande, imwol ande anà ikōb akolākōl.

³ Umwey uboo a in'tswe kāmēnà asānaa wāñāyōō tsutsu' mukwà, wēe iwà akin kyàkyer akwà. Mēen manswà makāl mukun'tāñ anà mukun'lab.

⁴ Baar bābulà mukōmā dalāgo, ntōn la lāpe ikōb akà ntsūr. Ba bākōmā sye ntsūr, muten naa: « Nā awà asānaa ntsūr? Nā kan'kwo munwan anā wa? »

⁵ Ntsūr kāwel ikōb muten ndaa a uyōl anà yābey Nzam anà ikōb musal ngōn an'kwem an'nà anjiyweel.

⁶ Wa kāsēmā mubey Nzam, mubey ikōb ande, ikal ufābwaay nde anà baar bāfākal u du.

⁷ Wa kawel mbwo munwan anà anjin'kyeel anā muwal ibōñ udu a ba. Bun'pe sye ikōb udu a mbil yanswà, un'sēñ wanswà, ndaa yanswà anà nsi yanswà.

⁸ Baar a mēen banswà bākyer asun'kōmā, baar banswà mpa kyākāl ikōb aba kyanāson, semā nkyeer a mēen,

uboo a un'kaan a mōō, un'kaan a un'to a un'kōk awà bādwa.

⁹ « Wey mbuur awe anà an'tsu'uwem!

¹⁰ Isàkal yan'lom naa mbuur akyà iso, nde asàkyà iso. Isàkal yan'lom naa mbuur bàkyer un'dwa a kōm, nde bàsun'dwa a kōm. Lalà là taan a mukūūnà anà là làkwikilà a anjin'kyeel. »

Ntsūr kan'too u meen

¹¹ Apan me kàmen ntsūr asin wàmutoo u meen. Wa kàkal anà mbwan, mbwan yweel asànaa un'to a un'kōk, wēē wa kàteenà asànaa dalàgo.

¹² Wa asyāālā ikōb kyanswà kyà ntsūr wātātweb u mii a wa. Wa akasiinà meen anà baar ama a ngwal mukōma ntsūr wātātweb awà kyākū iwà akwà kyalun'dwa.

¹³ Ntsūr wàyweel awà wàmukyer idiim a kolàkol, itàkal mutyey mbaa fa du tii u meen, u mii a baar banswà.

¹⁴ Wa afàbwiya baar a meen ndwan u mbwo a idiim bun'pe mbwo mukyer u mii a ntsūr wātātweb. Wa afàsiinà baar a meen mukyer itek nton ibyāāl a ntsūr awà bàyōōl a kōm anà kàwu' mōō.

¹⁵ Ntsūr wàyweel kàwel ikōb mupà un'swey akà itek a ntsūr wātātweb, nton kya isi ndaa anà idwà baar bàtōn mukun'kōmà.

¹⁶ Ntsūr wàmusiinà baar banswà a ngwal, bibaar ana baar baar, anjin'naan anà anjālāmbwà, aso anà baar a nsaay, muwal idiim mwey udu a kōō ibaal itàkal u ntabwey.

¹⁷ Akà mbuur mwey kàlakwo anki musom itàkal muyalà yalàkal naa nde idiim aki kyatey, iswanà naa ikōb a ntsūr itàkal un'tal a ikōb awa.

¹⁸ Apà, ilcōmà an'yeerà. Mbuur awe anà un'yenà kan'kwo uyilà un'tal a ntsūr, nton un'tal awà kan'kwo a ikōb a baal mwey. Un'tal ande wa wa nkam syaam a an'kwem an'syaam anjsyaam.

14

Un'to' a un'kōk anà baar anàbeen

¹ Mē kàfàman mwan a un'kōk kàkyambar udu a mōō a Siyōna, wa anà baar, baar nsaab nkam mwey an'kwem an'nà anjinà, abà bākāl anà ikōb ande anà kyà taarànde byànàson u ntabwey aba.

² Mē kàwem ndaa yan'fà du yàmusa làso asànaa iwōōl a kolàkol byà an'dà, asànaa ipar a kolàkol. Ndaa kàwem me yàkal asànaa diim a adim ikwen bàmubēerà isyan aba.

³ Ba bàtōōlā diim akuñ kusà a kir a imwol anà kusa a ikyeer a mōō bya inà anà andweer. Akà mbuur mwey kàkwe anki mulōjākà diim alà, nà baar nsaab nkam mwey a an'kwem an'nà anjinà abà bābeen u meen.

⁴ Ba bà baar mpa bàtay ndūr aba unsà akaar, nton ba bà ankōr. Ba bàfàlab mwan a un'kōk ntsū' yanswà ufàkyà nde. Ba bābeen uboo a baar asànaa mbenj atātweb nton Nzam anà nton un'to a un'kōk.

⁵ U mun aba loor làsàmenà anki. Amu ba pēl latey.

Akyeey atār

⁶ Apan, me kàmen un'kyeey asin wàmuyifumà u boboo a du. Nde kàkal anà Lāsān Anjābwan là mbul a in'tye mukyāān baar a meen, akà baar a nsi yanswà, un'senj wanswà, ndaa yanswà anà mbil yanswà.

⁷ Nde kàteenà u ndaa a ngwal naa: « Làkyey ikōb a Nzam anà lun'si làkoo! Nton taan alà utsūūl nde baar nsaan lan'kwo. Làkōmà mbuur awà kàkyer du, meen, ngyal anà ntwà a an'dà! »

⁸ Un'kyeey wàyweel kàlab wātātweb, waa kàten naa: « La lan'bwà, la lan'bwà, Babilōn làkolàkol lan'bwà! La lànūū in'senj myanswà vin a un'fur a ipasase ala! »

⁹ Un'kyeey wātār kàlab akyeey bōōl bātātweb, wàmuten u ndaa a ngwal naa: « Isàkal naa mbuur mwey kan'kōmà ntsūr anà itek awa, anà isàkal naa nde kan'wal idiim u ntabwey itàkal u kōō,

¹⁰ nde asànwà vin a un'fur a nkyel a Nzam, vin mpa làṅàkwaam uboo a kɔɔb a nkyel ande! Nde asàman mpay anàdiir yà mbaa anà yà sufre kusà a akyeey in'kyeel anà kusà a un'to a un'kɔk.

¹¹ Un'din a mpay aba wamukya du ipepey. Ba bàfayöör anki itàkal u mwäänà itàkal u mpib, ba baar bàfaköma ntsür anà idiim awa, anà mbuur awà kan'wal idiim a ikɔb awa. »

¹² Alà là taan musà mukuüünà nton baar a Nzam abà bàfàlab nswēē ande anà abyē anà làkwikilà amu Yesu.

¹³ Ungō apan mē kàwem ndaa yan'fà du anà yan'ten a mē naa: « Sɔn abà: "Un'sak apanà akà baar abà bàkū uboo a Mwol!" Dweelà atēēnà naa: "Ndandaa ba ban'kwo bayöör unsa isal aba, nton isal aba byàmuyalab!" »

Mbweel anà mbwēer

¹⁴ Ungō apan mē kàmen itööm a pēel. Mbuur mwey asànaa Mwan a mbuur kàkal wàṅàbwaay udu a kya. Nde kàkal anà mpà a imwol yà wɔl kun'tswe, anà impye mwey kyà mpɔr u kɔɔ.

¹⁵ Un'kyeey asin kàtoo kà idwà a Nzam, waa kàsi un'kweŋ a ngwal akà mbuur kàkal anàbwaay udu a itööm: « Syaäl impye angye, bwo, nton alà là taan abwo: mēēn man'kwo nton mbweel! »

¹⁶ Apan, mbuur awà kàkal anàbwaay udu a itööm, kàtɔm impye ande u mēēn, waa kàbwe mbeŋ yanswà yà mēēn.

¹⁷ Un'kyeey asin kàyàtoo kà idwà a Nzam a du. Nde sye kàkal anà impye a mpɔr.

¹⁸ Un'kyeey asin sye, awà kàkal anà ikɔb udu a mbaa, kàfū mesà a ibɔɔn. Nde kàsi un'kweŋ a ngwal akà mbuur awà kàkal anà impye a mpɔr: « Syaäl impye angye kyàmpɔr anà kwol itsuŋ a ywan a vin a mēēn: an'reze abyā māṅāsōŋ! »

¹⁹ Apan, un'kyeey kàtɔm impye ande u mēēn, waa kàkwel mbeŋ a ywan a vin a mēēn. Nde kàtɔm ya uboo a mpfwee a kolàkol yà un'fur a nkyel a Nzam.

²⁰ Mbeŋ ya bàtsū uboo a mpfwee ayi, u nsà a bul. An'kil màkyer atoo uboo aya, waa màyɔl tii u mun a mpoonà anàmbar anà màpää u mēēn tii kà isii a an'kilometre nkam tär.

15

Akyeey anà ntaanàmbar yà ntsüü

¹ Apan mē kàmen idiim asin u du, idiim mwey kyàkolàkol anà kyà ubem: akyeey nsambwaar bàkäära ntaanàmbar nsambwaar yàntsüü, nton u mbwo aya waa un'fur a nkyel a Nzam kan'kwo.

² Ungō apan mē kàmen asànaa ngyäl a talàtal wàkolàkol wàṅàtuüü anà mbaa. Baar banswà abà bàwel ibōŋ udu a ntsür, udu a idiim ande anà udu a un'tal a ikɔb ande bàkal bāṅàmbar udu a ngyäl a talàtal awà. Ba bàkal anà isyāŋ kape Nzam kan'kɔɔ aba.

³ Ba bàkal mutɔl diim a Mɔsē, un'syaäl a Nzam, anà diim a un'to a un'kɔk: « Mwol Nzam, Nkum a indiir byanswà, isal angye byà byàkolàkol anà byà ubem! Mwol a in'seŋ myanswà, mbwo angye yà balàbal anà yà ndandaa!

⁴ Mwol, nà kan'kwo mutɔn ikɔb angye? Nà atɔn mukasà làkoo? Nton ngye mpel awà in'kyeel, in'seŋ myanswà myàkyer asàyaköma, nton balàbal angye làkyàmenà u lenj. »

⁵ Ungō a indiir abi, mē kàmen idwà kyan'dubà u du, anà nten a imbal.

⁶ Akyeey nsambwaar abà bàkäära ntaanàmbar nsambwaar bàyàtoo uboo a kya. Ba bàkal bāṅàbwaar ipfey a in'kà a ntsür kyà tsek tsek anà un'kab a wɔl u lɔŋ.

⁷ Umwey uboo a ikyeer a mɔɔ inà kàpe an'kɔɔb, an'kɔɔb nsambwaar mà wɔl māṅàyɔl a un'fur a nkyel a Nzam a mbul a in'tye.

⁸ Idwà kyàkal kyàṅàyɔl a un'din. Kya kyà idiim muswan lakoo anà ngwal a Nzam. Akà mbuur mwey kàlabilà anki uboo a idwà tii umpal yalàwà ntaanàmbar nsambwaar yà akyeey nsambwaar.

16

An'kɔɔb nsambwaar mà nkyel a Nzam

¹ Apan me kàwem ndaa a ngwal yàfù idwà yàmuten a akyeey nsambwaar naa: « Làkyen kalatyaan an'kɔɔb nsambwaar mà un'fur a nkyel a Nzam u meen! »

² Un'kyeey wàtātweb kàkyen anà kàtyaan kɔɔb ande u meen. Apan inkyar ibe anà byà usaay byàtoo u ndür a baar abà bàkal anà inyem a ntsür anà bàfakōmà idiim awa.

³ Un'kyeey wayweel kàtyaan kɔɔb ande u ngyal a kolakol. An'dà mabulà asànaa an'kil a un'ku anà indiir byanswà byàkal uboo a an'dà byàkyer akwà.

⁴ Un'kyeey wàtär kàtyaan kɔɔb ande u ngyal anà u ntwà a an'dà ayà yàbulà an'kil.

⁵ Apan, me kàwem un'kyeey awe anà ikɔɔb udu a an'dà wàmuten naa: « Ngye ngye, ngye awà, anà kàkal, ngye awà wàbalàbal nton kàtsul ngye nsan ayi unsà balàbal.

⁶ Abun, baar bàtyaan an'kil a baar angye anà mà anangwom, anà apanà ngye amapà an'kil naa ba bànü. Ba ban'wal bweel aba! »

⁷ Ungō apan, me kàwem ndaa yan'fà idwà yàmuten naa: « Inye, Mwol Nzam, Nkum a indiir byanswà, ntsüül a nsan angye yà ndandaa anà yà balàbal! »

⁸ Un'kyeey wàná kàtyaan kɔɔb ande udu a taan. Ba bun'pe mbwo muwuul baar mbaa.

⁹ Baar bawulà mbaa u mwäänà a iban. Ba bàbey ikɔɔb a Nzam awe anà ikɔɔb udu a ntaanàmbar a tub ayi, wëe ba bàsàbuul anki mpem nton mukun'sà làkoo.

¹⁰ Un'kyeey wàtyeen kàtyaan kɔɔb ande udu a kir a imfum a ntsür. Imfum a ntsür kya kyabila u lapib. Baar bàbebäma ndem aba an'din nton usaay.

¹¹ Ba bàtō Nzam a du nton usaay aba anà inkyar aba. Wëe ba bàwey anki nsyäl aba yà mbe.

¹² Un'kyeey wàsyam kàtyaan kɔɔb ande u ngyal Ëfrat. Ngyal awà kàkyer

ayom nton mupà mbwo akà amfum ban'fà ntsü' làfäsenà taan.

¹³ Apan, me kàmen an'dweelà an'tär mangingyay, mājāfyān an'kwar un'swan, māyatoo u mun a dalāgo, u mun a ntsür anà u mun a nangwom a loor.

¹⁴ Ma mà an'dweelà a insōnà amyā ifàkyer idiim a ubem. Mya myāfākyā akà amfum a meen manswà nton mukakōnà nton ità a ilā a kolakol kya Nzam awà Nkum a indiir byanswà.

¹⁵ Mwol kan'ten naa: « Le, me an'ya asānaa mbub! Un'sak akà mbuur awafakal wanāpanā anā afakaar ipfey ande, nton nde ukōn amēey un'kwey ande. »

¹⁶ An'dweelà mātūūb amfum kà ikal mwey bafabel naa Armagedō ka Ëbelyō.

¹⁷ Un'kyeey wānsambwaar kàtyaan kɔɔb ande uboo a un'pob. Ndaa mwey yāngwal yan'too kà idwà, yàfù kir a imwol yàmuten naa: « Yan'kwo! »

¹⁸ Apan, indiir bi byàkyer amēnà: minyā, lāso a ndaa, ipar, nteer a meen yà ngwal. Nteer a meen a tub ayi nātākal anki semà abà baar udu a meen.

¹⁹ Bul a kolakol labaara itīir itār, an'bul a nsi yanswà mākier abwabā. Nzam kādīimā anki bul a kolakol Babilōn. Nde kun'nūū kɔɔb a vin ande, vin a un'fur a nkyel ande.

²⁰ Isan a an'dà byàkyer adiimā anà myōn myāfāmenā anki.

²¹ Ikul a mbul a in'kul kyàkyer anō, un'kul mwey buur awa bàkal isi a an'kilō an'kwem an'nà. In'kul ami myāfū du, waa myābweelà baar, ba bàtōō Nzam nton ya yàkal ntaanàmbar a kolakol.

17

Un'kaar a pasàse a kolakol

¹ Ungō apan, umwey uboo a akyeey nsambwaar awà kākāār an'kɔɔb nsambwaar kan'yaten a me naa: « Yà, me in'saswan ntaanàmbar a un'kaar a pasàse a kolakol, awà afàkal udu a an'dà an'kol an'kol.

² Mbwo mwey anà nde, amfum a meen babilà unsà ipasàse, baar a meen bakyàyr vin a ipasàse ande. »

³ Abun nde kan'syen u nsye a ipol unsà Dweelà. Mē kàmen un'kaar mwey kwo akyàbwaay udu a ntsür mwey wàtsö; wànyàpol a iköb abyà byàfàbey Nzam. Nde kàkal amyà in'tswe nsambwaar anà mbwan, mbwan kwem.

⁴ Un'kaar kàkal anàbwaar ipfey byàtsö; tsö a ngwal anà an'twan a wöl, in'kul a ntal anà mper. Nde kàkal anà kòob a wöl länàpol anà ndaa a bómà u kò, yà ngingyāy, yà ipasàse ande.

⁵ U ntabwey ande kyàkal anà iköb mwey akyà mpa ban'kwo baar muyöb: Babilon akolàkol, ngwän a akaar a pasàse anà bā bómà u meen.

⁶ Mē kàmen un'kaar anàyr a an'kil a an'kyeel anà mē an'bal a Yesu. Umpal kun'men mē, mē kàkyer abem ngwal.

⁷ Kyakin un'kyeey kàten nde a mē naa: « Nton nkye an'man ngye bómà? Mē in'yakyään ngye a un'kaar anà yà ntsür a in'tswe nsambwaar anà mbwan kwem awà kun'bwäy udu a wa.

⁸ Ntsür akwà awà kàmen ngye, awà kàkal anà mö, wa ufàkal anki. Wa akyer atoo u boo a un'baan, nton wa ukü. Baar a meen mpa abyè anà iköb aba byànàson uboo a un'kaan a mö fà nkyeer a meen, basàman ndaa mwey yà ubem muman ntsür, nton wa kàkyer akal, ufàkal anki, wē wa akyer afàsyefurà. »

⁹ « Apà, ilómà un'yenà anà an'yeerà. In'tswe nsambwaar myà myon amyà ufàbwaay un'kaar. Mya sye myà amfum nsambwaar.

¹⁰ Atyeen uboo a ba bakyàbwà, wàsyam wàmuyaal, wànsambwaar nàtàyà anki, wē umpal usàyà nde, nde usàlam anki.

¹¹ Ntsür akwà kàkal anà mpa ufàkal, wa nàkwo wà mfum wànaan. Wa sye wà umwey uboo a ntsür nsambwaar anà wa wàmukya ukwà. »

¹² « Mbwan kwem kàmen ngye, yà amfum kwem mpa abà anàtawal imfum, wē, u taan lāmwey, ba basàkab iköb a imfum anà ntsür.

¹³ Ba bākwem bye amà an'kyän mwey: upà ngwal anà iköb aba unsà isal a ntsür.

¹⁴ Ba basànwaan anà un'to a un'kòk, wē un'to a un'kòk asàwal iböy udu a ba, nton nde wà Mwol a amwol anà Mfum a amfum, anà nde, banàbel, banàsöol anà baläa basàkyer aböy mbwo mwey sye anà nde. »

¹⁵ Un'kyeey kàfàten a mē naa: « An'dà kàmen ngye, kyà ikal akyà ufàkal un'kaar a pasàse, myà in'sen, iköy, nsi anà ndaa.

¹⁶ Mbwan kwem kàmen ngye anà ntsür, basàton un'kaar a pasàse, Ba basun'sà anàyen anà wànsàpol. Ba basàdyà in'twan ande anà basun'wuul mbaa.

¹⁷ Nton Nzam kàsi u mpem aba mukwey an'kyän ande, ukwey an'kyän nsil ma anà mupà imfum aka ntsür tii mpal isàkwo ndaa a Nzam. »

¹⁸ « Mumay, un'kaar kàmen ngye, là bul akolàkol làfàyaal udu a amfum a meen. »

18

Babilon ban'pay

¹ Ungö apan, mē kàmen un'kyeey asin kan'fà du: nde kàkal anà iköb mwey kyà kolàkol anà làkoo ande làpe kyēy u meen.

² Nde kàten u ndaa a ngwal naa: « La lan'bwà, la lan'bwà, Babilon làkolàkol! Mpalabà, la lan'bulà ndwà a insönà, ikal nton an'dweelà an'be mē ifà ifà, ikal a nen ifà ifà anà ntsür a mbe anà yà ngingyāy.

³ Nton nde kànüü in'sen myanswà vin a un'fur a ipasàse ande. Amfum a meen bākyer ipasàse anà nde, atēel a an'yà a meen bābulà anangim u mbwo a ngwal a un'naan ande wànàsöön. »

⁴ Mē kàwem ndaa asin yan'fà du, yàmuteenà naa: « Làtoo uboboo a bul alà, be in'sen amē, manà be layàbilà unsà man'be ande anà muköon abilà unsà mpay ayà iyun'bbeel.

⁵ Ntɔn man'be ande màkyàsà ibin̄ tii u du, anà Nzam kàyɔbà in'kòlànàyon̄ ande.

⁶ Un'fuur asànaa kàkyer nde bumwey, un'fuur mbalà yweel ube abà kàkyer nde. Uboo a kɔɔb kabünà nde vin ande, bünà sye mbalà yweel ntɔn nde.

⁷ Asànaa kàkal̄ nde unsà làkoɔ anà unsà un'naan̄, lun'fuur sye unsa mpay anà unsà un'saabà. Ntɔn nde afàten u mpem ande naa: "Mɛ in'wamuyaal asànaa mfum un'kaar, mɛ kà in'wà un'kweel un'dim anki, un'saabà usan'bweel anki akà ikikye."

⁸ Kyakin, mpay yanswà ayà bun'löön ikyer asun'bweel ilà'imwey kya: ukwà, ukweel anà ngyal, waa bàsun'tɔɔm u mbaa. Ntɔn Mwol Nzam awà kun'tsüül nsan̄ wa ngwal. »

⁹ Apan, amfum a mɛɛn abà bàkyer ipasàse anà nde anà balàb un'naan̄ ande, bàkyer asàlɛl anà bàsàsà in'tar̄, umpal bàsàman ba un'din̄ a bul anàkunà: « Bul nà làkwe musi a bul a kòlākòl alà! »

¹⁰ Ba bàsàkal ukwel, ntɔn bɔɔmà a ntaan̄àmbar ande, anà ba bàsàten naa: « Ngyeb! Ngyeb! Ɔɔ Babilon, bul akòlākòl, bul a ngwal! Mbar angye yan'yà u taan̄ làmwey mpel! »

¹¹ Atɛɛl an'yà a mɛɛn bàmulɛl sye anà bàmusà un'saabà ntɔn nde, ntɔn akà mbuur mwey ufàsàsom anki iyääl aba:

¹² un'kàbɔ a wɔl, arza, in'kul a ntal anà mper, ipfey a in'kà a ntsür, anà byà fruu, byà swa anà byàtsöö, in'te a uson̄ anàbwan̄, indiir ifà ifà byà mbwan̄ a ngyɔ, byà in'te a ntal, byà brɔnze, byà ishabà itàkal byà marbre,

¹³ kanɛl anà kɔb, may a uson̄, mire anà tswà, vin anà may, mfuub anà ble, ngɔɔmà anà in'kɔk, mpoonà anà an'shar, asɔ anà baar a bɔlokà.

¹⁴ Bafaten naa: « Indiir byanswà afakweenà ngye byàkyàyaalà apà ngye, un'naan̄ angye wanswà anà un'kyom angye byàkyadiimà ntɔn ngye anà bya bàfàsàman anki akà ikikye! »

¹⁵ Ayääl abà bàbulà anangim u mbwo a un'kaar awà, bàsàkal ukwel ntɔn mutiin̄

mpay ayà usàman nde. Ba bàkyer asàlɛl anà bàsàsà un'saabà.

¹⁶ Ba bàsàten naa: « Ngyeb! Ngyeb! Bul akòlākòl, lànàbwaar ipfey a in'kà a ntsür, kyàtsöö anà kyàfruu, kyà an'twan a wɔl, in'kul a ntal anà mper.

¹⁷ U taan̄ làmwey mpel in'naan̄ mbɔɔn myàkyer ayaalà! »

Akaptɛn a an'swà banswà anà baar bàkal muyikyà anà ba, baar a ngyal anà baar banswà bàfàman ubwan̄ aba u ngyal, bàkal ukwel,

¹⁸ ba bàsyee in'kwen̄ umpal bàmen ba un'din̄ a bul anàkunà: « Bul nà làkwe musi a bul a kòlākòl alà! »

¹⁹ Ba bàkubà un'twà, bàsyee in'kwen̄, bàkyer alelà, bàsyee un'saabà, waa bàtɛɛnà naa: « Ngyeb! Ngyeb! Bul akòlākòl alà làpɛ un'naan̄ akà baar banswà bàkal anà an'swà kà an'dà. U taan̄ làmwey mpel aka undiir mwey kàfàkal anki! »

²⁰ Du, san̄ ntɔn mbwabà ala! Anà be sye, anin'kyeel, antööm anà anangɔɔm làsàn̄! Nzam kun'tsüül mbar ntɔn ube kàlakyer nde!

²¹ Apan, un'kyeey a ngwal mwey kàwɛl nkɔn̄ mwey asanaa nkà mwey yàkòlākòl, waa kàtɔɔm ya u ngyal, anà kàten naa: « Un'fur a nkyel nsil wawà awà bàsàtɔɔm Babilon, bul akòlākòl anà la bàfàsàman anki akà ikikye.

²² Diim a abɛɛrà a isyän̄ anà adim a ikwen̄, abɛɛrà a un'swom anà mfun̄ bàfàsawem anki akà ikikye u ndwà angye. Akà un'kyeer a isal a an'kɔɔ mwey bàfàsàman anki u ndwà angye. Akà un'kiin̄ a nkà mwey bàfàsawem anki u ndwà angye.

²³ Mwinà ufàsàpà anki kyɛɛy u ndwà angye. Làso a baar ban'tà bɔr làbenàben bàfàsawem anki u ndwà angye, ntɔn ayääl angye bàkal baar ban'söön mfun̄ u mɛɛn, anà u mbwo a in'nwen̄ angye, ngye kàkyàbwiw̄ in'sen̄ myanswà ndwan̄. »

²⁴ An'kil a anangwom, mà anin'kyeel, anà mà baar banswà bàdwa' u meen mà bamena u Babilon.

19

Un'kàbo kan'syàhà Mwol

¹ Ungo'pa, me kàwem u du asànaa ndaa a ngwal yà un'sen a kolàkol awà u du wàmuten naa:
« Aléluya!

Ngweel a möö, làkoo anà ngwal bye aka Nzam abi!

² Nton ntsüül a nsañ ande yanswà yà ndandaa anà yà balàbal!

Nton nde kape ntaañambar akà un'kaar a pasàsè a kolàkol,
nton nde kàbwiya meen unsà ipasàsè ande.

Nde kun'fuur mfur a an'kil a asyàäl ande.

»
³ Ba bàfàten naa: « Aléluya! Un'din awa wàmubeenà du mbul a in'tye! »

⁴ Apan andweer an'kwem mööl aninà anà ikyeer a möö inà bàbu' an'kôm, waa bakomà Nzam awafàyaal u kir a imwol anà muten naa: « Yà abwey! Aléluya! »

Un'kyom a bór a un'tó a un'kók!

⁵ Ndaa yátoo u kir a imwol, waa yàten naa: « Lun'syàhà Nzam abi, be asyàäl ande banswà, be baar làfàkyey Nzam, ambey anà andweer! »

⁶ Apan me kàwem asànaa ndaa a un'kàbo a baar, asànaa làso a ngyäl a kolàkol anà asànaa idum a mbul a ngwal yàmuten naa:
« Aléluya!

Nton Mwol, Nzam abi wàngwal kan'bwäy imwol ande.

⁷ Wey bi isän anà ikal anàyol a un'sak, anà kun'si làkoo!

Nton taan a un'kyom a bór a un'tó a un'kók lan'kwo,
un'kyay ande wànyànyà.

⁸ Nde bun'pè mbwo mubwaar ipfey a in'ká a ntsür, kyà in'nyän anà kyà tsek tsek. »

Nton ipfey a in'ká a ntsür ikaswanà naa isal a balàbal byà anin'kyeel.

⁹ Un'kyeey mwey kàten amè naa: « Son: Un'sak akà baar abà babel kà un'kyom a bór a un'tó a un'kók. » Nde kàfàkwey aba: « Yayi yanswà yà ndaa a Nzam yà ndandaa. »

¹⁰ Apan, me kàbu' an'kôm kusà a nde nton mukun'kômà, wèè nde kàten a me naa: « Twon aman'kômà! Me in'wà un'syàäl asànaa ngye anà aton angye abà balàä' unsà imbal a Yesu. Làkoo ngye asà Nzam! »

Nton imbal a Yesu kyà dweelà a ngwom.

Un'syeeen a mpoonà udu a mpoonà a pèel

¹¹ Apan, me kàmen du lànjàdubà, mpoonà a pel kàyàmenà. Mbuur kàläär udu awa bàfun'bel « Làä' » anà « Ndandaa ». Nde afatsul nsañ anà afanwaan unsa balàbal.

¹² Mii ande myà asànaa làlem a mbaa. Nde we anà mpà a imwol mböon udu a un'tswe anà ikob anàson akyà uyob nde mpel.

¹³ Nde wànjàbwaar kàzak anànwemà unsà an'kil. Ikob ande « Ndaa a Nzam ».

¹⁴ In'lwan a anità a du myayun'laba udu a mpoonà a pèel, myanjàbwaar ipfey a in'ká a ntsür kyà pèel anà kyà tsek tsek.

¹⁵ Kôm anàsye làtoo u mun ande nton mukam in'sen. Nde asàkal un'kyeen aba anà un'an wà ishabà, anà nde asàbweer rëzë uboo a mpfwee ipolà vin a un'fur a nkyel a Nzam Anangwal.

¹⁶ Udu a kàzak ande anà udu a ipel ande bàson ikob ki: « Mfum a amfum anà Mwol a amwol ».

¹⁷ Apan, me kàmen un'kyeey anàambar uboo a taan. Nde kasi in'kwen u ndaa a ngwal akà nen yanswà yàafumà u dudu: « Làyi, làkõn nton un'kyom a kolàkol wà Nzam!

¹⁸ Abun, yàladi in'twan a amfum, in'twan a amfum a anità, in'twan a anangwal, in'twan a mpoonà anà myà baar bàfàsyen ya, in'twan a baar banswà, baar a nsaay anà aso, ambey anà andweer. »

¹⁹ Ungo'apan, me kàmen ntsür, amfum a meen anà in'lwaan a ità aba, bànjàkõn

ntɔn munwaan a mbuur afalaar udu a mpoona ana un'lwaan a ita ande.

²⁰ Ntsur bakyer un'kor ana nangoom ande waloor kakyer idiim iban kusa ande ntɔn mubwiw ndwan baar aba bawel inyem a ntsur ana bakoma itek awa. Ntsur ana nangoom a loor batoom bamö u yaan a mbaa.

²¹ Baar bumwey bakyer adwa a kom ala latoq u mun a mbuur kakal udu a mpoona. Nen yanswa yayüür a in'twan aba.

20

Mbul nsaab

¹ Apan, me kamen un'kyeey mwey an'yatyä fa du. Nde kakaär nsab a un'baan ana dwaan a buur.

² Nde kakör daläq, ntäy itaan, awa ilen ana Satana, waa kun'bam dwaan ntɔn mbul nsaab.

³ Un'kyeey kun'toom ka un'baan, kun'bam a nsab, waa kabæera inyem udu ande, ntɔn daläq uköön afabwiw in'sen ndwan tii isakwo mbul nsaab. Ungö apan bakyer asun'tsuun ntɔn kitaan.

⁴ Ungö, me kamen an'kir a imwol. Baar babwaaya udu a ma bawel iköb mutsul nsan. Me kamen sye möö a baar aba batsul in'tswe ntɔn bataä ba imbal a Yesu ana kya ndaa a Nzam. Ba bakoma anki ntsur itakal idiim awa ana ba bawel anki inyem awa u ntabwey, itakal u köö. Ba bakyer awiya ana bayaal ana Klisto mbul nsaab.

⁵ Akü bumwey bawiya anki kusa a mbul nsaab mukwo. Ayi ya ngwiiya yatätweb.

⁶ Baar ban'wal kab unsa ngwiiya atätweb ayi, ba anun'sak ana anin'kyeel! Udu a ba ukwa bayweel basakal anki. Ba basakal angan a Nzam ana Klisto, ana ba basayaal ana Klisto mbul nsaab.

Ikwändwä a Satana

⁷ Mpal isakwo mbul nsaab, Satana bakyer asun'twey u boloka ande,

⁸ ana nde asakya mukayikur in'sen amyä ka an'twerä a meen ma ana, ikaswana naa Gog ana Magog. Nde asaköna ntɔn munwaan ita: un'tal aba wa asanaa ansen a ngyal.

⁹ Ba babila a ngwal u meen manswa, waa badija ikal a anin'kyeel, iswana naa bul a Nzam lankween. Wæ mbaa yafu du, waa yadwa.

¹⁰ Apan, un'lwæb aba ilen, akyä kyakura baar, bun'toom u yaan a mbaa, ntsu aba ntsur ana nangoom a loor. Ba basaman mpay mpib ana mwäana u mbul a in'tye.

Ntaanambar a ntsüü

¹¹ Apan, me kamen kir a imwol lakolakol läpeel ana mbuur kabwaaya udu a la. Du ana meen matiin ukwel kusa ande, ana ma bafasaman anki.

¹² Ungö apan me kamen aku, andweer ana ambey, banambar kusa a kir a imwol. In'kaan bakyer aduub. Un'kaan asin bakyer aduub, un'kaan a möö. Akü batsul nsan, mbuur mbuur mulab nsyaäl ande, asanaa bason ya uboo a in'kaan.

¹³ Ngyal kafuur aku ande, ukwa ana an'lon mafuur aku ama. Ba banwa batsul nsan, mbuur mbuur asanaa byakal isal ande.

¹⁴ Ukwä ana an'lon batoom u yaan a mbaa. Yaan a mbaa ala ba ukwa bayweel.

¹⁵ Isakal naa mbuur mwey iköb ande bason anki uboo a un'kaan a möö, nde bun'toom u yaan a mbaa.

21

Du akün ana meen akün

¹ Apan, me kamen du akün ana meen akün. Du latätweb ana meen matätweb makyayaala, ana ngyal ufakal anki.

² Me kamen sye bul in'kyeel, Yelusalem akün, lafu du apa Nzam, asanaa un'kyay kan'sa ntwen ntɔn un'dim ande.

³ Me kawem ndaa mwey yangwal yan'too u kir a imwol yamuten naa: « Le ikal a Nzam ana baar a möö! Nde asakal ana ba, ana ba basakal in'sen ande. Nzam

ṇakwo asàkal anà ba, nde asàkal Nzam aba.

⁴ Nde asàkoom lásaṇ a mii aba lanswà. Ukwà bàfàsàkal anki, itàkal un'saaba, itàkal in'tàr, itàkal mpay, ntòn indiir itaan byàkyàaala. »

⁵ Apan, mbuur kàkal wàṇàbwaay udu a kir a imwol kàten naa: « Le, indiir byanswà mē in'kyer byàkuñ. » Ungō waa nde kàten a mē naa: « Sòn abà, ntòn ndaa amē yà yàndandaa anà yàlää. »

⁶ Apan nde kàten a mē naa: « Yan'kwo! Mē in'wà Alfa anà Omega, nsemà anà ntsüü. Akà mbuur awe anà mfwää, mē in'sun'pà an'dà a ngway mäfàfà u ntwà a an'dà a mōō. »

⁷ Mbuur asàwal ibōṇ, asàwal kwal là: mē in'sàkal Nzam ande, anà nde asàkal mwan amē,

⁸ Wēē akà aṇaboomà, akà baar mpa abà aṇàlàkwikilà, akà aṇamōō aṇingyāy, akà adwää, akà apasàse, akà aṇin'nwēē, akà aṇitek anà aṇaloor banswà, ikal aba kyà uboo a yaan a mbaa: abà bà ukwà bāyweel. »

Yelusàlem akūn

⁹ Apan umwey uboo a akyeey nsambwaar abà bàkäärà an'kōōb nsambwaar maṇàyōl anà mpay nsambwaar yà ntsüü, kàten a mē naa: « Yà, mē in'saswan un'kaar aṇabāäl, un'kyay a un'tō a un'kōk. »

¹⁰ Nde kan'syen unsà Dweelà udu a mōṇ akolàkol anà wàbwelàbwel, waa kan'swēṇ bul in'kyēēl, Yelusàlem, làfū du apà Nzam.

¹¹ La làpēē un'nyāṇ a làkoo a Nzam. Un'nyāṇ ala kàkal asànaa un'nyāṇ a un'kul a ntal wà talàtal awà bàfàbel naa yaspe.

¹² La làkal anà ibā a làpan kyàkolàkol anà kyàbwel. La làkal anà ibeenà, ibeenà kwem aniyweel, anà akyeey sye akyeey kwem aniyweel ntòn muleerà ibeenà byàṇàson ikōb, ikōb a in'sēṇ kwem aniyweel myà baan a Isàlèl:

¹³ ibeenà itār ntsu'làfàsenà taan, ibeenà itār u ntaal, ibeenà itār u ngyel, ibeenà itār u ntsu'làfakàminà taan.

¹⁴ Làpan a bul alà làkal làṇàtōṇ udu a nkōṇ kwem aniyweel yà un'bāän. Udu aya bàkyàson ikōb a antōōm kwem aniyweel bà un'tō a un'kōk.

¹⁵ Mbuur kàtēēnà a mē kàkal anà isii u kōō: wēṇwēṇ là wōl, ntòn musi ibeenà anà ibā a bul.

¹⁶ Ibā a bul byàkal làsii làmwēy: un'kō ala kàkal làsii làmwēy anà ngyamà ala. Nde la kàsi a wēṇwēṇ: ma manswà màkal isi an'kilōmetre nsaab yweel a nkam yweel an'kwem mōōl. Un'kō, ngyamà anà bwel byàkal làsii làmwēy la.

¹⁷ Nde kàsi sye ibā a làpan: kya kyàkal isi a metre an'kwem nsambwaar aniyweel unsà un'kō.

¹⁸ Ibā kyàkal kyàṇàtōṇ a yaspe, anà bul làkal làṇàtōṇ a wōl aṇàyir là tsek tsek asànaa talàtal.

¹⁹ In'bāän a ibā a bul myàkal myàṇàtōṇ a nkōṇ a ntal yà ifà ifà: un'bāän wàtātweb kàkal wàṇàtōṇ a yaspe, wāyweel a safir, wàtār a agate, wānà a emerde,

²⁰ wàtyeen a sardōniks, wàsyaam a sardwan, wànsambwaar a krizōlit, wànaan a beril, wàwà a tōpaze, wàkwem a krizōpraze, wàkwem aṇimwey a iyasente, wàkwem aniyweel a ametiste.

²¹ Ibeenà byàkwem aniyweel byàkal byà an'yak, an'yak kwem aniyweel. Ibeenà imwey imwey kyàkal kyàṇàkyer a yak làmwēy. Balàbal akolàkol là bul làkal là wōl aṇàyir asànaa kōōb a talàtal.

²² Wēē mē kāmēṇ anki ndwà a Nzam u bul alà, ntòn ndwà a Nzam ala wà Mwōl, Nzam Aṇangwal anà un'tō a un'kōk.

²³ Bul alà làkal anki anà mfun a taan itàkal nsōṇ ntòn mupà la kyēēy. Ntòn làkoo a Nzam làfàpà kyēēy anà un'tō a un'kōk wà mwīnà ala.

²⁴ In'sēṇ myasakyeenà a kyēēy ande, anà amfum a mēēn bàsun'twāälà làkoo aba.

²⁵ Ibeenà a bul byàsàkal byà ipōl mwāänà aṇun'kiinà, tōn kwo mpib isàkal

anki.

²⁶ Wɛɛ bāsàtwaal làkoo anà ibyāāl a in'sɛɲ kwo.

²⁷ Làbiin làsàbilà anki kwo, itàkal un'pasàse anà ɲaloor, wɛɛ baar abà bàɲàsɔn uboo a un'kaan a mɔɔ a un'to a un'kɔk mpɛl.

22

¹ Un'kyeey kan'swɛɲ sye ngyāl a an'dà a mɔɔ, wàmutà in'ɲyāɲ asànaa talàtal.

An'dà amà màkal mutoo u kir a Nzam ana la un'to a un'kɔk.

² Uboboo a balabal a kolàkol làbul, uboboo a indek myeel myà ngyāl, we anà un'te a mɔɔ. Wà kàfabɔra mbalà kwem, anjyweel ana kapɛɛ imbɛɲ ngɔn wanswa. Nkay awa yà ntɔn mukɔɔr in'sɛɲ.

³ Un'kuūl ufàsàkal anki. Kìr a imwol a Nzam anà un'to a un'kɔk lasàkal uboo a bul, ana asyāāl ande bakyer asun'syāɲà.

⁴ Ba bàsàman ntabwey ande anà ikɔb ande isàkal kyāɲàsɔn u ntabwey aba.

⁵ Làpib làfàsàkal anki, ba bàfàsàkal anki anà mfun a pɛɛlà a mwinà itàkal làtaan, ntɔn Mwol Nzam asàsà pɛɛlà ande udu a ba. Waa ba bàsàyaal mbul a in'tye.

Yesu wà tsùtsū muya

⁶ Ungo apan un'kyeey kàtɛn a mɛ naa: « Ndaa ayi yà ndandaa anà yà làä. Anà Mwol, Nzam a an'dweelà a anangɔm, kàtɔm un'kyeey ande, ntɔn muswan akà asyāāl ande ndaa ayiyà u kitaan. »

⁷ Yesu kàtɛn naa: « Le, mɛ in'wàmuya agyā. Un'sak akà mbuur afàsyaāl ndaa a ngɔm a un'kaan wà! »

⁸ Mɛ Ywan kàwem anà kàmen indiir abi. Ungo muwem anà muman bya, mɛ kàbū an'kòim kà in'kɔl a un'kyeey awa kan'swɛɲà bya, ntɔn mukun'kòim.

⁹ Wɛɛ ndɛ kàtɛn a mɛ naa: « Twɔn aman'kòim! Mɛ in'wa un'syāāl asanaa ngye, asànaa atɔɲ angye anangɔm anà baar banswà bàfàsyaāl ndaa a un'kaan awà. Ngye akòimà Nzam! »

¹⁰ Nde kàfàtɛn a mɛ naa: « Twon an'yee ndaa a ngɔm a un'kaan wà, ntɔn taan lye tsùtsū.

¹¹ Wey mbuur afàkyer ube ulab mukyer ube anà anàɲingyāy ulab mukyer ɲingyāy, wɛɛ mbuur afàkyer balàbal ulab mukyer balàbal, anà ɲun'kyeel ulab mukyeel. »

¹² Nde kàkwey naa: « Le, mɛ in'wàmuya agyā. Mɛ in'yàtwaal bweel mupà akà mbuur mbuur asànaa akyà isal ande.

¹³ Mɛ in'wà Alfa anà Omega, iswanà naa wàtàtweb anà wàntsūū, nsemà anà ntsūū.

¹⁴ « Un'sak akà baar abà ban'sɔɲ ipfey aba, ntɔn mukal anà ikɔb mudyà mbɛɲ a un'te a mɔɔ, anà mubilà u min a mbwo a bul.

¹⁵ Wɛɛ mbwà, anjìn'nwɛɲ, apasàse, adwää, anjitek, anà baar banswà bàfàkwɛn anà bàfàtà loor bàsàkal u nsà a bul.

¹⁶ « Mɛ, Yesu, mɛ kàtɔm un'kyeey amɛ mutà imbal a indiir abi akà bɛ ntɔn Ikòòɲ. Mɛ, mɛ in'wà un'swey anà ywar a David, mbwaar afàpà in'ɲyāɲ u tutu. »

¹⁷ Dweelà anà Un'kyay ban'tɛn naa: « Yà! »

Wey mbuur kan'wem ya utɛn naa: « Yà! »

Wey mbuur awe anà mpfwää uyi. Wey mbuur akwen an'dà a mɔɔ uwel mà mangway.

Wey kab a ngway a Mwol Yesu làkal anà bɛ banswà!

¹⁸ Mɛ, Ywan, mɛ an'weey mbuur wanswà kan'wem ndaa a ngɔm a un'kaan wà naa: isàkal naa mbuur kan'kwey undiir udu aya, Nzam ayun'kwey ntaanàmbar ayà bàsɔn uboo a un'kaan a ngɔm awà.

¹⁹ Isàkal naa mbuur kan'lwom ndaa yanswà aya uboo a un'kaan a ngɔm awà, Nzam asàlwom kab ande uboo a un'te a mɔɔ anà uboo a bul in'kyeel amà bàsɔn uboo a un'kaan awà.

²⁰ Un'tɛel imbal a indiir abi kan'tɛn naa: « Inye, mɛ in'wàmuya agyā! »

Yà abwey! Mwol Yesu, yà!

²¹ Wey kab a ngway a Mwol Yesu làkal anà bɛ banswà.